

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**55 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN
TRANSKRİPSİYONLU METNİ
VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan
Çetin KAPLAN

Tarih Ana Bilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı
Yüksek Lisans

Danışman
Prof. Dr. Ali AÇIKEL

TOKAT – 2011

**55 NUMARALI TOKAT ŞERHİNE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ
VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 24.06.2011

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : ..Prof. Dr. Ali AÇIKEL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ali OSMAN SOLMAZ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Alpaslan DEMİR

Üye :

Üye :

.....
.....
.....

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 20./06 /2011 tarih ve 26 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Ali AÇIKEL

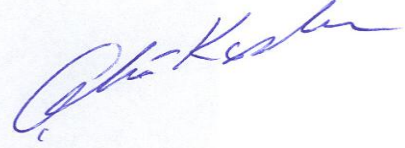

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu, bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçlara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

14/07/ 2011

Çetin Kaplan

TEŞEKKÜR

Çalışmamın başından sonuna kadar her açıdan bana destek olan tez danışmanım sayın Prof. Dr. Ali AÇIKEL'e, yardımlarını eksiltmeyen sayın Öğrt. Gör. Murat HANİLÇE'ye, arkadaşlarım sayın Arş. Gör. Murat Hilmi ARIÇ'a, İsmail ARICI'ya, İbrahim ÖZHAN'a, Muammer KILIÇ'a, Selim SAFKAN'a, Ömer DÜDÜKÇÜ'ye ve adını burada yazmadığım diğer tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Çetin KAPLAN

*Gerek maddi ve gerekte manevi olarak hep yanımda olan ağabeyim sayın Dr.
Kadir KAPLAN'a ve aileme...*

ÖZET

Bu tez çalışmasında, M.1842–1843 (H.1257–1258) yıllarına ait " 55 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicil Defteri " nin transkripsiyonu yapılarak, defterde yer alan belgeler doğrultusunda söz konusu dönemde Tokat'ın idari ve sosyo-ekonomik yapısı üzerinde durulmuştur.

Çalışmamız dört bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde Osmanlı yargı sistemi, mahkeme kavramı, mahkeme görevlileri, şer'ıye sicillerinin tanımı ve kapsamı hakkında açıklamalara yer verilmiş; ardından sicillerin günümüzdeki durumuna ve sicillerle ilgili yapılan çalışmalara değinilmiştir.

İkinci bölümde, bir taraftan şer'ıye sicilleri içerisinde bulunan belgeler hakkında bilgilere yer verilmiş; diğer taraftan da 55 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicil Defteri'nde yer alan kayıtların tasnifi yapılmıştır.

Üçüncü bölümde, transkripsiyonu yapılan belgelerden de yararlanılarak 1842–1843 yılları içerisinde Tokat'ın sosyal, ekonomik ve idari yapısı ile ilgili elde edilen sonuçlar üzerinde durulmuştur.

Dördüncü ve son bölümde ise, 55 Numaralı Tokat Şer'ıye Sicili'nin transkripsiyonlu metnine yer verilmiştir. Ayrıca deftere dayanılarak hazırlanan sözlük de çalışmanın sonuna ilâve edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mahkeme, Kadı, Şer'ıye Sicili, Sivas, Tokat.

ABSTRACT

This thesis aims to transcribe ‘‘The Court Register Number 55 of Tokat’’ that belongs to the years 1842–1843 (Hegira 1257–1258) and to evaluate Tokat’s social and economical structures in the light of the documents in the register.

Our work consists of four parts. In the first part, it has been given general information on the definition and content of court registers, the Ottoman judicial system, court and court officials in Ottoman Empire, and then the present-day situation of court registers and the studies on court registers of Tokat have been discussed.

In the second part, on the one hand the documents that constitute court registers are classified and on the other hand the records that take part in ‘‘Court Register Number 55 of Tokat’’ are examined and evaluated.

In the third part, Tokat’s social, economic and administrative structures in 1842 and 1843 are determined with the help of the documents which has been transcribed before.

In the final part, the transcribed version of the text of ‘‘Court Register Number 55 of Tokat’’ is found. At the end of this part a small dictionary is added according to the register.

Key Words: Court, Judge, Court Register, Sivas, Tokat.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İTHAF.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Genel Olarak Şer‘iye Sicilleri’nin Tanımı, Kapsamı ve Hazırlanması	1
1.2. Şer‘iye Sicillerinin Korunması ve Günümüzdeki Durumu.....	3
1.3. Tokat Şer‘iye Sicilleri.....	4
1.4. Tokat’ta 1842–1843 Yıllarında Şer‘i Mahkemenin İşleyişi ve Mahkemede Görevli Memurlar	4
2. TOKAT ŞER‘İYE SİCİLLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	9
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	13
4. 55 NUMARALI TOKAT ŞER‘İYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRMESİ	15
4.1. Defterin Tanıtımı	15
4.2. Defterin Diplomatik Açıdan İncelenmesi	16
4.3. Defterde Yer Alan Belge Türleri	16
4.3.1. Huccetler.....	16
4.3.1.1. Huccetlerin Bölümleri.....	18
4.3.2. Padişah’tan Gelen Ferman ve Beratlar	21
4.3.3. Buyuruldular	24
4.3.4. İ‘lâmlar	26
4.3.5. Salyâne ve Masarîfât Defterleri.....	27
4.3.6. Terekeler	28
5. TOKAT KAZASININ İDARİ YAPISI	33
5.1. Tokat Kazasında Bulunan Mahalleler, Çarşılar ve Mevkiler	34
5.2. Nahiye ve Köyler.....	37
6. 55 NUMARALI ŞER‘İYE SİCİLİNE GÖRE TOKAT’TA SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK HAYAT	39
6.1. Sosyal ve Kültürel Hayat	39
6.1.1. Aile ve Diğer Sosyal Gruplar.....	39
6.1.2. Kullanılan İsim, Lakap ve Unvanlar.....	42
6.1.3. Müslim-Gayrimüslim İlişkileri.....	44
6.1.4. Ev-tekstil Ürünleri	44
6.1.5. Giyecekler	48
6.1.6. Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyâlar	51
6.1.7. Gıda ve Tüketim Maddeleri	52
6.1.8. Ziyet Eşyâları	52
6.1.9. Kumaşlar.....	53
6.1.10. Silah ve Silah Takımları.....	55
6.1.11. Uzunluk ve Ağırlık Ölçüleri	56
6.1.12. Vâkıflar	57
6.1.13. Din ve Eğitim Kurumları, Halkın Kültür Durumu ve Kitaplar.....	58

6.2. Ekonomik Hayat	59
6.2.1 Sanayi, İş Kolları ve El Sanatları	59
6.2.2. Ticaret, Narh, Para ve Ticaret Malları	61
6.2.3. Tarım ve Hayvancılık.....	64
6.2.4. Vergiler	65
7. 55 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ	68
8. BULGULAR.....	565
9. SONUÇ	567
10. KAYNAKLAR	568
11.SÖZLÜK.....	576
ÖZGEÇMİŞ	581

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Defterde Yer Alan Hücetler	17
Tablo 2. Defterde bulunan fermânların konuları	22
Tablo 3. Defterde bulunan beratların konuları.....	24
Tablo 4. Defterde bulunan buyruldukların konuları	24
Tablo 5. 1842-1843 yıllarına ait Tokat'taki Mahallelerin İsimleri.....	35
Tablo 6. 55 Numaralı TŞS'ne göre Tokat'ta Bulunan Sokak/Suk (çarşı) İsimleri	36
Tablo 7. 55 Numaralı TŞS'nde Bulunan Mevki İsimleri	37
Tablo 8. 1842-1843 Yıllarında Tokat Kazası'na Bağlı Nahiyeleer	37
Tablo 9. Kafirni Nahiyesi Köyleri	38
Tablo 10. Komanat Nahiyesi Köyleri	38
Tablo 11. Tokat'taki Müslim ve Gayrimüslim Ailelerdeki Çocuk Sayıları	42
Tablo 12. Tokat'ta Kullanılan Ev Tekstil Ürünleri	45
Tablo 13. Tokat Evlerinde Bulunan Hırdavat Türü Eşyalar	46
Tablo 14. Tokat'ta Kullanılan Kişisel Eşyâlar	46
Tablo 15. Tokat'ta Kullanılan Saklama Gereçleri.....	47
Tablo 16. Tokat'ta Kullanılan Dış Giyim Ürünleri	48
Tablo 17. Tokat'ta Kullanılan Başörtüleri ve Başlıklar	49
Tablo 18. Tokat'ta Kullanılan İç Giyim Ürünleri	50
Tablo 19. Tokat'ta Kullanılan Ayak Giyim Eşyaları ve Aksesuarlar	50
Tablo 20. Tokat'ta Kullanılan Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar	51
Tablo 21. Gıda ve Tüketim Maddeleri.....	52
Tablo 22. Tokat'ta Kullanılan Ziyet Eşyaları ve Altın Türleri.....	52
Tablo 23. Tokat'ta Kullanılan Kumaş ve İplik Türleri.....	54
Tablo 24. Tokat'ta Kullanılan Silahlar ve Silah Takımları	55
Tablo 25. Tereke Defterlerinde Adı Geçen Kitaplar	58
Tablo 26. Tekstil Sektörü İle İlgili İş Kolları	60
Tablo 27. Dericilikle İlgili İş Kolları	60
Tablo 28. Gıda Sektörü İle İlgili İş Kolları.....	61
Tablo 29. Farklı Aletlerin Üretimiyle Uğraşanlar	61
Tablo 30. Diğer İş Kolları.....	61
Tablo 31. 55 Numaralı TŞS'nde Yer Alan Han İsimleri.....	62
Tablo 32. Tokat'ta Yetiştirilen Hayvanlar ve Hayvancılıkla İlgili Aletler	64

KISALTMALAR LİSTESİ

A.:Arapça

Bkz.:bakınız

c.: cilt

F.: Farsça

GOPÜ: Gaziosmanpaşa Üniversitesi

H.: Hicrî

M.: Miladî

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

S.: sayı

s.: sayfa

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TŞS: Tokat Şer‘iye Sicili

TTK: Türk Tarih Kurumu

vb.: ve benzerleri

vd.: ve diğerleri

KULLANILAN TRANSKRİPSİYONİŞARETLERİ

Ayın (ع) : ‘

Hemze (ة) : ’

Uzatma İşareti : ^

Tire : -

1. GİRİŞ

1.1. Genel Olarak Şer‘iye Sicilleri’nin Tanımı, Kapsamı ve Hazırlanması

“Şer‘î” veya “Şer‘iyye” kelimeleri mana itibariyle, şeraite, yani İslam dininin esaslarına ve dinin emrettiği dünya nizamına mensup ve müteallık veya muvafık olan (UZUNÇARŞILI, 1988: 121) insanlarla alakalı bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere “Şer‘iyye Sicilleri” denmektedir (PAKALIN, 1993: 120).

Osmanlı Devleti’ne ait şer‘iye sicilleri XV. Yüzyılın ilk dönemlerde yazılmaya başlanılmıştır (Moğol, 1996: 6–7). Yazılmaya başlanılan bu ilk sicillerde kayıtlar bir sayfanın yarısını geçmeyecek şekilde tutulmuştur.

Tanzimat sonrası sicil defterlerinin daha hacimli ve büyük olduğu görülmektedir. Hacimdeki bu artışın başlıca nedeni bu dönemden itibaren sicil defterlerine şahitlerin isimleri dışında açık adreslerinin de yazılması zorunluluğunun getirilmesidir (Akgündüz, 1998: 18–19). XX. Yüzyıla kadar da bu defterler nizami bir şekilde tutulmuştur.

Şer‘iyye Sicilleri Osmanlı Devleti’nin mahkemelerinde kadılar tarafından tutulan zabıtlar; kasabaların ve tasra teskilatının idari ve sosyal yapısını ortaya çıkaran en teferruatlı arşiv belgeleridir. Siciller sosyal veya kültürel tarihimizin en önemli vesikaları olmakla beraber, tarihe ne tarz bir bakış açısıyla yaklaşılabileceğimiz konusunda da bizi yönlendiren güvenilir kaynaklardır. Sicillerde dil, din, ırk ayırımı yapılmaksızın her kesim ve insan yaşamına dair ayrıntıya rastlamak mümkündür.

Bu belgelerdeki mevcut bilgiler sayesinde halktan toplanacak vergiler ve bunların nasıl toplanacağına dair fermanlar, halka adaletli muamele edilmesine dair verilen direktifler, bulunduğu yerin idaresinden sorumlu memurların tayin, azl, nakil gibi işlerine ait çeşitli evrâklar, esnaf arasındaki anlaşmalara riayet etmeyenlere verilen cezalar, soygunculuk eskiyalık gibi suçlara dair i‘lamlar miras ve boşanmalara dair fetvalar, ölenlerin muhalefat ve tereke defterleri, geride kalanlara tayin edilen vasî ve nafakaya dair hüccetler, vâkıf işlerine dair bir çok meselenin ayrıntılarını öğrenme imkanına sahip olmaktadır.

Bunların yanı sıra Türk aile yapısını, nişan, evlenme gibi geleneklerin nasıl işlediğini, boşanma hakkının sadece erkeğe ait olmayıp da bunun kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, eşler arasındaki mal paylaşımının nasıl yapıldığı, çocuklar üzerindeki hak ve vazifelerini; ölen birinin bu vesileyle geride bıraktığı varislerine bıraktığı tereke miktarı, ölüm sebebi; tereke kayıtlarından mahallenin ekonomik durumu, halkın yeme, içme, giyim, kuşam, sosyo-kültürel yapısı hakkında da ser'îye sicilleri sayesinde gerekli bilgilere ulaşabilmekteyiz.

Ayrıca Zimmî statüsüne sahip, değişik ırk, din ve mezhebe mensup olanların toplum içindeki yerlerini, sosyal statülerini, ekonomik durumlarını, halkla ve devletle olan ilişkilerini de yine sicillerdeki kayıtlar sayesinde öğrenmekteyiz.

Sicillerde çoğunlukla rika kırması, talik kırması ve divani gibi yazı türleri kullanılmıştır (Gedikli, 2005: 188–189). İlk dönemlerde şer'îye sicillerinin yazımında Türkçe ve Arapça karışık olarak kullanılmıştır (Akgündüz, 1988: 18). Daha sonra Türkçe ibareler konulmasına rağmen vakfiyelerin bazı bölümleri, tereke ve aile hukukuna yönelik bazı kayıtlar ve sicili tutan kâdının göreve başlamasını gösteren kısımlardaki ifadeler ve dualar Arapça olarak varlığını korumuştur (Gedikli, 2005: 188–189).

Sicillerde mevcut olan yazılı kayıtları iki kısma ayırabiliriz. Birinci kısım defterin başından, ikinci kısım ise sonundan başlamaktadır. Başka bir deyişle merkezden gelen emirler defter ters çevrilerek yazılmıştır (Avcı, 1999: 45). Birinci kısım, kadılar tarafından inşa edilerek yazılan kayıtlardır ki sicillerdeki kayıtların büyük bir çoğunluğunu bu tür belgeler oluşturmaktadır. İkinci kısım ise bizzat kadınların ifadesiyle değil de, dışardan gelerek sicile kaydedilen belgelerdir. Çünkü kadılar şer'î işlerin yanı sıra bulundukları bölgede yürütme gücünü de ele almışlardır. Bu yüzden taşraya gönderilen fermanların büyük çoğunluğu kadılara hitaben yazılırdı. Padisahların yanı sıra bu belgelerin dışında bazen sadrazam ve kazaskerlerin de kadılara buyruldukları gönderdikleri bilinmektedir (Aktan, 1995: 117).

Ser'î mahkemelerde kadı en yüksek mevkiye sahipti. Osmanlı Devleti'nde çok kapsamlı görevlere sahip olmaları bakımından kâdılar, kendilerine merkezden gönderilen hüküm ve fermanları, hüküm verdikleri da'vâlara dair kararları alırlardı (Uzunçarşılı, 1984: 109). Ayrıca kadılar halkın kendilerine ilettiği şikâyet ve dilekçeleri,

görev yaptıkları taşra birimlerinin mahalli idarelerine ait hukuki düzenlemeleri, kanunların öngördüğü bir şekilde sicil defterlerine kaydetmek zorundaydılar (Beşirli, 2000: 7).

1.2. Şer‘iye Sicillerinin Korunması ve Günümüzdeki Durumu

Şer‘iye sicillerinin korunmasına ve bir arşivde toplanmasına yönelik ilk girişim Osmanlı padişahlarından II. Abdülhamid’e aittir. Şer‘iye sicillerinden oluşan ilk arşiv 1894 yılında II. Abdülhamid’in emriyle İstanbul’da kurulmuştur. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde ise Maarif Vekâleti’nin 3 Kasım 1941 tarihine ait 4018/2182 sayılı kararıyla sicillerin kütüphane ve müzelere devri sağlanmıştır. İstanbul hariç tutulmak üzere 1991’de Kültür Bakanlığı’nın aldığı bir karar gereği siciller Ankara’da bulunan Milli Kütüphane’de toplanmıştır. Bu kütüphanenin Yazma ve Nadir Eserler Deposu’nda korunan belgeler 2006 yılında Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’ne devredilmiştir¹. Devlet Arşivleri’nde 8928 sicil bulunmaktadır (Gedikli, 2005: 195).

İstanbul ve çevresine ait siciller halen İstanbul Müftülüğü Şer‘iye Sicilleri Arşivi’nde korunmaktadır (Gedikli, 2005:188). İstanbul ve çevresine ait 9872 sicil bulunmaktadır (Bayındır, 1994: 116)².

Bunların dışında Sofya’daki Milli Kütüphane’de, Üsküp’te bulunan Makedonya Tarihi Enstitüsü’nde, Yunanistan’da Selanik’teki Makedonya Enstitüsü’nde, Kıbrıs’ta, Kahire’de, Şam’da ve Basra’da da şer‘iye sicilleri bulunmaktadır (Akgündüz, 1998: 61).

Bütün bu rakamlara rağmen bir de günümüze ulaşmayan ve resmi arşivlerde yer almayan çok sayıda sicil olduğunu unutmamak gerekir. Şer‘iye sicillerinin bir kısmı zaman içerisinde savaşlar, yangınlar ve su baskınları gibi değişik doğal afetlerden kaynaklanan durumlara bağlı olarak çürümeler ve insan eliyle oluşan tahriplere uğramışlardır (Atalar,1976: 313–314). Bu tahriplerden dolayı defterlerin büyük bir kısmı şu an elimizde bulunmamaktadır.

¹ Bkz. www.mkutup.gov.tr

² İstanbul’da Şer‘iye Sicilleri Arşivi’ndeki 9872 defter dışında Şeyhülislamlık (Bâb-ı Fetva) Arşivi’nde de 5300 defter bulunmaktadır. Bu defterlerle ilgili detaylı bilgi için bkz. B.Aydın, İ.Yurdakul ve İ. Kurt (2006), *Bâb-ı Meşihat Şeyhülislamlık Arşivi Defteri Kataloğu*, İsam Yayınları, İstanbul, s.25.

1.3. Tokat Şer'îye Sicilleri

Tokat'a ait ilk sicil defteri H.1176–1179/M.1772–1776 yıllarına ait olup 374; son sicil defteri ise H.1333–1338/M.1914–1920 yıllarına ait olup 192 sayfadır (Akgündüz, 1988: 211–212).

148 yıl süre ile düzenli olarak tutulan Tokat Şer'îye Sicilleri 1980 yılına kadar Tokat Müzesi'nde korunmuştur. 25 Ekim 1980 tarih ve 4918 sayılı Kültür Bakanlığı onayı ile Ankara Milli Kütüphane, İbn-i Sina okuma bölümü arşivine nakledilmiştir. 27.03.2006 tarihinde diğer şer'îye sicilleri gibi Tokat'a ait şer'îye sicilleri de Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devredilmiştir. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nde Tokat iline ait 117 adet defter bulunmaktadır.³

Tokat Şer'îye Sicil defterleri farklı ebatlarda ve farklı sayfalardadır. 78 No'lu Şer'îye Sicili 521 sayfa ile en fazla sayfaya sahip defterdir. Tokat sicil defterlerinin bazılarının ön yüzleri karton, arkası meşindir. Defterlerden bazılarının yaprakları ve alt kapakları kopuk ve yıpranmış olup bu varakları oldukça lekelidir. Bazı varaklardaki yazılar ise silik olduğundan okumak oldukça zor görünmektedir.

Şer'îye sicilleri son dönemlerde hızla çoğalan şehir tarihi araştırmalarının birinci derecede kaynağı durumundadır. Bu açıdan bakıldığında, Tokat tarihinin araştırılmasında Tokat Şer'îye Sicilleri çok önemli bir kaynaktır. Sicillerin transkripsiyonunun tamamlanması ve değerlendirmelerin ortaya çıkmasıyla yer isimleri, Osmanlı hukukunun Tokat'ta uygulanması, Tokat'ın askeri, ekonomik ve sosyal yapısı çok daha iyi anlaşılacaktır.

1.4. Tokat'ta 1842–1843 Yıllarında Şer'î Mahkemenin İşleyişi ve Mahkemede Görevli Memurlar

Birçok İslâm devletinde olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de örfî ve şer'î da'vâların görüldüğü, sonuca bağlandığı yere mahkeme ya da meclis-i şer' denilmektedir.

Birçok Osmanlı kazasında mahkeme için ayrılmış özel bir bina bulunmamaktaydı. Ancak yargılamanın yapıldığı, arayanların kadıyı bulabileceği belli

³ Prof. Dr. Ali Açık, Tokat'a ait şer'îye sicillerinin fotokopilerini şehirle ilgili değişik çalışmalarda kullanmak üzere bir araya getirmiştir.

bir yerin bulunması mecburiydi. Bu yer bazen bir cami ya da mescit olabileceği gibi bazen de kadının evi hatta medreselerden birinin odası olabilirdi. Buna rağmen Osmanlı Devleti'nde büyük kazaların bazılarında mahkemeler için ayrılmış özel binalar bulunabilmekteydi. Bu mahkeme binası Tokat'ta Ali Paşa Camii yakınlarındaydı. Camiinin doğu kısmında bulunan yere bu nedenle mahkeme çarşısı da denmekteydi. Tokat'ta mahkemeye ait özel bir binanın bulunmasının en önemli nedeni Tokat kâdılığının mevleviyet derecesinde olmasıyla ilgilidir (Beşirli,2005:104–108).

Genel olarak Osmanlı mahkemelerinde görev alan memurlar şunlardır: *Kâdı, nâib, muhızır, müşâvir, mübâşir, katip, hademe, tezkiye me'mûru, çavuş, sübaşı, kassam ve kapıcı*.

Kâdı: Tanzimat'a kadar şehir idaresinin baş sorumlularından biriydi. Kâdıya, Hâkim yada Hâkimü'ş-şer' gibi isimler verilirdi. İdari, sosyal, ekonomik, malî ve beledi birçok konulardaki da'vâlara bakan ve hüküm veren bir hâkim olduğu kadar, bu konularla ilgili işlerin yapılmasına da nezaret ederdi (Akgündüz, 1998: 68). Merkezden gelen emirlerin ve fermanların halka duyurulması ve gereğinin yapılması, vergilerin düzenlenmesi ve dağıtımının yapılması da kâdının görev alanına girerdi (Ortaylı, 1994: 28–29).

Kâdı, hiç şüphesiz bulunduğu kazada devletin diğer görevlileriyle birlikte çalışmaktaydı. Ancak kararlarında kesinlikle bağımsızdı ve doğrudan merkeze bağlıydı. Kâdılar kararlarını genelde Hanefî fikhî çerçevesinde vermektedir. Kâdılar, müteveli, imam, hatip tayini, vakfiyelerin düzenlenmesi, vasi-nafaka-kayyum-nazır tayini, miras işleri, tapu sicil amirliği, loncaların teftişi, dini grupların teftişi gibi çok geniş bir çalışma alanı vardı (Ekinci,2005: 417-18). Kaza sınırları içerisinde bir sorun belirlediğinde bölge ileri gelenleri kâdıya başvurur, sorun kâdı aracılığıyla merkeze iletilirdi. Kâdılar, medreselerden yetişen ilmiye mensupları arasından seçilirdi (Bayındır,1986: 35).

Nâib: Vekil demektir (Devellioğlu,2007: 799). Bütün kâdılara sultanın vekili olmaları hasebiyle nâib ya da bunun çoğulu olan nüvvâb (TŞS 55, s.90/1) denebildiği gibi kâdıların kendi yerlerine da'vâ görmek üzere görevlendirdikleri şahıslar için de nâib unvanı kullanılabilmekteydi.

Başkâtip ve kâtipler: Başkatip, kadı ya da naiblerin görev süreleri sonunda mülâzemet için İstanbul'a gitmeleri durumunda, istifa etmeleri ya da ölmeleri halinde mahkemeye vekâlet eden kişidir (Beşirli, 2005: 115). Nâiblerin çeşitli nedenlerle mahkemeye gelemedikleri bir iki gün için de başkâtipler vekil olarak atanmaktaydı. Ser-küttab Şerîf Mehmed Efendi'nin adı incelediğimiz defterdeki bazı belgelerde geçmektedir (TŞS 55, s.115/2). Mahkemelerde başkâtipten sonra ikinci ya da üçüncü kâtipler de görev alabilmekteydi. Mahkemede görülen duruşmaların vaktinde ve imla kurallarına uygun olarak sicillere geçirilmesi kâdının verdiği hüccet, mürasele, i'lâm gibi yazılar ile merkezden gelen emir, mektup ve beratların usulüne uygun kayda geçirilmesi kâtiplerin başlıca görevleri arasındadır (Beşirli, 2005: 116).

Mukayyid: Mahkemede şer'î da'vâları kayda geçiren, tezkereleri yazan, hüccet, mürasele, defter ve i'lâmları tutan görevlilere mukayyid denmekteydi (Beşirli, 2005:116). İncelediğimiz defterde Rüstem Efendi'ye Tokad nüfus mukayyidliği ile jurnal kitabetliğinin ihale edildiği görülmektedir (TŞS 55, s.68/2).

Mahkeme İmamı: Mürasele ve berâtla atanan imam, mahkeme binası içerisinde yer alan mescitte namaz kıldırır ve yarı resmi olarak mahkeme kâtiplerine yardımcı olurdu. Bu göreve, bilgi birikimi güçlü olan imamlar atanmıştır (Beşirli, 2005: 116).

Hademeler: Evrâk takibi, duruşmalar sırasında güvenliğin sağlanması türünden işlerle uğraşmışlardır. Defter düzenlenmesi sırasında hüddamiye adıyla bir ücret de alırlardı (Akgündüz, 1998: 72).

Ser-muhzır ve muhzırlar: Bir çeşit adli polis işlevini yerine getirmekteydiler. Da'vâcı ve da'vâlıların mahkemeye davet edilmesi, duruşmalar sırasında mahkeme binasında güvenliğin temin edilmesi önemli görevleriydi (Akgündüz, 1998: 72–73). İncelediğimiz defterde Ali Ağa bin Ali ser-muhzırân (TŞS 55, s.149/1) olarak geçmesi, 1842–1843'de Tokat'ta birden çok muhzırın olduğunun göstergesidir. Defterde ayrıca, muhzırlarla ilgili; Muhzır Osman bin Abdurrahman (TŞS 55, s.127/3), Ömer bin Muhzır Ali (TŞS 55, s.1/3) şeklinde kayıtlar yer almaktadır.

Subaşı: İdare amirliğinin yanında kazalarda icrâ ve infâz memuru gibi çalışmak, şer'îye mahkemelerinin kararlarının uygulanmasına yardımcı olmak, hakkında tutuklama kararı verilen şahsı hapse koymak, hapisaneye nezaret etmek, cezai

tazminatların tahsilini gerçekleştirmek sübaşının başlıca görevleri arasındaydı (Akgündüz, 1998: 74).

Mübaşir: Mahkemelerde celp ve tebliğ işlerini yerine getiren me'mûrlardandır. Bu yönüyle, muhızrla aynı işlevi yerine getirdiği söylenebilir. Mübaşirlerin, muhızrlardan başlıca farkları, daha çok ceza da'vâlarında görev almalarıdır. Mübaşirlerin bazen çavuşların görevlerini yaptığı da olurdu. Tanzimat öncesi dönemde devletçe soruşturulması gereken işlerin takibini de yerine getiren mübaşirler bu açıdan da bir çeşit sorgu hâkimi rolünü de üstlenmiştir (Akgündüz, 1998: 74).

Müşavir: İhtiyaç hâlinde devreye sokulan kimselerdir. İslam hukukunu iyi bilen kişilerdir. Kâdının belirli konularda danıştığı, fikir aldığı kimselerdir. Müşavirler genellikle kâdılık vasfına sahip şahıslar arasından seçilirdi (Akgündüz, 1998: 74–75).

Kassam: Sözlük anlamı “taksim eden”, “kısım kısım ayıran”, “bölüştüren” demek olan kassam kelimesi (Devellioğlu, 2007:494); İslam hukuk literatüründe ganimet, şirket ve miras konularında her türlü menkul ve gayrimenkul mâlî bölerek hisseleri belirli hâle getiren kişi ya da resmî görevliler için kullanılmıştır. Özellikle Osmanlı uygulamasında kassam, miras da'vâlarında bizzat da'vâ mahalline giderek gerekli incelemeyi yapıp var olan anlaşmazlık hakkında bir sonuca vardıktan sonra da'vâyı hükme bağlayan ve mirası mirasçılar arasında bölüştüren şer'î me'mûru ifade etmektedir. Kassamlara kâsım da denebilmiştir (Öztürk, 2001:579).

Kassam, miras da'vâlarında bizzat da'vâ mahalline gider, ölen kişinin terekesi kassam huzurunda tespit edilirdi. Mirasa konu olan mallar belli bir sıra ve sablona⁴ göre deftere kaydedilirdi. Kassamların ücretleri devlet tarafından ödenmezdi. Taksim ettikleri terekelerin belli bir bölümü resm-i kısmet adı altında verilirdi (Akgündüz, 1998: 75). İncelediğimiz bu defterde bu oran genelde kırkta bir şeklinde çıkmaktadır (TŞS 55, s.25/2).

Tezkiye Me'mûrları: Gerek duyulması hâlinde şahitler hakkında güvenilirlik soruşturması yaparlardı. (TŞS 55, s.27/1).

⁴ Kassamların hazırladığı tereke defterlerinde şu sıra takip edilerek oluşturulmakta idi. İlk önce vefat eden şahsın tanıtımı, ikinci olarak mirasa konu olan malların dökümü, daha sonra şahsın borç, masraf (Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi, techiz ve tekfin masrâfı gibi) giderlerinin tespit edilmesi, varislere veya beytü'l-mâla kalan kısmın hesaplanması yapıldı.

Çavuşlar: Günümüzdeki icrâ memurlarının yaptığı görevi yerine getirmekteydiler. Mahkemeden çıkan ilâmların icrâsı, borçlunun mallarının satılıp borcunun ödenmesi, borçlu ödememekte ısrar ederse hapis cezalarının, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı görevlerindendi (Akgündüz, 1988: 73).

2.TOKAT ŞER'İYE SİCİLLERİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Son dönemlerde şer'îye sicilleri üzerine yapılan araştırmaların sayısı giderek artmaktadır. Şer'îye sicillerinin tanımı, içeriği hakkında yapılan çalışmaların başında Ahmet Akgündüz (1988) ve Abdülaziz Bayındır'ın (1986) çalışmaları gelmektedir.

Şer'îye sicilleri ile ilgili katalog çalışmaları da yapılmıştır. Bu çalışmalardan ilki Osman Ersoy'a⁵ ait olup; bu çalışmayı Mücteba İlgürel⁶, Yusuf Halaçoğlu⁷ ve tekrar Osman Ersoy'un⁸ katalog çalışmaları izlemiştir. Şer'îye sicilleri konusunda en kapsamlı katalog çalışması ise Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nın öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. Bu vakfın 1988'de Ahmet Akgündüz, Refet Yinanç, Reşat Genç, Kazım Yaşar Koprıman, Atilla Çetin ve Cemil Cahit Güzelbey'in başını çektiği bir bilim kuruluna hazırlattığı Şer'îye Sicilleri Toplu Katalogu'yla sicil defteri bulunan her şehir alfabetik olarak sıralanmış ve siciller arasında bir kronoloji düzeni ve birliği sağlanmaya çalışılmıştır.⁹

Tokat Ser'îye Sicilleri'ni esas alarak ortaya konan makaleler de mevcuttur. Ali Açık'ın Tokat Şer'îye Sicillerine göre beylerbeyi buyuruldularını inceleyen makalesi bunlardan biridir (Açık, 2001). Bu makalede, Tokat Şer'îye Sicillerinde yer alan buyuruldular göz önünde tutularak beylerbeyi buyuruldularının diplomatik yönden ve içerik açısından değerlendirmesine yer verilmiştir. Diğer taraftan beylerbeyilerin görevleri de çalışmada önemli bir yer teşkil etmektedir.

Ali Açık'ın "Osmanlı Ulak-Menzilhanesi Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhanesi (1690-1840)" başlıklı makalesinde ise şer'îye sicilleri ve arşiv belgelerine dayalı olarak Tokat menzilhanesi ve özellikleri üzerinde kapsamlı bilgilere yer verilmiştir (Açık, 2004). Ali Açık ve Abdurrahman Sağır'ın salıyane defterleri

⁵ Osman Ersoy, "Şer'îye Sicilleri'nin Toplu Kataloğu'na Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXI/3-4, Ankara 1963, s. 33-64

⁶ Mücteba İlgürel, "Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'na Doğru", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 28-29, İstanbul 1975, s. 123-166.

⁷ Yusuf Halaçoğlu, "Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'na Doğru Adana Şer'îye Sicilleri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 30, İstanbul 1976, s.99-108

⁸ Osman Ersoy, "Şer'îye Sicilleri Toplu Kataloğu'na Doğru", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1979-1980, cilt 8, sayı 124, Ankara 1980, s.1-20.

⁹ Salih Uğur, şer'îye sicilleri ile ilgili ilk çalışmaların 1930'larda Halkevleri öncülüğünde başlatıldığını belirtmektedir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz Salih Uğur, "Mahkeme Kayıtları(Şer'îye Sicilleri: Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya)", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 2003, s.305-344.

üzerindeki makalesinde de büyük ölçüde Tokat Şer'îye Sicillerinden yararlanılmıştır (Açıkel ve Sağırılı, 2005). Bu makale ile 1771–1840 yıllarında salyane defterlerinin hazırlanması, verginin taksimi ve kontrol edilmesi, toplam salyane vergileri ve miktarları ve bu vergileri toplayan görevliler hakkında bilgiler ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Tokat Şer'îye Sicilleri esas alınarak ortaya konan kitap çalışmaları da bulunmaktadır. Bu çalışmalardan en kapsamlısı Mehmet Beşirli'ye aittir. Mehmet Beşirli tarafından hazırlanan “Orta Karadeniz Kentleri Tarihi-I-Tokat (1771–1854)” adlı kitap arşiv kaynaklarına ve özellikle de Tokat Şer'îye Sicillerine dayandırılmıştır. Bu çalışmada, XVIII. yüzyılın son çeyreği ile XIX. yüzyılın ilk yarısında Tokat'ın idari, mali, sosyal ve askeri yapısı ile bilgiler yer almaktadır. Ali Açıkel ve Abdurrahman Sağırılı'nın birlikte ortaya koyduğu “Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vâkıfları-Vakfiyeler I. Cild” isimli kitapta da birçok arşiv malzemesinin yanı sıra Tokat şer'îye sicillerinden yararlanıldığı görülmektedir (Açıkel ve Sağırılı, 2005). Bu çalışmada, Osmanlılar döneminde Tokat'ta oluşturulan 750'nin üzerindeki vâkıf ve bunların vakfiyeleri geniş bir şekilde ele alınmıştır.

Tokat Şer'îye Sicillerinin transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yönünde yapılan yüksek lisans tez çalışmaları son yıllarda artış göstermiştir.

Bunlardan ilki Nurcan Abacı'ya ait çalışmadır (Abacı, 1994). Abacı, “1812 Tarihli Şer'îye Siciline Göre 19. Yüzyılın Başında Tokat Şehrinin Sosyo-Ekonomik Durumu” başlıklı çalışmasında 15 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili Defterini temel alarak Tokat şehrindeki ticari faaliyetler, üretim dalları, nüfus ve mahalleler hakkında bilgi vermeye çalışmıştır.

Selda Barbak'ın çalışması, 1837–1839 yılları arasında Tokat'ın Osmanlı ticari yaşamındaki önemi üzerinde yoğunlaşmıştır (Barbak, 2004). Barbak, Ergani'den çıkarılan bakırın Tokat'ta işlenmesi, Tokat'ın Osmanlı sınırları içerisinde transit geçiş noktalarından biri olması konularının da altını çizmiştir.

Zübeyde Akın'a ait çalışmada daha çok Tokat'ta yasayan Müslim ve Gayrimüslim unsurların birbirleriyle olan ilişkileri üzerinde durulmuştur (Akın, 2004). Akın, çalışmasında, Gayrimüslimlerin İslâm hukukundan yararlanmasına, zimmî

kâdınlarla Müslim erkeklerin evlenmesine ve farklı din mensuplarının birbirlerine şahitlik etmesine dair örneklere yer vermiştir.

İsmet Sarıbal'ın çalışması, Tokat'ta uygulanan vergileri ortaya koyması bakımından önemlidir (Sarıbal, 2004). 23 numaralı defterin transkripsiyonunu da içeren bu çalışmada, Tokat'a ait sosyal ve ekonomik değerlendirmeler de yapılmıştır. Sarıbal, 1818–1819 yıllarında toplanan vergiler ve bunların oranları, Tokat'ın bakır işlemeciliği konusundaki yeri ve dokuma sanayii ile ilgili detaylı verileri de çalışmasına ilave etmiştir.

Harun Asıl, 1813–1814 tarihlerine ait 18 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili üzerinde çalışmıştır (Asıl, 2006). Asıl, transkripsiyonlu metni de eklediği bu çalışmada daha çok sicildeki belgelerin İslam hukuku açısından taşıdığı değer üzerinde durmuştur.

Aysel Pirdoğan, 1836–1837 yıllarını kapsayan 48 numaralı defter üzerinde çalışmıştır (Pirdoğan, 2006). Defterin transkripsiyonunu da içeren bu çalışmasında Pirdoğan, defterdeki belgelerin ışığında 1836–1837 yıllarında Tokat'ın idarî ve sosyo-ekonomik yapısını değerlendirmeye çalışmıştır.

Tahir Bilirli, 111 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili üzerinde çalışmıştır (Bilirli, 2006). Bilirli, çoğu vekâlet içerikli da'vâlardan oluşan defterdeki belgeler ışığında, 1909–1914 yılları arasında Tokat'a ait sosyo-kültürel verileri değerlendirmeye çalışmıştır.

Tokat şer'îye sicillerine dayalı olarak yapılan çalışmalardan Harun Çiçek'in hazırladığı yüksek lisans tezidir (Çiçek, 2006). “Tokat Merkez Sancağı'nın Sosyo-Ekonomik Konumu (1800–1850)” başlıklı çalışmasında Harun Çiçek, Tokat Sancağı'ndaki yöneticileri ele almış ve görev yaptıkları yıllara göre tasnif etmiştir. Tokat Merkez Sancağı'ndaki kamu binaları ve binaların imar tarihlerini işlevlerine göre belirtmiştir. Sosyal bünyedeki milletlerin mahallelere göre dağılımını verip, bu milletler arasındaki ilişkileri açıklamaya çalışmıştır. Merkez sancaktaki gelir kaynaklarını niteliklerine göre ayrı ayrı incelenmiş ve bu farklı sektörlerde faaliyet gösteren esnaf kesimini yürüttükleri ekonomik işleve göre gruplandırmıştır.

Ahmet Demirci'nin yaptığı çalışma özellikle yer isimleri ve şahıs isimlerini açıklayan bir çalışmadır (Demirci, 2007). Bu tezde, 1797–1799 (H.1212–1213) yıllarına ait 3 Numaralı Tokat Şer'îye Sicil Defteri'nin transkripsiyonu yapılarak, defterde

bulunan belgeler ışığında adı geçen dönemde Tokat'taki idarî ve sosyo-ekonomik yapı değerlendirilmeye çalışılmıştır. Transkripsiyonlu metni de içeren bu çalışmada diğerlerinden farklı olarak belge türleri ve belgelerde dikkat edilmesi gereken noktalar da bilimsel ölçülerde ele alınmıştır.

Ömer Yıldırım'ın “1797–1798 Yıllarına ait Tokat Şer'îye Sicilinde Yer Alan Belgelerin Sosyal ve Ekonomik Yönden Tahlili” isimli çalışması yine transkripsiyonlu bir çalışma olup Tokat'ın idari, sosyal ve ekonomik yönden ilgili dönemdeki durumunu değerlendirmektedir (Yıldırım, 2007).

Kazım Karabay, 63 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili üzerinde çalışmıştır (Karabay, 2007). Bu çalışmada Tokat tarihine ve belge tanıtımına ağırlık verilmiştir.

Murat Hanilçe, 1812–1813 Yıllarına ait “16 numaralı Tokat Şer'îye Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi” adını taşıyan çalışmasında Tokat'ın idari, sosyal ve ekonomik yönden ilgili dönemdeki durumunu değerlendirmeye çalışmıştır. Hanilçe bu çalışmasında bulguları tablolastırarak ortaya koymuştur. (Hanilçe, 2009).

Oktay Ekici, 1828–1829 Yıllarına ait “33 numaralı Tokat şer'îye sicili'nin transkripsiyonlu metni ve değerlendirilmesi” adlı çalışmasında ilgili dönemde Tokat'ın idari, sosyal ve ekonomik durumunu değerlendirmiştir (Ekici, 2009).

Şaban Demir, 10 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili üzerinde çalışmıştır. Bu çalışmada Tokat'ın idari, sosyal ve ekonomik yönden ilgili dönemdeki durumunu değerlendirmeye çalışmıştır. (Şaban, 2010).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmamıza konu olan “ 55 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili”, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’nden temin edilmiştir. Defter bilimsel ölçütler göz önünde bulundurularak transkribe edilmiş ve daha sonra konu ile ilgili kitap ve makalelere de dayanılarak defter içerisindeki tarihi malzemenin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Defterdeki belgeler önce tarafımdan transkribe edilmiş, daha sonra tez danışmanım Prof. Dr. Ali Açık el gözetiminde belgeler bir kez daha okunup, gözden geçirilerek hatalı yerler ve eksik olan kısımlar düzeltilmiş, okunmasında güçlük çekilen yer ve şahıs isimleri konu ile ilgili eserlere başvurularak en doğru şekilde yazılmaya gayret sarfedilmiştir. Okunmasında şüphe görülen kelimelerin yanına (?) konulmuştur. Buna rağmen okunmayan kelimeler (...) olarak gösterilmiştir. Silik ve okunması mümkün olmayan kelimeler ise dipnotlarla belirtilmiştir. Bazı belgelerde ise kâtiplerin çok bilinen kelimeleri eksik ya da hatalı yazdığı görülmüştür. Bu durumda belgenin aslına sadık kalınarak yazılmıştır. Belgenin çeşitli yerlerinde, özellikle şahıs adı gelmesi gereken bazı yerlerde, küçük boşluklar bırakılmıştır. Bu tür durumlardaki boşluk olan yerler [Boşluk] şeklinde belirtilmiştir.

Defterin transkripsiyonu yapılırken Arap alfabesindeki ayın (ع) harfi (‘), hemze (ء) harfi (’) işaretleriyle gösterilmiş, imlâ bakımından uzatma gerektiren Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde ilgili harflerin üzerine (^) işareti konmuştur.

Araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından defterde yer alan belgelere sayfa numarasıyla birlikte bir de belge numarası verilmiştir. Örneğin; birinci sayfanın ikinci belgesi [s.1/2] şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca sayfalar [s.1] gibi gösterilmiştir. Belgeler başladıkları sayfaya göre numaralandırılmıştır. Bir belgenin ağırlıklı kısmı sayfa 48’te olsa bile sayfa 47’te başlamışsa numarası o sayfa esas alınarak verilmiştir.

Yine, sicilde bulunan fermanlarda “ buyurdum ki” ve “ vardık da-vusul bulduk da” gibi ibarelerden sonra yazılması gereken ulak adları açık bırakılmıştır. Bu kısımlara sadık kalınmış ve bu bölümler boşluk bırakılarak geçilmiştir.

Transkripsiyon aşamasından sonra belgelerin tasnifi yapılmış, belgeler içerdikleri konulara göre sınıflandırılmış, defterle ilgili oluşan sayısal veriler yeri

geldikçe defterin diplomatik incelemesinin yapıldığı kısımda ve ilgili değerlendirme aşamalarında kullanılmıştır.

Değerlendirme safhasında ise öncelikle defterin tanıtımı yapılmış, daha sonra defterdeki belge türleri üzerinde açıklayıcı bilgiler ve defterden örneklere yer verilmiş; ardından defterdeki bilgilere dayalı olarak 1842–1843 (H.1257–1258) yıllarında Tokat’ın idari, hukuki, ekonomik, sosyal ve kültürel hayatına dâir tespitler ortaya konmuştur.

Çalışmanın sonuna eklenen sözlükte daha çok kumaş ve giysi türleri ile şer‘iye sicillerinde nadir olarak karşılaşılan kelimelerin anlamları verilmiştir. Değerlendirme sırasında başvuru kaynakların künyesi, yine çalışmanın sonunda kaynakça bölümünde belirtilmiştir.

4. 55 NUMARALI TOKAT ŞER'İYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRMESİ

4.1. Defterin Tanıtımı

Bizim çalışmamıza konu olan 55 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili M. 1842–1843 (H.1257–1258) tarihleri arasını kapsamaktadır. Defter sayfa numarası verenler tarafından 157 sayfa olarak numaralandırılmıştır. Ancak bu sayfa numarası verme işleminde eksikler göze çarpmaktadır. Bu eksiklerden birincisi şer'îye sicil defterlerinin ikiye ayrılarak yazıldığı gerçeğine dikkat edilmemesidir. İkincisi ise deftere numara verme işleminin yalnız soldan sağa doğru yapılmasıdır. Bir başka eksiklik de var olan sayfaların numaralandırılması işidir.¹⁰ Biz bu sorunu şu şekilde çözmeye çalıştık. Verilen numaralardan itibaren defteri soldan sağa okumaya başladık ve defterin ters döndüğünü anladığımızda ise diğer başlangıca geçerek (sağdan sola okumaya devam edip) sorunu giderdik. Mevcud numaralandırmaya göre, 1–112 sayfalar arası defterin “Sicill-i Mahfuz Defterlü” denilen merkezi emirleri ve tereke kayıtlarını içeren birinci kısmı, 157–112 sayfalar arası ise “Sicill-i Mahfuz” denilen daha çok hüccet kayıtlarını içeren ikinci kısımdır. Defterde iki¹¹ sayfa tamamen boş, bir¹² sayfa ise kısmen boş sayfa şeklindedir.

Defterin 1–112. sayfaları arası idarî, malî askerî ve benzeri konularla ilgili belgeleri kapsarken, 157–112. sayfaları arası yerel mahkeme kayıtlarını kapsamaktadır. Bu kayıtların içeriğine bakıldığında hem yerel hem de genel olarak sosyal ve ekonomik tarih çalışmaları yapılabileceği anlaşılmaktadır. Bu kayıtların içeriğine bakıldığında 19. yüzyılın ikinci çeyreğinde Tokat'ın sosyal kültürel ve ekonomik tarihi ile Osmanlı hukuku, askeri, ve vergi sistemi gibi çeşitli konular hakkında önemli bulgulara ulaşılabileceği anlaşılmaktadır.

Defterin dili, anlaşılacak sadeliktedir. Ancak bazı belge türlerinin başında Arapça dua veya tasdik ibareler vardır. Sayfalarda bazı belgelerin başlıkları derkenar şeklinde yazılmıştır. Bazı belgelerde ise başlık bulunmamaktadır. 3 adet belge üstü

¹⁰ Deftere kayıt yapılırken tereke ve emirnameler defterin bir yüzünden yazılmaya başlanırken; hüccetler ise defterin öteki yüzünden başlanarak kayıt yapılırdı. İki yüzün birleştiği yerde de defterin kaydı kapanırdı. Günümüzde numaralandırma yapılırken bu esas dikkate alınmamış ve bir yüzden başlanıp defterin sonuna kadar numaralandırma verilmiştir.

¹¹ TŞS 55, [s.2] ve [s.156]

¹² TŞS 55, [s.3]

çizilerek¹³ iptal edilmiş, 1 tane belge de silik¹⁴ olduğundan okunamamıştır. Defter, rika yazısı ile kaleme alınmıştır.

4.2. Defterin Diplomatik Açıdan İncelenmesi

55 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili iki bölümden meydana gelmektedir. 1–112 sayfalar arası defterin “Sicill-i Mahfuz Defterlü” denilen birinci bölümü tereke kayıtları ve merkezden gelen emirleri içermektedir. Bölümdeki toplam belge sayısı 229’dur. Birinci bölümdeki kayıtların belge türleri bakımından dağılım ise şöyledir: 150 adet (120 Müslim, 30 Gayrimüslim) tereke kaydı, 18 adet buyuruldu, 26 adet fermân, 5 adet mektup, 2 adet berât, 3 adet irâde-i seniyye ve 20 adetde diğer belgeler olarak adlandırdığımız belge bulunmaktadır.

İkinci kısım ise 157–112 sayfalar arası “Sicill-i Mahfuz” denilen bölüm olup mahkemede görülen da‘vâlara ait hüccetlerden oluşmaktadır. Bu bölümdeki hüccetlerin sayısı 120 tanedir. Hüccetler içerisinde büyük çoğunluğu vâsi ve nafaka hüccetleri oluşturmaktadır.

4.3. Defterde Yer Alan Belge Türleri

Genel olarak 55 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili’nde yer alan belgeler hüccetler ve terekelerden oluşmaktadır. Bunun dışında ferman, berat, buyuruldu gibi merkezi emirler de defterde belirgin bir yer kaplamaktadır. Bunun dışında sınırlı sayıda mektup, irâde-i seniyye gibi belge türleri yer almaktadır.

4.3.1. Hüccetler

Arapça kökenli bir kelime olan hüccetin sözlük anlamı bir durumu ispat etmeye yarayan delil, vesika ve senettir (Devellioğlu, 2007: 388). Osmanlı diplomasisinde ise kâdının hükmünü içermeyen, mahkemeye başvuran taraflardan birinin konuyla ilgili ikrârını, diğerinin de bu durumu tasdikini belirten yazılı belgelere hüccet adı verilmiştir. Şer‘i hüccetlere “senedât-ı şer‘iye” de denilmektedir. Şer‘i mahkemelerin verdiği hüccetler, çoğunlukla hüccet konusu olan hukuki meselede, karşı taraf aleyhine verilmiş karar gibidir (Akgündüz, 1988: 21). Kâdı huzurunda görülen da‘vâ neticesinde duruma göre hüccetin aslı taraflara verilirken bir sureti de sicile kaydedilirdi. Taraflara verilen

¹³ TŞS 55, [s.36/1], [s.56/3], [s.134/1]

¹⁴ TŞS 55, [s.157/3]

hüccetlerde kâdının ismi ve mührü yer alır, ancak sicillere kaydedilen hüccetlerde kâdının ismi ve mührüne yer verilmezdi (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 446).

Hüccetler çok farklı hususların tespiti için düzenlenmiş olup günümüzdeki noterlik belgelerine benzer (Kütükoğlu, 1994: 350). Hüccetler evlenme-boşanma, köle azadı, nafaka, mehir, terbiye velâyeti, miras, rehin, borç, alım-satım, kira, vasi tayini, vekalet, vasiyet, emanet, sulh, iflas, gasp, cinayet (Oğuz ve Akgündüz, 1998: 446), kefâlet, şehâdet, ferağ (başkasına devretme), hibe, rüşd-in ispatı, nazır, keşif, irsaliye (makbuz, alındı) (Kütükoğlu, 1994: 350), ikrâr, havale, kısas, diyet, şirket, ibrâ ve kethüdâ, sübaşı vb. görevlilerin tâyini (Akgündüz, 1988: 26–27) gibi çok farklı konularda verilebilmekteydi.

55 Numaralı defterde çeşitli konularda 120 adet hüccet kayıtlı olup 55 kayıtla vâsi ve nafaka ve kisve-baha hücceti 1. sırayı almaktadır. Diğer hüccetler konularına göre belge numaralarıyla birlikte aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Defterde Yer Alan Hüccetler

Hüccet Çeşidi	Adedi	Belge Numarası
Bey‘	19	[s.1/2], [s.152/4], [s.149/4], [s.142/2], [s.141/2], [s.140/2], [s.138/2], [s.137/1], [s.137/1], [s.132/1], [s.131/2], [s.131/3], [s.125/3], [s.123/3], [s.121/1], [s.120/2], [s.119/3], [s.116/2], [s.114/2]
Hibe	2	[s.154/2], [s.151/2],
İbrâ	21	[s.151/1], [s.150/4], [s.149/3], [s.148/3], [s.146/4], [s.145/1], [s.145/4], [s.143/2], [s.140/4], [s.138/4], [s.135/3], [s.133/3], [s.128/1], [s.127/1], [s.124/1], [s.124/3], [s.124/4], [s.122/2], [s.122/3], [s.119/2], [s.117/1],
Mu‘arazadan men‘	1	[s.154/1]
Kayyumluk	10	[s.153/1], [s.149/2], [s.148/1], [s.146/3], [s.145/2], [s.143/3], [s.136/3], [s.135/4], [s.134/2], [s.126/3],
Def‘	1	[s.129/4]
Hâl	2	[s.128/3], [s. 127/3]
Şira-i menzil	1	[s.125/1]

Akd	1	[s.132/3]
Keff-i yed	4	[s.112/2], [s.133/1], [s.116/1], [s.114/1]
Keşf	1	[s.144/1]
Nazır	2	[s.142/3], [s.119/1]
Vasi Nafaka Kisve-baha	55	[s.154/3], [s.153/2], [s.153/3], [s.152/2], [s.152/3], [s.150/3], [s.149/1], [s.149/2], [s.148/2], [s.148/4], [s.147/1], [s.147/2], [s.147/3], [s.146/1], [s.146/2], [s.144/2], [s.144/3], [s.144/4], [s.143/1], [s.143/4], [s.142/1], [s.140/3], [s.139/1], [s.139/2], [s.139/3], [s.138/3], [s.136/1], [s.136/5], [s.135/2], [s.133/2], [s.132/2], [s.130/2], [s.130/3], [s.130/4], [s.130/5], [s.129/1], [s.129/2], [s.129/3], [s.128/2], [s.128/4], [s.127/4], [s.126/1], [s.126/2], [s.126/5], [s.124/3], [s.123/2], [s.122/1], [s.121/2], [s.120/4], [s.119/4], [s.118/2], [s.117/2], [s.115/3], [s. 113/3], [s.112/3]
Diğer hüccetler	29	
Toplam Hüccet	149	

4.3.1.1. Hüccetlerin Bölümleri

Çoğunlukla düzenleniş tarzları benzer olan hüccetlerin yazımına 55 Numaralı defterdeki (TŞS 55, s.146/1) numaralı belgeyi örnek verebiliriz.

Çoğu hüccetin başında der-kenar denilen belgenin türünü, konusunu ve ilgili kişinin ismini içeren giriş kısmı da diyebileceğimiz bir başlık bulunmaktadır. Ancak bazı hüccetlerin başlıksız da kaleme alındığı görülmektedir Örnek olarak ele aldığımız hüccetin başlığı, “İskevsirli Mustafa’nın hüccet kaydı”dır.

Bu başlıktan sonra metin kısmı başlamaktadır. Metin kısmında ilk olarak da‘vânın görüldüğü şehrin ve mahallin adına yer verilir. Daha sonra da‘vâyı açan kişinin ismi, varsa vekili ya da da‘vânın açılmasına sebep olan kişinin ismi yazılır. “Medîne-i Tokad’da Müslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem İskevsir kazasında fevt olan Mustafa bin Mehmed’in sulb-i sagîr oğlu Ebubekir’e...”

Bu bölümden sonra, sorunun belirtildiği bölüm başlar. “...sagîr oğlu Ebubekir’e bâbası müteveffâ-yı merkûmun terekisi bi’l-irsi’s-şer’i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ’irelerin rü’yet ve itmâma

kıbel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun anası işbu râfî‘atü’l-kitâb Zahide bint-i Ömer nâm Hatun vesâyete ehil ve sagîr-i mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile...’’

Sonuç kısmında ise hâkimin görüşü ve da‘vâ hakkındaki hükmü yer alır. *“...hâkim-i mevkî‘-i sadr-i kitâb bi-tevfîki’r-refîü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü‘yete anası mezbûre Zahide’yi vasiye nasb ve ta‘yîn buyurulduklarında ve vâsiyet-i mezbûru ol dahi ber vech-i muharrer ba‘de’l-kabûl vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşeddi ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîr-i merkûmun nafaka ve kisveye zarûret-i ihtiyacı ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi’l-vakt beher-yevm yirmi para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesine rücû‘a vasiye-i mezbûre Zahide’ye izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu...’’*

Hüccetin sonuna da‘vânın görüldüğü tarih de eklenirdi: *“Hurrire fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.”*

Hüccetin altına da‘vâya şahitlik yapanlar varsa mutlaka belirtilirdi:

“Şuhûdü’l-hâl

Müderresin-i kirâmdan faziletli El-Hac Salih Efendi Hoca, Ser-muhzır Ali bin Ali, ve İbrahim bin Osman ve diğer Ali bin Ali ve gayruhûm.”

4.3.1.2. 55 Numaralı Defter’den Bazı Hüccet Örnekleri

Defterdeki hüccetler arasında adet bakımından vâsi ve nafaka¹⁵ kisve-baha¹⁶ hüccetleri 55 adet ile birinci sırayı almaktadır. Bu hüccetlerin bazısı sadece vâsi tayini

¹⁵ Geçinebilmek amacıyla gerekli olan yiyecek-ıçecek bedeli, geçimlik

¹⁶ Kılık-kıyafet, elbise

için yazılırken, bazıları hem vâsi hem nafaka hemde kisve-baha için yazılmışlardır. Söyle örnek verirsek;

Tokat'ta Seyyid Necmettin mahallesi sâkinlerinden Yunus oğlu Halil bin Ömer'in vefatından sonra küçük kızları Hafize ve Şakire'ye babalarından kalan ve hisselerine düşen mirasın hem taksimi hemde idaresi için çocuklar ehil olmadığından dolayı bir vâsi atanması gerekmektedir. Bu durum mahkemeye bildirildiği zaman mahkeme tarafından hem mirasın kassam tarafından taksimi edilmesine, hem de çocukların üzerine amcaları (ammi) İbrahim bin Ömer'in vesâyete ehil olduğunu tasdik edilmesi ile vâsi olarak tayin edilmesine karar veriliyor. Vâsi olarak atanan ammileri İbrahim bin Ömer söz alarak, çocukların nafaka ve kisve-bahaya ihtiyaçları olduğunu belirtir. Şahitlerin de bu durumu onaylaması üzerine her birine günlük yirmişer para tahsisine ve harcama yetkisinin İbrahim bin Ömer'e verilmesine karar veriliyor (TŞS 55, s.120/4).

Defterde ibrâ ile ilgili hüccetlerde yer almaktadır. İbrâ'nın hukuk dilindeki anlamı alacak-verecek kalmadığını gösteren belgedir (Devellioğlu, 2007:403). Söyle örnek verirsek;

Tokat'ta Yaş Meydan mahallesinde yaşayan Mustafa bin Veli Hüseyin adlı kişiye Çubukçu Mustafa bin Ahmed adlı şahıs kullanım hakkını satmış olduğu tarla parasından dolayı iki yüz elli guruş ve yine Mustafa bin Veli Hüseyin'nin validesi Emine bint-i Abdullah'a verdiği altı yüz elli guruş ki toplam dokuz yüz guruş olan alacağından sadece elli guruş tahsil edebildiği ve geri kalan kısmın ise azar azar verileceğinin söylenmesine rağmen vermedikleri ve tahsili için çıkan tartışmada araya giren şahidler huzurunda iki yüz guruşa anlaşıldığı ve paranın peşinen kendi eline verilmesi sonucu borcundan feragat ettiğini, adı geçen şahıslara da borcunun kalmadığını söylemektedir. Bu duruma orda hazır bulunan İbrahim bin Osman, Manav El-Hac Ömer bin Kasım, İbrahim bin Salih, Bekçi oğlu Mehmed Ağa, Manav Şaban Ağa, Ebubekir Saka ve diğer kimseler de şahidlik etmişlerdir (TŞS 55, s.138/4).

Sicilde kayyumlukla ilgili hüccetler de vardır. Kayyım, bir işi yerine getiren, üstlenen kimse anlamına gelmektedir. Herhangi bir nedenle bir kişinin ortadan kaybolması, hayatta olup olmadığının bilinmemesi, ehliyetsizlik sebebiyle kişinin kısıtlanması veya vâsi bırakmadan ölmesi sonucunda o kişinin mal varlığının, üçüncü

şahıslardan alacaklarının ve diğer tasarruflarının kontrolü mahkeme tarafından öncelikle akrabalarından birine ya da uygun görülen bir başka kişiye verilmektedir (Özmel, 2002:107). Şöyle örnek verirsek;

Tokat'ta Mihmâd Hacib mahallesinde iken vefat eden Hüseyin bin Ali adlı şahsın gâ'ibü ani'd-diyar oğlu Ahmed bin Hasan'ın ortaya çıkmasına kadar ona miras olarak kalan malların korunması ve ulaştırılması konusunda eniştesi Hüseyin bin Ali adlı şahsın kayyum olarak atanması münasip görülüp karara bağlanmıştır (TŞS 55, s.148/1).

Nazır hüccetlerine bir örnek vermek gerekirse, Meydan-ı Müslim Mahallesi'nde yaşayan Bahtlı oğlu Osman bin Mehmed isimli kişi ölmüştür. Küçük kızı Sabiha ve oğlu Ali'ye babalarının terekesinden miras kalmıştır. Çocuklara vâsi olan anneleri Fatma'ya nazır tayini gerekli görülmüştür. Nazır olarak da El-Hac İbrahim bin Mustafa atanmıştır. İbrahim nezareti kabul etmiş ve gerekli hizmeti yerine getirmeyi şahitler huzurunda taahhüt etmiştir. Bu olaya Tilki oğlu Salih Ağa, Bakkal Hacı Feyzullah ve Muhzır başı Ali Ağa'da şahitlik etmişlerdir (TŞS 55, s.126/1).

4.3.2. Padişah'tan Gelen Ferman ve Beratlar

Ferman, Divân-ı Hümâyûn veya Paşakapısı'ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan ve üzerinde tuğra bulunan padişah emirlerinin genel adıdır (Kütükoğlu, 1995: 401–406). Belgeler içerisinde, “emir”, “emr-i âli” ve “hüküm” ifadeleri de fermanla aynı anlamda kullanılabilmektedir.

Sefer açılması, asker sevki, vergi vb. devlet işlerine ilişkin fermanlar doğrudan doğruya Divân-ı Hümâyûn'un kararı ve padişahın emri ile hazırlanıp ilgili makamlara ya da şahıslara yollanmaktaydı. Öte taraftan icra makamının başı olarak, ihtilaflı bir sorunla ilgili padişahın görüşünü içeren fermanlar da yazılabilmekteydi (Kütükoğlu, 1995: 401–406).

Fermanların yazılmasında dikkat edilen bazı noktalar vardır. Fermana ilk olarak padişahın tuğrasının atılmasıyla başlanır ve padişaha yaraşır ifadelerle bir giriş yapıldı. Bizim incelediğimiz sicil defterindeki fermanlar asıl nüshalar olmayıp aslından çoğaltılmalarından dolayı padişah tuğralarını içermemektedirler. Fermana, gönderilen

kişi ya da kişilerin adları yazılmadan işgal ettikleri makama uygun elkap ve dualar konurdu:

“Emirü’l-ümerâi’l-kirâm kebîrû’l kübrâi’l-fihâm zû’l-kadri ve’l-ihtirâm sahibü’l-izzî ve’l-ihşâm bî-mezîdi inâyeti’l meliki’l â’la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa’id Paşa dâmet me’aliyehu ve iftihârü’l-ekâbir ve’l-ekârim cami’ü’l-mefâhir ve’l-mekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti’l meliki’d-dâim ricâl-i devlet-i aliyemden eyâlet-i mezkûre defterdârı Veliyyüddin Bey zîde uluvvihi ve mefâhirü’l-ülemâ-yı muhakkîkîn me’adinü’l-fezâili ve’l-yakîn zikr-i âti kazâlâra nâ’ib ve müftiler zîde ilmühüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân a’zâ-yı meclis-i kürs-i eyâlet zîde kadruhum...” (TŞS 55, 56/1).

Duadan sonra fermanın “nakil / iblağ” bölümü başlar. Burada fermanın yazılma nedeni üzerinde durulur. Nakilden önce, dua ile nakil bölümünü bağlayan “... tevki’-i refî’-i hümayûn vasıl olacak ma’lûm ola ki...” ibaresine yer verilir (TŞS 55, 56/1). Nakil kısmı konuya göre kısa veya uzun olabilir. Kimi zaman bir cümle iken kimi zaman fermanın büyük kısmı nakil bölümüne ayrılabilir. Fermanlarda en son olarak “mahall-i tahrir” denilen fermanın yazıldığı yer belirtilirdi. Fermanın yazıldığı yer sol alt köşede bulunurdu. Eğer ferman İstanbul’dan yazılmış ise “Be makam-ı Kostantiniyye el-mahrûse” biçiminde ya da “ Kostantiniyye-i Mahrûse” şeklinde verilirdi. Defterde bulunan fermânların konuları şunlardır:

Tablo 2. Defterde bulunan fermânların konuları

Belge No	Konu
(TŞS 55, 5/2)	Kapucubaşı Celal Bey’in ma’âşına dâ’ir
(TŞS 55, 5/3)	Asitane-i Aliyeden musûl’a giden elbiseye dair
(TŞS 55, 8/3)	Kalhâne civarında bulunan su yollarının tamir ve bakımı
(TŞS 55, 11/1)	Rahip Agobos’un Tokad ve tevâbi’i marhasalığına atanmasına dair
(TŞS 55, 10/2)	Kâtil Biskenli Davud oğlu Mehmed ’in kisası yerine kan parası olan bin üç yüz guruşu verecek parasının olup olmadığının araştırılmasına dair
(TŞS 55, 38/1)	Ecnâs olan eksik ve kesik ve delik ve tizâb altına dair
(TŞS 55, 49/1)	Cizye-i şer’iyyelerinin tahsîl edilmesine dair

(TŞS 55, 52/1)	Trabzon iskelesinden Bağdad'a alayların zâbitân ve neferâtı için tanzîm olunan feslerin nakline dair
(TŞS 55, 55/1)	Elli altı ve yedi senelerine mahsûben kazâ re'âyâsından alınan cizyelerin tahsîlinde bazı hilâf-ı şer' vuku' bulunduğundan elli sekiz senesi cizyesi için dikkat edilmesine dair
(TŞS 55, 56/1)	Kâ'in göl ve derelerden sülûk saydı mukata'asına dair
(TŞS 55, 60/3)	Samsun iskelesinden Diyarbekir cebehânesine taşınacak baruta dair
(TŞS 55, 63/2)	Tokadlı Kazzâz oğlu Kirkor ve Kifork adlı şahısların satış yaptıkları halde vergi vermemek için satışı saklamaları ve bunun ortaya çıkmasına dair
(TŞS 55, 64/1)	Evkâflar hakkında vurûd eden emir
(TŞS 55, 66/1)	Süleyman Bey'in Ergani ma'den-i humâyûnum hâsılâtında olan nühâsın Samsun iskelesine nakli için görevlendirilmesi hususu
(TŞS 55, 68/2)	Nufus mukayyedliğiyle jurnal kitabedinin Rüstem Efendi'ye ihâlesine dair
(TŞS 55, 70/1)	Cesim gümrüklerin bedelâtına dair
(TŞS 55, 75/1)	Komanat nâhiyesine tâbi' Bizeri Kilisesinin ta'mîrîne ilişkin
(TŞS 55, 79/1)	insanların namaz ve benzeri ibadetleri mescid ve camilerde cema'atle edâ eylemeleri hususuna dair
(TŞS 55, 90/1)	Evkâflar hakkında vurûd eden emir
(TŞS 55, 97/1)	Atufetlü Abdulkerim Paşa'nın Diyarbekir'den dönüş sırasında gerekli hizmet-i lazimelerinin görülmesine dair
(TŞS 55, 98/1)	Vefat eden mukata'a akrabaları berat almadan mukata'a gelirlerine devam etmiş, bunun önüne geçilmesine dair
(TŞS 55, 99/4)	Sultan Abdulhamid'in doğumu dolayı yedi gün yedi gece beşer nevbet top attırılarak kutlamalar yapılmasına dair
(TŞS 55, 100/2)	Sivas'ta bulunan tımarlı süvâri ikinci alayının Bağdâd'a celbi
(TŞS 55, 101/2)	Bağdâd vâlisi El-Hac Mehmed Nedim Paşa'nın Trabzon'dan Bağdâd'a sağ salim olarak gitmesi için mûmâ-ileyh Davut

	Paşa'nın ona refekat etmesine dair

Bir tayini, bir vazife veya muafiyetin verildiğini gösteren, üzerinde padişahın tuğrasının da bulunduğu belgeye berat denmektedir. Bir adı da nişan olan ve ilk dönemlerde biti ya da misal de denilen berat bir me'mûriyete tayin, bir gelirden tahsis, bir şeyin kullanılma hakkı, bir imtiyaz ve muafiyetin verildiğini gösteren ve padişahın tuğrasını taşıyan belge olup ancak tuğra sahibi olan padişahın saltanatı süresince geçerliydi (Kütükoğlu, 1998: 472). Beratın yeni padişahın zamanında da geçerliliğini koruyabilmesi ancak tecdit olduğu belirtilen yenisinin verilmesi ile mümkün olabilmekteydi. İncelediğimiz defterde toplam 2 tane berat kaydı vardır. Bu kayıtlardan ulaştığımız başlıca sonuç, birçok görevin merkezden atama usulüyle yapılması ve bu yolla merkezi otoritenin denetiminin korunmaya çalışılmasıdır. Defterde bulunan Berât'ların konuları şunlardır:

Tablo 3. Defterde bulunan beratların konuları

Belge No	Konu
(TŞS 55, 43/1)	Ebubekir Halife ibn-i Mehmed zîde'ye tevliyet, kitabet ve cibayet beratı verilmesi
(TŞS 55, 57/3)	Müşârün-ileyhin sebilhânesi vakfının yönetimine Es-Seyyid Hafız Mehmed Halife ibn-i Ali'nin atanmasına dair

4.3.3. Buyuruldular

Buyuruldu, Türkçe buyurmak fiilinden türemiş bir isimdir. Osmanlı diplomatiğinde yüksek rütbeli görevlilerin kendilerinden aşağı rütbede bulunanlara gönderdikleri emir için kullanılan bir terimdir. Yazıldıkları yerler bakımından merkez ya da taşradan yazılanlar olarak ikiye ayrılmaktadırlar. Merkezdeki buyuruldular genellikle sadrazam, vezir, defterdar, kazasker gibi yüksek düzeyli görevlilere aitti. Gerek merkezde gerekse taşrada yazılan bütün buyuruldularda divanî yazı kullanılmıştır. Ancak bunlar şer'îye sicillerine rika yazısı ile kaydedilmişlerdir. Taşrada yazılan buyurulduların büyük bir bölümü beylerbeylerine aittir. Eyalet merkezinden sancak ve kaza merkezlerine gelen beylerbeyi buyurulduları şer'îye sicillerine de kaydedilmekteydi. Beylerbeyi buyurulduları halkın güvenliği, suçluların yakalanması, vergilerin düzenli olarak toplanması ve padişahın yayınlamış olduğu kararlara uyulması gibi konulara dayanmaktaydı (Kütükoğlu, 1992: 478–480).

Tablo 4. Defterde bulunan buyurulduların konuları

Belge No	Konu

(TŞS 55, 7/2)	Ordu için Sivas ve sâ'ir bu havâlîde kalmış olan top ve araba ve mühimmât-ı sâ'irenin toplanmasına dair
(TŞS 55, 8/1)	Keban Maden-i Hümâyûn'dan husûle gelmiş olan seksen iki yük hazinenin Darbhâne-i Amire tarafına gönderilmiş olmasına dair
(TŞS 55, 9/1)	Kalhâne için dört yüz bin omca hataba dair
(TŞS 55, 60/4)	İki yüz elli sekiz senesi vergisinin ilk taksidini tahsîl ve vaktinde teslim edilmesine dair
(TŞS 55, 63/3)	Gümrük ve ihtisâb rûsûmâtının tahsiline İhtisâb Ağası Osman Ağa'nın atanmasına dair
(TŞS 55, 69/2)	Devletlü Sadullah hazretlerinin Bağdâd tan Trabzon iskelesine tayini
(TŞS 55, 83/2)	İran dolaylarından devlet sınırına yapılan tecavüzlerden dolayı o bölgeye Sivas eyâletinden müretteb timârlı süvâri asâkir-i muntazama-i şâhâne asâkirinin celb ve ihrâcına dair
(TŞS 55, 83/3)	Elli sekiz senesinde Tokat şehrindeki boyahâne ve tahmis ve nühâs gümrük ve cihâdiye rûsûmu iltizamının Kalburoğlu Hoca Osib adlı şahsa verilmesine dair
(TŞS 55, 83/4)	Gümrük rûsûmatının tamâmen tahsili husûsuna dair
(TŞS 55, 91/2)	Elli sekiz senesi Sâlyâne vergilerin üçüncü taksidinden bakaya meblâğın îcâb eden güzeştesi ile beraber tahsiline dair
(TŞS 55, 91/3)	Elli altı ve elli yedi senelerine aid vergi borçlarının âcilen tahsîl edilmesi ve yollanmasına dair
(TŞS 55, 99/2)	Tokat şehrinde mukâta'ât ve timarât vesâ'ire hâsılât gelirlerinin sorulmasına dair yollanan buyurulduya cevaba dair
(TŞS 55, 99/3)	Tokat'ın Kazâbâd kazâsında Rişvan aşiretinden olup Erzurum cânibine firar etmek etmek isteyen bir kısım kimselere engel olunmasına dair
(TŞS 55, 100/2)	Sivas eyâletinde müretteb timarlı süvâirilerinden ikinci alayın Bağdâd'a nakil buyuruldusuna rağmen hala herhangi bir faaliyet olmadığı, askerlerin gerekli ihtiyaçlarının karşılandıktan sonra yollanmasına dair

(TŞS 55, 100/1)	Sivas eyâletinde müretteb timarlu süvâriyelerinden ikinci alayın Bağdâd'a nakili sırasında Devletlü Davut Paşa'nın refekati hakkında
(TŞS 55, 105/1)	Eshâm ve mukata'ât ve vezâyif ve ma'aş mutasarrıflarının vefatından sonra yapılması gerekenlere dair

4.3.4.İ'lâmlar

Arapça “ilm” kökünden gelen “i'lâm” kelime olarak, bildirmek, anlatmak demektir. Hukuk terimi olarak ise bir da'vânın mahkemece nasıl bir hükme bağlandığını gösteren belgeyi ifade eder (Kütükoğlu, 1994: 345). İ'lâmların içerdiği şer'î hükümlerin altında kararı veren hâkimin imza ve mührü de bulunmaktaydı (Akgündüz, 2000: 72). Ne var ki şer'îye sicillerinde i'lâmın imza ve mühür kısmı deftere kaydedilmemekte, her kâdının göreve başladığı gün deftere kaydettiği imza ve mühür bunun yerine sayılmaktaydı. İ'lâm belgelerini diğer kayıtlardan ayıran en belirgin özellik, hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir. Zira hâkimin kararını içeren her belge i'lâm olup, başka bir belge çeşidi değildir (Akgündüz, 1988: 29).

Hüccetlerin tam tersine i'lâmlarda hâkimin imza ve mührü alt tarafta bulunurdu. Yine taraflar ve da'vânın görüldüğü yer formüle ifadelerle tanıtılırdı. Bu bölüm hüccetlerle aynıdır. Mahkemenin verdiği kararlara i'lâm denilmesinin nedeni, kararlarda muhatabın icra makamları olmasıdır. Yargı vazifesini yerine getiren mahkemeler kararları icra makamına bildirmek durumundaydılar. Kâdılar, verdikleri önemli kararları icranın başı durumundaki padişaha veya onun mutlak vekili sadrazama bildirmek mecburiyetindeydiler.

İ'lâmlarda hüccetler gibi belgenin sonunda şahitler listesinin yazılması zorunlu değildir. İ'lâmlar konularına göre şu adlarla anılır: Borç ikrarı; alacağın ispatı; karşı tarafa yemin teklifi, alacağın ertelenmesi, kefalet, havale, istihkak, evlenme ve boşanma, vâkıf, içki içme, zina vb. i'lâmlar (Akgündüz, 1988: 32). İncelediğimiz defterde Samsun iskelesinden bakır nakline ilişkin bir i'lâm vardır (TŞS 55, 157/2).

4.3.5. Salyâne ve Masarifât Defterleri

18. yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı halkının olağan vergiler yanında ödemek zorunda kaldığı “vilâyet masrafı” yükümlülüğünün ortaya çıkmasında 16. yüzyıl sonlarından itibaren devletin malî, idarî, askerî yapısında meydana gelen gelişmeler etkili olmuştur. Avrupa’dan Osmanlı Devleti’ne gümüş girişinin artması, 1584’te akçenin değerinin düşürülmesi, savaş tekniklerinin değişmesi, Celâlî isyanlarının yaygınlaşması, timar sisteminin bozulması, maaşlı kapıkulu askerinin sayısının giderek artması, devlet hazinesinin devamlı açık vermesi gibi nedenlerle merkezin peşin vergilerle gelirleri artırmak istemesi ve bu isteğin bir sonucu olarak avarız vergilerinin sürekli hale gelmesi, imdâdiye adıyla yeni vergiler konması, boşalan timar topraklarının iltizama verilmesi, savaşlar ve iç güvenlik için valilerin kalabalık kapı halkı oluşturmalarına izin verilmesi gibi uygulamalar “vilâyet masrafı” yükümlülüğünü tetikleyen önemli sebepler olarak ortaya çıkmıştır. Kalabalık kapı halkı beslemek zorunda olan ve ciddi ekonomik zorluk çeken beyler ve paşalar, masraflarını padişahın izni ile halka yeni vergiler koyarak karşılama yolunu tercih ettiler. Böylece, bu vergileri düzenli toplamak amacı ile tevzi (salyâne) defteri uygulaması başladı (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 96).

Osmanlı Devleti’nde ortaya çıkan bu yeni mali ve ekonomik tablo sancak ve kazalarda yapılan harcamaların büyük bir kısmının halka yüklenmesine neden olmuştur. Salyâne de halka yüklenen yükümlülüklerden birisidir. Sancak ve kazaların giderleri yılda iki taksit olmak üzere salyâne olarak halktan toplanmıştır. Osmanlı’nın küçük bir modeli olan Tokat’ta bu uygulamadan nasibini almıştır. Salyâne defterlerine “masarifât” ya da “ale’l hesap” defteri de denmektedir. Masarifât defterlerindeki taleplerin önemli bir kısmını merkezden istenen nakdî yardımlar ve yerel giderler için istenen örfî vergiler oluşturmaktaydı (Beşirli, 2005: 273).

Salyâne defterleri şer‘iye sicillerine şu şekilde kaydedilmekteydi: “Defter oldur ki” girişinden sonra kapsadığı dönemin tarihi ve o dönemin masraflarının kısa bir özetini içeren bölüm yer almaktaydı. Bu bölümün hemen ardından masrafların listesi çıkarılmakta ve masrafların gurusu ve para cinsinden değeri verilmekteydi. Listenin hemen bitiminde genel toplam yer almaktaydı. Daha sonra ise genel toplamın kaza merkezindeki esnafa, hanlara, mahallelere ve nahiyelere düşen payları belirtilmekteydi.

En son olarak da bu kesimlere düşen paylar kendi içerisinde pay edilirdi. Bu dağıtımda dikkat edilen başlıca nokta ilgili mahallenin, esnaf grubunun ya da köyün ödeme gücüydü (TŞS 55, 65/1).

Rûz-ı Hızır ve Rûz-ı Kasım olmak üzere yılda iki defa hazırlanan salyâne defterleri sıkıntıların doruk noktaya çıktığı zamanlarda da düzenlenebilmiştir. Bu tip defterlere genel olarak “aralık tevzî” denmektedir (Beşirli, 2005: 273).

Salyâne defterlerinin hazırlanması ve buna uygun olarak reayadan vergi tahsili belli bir usul dâhilinde gerçekleşirdi. İlk olarak kâdı başkanlığında vali, mütesellim ve voyvoda gibi üst düzey idareciler, â'yân, şehir kethüdası, esnaf kethüdaları ve ileri gelenlerden bazılarının hazır olduğu bir toplantı düzenlenirdi. Bu toplantıda “Masârifât-ı belde” gözden geçirilir, kamu harcamaları gider olarak sicile yazılırdı. Genel toplamın belirlenmesinin ardından kâdı veya nâibe her guraşta bir para hesabı ile “harc-ı defter ve imza” ile diğer personel için “ihzarîye”, “hüddâmiye” vb. adlarda ücretler eklenirdi. Önceki dönemlerden vergi borçları kalmışsa o da genel toplama dâhil edilerek reayaya paylaştırılacak şekilde hazır hale getirilirdi. Bu usulle hazırlanan salyâne defterinin, bir sureti kontrol edilmesi için merkeze yollanırdı. Merkezdeki kontrolle, usulsüzlüklerin ve halka haksız vergi yüklenmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktaydı. Merkeze giden suret ilgili dairede görevli me'mûrca kontrol edildikten sonra tasdik edilip, mühürlenirdi. Uygun görülen defter padişah onayından sonra ait olduğu kazaya geri gönderilir ve böylece vergilerin toplanması için gerekli izin sağlanmış olurdu (Açıkel ve Sağırılı, 2005: 100–103).

55 Numaralı defterde bir adet salyâne kaydı mevcuttur. Bu kayıta hatap ve kömür ve saman bedeli 6000 guraş, harc-ı defteri imza 150 guraş, katibiye 25 guraş , mebalîğ-i mezkûrun tahsîlinde görevli me'mûrun ücreti 100 guraş olmak üzere ortaya çıkan masarifatın toplamı 6275 guraştır. Bu masarifat Tokat'a bağlı Kafırni ve Komanat nahiyelerine bölüştürülmüştür (TŞS 55, 65/1).

4.3.6. Terekeler

İslam dininin şer'i miras hukuku, mirasçıları ve hisselerini ayrıntılı ve net bir şekilde belirlemiştir. İslam hukukunda miras ile yakın anlamda kullanılan terim “tereke”dir. Tereke, ölenlerden geriye kalan menkul ve gayrimenkul, her türlü malların

ve alacak, borç, vasiyet, hibe gibi tasarruflarla meydana gelen malların teferruatlı bir dökümüdür.

Kâdıların önemli görevlerinden birisi de; ölen bir kimsenin geride bıraktığı mal varlığını, varislerin talebi üzerine, şer'i kuralların belirlediği çerçevede mirasçılar arasında paylaşmak, varis yoksa Beytülmal (hazine) adına mirasa el koymaktı. Bu konuda kâdının en büyük yardımcısı kassamlardı. Bir terekenin kâdıya intikal edip paylaşımının yapılması, ancak ilgililerin talebi ve devletin mirasçılığı durumunda gerçekleşirdi. Uzaktaki ve küçük yaştaki mirasçının haklarının korunması da kâdının görevlerinden birisiydi.

Tereke defterine ilk olarak ölen kişinin yaşadığı şehir, mahalle ve ardından adı ve babasının adı yazılırdı: “*Medîne-i Tokad'da İvâs Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmü Gülsüm bint-i Hasan...*” (TŞS 55, 81/1). Daha sonra mirasçılarının adları yazılırdı: “*verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Hatice ve li-ebeveyn er karındaşının oğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Ali'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra...*” (TŞS 55, 81/1). Mirasçı anne karnında ise “*haml-ı mevkûfe*” olarak belirtilmiştir (TŞS 55, 81/1). Küçük yaştaki erkek çocuklar “*sagir*” kız çocuklar ise “*sagire*” ; büyük yaştakiler ise “*kebîr* ya da *kebîre*” şeklinde nitelenmiştir. Miras babadan kalıyorsa “*sulbi* ya da *sulbiyye*” ; anneden geliyorsa “*sadri* ya da *sadriyye*” olarak bağlılık ifade edilmiştir.

Defter hazırlanırken orada olmayan mirasçılar ve ölenin birden fazla eşi varsa onların da adları terekeye yazılırdı : “*...ve li-ebeveyn er karındaşının oğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Ali'ye...*” (TŞS 55, 81/1). Tereke defterleri; ölen kişilerin hayatta iken tasarrufunda olan dükkân, bağ, çiftlik, hayvan, her türlü ev eşyâsı vb. mallarının miktarını içermekte; bütün malların tahmini veya müzayede ile satılması sonucu ortaya çıkan fiyatlarını ortaya koymaktadır. Defterlerdeki fiyatlar, birbirleriyle karşılaştırıldığında bunların değişken ve rayiç bedeller olduğu anlaşılmaktadır (Özyurt, 1991: 95).

Miras taksimi sırasında mirasçılardan biri ya da bir kaç mahkemede hazır değil ve şehir dışındaysa ya da akıbeti belli değilse, ayrıca doğmamış bir çocuk söz konusuysa mahkeme bu kişi ya da kişiler için bir hüccetle kayyum atayabilirdi: “*...gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin hisse-yi irsiyesini zabt ve hıfza kibel-i şer'den*

kayyum nasb olunan kız karındaşı mezbûre Şakire...” (TŞS 55, 6/1 vd.). Mahkeme vâsilere nazır da atayabilirdi. Ölenin küçük çocukları varsa, büyüyene kadar kâdı kendilerine kalan mirası gözetmek için aileden veya mahalleden uygun birisini vâsi olarak atardı: “...*sagîr-i mezbûr Mehmed’in rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete vâsi nasb olunan ammetesi Kara Molla Oğlu zevcesi Rabiâ Hâtun...*” (TŞS 55, 22/1 vd.). Kayyımlik ya da vesâyet için belirlenen harçlar da terekenin zorunlu harcamalar kısmında belirtilirdi.

Terekenin varisler arasında paylaştırılmasının İslam miras hukuku gereği bazı şartları vardır. Mirastan en fazla pay erkek çocuğa, kız çocuklarına ise erkeğin yarısı kadar pay verilirdi. Doğmamış çocuğa da erkek çocuk kadar hisse verilirdi. Belli hissesi olan akrabalara “ashâbu’l-ferâ’iz” denirdi. Birinci derecede miras hakkı olan grup Kur’an, sünnet ve icma ile belirlendiğinden dolayı ikinci derecedeki mirasçılar ancak bunlar yoksa veya bunlar hisselerini aldıktan sonra kalan bir şey olursa mirastan pay alabilirlerdi. Ashâbu’l-ferâ’iz 12 kişi olup bunlardan 10 tanesi “nesebî”, iki tanesi “sebebî”dir. Nesebi olanların yedisi kâdın, üçü ise erkektir. Bunlar, şu şekilde sıralanabilir: Baba (eb), babanın babası (cedd-i sahîh), ana bir erkek kardeş (ahi li-ümm), ana (ümm), ananın anası/babanın anası (cedde-i sahîha), öz kız (bint), oğlunun kızı (bintü’l-ibn), ana baba bir kız kardeş (uht le-humâ), baba bir kız kardeş (uht li-eb), ana bir kız kardeş (uht li-ümm). Sebebî olanlar ise; koca (zevc) ve karıdır (zevce).¹⁷

Ölen kişinin mirasçısı yoksa terekenin tamamı, mirasçısı olup hisse artmışsa artan kısım beytü’l-mala teslim edilirdi (TŞS 55, 20/1 vd.). Ölen kâdın ise ve mirasçı olarak yalnız kocası kalmışsa, kocaya terekeden 1/2 hissesi verilir, geri kalan ise beytûlmala bırakılırdı. Ölen kocaysa ve mirasçı olarak geride yalnız karısı kalmışsa, kadına 1/4 hissesi verildikten sonra mirasın kalan kısmı beytûlmala geçerdi. Bütün bu şartlar mahkemeye başvuran Gayrimüslimler için de geçerliydi. Mirasçıların ortaya çıkması durumunda beytûlmala itiraz edip mahkemeye başvurup miraslarını isteme hakları vardı. Hamamlı Boğazı civarında yaşamını yitiren bir Musullunun malı bu şekilde vekilleri aracılığıyla mirasçılara ulaştırılmıştır. Ortaklık yapan iki kişiden birisi ölürse, ölen kişinin mirasçıları hisselerini talep edebilirdi.

¹⁷ Terekede yer alan mal varlığının mirasçılar arasında taksimi ve bu taksimde uyulan oranlarla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Halil Cin ve A. Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi*, 2. baskı, C.2, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya 1995, s.121–134.

Terekelerde malların listesi ve toplam fiyatları çıkarıldıktan sonra yapılan zorunlu harcamalar minha'l-ihracat başlığı altında toplanırdı. Bu zorunlu harcamalardan bazıları: Resm-i kısmet (tereke taksiminde kâdıların aldığı ücrettir), kâtibiye (yazıcı ücreti), ihzarîye (mahkemeye çağırma masrafı), kaydiye (kayıt karşılığı alınan ücret), kalemiye (yazı yazılması karşılığı alınır), hüddâmiye (hademe ücreti), çukadâriye (hizmetçi ücreti) idi. Devletin tereke paylaşımı dolayısı ile koyduğu vergiler de tereke toplamına göre alınırdı. Terekedeki malların satılarak alınan paranın mirasçılara taksimi gerekiyorsa, satışta görev ifa eden dellallara, muhamminlere (mallara bedel takdir edenler) terekeden ödeme yapılırdı. Bu zorunlu harcamalar kısmında ölenin vasiyeti de dikkate alınırdı. Örneğin Abide Hatun diye birisi Mehmed paşa mahallesinde mektebin altında bulunan ve akan çeşmenin tamiri ve düzenlenmesi için yüz gurus vasiyet etmiştir ve bu vasiyet terekenin zorunlu harcamalar kısmında yer almıştır (TŞS 55, 18/1 vd.). Burada şunu da belirtmek gerekir: Kişinin vasiyeti ancak terekedeki miktarın 1/3'üne kadar gerçekleştirilirdi. Aslında bu vb. örnekler halkın sosyal konulara duyarlılığını göstermesi bakımından önemlidir. Zorunlu harcamalar kısmında beytûlmala hizmet, diğer masraflar, varsa kayyumluk ve vâsi ücretlerine de yer verilebilmekteydi.

Terekeden yapılan zorunlu harcamalardan sonra mirasın taksimine geçilirdi. Kişi borçluysa önce borçları ödenir kalan kısım olursa mirasçılara dağıtılırdı. Sözlükte “ bir şeye düşkün olma, bağlanma, ısrar etme” anlamlarına gelen gurm (garm) ve bu kökten türeyen garâmet kelimeleri örfte, borç-borçlu veya alacaklı-borçlu arasındaki bağla ilgili olarak “ borcu ödeme ya da ödenmesi gereken borç” anlamında kullanılmaktadır. Garîm kelimesi ise, hem alacaklı hem de borçlu manasına gelirken garim sadece “borçlu” anlamında kullanılır. (Bardakoğlu, 1996:359) 55 Numaralı Defter’de bazı borç terekeleri de vardır. Bunlardan bir kısmı sicile “gurema defteri” olarak işlenmiştir (Örnek olarak bkz. Osman Kavvas’ın gurema defteri kaydı TŞS 55, 103/2).

55 Numaralı Defter’de toplam 150 tane tereke kaydı olup bunlardan 120’si Müslimlere, 30’u Gayrimüslimlere aittir. Şehirde yaşayan Müslim ve Gayrimüslim oranı göz önüne alındığında Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yaşayan Gayrimüslim vatandaşların da şer’i mahkemelerin kararlarına güvendikleri söylenebilir.

Müslim ve Gayrimüslim terekeleri şekil olarak aynıdır. Ancak terekeler yazılırken kullanılan terimler farklılık göstermektedir. Ölenlerin yaşadıkları yer ifade edilirken Müslimler için “*sâkin / sâkine*”, zimmîler için ise “*mütemekkin / mütemekkinine*” terimleri kullanılmıştır. Ölen şahıslar için de kullanılan terimler farklıydı. Müslimler için, “*müteveffa / müteveffîyye / fevt olan*”, zimmîler için “*hâlik / hâlike olan*” tabirlerine yer verilmiştir. Ölen kişi babasının adı ile belirtilirken Müslimlerde “*oğlu / kızı*” demek için “*bin / bint*” , Gayrimüslimlerde “*oğlu*” yerine “*veled*” terimi yazılırdı. Ayrıca techîz ve tekfîn masrafı kısmı Müslim terekelerinde, “*Müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfînine masraf*”, zimmî terekesinde ise: “*Müteveffâ-yı mezbûrun lâşesine masraf*” olarak belirtilirdi.

5. TOKAT KAZASININ İDARİ YAPISI

Tokat'ta Osmanlı egemenliği Kâdı Burhanettin Devleti'ne 1398'de Osmanlı padişahlarından Yıldırım Bayezid'in son vermesiyle başlamış oldu (Gökbilgin, 1979: 404). Yıldırım Bayezid Tokat'a Darü'n-nas adını vermiştir (Beşirli, 2005: 76). Tokat, Osmanlı Devleti zamanında farklı dönemlerde beylerbeylik merkezi (Amasya, Sivas ve Tokat sancaklarından oluşan Rumiyye-i Suğra eyaleti), sancak ve kaza statüsünde Osmanlı taşra teşkilatının idari birimlerinden biri olmuştur (Mercan ve Ulu, 2003:XXVI). Tokat'a atanan ilk Osmanlı yöneticisi Torumtay-zâde Kaya Paşa'dır (Beşirli, 2005:9). Osmanlı Devleti 1413 yılında Anadolu ve Rumeli Beylerbeyliği'nin yanında üçüncü bir idari birim olarak Rum Beylerbeyliği'ni kurdu ve Tokat da bu eyalete dâhil edilmiştir (Şimşirgil, 1989: 290–291). Rum Beylerbeyliği başlangıçta Amasya, Tokat ve Sivas'ı kapsamaktaydı. İkinci Murat döneminde yapılan bir düzenlemeyle bu beylerbeyliğine Canik ve Çorum da katılmıştır. Rum Eyaleti'nin ilk beylerbeyi Hamza Bey kendisine merkez olarak Tokat'ı seçmiş ve 1413–1520 tarihleri arası Rum eyalet merkezi bazen Amasya bazen Tokat olmuştur.

Tokat, 1455 tarihli tahrir defterinde “nahiye”, 1485 tarihli tahrir defterinde “vilayet”, 1520 tarihli tahrirde ise sekiz nahiyeden oluşan “kaza” olarak görülmektedir. 1520'de Rum Beylerbeyliği'nin merkezi Sivas'a taşınınca Tokat, kaza olmuştur. 1554 ve 1574 tarihli tahrir defterlerinden de kaza konumunu koruduğu anlaşılmaktadır (Şimşirgil, 1990: 21).

17. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti, Tokat Kazası'nın idarî taksiminde bazı değişikliklere gitmiştir. Bu değişiklikler sonucunda Tokat'ı oluşturan nahiye sayısı azalmıştır (Açıkel ve Sağır, 2005: 13). Tokat, 1520'den 1600'lere kadar merkez nahiye (Tokat), Cincife, Gelmuğat, Kazabad, Komanat, Tozanlu, Venk ve Yıldız olmak üzere dokuz nahiyeden oluşmaktaydı (Açıkel, 1999: 41). XVII. yüzyılda devlet vergi gelirlerini toplamada esas alınan kaza sayısını artırınca Tokat'a bağlı bazı nahiyeler kaza statüsü kazandı ve Tokat'a bağlı nahiye sayısı dörde düştü. Bunlar: Cincife, Komanat, Kafirni ve Yıldız'dı. 1797–1799 tarihli Tokat'a ait üç numaralı sicil defterinde Tokat'a bağlı nahiye sayısı beş tanedir: Kafirni, Tozanlu, Dönekseabad, Komanat ve Yıldız. (Demirci, 2007: 58). Ancak bizim incelediğimiz defterdeki M.1842–1843/H.1257–1258) Tokat'a bağlı 3 nahiye olduğu salyane kayıtlarından

anlaşılmaktadır. Bu nahiyeler, Şarkıpâre, Komanat ve Kafirni'dir (TŞS 55, 50/1). Bu durum göstermektedir ki bazı yıllar idari taksimatta farklılıklar olabilmıştır. Aynı durum 1812–1813 tarihli 16 numaralı sicilde de karşımıza çıkmaktadır. Bu defterde de Tokat'a ait nahiye sayısı 3 tanedir. (Hanılçe, 2009: 33)

1659 tarihinde ise Rum Hazine Defterdarlığı'na bağlı mukataalar voyvodaya iltizam edilince Tokat, voyvodalık merkezi haline geldi ve şehir bu konumunu 1840 tarihine kadar devam ettirdi. Voyvodalar, kendilerine verilen gelir bölgelerinin idarî yöneticileri olup, aynı zamanda hazine gelirlerini toplayarak vergi tahsildarlığı işlevini de üstlenmekteydiler. Tanzimat'la beraber Tokat Voyvodalığı "Muhassıllık" haline getirildi ve Tokat'a özellikle mali işleri idare eden bir muhassıl atandı. Tanzimat reformlarının bir sonucu olarak Tokat muhasıllığına Artukabad, Kazabad, İspile-Şarkipare kazaları bağlandı (Açıkel, 2003:256).

1864'ten 1880 yılına kadar Sivas vilayetinin önemli bir kazası olan Tokat bir kaymakam tarafından idare edilmiştir. 12 Ocak 1880 tarihinde İkinci Abdülhamid'in iradesiyle Tokat, sancak (liva) statüsüne çıkarılmıştır (Aktaş, 2009: 2).

Tokat'ın liva konumuna getirilmesinde nüfusunun ve gelirlerinin fazlalığı etkili olmuştur. Yakınlıkları ve sıkı ilişkileri nedeniyle Niksar, Erbaa, Zile kazaları Tokat sancağına bağlanmıştır.¹⁸ Tokat sancaklık statüsünü 1920 yılına kadar sürdürmüştü; 31 Mayıs 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi İcra Vekilleri Heyeti'nin aldığı bir kararla Sivas'tan ayrılarak müstakil bir vilayet haline getirilmiştir (Açıkel, 2004:334).

5.1. Tokat Kazasında Bulunan Mahalleler, Çarşılar ve Mevkiler

Osmanlı kentlerinde temel birim mahalleydi. Devletin vergi, asker yükümlülüğü ile sancak giderlerinin karşılanmasında mahalleler ve bu mahallelerdeki hane sayıları temel alınmaktaydı. Mahalleler bir yönüyle içerisinde bir cami ya da mescidin yer aldığı birbirini tanıyan ya da akraba olanların oluşturduğu yerleşim birimleri olarak da karşımıza çıkmaktadır. Osmanlı Devleti'nde her türlü dinsel, sosyal ve eğitsel ihtiyaçlar mahallelerde bulunan sosyal kurumlar aracılığıyla sağlanmaktaydı (Demirel, 2000: 44).

¹⁸Tokat'ın liva statüsü kazanmasıyla ilgili detaylı bilgi için, bkz. Mehmet Mercan, "Tokat'ın Mutasarrıflık Oluşuna Dair Bir Belge", *Tokat Kültür Araştırma Dergisi*, 17, Tokat 2002, s.5–13.

55 numaralı şer'îye sicilinde M.1842–1843 (H.1257–1258) yıllarında Tokat'ta toplam 40 tane mahalle adı geçmektedir. Tokat Belediyesi'nin bugünkü mahalle dağılımına bakıldığında bu mahalle isimlerinin çoğunun ya aynen ya da ufak değişikliklerle korunduğu görülmektedir¹⁹

Tablo 5. 1842-1843 yıllarına ait Tokat'taki Mahallelerin İsimleri

Acemşir	Manav Bektaş
Akdeğirmen-i Müslim*	Mehmed Paşa*
Akdeğirmen-i Zimmî	Melik Danişmend
Alaca Mescid*	Menice
Ankara	Meydân-ı Müslim
Beybağı*	Meydân-ı Zimmî
Cami'-i Kebîr*	Mihmâd Hâcib-i Müslim
Cedîd	Mihmâd Hâcib-i Zimmî
Cemaleddin*	Molla Bektaş
Çaşnıgır	Muslihiddin
Çay-ı Müslim*	Rüstem Çelebi
Çay-ı Zimmî	Sabunhane
Çehkânlı	Sâmyeli
Debbâğhâne-i Atik*	Sarı Güllük*
Debbâğhâne-i Cedîd	Semerkindî*
Dere	Seyfeddin
Dırâz-ı Müslim	Seyyîd Necmeddin*
El-Hâc İbrahim	Soğuk Pınâr-ı Müslim*
El-Hâc İvâz Paşa	Soğuk Pınâr-ı Zimmî
Gaybî	Taşçı Mahmud
Geyrâs*	Tatar Hacı
Güzelaşçı	Terbiye-i Kebîr
Hoca Ahmed*	Veled-i Ayas
Hoca İbrahim	Veled-i Gaybî
Horuş*	Yar Ahmed*
Gaybî	Yaş Meydân*
İsa Fakîh	Yazıcık
İvâz Paşa	Za'im-i Zimmî
Ka'be Mescidi*	Za'im-i Müslim
Kaya*	Zilli Hacı
Keçeciler	Zincirlikuyu
Mahmud Paşa*	

(*)Tokat Belediyesi'nin 2009'da yaptığı taksimatda adını koruyan eski mahalleler.

¹⁹ Tokat'ın günümüzde mahalle sayısı 41 olup mahalle adları için Tokat Belediyesi'nin <http://www.tokat.bel.tr/MahalleMuhtar.asp> ve Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü'nün <http://www.e-tkbm.gov.tr/publisher/tkdurumilce.asp?ilceid=850> linklerine bakılabilir.

Dini bir yapının etrafında toplanma veya aynı meslekten olan zanaatkârların bir araya gelmeleriyle ya da farklı ırk ve mezheplerden olanların bir arada yaşama arzusu sonucu ortaya çıkan mahalleler şehrin fiziki yapısını da ortaya koymaktaydı. Yukarıdaki tabloda Müslim ve Gayrimüslim mahalleler bir arada verilmiştir. Ancak bu mahallelerin kurucularının kimler olduğu isimlerinden kolaylıkla anlaşılabilmektedir.

Örnek vermek gerekirse, Akdeğirmen-i zimmî, Çay-ı Zimmî, Meydân-ı Zimmî, Mihmâd Hâcib-i Zimmî ve Soğuk Pınâr-ı Zimmî, Veled-i Ayas, Veled-i Gaybî, Za‘im-i Zimmî gibi mahalleler zimmîler tarafından kurulmuştur. Ancak biz burada mahalleleri dine göre ayırma gereği hissetmedik. Çünkü her ne kadar farklı dinlere mensup kişiler tarafından kurulduysa da bu mahallelerde Müslimler ve Gayrimüslimler bir arada yaşamaktaydı.

Örneğin Soğuk Pınâr-ı Zimmî Mahallesi’nde Müslümanlar da yaşamaktaydı: “...Medîne-i Tokad’da Soğuk Pınar-ı Zimmî mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Osman...” (TŞS 55, 121/2). Müsüman mahallesinde de gayrimüslimler yaşayabilmekteydi: “...Medîne-i Tokad’da Alaca Mescit mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Taşcı Topal Boğos veled-i Ohan’ın...” (TŞS 55, 73/2). Haliyle, bu mahalleleri Müslim ve zimmî mahalleleri olarak kesin çizgilerle birbirinden ayırmak neredeyse olanaksızdır.

Tokat’ta genel olarak sokak cephesinde olmak üzere küçük zanâat ve ticaret işletmeleri evlerin arasında ya da evlerin giriş katlarında bulunmaktaydı. Ancak yine de belirli esnaf gruplarının kümелendiği günümüzdeki çarşılara benzeyen sokaklar da bulunmaktaydı. Bu sokaklar isimlerini büyük ölçüde o sokakta yoğunlaşan esnaf gruplarından almaktaydı. 55 numaralı defterde özellikle bu dükkânların yoğunlaştığı bazı sokak kayıtları da bulunmaktadır. Mahkeme Sokağı, adını mahkeme binasından almıştı. Ancak bu sokaklara bakıp Tokat’taki sokak sayısı konusunda net bir rakama ulaşmak olanaksızdır. Kaldı ki bu sokakların adına aldanıp ilgili sokakta yalnız bir esnaf grubunun olduğunu belirtmek de doğru olmaz. Örneğin Kazgancılar Sokağı’nda kasap dükkânı da olabilmektedir (TŞS 55, 34/1).

Tablo 6. 55 Numaralı TŞS’ne göre Tokat’ta Bulunan Sokak/Suk (çarşı) İsimleri

Dikiciler	Meyve çarşısı
Kazgancılar	Penbeci
Mahkeme	Sipahi Pazarı

Meydân	Sulu

Tokat'ta gündelik yaşamın hızlı bir şekilde aktığı mahalleler dışında bir de bağlık, bahçelik ve kumluk alanların bulunduğu mevkiiler vardır. Bunların bir kısmı şehrin içinde yer aldığı gibi bir kısmı da şehrin dışında kalmaktaydı. 55 numaralı defterde bu şekilde 38 mevkinin adı geçmektedir.

Tablo 7. 55 Numaralı TŞS'nde Bulunan Mevki İsimleri

Akçatahtası	Kemer Köprü
Arkaltı	Kemer-i Kebîr
Baklalı	Keşiş deresi
Beybağı	Keşiş tepesi
Cemal	Kilimci deresi
Cife gölü	Kışla
Çiflik	Kızıltepe
Çuğa Gölü	Kökenli
Derbent	Köprübaşı
Duhancı	Körpınar
Doğancı	Kör çam
Eski dikmeler	Kumluklar
Gedik ardı	Külhan
Geksi deresi	Lökeb
Gönciyân	Malkayası
İmamlık	Sarı Hüseyin
Kâbil çayı	Sofucuk
Karadepe	Vâvru
Kaşıkçı deresi	Vartabat seküsü

5.2. Nahiye ve Köyler

55 numaralı sicil kayıtlarına göre M.1842–1843 yıllarında Tokat'a bağlı 3 tane nahiye bulunmaktadır. (TŞS 55, 50/1). Bu nahiyelerden Kafirni ve Komanat'a ait köy isimleri de defterdeki tevzi' kayıtlarında yer almıştır. Ancak Şarkıpâre'nin köyleri ile ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

Tablo 8. 1842-1843 Yıllarında Tokat Kazası'na Bağlı Nahiyeler

Kafirni
Komanat
Şarkıpâre

5.2.1. Kâfirni Nahiyesi :

Kâfirni Nahiyesi 24 bağlı köyden oluşmaktadır. Nahiye Gayrimüslimlerin de yaşadığı bazı köy isimlerinden anlaşılmaktadır. Köy isimleri cumhuriyet döneminde değiştirilmiş olsa bile hala köyde yaşayanların eski isimleri kullandıkları görülmektedir.

Tablo 9. Kafirni Nahiyesi Köyleri

Alan	Karadere ma'a Sideni
Almus-ı kebîr	Kınık
Ceğetler	Leveke
Çat	Meğellü
Çiflik	Miniger (Menger)
Daduhta ve Kuru seki	Muhat
Eftalit	Teknecik
Ekseri	Tiyeri
Filtise	Tomara
Gezgi	Varzıllar
Gök	Yapalak
İlpit	Zoru

5.2.2. Komanat Nahiyesi :

Komanat Nahiyesi 46 bağlı köyden oluşmaktadır. Bu nahiye 55 numaralı sicil kayıtlarına göre Tokat'ın en büyük nahiyesidir. Nahiye de Gayrimüslimin de yaşadığı bazı köy isimlerinden anlaşılmaktadır. Örneğin Fredökse bir Gayrimüslim köyüdür. Bu köy isimlerinin bir kısmının hala kullanıldığını söylemek mümkündür. Hatta bazı köy isimleri cumhuriyet döneminde değiştirilmiş olsa bile hala köyde yaşayanlar eski isimleri kullanmaktadırlar.

Tablo 10. Komanat Nahiyesi Köyleri

Acıpınar ma'a Kışla	Kadı vakfı
Ahmed alanı	Kemer
Aluç	Kemkes
Armus	Kevahlık
Başviran	Kızıl
Bayram	Kirkoras
Beğli	Komanat
Boyalı	Köseli
Bula	Mamu
Cincife	Musalı
Çöreği büyük	Mülk
Dekseci	Ohtab
Difye	Omala
Dönekse	Saltık
Estiğin	Semerci
Fenk	Serkiz
Firenk özü	Sideni
Fredökse	Tiyeri
Gevle	Üçgöl
Gevrek	Yeksi ve Kocacık
Hulvar	Yelpe
İzbesti	Zazara
İze	Zodu

6. 55 NUMARALI ŞER'İYE SİCİLİNE GÖRE TOKAT'TA SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK HAYAT

6.1. Sosyal ve Kültürel Hayat

6.1.1. Aile ve Diğer Sosyal Gruplar

Akrabalık ilişkisiyle birbirlerine bağlanan fertlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan topluluğa aile denmektedir (Aydın,1989:196–200). Aileyi oluşturan fertler devirlere, bölgelere, sosyal ve ekonomik yapıya göre değişkenlik gösterebilmektedir. Geniş aile, bir aile reisinin otoritesi altında eş, çocuk, torun, gelin, damat, amca, dayı, hala ve teyzelerden oluşmaktadır. İncelediğimiz 55 numaralı defterde geniş aile örneğine pek rastlanmamıştır. Ancak bir örnek olması bakımından Medîne-i Tokat'da Zaim mahallesi mütemekkinlerinden hâlik olan Kazgancı Yakim oğlu Kiryoko veled-i Ovakim adlı şahsın terekesine baktığımızda dede, evlat, torunun aynı eve yaşadığı görülmektedir (TŞS 55, 93/3). Dar ya da çekirdek aile ise bir karı koca ile çocuklardan meydana gelmektedir. M.1842–1843 yıllarına ait şer'îye sicillerindeki tereke örneklerine bakıldığında Tokat'ta çekirdek aile anlayışının daha yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Mirasın belirli masraflar çıktıktan sonra dağılımına bakıldığında genelde eş ve çocuklar arasında paylaştırılması bunu örneklendirmektedir.

Ailedeki hâkimiyetin baba veya annede oluşuna göre aileler ikiye ayrılmaktadır. Baba hâkimiyetine dayanan, onun çocuk ve yakınlarını içine alan aileye ataerkil (pederşahî-patriarkal), anne hâkimiyetine dayanan, onun çocuk ve yakınlarının teşkil ettiği aileye de anaerkil (maderşâhi-matriarkal) aile denmektedir. İncelediğimiz 55 numaralı defterdeki tespitlere göre Tokat'ta pederşahî ailenin yaygın olduğu görülmektedir. Ancak bu örneğe bakarak kâdının sosyal hayatta tamamen geri planda olduğunu söylemek imkânsızdır. Defterdeki terekeler incelendiğinde kâdınların da terekelerinin olduğu, mal-mülk sahibi olabildiği görülmektedir. Örneğin Yaş Meydan mahallesinde yaşıyorken vefat eden Firiste bint-i Anderiye adlı kadın eşi ve çocuklarına bayağı yüklü bir miras bırakmıştır (TŞS 55, 21/1). Kadınların sosyal konulara ve çevreye olan duyarlılığını ortaya koyan örnekler mevcuttur. Örneğin Mehmed Paşa mahallesinde vefat eden Abide bint-i Hüseyin isimli kadın kendi mahallesinde bir çeşmenin tamiri ve çevre düzenlenmesi için mirasından 200 guruş bırakmıştır (TŞS 55, 18/1).

M.1842–1843 yıllarına ait incelediğimiz şer‘iye sicillerindeki terekelerin içinde en fazla mirası Yâr Ahmed mahallesinde yaşıyorken vefat eden Tomaçan oğlu Andon veled-i Bedros mirasçılarına 79947 guruşluk miras bırakmıştır. Bu miras 5 kız ve 2 erkek çocukları arasında taksim edilmiştir (TŞS 55, 110/1).

Aile, eşlerin sayısına göre de tek eşliliğe (monogami), çok eşliliğe (poligami) dayanan aile olmak üzere de ikiye ayrılmaktadır. 55 numaralı şer‘iye sicilinin kapsadığı dönemde Tokat’ta tek eşliliğin yaygın olduğu görülmektedir. Azda olsa bir kişinin iki kadınla evli olduğu da oluyordu. Buna örnek verecek olursak Medîne-i Tokad’da Acebşir mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Ali adlı şahıs Emine bint-i Mahmûd ve Emetüllah bint-i Abdullah kadınlarla evli olduğu ve vefatından sonra da mirasından bunlara eşit oranda pay verildiği görülmektedir (TŞS 55, 23/3, 82/1, vd.).

İslam hukukunda kocanın karısı üzerindeki yetkileri aile birliğini devam ettirme esasına yöneliktir ve bununla sınırlıdır. Evlenme sırasında kâdına mehir adıyla belirli bir para veya mal öder veya ödeme yükümlülüğü altına girerdi. Mehir evlenecek kadının ailesine değil bizzat kendisine verilirdi ve kadın diğer mallarında olduğu gibi mehirde de dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahip olurdu. Mehir her ne kadar İslam’a özgü bir durum sayılsa da kısmen ve farklı olarak Yahudilerde de var olan bir durumdu (Aydın,1989:196–200). Ne var ki incelediğimiz defterde Hristiyan Osmanlı kâdınlarının da mehir aldığına dâir bir örneğe bulunmaktadır.

İslam hukukunda boşanma konusunda erkeğin kadına oranla daha geniş bir serbestlik içinde olduğu düşünülebilir. Bu durum, boşanmanın mali bütün külfetinin erkeğin omuzlarında olması ve erkeği boşanma kararından önce dikkatli olmaya iteceği kanaatiyle ilintilidir. Bununla beraber erkeğin sahip olduğu boşama serbestisi tatbikata pek yansımamıştır. Kadın erkeğe oranla boşanma konusunda daha sınırlı bir yetkiye sahiptir. Kadın ancak kocasıyla anlaşarak (muhâla‘a) ya da mahkeme kararıyla (tefrik) boşanabilmektedir. İncelediğimiz defterde anlaşma yolu boşanma olaylarına rastlamaktayız. Örnek olarak Hasan ibn-i Ebubekir eşi Şakire bint-i Osman’dan (TŞS 55, 148/3) bu yolla anlaşarak ayrılması gösterilebilir. İlginç bir boşanma davasında Arife bint-i Hüseyin eşi Ahmed ibn-i Ebubekir’in din ve imâna küfrettiği gerekçesiyle mahkemeye başvurduğu ve boşandığı anlaşılmıştır (TŞS 55, 149/3).

Osmanlı Devleti'nde uygulanan hukuk, vasi tayini, nafaka, kisve baha, nazır ve kayyım tayini gibi sosyal güvenlik konularına da el atmıştır. Ölen kişinin çocuklarından küçük olanlar varsa reşit olana kadar onlara babaları ya da annelerinden kalan malları kollayıp gözetmek için aileden ya da mahalleden uygun bir vasi tayin edilirdi. 55 numaralı defterde çok sayıda vâsi ve nafaka hücceti görmekteyiz. Bu vâsi kayıtlarından anladığımız kadarıyla vâsi olan kişi çocuğa kalan mirastan mahkemenin belirlediği bir günlük meblağı ihtiyaç halinde kullanma ruhsatını da elde ediyordu (TŞS 55, 153/2, 144/4, 130/4, vd.).

Vasi tayini, Müslümanlar ve Gayrimüslimlerin ölümü durumunda küçük çocukların mallarının korunması için mahkeme tarafından yapılıyordu. Mahkeme, vâsi tayini dışında yetim ya da öksüz kalan çocukların mallarının korunup gözetilmesi için bir nazır da atayabilirdi. Bu nazırlar, vâsilere nezâret etmekle sorumlu kılınırlardı (Beşirli, 2005: 315). 55 numaralı şer'îye sicilinde de nâzır atamalarına dair örnekler bulunmaktadır. (TŞS 55, 142/3, 119/1).

İslam aile hukukunda vefat eden kişinin malları mirasçılar arasında pay edilirdi. Ancak paylaşım sırasında mirasçılardan bir ya da bir kaç orada bulunmuyorsa ya da nerede olduğu ile ilgili bir bilgi yoksa mirasçı ortaya çıkana kadar malını kollayıp gözetmek üzere mahkeme tarafından bir kayyum belirlenirdi (Özmel, 2002:107). İncelediğimiz defterde haml-ı mevkûfa ve mecnûna da kayyum tayin edildiğini gösteren örnekler bulunmaktadır. Örneğin Şerîfe bint-i Mustafa'nın 13812 gurusluk mirasına gâ'ibü ani'd-diyar Mustafa'nın ortaya çıkmasına kadar mahkeme kız karındaşı Şakire'yi kayyumluğa atamıştır (TŞS 55, 6/1).

Genel olarak çekirdek aile yapısının izlerini bulduğumuz M.1842–1843 tarihli 55 numaralı sicilde, çocuk sayıları ile ilgili bilgilere, terekelerden ulaşmaktayız. Terekelerden ulaştığımız sonuca göre Tokat şehir merkezinde doğum oranının pek yüksek olmadığı, ailelerin çok çocuk yapmadığı sonuçlarına ulaşmaktayız. Ailelerin büyük çoğunluğunun 1 – 2 ve 3 çocuklu olduğu da gözlemlenmektedir. Bunun yanında çok çocuklu ailelere de rastlanılmaktadır. Terekelerden ulaştığımız sonuçlara göre en az çocuk 1 iken; en fazla çocuk sayısı ise 7 adettir.

Tablo 11. Tokat'taki Müslim ve Gayrimüslim Ailelerdeki Çocuk Sayıları

Çocuk sayısı (adet)	Müslim Aile (tane)	Gayrimüslim Aile (tane)
1	23	4
2	21	3
3	15	5
4	7	4
5	2	5
6	-	1
7	-	1

M.1842–1843 tarihli 55 numaralı sicile göre Tokat'ta köleliğin ve cariyeliğin yaygın olduğunu gösteren örneklerle rastlanılmamasına rağmen Zilli Hacı mahallesinde iken vefat eden El-Hac Hasan Ağa ibn-i Mustafa'nın terekesinde Mine ismiyle beyaz bir cariyeye, ihtiyar Habeşli bir câriye ve bir tane de yetim gûlam adına rastlanılmaktadır (TŞS 55, 95/1). Ancak belgeden anladığımız kadarıyla cariyeler ezilmemekte hatta haklarına da dikkat edilmekteydi. Hatta El-Hac Hasan Ağa ibn-i Mustafa annesinin cariyesi Hafize'ye olan deynine mukabil mirasından 1000 gurus ödendiği görülmektedir (TŞS 55, 95/1).

Tokat'ın söz konusu dönemde sosyal hayatında kahvehanelerin varlığı dikkat çekmektedir. Şehirde hayatın aktığı önemli yerlerden biri de bu mekânlardır²⁰. Toka'ta Meydan nam yerde Hacı İbrahim kahvesi diye bir mekan adı geçmektedir (TŞS 55, 1/4).

6.1.2. Kullanılan İsim, Lakap ve Unvanlar

İncelediğimiz defter isim, lakap ve unvanlar bakımından oldukça zengin bir içeriğe sahiptir. Bu nedenle burada yer alan isim, lakap ve unvanlardan bazılarını yer vermek istedik.

Deftere bakıldığında genel olarak mülkî ve askerî idarecilerin ağa unvanıyla anıldığını görmekteyiz. Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından El-Hac Hasan Ağa (TŞS 55, 155/2), Muhzır başı Ali Ağa (TŞS 55, 154/2). Hacı Müftüzâde Ebubekir Efendi Ağa (TŞS 55, 155/2) bunlardan yalnızca birkaçı. Ağa ayrıca şehrin ileri gelenleri için de kullanılan bir tabir olmuştur: Toroman Hüseyin Ağa bin İbrahim, Keçeci Mehmed Ağa bin Hasan gibi (TŞS 55, 137/2).

²⁰ Mehmet Beşirli'nin yapmış olduğu çalışmada Yeniçeri Ocağı'nın 1826'da kaldırılmasından sonra yeniçerilere ait on adet kahve dükkânından cadde üzerinde olanların tamamen yıktırıldığı ve ayrıca otuz beş tanesinin de diğer esnaf dükkânlarına çevrildiğini belirtmiştir. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Beşirli, *Orta Karadeniz Kentleri Tarihi-I-Tokat*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat 2005, s. 378.

İsimler belgelerde genellikle baba adlarıyla yer almaktadır. Ancak Müslüman ve Gayrimüslim isim tereklerinde farklılık gözükmemektedir. Örnek verirsek, Osman bin Abdurrahman (TŞS 55, 136/4), Şerîfe bint-i Osman (TŞS 55, 136/3), Kurubal-oğlu Arabacı Osip veled-i Agob (TŞS 55, 136/4), Ahsaberte veled-i Yakop (TŞS 55, 136/3) gibi.

Kayıtlarda en çok geçen Müslim isimleri Mehmed, Mahmud, Ahmed, Ömer, Osman, Mustafa, Şerif Mehmed, Emîn, Ayşe, Şerife, Abide'dir. Belgelerde en çok yer alan Hristiyan isimleri Agob, Artin, Ohan, Ohannes, Bedros, Serkiz, Avadik, Bogos, Ahsapret, Hirosima'dır.

Müslim isimlerinden önce yaygın olarak es-Seyyîd, El-Hâc unvanları kullanılmıştır. Örneğin El-Hâc Mustafa bin Ömer gibi (TŞS 55, 43/2). Çok az sayıda belgede El-Hâc ibaresi yerine Hacı unvanının da kullanıldığı görülmektedir. Örneğin Hacı Osman bin Halil gibi (TŞS 55, 40/1).

İncelediğimiz defterde çok sayıda lakap ve aile isimleri örnekleri de mevcuttur. Bu lakapların verilmesinde genel olarak kişilerin meslekleri, babalarının zanaatları, ten rengi, ırk isimleri, din, huy, mizaç, bedensel engeller, davranış biçimleri etkili olmuştur: Keçe oğlu Kazzaz Markir (TŞS 55, 120/2). Penbeci oğlu Hoca Andon (TŞS 55, 118/1), Çavuş-oğlu Mehmed Ağa (TŞS 55, 93/1), Seyyid usta (TŞS 55, 108/2), Dikici Ahmed bin Mustafa (TŞS 55, 142/2), Tütüncü Efendi Ağa, Hafaf Hasan Ağa (TŞS 55, 86/1) gibi unvanlar genellikle mesleklerden yola çıkılarak verilen unvanlardır. Hallaç Küçük Mehmed bin Mehmed (TŞS 55, 133/2), gibi ünvanlar kişinin fiziksel görünümüyle ilgilidir. Taşçı Topal Boğos (TŞS 55, 73/2) gibi ünvan bedensel bir engelin yansımasıdır. Beşbüçak Ömer Beşe (TŞS 16, 129/1), Eşki Mehmed Ağa (TŞS, 110/1) ise daha çok huy ve karakteri yansıtan unvanlara birer örnektir.

Yeniçeri ünvanları da çoğu kere karşımıza çıkmıştır. Alemdar, Beşe, Karakullukçu gibi askeri unvanlar isimlerin önünde ya da ardında tercih edilmiştir. Örneğin Ali Beşe oğlu Hasan bin Ali (TŞS 55, 101/1), Halîl Alemdar bin İbrahim gibi (TŞS 55, 153/2).

Kişilerin aslen nereli olduğu da onları ayırt etmek için kullanılabilmektedir: Geyrâslı İbaç (TŞS 55, 103/2), Biskenli Davud (TŞS 55, 10/2), Ankaralı Bâli-oğlu

(TŞS 55, 39/3), Sivaslı oğlu Kaçador veled-i Karabet (TŞS 55, 143/4). Bu isimlere bakıldığında Tokat'a başka şehirlerden gelip yerleşenlerin olduğu da anlaşılmaktadır.

6.1.3. Müslim-Gayrimüslim İlişkileri

İncelediğimiz dönemde Tokat'ta yaşayan Müslim ve Gayrimüslim Osmanlı vatandaşlarının barış içerisinde ve karşılıklı güven esasına dayanan bir yaşam sürdüğü anlaşılmaktadır. Bu iki sosyal grup arasında sorun oluşturan bir da'vâ ya da olay örneği de yer almamaktadır.

Bu dönemde iki toplum arasında güven olduğunun birinci işareti Müslim ve Gayrimüslimlerin aynı mahalleleri paylaşmasıdır. Hem Müslüman mahallesinde Gayrimüslimler; hem de Gayrimüslim mahallesinde Müslümanlar yaşamaktaydı. Örneğin Mihmâd Hâcib Mahallesi'nde Hacı Hasan Bölüğü, Müslimlerin yaşadığı bir yerdi. Birçok mahalle için de aynı durum söz konusuydu. İki toplum arasındaki güvenin bir başka göstergesi de Müslim ve Gayrimüslimlerin davalarında birbirlerine şahitlik edebilmesidir (TŞS 55, 129/4).

Müslim-Gayrimüslim ilişkilerinin olumlu olduğunun bir diğer göstergesi de bu iki unsurun arazilerinin yanyana olmasıdır. Boçık oğlu Haçık veled-i Manas'a ait ev ve bahçenin komşularından bir tanesi Erzurumlu Aslan oğlu Ağacan adlı Müslimdir. Gayrimüslimlerin İslam hukukuna ve Osmanlı mahkemelerine karşı da ilgili olduğu ve sorunlarını genellikle kâdı huzurunda çözdükleri de bir başka önemli gerçektir.

55 numaralı defterin kapsadığı dönemde Tokat'ta ihtida²¹ olayına az miktarda rastlanılmıştır. Örneğin Karabiber oğlu Agob veled-i Tomas'ın kelime-i şehâdet getirip İslâmı müşerref olup ve adını İsmail olarak değiştirmiştir (TŞS 55, 1/5). Karareli bint-i Berk nâm nasraniye de İslam ile müşerref olup Fatıma ismini almıştır (TŞS 55, 2/3). Maryem bint-i Haldun nâm nasraniye İslam ile müşerref olup ismini Aişe olarak değiştirmiştir (TŞS 55, 2/6).

6.1.4. Ev-tekstil Ürünleri

İncelediğimiz defter özellikle sanat tarihçilerini ve müzecileri yakından ilgilendirecek çok sayıda ev eşyâsı örneğiyle doludur. Ev eşyâları sadece isimleriyle yer

²¹ Başka bir dinden çıkıp müslüman olma. Müslüman olana da mühtedi denirdi.

almamış; eşyâların yapıldığı dokuma türleri ya da maddeler de yanında açıkça belirtilmiştir. Bu durum özellikle 19. yüzyılın ilk çeyreğinde Tokat'taki ev eşyâlarının nerden geldiği, nelerden imal edildiği konusunda da önemli ipuçları vermektedir. Tereke kayıtlarında ev eşyâları geniş yer tuttuğundan bunları sınıflandırdık.

Tablo 12. Tokat'ta Kullanılan Ev Tekstil Ürünleri

Abdest kurulaması peşkir	Çul	Kadife yastık yüzü
Abdest leğeni	Çuval	Kaliçe
Atlas bohça	Dimi döşek	kaliçe çul
Atlas döşek yüzü	Dimi Kakulata	Kaliçe kilim
Atlas yorgan	Dimi yasdık	Kaliçe seccâde
Atlas yüzlü minder	Dimi yüzlü döşek	Kebe
Atlas yüzlü yastık	Dimi yüzlü yasdık	Kebîr makat
Basma çit	Döşek	Kebîr yaka kürk
Basma döşek	Futa	keçe minder
Basma seccâde	Hamam takımı	Kefere minderi
Basma yüzlü yastık	Hasır	Kilim
Basma yüzlü yorgan	Köşe çit makatları	Köşe
Beyaz bez hâlâbi	Köşe makatları	Sagîr döşek
Beyaz boğça	Köşe minderi	Sagîr kaliçe
Beyaz çarşaf	Kuş tüğlü döşek	Sagîr kebe
Beyaz dastar	Kutni döşek	Sagîr keferi minder
Beyaz döşek	Mai yüzlü yastık	Sagîr kilim
Beyaz döşek	Makreme	Sagîr kuş tüyü yasdık
Beyaz havlu	Mendil parçası	Sagîr makad
Beyaz kaliçe	Mitil	Sagîr publa
Beyaz kilim	Mitil döşek	Sagîr seccade kilim
Beyaz pencere perdesi	Mitil yorgan	Sagîr sofra minderi
Beyaz yüzlü döşek	Pencere perdesi	Sagîr yan kaliçe
Beyaz yüzlü minder	Peşkir	Sagîr yasdık
Boğça	Publa	Seccade
Cecim (nakışlı kilim)	Sade dolama peşkir	Sofra bezi
Çiçekli bohça	Sade havlu	Sofra minderi
Çiçekli çit yorgan	Sade ipekli peşkir	Şal bederli döşek
Çiçekli kilim	Sade peşkir	Şal duhan kisesi
Çiçekli kumaş	Sagîr basma makad	Şal para kisesi
Çiçekli publa	İngiliz basma top	Şalî Bârgîr semeri
Çiçekli sofra bezi	İşleme	Şeytan bezi
Çiçekli yorgan	İşleme kebe	Şilte
Çiçekli yorgan yüzü	İşleme makrame	Şilte döşek
Çiçekli yüzlü publa	İşleme makrame	Şilte minder
Çit makat	İşlemeli dolama peşkir	Şilte yastık
Çit minder	İşlemeli döşek çarşafı	Tokad kâri basma işi
Çit publa	İşlemeli peşkir	Tüğlüce
Çit yüzlü döşek	İşlemeli peşkir	Yan kaliçesi

Çit yüzöl yorgan	Kadife çit yüzöl	Yan minderi
Çocuk beşik takımı	Kadife yastık	Yastık

Ev tekstili ürünlerine baktığımızda hemen her evde yorgan, yastık ve döşek gibi temel ihtiyaçların bulunduğunu söylemek mümkündür. Kefere minderi yalnız Gayrimüslim terekelerinde çıkmıştır. Çuha, dimi, basma, ipek ve karışımları tekstil ürünlerinde en çok tercih edilen kumaşlar olmuştur. Seccade ve abdestlik gibi ürünler ise yalnız Müslim terekelerinde görülmektedir. Müsta‘mel ya da köhne kavramı ilgili ürünün kullanılmışlığının ifadesidir. Sınırlı sayıda terekede perde, hasır gibi döşeme eşyalarına rastlanmıştır.

Tablo 13. Tokat Evlerinde Bulunan Hırdavat Türü Eşyalar

Balta	Mikrâz
Bel	Nacak
Çakı	Sarı tel
Çift demîrî	Gözer
Kantar	Sarı tenüke
Kazma	Ketân çıkırığı
Kelpetün	Tırmık
Keser	Satır
Saban	Mih
Tel	Sagîr kantar
Testere	Kürek

Terekelerde evlerdeki hırda‘vât eşyalar, ber-vech-i tahmîn olarak ve kıyye hesabıyla toplu biçimde gösterilmiştir. Ancak bazı terekelerde çok az da olsa hırda‘vât örnekleri karşımıza çıkmıştır. Bunlardan çıkırık, evlerde ip ve dokuma ile ilgili çalışmalar yapıldığının bir göstergesidir.

Tablo 14. Tokat'ta Kullanılan Kişisel Eşyalar

Akçe kesesi	Kehribarcık çubuk takımı
Altın sa‘at	Kehribarlı sarık
Arak bardağı	Mercan tesbih
Arak ibriği	Nargile başı
Arak takımı	Nargile çubuğu
Basma sa‘at	Para kesesi
Bayağı tesbih	Sim kürk
Çubuk lülesi	Sim mühür
Çubuk takımı	Sim mühür kesesi
Divit	Sim nargile
Duhân çubuğu	Simlice mercanlı tesbih
Duhân kesesi	Simlice tarak
Duhân tablası	Som çubuk takımı
Enfiye kutusu	som imâmeli çubuk

Enfiye yemenisi	Sürme
Fil dişi tarak	Sürmedan
Gözlük	Sürmedanlık
Kebîr sim divit	Tesbih
Kehribar imâmeli duhan çubuğu	Ustura

55 numaralı defterde ölen kişilerin kişisel eşyaları da mirasa konu olmuştur. Bunlar arasında en çok duhân ve nargile ilgili eşyalar yer almıştır. Bu durum Tokat'ta tütün tüketiminin yüksek olduğunu göstermektedir. Farklı tarak türleri, mizbâk (misvak), sürmedân ve ustura kişisel bakıma önem verildiğinin kanıtıdır. Saat çok az sayıda terekede çıkmıştır.

Tablo 15. Tokat'ta Kullanılan Saklama Gereçleri

Ambar	Sagîr heybe
Arak küpü	Sagîr hurç
Billur kutu	Sagîr köhne çuval
Çekmece	Sagîr köhne çuval
Çuval	Sagîr sandık
Enfiye kutsu	Sagîr sepet çekmece
Harar	Sagîr Sim kutu
Heğbe	Sagîr tahta sandık
Hınta çuvalı	Saman çuvalı
Hurç	Saman hararı
Hurç heybesi	Sandık
Kahve kutusu	Selvi sandık
Kebîrce heybe	Sepet sandık
Köhne çekmece	Sim kutu
Köhne çuval	Tahta ambar
Köhne harar	Tahta sandık
Köhne heybe	Yeşil sandık
Köhne sandık	Zâhire ambarı
Sagîr çekmece	

Ev eşyaları içerisinde incelediğimiz defterde çok sayıda saklama kabına ve gerecine de rastlanmıştır. Bunlardan bir kısmı sandık, çekmece ve ambar gibi olanlar ahşap işçiliğinin; harar, çuval, hurç ve telis gibi olanlar dokumacılığın delilidir. Ayrıca Gayrimüslimlerin terekelerinde arak küpünün çıkması içki tüketiminin bunlar arasında yoğun olduğuna delildir. Divit, okuma yazma bilenlerin terekelerinden çıkmıştır. Sandık yapımında en çok tercih edilen ise tahta sandıktır.

6.1.5. Giyecekler

İncelediğimiz 55 numaralı Tokat Şer'îye Sicili 19. Yüzyıl ikinci çeyreğinde Tokat'ta kullanılan giyim eşyâlarıyla ilgili de ayrıntılı bilgiler içermektedir. Belgelerde çok sayıda giyim eşyâsı bulunduğundan bunları da dış giyim, iç giyim, aksesuar ve başlıklar olarak sınıflandırdık.

Tablo 16. Tokat'ta Kullanılan Dış Giyim Ürünleri

Aba şalvar	El yemenisi	Kutnî yüzlü libâde
Aba yağmurluk	Entari	Kürk
Alaca entari	Futa	Libâde
Alaca şalvar	Çuha yüzlü kürk	Mâ'î bez entari
Atlas entari	Gezi entari	Mâ'î biniş
Atlas libâde	Gezi şalvar	Meşlâk
Atlas şalvar	Giyim esvâbı	Mısır futası
Bez entarisi	Gömlek	Peştemâl
Beyaz çiçekli entari	Gügül ipekli gömlek	Peşkir
Beyaz çiçekli kürk	Hare aba	Sarı canfes entari
Beyaz dimi şalvar	Hare cübbe	Senalık
Beyaz libâde	Hare libâde	Mâ'î cübbe
Beyaz mendil entari	Hare şalvar	Mâ'î yüzlü kürk
Beyaz Şamkârî entari	Hare şeritli cübbe	Sahtiyân
Bez entari	Harir hırka	Siyah şalvar
Bez libâde	Hilâlî ipekli gömlek	Şâlî abdestlik
Bez mâ'î entari	Hilâlî gömlek	Şâlî biniş
Biniş	İngiliz basması	Şâlî cübbe
Biniş yüzlü kürk	İngiliz kârî yazma yemeni	Şâlî Halebî
Biniş entari	İngiliz şalı	Şalvar
Canfes entari	İngiliz şâlî kuşak	Şalvar peştemâl
Canfes yüzlü kürk	İpekli gömlek	Şam alacası entari
Cübbe	İşleme yüzlü kakım kürk	Şam gezisi
Çiçekli entari	Kaput	Şeritli kutnî entari
Çiçekli libâde	Kebîr aba yağmurluk	Şeritli sarıçiçekli entari
Çiçekli şalvar	Kebîr entari	Şeritli şâlî cübbe
Çit basma kaftan	Kebîr kedi kürk	Tamgahane entari
Çitari entari	Kebîr meşlâh	Taraklı entari
Çuha abdestlik	Keşan şalvar	Taraklı ebdâze
Çuha biniş	Ketan gömlek	Uskûfe bohça
Çuha cübbe	Kırmızı entari	Uşak eteği
Çuha entari	Kurutma gömlek	Yelek
Çuha libâde	Kutnî entari	Yünlü şâlî cübbe
Çuha şalvar	Kutnî şalvar	Zerdevâ kürk

Dış giyim ürünlerine baktığımızda entari, cübbe, şalvar, libâde ve gömleklerin ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Bu giysiler çoğunlukla yapıldıkları kumaşa ya da kumaşın desenine göre isimlendirilmiştir. Giysilerin isimlendirilmesinde bazen rengine

de dikkat edilmiştir. Giysilerin imal edildiği kumaşlar çoğu kez yapıldığı şekle, desene ve renge göre adlandırılmıştır. Ayrıca İngiliz basması, İngiliz-kârî yazma yemeni, Kıbrız bezi, Şam hitabisi, Hintkarî sarık gibi deyimler dışardan Tokat'a mallar getirildiğine örnektir. Kürkler arasında kedi kürküde kullanılmıştır. Kürklerle ilgili terekelerde adet yazmak yerine yaka ifadesi kullanılmıştır. Giysilerde en çok kullanılan renkler beyaz ve mavidir. Motiflerden en yaygın olanı çiçeklilerdir. Ancak şeritli ve hare motifler de yaygındır. Tokatlı kadınlar etekten ziyâde entari türü giysileri tercih etmektedir.

Tablo 17. Tokat'ta Kullanılan Başörtüleri ve Başlıklar

Ahmediye	İşleme poşu
Alaca çocuk bürüğü	İşleme yağlık
Atlas takye	İşlemeli çevre
Baş çarşabı	Kalpak
Baş çevresi	Kavuk
Baş yemenisi değirmi	Kebîr fes
Başlık	kehribarlı sarık
Başlık peçesi	Ketân (keten) bürük
Beyaz çevre	Ketân mendil bürük
Beyaz derlik (terlik)	Kırmızı fes
Beyaz dülbend değirmi	Köprü sarığı
Beyaz işleme çevre	Mendil bürük
Bürük	Mücessem baş yemeni değirmi
Çevre	Mücessem çit değirmi
Çevre	Mücessem yemeni değirmi
Çit değirmi	Münakkaş çevre
Çitari şem'i	Sade çevre
Destâr	Sagîr fes
Dülbend	Sarık
El çevre	Sırmalı çevre
Fes	Siyah yazma sarık
Göz puşu	Şerefeli çevre
Gügül bürük	Şeritli baş yemenisi
Hintkarî sarık	Şeritli çevre
İpekli bürük	Tokad çiti
İslambol yemenisi değirmi	Yağlık
İşleme baş yemenisi	Yazma
İşleme bürük	Yemeni
İşleme çevre	Yeni dünya çit
İşleme mendil bürük	Yeşil sarık

19. yüzyılın ilk çeyreğinde Tokat'ta başörtüleri ve başlıklarda da büyük bir çeşitlilik ve gelenek-yenilik sentezi karşımıza çıkmaktadır. Birçok terekede geleneksel İslamî başlıklara rastlanırken; terekelerde fesin de çıkması toplumda aynı zamanda kavuk, sarığın yanında fes sahibi oldunduğunu ve bunların üçünün de kullanıldığını göstermektedir. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasından yaklaşık iki sene sonra Osmanlı asker ve me'mûrları için fes zorunlu tutulacaktı (Karal, 1988:158).

Başlıklar arasında en fazla yer kaplayanı şüphesiz ki kâdın başlıklarıdır. Kadınların özellikle el işlemesi veya değişik motiflerle süsledikleri yemeni ve yazma kültürü günümüzde Tokat'ta eskisi kadar olmasa da canlılığını korumaktadır. Yağlık, çevre ve mendil ölçüsünden büyük, bir değirmi pamuklu bezdir. El tezgâhlarında dokunurken işlenir ve süslenirdi. Tokat bölgesinde kullanılan yağlıklar genellikle beyaz renkte olup kenarları süslüdür. Boyun ve bel arasındaki göğüs açıklığını kapatacak biçimde de yerleştirilip kullanılmaktadır (Çağlayan, 1990: 19–20).

55 numaralı Tokat Şer'îye sicilindeki tereke örneklerinde iç çamaşırlarının da mirasa dâhil edildiğini görmekteyiz. Bu iç çamaşırları mirasta geniş bir yer alsa da, çeşit bakımından oldukça sınırlıdır.

Tablo 18. Tokat'ta Kullanılan İç Giyim Ürünleri

Alaca don	Çitari Don	İpekli mendil don
Aba donu	Don	İznik donu
Atlas zene donu	Gezi içlik	Kurutma don
Ayak donu	Fanila	Mâ'î don
Beyaz zenne donu	İçlik	Mendil don
Çiçekli içlik	İpekli don	Zene donu

19.yüzyılın ilk başlarında Tokat'ta değişik giyim aksesuarları da kullanılmaktaydı. Bu aksesuarlar içerisinde en çok tercih edilenler şüphesiz ki kuşaklar ve bunlara ait kolanlardı. Bunun dışında çorap, çizme, el örmesi çorap diyebileceğimiz çedik, pabuç, postal gibi ayak giyimi unsurları da vardı. Dizlik gibi daha özel aksesuarların da çok sınırlı sayıda kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 19. Tokat'ta Kullanılan Ayak Giyim Eşyaları ve Aksesuarlar²²

Basma çit	Münakkaş uçkur	Kurutma uçkur
Aba uçkur	İplik kuşak	Papuç
Alaca kuşak	İplik çorap	Postal
Beyaz dizlik	Köhne çorap	Sîm kuşak

²² Bu tabloda daha çok ayak giyimi, kemerler, kuşaklar ve kolanlar üzerinde durulmuştur.

Basma kuşak	İşleme uçkur	Sîm kuşak ve kolan
Bez çorap	Mest	Sîm yaldızlı kuşak
Beyaz çorap	Kemer	Şâlî kuşak
Çedik (çetik)	Kemer kuşak	Şam kuşağı
Sarı Çedik (çetik)	Keşan kuşak	Tosya çibıklı kuşak
Çorap	Keten kuşak	Tozluk
Dizlik	Kuşak	Uçkur
İşlemeli uçkur	Ketân ipliği çizme	Yaldı Sîm kuşak
Haleb kuşağı	Ketân uçkur	Yağmurluk kesesi
Halep sarması	Kırmızı çizme	

6.1.6. Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyâlar

İncelediğimiz defterde bugün züccaciyelerde bulacağımız türden eşyâlara da rastlanmıştır. Bu eşyâlar içerisinde çoğu mutfakta kullanılan pişirme ve servis araçları, aydınlatma araçları ve saatler öne çıkmaktadır.

Tablo 20. Tokat'ta Kullanılan Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar

Abdest leğeni	Dörpü	Kalay tabak
Arâk billuru	El leğeni	Kâse
Arak kabı	Fağfur fincan	Kaşık
Arak fincanı	Fağfur kâse	Kebîr aşurma
Arak şişesi	Fağfur tabak	Kebîr çini tabak
Aşurma	Fener	Kebîr fener
Ayna	Fincan	Kebîr kazgan ve kapak
Kebîr Ayna	Fincan kutusu	Kebîr nühâs sini
Sagır Ayna	Gügüm	Kebîr şamdan
Bardak	Gülabdan	Kebîr şişe
Bıçak	Gülyağı şişe	Kuzu kazgan
Billur	Farisî saat	Leğen
Billur arak kabı	Havan	Leğençe
Billur bardak	Hoşab tası	Mangal
Kebîr fincan	Dibek	Maşa
Billur fincan	İbrik	Maşrapa
Billur gülabdan	İngiliz bardağı	Nühâs çamaşır leğeni
Billur kandil	İngiliz kâse	Nühâs fener
Billur kâse	İngiliz tabak	Nühâs gügüm
Billur tabak	Kahve ibriği	Nühâs ibrik
Billur şişe	Kahve kaşığı	Nühâs kazgan
Billur su bardağı	Kahve kutusu	Nühâs kebîr sini
Billur nargile	Kahve takımı	Nühâs leğen
Billur kutu	Kahve tepsisi	Nühâs mangal
Cezve	Kalay	Nühâs sini
Çamaşur kazganı	Kalay enfiye kabı	Nühâs tava
Çamaşur leğeni	Kalay kaşık	Nühâs tepsi

Çatal	Kalay kumkuma	Nühâs terazi
Değirmân	Kalay kutu	Sarı yaldızlı su tası
Dezgâh	Kalay şişe	Su tası

Bu eşyâlara bakıldığında Tokat'ta kahve içme kültürünün geliştiği, kahvenin pişirilmesi, çekilmesi, servisine önem verildiği görülmektedir. Pişirme araçlarından olan kazan her evde bulunmamaktadır. Bunun önemli bir nedeni kazan fiyatlarının yüksek olmasıdır. Şamdan birçok evde bulunan bir aydınlanma aracıyken billur, kandil ve fener daha az sayıda kullanılmaktadır. Arak (rakı) ile ilgili kaplar ve gereçler ise yalnız Gayrimüslim terekelerinde görülmektedir.

6.1.7. Gıda ve Tüketim Maddeleri

Terekelerde kayıtlı gıda ve temizlik ürünleri oldukça sınırlıdır. Ancak yine de Tokat'ta evlerde bulunan tüketim maddelerini biz buraya aldık. Gıda maddelerinde taze gıdalarının yanında kuru gıdalarda kullanılmaktadır.

Tablo 21. Gıda ve Tüketim Maddeleri

Aladağ üzümü	Kara sabun	Pekmez
Aşlık	Karanfil	Pirinç
Üzüm şapşalı	Kaya tuzu	Sagîr kebîr mum
Üzüm	Keçiboynuzu	Şa'îr
Bulgur	Kelle şeker	Şeker
Ceviz	Keş	Toz Şeker
Dakîk	Nohut darı	Kara Sabun
Elma	Nohut	Ak Sabun
Elma kurusu	mercimek	Sabun
Fındık	Asel yağ	Yarma
Hınta	Yağ	Yarma bulgur
Hoşâb	Mum	Yağ mumu
İri darı	Pastırma	

6.1.8. Ziynet Eşyâları

İncelediğimiz defterdeki ziynet eşyâlarının genelde altın ağırlıklı olduğu görülmektedir. Altın dışında incili, zümrüt ve gümüş eşyâların da varlığı dikkat çekicidir. Altınların bir kısmı incelediğimiz dönemde yatırım aracı gibi kullanılmaktaydı. İslambol altunu, fındık, nısfıye, rubiye, Mısır ve Macar altunları bu şekilde değerlendirilmelidir.

Tablo 22. Tokat'ta Kullanılan Ziynet Eşyaları ve Altın Türleri

Alın altunu	İncili küpe	Sîm hatem
Altılık altın	İslambol altunu	Sim fincan

Altın bilezik	Kebîr sim divit	Sîm kolbağı
Altın burma	Kebîr yapma altın	Sîm kuşak
Altın gerdanlık	Kırkılık altını	Sîm kutu
Altın iftihar nişanı	Kolbağı	Sîm mir'at
Altın kabareli gerdanlık	Kostantıniyye altını	Sîm mühür
Altın kolbağı	Mahmûdiye altını	Sîm tecir
Altın kolbağı	Mısır altunu	Sîm yaldızlı piştov
Altın burma kolbağı	Nisfiyes	Sîm zarf
Altın yüzük	Onikilik cilalı altın	Sîm zincir
Altın yüzük	Onluk altın	Sîmlice ayna
Altun Hatem	Pul	Sîmlice küpe
Altun kabareli gerdanlık	Rub'ıye	Üçerlik altın
Beşlik altın	Rub'iyye altını	Üçlük yaldız altını
Burma kolbağı	Sagîr sîm kutu	Yakut yüzük
Boğaz altını	Sagîr sîm tas	Yaldız altûnu
Elmas yüzük	Sîm sa'at	Yaldız sim kuşak
Fındık altını	Sîm askı	Yirmilik altın
Gazi altını	Sagîrce altun hatem	Zedef küpe
Gazi altını takı	Sim bilezikli tüfenk	Zümrüt küpe
Gümüş küpe	Sim hilâli	Zümrüt taşlı altın küpe
Gümüş Nisfiyesi	Sim hamaili	

Öte taraftan burma, kol bağı, küpe, yüzük, bazubend gibi eşyâlar ise aksesuar niteliğindedir. Hamail ise bugün hamaylı da denilen içine muska ve dua konan bir aksesuar çeşidi olarak algılanmalıdır. Değerli madenlerin mühür yapımında da kullanıldığı unutulmamalıdır. Tokat'ta kuyumculuğun önemli bir sektör olduğu ve yapma altun tabir edilen eşyâların da bu şehirde üretildiği göz önüne alınmalıdır. Bu arada altun fiyatlarının dirhem, miskal gibi ölçülere göre ortaya çıktığı da incelediğimiz defterdeki kayıtlardan anlaşılmaktadır.

6.1.9. Kumaşlar

İplik halindeki çeşitli maddeden dokunmuş beze kumaş denir. Kumaşlar, nakışsız (düz) ya da nakışlı (desenli) olur. Kumaşlar kullanılacakları yere göre “çamaşırılık”, “elbiselik”, “paltoluk” gibi adlar alırlar. Yapıldıkları maddeye göre “pamuklu”, “yünlü”, “ipekli” gibi adlarla da anılırlar. Eskiden beri Türkler kumaş dokumacılığına önem vermişlerdir. İpek ve halı gibi dokuma üstünde kısa lif bırakan kumaşlara “kadife”, sert dokunuşlu ipeklilere “canfes”, uzunlama atkıları üstte kalan kumaşlara “atlas”, keçi yününden tiftikten dokunmuş olanlara “sof”, yünlü kaba kumaşlara “şayak”, daha kaba yün dokumalara “aba”, çok ince pamuklulara “tülbent”, yarım santimden kalın yünlülere “çuha”, üstüne sarma ipek sim işlenmiş

olanlara çatma denir. Türkler arasında öteden beri şöhret kazanmış olan kumaş çeşitlerinden bazıları şunlardır: Aba, abani, atlas, astar, bez, bindallı, bürümcük, canfes, çadır bezi, çatma, çözme, çuha, damasko (Şam işi), diba (Hint kumaşı), kadife, mermerşah, patiska, sof, şal, şayak, tafta, tülbent. İncelediğimiz dönemde Tokat'ta çok farklı kumaşların tüketildiği incelediğimiz defterdeki tereke kayıtlarında görülmektedir.

Tablo 23. Tokat'ta Kullanılan Kumaş ve İplik Türleri

Aba	Halep-kâri alaca	Mai çuha
Acem şalı	Harir	Makreme
Ahmediye	Harir hırka	Manisa taraklısı
Al çit değirmi	Hilâli	Mendil
Alaca	Hint-karî sarık	Mücessem çit
Astar	İngiliz basması	Nakış ipekli
Astar Halebi	İngiliz-kâri yazma yemeni	Neftî
Atlas	İpek	Pembe ipliği
Atlas halebî	İpekli bürük	Sarıca çit değirmi
Basma	İpekli gömlek	Sicim
Basma çit	İplik	Şâlî
Beyaz	İşleme	Şam hitabisi
Beyaz bez	Kadife	Şam-kâri taraklı
Beyaz bez hâlâbi	Kaliçe	Şeritli cübbe
Çit	Kaytan	Şeritli şâlî cübbe
Çit değirmi	Kaytan	Şeritli şâlî cübbe
Çitari	Keçe	Şive dülbend
Çuha	Keten	Taraklı
Diyarbakir taraklısı	Keten gömleklik	Tokad basması
Fransız şalı	Keten ipliği	Yemeni
Gezi	Kıbrız bezi	Yemeni değirmi
Gömleklik İplik	Kırmızı İplik	Yeni dünya çit
Gügül ipeği	Kutni	Yün
Halebî	Mai atlas	

Tokat özellikle 17. ve 18. yüzyıllarda basma üretimi konusunda ileri durumdaydı ve şehirde çok çeşitli pamuklu dokumalar üretilmekteydi. Hatta şimdiki Almus'un bulunduğu Kafirni'de büyük bir boyahane de mevcuttu. Tokat'ta üretilen dokumalar başta Rusya olmak üzere değişik Avrupa ülkelerine de ihraç edilmekteydi. Ne var ki İngiltere'de başlayan sanayi devrimi ve değişen rekabet koşulları 19. yüzyıla girerken Tokat'taki dokumacılık sektörünü olumsuz etkilemeye başlamıştı (Abacı, 1994: 86).

İncelediğimiz defter, kumaş çeşitleri, renkleri ve imal edildikleri yerler konusunda zengin bilgiler içermektedir. Bu bilgilere baktığımızda Tokat'ın bu dönemde Manisa taraklısı, Kıbrız bezi , Halep-kâri, Şamkâri, Diyarbakir taraklısı gibi Osmanlı iç pazarlarından gelen kumaşları tercih ettiği gibi yavaş yavaş dış piyasalardan da

kumaşlar kullanmaya başladığı anlaşılmaktadır. Örneğin İngiliz basması, Fransız şalı, Acemkârî kumaş (İran ürünü) ve Halebî atlas ve astar gibi ülke dışında üretilen kumaşların da Tokat pazarlarında yavaş yavaş yerini almaya başladığını göstermektedir. Tokat'ta bez ve dokumaların genellikle top ya da arşın ölçüleriyle satıldığını bazı dükkân sahiplerinin terekelerinden anlamaktayız. İplikler ise genellikle dirhemle ölçülüp satılmaktaydı. Özellikle Tokat'taki Gayrimüslimlerin basmacılıkla uğraştığına dair kayıtlar da dikkat çekmektedir. Dokumalar genel olarak pamuklu, ipekli ve karışım olarak sınıflandırılabilir. Alaca renkte kumaşlar olduğu gibi yalnız beyaz, mavi, siyah, neftî, güvez, turuncu ve mor renkte kumaşlar da vardır.

6.1.10. Silah ve Silah Takımları

İncelediğimiz defterde Yeniçerilere ve askerlere ait terekeler de bulunmaktadır. Yukarıda sıraladığımız silahların önemli bir kısmı bu terekelerde yer almaktadır. Silahlara bakıldığında eski usul silahların yanında ateşli silahların da bulunduğu görülmektedir. Silahların bir kısmı ise gümüş ve som kaplamadır. Bunun dışında silah sahiplerinin silahla ilgili aksesuarlara da önem verdiği anlaşılmaktadır. Som, içi dolu olan ve dışı kaplama olmayan silah türleri için kullanılan bir tabirdi.

Belgedeki ateşli silahlardan en yaygını savaş veya avda kullanılan, uzun namlulu ateşli silâh olan tüfek idi. Bunun bir çeşidi olan filinta; namlusu küçük, fişek atan bir tüfek çeşidiydi. Filinta kelimesinin menşei Almanca'dır. Piştov ise Osmanlı ordusunda bir süre kullanılan, paçavrayla sıkıştırılmış barutu horozunda bulunan çakmak taşı ile ateşleyip kurşun bilyeyi atan, kısa namlulu, tek atış yapılabilen bir tür tabanca çeşidiydi.²³

Tablo 24. Tokat'ta Kullanılan Silahlar ve Silah Takımları

Bayağı piştov	Palaska
Çelik pulad	Piştov
Filinta	Sagîr çakı
Filinta tüfenk	Sim bilezikli tüfenk
Firenk	Sim yaldızlı piştov
Firenk çakısı	Sîmli bıçak
Fişenk	Sîmli palaska
Fişenk	Sîmli piştov
Frenk kılıçı	Sîmli sagîr bıçak

²³ Silahların bugünkü karşılıkları için Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe sözlüğüne bakılmıştır: www.tdk.org.tr

Frenk Piştovu	Simlice kılıç
Hançer	Simlice sagır bıçak
Hare tüfenk	Şam kılıç
Kama	Tabanı sîmli balta
Karabina	Tek tabanca
Kılıç	Tüfenk
Kılıç kabzası	Yatağan bıçağı
Mısır-kârî yaldızlı kılıç	

6.1.11. Uzunluk ve Ağırlık Ölçüleri

İncelediğimiz 55 numaralı defterde geçen uzunluk ölçüleri arşun, endâze, top, batman, dirhem, kantar, kırat, kıyye, kile, ve miskal olarak geçmektedir.

Arşun(Arşın): Zirâ da denilmektedir. Duvarcı ya da mimar arşunu olarak da bilinmektedir (İnalcık, 2000: 441–448). İncelediğimiz defterde daha çok kumaşlar için kullanılmıştır. Bugünkü ölçülere göre 0,758 m.’ye eşittir.

Endâze: Daha çok kumaşlar için kullanılan bir uzunluk ölçüsü birimidir. Bugünkü ölçülerle karşılığı 0,650 m.’dir (İnalcık, 2000: 441–448).

Top: İncelediğimiz defterde kumaş ölçümlerinde tercih edilen bir uzunluk birimidir. 20 arşuna denk gelmektedir. Bugünkü ölçülere göre bir top 13 m.’dir (İnalcık,2000:441–448).

İncelediğimiz defterde yer alan ağırlık ölçüleri ise batman, dirhem, kantar, katır yükü, kırat, kıyye, kile, miskâl, mudd’dur.

Batman: Daha çok Türkler ve Türklerle ilgisi bulunan kavimler tarafından kullanılan bir ağırlık ölçüsüdür. Türkistan’da arşın ve batmana dayalı bir Türk ölçü sisteminin varlığına dair işaretler bulunmaktadır. İncelediğimiz dönemde batmanın bugünkü karşılığı belgelerden de anlaşıldığına göre 7,69767 kg.dır. Bugün dahi Kayseri, Tokat, Erzurum gibi yerlerde 8 kg.lık ağırlığa batman denmektedir (Kallek, 1992: 200).

Dirhem: Okkanın dört yüzde birine denk gelen bir ağırlık birimiydi. Özellikle ziynet eşyâlarının tartılmasında tercih edilmekteydi. Ayrıca ipliklerin tartılmasında da kullanıldığı incelediğimiz defterden anlaşılmaktadır. Tarih boyunca farklı uygulamalar olduysa da günümüzdeki yaklaşık 3,12 grama denk geliyordu (Sahillioğlu, 1994: 368–371).

Kantar: 180 okkaya denk gelen bir ağırlık ölçüsüydü. Bugünkü ölçülerde 230,922 kg.'a eşittir (İnalcık, 2000:441–448).

Kırat: Özellikle kuyumculuk sektöründe tercih edilen bu ağırlık ölçüsünün bugünkü karşılığı 0,2232 gr.'dır (İnalcık, 2000: 441–448).

Kıyye: Vukiyye ve okka da denmektedir. İncelediğimiz defterde özellikle hırda'vât ve metal eşyâların ölçülmesinde kullanılmıştır. 400 dirheme denk gelen bir ağırlık birimidir. Bugünkü 1,2822945 kg'ın karşılığıdır (İnalcık, 2000: 441–448).

Kile: İncelediğimiz defterde yer yer keyl olarak da kullanılan bir ağırlık birimidir. Özellikle hububat türü gıdaların ölçülmesinde kullanılmıştır. 25,659 kg.'a denk gelen bir ağırlık ölçüsüdür (İnalcık, 2000: 441–448).

Miskâl: Bilhassa altın (zer) ve gümüş (sîm) gibi ziynet eşyâlarının ölçümünde kullanılan miskâlin bugünkü karşılığı 1,5 dirhem 4,233 gr.'dır (İnalcık, 2000: 441–448).

6.1.12. *Vâkıflar*

Arapça kökenli bir kelime olan vâkıf, “alıkoymak”, “durdurma”, “durdurmak” anlamlarına gelmektedir. Kelimenin çoğulu “evkâf” dır. Terim anlamı ise bir malın ya da mülkün sevap kazanmak için doğrudan veya dolaylı olarak toplumun yararına tahsis edilmesidir (Açıkel ve Sağır, 2005:1).

Osmanlılar döneminde vâkıf sistemi, toplumsal, kültürel ve ekonomik alanlarda hizmetler ortaya koymak suretiyle en ihtişamlı devrini yaşamıştır. Mallarını toplum yararına tahsis edenlere vâkıf, vakfedilen mala da mevkûf denmekteydi (Yediyıldız, 1986:153–154).

Bu dönemde hemen her vakfın vakfiye veya vâkıfname adı verilen bir senedi ya da kuruluş belgesi bulunmaktaydı. Bu senette vakfın kurucusunun adı, vakfın kim tarafından ve nasıl yönetileceği, vakfın amacı, vakfa bağlanan gelirler ve bu gelirlerin hizmetlere ve görev yapanlara dağılımı gibi hususlar bulunmaktadır. Senedin şahitler huzurunda mahkemece tasdik edilmesi ve kayda alınmasından itibaren vâkıf resmen faaliyete başlardı. Her vakfın mütevellî, nâzır ve diğer hizmetlilerden oluşan bir kadrosu mevcuttu. Vakfı kuran kişi genellikle ölene değin vakfın mütevellisi olur, öldükten

sonra senette belirtilen şahıs veya şahıslar görevi devam ettirirdi (Açıkel ve Sağır, 2005: 1). 55 numaralı defterde bu özellikleri taşıyan vakfiye örneğine rastlamamaktayız.

6.1.13. Din ve Eğitim Kurumları, Halkın Kültür Durumu ve Kitaplar

İncelediğimiz defterde halkın eğitim durumuyla ilgili açık ve net verilere ulaşmak neredeyse imkânsızdır. Elimizdeki en öncelikli veri tereke kayıtlarında geçen kitaplar ve yazı aracı olarak kullanılan divitlerdir.

Kitaplar da terekelere konu olan unsurlar arasındadırlar. Hatta tereke kayıtları tutulurken en başa varsa kitaplar yazılmaktadır. Bu da kitaba duyulan saygı ve önemden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Terekelerden çıkan verilere göre Müslüman ailelerin çoğunda “Mushâf-ı Şerîf” veya “En’âm-ı Şerîf”, Gayrimüslim ailelerde ise “Kefere kitabı” tabir edilen dinî kitaplara rastlanılmaktadır.

Hacı Derviş Efendi Hoca’nın defter kaydına baktığımızda 54 çeşit kitapla en fazla kitap sahibi olduğu gözükmemektedir. Miras bıraktığı kitapların çoğunluğunu dini kitaplar oluşturmaktadır.

Tablo 25. Tereke Defterlerinde Adı Geçen Kitaplar

... ²⁴ şerhi ... ²⁵	Kaside-i Berire ma’a ... ²⁶ ve telhis ve azam
Ahter-i Sagîr	Kelâm-ı kadîm
Akaid-i Celal ma’a Halhalî	Kitâb-ı Kâdîm
Ali Efendi fetvası	Kitabü’l-Muhtar
Avamil şerhi ve ... ²⁷ şerhi Hasan Paşa	Kuduri Tabakatü’l-Enbiyâ
Birgivi	Mev’ize
Cami’ü’l-Envar	Mirac
Ceride	Molla Cami
Delâ’il-i Şerîf	Mushâf-ı şerîf
Dürer	Müşâr ma’a şerhi
Dürr-i muhtar kitabı	Sâlis -i keşşaf tefsiri
En’âm-ı şerîf	Sure-i Fatiha ma’a Yasin ve İnna fetahna tefsiri
En’âm-ı şerîf ve ... ²⁸ nâme	Şafiye ma’a Mülteka
Eshab-ı kehf kıssası ma’a Fûrustani	Şemâ’il-i şerh-i Ali el-Kalavi
Es-Seyyid Alizâde	Şemâ’il-i şerîf şerhi

²⁴ Bir kelime okunamadı

²⁵ Bir kelime okunamadı

²⁶ Bir kelime okunamadı

²⁷ Bir kelime okunamadı

²⁸ Bir kelime okunamadı

Evrâk-ı Perişan ... ²⁹	Şerh-i akaid
Evrâk-ı Perişan kitabı	Şerh-i tenkîh
Farâ'iz-i Seydi ve İlmi-i Usûl	Şeyh-zâde
Fera'iz-i Serahsi Şerhi	Şifâ-i Şerîf
Feraiz-i Seydi	Ta'limü'l-müte'allim ... ³⁰
Hadis-i Şerîf mecmu'ası	Tâ'rifat-ı Sagîr
Haleb-i Sagîr	Tarîk-ı Muhammediye
Halebi şerhi	Tebyizü'l-Mecazi
Hamza Efendi vesair resâ'il	Tefsir-i ... ³¹
Hanefiyye	Tefsir-i Yasin-i şerîf
İlm-i faraiziyye, Resâ'il-i Erkam	Tehzib-i Nebi ve Tasdikât-ı ... ³²
İzhar ... ³³	Tevilat-ı ba'zı ayat-ı kerime
Kadı Beyzavi cild-i evveli	Kefere kitabı ³⁴
Kâdîhâne	

6.2. Ekonomik Hayat

6.2.1 Sanayi, İş Kolları ve El Sanatları

Günümüzde Türkiye'nin iktisadî bakımından önemli merkezleri arasında adı artık anılmayan Tokat, 19. yüzyılın ortalarına kadar, uzunca bir süre sanayi üretimindeki çeşitlilik, kalite, hacim ve ticari faaliyetlerin canlılığıyla Andolu'da uluslararası üne sahip büyük merkezlerden birisiydi (Genç, 2000: 272–292)..

Tokat'ta gelişen sanayi dalları içerisinde, transit taşımacılığın da temel konusunu oluşturan ham ipeğin işlenmesi zikredilmelidir. 18. yüzyılın başlarında İran'dan Tokat'a gelen ham ipeğin şehirdeki kazzazlar tarafından işlendiği; dikiş ipliği, düğme ve dokumada kullanıldığı, artanın da ihrac edildiği görülmektedir. Zamanla İran'dan gelen ipek miktarının azalmasına paralel olarak Tokatlıların kendi ham ipeğini üretme girişimlerine başvurduğu anlaşılmaktadır (Genç, 2000:276).

Tokat'ın gelişen bir sanayi üretimi de pamuklu dokuma ve basma üretimidir. Bu üretim dalı çevre nahiye ve kazaları da kapsayan geniş bir yelpazeye dayalı bir üretim sektörüdür. Özellikle Batı Anadolu ve Adana'dan gelen pamuk Tokat'ta işlenip boyaması gerçekleştirildikten sonra iç ve dış piyasalara sürümü yapılmaktaydı.

²⁹ Bir kelime okunamadı

³⁰ Bir kelime okunamadı

³¹ Bir kelime okunamadı

³² Bir kelime okunamadı

³³ Bir kelime okunamadı

³⁴ Gayrimüslimlere ait dini kitap

İncelediğimiz defterde “Tokad basması” diye tabirin artık kullanılmaya başlanıldığını İskevserli Mustafa’nın tereke defterinde görmekteyiz (TŞS 55, 32/1). Ayrıca basmacılık faaliyetini sürükleyen unsurların başında zimmîlerin de yer aldığını görmekteyiz: Basmacı Mardoros (TŞS 55, 57/2), Basmacı Karabet (TŞS 55, 131/2), Basmacı Ohan (TŞS 55, 131/2) gibi zimmîlerin yanısıra Basmacı Çatal oğlu (TŞS 55, 110/1) gibi müslümanın da adı geçmektedir. Kazzâzlar arasında da Kazzaz oğlu Kirkor (TŞS 55, 63/2), Kazzaz Markir (TŞS 55, 120/21) gibi zimmîlerin adına ratlanılmaktadır. Tokat’ta dokumacılığın geliştiğinin önemli bir göstergesi de kazzâzlara ait bir sokağın bulunması ve İplik Pazarı gibi çok özel bir pazarın şehirde yer almasıdır.

Tablo 26. Tekstil Sektörü İle İlgili İş Kolları

Abacı	İplikçi
Basmacı	Kazzâz (ipek işleyen)
Boyacı	Mutaf
Elvâncı	Penbeci (pamuk işleyen)
Haffâf	Peştemâlcı
Hallâc (pamuk işleyen)	Terzi

Tokat’ta gelişme imkânı bulan diğer bir sanayi dalı da dericiliktir. Tokat’ta dericiliğin köklerinin çok eskiye dayandığının göstergelerinden birisi Debbâğhâne-i Atik ve Debbâğhâne-i Cedîd olmak üzere iki mahallenin varlığıdır. Tabaklanmış, boyalanmış cilalı deri olarak bilinen sahtiyan yapımında Tokatlıların usta olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle Tokat’ın sarı ve mavi sahtiyanları meşhurdur. Tokatlılar yine sahtiyan konusunda uzmanlaşmış Karaman ve Diyarbakır’da üretilen derilerin pazarlamasını da yapmaktaydı ve bir bakıma sahtiyan pazarını ellerinde tutmaktaydı (Genç, 2000: 276).

Tablo 27. Dericilikle İlgili İş Kolları

Debbağ	Kürkçü
Dikici	Kunduracı
Haffâf	Sarrac
Hallaç	Terzi

Her toplumun temel gereksinimi olarak karşımıza çıkan gıda sektörü de Tokat’ta yerini almıştır. İncelediğimiz defterdeki vergi kayıtlarından edindiğimiz bilgilere göre Tokat’ta gıda konusunda faaliyet gösteren iş kolları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. 19. yüzyıla girerken canlı bir görüntü arz eden Tokat’ta manavların bir sokağının da olduğu görülmektedir. Attarlar günümüzün baharatçıları görünümünde olduğu kadarıyla iğne

ve iplik de satabilmekteydi. Tokat'ın bugün de meşhur olan yiyecekleri arasında gösterebileceğimiz çörek ve kebab o günlerde de yaygın olarak tüketilmekteydi.

Tablo 28. Gıda Sektörü İle İlgili İş Kolları

Arpacı	Kebabçı
Attâr	Manav
Bakkal	Pastırmacı
Bağcı	Kadayıfçı
Etmekçi	Setenci
Kasap	

Tokat, 19. yüzyıla girerken Ergani madenlerinden çıkarılan bakırın külçe haline getirildiği bir yer olması hasebiyle Osmanlı bakırcılığının ve bakır eşyâ imalatının lokomotifine haline gelmiştir.

Tablo 29. Farklı Aletlerin Üretimiyle Uğraşanlar

Bakırcı	Keçeci
Çıkrıkçı	Kundakçı
Çilingirci	Kuyumcu
Demirci	Omcacı
Elekci	Palancı
Kalaycı	Saraç
Kazgancı	Semerci

İncelediğimiz defterde yukarıdaki meslek gruplarına dâhil edemediğimiz bazı meslek gruplarını da aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 30. Diğer İş Kolları

Arakcı	Eskici
Arpacı	Eskici
Berber	Hurdacı
Çubukçu	Muyitâb
Çukacı	Nalband
Duhâncı	Taşcı

6.2.2. Ticaret, Narh, Para ve Ticaret Malları

Tokat, ticaret yollarının birleştiği bir kavşak olması bakımından zaman içerisinde ekonomik çeşitliliğin ve zenginliğin arttığı bir merkez haline gelmiştir. İncelediğimiz dönemde Tokat, Samsun'dan başlayıp Amasya ve Zile'den sonra Sivas'a ulaşan, oradan da ikiye ayrılarak bir kolu Kayseri-Kilikya üzerinden Tarsus'a, diğeri ise Deliklitaş-Harpüt-Diyarbakır ve Mardin'den geçerek Musul'a ya da Urfa yoluyla Halep'e giden yolun üzerindedir. İzmit-Bolu-Tosya yolu bu yolla Amasya'da birleşirdi.

Aynı zamanda Sivas'taki Deliklitaş Menzilhânesi'nden hemen önceki menzilhânedeki Tokat'ta bulunuyordu (Abacı,1994: 67).

55 numaralı sicildeki kayıtlarda Tokat'ta kullanılan eşyâlara bakıldığında Şam ve Halep işi eşyâların ve kumaşların (TŞS 55, 47/2) ve Acemkârî gibi kumaşın (TŞS 55, 155/1) Tokat'ta kullanılmış olması Tokat'ın özellikle bu bölgelerle irtibatının olduğunu işaretleridir. Özetle belirtmek gerekirse, bir şehrin gelişimini belirleyen en önde gelen faktörlerden birisi de şehrin işlek bir yol güzergâhı üzerinde olup olmamasıdır.

Tokat ticari bakımdan İpek Yolu'nun önemli duraklarından biri olmaktan başka Anadolu'nun iç bölgelerini Sinop ve Samsun'a bağlayan bir kavşak görünümündeydi. Haliyle iç bölgeleri denize ulaştıran önemli bir geçit özelliğine de sahipti.

1710'da Antalya, Trabzon ve Erzurum gümrüklerine ek olarak “ Tokat Amediye Resmi Muktaası” kurulunca şehrin önemi bir kat daha artmıştır. Amediye, Tokat'a Erzurum, Bağdat ve diğer Osmanlı iç pazarlarından gelen mallardan alınan bir vergi türüydü. Buna göre İstanbul'a ve diğer gümrüğü olmayan yerlere giden mallardan vergi alınmıyordu (Beşirli, 2005:222).

Tokat'ın ticari öneminin göstergelerinden birisi de şehirde yer alan hanlardır. Osmanlı Devleti'nde hanlar diğer işlevlerinin yanında ticareti geliştirmek için de örgütlenen yapılardandır (Beşirli, 2005: 154). 1772 tarihli verilere göre, Tokat'ta Paşa Hanı, Yağcızade Hanı, Voyvoda Ağa Hanı, Hüdai Efendi Hanı, Ballı-zâde Hanı, Sulu Han, Sünnetçi-zâde Hanı, Taşhan, Hacı Hasan Hanı, Maldar Hanı, Ebubekir Ağa-zâde Hanı, Seyyîd Abdurrahman Ağa Hanı ve Teymürcü-zâde Hanı olmak üzere 13 tane handan bahsedilmektedir (Cinlioğlu,1950: 83). Mehmet Beşirli ise çalışmasında Tokat'taki 11 önemli hana işaret etmiştir. Ayrıca temizlikle ilgili verdiği bir tabloda 26 han ismine yer vermiştir (Beşirli, 2005: 318–319). Burada verilen hanlar arasında Sarı Ali Hanı'na (TŞS 55, 121/1) bu çalışmada rastladık. İncelediğimiz defterde altı tane han adından bahsedilmiştir

Tablo 31. 55 Numaralı TŞS'nde Yer Alan Han İsimleri

Fadlı oğlu hanı	Sarı Ali Ağa hanı
Haydar Ağa hanı	Vâlîde hanı
Müftî hanı	Yıldız hanı

Tokat'ı Osmanlı ticaret yaşamının canlı bir parçası haline getiren diğer önemli bir olgu da 1617'de şehrin Valide sultanlara ait has haline getirilmesidir. Bu olay şehrin ekonomik açıdan canlanmasına olumlu yönde katkı sağlamıştır. Örneğin yazmacılık sadece Tokat'ta yapılmasına müsaade edilen bir üretim dalı olmuştur (Abacı, 1994: 73).

İncelediğimiz dönemde Tokat'ı ticaret açısından önemli hale getiren asıl unsur bakırcılıktır. 18. yüzyılın ortalarında Ergani'de bakır madeninin çıkarılmaya başlanması Tokat için yeni bir dönüm noktası oluşturmuştur. Ergani'de ham olarak çıkarılan bakırın Tokat kalhanesinde işlenmesi kararının alınması bir anda şehri Osmanlı ekonomisi içerisinde önemli bir konuma taşımıştır. Bu durum, aynı zamanda bakır işlemeciliğinde Tokat'ı Osmanlı sınırları içerisindeki en büyük merkez haline getirmiştir. Tokat'ta işlenip saflaştırılan ve külçe haline getirilen bakır öncelikle devlet ihtiyaçlarına ayrılıyor, kalan bakırın bir kısmı Tokat'taki bakır eşyâ üreticilerine tahsis ediliyor, bir kısmı da diğer bölgelere gönderilmek üzere tüccarlara veriliyordu (Genç, 2000: 288).

Özellikle Ergani ve Keban dolaylarından gelen altın ve gümüş gibi değerli mallar Tokat üzerinden İstanbul'a yollanırdı. İncelediğimiz defterde Tokat'ın doğuyu İstanbul'a bağlayan yol üzerindeki önemine işaret eden kayıtlar da var. Bunlardan birkaçı aşağıda verilmiştir.

“...ma'lûm ola ki Ergani ma'den-i humâyûnum hâsılâtından olarak yeni il-aşâir-i develeriyle ile Tokad kalhânesine gelip orada kâl ve tasfiye olunan nühâsın Samsun iskelesine nakli zımmında...” (TŞS 16, 66/1).

“...Keban Maden-i Hümayûnun'dan husûle gelmiş olan seksen iki yük hazine bend olarak bu def'a' daire-i acizânem tevâbi'atından Orta Boylu Siyah Bıyıklı Mustafa Ağa'ya tevfikân Darbhâne-i Amire tarafına gönderilmiş olmakla...” (TŞS 16, 8/2).

19. yüzyıla girerken Osmanlı Devleti'nde temel para birimi kuruş ve paraydı. Bunun yanında Cihadiye, Zolota, Riyal gibi gümüş sikkeler ile özellikle büyük ticari işlemlerde kullanılan İstanbul, Fındık, Zer-i Mahbûb, Trablus, Tunus ve Cezayir altınları, Macar ve Yıldız altını gibi yerli yabancı altın cinsleri de para yerine geçmekteydi. İncelediğimiz defterde üç para birimi geçmektedir. Bunlar sırasıyla guruş, para ve meblağdır. 1 guruş 40 para ya da 120 meblağa eşittir (Öztürk, 2002:802–903).

Defterde narhla ilgili iki kayıt da yer almaktadır. Bunlardan birincisi kasaplara verilen ve Lahm, Kuyruk, İç yağı, sagır-kebîr mum fiyatıyla ilgili olan narhtır (TŞS 55, 1/8). İkinci kayıt kadayıf ve nân-ı azîz ve çörek ve simit fiyatıyla ilgili verilen narhtır (TŞS 55, 1/9).

6.2.3. Tarım ve Hayvancılık

19. yüzyıl başlarında verimli bir araziye sahip olması nedeniyle Tokat'ta hububat, üzüm ve elma gibi meyve üretiminin yapıldığını incelediğimiz defterde görmekteyiz. Defterde tarım ürünleri arasında arpa, buğday ve darıya sıkça rastlanmaktadır. Bunların dışında belgelerde fındık, ceviz ve sarımsak da geçmektedir. Ayrıca belgelerde Aksu Harkı (TŞS 55, 138/2) diye bir bölgenin yer alması Tokat'ta şehir içerisinde ve yakınlarında bağ ve bahçe sulaması için sulama sistemlerinin varlığına işaret etmektedir.

Tokat'ta dericiliğin ve dokuma sanayinin gelişmesine bağlı olarak bu sektörlerin ihtiyaçlarının da karşılanması bakımından hayvancılık da yapılmaktaydı. Tokat'ta yetiştirilen hayvanlar ve bunlarla ilgili koşum vb. takımları aşağıda gösterdik.

Tablo 32. Tokat'ta Yetiştirilen Hayvanlar ve Hayvancılıkla İlgili Aletler

Bargır	Keçi
Bargir ma'a takım	Kısarak
Camus ineği	Kovan
Camus öküzü	Merkeb
Dana	Nal
Düğe	Oğlak
Eğer	Öküz
Eğer ma'a takım	Palan
Esb	Semer
Karasığır ineği	Tosun
Karasığır öküzü	Ufak da'vâr
Katır	Yaşar camış balağı

Tokat'ta at, katır, merkeb gibi koşum hayvanlarının yanısıra inek, öküz ve manda gibi etinden ve sütünden istifade edilen hayvanlar da yetiştirilmekteydi. Bu hayvanlardan ineğin süttten kesildikten sonra bir yaşına kadar olan yavrusuna “dana” denmekteydi. İki yaşındaki dişi sığıra “düğe” adı verilmekteydi.

Tokat'ta büyük ve küçükbaş hayvancılık dışında arıcılık yapıldığı da bazı terekelerden miras olarak çıkan kovanlardan anlaşılmaktadır.

6.2.4. Vergiler

Osmanlı Devleti'nde uygulanan vergi sistemi özellikle Tanzimat Fermanı'nın ilanına kadar İslam hukukunun etkisiyle birlikte uygulanan şer'i vergiler ile sayıları oldukça fazla olan ve çok çeşitli konular üzerinden alınan örfi vergilere dayanmıştır. Padişahın vergilendirme yetkisini kullanması sonucunda artan örfi vergiler, halkın üzerinde önemli bir yük oluşturmuştur. Hatta zaman zaman ağır vergilere karşı bazı isyan hareketleri de başgöstermiştir. Örfi vergilerin birçoğu halk tarafından benimsenmemekle birlikte, zorunluluğu nedeniyle ödenmiştir. Şimdi incelediğimiz defterde yer alan vergileri değerlendirelim.

Aşar: Öşr-i şer'i vergisinin çoğul halidir. Hasat zamanında Müslüman çiftçilerden alınan ve tarım ürünlerinden onda bir oranında alınan şer'i bir vergidir. Vergiyi tahsil edenlere müş'ir de denilir (A. Vefik, 1328: 18).

Cizye: Gayrimüslim nüfus üzerine askerlik hizmeti mukabili tarh olunan bir vergidir (A.Vefik, 1328: 23). Şer'i vergilerden biri olan cizye, 14–75 yaş aralığındaki vücutça ve akılca sağlam olan Gayrimüslim erkeklerden askere gitmeme karşılığında alınan bir vergiydi (İnalcık, 1993: 45–48). Cizye toplanırken ahalinin maddi durumu da dikkate alınmaktaydı. A'la tabir edilen maddi durumu iyi olanlardan yaklaşık 48 dirhem, evsât tabir edilen orta gelirden gruptan 24 dirhem ve ednâ olarak nitelenen alt gelir grubundan 12 dirhem sim alınmaktaydı.(Beşirli, 2005:260). Ancak bizim incelediğimiz dönemde cizye yükümlülüğü sîm üzerinden değil gurus hesabından ödettirilmiştir. İncelediğimiz defterde Tokat'a ait bir cizye evrâkı kaydı bulunmamaktadır. Cizye ilgili sadece fermanlar bulunmaktadır (TŞS 55, 49/1, 55/1).

Salyâne ve Tevzi' Defterleri: Osmanlı Devleti'nde zaman içerisinde ortaya çıkan mali sıkıntılar, sancak ve kazalardaki harcamaların büyük bir kısmının halka yüklenmesine neden olmuştur. Salyane de bu yükümlülüklerden biridir. Sancaklara ve kazalara ait giderler yılda iki taksit olmak üzere halktan toplanmaktaydı. Bunlara “masarifat defteri”, “salyane defteri” ya da “ale'l-hisâb defteri” denilmektedir. Salyanenin içeriğini genel olarak merkezden talep edilen nakdî yardımlar ve yerel giderler için istenen örfi vergiler oluşturmaktadır (Beşirli, 2005,s.273).

Adet-i Ağnam Vergisi: Osmanlı Devleti'nde küçükbaş hayvan sahiplerinden alınan bir vergidir. Şer'i vergilerden olan ağnam resmi genellikle koyun yavruladıktan

sonra Nisan ve Mayıs aylarında alınır, kuzulu koyun kuzusuyla birlikte hesaplanırdı. Ağnam resmi mukata‘ası XVIII. yüzyılda Osmanlı hazinesinin önemli bir gelir kalemi haline gelmiş ve düzenli gelirler arasına girmiştir (Emecen,1988: 478–479).

Rüsûm-ı Amediye: Osmanlı Devleti’nde iç gümrük uygulaması da vardı. Gerek bir iskeleden diğerine, gerekse bir şehir ya da kasabadan diğerine nakl olan ticaret eşyalarına Osmanlı Devleti gümrük uygulamış ve vergi almıştır. Bu yönde Osmanlı gümrükleri üçe ayrılmaktadır: Deniz, kara ve sınır gümrükleri. Osmanlı Devleti’nde dört tane gümrük vergisi önemliydi. Bunlar: amediye, reftiye, masdariye ve mururiye idi. Amediye gerek deniz yoluyla gerekse memleketin bir kasabasından diğerine ve bir iskeleden ötekine ya da Osmanlı ülkesinin herhangi noktasına getirilen malların mevrûdunda (gelişinde) alınan vergidir (A.Vefik, 1328: 54). Ahmed Vefik Paşa’ya göre bu vergi dâhili bir gümrük vergisiydi. İncelediğimiz defterde bu vergi ile ilgili Tokadî Şeyh Abdürrezzak adında Kadiriye tarikatından bir kişinin padişaha yönelik arzuhaline cevap olarak bir ferman kaydı bulunmaktadır. Bu kayıttan anladığımız kadarıyla amediye vergisinin bir kısmı günlük yüz yirmi sağ akçe olmak üzere tarikata ayrılmıştır ve bu konudaki sıkıntıyı halletmesi için Tokat kâdisına bu ferman gönderilmiştir (TŞS 55, 70/1).

Rüsûm-ı İhtisâb: Şehir ve kasabaların pazar ve panayır yerlerinde alınırdı. İhtisab ağasının ayda bir kez “kul oğlanları” denilen me’mûrları ile sanatkâr ve esnafı teftiş etmesi üzerine, bu me’mûrların ücretleri ve kendisinin bu görev için ödediği iltizam bedelini sağlamak amacıyla topladığı vergidir. Damga ve mizan ve evzan ve ekyal resimleri ve yevmiye-i dekakin ve bac-ı pazar gibi isimlerle de alındığı görüldü. Denetimi yapılan esnaf ve sanatkârlardan tahsil edilirdi.³⁵

Rüsûm-ı Kahve, Duhan, Simkeşhâne ve Mizân-ı Harîr-i Bursa: Tüccarların satmak için Sivas eyaletine eyalet dışından getirdikleri duhan (tütün), kahve gibi ürünler için de Tokat gümrüğünde “resm-i amediyye-i duhan” alınmaktaydı. Mizân-ı Harir-i Bursa ise devletin Bursa ipeği üzerinden iltizâm yoluyla topladığı bir vergidir. (Beşirli, 2005: 37). Özünde bu vergiler Tokat’ın gümrük merkezi olması hasebiyle topladığı amediye vergisinin kaçınılmaz uzantıları olarak karşımıza çıkmaktadır.

³⁵ Bkz. http://www.canaktan.org/canaktan_personal/canaktan-arastirmalari/maliyetarihi/anayasal-perspek-osmanli.pdf

İmdâd-ı Seferiye: Muharebe zamanlarında bütçe açığını kapatmak veya valilerin sefer masraflarını karşılamak için halktan toplanan örfi bir vergidir (Pakalın,1983: 63). Barış zamanında bütçe açıklarını kapamak ve valilerin masraflarını karşılamak üzere toplanan vergiye de imdâd-ı hazeriye denmekteydi (Pakalın,1983: 63).

Rüsûm-ı Serçin-i Derçin: Zekat kapsamında tutulan bu verginin dayanağı, şehir ve kasabaların dışında inşa edilmiş bulunan salhanelerde hayvan kesilmesiydi. Ayrıca, paçacılık tekelinin bulunduğu yerlerde, boğazlanan hayvanın baş, ayak ve bazen de ciğerleri devlet tarafından tahsil edilirdi. Bunlar, paçacılar satılırdı. Serçin ve derçin resmi, bu verginin İstanbul ve Rumeli'deki ismiydi. Zebhiyye resmi ve mürde bacı ise Anadolu ve Arabistan'da bu vergiye verilen addı. Bu vergiler, hayvan kesimi ile uğraşanlardan alınırdı. Miktarı 2–10 para arasında değişirdi. Gayrimüslim halkın domuz salhanelerinde kestiği domuzlardan ise iki akça “resm-i bujik” adıyla bir vergi alınırdı.³⁶

Zâhire temini: Osmanlı Devleti ihtiyaç durumunda eyalet, sancak ve kazalardan narh fiyatı üzerinden satın alma yoluyla zâhire teminine başvurabiliyordu. Böyle bir işlem gerçekleştirileceği zaman merkezden ilgililere hitaben ferman yayınlanmaktaydı (Beşirli, 2005: 293). (TŞS 55, 70/1, 108/4, 109/1).

³⁶ Bkz. http://www.canaktan.org/canaktan_personal/canaktan-arastirmalari/maliyetarihi/ anayasal-perspek- osmanli.pdf

7. 55 NUMARALI TOKAT ŞER‘İYE SİCİLİ’NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

[s. 1/1]

Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesine muhtar-ı evvel olan Latif Ağa’nın azli ile yerine ahâliye-i mahalle iltimasları ile Abdullah Efendi bin Salih ağa muhtar-ı evvel nasb olduğu işbu mahalle şarh verildi.

Fi: 7 R. sene 1257

[s. 1/2]

Medîne-i Tokad’da Horuş mahallesinden hazînedâr İbrahim Ağa bin İbrahim huzûr-ı şer‘de Kalahane-i Amire nâzırı atûfetlû Derviş Efendi müvâcehesinde bi- tav’ihi ikrâr-ı tam ve takrir-i kelâm edüp akd-ı ati’z-zikrin sudûruna değin yedinde mülküm olup medîne-i merkûm civârında Paşa Bağçesi kurbunda Sarıkcı Sokak nâm mahalde vâki‘ bir taraftan tahtacı Ali Ağa bir taraftan kalhane-i cedid ve bir taraftan tarik-i âmm ve bir tarafı kendi mülküm işbu hudûd ile mahdûd bağçemin üçte bir sehim hissesinin tarafeynden icâb ve kabulü havî şurut-ı müfsideden âri bey’-i bat-ı sahîh-i şer‘iye kalhane-i cedide ilave olmak üzere bin gurus bedel makbuz mukabilinde işbu nâzır-ı mûmâ-ileyhe bey‘ ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi cânib-i mîr için iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabul etmekle bi’t-tamam kabz-ı semen eyledim deyü takriri kayd şüd.

Fi: 13 B. Sene 57

[s. 1/3]

Kars cânibinden orta boylu kara bıyıklı Mehmed bin Mustafa sâb’k Kars valisi Bahri Paşa hazretlerinin hükümlerinden olup bu def‘a li-ecli’l-muslaha Burusa’ya azîmet ve yedinde yol tezkeresi ile esnâ-i râhda Medîne-i Tokad’da Meydan da mahalde nâz-mizac olmuş olduğundan zabtiye neferi Kolcu Halil ile taraf-ı şer‘den Muhzır Ali nâz-mizac merkûmun emvâl ve eşyâsı vardır fehvasıyla nazaretine merkûmân irsâl ve ba‘de’l-nizâm üzerinde fakat yirmi dört gurus on iki parası olup gayri bir şey olmadığı ve mebalîğ-i mezkûr muhzır başıya teslim olduğu kayd- şut ve merkûm fevt meytine sarf olduğu.

[s. 1/4]

An-asl Çunkuş kazâsında Çanakçı-yı Ulya karyesi mütemekkinlerinden Bursa kazâsında Sokruk karyesinde mukayyed Hasan veled-i Ömer bu def‘a yedinde mevcud tezkeresi ile Bursa’dan vilâyeti tarafına âzimet ederken bi-emrillahi te‘âlâ esnâ-yı rah

da Medîne-i Tokad'da Meydanda Hacı İbrahim kahvesinde vefat etmeğın yüzbaşı Osman Ağa ve taraf-ı şer' den Muhzır Ali ta'yin ve irsâl olunarak üzerinde fakat otuz gurus meblağ ile köhne giyim elbisesinden ma'ada bir şey olmayıp meytine kifâyet eylediği kayd şüt.

Fi: 25 Ş. sene 1257

[s. 1/5]

Fi'l-asıl Diyarbekir mahallâtından Melik Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden Ermeni milletinden Karabiber oğlu Agob veled-i Tomas tarihten on beş gün akdem liecli't-ticare Tokad'a vurûd u keşve güzâr üzere iken tarihi mezbûrda bi-hidâyet-i cenâb-ı bâri şeref-i İslâmla müşerref olduğunu hûzur-ı şer' de takrîr ve kelime-i şehâdeti bi't-tav'i tezkir ve ismine İsmail tesmiye olunduğu işbu mahalle şerh verildi.

[s. 1/6]

Zincirli Kuyu mahallesi sâkinlerinden redif asâkir-i mensureden Ayni oğlu Mehmed nâm kimesne taburi ile ma'an elli yedi senesi receb-i şerîfin on beşinci günü tarihi ile Der-alıyye'ye giderken mahalle-i mezbûrede sâkine zevcesi Fatıma bint-i Mehmed'i hâl' eylediğini hûzur-ı şer' de Bıçakcı İsmail bin Yakup ve Mehmed bin Ali nâm kimesne zevce-i mezbûre müvâcehesinde meclis-i şer'e ihbar eyledikleri kayd şüt.

Fi: 29 L. sene 57

[s. 1/7]

Bu def'a asâkir-i redif ile Der-sa'adet'e giderken kaymakam bey' ve bin başı ağaya yetmiş Tüfenk teslim edilmiş olduğu işbu kayd şüt.

Fi: 23 L. sene 57

[s. 1/8]

İşbu sene-i mübârek de kasaplık esnafına idhal olunup senesi tamamına kadar ibadullaha zarûret çekdirmeyip bulunmak üzere huzûr-ı şer' de cümle müvâcehesinde takrir ve te'ahhüd ve ibadullaha verilecek kuyruğun üzerine iç yağı koyulmamak ve iç yağına bağırısk karıştırmayıp kararın olan nizâmı vechine beher batmanı on bir guruştan mumhaneye vermek ve dirhem vahidesini taşra satmamak ve eyyam-ı sayf ve şitada ibadullaha lahmi furuhtunda zarûret çektirmemek üzere müte'ahhid olanların esâmileridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Fi: 27 RA. sene 57

Kasap Ömer Ağa ve Toraman Ağa ve Kasap Mustafa şirketleridir
Kasap Es-Seyyid Halil ve Bastırmacı-oğlu Ahmed ve Göveleli Emir oğlu Mahmûd müştereklerdir
Köhneli Es-seyyit Mustafa ve Arak Cinci oğlu Ebubekir ve Kal'alı-oğlu yiğeni Ahmed müştereklerdir.
Meydan kasabı Kasap İsmail ve şeriki Tilki oğlu Salih müşterekleridir

[s. 1/9]

İşbu tarihten huzûr-ı şer' de kırk dört paraya lahim ve yirmi bir guruşa kuyruk narhına müte'ahhid olup fukarâya zarûret çektirmeyerek işbu mebâliğa satılmasına müte'ahhid oldukları iş bu mahalle şerh verildi.

Fi: Gurre-i Ş. sene 58

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Lahm	1 kıyye	44	
Kuyruk	1batman	21	
İç yağı	1	11	
Sagîr kebîr mum	1 kıyye	210	

[s. 1/9]

İşbu sene-i mübârek de kadayıfçılara ve nân-ı azîz ve çörek ve simite verilen narh beyân olunur.

Fi: 9 N. sene 58

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para	Meblağ
Nân-ı azîz	1 kıyye		13	1
Çörek	1 kıyye		24	0
Simit	1 kıyye		24	
Kadayıf	1 kıyye		24	0

Ba'de'l-iyde kadar müsâ'ade.

[s. 2/1]

Dârende-i -i tezkire piyâde asâkir-i hassâ-yı şâhâne ikinci livâ yedinci alayı üçüncü taburunun altıncı bölümünde ikinci onbaşının birinci neferi bulunan Tokad'lı Emin veled-i Ahmed Ali olduğunu beyân ile sil-i askerîden ihracını bâ-arzuhal inhâ ve istidâ etmiş ve merkûm rücu-ı mefâsıl müzmin aliliyetle ma'lûm olarak askerîde istihdama el vermeyeceği hastahane kay'makamı tarafından ve ihrâcı husûsu Dâr-ı şûra-

yı askerî cânibinden ifade ve inba olunmuş olduğundan fimâ-ba'd tekâ'üdlük vazifesi talep etmemek üzere merkûm sil-i askerîden bi'l-ihraç keyfiyet-i ma'lûm olmak için eyâlet-i Hüdavendigâr inzimâmı ile divân müşîr-i asker-i hassa-i şâhânedan işbu tezkire tahrîr ve ita kılındı.

Fi: 19 L. sene 257

Asâkir-i hassa-i Hazret-i şâhâne Hasan Rıza

[s. 2/2]

Bu def'a bâ-irâdet-i seniyye Musûl'da olan asâkir-i muntazama-ı şâhâne için tertîp ve tehiye olunan fes ve elbise saire iki yüz denk olarak Der-aliyyeden bahren Samsun iskelesine gönderilmiş ve iskele-i mezkûrdan Musûl'a nakline muktezi araba ve hayvanât tedârik i ile kazâ be kazâ mahalline irsâl olunmak bâbında şeref-südûr eden emr-i âli ve elbise-i mezkûr rah-ı rastı olan Medîne-ii Tokad'a vusûl ve iktiza eden araba ve hayvanât tedârik i ile nizâmı vecihle me'mûru Tatar Abdurrahman Ağa'ya tefrikan mahalline irsâl olduğu kayd şüd.

Fi: 11 CA. sene 258

[s. 2/3]

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesinden katolik taifesinden Karareli bint-i Berk nâm nasraniye şeref-i İslâm ile müşerref olup ismi Fatıma tesmiye olundu kayıd şüt .

Fi: 15 C. Sene 58

[s. 2/4]

Şem'-i asel döğülmüş beher kıyyesi yirmi iki döğülecek beher kıyyesi yirmi guruşa ruhsat verildiği.

Fi: 13 S. sene 258

[s. 2/5]

Bu def'a Bağdad ibihişt-âbâd cânibine nakil ve tesviye olunmak üzere bin üçyüz denk ecnâs-ı mühimmât-ı harbiye ile on iki bin adet yuvarlak me'mûrlar muhassalatı ile Samsun iskelesine çıkmış ve mühimmât-ı mezbûrenin sür'at-ı nakil ve îs'âlî bâbında Sivas vâlisi devletlü Sa'id Paşa hazretleri tarafından vurûd eden buyuruldu kayıd şüt

Fi: 18 N. Sene 258

[s. 2/6]

Medîne-i Tokad'da Cemaleddin mahallesi mütemekkinlerinden Maryem bint-i Haldun nâm nasraniye şeref-i İslam ile müşerref olup ismi Aîşe tesmiye olunduğu kayıd şüd.

Fi: 21 N. Sene 258

[s. 2/7]

Bu def'a bâ-irâde-i seniyye Bağdad'a irsâl olunacak mâlûmü'l-miktar dane ve yuvarlak ile dört yüz tomardan ibaret beş yüz elli sarık barut ve yedi yüz sandık fışek Tophâne-i Amire'den devletlü Davud paşa sahâbeti ile bahren Samsun'a çıkıp andan kazâ be-kazâ Bağdad cânibine irsâl olunduğu kayıd şüt

Fi: (Tarih silik olduğundan okunamamıştır.)

[s. 2/8]

Medîne-i Tokad'da Musluhiddin mahallesinde Rum ta'ifesinden Anastas veled-i Sava nâm nasraniye şeref-i İslam ile müşerref olup ismi İbrahim tesmiye olunduğu kayıd şüt.

Fi: 27 Z. Sene 58

[s. 3/1]

Timarlı süvâri asâkir-i muntazama-ı şâhâne mir-livâlarından emirü'l-ümerai'l-kirâm Hacı Rıza Paşa dâmett mealiyehu taht-ı livâsında olup me'mûre Diyarbekir cânibinde olan üçüncü alay ve zabıtân neferatı için tertip ve tehiyye olan seksen denk elbise-i şitâiye bu def'a Der-aliyyem den Samsun iskelesine ve andan nakline muktezi araba ve hayvanât tedârik ve i'tâ ve îcâb eden ücretleri kazâ müdirleri tarafından tesviye ve ifa ve defâtiri ba'dehu irsâl olunmak bâbında fermân-ı âlîşân vurûd ve imtisâlen der-akap ber mantuk-i emr-i âlî amel ve hareket üzere olunduğu işbu mahalle kayıd olundu.

Vurud-ı emr-i âlî Fi: 7 ZA. Sene 258

[s. 4/1]

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdulillahillezi şuru'u sukûk ve'l-vesâyik bi-mesasü'l-habbeti ola siyaneti'l-emvâl ve kat'ü'l- münaza'âti beyne'l-halâyik fî zemini'l-abdu'l-mü'tekir ilâ keremi rabbü'l-bâri Muhammed Zuhuri el-mela-hilafet-i be-medîney-i Tokad bade'e fî gurre-i Recebi'l-mürecceb li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 4/2]

İflas semerci Mustafa'nın Gurama defterin kaydı

Medîne-i Tokad'da Debağhane-i Atik mahallesi ahâlisinden Semerci Mustafa bin Mehmed 'in ba'de subuti'ş-şer'i üzerine edâsı lâzım gelen duyûn-ı kesîresinin te'diyesi için müddeti vefire habs olunup hâl-i âri tebeyyün etmekle zıkr-i ati dâyinleri ma'rifeti ile merkûmun yedinde bulunan kaffe-i emvâl ve eşyâsı terkîm ve takdim-i kayyûm ile beyne'l-kârim ola tariki'l-Gurama tevzî' ve taksîm olunan defteridir ki zıkr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri Zilkâdeti'ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ve hadîka-i muttasıldan nısıf hisse kıymeti	1 bab	1500	
Çift yüzlü yastık	5	60	
Çit yüzlü döşek, sagîr döşek	1-1	35	
Çit yüzlü yorgan	1	25	
Çaput memlu Sagîr yan minderi		10	
Köhne köşe minderi, ma'a çit yüz	11	5	
Çit publa	2	8	
Köhne kaliceseccâde	1	3	
Köhne kilim	1	30	
Fincan, sarı zarf, sagîrce tepsi, cezve	4-3-1-1	15	
Şam'dan , fiske	1-1	5	
Evâni-i nuhasiye	12 kıyye	156	
Teneke tapa	4 bab	2	
Balta, kazma	1-1	8	
Uckur	1	2	
Saciyak	1	2	
Sagîr ve kebîr küp	10	20	
Beş tahta ambar	1	20	
Semerci dükkanında olan merkep semeri	6	30	
Bârgîr semeri	1	15	

Şalî Bârgîr semeri	1	8	
Bârgîr taslığı	4	32	
Semercilik avanlığı		20	
Hırdavat-ı dükkân		5	
Sagîr ma'sa	1	1	
Yekûn		2016	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Harc-ı defter-i imza ve kaydiyesi		50	
Müdür Ağa konağında alınmış olan resm-i tahsîl		100	
Yekûn-ı ihracât		150	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-guraba		1866	

Deyn	Guruş	Mebla'
Deyn-i müsbit-i Baş katip zâde Mustafa Efendi Bi-şehâdeti Salih ibni Abdullah ve İbrahim ağa an Gurama	93	90
Deyn-i müsbit-i İbaç Ağa Bi-şehâdeti İbrahim bin İbrahim ve Mehmed ibn-i Halil an Gurama	450	
Deyn-i müsbit-i Alıç oğlu Bi-şehâdeti İbrahim ibi Abdulkerim ve Hacı İbrahim ibn-i Mustafa an Gurama	999	90
Deyn-i müsbit-i El-Hac Ali kadı Bi-şehâdeti Şâhidân-ı mezbûrân an Gurama	322	60
Yekûn-ı duyûn	4976	
An-Gurama	1866	

[s. 5/1]

Asitane'de Yıldız Hanında kâ'in Sarraf Simon'un Tokad'da ihtisaba nakl olan eşyâsının defteri

Der-sa'adet'te Yıldız hanında kâ'in Simon bezirganın giyim esbâbı deyn bir denk derûnunda tezkiresinden hariç bir takım eşyâ-yı mütenevviyası.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Sim harçlı kakum kürk		1	
Yazma yemeni		5	
Çitari Don ve gömlek		2	
Çevre		2	
Def'a yazma yemeni		2	
Sarı ve göz kazmir		2	
Harir harç	1 dirhem	25	
Şal para kisesi		1	
Cedid Sagîr fes		2	
Sarı ve göz mavi canfes		3	
Kağıd derûnunda pul ve sırmalı harç ve ipek dirhem		20	
Amalikan bezi		15	
... .. ³⁷		2	
Fransız şalî		1	
Def'a Kağıd derûnunda pulu harç direm		15	
Cedid Sagîr fes		1	
Fransız kesimi top		1	
Şam hitabisi top		1	
Dimi Kakula zira		20	
Def'a yazma yemeni		2	
Mücessem yemeni		4	
Şalî çuka dolama		4	
Beyaz çevre		2	
Def'a pimezer gömlek		1	
İngiliz basması zira		20	
Fransız gezisi top		3	
Def'a İngiliz basması zira		8	
Def'a Sagîr fes		1	

³⁷ İki kelime okunamadı

Yazma yemeni		4	
İstanbul gezisi top		1	
Peçe zar		1	
Müsta•mel yemeni		2	
Kazmir sırma şalvar		1	
Kazmir sırmalı entari		1	
Def•a harçlı Selimiye entari		1	
Sırmalı salta		1	
Müsta•mel kebîr fes		1	
Müsta•mel yemeni		1	
Mervre yelek		2	
Publa kutni entari		1	
Cedid çuka çit		5	
Gezi mustağmel entari			
Müsta•mel yelek		2	
Müsta•mel gömlek		2	
Müsta•mel gezi kaftan		1	
Müsta•mel uçkur		3	
Müsta•mel don		2	
Sagîr fes		1	
Enfiye yemenisi		2	
Müsta•mel çuka kukuleta		1	
Müsta•mel çuka şalvar		1	
Müsta•mel çuka tozluk		2	
Müsta•mel çuka entari		1	
Müsta •mel çuka nafer kürk		1	
Müsta•mel Acem şalı		1	
Medipol ? top		1	
Cedid çuka zira		4	
Hakir top		3	
Enfiye yemeni		2	

Yazma yemeni		2	
İngiliz basma top		1	
Taze uşak		2	
Şalî setrei		1	
Çuka setrei		2	
Çuka yelek		1	
Kadife yelek		2	
Çuka pantolon		1	
Fanila gömlek		3	
Fanila don		3	
Beyaz bantolon		2	
İznik gömleği		3	
İznik donu		2	
Beyaz yelek		1	
Boyun bağı		1	
Çorap		2	
Çuka kebîr yaka kürk		1	
Çıka zerdeva kebîr kürk		1	
Sagîr kürk		1	
Müsta'mel Fransız ve Acem şalı		2	
Müsta'mel kebîr fes	3	1	
Keşe çubuk		1	
Polat tepsi		2	
Müsta'mel beyaz entari		1	
Beyaz çarşaf		1	
Tombak zarf		6	
Fağfur fincan		4	
Şal duhan kisesi		1	
Enfiye		1	

Zeylde muharrer iş bu eşyânın terekesi olmayıp duyununda olan terekesinden hariç olanları:

Enfiye kutusu altın	1	1500	
Altın haç	1	200	
Onluk altın	2	220	
Rub'îye altın	5	436	
Sim zarf	6	106	
Kebîr sim divit	2	1200	
Elmas yüzük	1	1000	
Yakut yüzük	1	300	
Sim mühür kisesi	1	80	
Mahmûdiye altını	3	195	
Kırkılık altın	1	45	
Onikilik altın	1	16	
Altın sa'at	2	2500	
Basma sa'at	1	500	
Sim mühür	3	30	
Kağıd makras	1	15	
Dülbend parça	4	25	
Defter kisesi	2	15	
Sim tecir	6 dirhem	6	
Bir kıt'a şeker	6 kıyye	20	
Def'a şeker	2 kıyye	20	
Yekün		7262	25

[s. 5/2]

Kapucubaşı Celal Bey'in ma'âşına dair vurûd eden Hazret-i Sadaret-penâhi kaydı

Sa'adetlü mükremetlü meveddetlü daver e'azim ağa-yı muhterem hazretleri

Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından Celal Bey mâliye hâzine-i celîlesinden mahsûs on beş bin guruş ma'âşının muhasssallığı muhavvel uhde-i sa'adetleri olan Tokad muhasssallığı emvâlinden mâh be-mâh i'fası husûsu mîr-i mûmâ-ileyh bâ-arzuhal istid'a etmiş olmakla meblağ-ı ma'aş mezbûrun işbu iki yüz elli altı senesi şehri şevvalı

şerîfî guresinden itibaren mah ve mah makbuz senedi ahz ile i'tâsından hitamında mahsub-i icrâ olunmak için senedât ma'huzenin bu tarafa bağs ve ısrarı husûsuna himmet eylemek siyakında nemika-ı mahsûsa tahrîr ve tesyir kılındı.

Fi: 3 Z. Sene 57

[s. 5/3]

Asitane-i Aliyeden musûl'a giden elbizeye dair vurûd eden emir kaydı

Mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim cami'ü'l-mehâmid ve'l-ekârim el-muhtasu bi-mezidi inâyetü'l-meliki'd-dâim Samsun'dan zıkr-i ati mahalle varınca esnâ-i rah Tanzimât-ı Hayriye icrâ olunan kazâların umûr-ı mâliye-i zabtiye me'mûrları dâmet mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemai'l-muhakkikin mahal-i mezkûre na'ib ve müftileri ile müstesna olunan kazâların kuzât ve nüvvabı zîde ilmihüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'za-yı mecâlis ve sâ'ir zabıtân-ı memleket zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûn vasıl olıcak malum olaki Musûl vâlisi düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezirim Mehmed Paşa edamallahü te'alâ iclalûhu ma'iyetinde bulunan dört tabur asker-i muntazama-i ve redîf-i şâhânemin elbise-i şifâiyeleri doksan beş yük olarak bu def'a asker-i mezkûra binbaşılardan kudvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed zîde mecdûhu ile bir nefer onbaşı ve bir nefer tatara teslimen bu taraftan bahren Samsun iskelesine gönderilmiş olduğundan bahisle elbise-i merkûmenin iskele-i mezkûrdan Musûl'a varıncıya değin nakline muktezi araba ve hayvanâtın tedârik ve i'tâsı ile kazâ be-kazâ nakil olunarak mahalline irsâli bâbında emr-i şerîfim sudûu vâli-i müşarû'l-ileyhin kapı kethûdası ricâl-i devlet-i aliyyemden iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim Sarim dâmet mecduhu tarafından bâ-takrîr ifade ve inba olunmaktan nâşi sizki mûmâ-ileyhimsiz elbise-i mezkûre Samsun'dan Musûl'a varıncaya değin her kangınızın zîr-i hükümet ve idarenizde kâin mahalle dahil olursa nakline muktazi araba ve hayvanâtın tedârik ve i'tâsı ile îcâb eden ücretleri nizâm-ı vecihle muhassıllık emvâlinden i'tâ ve tediye ve müstesna bulunan yerlerde dahi sâbık ve emsâli vechile kazâlar taraflarından rü'yet ve tesviye olunmak ve binbaşı-yı mûmâ-ileyhden senedât ahz ile hazinece hisâbının icrâsı için senedât-ı mezkûre bâ-defter bu tarafa takdîm ve isrâ kılınmak üzere elbise-i mezkûrenin bir an evvel savb-ı maksuda îsâli husûsuna bi'l-ittifak mezîd ihtimam ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın mahsûsen işbu emr-i celilü'l-kadrim isdâr olunmuştur. İmdi keyfiyet malumunuz oldukta ber minvâl-i muharrer amel ve hareketle i'fâ-yı lâzıme-i kârgüzârı ve sadâkate bi'l-ittihâd akdem ve gayret ve bu bâbda

ağmaz ve rehâvetle elbise-i mezkûrenin esnâ-yı rah de bilâ mucib meksi ve tevfiği misillü vaz‘ ve hâlet vukû‘unu tecvizden be-gayet tevakki ve muba‘adet eylemeniz babında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşruh üzere şeref yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü’l-ittibâ‘ ve lâzımü’l-imtisâlimin mazmunu itâ‘at makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız.

Fi: Gurre-i C. Sene 57 Tarih-i Vusûl : 11 R. Sene 57

[s. 6/1]

Şerîfe hatun’un defter kaydı

Medîne-i Tokad’da Tatar Hacı mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Mustafa nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku molla Hüseyin bin Ömer ile sûlb-i kebîr oğlu gâ’ib anî’d-diyar Mustafa ve kebîre kızı Şakire bint-i İbrahim’e münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra gâ’ib-i merkûmun zuhûruna değin hisse-yi irsiyesini zabt ve hıfza kıbel-i şer‘den kayyum nasb olunan kız karındaşı mezbûre Şakire ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer‘iyye tevzi‘ ve taksim olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekisi defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâlis min şehri Recebi’l-ferd sene seb’a ve hamsîn ve mieten ve elf

Emtî‘a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta‘mel iki kilim		40	
Bir döşek		10	
Müsta‘mel çiçekli entari		50	
Müsta‘mel bürük		16	
Köhne yastık minder uçkur peşkir		9	
Pembe ipliği ber vech-i tahmin		6	
Köhne ma‘a döşeme		2,5	
Tahta sandık		25	
Havan ve Sagîr şam‘dân		4	
Evâni-i nühâsiye		180	
Mihr-i mü‘eccel li’z-zevceti’l-mezbûre		50	
Müteveffîye-i mezbûrenin babasından müntail Kemer köprü nam mahalde vâki‘ bağeden dokuz sehim	1 kıt‘a	300	

itibari ile bir sehim hisse kıymeti			
Yekün		702,5	
Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		120	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		18.5	
Müteveffîye-i mezbûrenin hâl-i hayatında vefatından iki mâh mukaddem bağçe-i mezkûr zevc-i merkûm Molla Hüseyin'e hibe-i sahîh şer' ile hibe eylediği ber-nehç-i şer'i sabit olmakla firu ve nihâde Bi-şehâdeti Mustafa bin Mehmed ve Es-Seyyid Ahmed bin Hüseyin		300	
Yekün		438.5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		264	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	66	
Hisse-i bint	66	
Hisse-i ibn	132	

[s. 6/2]

Anna bint-i karabetin defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Karabet veled-i Migirdiç nâm hâlikin verâseti zevce-yi metrûkesi Anna bint-i Hacador ile sûlb-i kebîr oğulları Kirkor ve Haçik ve Ohannes ve kebîre kızları Maryem ve Hirosima'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra mar'ifeti şer' ve verese-i mersûm eden tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil bab		3000	
Kör çam nam mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	5000	

Diğer mahalle-i mezbûrede vâki' bağ	1 kıt'a	2500	
Diğer mahalde vâki' bir çiftlik miktarı bağ ve beş çiftlik kadarı bağ yeri kıymeti		500	
Merkep	1 re's	100	
Menzili mezkûr derûnunda gömülü kebîr kazgan	1	2000	
Revgan-i zeyd	1 batman	700	
Bağ depesi	2 kıyye Fi: 13	26	
Kırmızı boya	20 batman	240	
Turalı nühas	43 kıyye Fi: 10	430	
Def'a müsta'mel nühas	Fi:13/99 kıyye	1287	
Nühas orta sini	Fi: 7/100	93	
Müsta'mel yorgan	3	130	
Köhne yorgan	1	15	
Müsta'mel sagîr döşek	3	60	
Müsta'mel yastık	6	30	
Sagîr minder	2	20	
Müsta'mel kilim	1	50	
Müsta'mel seccâde	1	15	
Kahve değirmeni	1	8	
Menzil derûnunda kebîr küp	3 küp	100	
Mağaza derûnunda Sagîr ve kebîr küp	25 küp	150	
Billur şişe	1	15	
Siyah bukal su billuru	1	10	
Fincan, sarı zarf, kahve ibrîği, tepsi	12-12-1-1	35	
Köhne üzüm şapşalı	20 çift	20	
... ³⁸ , nühas kazgan, ma'a cam fanus	1-1-2	60	
Sagîr sim tas	1	40	

³⁸ Bir kelime okunamadı

Menzil derûnunda ambar	1 kıt'a	50	
... ³⁹ derûnunda dülger avadanlığı		100	
Tirki, bel, hamur teknesi, kazma, balta, ... ⁴⁰ mürekkebi	1-1-1-2	40	
Boyacı avadanlığı ve şimşir tokmak ber-vech-i tahmin		100	
Demir Sac	1	8	
Yekün		16940	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		400	
Resm-i kısmet-i âdi		423.5	
Kaydiyesi		24.5	
Hâlik-i mersûmun hâl-i hayatında Körpınar nâm mahalde vâki' ber-vech-i bâlâ 2500 kıymetli tahminen dört çiflik bağ-ı mezkûru oğulları Kırkor ve Haçik zimmilere hibe-i sahîh-i şer' ile hibe ve temlik etmiş olduğu ber-nehc-i şer' ba'de'l-isbat firu nihâde Bi-şehâdeti Bekçi Ömer bin Osman ve Cihan Osman bin Bekir		2500	
Yekün-i ihracât		3348	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		13592	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre	1999	
Hisse-i ibn	2973	30
Hisse-i ibn	2973	30
Hisse-i ibn	2973	30
Hisse-i bint	1486	75
Hisse-i bint	1486	75

³⁹ Bir kelime okunamadı

⁴⁰ İki kelime okunamadı

[s. 7/1]

Asitane-i Aliyye'ye giden topların fermân kaydı

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezidi inâyeti'l meliki'l-âla hala Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârû'l-ekâbir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i mezkûre defterdâr Mehmed Sa'id zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim camiü'l-mehamid ve'l-ekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l meliki'd-dâi Sivas'dan Samsun iskelesine gelince esnâ-yı râhda Tanzimât-ı Hayriye usûlü icrâ olunan mahallerin umûr-ı mâliye ve zabtiye me'mûrları dâmet mecdühüm ve mefâhirü'l-ulem'i'l-muhakkakîn me'adinü'l-fazail ve't-ta'yîn zikrolunan mahaller ile henüz Tanzimât-ı Hayriyeleri icrâ olunmayan kazâların nâ'ib ve müftileri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emasil ve'l-akrân a'zâ-i mecâlis ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümayûn vâsıl olıcak ma'lm ola ki bundan akdem ordu-yu hümayûn-ı şâhânem için bu tarafa ...⁴¹ olunan top ve mühimmât Sivas ve sâ'ir ol havalide haylice top ve araba ve mühimmât-ı sâ'ire mevcut olduğu tahkik ve istihbar kılınmış olduğundan zikrolunan top ve mühimmât-ı sâ'irenin bulundukları mahallerden nakil ve Tophane-i Amirem tarafına tevsîli babında emr-i şerîfim ısdârı husûsu Tophane-i Amirem ferîki Emirü'l-ümerai'l-kirâm Mehmed Ali Paşa dâmet me'aliyehu ile müdir-i ricâl-i devlet-i aliyyemden iftihârû'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ârif dâmet mecduhu taraflarından ifade ve inha olunmuş ve vâkı'an zikr olunan top, araba ve mühimmât-ı sâ'irenin mahal-i mezkûrede beyhude kalması telef ve izâ'asını müstelzim olacağından mahal-i mezkûrda her ne miktar top ve mühimmât var ise taharri ve tahkik ve zâhire ihraç birle bir danesi zayi ve telef olmaksızın bulundukları mahallerden tamamen ve kamilen ahz ve kabzı ve topların kesîresine ve mühimmât-ı sâ'irenin tahmiline vâfi iktiza eden araba ve hayvanât tedârik ve istikrâ ve iktiza eden ücretleri Tanzimât-ı Hayriyeleri icrâ olunan mahallerde meclisler ma'rifeti ile kat' birle ümerâ-i muhassılıktan eshaba tamamen i'tâ ve henüz Tanzimât-ı Hayriye icrâ olunmayan kazâlardan dahi usûl-ı sabıka vech ile rû'yet ve i'fâ olunarak Samsun iskelesine nakil ve îsâl ve hazine hesabının icrâsı için senedât-ı me'hûzatının bâ-mazbata ve i'lâm mâliye hazine-i celîlesi tarafına irsâl kılınması babında emr-i şerîfim ısdârı ile tesviyesi lâzım geleceği bi'l-fi'il

⁴¹ Bir kelime okunamadı

umûr-ı mâliye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadakât-semîrim Saffet Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu tarafından bâ-takrir arz ve inba olunmuş ve ol vecihle tanzim ve tesviyesi husûsuna irâde-i aliyyem te'alluk eylemiş olmakla siz ki ferîk-i müşâr ve defterdâr-ı ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere amel ve harekete mübaderet eylemeniz fermânım olmağın i'lânen ve tenbihen işbu emr-i celilü'l-kadrim ve îsdâr ve tesyâr olunmuştur imdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukça bâ-irâde beyân olunduğu vech ile Sivas ve sâ'ir havâlîde her ne miktar top ve mühimmât varsa bir tanesi zâyî ve telef olmayarak ve esnâ-i râhda topların kesîresine ve mühimmât-ı sâ'irenin tahmîline muktezi olan araba ve hayvanât bâlâda muharrer usûle tevfiikan tedârik ve i'tâ kılınarak kazâ be-kazâ nakli ile doğruca Samsun iskelesine îsâli ve ba'dehu senedât-ı mekbûzasının bâ-mazbata ve i'lâmı hazîne-i celîle-i mezkûre tarafına îsâli husûslarına kemâliyle i'tinâ ve dikkat ve mugâyir-i emir ve rızâyı şâhânem vâz' ve hâlete vuku'unu tecvizden muba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşanım sâdir olmuştur buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l ittibâ' ve lâzımü'l-imtîsâlimin mazmûn-ı ita'at-makrunuyla amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timât kılasız hurrire fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri cemaziye'l-ahir li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Tarih-i vusûl Fi: 15 R. Sene 57

[s. 7/1]

Balada muharrir fermân mûcebince Sa'id Paşa hazretleri tarafından vürûd eden buyuruldu

Asâkir-i muntazama-i şâhâne mîr-livâlarından ve rikâb-ı hümayûn-ı şâhâne kapıcı başlarından Amasya sancağı umûr-ı zabtiye me'mûru ve muhassılı necâbetlü beyler zîde mecduhuma ve Sivas'dan Samsun iskelesine varınca yol üzerinde vâki' kazâların kâdıları faziletlü efendiler zîde fazluhum ve zabtiye ve mâliye me'mûrları ve meclis a'zâları vücûhu sa'âdetli ağalar zîde kadruhum inha olunur ki bundan akdem ordu-yu hümayûn-ı şâhâne için sevk olunup Sivas ve sâ'ir bu havâlîde kalmış olan top ve araba ve mühimmât-ı sâ'irenin bu taraflarda beyhude kalması ve telef ve izâ'sını müstelzim olacağından her ne miktar top ve mühimmât varsa taharri ve tahkik ve zâhiren ihraç birle bir tanesi zâyî ve telef olmaksızın bulundukları mahallerden tamamen ve kâamilen ahz ve kabz ve topların kesîresine ve mühimmât-ı sâ'irenin

tahmiline vafi iktizâ eden araba ve hayvanât tedârik ve istikra ve iktizâ eden ücretlerin Tanzimât-ı Hayriye icrâ olunan mahallerden meclisler ma'rifeti ile kat' birle emvâl muhassıllıktan eshabına tamamen i'tâ ve henüz Tanzimât-ı Hayriyeleri icrâ olunmayan kazâlarda dahi usûlü sabıkası üzere rü'yet ve i'fâ olunarak Samsun iskelesine nakl ve îsâl ve hazinece hesabının icrâsı için senedât-ı me'huzenin bâ-mazbata ve i'lâm mâliye hazine-i celîlesi tarafına irsâl kılınmak husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkane müte'allik buyurularak ol bâbda taraf-ı hâlisanimize vesâ'ire hitâben celâdet pirâ-yi sahîfe-i sudûr buyurulan emr-i şerîf-i celilü's-şân bu def'a' şeref-vurûd olarak eyâlet-i Sivas meclisinde feth ve kıra'et olunmuş ve Sivas'a gelmiş olan top ve mühimmâtan el-hâletü hazihi mevcut olan yirmi dört pâre kopuz ve iki adet cermine toplar ve altı ki'tâ kapaklar arabaları üzerinde olarak bi-mennihi te'âlâ ber-mukteza-yı irâde-i seniyye-i Sivas'dan çıkarılıp Samsun iskelesine isrâ kılınmış ve zikrolunan kopuz ve cermine topların ve kapakların keşidesine muktezi camız ve öküzlerin beher çiftine sa'at başına altı pâre kira verilmek üzere meclisce karar verilmiş ve dârende-i buyuruldu izzetlü Derviş Ağa dahi iskele-i mezkûre kadar üzerlerinde me'mur ve ta'yîn olunarak emr-i şerîf-i mezbûr dahi bi't-tevdi' aynen gönderilmiş olduğu ma'lûm-ı hamiyetlerimiz oldukta emr-i şerîf-i mezkûrda irâde ve beyan buyurulduğu vecihle zikrolunan top ve kapakların keşidesine muktezi hayvanâtı ve istikra karar-ı meclis-i eyâlet üzere beher çiftine sa'at başına altmış pâre kira eshabına emvâl sandığından tamamen i'tâ ve me'mûr-ı mûmâ-ileyhden ahz olunan senedât-ı hazine-i celîle-i mâliyeye gönderilmek üzere tarafımıza isrâ top ve kapakları bir kazâda bilâ-mûcib ilîştirmeyip bir sa'at mukaddem mahallere bi'l-irsâl iskele-i mezkûre erişirmeye kemâl-i sa'y ve i'tinâ ve bu bâbda rehâvet ve betâ'at misilli hâlât-ı rü'yete bâ-tecvizden dahi gâyetü'l-gâye mücânebet ve ittika eylemeniz bâbında ber mantuk-i emr-i âlî mülhakatı ile divân-ı eyâlet-i Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr olundu.

Fi: 10 Z. sene 57 (Tarih-i vusûl) Fi: 19 Z. Sene 57

[s. 8/1]

Mısırlı terzi kalfası Kirkor'un defteri

Medîne-i Tokad'da Dirâz-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Terzi Kirkor veled-i Ağya nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Elmas bint-i Manas ile li-ebeveyn kebîr er-karındaşları Agop ve Artin ve kebîre kız karındaşı Maryem'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-

ma'rifeti şer' ve verese-i mersûmun iltimasları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekisinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi ısrin min şehri Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel yorgan	1	35	
Müsta'mel yastık	2	20	
Müsta'mel kaliçe	1	20	
Köhne kaliçe	1	5	
Köhne maşlak	1	10	
Müsta'mel siyah cizme	1 çift	8	
Sa'at	1 kıt'a	120	
Cedid kısa entari	1	20	
Terzi makası ve ütü		15	
Gün'duhan çubuğu	2	5	
Cedid çuka	1	120	
Acem kuşağı	1	50	
Kısa salta	1	25	
Evâni-i nühâsiye	6 kıyye	72	
Giyim esbâbı		55	
Yekün		580	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		50	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		15	
Yekün		65	
Sahhü'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese		5115	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mersûme	64	45
Hisse-i ahi li-ebeveyn	180	30

Hisse-i ahi li-ebeveyn	180	30
Hisse-i uhtü'l ebeveyn	90	15

[s. 8/2]

Mustafa Ağa ile Me'adin-i Hümâyûn tarafından vürûd ve Darbhâne'ye giden iki yük hazine için vürûd buyruldu

Me'adin-i Hümâyûndan Üsküdar'a varıncaya kadar esnâ-yı râhda vâki' kazâlar nâ'ibleri faziletli Efendiler ve zabtiye ve a'yanları sa'adetli atufetli beyler ve ağalar hazerâtı ve kirâcı başılar inha olunur ki işbu elli yedi senesine mahsûben Keban Maden-i Hümâyûnun'dan husûle gelmiş olan seksen iki yük hazine bend olarak bu def'a' daire-i acizânem tevâbi'atından orta boylu siyah bıyıklı Mustafa Ağa'ya tevfi'kan Darbhâne-i Amire tarafına gönderilmiş olmakla ağa-yı mûmâ-ileyh hazine-i mezkûr ile kazâ ve kirâ hanelerinize vusûlünde rükûbi ile hazine-i mezkûreye muktazi olan kira bârgîrlerini ber mûceb-i şurût-ı seniyye sa'at başına ikiyüz gurus ücretiyle verilüp bilâ-tevakkuf hisa-ı me'mûresine azimet ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına cübbelü ve zabtiye neferâtı tevfi'ki ile eminen ve sâlimen birbirlerinize îsâle bi'l-ittifak himmet ve ağa-yı mûmâ-ileyhin mürûruna dahi mümani'at olunmamak ve bî-hamdihi te'âlâ bu havâîlîleri illet veya emrâz-ı sa'ireden sâlim bulunmuş olduğunu hâvî Nezaret-ı Me'adin-i Hümâyûn'dan iş bu buyuruldu ısdâr ve ağa-yı mûmâ-ileyhe i'tâ-yı tesyîr kılınmıştır. Bi-mennihi te'âlâ gerektir ki ber-mûceb-i buyuruldu harekete himmet buyurmaları

Fi: 19 B. 57

(Tarih-i vusûl) Fi: 25 B. Sene 57

[s. 8/3]

Kalhâne-i müteallık vürûd eden emr-i ali kaydı

İftiharü'l-ekâbir ve'l-ekârim camiü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyetü'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyem'den Sivas defterdârı Es-Seyyid Mehmed Said zîde uluvvühu ve kudvetü'n-nüvvâi'l-müteşerriîn Tokad nâ'ibi Mevlana zîde ilmuhu ve kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Tokad kalhânesi müdiri Derviş Mehmed ve muhassıl vekili zîde mecduhuma tevkî'-i ref'i-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki bâ-irâde-i seniyye-i şâhânem nefsi Tokad'da nühâs kâl ve tesviyesi için mühendis yolunu ma'rifeti ile müceddiden inşâ olunmuş olan bir adet kalhâne civarında cereyân eden su ile isti'mâl olunmak üzere kalhâne-i mezbûreden musanna' olarak çarklar yapılmış ve zikrolunan su kalhâneye cereyân etmek için haylice akça sarfı ile yollar inşâ

ettirilmiş ve cereyân eden mâ'rû'l-beyan suyun uğradığı mahallerde bulunan tarla ashabı ol sudan bağçe ve tarlalarını saka edip bundan böyle dahi sırası ile yine saka olunacağı keyfiyeti mezkûr bağçe ve tarla ashabına her çend ifade kılınmış ise de kâni olmayıp ber minval-i muharrer müceddiden inşâ olunan su yollarını istedikleri gibi hedim ile diledikleri miktar bağçe ve tarlalarını saka etmekte olup bu husûs hem mezkûr yolların az o vakitte haraplığını ve hem de kalhânı mezbûrun ta'dilini mûcib olacağından bahisle marû'l-beyân su yolları fena ve harab olmamak ve kalhâne-i mezkûr dahi ta'dilini olunmamak ve ...⁴² beyân bağçe ve tarlalar dahi iktizasına göre saka olunmak üzere zikrolunan suyun cereyân eylediği yerlerde bulunan bağçe ve tarlaları îcâb eden mahalden üzerleri demirden ma'mûl kapaklı ve kilitli birer meslik inşâ mezbûru vaz' ile meslek-i mezkûrun miftahları kalhâne-i mezbûr müdiri bulunanlar tarafından bir mu'temed kimesneye i'tâ ile beher yevm münâvebe tarîkîyle her bir mülkten arşın barmağı hesabı ile iki buçuk parmak su birer sa'at cereyân eylediği surette ashab-ı bağçe ve tarlanın bu bâbda bir gûne diyecekleri kalmadığından eğer ki buna kana'at etmeyipte yine mezkûr yolların tahribine cür'et eden olur ise o makûlelerin îcâb ve iktizâsına göre te'dîb ve terbiyeleri için isim ve şöhretlerini mübeyyin mazbatasının Der-sa'adet'ime irsâlı bâbında siz ki defterdâr ve nâ'ib ve kalhâne müdir ve muhassıl vekili mûmâ-ileyhimsiz bize hitaben emr-i şerîfim ısdârı husûsunu ecille-i ricâl-i devlet-i aliyyemden hala Darbhâne-i Amirem nâzırı iftihârü'l-e'ali ve'l-a'zam Ahmed Ziver dâmete me'âyehu bâ-takrir ifâde ve inha etmekten nâşi mûcebince emr-i şerîfim ısdârı husûsuna irâde-i seniyye-i şâhânem müte'allık olarak ol vecihle amel ve harekete mübaderet eylemeniz fermânım olmağın tembihi hâvî mahsûsan işbu emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunmuştur imdi vusûlunde nühâs maddesi umûr-ı mu'tenâ-i Der-Aliyy'emden ve mühimmât-ı cihadiyyenin elzem ve levâzımından olduğundan Ergani Maden-i Hümâyûn'unda husûle gelen nühâs layıkı ile kâl ve tasfiye olmak üzere bunca akça sarfı ile kalhâne-i mezkûre ...⁴³ su yolları inşâ ettirilmiş ve ma'i-i mezkûrun uğradığı mahallerde olan bağçe ve tarlalar dahi münâvebe usûlü üzere saka olunmak üzere silkler yaptırılmış ve beher yevm her bir silkten zikrolunan tarla ve bağçelere beher sa'at iki buçuk arşın parmağı su cereyân ettirmek üzere karar verilmişken buna kâni olmayıpta ziyâde su cereyân ettirmek

⁴² Bir kelime okunamadı

⁴³ Üç kelime okunamadı

azmi ile gerek silki ve gerek su yollarını bozmaya her kim cesaret eder ise kendi te'dîbini da'vet kabilinden olarak o makûlelerin icrâ-yı te'dîplerine bakılacağını iktiza edenlere gereği gibi tenbih ve tefhime dikkat ve mukayyed olmayıbda hilaf-ı hareket edenler bulunur ise isim ve şöhetleriyle bâ-mazbata Der-sa'adet'ime tahrîr ve iş'âra müsa'at eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân vacibü'l-ittiba ve lâzımü'l-imtîsâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnuyla âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılarsız. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri cemaziye'l-ahir li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahûse

[s. 9/1]

Mucebince devletlü Sa'id Paşa'dan vurûd eden buyuruldu kaydı

Şerî'at-şîar Tokad nâ'ibi faziletlü Efendi zîde fazluhu ve muhassıl vekili sa'adetlü ağa zîde kadruhu ve a'za-yı meclis-i memleket ve zabtiye me'mûruyla vücûh-ı vilâyet izzetlü ağalar zîde kadrum inha olunur ki Tokad kalhânesinin hüsn-i irâde ve tesviyesi için külliyyetli hatabın lüzûmu ve iktiza olduğu derkar ve kalhâne-i mezbûrede tasfiye olunacak nühâs-ı hâm lâzımesine miktar-ı vafî hatabın hüsn-i nizâma rabtı iktizâ-yı irâde-i seniyye ve umûr- mu'tena-yı aliyyeden idüğü aşikâr olduğundan bu sene-i mübârek gâyetine kadar dört yüz bin omca ile idâre ve rû'yet olunacağı mübeyyin olmuş ve bi-mennihi te'âlâ sene-i cedîde için dahi lâzım gelecek hatabın bir hüsn-i sûret tevcihi lâzım gelmiş olduğu ma'lûm hemiyyet-i alakanız oldukta bu sene-i mübârek nin idaresi için müceddiden kat'-ı eşcar ve omca tedârik i için tertibine ibtidar olunsa mevsimi geçmek hasebi ile imrar-ı evkat-ı müstelzem olacağın için omcacıların meclis-i celîle kalhânı müdiri saadetli Derviş Efendi ma'rifeti ve ma'rifetizle kat'-ı eşcar eden âhâlden esnâaf-ı merkûmenin mübâyâ' etmiş oldukları fiyât-ı sahihanın üzerine bir miktar şey zammıyla anın dahi müceb-i özür olmaksızın ber-vech-i i'tidal meclisce takdir kılmaya ve siyânet-i mîrî emir vecibesine dahi her halde ri'âyet birle sadetü'l-beyân dört yüz bin omcanın eshabından ol vecihle mübâyâ'a ve tertip olunmasına gâyetü'l-gâye i'tinâ ve dikkat ve sene-i atıye için dahi Kafirni ve Komanat ve Tozanlı nevâhisinin hatap kat'eden kurâsından müdiür mûmâ-ileyh ma'rifeti ile on beş kadar münasib karyeler tertip ve ifraz ederek işbu tertîb olunacak karyelerden omcacı esnafına ba'de'l-yevm bir çöp verilmemek ve fakat kalhâne-i mezbûre için kat'-

ı eşcar olunmak üzere kezâlik meclisce rabıta ve nizâmı verilerek teshilât umûr-ı mu'tenâ-ı mezkûre mübâderet ve îcâb edende ifâde ve tenbihe gayret ve hilafını tecvizden mübâ'adet eylemeniz babında mulhakatı ile divân-ı Sivas'dan işbu buyuruldu tahrîr ile ba'ıs ve tesyir olunmuştur. Bi-mennihi te'âlâ ber-mûcib buyuruldu amel ve hareket ve hilafından mübâ'adet eyleyesiz.

Fi: 24 B. Sene 57 (Tarih-i vusûl) Fi: 29 B. 57

[s. 9/2]

Aişe Hatun'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı zimmi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Hacı Hüseyin nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Şerîf Mehmed bin Hafız İbrahim ile sadriye-i sagîre kızı Raziye'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-mar'ifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îyle tevzî ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Şabanü'l-mu'azzam sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kelâm-ı kâdim	1 cild	30	
Menzil der mahalle-i mezbûre		1000	
Nısf bağçe der mahalle-i Çoğa gölü		2000	
Tekke ciyân cami-i şerîfi ittîsâlinde muytab dükkanı		300	
Kutni dimi yüzlü döşek	2	100	
Çit yüzlü yorgan	7	300	
Beyaz döşek, publa	1-2	60	
Çit yüzlü yastık	13	150	
Kaliçe	1	40	
Yan minderi, köşe minderi ve çit makat	2-2-3	200	
Müsta'mel kilim	2	80	
Def'a müsta'mel kilim ve def'a kaliçe	4-1	100	
Sagîr çit minder	1	10	
Tahta sandık	1	40	
Selvi sandık	1	50	
Müsta'mel sivâyî entari	1	200	

Müsta‘mel sivâyî hırka	1	100	
Şeritli şalî cübbe	1	80	
Çiçekli ve çitari	1-1	60	
Müsta‘mel çuka salta	1	30	
Şirbab, desti kuşak	1-1	80	
İpekli bürük	1	50	
Def‘a kürk ve bürük	1-2	50	
Şalvar ve işlik	1-1	30	
İpekli gömlek	1	40	
Def‘a ipekli gömlek	2	6	
Hilali gömlek	7	140	
Def‘a gügül gömlek	1	100	
İşlemeli döşek çarşafı	1	50	
İşlemeli dolama peşkir	1	50	
Göz atlas halebî		40	
İstanbul çiti ve cure değirmi	25	100	
Peşkir ve dülbend	3	30	
Çitari parçaları		15	
Müsta‘mel sevâyî libâde	1	80	
Basma çift ve çitari parçası, döşeme ve kırmızı bez		50	
Def‘a cilalı gömlek	5	80	
Hamam takımı		40	
Peşkir ve uçkur	15	50	
Çamaşır leğeni	12	18	
Çamaşır kazganı ve aşırma	11 kıyye	140	
Kebîrce kazgan	17 kıyye	200	
Kebîr sini	12	250	
Şam‘dan	1	30	
Evâni-i nühâsiye	40 kıyye	500	
El leğeni ve ibrik	1-1	40	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		85	

İncili küpe	1	50	
Altın kabızalı gerdanlık ma'a altın		450	
Fındık rab'iyesi iası	70	630	
Mihr-i mü'eccel li-zevceti'l-mezbûre		200	
Altın kolbağa	30 miskal	1500	
Yekün		10320	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaflâ -yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfi		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		273	
Yekün		773	
Sahhü'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese		9547	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	2386	90
Hisse-i bint	7160	30

[s. 10/1]

Kuyumcu Kazâk-oğlu Artin'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden olup bundan akdem hâlik olan Kazâk Oğlu Artin veled-i Karabet nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Berap bint-i Mardoros ile sulb-i sagir oğulları Ohan ve Ohanes ve Ovakim'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagir-ı mersûmûnun vakti rüşdi sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kibel-i şer'den vasi nasb olunan dedeleri Mardoros veled-i Kazmi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun tereke defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi aşere min şehri Recebi'l-ferd li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Körpınar mahalde vâki' bir kıt'a bağ		1000	
Bostanda vâki' dolap		100	

Müsta'mel dimi yüzlü yastık	7	70	
... ⁴⁴ kaşe sagır köhne kilim	2	30	
Köhne kilim	2	30	
Sagır minder	3	10	
Def'a sagır minder	1	5	
Müsta'mel döşek, yorgan	2	120	
Sagır kebîr beyaz tabak	1	10	
Arak takımı	1	25	
Sagır zarf , Cezve fincan takımı	2-2-4	17	
Evâni-i nühâsiye	4 kıyye	400	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		73	
Yekûn		1900	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i-i kısmet ve kaydiyesi minhâ		50	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1850	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	231	30
Hisse-i ibn	404	82
Hisse-i ibn	404	82
Hisse-i ibn	404	82
Hisse-i ibn	404	82

[s. 10/2]

Kâtil Biskenli Davud oğlu Mehmed 'e müteallik vurûd eden emir kaydı

Sivas defterdârı ve nâ'ibi meclis me'mûrları Efendi ve ağalar .

Tokad muhasallığına merbut Kazâbat kazâsında hayme-nişin olub Biskenli aşiretinden Davud oğlu Mehmed nâm şahıs ma'ayetinde üç nefer avane Tokad'a muzaf Komanat nâhiyesine tâbî Kızılınışte Akkaya nâm mahalde Abdulgani oğlunun ağnâm mandırasında sâkin olan Mamalı aşiretinden Osman nâm kimesneyi bî- garaz kılıç cerh

⁴⁴ Bir kelime okunamadı

eylediği anda müte‘essiren fevt olduğunu merkûmun verese-i meclis-i mezkûrda ihbar etmiş olmalarıyla kâtil-i merkûm celb olunarak huzûr-ı şer‘de lede’t-terafi‘ madde-i katle cür‘etini ibtida ikrâr ve mu‘ahharan inkar etmiş olduğundan verese-i merkûmeden beyyine talep olundukta ricâl-i müslimînden ma‘lûmü’l-ehli kimesneler edâ-yı şهادet-i şer‘iye eylemiş ve verese-i merkûme kisası affetip musalehaya tâlib olmalarıyla kâtil-i merkûmun 1300 gurusluk emvâl ve emlâkinden ma‘ada bir şeyi yoğunada buna razı olmuş oldukları ve kâtil-i merkûm mahbese ilkâ kılınmış idiğü bu def‘a vârid olan i‘lâm-ı şer‘i ve mazbatada inha ve beyan kılınmış ve fetvahâne kaydında dahi mûcibini kisas olan kıtalde kâtilin rızâsı olmaksızın ...⁴⁵ dem ve bedeline sulh ma‘nasına diyet mütalebesine kâdir olmadığı derkâr iken mâktulün vârisleri zevcesiyle kebîr oğlu Osman murislerinin kâtili olduğu ikrarı ile sabit olan Mehmed nâm kimesneden kisas davâlârında 1300 gurus üzerine sulha tâlip oldukları iş‘ar olunup kâtil-i merkûm Mehmed’in bedel-i merkûmu edâya rızâsı olup olmadığı işaret olunmamış olduğu cihetle iş bu i‘lâm halelden sâlim olmadığı tahrîr ve inba olunmuş ve i‘lâmı mezkûr ihticâca gayr-i sâlih olduğu anlaşılmış olmakla kâtil-i merkûm ile verese-i merkûm tekrar ber-nehc-i şer‘i bi’t-terafi‘ inhisâr-ı verese maddesi vesâ’ir icâbatı şer‘iyesi gösterilerek ve kâtil-i merkûmun üç nefer avanesi denilen şahısların keyfiyetleri yani bunların dahi madde-i kıtalde bir güne dahilleri varmıdır yokmudur. Buraları etrâfı ile açılarak mesâ’il-i şer‘iyesine tatbiken i‘lâmı sahihi şer‘i ile mazbatâ-i cedidesinin irsâli ve zuhû-ı irâde-i seniyyem kadar kâtil-i merkûmun yine mahbesde tevkîf olmasıyla hakikat-i keyfiyettin iş‘ârı husûsu meclis-i mezûrda tezekkür olunmuş olmağla ol vechile iktizâsının icrâsına mübâderet eylemeniz siyakında kâime tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. İnşâallahu te‘âlâ vusûlünde ber-mûcib-i muharrer harekete dikkat eyleyesiz.

Fi: 23 C. sene 57 (Vusûl tarihi) Fi: 30 Ş. sene 57

[s. 10/2]

Canikli Mehmed 'in Defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Zincirli Kuyu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Canikli Mehmed bin Abdullah nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Leyla binti Hamza ile kızının oğulları Hasan ve Mehmed 'e münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûrânın vakt-i rüşdu‘ sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer‘den vasi nasb

⁴⁵ Bir kelime okunamadı

olunan babaları Halil ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrîre fi'l-yevmi'-hâmis min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzili	1 bâb	1200	
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Köhne kilim	2	20	
Def'a müsta'mel döşek, yorgan, yastık	2-2-2	150	
Def'a müsta'mel döşek, yorgan, yastık	1-2	40	
Müsta'mel publa	2	15	
Cedid kilim	2	50	
Müsta'mel kilim	1	10	
Saman hararı	1 çift	20	
Sagîr köhne çuval		6	
Keçi, oğlak, koyun		125	
Der-zimmet-i Bağçeci Usta Mustafa bâ-defter		120	
Der-mütevekkil-i demürcü bâ-defter		195	
Sagîr sandık derûnunda sim rub'îye İstanbul nısfıyesi Mahmûdiye ma'a sim zinciri	4-1	183	
Evâni-i nühâsiye	12,5 kıyye	425	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		50	
Yekün		2644	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet kaydiyesi		19,5	
Yekün		692	
Sahhü'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese		2555	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	638	90

Hisse-i ibnü'l bint	957	135
Hisse-i ibnü'l bint	957	135

[s. 11/1]

Karabaşa müallik emr-i âli kaydı.

Ermeni patrikliğine dâhil Tokad ve tevâbi‘i marhasası olan Kalost nâm rahibin bu def‘a hasbel-icâb azliyle yerine aherinin ta‘yîn i lâzım gelen hala Merzifon ve tevâbi‘i marhasası olan işbu dârende-i -i berât-ı hümayûn kıdevetü muhtari‘l-Milleti‘l mesihiye Agobos Rahib zîdet zilletuhu marhasallık umârunu hüsn-i idareye muktedir olduğu beyânı ile zikr olunan Tokad marhasallığı Merzifon marhasallığına ilhaken rahib-i merkûma bi‘t-tevcih şurûtu derciyle yedîne berât-ı âlişânın i‘tasını İstanbul ve tevâbi‘i Ermeni Patriki iftihâr-ı muhtarü‘l-milleti‘l-mesihiye İsterban rahip dâmett zilletuhu südde-i sadetime memhur arzuhal takdimi ile istid‘a etmiş ve kuyûda lede‘l-mürâca‘a zikr olunan Tokad ve tevâbi‘i marhasallığını senevî 50 gurus maktû‘ ile berât-ı şerîfimle merkûm Kolost rahibin üzerinde olduğu mastûr ve mukayyed bulunmuş olmağın sâdır olan fermân-ı âlişân mâcibince bu berât-ı Hümayûnumu verdim ve buyurdum ki merkûm Agobos rahip zikr olunan Tokad ve tevâbi‘i marhasallığını dahi ilhaken idare edip kadîmden marhasallığa tabi‘ yerlerde Ermeni ta‘ifesinin büyük ve küçüğü merkûm üzerlerine marhasa bilüb işlerine müte‘allik umûrlarında doğru sözünden tecavüz eylememeleri ve marhasallığına tâbi‘ yerlerde azil ve nasba müstehak olan papazları rahib-i merkûm azil ve yerlerini gayri papaza verdikte hilâf-ı mu‘tâd ve kadîm müdahale olunmayıp ve rahib-i merkûmun mar‘ifeti ve izni yokken ba‘zı kurâ papazları ayinlerine muhalif tekellüm câ‘iz olmayan zümemat tekellüm eylemeyüp ...⁴⁶ avdet olunan veyahut bizleri? adimle? ...⁴⁷ olsa olsa aralarına rahib-i merkûm ve vekillerinden gayri kimesne girmeye ve karışmaya ve akd ve fesh tekellüm maddelerinde münâza‘â eden iki taraf beyinlerini rızâları ile ıslâh eyledikte ve iktizâ ederse beyinleri üzerine kiliselerinde yemin verdikte hilâf-ı mu‘tâd ve kadîmi zabıtan taraflarından müdahale ve tahrîm ve takdîm olunmayıp ve marhasallığına tâbi‘ yerlerde bilâ-varis mürd olan karabaşların ve papazların ve mariye ta‘bîr olunur keşişe avratların mu‘tâd ve kadîm üzere metrûkatları marhasa-i merkûm patrik tarafından cânib-i hazine için ahz ve kabz eyledikte hilâf-ı mu‘tâd beytü‘l-mâl ve ka‘sam ademleri ve sâ‘ire

⁴⁶ Bir kelime okunamadı

⁴⁷ Bir kelime okunamadı

taraflarından mûhalefet olunmaya ve fevt olan Ermeni karabaşları ve mariye ta'bir olunan keşişe avratları vesâ'ir Ermeni zimmileri kendi ayînleri üzere kiliseleri fukarâsına ve patrik ve marhasalığa her ne vasiyet ederlerse makbul olup Ermeni şahitleri ile şer'le istimâ' oluna ve Ermeni rahiplerinden ba'zıları kilise ve manastırları yoğuken mahalle be-mahalle gezip fes'da bais olanları olur ise rahib-i merkûm mar'ifeti ile te'dîp ve men olunup kadîmden kendi ayînleri üzere kiliselerine müte'allik bağ ve bağçe çiflik ve değirmen ve ayazmalarını ve tarla ve manastırlarını ve sâ'ir bunun emsâli kiliseye vâkıf olan eşyâ ve davarlarını bundan akdem marhasa olanlar ne vecihle zabt ve tasarruf ede gelmişler ise merkûm Agobos rahip dahi ol vecihle ve patrik tarafından verilen mühürlü mektup mantukunca zabt ve tasarruf eyleyip taraf-ı aherden hiç ahad mâni' ve müdahale olmaya. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar. Tahrîren fi evâsıt şehri Recebi'l-ferd sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 13 Ş. Sene 57

[s. 11/2]

Kurubal-oğlu defteri.

Medîne-i Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden ve Katolik milletinden iken bundan akdem hâlik olan Kurubal-oğlu Arabacı Osip veled-i Agob nâm hâlikin vereseti zevce-i metrûkesi İris veled-i Agop ile sulb-i sagîr oğlu Agop'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagir-i mersûmun vakti rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'den vasi nasb ve ta'yîn olunan ammisi Artin veled-i mersûm Agop nâm zimmi talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrire fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Soğukpınar-ı Müslim mahallesinde vâki' menzilden iki sehim hisse kıymeti	1 bâb	9000	
Nısf bağ der mevki'i Mustafa Bey çifliği		1500	
Oda takımı, yan minderi, makat yastık	4-2-8	400	
Müsta'mel döşek, yorgan	2-2	150	
Köhne sandık	1	10	

Köhne çubuk ma'a takım		8	
Def'a çubuk ma'a takım	4	60	
Makras		8	
Köhne seccâde		15	
Bârgîr	1 re's	200	
Çamaşır kazganı nühâs		80	
Çamaşır leğeni	1	60	
Tencere	3	25	
Sahan ma'a tabak		60	
Nuhas mangal	1	40	
Tava	2	15	
Duhan tablası	5	7,5	
Tahta sandık	1	6	
Giyim elbisesi		220	
Müsta'mel kilim		85	
Kahve takımı		25	
Müsta'mel sagîr kürk		45	
Nukûd-ı mevcûd		282,5	
Aydın Becmiye aba	40 fi: 50	1800	
Harchlı aba	Fi:42/33	1386	
Fere harchlı aba	Fi:32/46	1472	
On bir katlı aba	Fi:28/15	420	
Çocuk abası	Fi:20/17	160	
Kukuleta		120	
Maî kaytan	332	1400	
Kara kaytan	222	250	
Beyaz kaliçe	2	25	
Sarı aba	15	1050	
Ma'a aba	6	500	
Şalvar	2	90	
Çuka kenarı	60	240	

Der-zimmet-i Harputlu İlhan Oğlu Ahmed Ağa bâ-defter		540	
Der-zimmet-i Kasap Ömer Ağa bâ-defter		199,5	
Der-zimmet-i Kapanda Hamal Osman bâ-defter		40	
Der-zimmet-i Habib Oğlu Mehmed bâ-defter		21	
Der- zimmet -i Saraçbaş Oğlu Hacı bâ-defter		120	
Der-zimmet-i köy ağası Nalbant Halil bâ-defter		122	
Der-zimmet-i Arakancı Oğlu Ebubekir bâ-defter		22	
Der-zimmet-i Hamal Hüseyin bâ-defter		24	
Der-zimmet-i Hoda Köylü Ebubekir Ağa		30	
Der-zimmet-i Paspandar başı		11	
Der-zimmet-i Yazıcı Hacı Osman		20	
Der-zimmet-i Terzi Hüseyin		25	
Der zimmeti-i Çorum Katırcısı bâ-defter		176	
Der-zimmet-i Debbağ Hacı Mahmûd		30	
Der-zimmet-i Tombul Oğlu Hasan bâ-defter		200	
Der-zimmet-i Baki Alemdar Karındaşı Mehmed Ağa		40	
Def'a Huda Köylü Ebubekir Ağa		26	
Der-zimmet-i Mutağ Halil ağa bâ-defter		55	
Der-zimmet-i Mutağ ve derviş Veli		20	
Der-zimmet-i Manav Bekir yediyle		45	
Der-zimmet-i Hallaç İbaç bâ-defter		24	
Der-zimmet-i Hafız yediyle Omala karyesinden bâ-defter		45	
Der-zimmet-i Mutağ Hasan		9	
Der-zimmet-i Cılız Oğlu Abdullah		675	
Der-zimmet-i Saraç Kara Halil Oğlu		25	
Der-zimmet-i İtakçı Memiş Oğlu bâ-defter		19	
Der-zimmet-i Bakırcı Oğlu Osman bâ-defter		33	
Der-zimmet-i Abdurrahman Alemdar		17,5	
Der-zimmet-i OmcacıMamuk		33	

Der-zimmet-i Bezaz Hüseyin Efendi		63	
Der-zimmet-i Keçeci Hacı		13	
Der-zimmet-i Hekim Malkon		20	
Der-zimmet-i Ahciva		31	
Der-zimmet-i Abacı Tekfur oğlu Karabet		70	
Der-zimmet-i Murat oğlu Ohan		20	
Der-zimmet-i Odacı başı Artin oğlu		107	
Der-zimmet-i Niksarlı Hallaç dede oğlu		20	
Der-zimmet-i Mansurlu Keşiş oğlu		115	
Der-zimmet-i Yahudi Zegail		36	
Der-zimmet-i Yahudi Şalamon		15	
Der-zimmet-i Kömüş oğlu Ohanis		52	
Der-zimmet-i Abacı Yadiğar		30	
Der-zimmet-i Mersûm Yadiğar		250	
Der-zimmet-i Elekci Agop		240	
Der-zimmet-i Abacı Zeroğlu		250	
Der-zimmet-i Gözülu Bedros		514	
Der-zimmet-i Böyük oğlu Karabet		24	
Yekün		25885	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		450	
Resm-i-i kısmet kaydiyesi		647	
Mihr-i mü'eccel zevce-i mezbûre		39	
Yekün		1163	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		24722	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mersûme	3090	30
Hisse-i ibn-i mersûm	21631	40

[s. 12/1]

Medîne-i Tokad'da Terbiye-i kebîr mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Nuruta bint-i Karabet nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûku İstefan veled-i Serkiz ile sûlbiye-i sagîre kızı Maryem ve li-ebeveyn er karındaşları Abraham ve Agob ve diğer gâ'ibü ani'd-diyâr er karındaşı Artin ve anası Serbuke'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mersûmenin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunan hâlîk-i mersûmenin terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur hurrire fî'l-yevmi's-seb'a aşer min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kırmızı çit yüzlü döşek, yorgan	1,1,1	90	
Müsta'mel kutni entari	1	60	
Emprime kutni entari		20	
Köhne şalı dolama	1	8	
Sırmalıca salta	1	30	
Köhne bürük		5	
Sagîr boğça derûnunda fes, bayağı ... ⁴⁸	1	8	
Müsta'mel atlas zene donu	1	20	
Köhne çuka	1	60	
Cedîd cit entari	1	200	
İpekli gömlek	1	12	
Sırmalı çevre ... ⁴⁹ sagîr boğça	1	35	
İpekli cenber	3	9	
Bayağı cit döşek	3	20	
Sagîr boğça derûnunda alaca parçası ve sagîr canfes parçası	1-1	5	
Cedîd çift		3	
Sagîrce altun hatem		10	
Sîm hatem		2	

⁴⁸ Bir kelime okunamadı

⁴⁹ Bir kelime okunamadı

incülü küpe sagır	1	60	
Sîm kolbağı	1	12	
Yeşil sandık	1 çift	20	
İslambol altunu	1	60	
Sîm fanûs		20	
Arak kazganı ve hırdavât-ı nühâsiye	10 kıyye	260	
Müsta'mel kuşak	1	20	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		2	
Yekûn		1060	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlîke-i mersûmenin laşesine masrâf		120	
Resm-i kısmet-i âdi		26.5	
Kaydiyesi		1.5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		852	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	213	
Hisse-i bint	426	
Hisse-i ümm	142	
Hisse-i ahi li-ebeveyn	23	80
Hisse-i ahi li-ebeveyn	23	80
Hisse-i ahi li-ebeveyn	23	80

[s. 12/2]

Hatice Hatun'un defteri kaydı.

Medîne-i Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hatice bint-i İbrahim nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Hasan Efendi bin Abdurrahman ile sûlb-i sagır oğlu Mustafa bin Halil'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve numâyân olduktan sonra sagır-i mezbûrun vakti rüşd ve sinne ermelerine değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan haletesi Ümmü Gülsüm Hatun ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i

mezbûrenin terekisinin defteri müfredatıdır ki ber vech-i ati zikr olunur hurrîre fî'l-
yevmi's-sâlis min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Cifegölü nâm mahalde vâki' bağçe	1 kıt'a	2000	
Altın menküb burma kolbağı, diğer altın kolbağı	1-1 çift	3000	
Altun kabureli ve mahmûdiye altunlu gerdâniye		1200	
Yazılı Mahmûdiye altını	5	375	
Çifte gazi altını	2	90	
Sa'at	1	100	
İncili küpe, gümüş küpe , zedef küpe	1-1-1 çift	100	
Altıbir ma'a entari	1	80	
Sim ... ⁵⁰	1	15	
Kebîr yapma altın	1	500	
Sim kolbağı	1 çift	40	
Sim zincir		3	
Şerbet kaşığı	19	10	
Altından hatem	4	20	
Köhne sevâyî entari	1	60	
Taraklı entari	1	30	
Müsta'mel çiçekli entari	1	40	
Gezi içlik	1	15	
Zene şelvari	1	10	
Mest ve çorap	2 çift	5	
Şeritli cüppe	1	120	
Sırmalı çuha salta	1	120	
Basma çit değirmi	20	60	
İpekli gömlek	8	150	
Zenne donu	3	15	
Alaca zenne Şalvarı	1	20	

⁵⁰ Bir kelime okunamadı

Müstaamel çit	4	10	
Alaca top kumaş	1	35	
Müstaamel kıvırtma gömlek	3	30	
Gömleklilik iplik		20	
İşlemeli peşkir	3	30	
Çiçekli top kumaş	1	80	
İşlemeli bağlama	6	30	
Köhne acem şalı	1	10	
İşlemeli uçkur	7	30	
Diğer işlemeli uçkur	1	20	
İşlemeli makrame	12	25	
İpekli gömlek	1	20	
Gömlek parçası	2	10	
İşlemeli çarşaf	1	80	
İşlemeli havlu dülbend örtüsü	1	60	
Sade havlu	1	5	
Sarı yorgan yüzü	1	8	
Sade dolama peşkiri	1	80	
Köhne çarşab	1	8	
Çit yorgan yüzü	1	10	
Sagîr ve kebîr boğça	4	15	
Döşek çarşafı	2	10	
İşlemeli peşkir	4	40	
Uçkur ve Dülbend parçaları ve yağlu	4	10	
Zenne fesi	1	6	
Atlas döşek yüzü	1	50	
Kadife yastık yüzü	12	180	
Dülbend parçası	1	1	
Müstaamel Senalık	1	80	
Köhne kilim	2	5	
Cenik kilimi	3	80	

Def'a kilim	1	20	
Def'a köhne kilim	1	15	
Kebîr minder , publa	2-1	15	
Kara takım Tüfenk	2	60	
Simlice balaksa	2	25	
Asdar top yüz	5	75	
Köhne dolama peşkiri, ma'a çarşaf	1-1	10	
Çit yorgan örtüsü	7	100	
Bez top	1	20	
Kıvırtma gömlek parçası	3	20	
Hamam takımı		20	
Dolama peşkir		10	
Yan minderi	4	120	
Kebîr şamdân	2	100	
Tabak	3	5	
Sağ ... ⁵¹ nargile	3	20	
Kara sabun batman	3	90	
Kebîr cezve , Sagîr güğüm, Sagîr fincan	1-2-1	20	
Tepsi	2	15	
Billur	2	10	
Su taşı	1	1	
Nühâs kazgan	1	15	
Fanus	1	7	
Diğer şam'dan	1	100	
Diğer kara sabun batman	1	30	
Çekmece	1	20	
Yeşil sanduk	2	80	
Sim taşı	1	25	
Kırmızı bez top	1	70	
Mendil top	1	20	

⁵¹ Bir kelime okunamadı

Pupla döşek, yorgan	1-2	120	
Hamam leğeni	1	15	
Müsta'mel entari ve beyaz kaftan	1-1	40	
Hamam taşı	1	5	
Der-zimmet-i Fos oğlu zevcesi		600	
Der-zimmet-i Boyacı Enhiye oğlu Ağya		300	
Hınta rubla'ğı	29	250	
Ayanoğlu Aziz üzeninde olan hınta	3 rubla'	24	
Ayna	2	150	
Kelâm-ı kâdim	2 cild	100	
Der-zimmet-i Kadayıfçı Hacı Ali		1750	
Der-zimmet-i Tokadlı Oğlu Ohan zımmi		25	
Der-zimmet-i Ağya Oğlu Bogos		25	
Der-zimmet-i Ahmed Efendide		4000	
Evâni-i nühâsiye	24	432	
Acem şalı	2	200	
Yekün		18752	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffıye-i mezbûrenin techiz ve tekfin ber muceb-i vasiyeti masrâf		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		491,5	
Müteveffıye-i mezbûre vasiyesi olduğu oğlu sagır-i merkûmun mâlından itlaf eyleyüp ber-nehc-i şer'i terekesinden tazmini lâzım gelen nukûd ve eşyâ kıymeti		17606,5	
Yekün		18598	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		154	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	38	60

Hisse-i ibn	115	60

[s. 14/1]

Halil Alemdâr'ın defter kaydı.

Medîneyi Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesinden olup bundan akdem fevt olan Seyyid Halil bin İbrahim nâm mütevaffâ'nın terekesinden sûlb-i sagîr oğlu Mustafa'ya isâbet ve intikal eden hisse-i irsiyesi ile sagîr-i mezbûrun ba'dehu fevt olan karındaşı İbrâhim'in terekesinden müntakıl bâ-defter-i kassam hisse-i irsiyesinin zabta ve hıfza ve hırâsete bâ-hüccet-i şer'îyye mensûb-ı vasiyesi anası Hatice bint-i İbrâhim bu def'a bi-emrillahi te'âlâ vefat etmekle sagîr-i merkûmu vakt-i rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûse-i meskûresini hıfz ve hırâsete müceddeden vasi nasb olunan haletesi Ümmü Gülsüm bint-i nâm hatun iltiması ve ma'rifet-i şer'le ber-mûceb-i defter-i kassam sagîr-i merkûmun mâl mevcudu yegân yegân taharri ve tecessüs ve zâhire ihrâc olundukta vasiyye-i sâbıkası anâsı müteveffiyenin itlâf eylediği nükûd ve eşyâ-yı sâ'iresinin kıymetleri zîrde gösterildiği tereke-yi müteveffiyeye-i merkûmdan istirdâd ve vasiyye-i lahika haletesi mezbûre Gülsüm Hatun yedîne teslim olunan sagîr-i merkûmun salifü'z-zikr babası ve karındaşı müteveffiyân-ı merkûmânın terekelerinden mûci-i hisse-i irsiyesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurre fî'l-yevmi's-sâlis min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Salifü'z-zikr babası mütevaffâ -yı merkûmdan müntakıl ber-mûcib-i kassam hisse-i irsiyyesi	28281
Ba'dehu fevt olan karındaşı mütevaffâ dan müntakıl ber mûcib-i kassam ve hisse-yi irsiyesi	18148
İkisinin toplamı	46429

Sagîr-i merkûmun mâl-ı murisinden olarak vasiye-i sâbıkası anası müteveffiyenin ber-mâceb-i kassam hıfz olup bu def'a ma'rifet-i şer'le zâhire ihraç olunan ale'l-esâmi emlâk ve eşyâ ve zimemâd mevcudu.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-yi mezbûrda vâki' menzil	1 bab	8000	
Def'a menzil der-mahalle-i mezbûrda	1 bab	1000	
Kelemci deresi mahalde vâki' bağçe	1 kıt'a	3000	
Bütün İstanbul altını	42	616	
Simlice Şam kılıcı	1	80	

Sim yaldızlı piştov ... ⁵² kütük kabur	1 çift	220	
Diğer bayağı piştov	1 çift	60	
Simlice piştov		30	
Yatağan bıçak	1	15	
Def'a bayağı piştov	1 çift	25	
Te'kâri sim kuşak	1 çift	60	
Sim bilezikli Tüfenk	2	300	
Müsta'mel çit yastık	13	100	
Sag'ır yan minderi, çit makat , orta	2-2-2	100	
Sa'at	1	60	
Sim zarf ,fincan , tepsi, güğüm	12-11-1-1	130	
Mercanlı tesbih	1	20	
İşleme kebe , akça kisesi	3-2	80	
İpekli gömlek	5	100	
İpekli bürük	2	60	
Duhan çubukları	12	60	
Köhne yastık, publa	3-2	20	
Def'a yüzlü yastık	10	100	
Döşek	1	20	
Yorgan	4	80	
Yan minderi köşe	4	60	
Dimi döşek , yorgan	3-1	100	
Kilim	1	25	
Kebîr sini	1	80	
Köhne çukaseccâde	1	10	
Def'a kilim	2	40	
Kaliçe	1	30	
Def'a kaliçeseccâde	2	100	
Nühâs mangal	3	40	
Çamaşır kazganı, leğen	2-2	120	

⁵² Bir kelime okunamadı

Kuzu kazganı	1	25	
Abdest leğeni	1	12	
Havan ... ⁵³	1	1	
Şam'dan	1	20	
Kebab takımı	1	10	
Orta sini	2	40	
El leğeni ve ma'a ibrik	2-2	20	
Sinebend ve başlık	1	30	
Der-zimmet-i Parsık oğlu bâ-temessük		5400	
Der-zimmet-i Ebü'l Seyyid İmam oğlu Osman bâ-temessük		50	
Der-zimmet-i Akçalı oğlu bâ-temessük		118	
Der-zimmet-i Firad Ökseli ayan oğlu Mehmed bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Setenci Makdesi Manok bâ-temessük		640	
Der-zimmet-i Bakkal Emin Efendi bâ-temessük		545	
Der-zimmet-i Ağmusalı Bekir bâ-temessük		590	
Der-zimmet-i Fazıl oğlu bâ-temessük		700	
Der-zimmet-i Akçalı oğlu Hasan Ağa bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Abacı Ohans bâ-temessük		2150	
Der-zimmet-i Akçalı oğlu Hasan Ağa'nın ehli Fatıma Hatun		110	
Der-zimmet-i Ayan Keşiş oğlu Mehmed bâ-temessük		56	
Der-zimmet-i Boyacı Ağya oğlu Ağya bâ-temessük		224	
Der-zimmet-i Kadayıfçı Osman bâ-temessük		600	
Der-zimmet-i Müezzîn Halil Efendi bâ-temessük		300	
Evâni-i nühâsiye	51	150	
Der-zimmet-i Yüzbaşı Karındaşı Ahmed bâ-		62	

⁵³ Bir kelime okunamadı

temessük			
Der-zimmet-i Boyacı oğlu Ohan		6	
Der-zimmet-i Kazgancı Semerci oğlu bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i İpekçi oğlu Serkez bâ-temessük		24	
Der-zimmet-i Ata Demir oğlu		36	
Der-zimmet-i Peştanbalcı oğlu Mirban		40	
Der-zimmet-i Emir Es-Seyyid li Fazlı oğlu		18	
Der-zimmet-i Kasab Bağoossar bâ-temessük		400	
Der-zimmet-i Tacir Bademci oğlu bâ-temessük		627	
Der-zimmet-i Kurşuncu oğlu Ohannes bâ-temessük		130	
Der-zimmet-i Kavalcı Mustafa		12	
Tacir Es-Seyyid Ahmed Efendi		112	
Der-zimmet-i Kazgancı Haçık		12	
Der-zimmet-i Es-Seyyid Hüseyin Efendi bâ-temessük		115	
Der-zimmet-i Kazgancı Kara Bedri		26	
Der-zimmet-i Hacı Abdulkadir		5	
Der-zimmet-i Bostancı Gordan		4	
Der-zimmet-i Abacı Markozi		23	
Der-zimmet-i Hamamcı Es-Seyyid Mehmed Ağa bâ-temessük		127	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		150	
Kahve gediği	1	300	
Sim sa‘at	1	60	
Yekün		28822,5	

Validesi vasiyesi müteveffıye-i mezbûrenin terekesinden istirdâd	17662
Ve diğer defter-i kassamı ile vasiye-i lahika haletesine teslim olunan eşyâ kıymetleri	46429

Minhâ'l-ihracât	

Ba-dava validesi müteveffıye terekese validesi terekkesinden istirdat olunan mebalağ-ı mâlumenin birer paradan Resm-i tahsîli	440
Vasiye-i lahikânın iltiması ile müeddiden tertip olunan iş bu defterin harcı imzası	100
Yekün	540

<i>Sahhü'l-bâkî</i>	45889
<i>Ber Mûceb-i defter-i kassam</i>	45889

Ber Mucib-i Defteri Kasam kırk beş bin sekiz yüz seksen dokuz guruşluk zimemât ve eşyâ sagîr-i merkûmun vasiye-i haletesi mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun yedîne teslim olunduğu iş bu mahalle şerh verilmiştir.

[s. 14/2]

Sebetçi Yani veled-i Dimitri'nin defter kaydı.

Fi'l-asıl Yanya ahâlîsinden olup Medîne-i Tokad'da Mahkemeönü nâm mahalde sebetçilik sanatıyla müsafireten mütemekkin iken bundan akdem Zile'de hâlik olan Yani veled-i Dimitri nâm hâlikin zâhirde varise-i ma'rûf ve mâ'rufesi olmayıp terekese cânib-i beytü'l-mâla ait ve râci' olmağla hâlâ medîne-i mezbûr muhassıl vekili olup vâki' olan beytü'l-mâl-i amme ve hassa kabzına me'mur atufetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr İbrahim Ağa taleb ve iltiması ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultanide bi'l-müzâyede furuht olunarak ba'de ihraci'l-masârif bâkî terekkesinin esmânı muhassıllık sandığına teslim olunmak üzere me'mûr-ı merkûm yedîne i'tâ olunan tereke-i hâlik-i mersûmun defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi ve ısrîn min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel yorgan	1	18,5	
Köhne minder ,yastık	1-1	212	
Sandık	2	7,5	
Satır	1	3,5	
Nühâs leğen	7 /100 dirhem	79,5	

Def'a ... ⁵⁴ Nühâs tepsi	9	101	
Kebîr sele	1	3	
Sebetçi dükkanı derûnunde hırdavat		25	
Yekûn		260	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi		6,5	
Dellaliye ve miri masrâfi		13	
Deyn-i müspit-i Ali Paşa Camiî şerîfinin mumuna meşrût iki senelik icaresi bi-şahadet-i Baharzâde İbrahim bin Mustafa ve etmekçi Osman bin Hüseyin		120	
Yekûn		139,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		120,5	

Yüz yirmi buçuk guruş tahsîl sandığına teslim olundu iş bu mahalle şerh verilmiştir.

[s. 15/1]

İnce Kara-oğlu Hüseyin'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Debbağhane-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İnce Kara Oğlu Hüseyin bin Ömer nâm mütevaffânın verâseti zevce-i metrûkesi Saliha bint-i Mustafa ile sülbiye sagîre kızı Şerîfe ve li-ebeveyn er-karındaşı Hasan'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına gelinceye değin mâl-ı mevrûsunu zapt ve hıfza ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan anası mezbûre Saliha ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer' iyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ -yı mezbûrenin terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Ramazani'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzil	1 bâb	500	

⁵⁴ Bir kelime okunamadı

Döşek ,yorgan, yastık	2-2-3	80	
Yan minderi , ma'a yüzü	1-1	25	
Müstaamel kilim	3	60	
Nühâs çamaşır leğeni	7	84	
Evâni-i nühâsiye	7	84	
Yan haliçesi	1	10	
Kovan dane	10	150	
Bârgîr	1 re's	300	
Der-zimmet-i Tahta Sakal Mehmed 'te bâ-temessük		316	
Der-zimmet-i Palazoğlu Salih'de bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Kolcu Hâfız bâ-defteri		23	
Der-zimmet-i Hodolu Çamsar oğlu bâ-defter		48	
Der-zimmet-i Hodolu Bölükbaşı bâ-defteri		18	
Der-zimmet-i Tântân oğlu bâ-defteri		14	
Menzil derûnunda ebnan bir göz	1	50	
Şire hâne	1	10	
Ashab-ı bağattan olan bekçilik zimmeti bâ-defteri		208,5	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Yekün		2090,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfîn masrâf		90	
Resm-i kısmet-i adi ve kaydiyesi		55,5	
Mihr-i mü'eccele li'z-zevceti'z-mezbûre		40	
Yekün		185	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1905	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	238	15
Hisse-i bint	952	60

Hisse-i ahî li-ebeveyn	714	45

[s. 16/1]

Çubukçu Mehmed'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden bundan akdem fevt olan Çubukçu Mehmed bin Ömer nâm olan Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Saliha bint-i İbrahim ile sulb-i kebîr oğlu gâ'ibü ani'd-diyâr Ömer'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ba ma'rifet-i şer tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-fârizati's-şer'îyye tevzî ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûrdan	1 bâb	250	
Müsta'mel hasır	1	2	
Makas, akçe tahtası	1-1	5	
Nühâs ibrik	1	20	
Evâni-i nühâsiye	9 kıyye	100	
Yekün		377	
Muktezâ-i mezbûrun techiz ve tekfinine masrâf		30	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		10	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		337	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	42	15
Hisse-i ibn	294	105

[s. 16/2]

Bâdehu zevcenin defter kaydı.

Bâ'dehu zevce-i mezbûre Saliha bint-i İbrahim dahi müteveffîye olmağla verâseti zevc-i metrûku Osman bin Mehmed ile sulb-i kebîr oğlu gâ'ibü ani'd-diyâr mezbûr Ömer bin Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu zapt ve hıfz ve umûr-ı tesviyesini rü'yete kıbel-i şer'den kayyum nasb olunan hâli Osman bin İbrahim talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-fârizati's-şer'îyye tevzî ve taksîm olunan

müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri şevvâli'l mükerrrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Beyaz yüzlü döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Köhne sagîr sini		10	
Köhne kilim parçaları		5	
Zenne donu	3	15	
Hamam takımı		10	
Tahta sandık	1	20	
Giyim elbisesi		15	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Mukaddema vefat eden zevci Mehmed Ağa'dan ber-mûcib-i kassam isâbet eden hisse-i irsiyesi		42	15
Yekün		187	
Resm-i kısmet minhâ		5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		182	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	45	60
Hisse-i ibn	136	60

[s. 16/3]

Kelleci oğlu Mustafa'nın defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Taşçı Mahmûd mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kelleci oğlu Mustafa bin Mahmûd nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Hasan sûlbiye-i kebîre kızı Zeyneb ve sûlb-i kebîr oğulları Hasan Efendi'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra mezbûrenin talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ -ı mezkûrun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri Ramazani'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzil	1 bâb	100	
Kara sığır öküzü	1 çift	120	
Şaîr	10 rubla'	40	
Nohut darı	20 rubla'	60	
İri darı	3,5 rubla'	11,5	
Nohut	0,5 rubla'	4	
Döşek		15	
Köhne araba	1	40	
Kovan petek	3	60	
Fiğ	3 rubla'	10	
Çamaşır leğeni	1	70	
Köhne harar	1	2,5	
Müsta'mel keçe	1	2	
Menzilde ambar		10	
Evâni-i nühâsiye	15 kıyye	110	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		19	
Köhne giyim elbisesi		10	
Yekün		840	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ -i mezbûrun techiz ve tekfinine		39	
Resm-i-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		21	
Yekün		60	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		780	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	97	60
Hisse-i bint	136	60
Hisse-i ibn	273	
Hisse-i ibn	273	

[s. 17/1]

Cezveci Malkon'un defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Rüstem Çelebi mahallesi mütemekkinlerinden bundan akdem hâlik olan cezveci Malkon veled-i Musis nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Herosima bint-i Boğos ile sûlb-i kebîr oğlu Kefruk ve sûlb-i sagîr oğulları Manas ve Karabet ve sûlbiye sagîre kızı Ozkiye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına resed mâl-ı mevrûsunu zapt ve hıfza ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kibel-i şer'den vasi nasb olunan anaları mersûme Herosima mar'ifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik mezbûrenin terekesinin defteri müfredatıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri Ramazani'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Biskeni arazisinde Kaşıkçı deresinde vâki' bağdan nısıf kıymeti	1 kıt'a	400	
Sagîr minder , yastık	1-4	20	
Sagîr kilim	1	20	
Bağ mahsulü üzüm		30.5	
Evâni-i nühâsiye	15,5 kıyye	170.5	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		29	

<i>Cezveci dükkânı derûnunda olan eşyâsı beyânı</i>	Miktar	Guruş	Para
Körük	1	35	
Dükkan odunluğu	1	75	
Demir batman		32	
Dükkan hırdavatı		5	
Merkeb	1 re's	100	
Yekûn		885	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i merkûmun laşesine masrâf		150	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		23	
Yekûn		173	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		712	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	89	
Hisse-i bint	89	
Hisse-i ibn	178	
Hisse-i ibn	178	
Hisse-i ibn	178	

[s. 17/2]

Hacı Şerîf'in defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Beybağı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hacı Şerîf Mehmed bin nâm mütevaffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatıma bint-i Mehmed ile sûlb-i kebîr oğlu Halil ve sûlb-i sagîre kızları Şerîfe ve Şakire ve Aişe'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagirûn-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu zapt ve hıfza ve umûr-ı tesviyesini rü'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan anaları mezbûre Fatıma talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ -ı mezkûrun terekisinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi min şehri şevvâli'l-mükerrerem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahallei mezbûrda vâki' bağçe	1 kıt'a	1600	
Müsta'mel döşek, yorgan	3-3	130	
Köhne yorgan	3	40	
Sagîr minder, publa	1-5	25	
Müsta'mel halı	1	25	
Köhne kilim	1	10	

Müsta'mel çadır	1	20	
Müsta'mel yastık	15	150	
Hilâli sa'at	1	60	
Tek Tüfenk	1	50	
Şam kılıcı	1 kabza	30	
Yan makadı ve köşe	3-3	105	
Bârgîr dizgini	1	10	
Nargile		15	
Şam'dan-ı kebîr ve sagir	2-5	50	
Pencere çerçevesi ve cam	13-12	35	
Evâni-i nühâsiye	Fi:12/40 kıyye	480	
Fincan, zarf, tepsi, cezve ve ibrik	9-2-1 4-4	25	
Sagîr tahta sandık		5	
Gayret kuşağı		5	
Basma çit	15 endâze	30	
Sagîr şal kuşak		30	
Şeytan bezi	8 endâze	16	
Hoşaf kaşıkları	13	5	
Giyim elbisesi		30	
Hinta , şaîr	20 -70 rubla'	290	
Duhan çubukları, ma'a tabla	6-3	30	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Yekün		3306	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		88	
Deyn-i müsbit Mukeddama müteveffîye olan zevce Mihr-i mü'eccelesi li-şahadet-i Hacı Salih bin Mustafa, Haydar Ağa bin Hüseyin		600	
Mihr-i mü'eccele li'z-zevce-i mezbûreye Bi-			

şehâdeti oğlu Hacı Abdullah bin Ömer, Deli Hüseyin bin Hazan gıbbü't-tahlîf		125	
Yekün		813	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2493	

Hisse	Guruş	Mebla
Hisse-i zevc	311	75
Hisse-i bint	436	33
Hisse-i bint	436	33
Hisse-i bint	436	33
Hisse-i bint ⁵⁵	872	66

[s. 18/1]

Mehmed Paşa mahallesinde Abide Hatun'un defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Abide bint-i Hüseyin ile Hasan nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku ibni Osman ile li-ebeveyn er karındaşı Hasan ile el-mütevaffâ -i merkûm Hüseyin'e münhâsıra olduğu bâ'de tahakkuku'ş-şer' verese-i merkûmânın bir birlerinden bâ-dava talep ve iltimasları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese âlâ mâ-farazallahu te'âlâ tevzi ve taksim olunan müteveffîye-yi mezbûrenin terekesi defteridir ki ber-vech-i atı zıkr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Hariciye ve dahiliyeli ma'a hadîka-i muttasıla menzil der-mahalle-i mezbûr	1 bâb	4000	
İncülü tor ve islambul zer-i mahbub	8	860	
Kaşık	12	12	
Fincan	2	2	
Simlice mir'at	1	200	
Biniş yüzlü kürk, ma'a entari	1-1	710	
Cedid kilim	1	80	

⁵⁵ İbn şeklinde olmalı

Dimi yüzölü döşek	1	50	
Atlas yüzölü köhne yorgan	1	20	
Yan minder	2	100	
Köşe minder	2	20	
Altın hatem	1	30	
Gülabdan ağızlığı	8	20	
Hamam takımı		50	
Zenne donu	1	5	
Çarşaf	2	30	
Hilâli ve keten bürük	2	50	
Şiritli şâlî cübbe	1	100	
Kutnu entari ma'a canfeza kablu zerdava kürk	1-1	280	
Nakışlı peşkir, boğça	1-1	20	
Selvi sandık	1	40	
Kaliçe müsta'mel seccâde	4	45	
Kilimseccâde	1	5	
Müsta'mel kilim	1	60	
Köhne kilim	2	20	
Giyim esbâbı		50	
Atlas yüzölü döşek	1	60	
Def'a dimi yüzölü döşek	1	30	
Çiçekli köhne yorgan	1	25	
Köhne çit yüzölü yorgan	1	15	
Atlas yüzölü yastık	1	20	
Çit yüzölü yastık	2	60	
Publa	1	5	
Köhne yastık	1	10	
Def'a köhne publa	2	5	
Biber değirmeni	1	10	
Evâni-i nühâsiye	5 kıyye	684	
Leğen ibrik	1	30	

Kahve güğümü	1	15	
Nühâs-ı ateş tablası	1	10	
Fener	1	5	
Şam‘dan	1	20	
Gülâb kazganı	1	100	
Ocak sac ayağı, matbah demiri, kazma , balta		20	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Bağ der-mevzi-i Bağlısu	1 kıt‘a	100	
Der-mevzi-i Bağlısu harap bağ yeri	1 kıt‘a	10	
Der-zimmet-i merkûm Ömer Ağa kolbağı kıymeti		500	
Def‘a merkûm zimmetinde şam‘dan kıymeti		40	
Der-zimmet-i zevc-i merkûm Mihr-i mü‘eccele		50	
Yekûn		8712	

Minhâ‘l-ıhracât		Guruş	Para
Mütevaflâ -ı mezbûrun techiz ve tekfin ve ta‘mir-i kabir		400	
Resm-i kısmet-i adi ve kaydiyesi		230	
Mehmed paşa mahallesinde vâki‘ mektebin tahtında câri çeşmenin ta‘mir ve termime vasiyeti		200	
Yekûn		830	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		7882	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc-i merkûm	3941	
Hisse-i Ehil merkûm	3941	

[s. 18/2]

Kadioğlu Mehmed bey’in defter kaydı.

Medîneyi Tokad’ta Sarı Güllük mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kadioğlu Mehmed bin Hüseyin nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Ali ile sûlb-i kebîr oğlu Abdulkadir ve sûlb-i sagîre kızları Fatıma ve Nasibe’ye münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i

mezbûrunun mâl-ı mevrûslarını hıfz ve umûr-ı tesviyelerini rû'yet'e kîbeli şer' den vasi nasb olunan vâlideleri Şerîfe Hatun mar'ifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer' iyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ -i mezbûrun terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ebniyesi kıymeti	1 bab	500	
Keşiş tepesi nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	100	
Karyede merkeb	1 re's	30	
Köhne yorgan, döşek, yastık	1-1-1	100	
Kiriş kıymeti		175	
Diraz karyesinde hinta kıymeti	6 rubla'	50	
Def'a köhne yastık	2	8	
Köhne çuval	1 çift	8	
Müsta'mel kaliçe	1	25	
Köhne çuval	1	5	
Kara halı		5	
Def'a Çavuşoğlu üzerinde giriş kıymeti		5	
Furuht olunan köhne giyim elbisesi, Tüfenk ve palaska kıymetleri	1	44	
Evâni-i nühâsiye	19 kıyye	230	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		5	
Der-zimmet-i Bireb karyeli Kel Ahmed Oğlu Osman		180	
Der-zimmet-i Turfanlı çoban oğlu Emin			
Der-zimmet-i Birebli Bıdık Kethüda ba temassuk			
Der-zimmet-i Birebli Hacı mehemet ba temassuk			
Der-zimmet-i Oflu Ömer oğlu ba temassuks			
Der-zimmet-i Ali bey defteri bâ-defteri		50	
Der-zimmet-i Pazarlı Safer Oğlu bâ-defteri		43	

Def'a kırış kıymeti Cenik Oğlu Osman üzerinde bâ-defteri		42	
Der-zimmet-i Kasım Oğlu		7	
Der-zimmet-i İbaç		19	
Der-zimmet-i Keçeci Tombul Oğlu		24	
Yekün		2250	

Minhâ'l-ihracât	Miktar	Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		71	
Resm-i kısmet-i âdi		56.5	
Kaydiye		3.5	
Mihr-i mü'eccel li'z-zeveti'l-mezkûre		150	
Yekün		271	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1969	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	246	15
Hisse-i bint	430	86
Hisse-i bint	430	86
Hisse-i ibn	861	52

[s. 19/1]

Medîne-i Tokad'da Muslûhiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmü Gülsüm bint-i Hasan nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Ali bin Hasan ile sulb-i sagır oğulları Ömer ve Hasan ve Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ba ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan müteveffîye-yi mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr onulur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Def'a döşek, yorgan, yastık	1-1-1	40	

Evâni-i nühâsiye	116 kıyye	131	
Der-zimmet-i mihr-i mü'eccel-i zevc-i mezbûr Ali bin Hasan		71	
Yekûn		313	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		7	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		306	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	76	60
Hisse-i ibn	76	60
Hisse-i ibn	76	60
Hisse-i ibn	76	60

[s. 19/2]

Bâ'dehu zevc-i mezbûr Ali bin Hasan dahi fevt olmakla verâseti zevce-i metrûkesi Ârife bint-i İsa ile Aişe bint-i Ömer ve sûlb-i sagîr oğulları Ömer ve Hasan ve Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan halileri Seyyid Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan mütevaflâ -yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zıkr olunur. Hurrire fî tarihi'l mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bab	200	
Merkeb	1 re's	80	
Gömlek	2	16	
Aba ve donu		5	
Köhne döşek, yastık, publa	1-1-1	35	
Destar, müsta'mel kilim	1	15	
Hınta (buğday)	2 rubla'	14	

Diğer hinta	2,5 rubla‘	21	
Bir miktar yarma	7 rubla‘	56	
Un	3,5 rubla‘	21	
Müsta‘mel çuval ... ⁵⁶	7 çift	30	
Olunmuş kilim elbisesi kıymeti		66	
Kitap	2 çift	7	
Nacak ve beriye	2	4	
Çul	1	6	
Şam‘dan	1	5	
Köhne kadife entari ve ma‘a bez entari	1-2	10	
Köhne sandık	3	3	
Bel, kazma, balta, kürek	1-1-1-1	20	
Sagîr nühâs terazi	1	3	
Demir sikke ma‘a begari ?		5	
Sagîr heybe	1	3,5	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		13,5	
Mukeddema müteveffîye olan zevcesi mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun’dan isâbet eden ber- mûcib-i bâlâ hisse-i irsiyesi	60 hisse	86	
Yekûn		1117,5	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ -yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		50	
Mehr-i mü’ecce li’z-zevce-i mezbûre		50	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		28,5	
Yekûn		128,5	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		989	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	123	75

⁵⁶ Bir kelime okunamadı

Hisse-i Ümm	144	27
Hisse-i İbn	240	45
Hisse-i İbn	240	45
Hisse-i İbn	240	45

[s. 20/1]

Bağçeci Salih'in beytü'l-mal defter kaydı.

Meydân-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bağçeci Salih bin Abdullah nâm mütevaffâ'nın verâseti zevce-i metrûkesi Hatice bint-i Cafer ve Aişe bint-i İbrahim'den gayri zâhirde varise-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıp bâki tereke cânib-i beytü'l-mâla ait ve râcî olmakla hala medîne-i mezbûr muhassalî vekili olup vâki' olan beytü'l-mâl-ı amme ve hassa kabzına me'mûr atüfetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr İbrahim Ağa talebi ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-î sultanide bi'l-müzâyede furûht olunarak ba'de ihraci'l-masârif ve hisse-i zevceteyn esmânı muhassallık sandığına teslim olunmak üzere me'mûr-ı merkûm yedîne i'tâ olunan tereke-yi müteveffîye-i merkûmun defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ısrin ve min şehri Ramazani'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Yarma bulgur	8 rubla'	80	
İri darı	1,5 rubla'	5	
Esder ber vech-i tahmin ?		5	
... ⁵⁷ tohum	3 kıyye	9	
Madenüs tohumu	2 kıyye	2	
Hıyar çekirdeği	6 kıyye	30	
Lapa	8 kıyye	11	
Ekşi tatlı pekmez	12 kıyye	12	
Şaîr	2 rubla'	8	
Elma kurusu batman	6 batman	15	
Müsta'mel çuval	2 çift	30	
Elma batman	18batman	20	

⁵⁷ Bir kelime okunamadı

Merkeb	1 re's	150	
Giyim elbisesi		25	
Demir ve bel	1-1	30	
Der-zimmet-i Manav Deli Salih		50	
Der-zimmet-i Molla Salih Efendi		200	
Der-zimmet-i Bağçecikci Kel Yılan		20	
Evâni-i nühâsiye	102 kıyye	126	
Der-zimmet-i Yaman-oğlu Manav Ali		202,5	
Mevcûd ıspanak kıymeti		112	
Soğan kıymeti		300	
İşleme kıymeti adet	500	250	
Kazma kıymeti	15	100	
Meşale		5	
Diğer işleme kıymeti	22	115	
Def'a kazma kıymeti		35	
Def'a çetel kıymeti		25	
Pezük	1	10	
Hacı dede zimmetinden lahana kıymeti		31	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		12	
Yekûn		2034	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Ber-mûcib-i techiz ve tekfin masrâfı		300	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		54	
Deyn-i müsbî-i-i Elmacı Oğlu Osman'a ba vasiye Bi-şehâdeti Abdullah bin Mehmed ve mecbur El-hac Mustafa ile Hasan		50	
Deyn-i müsbî-i-i Yanık Ali bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		50	
Deyn-i müsbî-i-i Kizir Oğlu Halil'e bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		30	

Deyn-i müsbit-i-i Hacı Dede zevcesi Şerîfe'ye bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		20	
Deyn-i müsbit-i-i Nalbant İbrahim bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		25	
Deyn-i müsbit-i-i Nadir Normanlı Oğlu bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		5	
Deyn-i müsbit-i-i Kosoğlu gelini bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		100	
Deyn-i müsbit-i-i Bayrambaş Oğlu İbrahim'e bâ-vasiyye Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		47	
Deyn-i müsbit-i-i Bakkal Oğlu Hamid Bi-şehâdeti Manav Mehmed bin Ahmed ve Osman bin Salih		30	
Deyn-i müsbit-i-i Kosoğlu Bi-şehâdeti Kiziroğlu Halil ve ... ⁵⁸ başı Ahmed bin Mustafa		267	
Mihr-i müsbit-i-i li'z-zevce'ti'l-mezbûre Aişe'ye Bi-şehâdeti El-hac Mustafa bin Hasan ve Abdullah bin Hasan		300	
Mihr-i müsbit-i-i li'z-zevce'ti'l-mezbûre Hatice'ye Bi-şehâdeti şahidân-ı mezbûrân		150	
Yekûn		1421	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		606	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre Hatice minhâ	75	
Hisse-i zevce-i mezbûre Aişe minhâ	75	

Bâki 454 guruş 60 akçe muhasallık sandığına teslim olunacağını müş'ir iş bu mahalle şerh verilmiştir.

[s. 20/2]

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cübbenin Ahmed bin Ali nâm mütevaffâ'nın verâseti zevce-i metrûkesi

⁵⁸ Bir kelime okunamadı

Fatıma bint-i Halil ile gâ'ibü ani'd-diyâr li-ebeveyn er-karındaşı İbrahim ve sûlbiye-i kebîre kızı Hatice ve sûlbiye-i sagîre kızları Rukiye, Atike ve Abide'ye mûnhasara olduğu şer'an zâhir ve numâyân olduktan sonra sagîrun-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan anaları mezbûre Fatıma ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defteri müfredatıdır ki ber vech-i ati zıkr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Şevvâli'l mükerrerem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzil	1 bab	1200	
Merkeb	1bab	30	
Köhne makat	1	20	
Köhne yastık	2	10	
Giyim elbise		20	
Evâni-i nühâsiye	7 kıyye	77	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Yekün		1377	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ-i mezbûrun techiz ve tekfinine masrâfı		53	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		39	
Mihr-i mü'eccele li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Taha oğlu Osman ve Manav Ahmet bin Abdullah gıbbü't-tahlîf		125	
Yekün		217	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1160	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	145	

Hisse-i ahi'l-ebb	141	80
Hisse-i bint	193	40
Hisse-i bint	193	40
Hisse-i bint	193	40
Hisse-i bint	193	40

[s. 21/1]

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Firiste bint-i Anderiye nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûku Sava veled-i Toma ile sûlbiye-i kebîre kızı Maryem ve sûlb-i sagîr oğulları Hadili ve Toma'ya munhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bi-emr-i şer' ve verese-i mezbûrun talebi ve iltimaslarıyla tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan hâlîk-i mersûmenin terekesinin defteridir ber vech-i ati zikr olunur hurrire fi'l-yevmi's-sâbi min şehri şevvâlî'l mükerrerem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Altın yaldızlı sim askı	1	60	
İslambul altını	3	80	
Sim hatem	9	18	
Fil dişi tarak ve hamam tası	1	5	
Tamsahâne entari	1	40	
Şeritli çevre	1	15	
Kıbrıs kâri havlu ma'a omuz havlusu	1-1	10	
Tokad kâri boğça	1	5	
Mücessem çit	2	8	
Tokad kâri çit	3	6	
İpekli peşkir, diğer peşkir	1-1	12	
İşlemeli yağlık	1	40	
Bayağı işlemeli uçkur	2	5	
İpekli gömlek	1	20	
Atlas zenne donu	1	15	
Taraklı endâze	1	10	

İpekli don	1	10	
Çamaşır çarşafı	1	5	
Dülbend	1	4	
Çit boğça		3	
Altın hatem	6	30	
İncili küpe		10	
Sim zincir ber vech-i tahmin		20	
Yaldız altûni, sim kuşak , Mısır altunu yedi ile fûrûht olunmuş	3-1	360	
Fındık rubiyesi , def'a ... ⁵⁹ rubiye	2	18	
Def'a rub'ıye, doksanlık	2-1	24	
İpekli peşkir	2	8	
İpekli gömlek	1	15	
Kıvırtma	1	2	
İşleme makrame	2	8	
İşleme	1	5	
İşlemeli peşkir	1	5	
Cessem	1	7	
Tokad kari çit	2	6	
Dülbend	1	2,5	
Yabancı çit	2	2	
Keten gömleklik	5 endâze	6	
Müsta'mel kutni entari	1	50	
Çiçekli Müsta'mel kürk yüzü	1	10	
Nühâs aşurma ... ⁶⁰	1	30	
Sagîr sandık	1	10	
Solma çiçekli entari	1	35	
İpekli gömlek	1	20	
Bataraklı yüzlü kürk	1	150	

⁵⁹ Bir kelime okunamadı

⁶⁰

İpekli peşkir, işlemeli	2-1	15	
İşlemeli makrame	1	3	
Gömleklik parça	1	5	
İşlemeli uçkur	1	3	
Keten gömlek parçası	1	2	
Uckur dülbend	3-1	4	
Yeni dünya çit		6	
Tokad kari yağlık	1	2	
Bayağı dülbend	1	1	
Cam taşı	1	4	
Hamam leğeni	1	10	
Bakraç	1	12	
Sim askı	1	15	
Peşkir	1	3	
Kıvrıtma gömlek	1	12	
Kuşak kolanı ma'a yancı şerit		3	
⁶¹ ...		15	
Furûht olmuş ibrik, kazgan maşrabı	1-1-1	25	
Çamaşır leğeni	5,5 kıyye	66	
Yekün		1469	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi minhâ		38,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1430,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	357	75
Hisse-i bint	214	8
Hisse-i ibn	429	18
Hisse-i ibn	429	18

⁶¹ Bir kelime okunamadı

[s. 21/2]

Bâ'dehu zevc-i mersûm Sava veled-i Toma dahi hâlik olmağla verâseti zevce-i metrûkesi Feride bint-i Haçık ile sûlb-i kebîr oğulları Toma ve Yavlı ve sûlbiye-i kebîre kızı Meryem'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrun talep ve iltimâslarıyla ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî tarihi'l-mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bab	3000	
Dimi yüzlü döşek	2	60	
Çit yüzü döşek	1	35	
Müsta'mel dimi yüzü döşek	2	70	
Kırmızılı çityüzlü yorgan	2	60	
Def'a müsta'mel kırmızı yüzlü çit yorgan	2	60	
Def'a müsta'mel yorgan	1	25	
Kefere minder, köhne publa, sagîr yastık	2-1-2	15	
Köhne sagîr yorgan	1	6	
Dimi yastık	6	60	
Çit yüzlü publa	1	3	
Atlas yüzlü sagîr minder	2-1	10	
Müsta'mel çit yüzlü yorgan, köhne makat	1-1	25	
Sagîre kefare minder, publa	2	5	
Müsta'mel kaliçeseccâde	1	25	
Cedid kebîre kilim	1	25	
Köhne sagîr kilim	2	20	
Sagîr kilim parçası	1	5	
Müsta'mel atlas yastık yüzü ve parçayı diğer	12	120	
Dimi döşek yüzü	1-1	20	
Köhne havlu	1	3	
Müsta'mel döşeme	2	4	
Köhne makat	2	8	

Tepsi	2	1	
Dolama peşkir	1	10	
Minder yüzü ve boğça parçaları	10	15	
Köhne kürk parçası	1	6	
Şilte yastık		15	
Sagîr minder	3	6	
Beyaz yüzlü minder	1	10	
Müsta'mel kebîr kilim	1	20	
Köhne beyaz kilim	1	10	
Dolama peşkiri	1	5	
Gezi çuka	8 arşın	80	
Hamam takımı parçası	1	10	
Mamlu sagîr yan minderi	2	15	
Köhne yorgan	1	5	
Esbab-ı aher	2	2	
Nühâs fener	1	5	
Sagîr ve kebîr tabak	9	8	
Şam'dan	1	5	
Buhurdan	1	2	
Fağfur fincan	14	20	
Sagîr kebîr bolat, tepsi	1-1	5	
Kebîr sini, sagir fincan	4-2	10	
Arak ibriği ve sim fincan	1-1	18	
Sagîr çekmece derûnunda zene ve terazi		10	
Kahve ibriği, cezve	2-1	5	
Kalay bukal	4	5	
Siyah şişe	6	6	
Arak bardağı	2	5	
Nühâs terazi	1	5	
Köhne çuka	1	10	
Karasabun	2	10	

... ⁶² nargile me‘a ser	1	5	
Köhne horuç		8	
Def‘a sagir sandık	1	10	
Kebîrce sandık	1	25	
Derûn-ı mezbûrda ambar	1 bab		
Duhan çubukları	3	6	
Hamam kaliçesi	1	15	
Hasır	3	7,5	
Harir ber vech-i tamin		195	
Mikras	1	2,5	
... ⁶³ fûrûht eylediği nühâs kıymeti		14	
Zevce-i mezbûre ... ⁶⁴ zimmetinde olan eşyâ kıymeti		122	
Der-zimmet-i diğcr zevce-i mezbûrede		200	
Evâni-i nühâsiye	36 kıyye	432	
Nakd-i mevcûd ... ⁶⁵ zimmetinde		1550	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		40,5	
Hâlik-i mersûmun makeddema hâlik olan zevcesi Hırsine’den isâbet eden hisse-i irsiyesi		357,5	
Yekûn		7058	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmenin laşesine masrâf		300	
Resm-i-i kısmet-i âdi		167	
Kaydiyesi		10	
Yekûn		477	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		6581	

⁶² Bir kelime okunamadı

⁶³ Bir kelime okunamadı

⁶⁴ Bir kelime okunamadı

⁶⁵ Bir kelime okunamadı

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevceti'l-mezbûre	822	75
Hisse-i bint	1150	81
Hisse-i ibn	2303	42
Hisse-i ibn	2303	42

[s. 22/1]

Medîne-i Tokad'da Cedid mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Râziye bint-i Ebubekir nâm müteveffîyenin verâseti zevce-i metrûku Mustafa bin Ebubekir ile sûlbiye-i kebîre kızı Ârife bint-i Mehmed ve sulb-i sagîr oğulları Mehmed bin Halil ve Ahmed bin Mustafay'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûr Mehmed'in rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete vâsi nasb olunan ammetesi Kara Molla Oğlu zevcesi Rabiâ Hâtun ve sagîr-i mezbûr Ahmed'e vâsi nasb olunan karındaşı Mustafa ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffîyenin terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l -hâdi aşer min şehri şevvâli'l mükerrerem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
İncili küpe	1 çift	60	
Parça bez	5 endâze	6	
Gömleklik bez parçası	1	7	
Def'a gömleklik parçası	1	7	
Köhne salî cübbe	1	15	
Kara sabun		2.5	
Beyaz çıkı derûnunda ... ⁶⁶ keten ipliği ve bir kelep ve pembe ipliği ve sair çal çaput		10	
Müsta'mel şeytan bezi minder	1	5	
Zenne donu ve köhne bez gömlek	1-1-4	5	
Köhne libade ... ⁶⁷ ve sair çaputlar	1-1	2	
Nakid der-kise		11.5	

⁶⁶ Bir kelime okunamadı

⁶⁷ Bir kelime okunamadı

Def' a nakit der-kise		300	
Yekün		430	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i-i kısmet minhâ		12	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		418	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	104	60
Hisse-i bint	62	84
Hisse-i ibn	125	48
Hisse-i ibn	125	48

[s. 22/2]

Badehu zevc-i mezbûr Mustafa dahi fevt olmakla verâseti sûlb-i sagîr oğlu Ahmed ve sulb-i kebîr oğlu Mustafa ve sûlbiye-i sagîre kızı Abide'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûr Ahmed'in ve Mustafa ve sagîre-i mezbûre Abide'nin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete vâsi nasb olunan haletesi Emine bint-i Ahmed ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şe'yye tevzi ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekisinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olundu. Hurrire fî tarihi'l mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bab	1250	
Bağ der mevki-i Malkayası	1 kıt'a	500	
Kara sığır ineği, ... ⁶⁸	1-1	100	
... ⁶⁹ merkebi	1 re's	30	
Hinta	4 rubla'	25	
Köhne dimi döşek yüzü	1	40	
Şal bederli döşek	1	15	
Müsta'mel yorgan	4	60	
Köhne dimi yüzlü yastık, memlu yastık	1-1	25	

⁶⁸ Bir kelime okunamadı

⁶⁹ Bir kelime okunamadı

Çit yüzölçü publa	1	5	
Köhne döşek minderi	1	6	
Müsta'mel kalice	1	12	
Köhne kilim	1	5	
Köhne mâ'î yan kilimi	2	21,5	
Def'a köhne kilim	2	20	
Köhne çuval	1 çift	15	
Def'a köhne kilim	1	5	
Müsta'mel yastık, yan minderi , sagîr minder	2-1-1	35	
Müsta'mel kilim, köhne ihram	1-1	30,5	
Kebîr ... ma'a imâme ve def'a çubuk	1-1-3	10	
... ⁷⁰ kılıç	1	10	
Bulgur	1.5 rubla'	15	
Şaîr	7 rubla'	25	
Hınta	1 rubla'	8	
Kahve takımı		15	
Cedid pekmez	6 batman	24	
Hurdada kahve değirmeni	1	5	
... ⁷¹ makas	1	2	
Evâni-i nühâsiye	56 kıyye	552	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		18	
Nakd der-kise		300	
Makddema Müteveffâ olan zevcesi mezbûre isâbet eden hissey-i irsiyesi		104,5	
Yekün		3304,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfine masrâf ber-mûceb-i vasiyet		300	
Resm-i kısmet-i âdi		80	

⁷⁰ Bir kelime okunamadı

⁷¹ Bir kelime okunamadı

Kaydiyesi		5	
Yekün		385	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2919.5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bint	583	108
Hisse-i ibn	1167	96
Hisse-i ibn	1167	96

[s. 23/1]

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kahveci Halil Bin Abdullah nâm mütevaffânın verâseti sûlb-i sagîr oğlu Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve olduktan sonra sagîre-i mezbûrun rûşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete vâsi nasb olunan ammetesi Rabia Hatun ma'rifet-i ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekesinin defteri müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l yevmi'l-hâdi aşer Min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Def'a yastık, publa	1-1	10	
Köhne kilim	1	10	
Nühâs güğüm	1	30	
Sofra bezi	1	5	
Yeşil sandık	1	20	
Yekün		135	

Minhâ'l-ihracât	Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiye minhâ	4	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	131	

Yalnız yüz otuz bir guruştur. Mebalîğ-i mezbûr vasiyye-yi merkûm Rabia Hatun'a teslim olunmuştur

[s. 23/2]

İkizler oğlu Salih Efendi'nin defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İkizler oğlu Salih Efendi ibn-i Mahmûd nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i El-hac Hasan ile sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe'ye ve sûlb-i sagîr oğlu Mehmed 'e münhâsıra olduğu bâ'de't-tahakkuki's-şer'i numâyan olduktan sonra sagîre-i mezbûre Şerîfe'nin rûşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete vâsi nasb olunan haletesi Atike bint-i sagîr merkûm Mehmed ...⁷² vasi nasb olunan ammisi Mehmed ile ve ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese âla ma-farazallahü'l-alîm el-hakîm tevzî ve taksîm olunan Müteveffâ-yı merkûmun terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l yevmi's-sâbi min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i Soğukpınar-ı Müslim	1 bab	5000	
Bağçe der Mahalle-i mezbûre	1 kıt'a	1500	
Def'a bağçe der-mevzi-i Çağa Gölü	1 kıt'a	1000	
Bağ der-mevzi-i Kumluklar	1 kıt'a	150	
Def'a bağ der-mevzi-i Kabilî Çayı	1 kıt'a	100	
Kadife yastık çit yüzlü	2	100	
En'am-ı şerîf	1 çift	10	
Köhne sagîr minder	4	20	
Müsta'mel döşek	2	50	
Def'a köhne sagîr minder	1	10	
Köhne publa	2	10	
Yorgan	2	50	
Köhne makat	4	20	
Sofra bezi peşkir	1-1	15	
Saman hararı	1 çift	20	
Münakkaş çarşab	1	20	
Müsta'mel şal	1	20	

⁷² Bir kelime okunamadı

Münakkaş peşkir	6	30	
Yaka düğmesi		15	
Münakkaş uçkur	2	10	
Münakkaş çevre	1	20	
Yastık örtüsü hamam boğçası	1-4	25	
Gerdanlık	5	100	
Sim hilal, resimli hakik ve sim askı		50	
Fincan , zar ,tepsi,	9-9-1	26	
Sim mir'ât, sade mir'ât	2-1	150	
Soğan tohumu	6 kıyye	30	
Kahve güğümü, ibrik, cezve	3-4-3	25	
Tahta ve sepet sandık	2	30	
Yarma ve bulgur	4 rubla'	32	
Evâni-i nühâsiye	Fi:12/62 kıyye	744	
Karabakla	3 rubla'	18	
Müsta'mel kilim	2	40	
Sagîr ... ⁷³	3	15	
Kebîr makat	3	150	
Def'a Müsta'mel kilim	1	50	
Köhne kilim	3	15	
Şilte döşek		10	
Müsta'mel sagîr minder	3	15	
Def'a müsta'mel kadife yüzlü yastık	4	60	
Def'a çit yüzlü yastık	6	60	
Köhne minder	1	5	
Sagîr ve kebîr şam'dan	1	10	
Hoşaf kaşığı	12	30	
Def'a Evâni-i nühâsiye	26 kıyye	260	
Nühâs terazi	1	10	

⁷³ Bir kelime okunamadı

Gebran tahtası	30	30	
Demir sac	1	3	
Der-zimmet-i Mehmed oğlu Mustafa bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Ammisi Süleyman bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Kara Halil oğlu Mehmed bâ-temessük		500	
Der-zimmet-i Kizir Kirkor bâ-temessük		150	
Der-zimmet-i Dikici El-hac Hasan Ağa bâ-temessük		150	
Der-zimmet-i Bağceci Nasuh oğlu Ali bâ-temessük		150	
Der-zimmet-i Kürkçü Yani oğlu vasil bâ-temessük		300	
Bağçe gediği		80	
Merkeb	1 re's	40	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		25	
Yekün		11848	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfine masrâfı		80	
Resm-i kısmet-i âdi		296	
Kaydiyesi		18	
Yekün		394	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		11454	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre	1431	90
Hisse-i bintü'l-mezbûre	3340	90
Hisse-i ibnü'l-mezbûre	6681	60

[s. 23/3]

Kasaba-ı Niksar'da vefat eden Ahmed'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Acemşir mahallesi sâkinlerinden olup Kasaba-i Niksar'da müte'ehhilen sâkin iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin Ali nâm müteveffânın verâseti Tokad'da sâkin zevce-i metrûkesi Emine bint-i Mahmûd Niksar'da sâkin diğer

zevcesi Emetullah bint-i Abdullah ile sûlb-i sagîr oğlu Ahmed ve sûlbiye-i kebîre kızı Aîşe ve gâ'ibü ani'd-diyâr oğlu Ömer'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi min şehri Şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede menzil	1 bab	600	
Bağ der-mevzi-i Sofucık	1 kıt'a	300	
Bağ-ı mezkûr civarında tohum isti'ab eden bağ yeri	4 rubla'	700	
Müsta'mel basma çit yüzlü döşek, dimi yüzlü yastık, çit yüzlü yastık	1-2-2	60	
Evâni-i nühâsiye 100 dirhem	9 kıyye	111	
Köhne kilim		5,5	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		24	
Yekün		1800,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet ve kaydiye		47,5	
Mihr-i mü'eccel li'z-zevceti'l şerife mezbûre Emine Hatun		150	
<i>Elli altı ve elli yedi senelerine mahsuben salyanesine verilen</i>			
Yekün		70	
Sahhü'l-bâkî		267,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1533	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre	95	97
Hisse-i diğêr zevce-i mezbûre	95	97
Hisse-i bint	268	33
Hisse-i ibn	536	66

Hisse-i ibn	536	66

[s. 24/1]

Hanife Hatun'un defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hanife bint-i Ahmed nâm müteveffiyenin verâseti zevce-i metrûkesi Hüseyin bin Ömer ile Sadr-i kebîr oğulları Şerîf Mehmed ve Abdullah ve Ali'ye münhâsıra olduğu ba'de't-tehakkükü'ş-şer'î verese-i mezbûrdan ibn-i merkûm Şerîf Mehmed vâlidesi müteveffîye-i mezbûrenin terekesine dair mükeddema babasının zimmetini ibra eylediği ibrâz olunan hüccet-i şer'îyyeden nümâyân olmakla verese-i sâ'irenin taleb ve iltimasları ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'îyye tevzî ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurreire fî'l yevmi'l-hâmis min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bab	800	
Bağ der-mevzi-i Sofucuk	1 kıt'a	600	
Köhne sagîr minder yüzü	8	10	
Köhne yastık	10	10	
Köhne yorgan	2	50	
Köhne makat yüzü	2-1	15	
Köhne kaliçe	1	20	
Köhne kilim, kebîr sagîr minder	1-1-1	30	
Nühâs mangal	1	30	
Sagîr kebîr şam'dan	2	15	
Bekmez	15 batman	80	
Evâni-i nühâsiye	40 kıyye	400	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		30	
Yekün		2200	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfin masrâfi		80	

Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		57	
Yekûn		137	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2063	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc-i merkûm	515	
Hisse-i merkûm Abdullah	773	75
Hisse-i merkûm Ali	773	75

[s. 24/2]

Badehu zevc-i mezbûr Hüseyin'in defter kaydı

Bâ'dehu Hüseyin ibn-i Ömer dahi fevt olup verâseti sûlb-i kebîr oğulları Şerîf ve Mehmed ve Abdullah ve gâ'ibü ani'd-diyâr Ali'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve numâyân olduktan sonra gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin anası müteveffîye ve babası Müteveffânın terekelerinden müntakıl mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâsete ve tesviyes-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'eden vasi ve kayyum nasb olunan ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese â'lâ ma-farazallahu teâla tevzî' ve taksîm olunan müteva'ffâ -yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrir fi yevmi tarihi'l-mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kemer-i Kebîr nâm mahalde vâki' dokuz sehimde bir sehim hadîka kıymeti		300	
Müsta'mel şilte	1	15	
Nühâs leğeni	1	10	
Köhne kilim	1	15	
Müsta'mel kilim	1	20	
Def'a müsta'mel kilim	1	30	
Zevcesi müteveffîyenin terekesinden ber-mûcib-i kassam hissesi	30	515	
Evâni-i nühâsiye	2,5 kıyye	25	
Yekûn	70	930	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfin masrâfı		90	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		25	
Yekün		115	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	90	815	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i ibnû'l-merkûm Şerîf Mehmed	271	110
Hisse-i ibnû'l-merkûm Abdullah	271	110
Hisse-i ibnû'l-merkûm Ali	271	110

[s. 25/1]

Medîne-i Tokad'da Yazıcık mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt Mustafa bin Abdi nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Kasım'dan gay-ı zâhirde varis-i mâ'ruf ve mâ'rûfesi olmayıp baki tereke cânib-i beytü'l-mâla ait olmuş ise de mütevaffâ -i merkûmun mâl-ı metrûku duyûnuna vefâ etmediğinden ashâb-ı dain ve emin-i beytü'l-mal olan Tokad muhassıl vekili atûfetli Mehmed Ağa tarafından me'mûr İbrahim Ağa ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-i sultaniyede bi'l-müzâyede furuht olunarak husûle gelen esmânından bâ'de subûti's-şer'i tebeyyün eden dâinlerine a'lâ tariki'l-gûrema tevzî' ve taksîm olunan mütevaffâ -ı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-râbi min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	225	
Evâni-i nühâsiye	25 kıyye	325	
Balta, bel, ma'a sap	1-1-1	14,5	
Sac ayağı, ocak rükübü	2-1-2	23	
Müsta'mel yorgan	1	17	
Çul	3	26	
Yastık, minder	2-2	17	
Def'a çul, çuval	1-2	9	10
Küp kıymeti		3	

Hatab		10	
Der-zimmet-i Katırcı Eyüp bâ-defteri		180	
Yekün		850	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfin masrâfı		67,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		22,5	
Dellaliye ve kaydiye masrâfı		25	
Yekün		115	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-Gurama			

Deyn	Guruş	An-Gurama
Deyn-i müsbit-i Emir İsmail kızı Zeliha Bi-şehâdeti Beçeli oğlu Süleyman bin Osman ve Zeliha bint-i İsmail ve Şerîfe bint-i Kasım gibbü't-tahlîf	200	183 guruş 90 mebla'
Deyn-i müsbit-i Katırcı Eyüp li'ş-şahadet-iZeminci Hüseyin oğlu Pir Mehmed ile Kasım gibbü't-tahlîf	400	365 guruş 60 mebla'
Mihr-i müspite li'z-zevceti'l- mezbûre Bi-şehâdeti Boyalı Osman bin İsmail ve Mehmed bin Mehmed ibn-i Kasım gibbü't-tahlîf	200	185 guruş 60 mebla'
Yekun deyni	800	
Gurama	735	

[s. 25/2]

Zeliha Hatun'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Zeliha bint-i Ebubekir nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Süleyman bin Numan ile anası Ümmü Gülsüm ve sadriye-i kebîre kızı Fatıma ve sagîr kızları Hafize ve Zeynep'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagirân-ı mezbûrânın babaları merkûm Süleyman ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin tereke defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâdis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzil hisse kıymeti	1	2100	
Müsta'mel atlas yüzlü döşek	2	80	
Müsta'mel atlas yüzlü yastık, dimi yüzlü yastık	1-1	30	
Publa	3	10	
Def'a müsta'mel yastık	5	40	
Müsta'mel yorgan	2	50	
Def'a müsta'mel şilte döşek	2	30	
Müsta'mel sagîr yan minderi ve köşe	1-1	15	
Sofra bezi, dolama peşkir	1-1	15	
Müsta'mel zenne donu	2	15	
Müsta'mel parçası	1	10	
Gömleklik	2	10	
Müsta'mel peşkir	12	20	
Def'a gömleklik parçası	2	60	
Aba donu	2	10	
Uçkur ma'a parça	2	5	
İşlemeli peşkir	2	30	
İşlemeli makreme	2	10	
İşlemeli havlu	1	50	
Sagîr boğça	2	5	
Baş dülbendi	2	4	
Müsta'mel altı yarmalı entari	1	65	
Müsta'mel Diyarbekir taraklısı ve entari	1	30	
Müsta'mel bürük	1	25	
Cedid İngiliz şalı	1	30	
Zenne şalvarı	1	15	
Hamam takımı	1	15	
Yaldız sim kuşak ma'a kolan	1-1	60	
Tahta sandık	1	20	
Sagîr sim kutu ma'a sürmedanlık		20	

Köhne kilim	2	40	
Evâni-i nühâsiye	25 kyye	300	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Furuht olunan şalî cübbe	1	100	
Der-zimmet-i Mihr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre		150	
Yekün		3474	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfine masrâf		100	
Resm-i kısmet ve kaydiyesi		92	
Yekün		192	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		3282	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	757	46
Hisse-i Ümm	504	110
Hisse-i Bint	673	27
Hisse-i Bint	673	27
Hisse-i Bint	673	27
Meblağü'l-baki		3

[s. 26/1]

Bağçeci Hüseyin'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Zincirli Kuyu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bağçeci Hüseyin ibn-i Mehmed nâm Müteveffânın verâseti zevce-i menkûhâ-ı metrûkesi Saliha bint-i Emin ile sülbiye-i sagîre kızı Emine ve li-ebeveyn kız karındaşı Emine bint-i Mehmed-'e münhâsıra olduğu ba'de't-tahakkuki'ş-şer'i zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûre Emine'nin vakt-i rüşd ve sedadlarına mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırasete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'i enverde vasiye nasb olunan validesi mezbûre Saliha Hatun'un talep ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese ala ma farazallahu tealâ tevzî' ve taksîm olunan Müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmîs ve'l-ışrin min şehri ramazani'l-mübârek li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kelâm-ı kadîm	1 cild	50	
En'amı şerîf	3 cild	10	
Menzil ve hadîka-yı muttasıl der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	1400	
Bağ der-mevzi'-i Kabeli çayırı	1 kıt'a	400	
Bağçe der-mevzi-i Çuğa gölü	2 tahta	2000	
Merkeb	1 re's	30	
Yastık, sagır minder	7-2	70	
Köhne kilim	1	5	
Kaliçe seccâde	1	25	
Köhne döşek yorgan	2-1	60	
Hinta	2 rubla'	15	
İri darı	2 rubla'	4	
Yarma bulgur	2 rubla'	18	
Dakik bir miktar		5	
Giyim elbisesi		15	
Kahve takımı		10	
Gömleklik bez parçası	3	25	
Evâni-i nühâsiye	61 kıyye	680	
Meyve kıymeti		20	
Bekmez ve reçel kıymeti		30	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		24	
Müfti hanından hissesi		150	
Nakdi mevcûd		300	
Der-zimmet-i Boloslu Tisvar oğlu Bodos		110	
Der-zimmet-i Elvancı Karabit		300	
Der-zimmet-i Soğuk Pınarlı Oğlu Esad		200	
Der-zimmet-i Çengelli Oğlu Mustafa		53	
Der-zimmet-i Peştemalcı Ferhat		250	
Der-zimmet-i Direkli Hacı Oğlu Osman		44	
Der-zimmet-i Pazarcıklı Rukiye Hatun		56	

Der-zimmet-i Reis Oğlu Ebubekir Ağa		110	
Der-zimmet-i Hacı Oğlu İbrahim		112	
Yekün		6981	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfin ez-vasiyeti meyyit		300	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		184	
Mihr-i mü'eccel der-müsbit-i-i li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti ... ⁷⁴ Ahmed ile Ahmed ... ⁷⁵ ibn-i emin gibbû't-tahlîf		400	
Tekkeçiler Camiî ve Cam-i Kebîrin ta'mir ve termimiyesi tevatüren bir nehci şer'î isbat olunan sülûs vasiyeti ez gayri techizi tekfin		1832	
Yekün		2716	
Sahhû'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4265	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre	533	15
Hisse-i bint-i mezbûre	1032	60
Hisse-i Uhtü'l merkûm	1599	45

[s. 26/2]

Tosun-oğlu Hüseyin'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacıb mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Ali nâm mütevaffânın verâseti zevc-i menkûha-yı Emine bint-i Hüseyin ile gâ'ibü ani'd-diyar sûlb-i kebîr oğlu Mehmed 'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra gâ'ib-i merkûmun mâl -ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı sairesini rü'yete kibel-i şer' den kayyum nasb olunan eniştesi Hüseyin bin Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur.

⁷⁴ Bir kelime okunamadı

⁷⁵ Bir kelime okunamadı

Hurrire fî'l-yevmi's-sâdi ve ısrin min şevvâli'l mükerrerem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzili	1 bâb	800	
Köhne döşek, yastık, yorgan	1-1-1	50	
Köhne kebe, çuha, çorap	1-1-1	50	
Evâni-i nühâsiye	7 kıyye	88	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		12	
Giyim elbisesi		40	
Yekün		400	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfine masrâfı		54,5	
Resm-i kısmet ve kaydiyesi		13	
Mihr-i mü'eccel der-müsbit-i-i li'z-zevceti'l-mezbûre		50	
Yekün		117,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		322,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	40	37
Hisse-i ibn	282	22

[s. 27/1]

Ümmü Gülsüm'ün defter-i kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmü Gülsüm bint-i Mehmed ibn-i Abdullah nâm müteveffiyenin ...⁷⁶ ... sülüs Arife bint-i Mehmed'ten gayri zâhirde varis-i ma'rûfa ve ma'rûfesi olmayıp baki terekisi cânib-i beytü'l-mâla ait ve râci olmakla bu makule beytü'l-mal-ı amme ve hâssanın ber-mûceb-i Tanzimât-ı Hayriye kabzına me'mûr Tokad muhassılı vekili Atufetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr kılınan yüzbaşı vekili Osman Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bade't-tahrîr müteveffîye-yi mezbûrenin Kazâ-yı Erbaa'da da Sâkine ammi kızı Hamide bint-i İbrahim ile Abdullah bin Mehmed ile Tokad'da sâkin Halil

⁷⁶ İki kelime okunamadı

oğlu Mustafa ibn-i Ömer Zuhûr ve verâsetlerini huzûr-ı şer‘de me‘mûr-ı merkûm müvâcehesinde ber-nehci ba‘de’l-isbat ve’t-tezkiye mûcebince me‘mûr-ı merkûm yedinden bi’l-istir’dât ve beyne’l-verese alâ ma-farazallahu te‘âlâ taksim olunan müteveffîye-yi mezbûrenin terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî’l-yevmi’l-ihdâ ve’l-ışrin min şehri şevvâli’l-mükerrem li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki‘ menzilden rub‘ hissesi	1 bâb	1000	
Müsta‘mel yastık	9	120	
Müsta‘mel döşek yorgan	3-4	280	
Müsta‘mel publa	3	15	
Köhne sagîr minder	5	25	
Müsta‘mel kilim	1	50	
Köhne kilim	2	30	
Yan minderi ma‘a yüzü	2	80	
Dolamalı peşkir çarşaf	1-1	10	
Müsta‘mel şâlî cedid	1	20	
Gögül gömleklik	2	30	
Zenne donu	1	8	
Müsta‘mel entari	1	40	
Def‘a zenne donu gömlek	1-1	20	
Pembe bezi	2	2	
Sepet sandık	2	10	
Papuç	1	5	
Köhne çuval	1 çift	5	
Evâni-i nühâsiye	21 kıyye	250	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		100	
Giyim elbisesi		50	
Der-zimmet-i Osman Kethuda ve Keçeli Ahmed bâ-temessük		246	
Der-zimmet-i Sırıkçı İbrahim bâ-temessük		550	

Der-zimmet-i Ekmekçi Kadir		400	
Yekün		3348	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfine ez-vasiyet-i sülüs		169.5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		89	
Müfidesi Ârife bint-i Mehmed'e sülüsü'l-mal vasiyet hissesi ez gayr-i techiz ve tekfin		917	
Yekün		1175	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2173	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bintü'l-ammi	1441	80
Hisse-i ibnü'l-hâli	724	40

[s. 27/2]

Osman Kavas'ın defter-i kaydı

Medîne-i Tokad'da Debağhane-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Osman Kavas bin Mustafa nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Osman ile sülb-i sagîr oğlu Abdurrahman'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun rüşd-i buluğuna değin mâl -ı mevrûsunu hıfz ve tesviye-i ve umûrûnu rü'yete kibel-i şer'eden vasiye nasb ve ta'yîn olunan anası Fatıma ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan Müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrin min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kelâm-ı kadîm	1 cilt	20	
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzili ma'a hadîka-i muttasıladan sülüsân hisse kıymeti	1 bâb	800	
Merkeb	1 re's	170	
İki araba tahta	120 adet	60	

Müstaamel dimi yüzü ve döşek	2	50	
Müstaamel çit, yorgan	4	40	
Yan minder çit, makat	1-1	40	
Müstaamel dimi yüzü yastık, kadife yüzü yastık	2-2	40	
Köhne maşlah	2	3	
Köhne sagîr seccâde	2	4	
Köhne sagîr kilim	1	20	
Keçe	1	1	
Çuval	1 çift	10	
Evâni-i nühâsiye	42,5 kıyye	498	
Sagîr nühâs terazi	3	10	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		34	
Der-zimmet-i Bıyık Oğlu		60	
Der-zimmet-i Kara Veli oğlu		284	
Yekün		2144	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz tekfinine masrâf		63	
Resm-i kısmet kaydiyesi		56	
Mihr-i misl li'z-zevceti'l mezbûre		50	
Yekün		169	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1975	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	246	105
Hisse-i İbn	1728	15

[s. 28/1]

Hâlike olan Nariye'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Dere mahallesinde mütemekkiye iken bundan akdem hâlike olan Nariye veled-i Anisdas nâm hâlîkenin verâseti zevc-i metrûku gâ'ibü'd-diyar Yori veled-i Elzim ile anası Ahsaberte veled-i Yakop ve sadriye-i sagîre kızı Maryem ve sagîr oğlu Vafir'e münhâsıra olduğu lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mutihakik olduktan

sonra sagîran-ı mersûmanın vakt-i rüşd sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfza ve tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘den vasiye nasb olunan büyük anaları mersûme Ahsaberte ma‘rifet ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan hâlîke-i mersûmenin defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî’l-yevmi’l-tâsi ısrin min şehri şevvâli’l-mükerrem li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta‘mel simli entari	1	60	
Müsta‘mel şeritli dolama	1	50	
Def‘a müsta‘mel atlas entari	1	40	
Zenne şalvarı	2	20	
Müsta‘mel bürük	1	30	
Müsta‘mel gömlek	2	20	
Ayak donu	2	15	
İşlemeli peşkir, yağlık	2-1	10	
Hamam takımı	1	15	
Sagîr tahta sandık	1	10	
Yekün		270	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		7	
Sahhü’l-bâkî li-taksîm beyne’l-verese		263	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	65	90
Hisse-i ümm	43	100
Hisse-i bint	51	16
Hisse-i ibn	152	32
Meblağ-ı bâkî		2

[s. 28/2]

Kulaçlı Oğlu Mehmed 'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Caşnigir mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kulaçlı oğlu Mehmed bin İbrahim nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hanife bint-i Hasan ile sûlb-i kebîre kızı Fatıma ve sûlb-i sagîr oğlu Ali'ye münhâsıra olduğu bade't-tehakkuki'ş-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan validesi mezbûre Hanife ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' le tahrîr ve terkîm olunan mütevaffâ -i mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi ısrin min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	400	
Karasığır ineği	1 re's	80	
Dana	1 re's	20	
Merkeb	1 re's	25	
Karada merkeb	1 re's	25	
Furuht olunmuş merkeb	2 re's	70	
Köhne döşek, yorgan, dimi yüzlü yastık	1-1-3	60	
Köhne mitil	1	5	
Kebîr köhne kilim	1	25	
Def'a köhne kilim	1	10	
Sagîr kilim	1	10	
Tüfenk	1	25	
Tek bıçak	1	8	
Def'a bıçak	1	4	
Tek tabanca	1	8	
Balta , meğel	1-1	15	
Köhne aba	1	10	
Def'a balta, keser, bel	1-1-1	15	
Çamaşır leğeni	4	60	

Çamaşır kazganı	6 kıyye	72	
Derûn-ı menzilde ambar		15	
Hatab ber-vech-i tahmin	20 kıyye	40	
Evâni-i nühâsiye	20 kıyye	240	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		16	
Der-zimmet-i Kızıl karyeli		30	
Der-zimmet-i Gök Hüseyin		7	
Yekün		1270	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz tekfine masrâfı		104	
Resm-i kısmet ve kaydiyesi		33	
Mihr-i mü'eccele-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre bâ-kararı'l-verese gıbbü't-tahlîf		100	
Yekün		231	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1033	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	129	15
Hisse-i bint	301	35
Hisse-i ibn	602	70

[s. 28/3]

Bezzaz EminAğa'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bedestani Emin Ağa bin [boşluk] nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hamide bint-i [boşluk] ile sülbiye-i kebîre kızı Nazûke ve oğlunun kızı Neşe bint-i Hasan'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' ve mezbûrun talep ve iltimasları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredatıdır ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis ısrin min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	3500	
Kemer Köprü nâm mahalde bağçe	1 kit'a	2000	
Köhne yüzlü kadife yastık, yan minderi, makat, köşe minderi, mısır hasırı	9-2-2 2-1	300	
En'am-ı şerîf	2 cilt	20	
Çit yüzli yastık	2	15	
Müsta'mel döşek, yorgan	2-3	120	
Duhan çubukları	10	15	
Nargile ... ⁷⁷	4	50	
Sagîr köhne minder	2	3	
Kahve takımı		25	
Köhne gecelik kadife	1	1	
Köhne cübbe, şalvar, mintan, entari	1-1-1-1	50	
Gayret zenne kuşağı		5	
Def'a yan köhne minder	2	50	
Köhne kilim	1	5	
Şam'dan	2	20	
Nühâs fener	1	6	
Evâni-i nühâsiye	53 kıyye	530	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Bâ-defter-i zimem-i nasda alacağı		321	

<i>Mütevaffâ-yı mezbûrun bezzâz dükkânı derûnunda olan eşyâsı</i>	Miktar	Guruş	Para
Kılıç kabza	1	40	
Biçilmiş çuka şalvar	1	100	
Terzi makas ma'a endâze	1-1	20	
Futa ve bercesi ve sagîr libade	10	100	
Köhne şalî cübbe	1	15	

⁷⁷ Bir kelime okunamadı

Köhne divit	1	20	
Şerbet kaşıkları	9	10	
Nargile başı	4	8	
Sagîr çekmece	1	2,5	
Köhne çekmece	1	1,5	
Der-zimmet-i Süleyman Kavas bâ-defter		15	
Der-zimmet-i İbrahim Ağa bâ-temessük		200	
Der-zimmet-i Finikeli Hamza Oğlu bâ-temessük		120	
Def'a köhne sagîr çekmece	1	2	
Dükkan kilidi	1	3	
Yekün		7605	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz tekfine masrâf		160	
Resm-i kısmet-i âdi		190	
Kaydiyye		11	
Yekün		361	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		7244	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	905	60
Hisse-i bint	4753	105
Hisse-i bintü'l-ibneti	1584	75

[s. 29/1]

Cücük Mustafa'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cücük Mustafa bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-yi metrûkesi Fatıma bint-i Osman ile sûlb-i sagîr oğulları Mahmûd ve Osman ve Hasan ve Hüseyin ve sûlbiye-i kebîre kızları Hatice ve Rukiye'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfza ve hırâset ve tesviye-i umûrlarını rû'yete kıbel-i şer'eden vasiye nasb olunan anaları mezbûre Fatıma ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese

bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan mütevaffâ -yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf .

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	2500	
Köprübaşı nâm mahelde vâki bir kıta'a bağdan nısf hisse kıymeti		2000	
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık, publa	2-2-12 2	230	
Sagîr yan minder, makat	1-1	20	
Müsta'mel kilim	4	60	
Cedid kilim	1	50	
Müsta'mel seccâde	1	20	
Güllap şişesi, sagîr tabak	5-4	10	
Sagîr kebîr şam'dan	2-1	20	
Giyim elbisesi		70	
Evâni-i nühâsiye	56 kıyye	560	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		60	

<i>Mütevaffâ-yı merkûmun çığ penbeci dükkânı derûnûnda olan eşyâsı</i>	Miktar	Guruş	Para
Şem'i asel	300 dirhem	11,5	
Kırmızı iplik	425 dirhem	24	
Kolan	103 adet	100	
Kiriş	7 deste	75	
Kemen kiriş	12.5 deste	172	
... .. ⁷⁸	5	15	
Keçe külah	27	27	
Tiftik keçesi	24	18	

⁷⁸ İki kelime okunamadı

Sivas çorabı	18	30	
... ⁷⁹ çorabı	5 çift	15	
Cenik çorabı	62 çift	77	
Kızılcaören çorabı	67 çift	202	
Başçiftlik şalvarı	42	250	
Başçiftlik dolağı	8	22,5	
Sim şalı	15	50	
Def'a keçe külah	6	6	
Nim emir said ipi	1 kıyye	6	
... ⁸⁰ ağı ber vech-i tahmin		2,5	
Çari bağı		1,5	
Nakd der-kise		75	
Zimem-i nasda olan alacağı		400	
Yekün		7026	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz tekfinine masrâf		85,5	
Resm-i kısmet ve kaydiye		190	
Mihr-i mü'eccele-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Mandal oğlu Mustafa bin Osman ve terzi İsmail bin Hasan gıbbü't-tahlîf		200	
Deyn-i müsbit-i Mümtaz Efendi Bi-şehâdeti İbrahim bin Abdülkerim ve Süleyman bin Bektaş gıbbü't-tahlîf		900	
Deyn-i müsbit-i Elmalızâde Ahmed Efendi Bi- şehâdeti İbrahim bin Abdülkerim ve Feyzullah ibn- i Ahmed		500	
Yekün		1876	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		5150	

⁷⁹ Bir kelime okunamadı

⁸⁰ Bir kelime okunamadı

Hisse	Guruş	Meblaʿ
Hisse-i zevce	643	90
Hisse-i bint	450	75
Hisse-i bint	450	75
Hisse-i ibn	901	30
Hisse-i ibn	901	30
Hisse-i ibn	901	30
Hisse-i ibn	901	30

[s. 30/1]

Kaçan Oğlu Mehmed Efendi'nin Defteri Kaydı

Medîne-i Tokad'da Çehkanlı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt kaçan oğlu Mehmed bin Mustafa nâm mütevaffâ'nın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Abdullah ile sûlbiye kebîre kızı Hatice ve sûlb-i kebîr oğlu Ahmed'e muînhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan mütevaffâ-yı mezbûrun terekisinin defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi ısrin min şehri şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kelâm-ı kadim	1 cilt	70	
Evrâk-ı perişan kitap		7	
Hilâli sa'at	1 kıt'a	100	
Müsta'mel döşek ,yorgan, yastık, publa	2-2-3-2	116	
Köhne kaliçe	1	20	
Kara sığır ineği	1 re's	80	
Merkep	re's	55	
Yemeni	1 çift	7	
... ⁸¹ ...		10	
Köhne cüppe ,kuşak, entari ,libâde	1-2-1-2	55	
Un	9 batman	110	
Def'a un	3 batman	22	

⁸¹ İki kelime okunamadı

Hinta	10 rupla	70	
Şaîr	6 rupla	24	
Yarma bulgur	6 rupla	54	
Çuval	3	9	
Tuz, soğan	1-2 batman	8	
Evâni-i nühâsiye	9 kıyye	100	
Giyim elbisesi		36	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		22	
Yekün		1000	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz tekfinine masrâf		83,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		26	
Mihr-i mü'ccel-i müsbit li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Muhtar Ali ve Mehmed gıbbü't-tahlîf		75	
Yekün		184,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		815,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	101	112
Hisse-i bint	231	852
Hisse-i ibn	475	84

[s. 30/2]

Ba'dehu oğlu merkûm Ahmed'in defteri

Ba'dehu oğlu merkûm Ahmed dahi fevt olup verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i İbrahim ile sülbiye-i sagîr kızı Medîne ve anası Şerîfe bint-i Abdullah ve haml-i mevkûfe merkûmeye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûre rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfza ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan anası mezbûre Aişe talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan Müteveffâ-i

mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-tâsi ısrın min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'â ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Köhne cübbe	1	10	
Köhne entari	1	5	
Müsta'mel fes	1	10	
Köhne şalvar	1	5	
Bundan akdem fevt olan merkûm Mehmed'in terekesinden müntakıl ber-mûcib-i bâ'lâ hisse-yi irsiyesi	86 Mebla'	475	
Yekün		515	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		51,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		13,5	
Yekün		72	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		443	28

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	55	55
Hisse-i Ümm	73	114
Hisse-i bint	104	91
Hisse-i Haml-i mevkûfe	209	62
Meblağ-i bâkî		2

[s. 31/1]

Zeyneb'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Zeynep bint-i Halil bin Hüseyin bin Abdullah nâm müteveffîyenin verâseti zevce-i metrûku Mustafa'dan gayri zâhirde varis-i mâ'rûf ve mâ'rûfesi olmayıp terekesi cânib-i beytü'l-mâla ait zanniyle emin-i beytü'l-mâl olan Tokad mühâssıl vekili Atüfetlü Mehmed Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tereke-i müteveffîye-i merkûm ... li-ammi zâdesi Ahmed bin Hasan ibn-i Hüseyin bin Abdullah zûhur ve verâseti Emin-i

Ağa-yı mûmâ-ileyh müvâcehesinde ber-nehc-i şer'î isbat etmekle tereke-yi müteveffîye-i mezbûre emin-i mûmâ-ileyh yedinden bi'l-istirdât beyne'l-verese ala ma-farazallah tevzî' ve taksîm olunan müteveffîyye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	700	
Körpınar nâm mahalde vâki' bir bağ	1 kıt'a	600	
Beyaz zenne donu	5	40	
Basma seccâde	1	12	
Sagîrce sofra peşkiri	1	5	
Astar Halebi	8	5	
Köhne boğça	1	2	
Müsta' mel atlas libâde ve cedid basma entari	1-1	150	
Yorgan yüzü	1	5	
Hilali gömlek	1	20	
İpekli don	1	15	
Gömleklik bez parçası	1	7	
Beyaz dülbend	3	3	
Bez endâze kutni	3	10	
Beyaz çuka derûnunda yamalı parçaları		2	
Siyah kaşık	1 deste	5	
Köhne ma'a şalî dolama	1	25	
İstanbul altını ve Mahmûdiye ve altun kabareli gerdanlık	16-1	740	
Bez boğça derûnunda peşkir ve bez paçası	6	20	
Cedid simlice entari ve müsta' mel gömlek ve ma'a beyaz boğça	1-1-1	200	
Kıvırtma gömlek	2	30	
Beyaz boğça derûnunda ipekli gömlek	4	70	
Sagîr boğça derûnunda köhne peşkir	3	20	

Def'a cedid şalî dolama	1	100	
Karaca Sîmli libade	1	25	
Şal parçası ma'a çit	10	10	
Sîm hatem	2	5	
Kadife yüzlü yastık , basma yüzlü yastık, atlas yüzlü yastık, yan minderi, köşe minderi, sagîr yastık, yün minder	7-3-2-2 2-5	300	
Çit yüzlü yorgan, şilte döşek, çit yüzlü döşek, publa, köhne çit minder	1-1-1-3- 1	120	
... ⁸² tepsi, fincan, kahve ibriği	1-11-3	25	
Köhne telis	1	5	
Sarı yaldızlı su tası ma'a ... ⁸³ makrası		7	
Çini tas billür beyaz tabak	2-2-7	10	
Fiske şam'danı	3	6	
Sîm zarf	118 dirhem	214	
Köhne kiraz çubuk, sarı çubuk	2-1	10	
Sandık selvi, tahta	1-1	50	
Ayna	1	30	
Yastık örteği	1	5	
Sagîr çekmece derûnunda pencere perdesi, köhne peşkir, gömlek parçası, çit diğer el yemenisi	3-1-1-1	30	
Bez boğça derûnunde yorgan yüzü, dolama peşkir ve sâ'ir çal çaput	11	30	
Su billuru	2	6	
Köhne yorgan, mitil, sagîrce yorgan	2-2-2	60	
Çit yüzlü cedid yorgan, publa	1	40	
Müsta'mel çit yastık, dolama peşkir, ve sair çal çaput	3-2-1	30	
Müsta'mel kebîrce kilim	1	80	
Seccade	1	5	

⁸² Bir kelime okunamadı

⁸³ Bir kelime okunamadı

Köhne kilim	2	10	
Dimi yüzlü döşek	1	25	
Köhne şal kuşak	1	15	
Köhne dimi yüzlü döşek, döşek çarşafı	1-1	20	
Keten boğça	1	15	
Şeytan bezi , zenne donu	1	5	
Def'a ayak donu	1	5	
Derûn-ı menzilde hınta, dolama, köhne iplik, şaîr ber vech-i tahmin		100	
Köhne boğça, peşkir, çal çaput	1-1	20	
Yorgan yüzü, ma'a çarşaf, döşek çarşafı ve futa, köhne don, döşek şiltesi	1-1-1-1 1-1	25	
Kebîr şam'dan	1	15	
Kara sığır ineği	1 re's	100	
Sîm kutusu	25 dirhem	50	
Der-zimmet-i Finezeli Yunus'un toronu Mustafa		1600	
Der-zimmet-i Yağmur Karyeli Bunyat oğlu Hüseyin		330	
Der-zimmet-i Tonancelü Karyeli Yunus Kethuda bâ-temessük		77	
Der-zimmet-i Deduhta karyeli Kara Ali		50	
Derûn-ı menzilde yağ, pekmez kıymeti ber vech-i tahmini		33	
Evâni-i nühâsiye	85 kıyye	920	
Der-zimmet-i mihr-i mü'eccel li'z-zevc-i mezbûr Hasan		100	
Yekûn		7504	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet ve kaydiye		198	
Techiz ve tekfinine ve ta'mir-i kabir ve vucuh-ı beze			

sarf için sülüs malından ta'in ve tenfizine faziletli El-Hac Salih Efendi hocayı vasi nasb eylediği bâ-vasiyet Bi-şehâdeti Hüseyin bin Ali ve Hasan bin Mustafa		1700	
Sülüs malından ber-vech-i muharrer vasiyeti olan 1700 guruşu ba'de'l-ifrâz bâkî kalan mebalîğ-i sülüs halâtezâdesi Mehmed bin İbrahim'e vasiyet Bi-şehâdeti şahidân-ı merkûmân		735	
Yekûn		2633	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4871	

Hisse	Guruş	Mebla
Hisse-i zevc	2435	60
Hisse-i ammi zâde	2435	60

[s. 32/1]

İskevserli Mustafa'nın defter kaydı

Musluhiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem İskevser'de fevt olan Mustafa bin Mehmed nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zahide bint-i Ömer ile sülbiye kebîre kızı Fatıma ve sûlb-i sagîr oğlu Ebubekir'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'eden vasiye nasb olunan validesi mezbûre Zahide ma'rifeti ve ma'rifeti şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi ısrin min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emfî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	1000	
Akçatahtası nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	500	
Dimi yüzlü döşek, çit yüzlü döşek	1-1	60	
Müsta'mel yorgan	3	50	
Müsta'mel yastık	1	30	
Publa	1	10	
Köhne canik kilimi	5	50	

Evâni-i nühâsiye	38 kıyye	400	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		50	
Manise taraklısı	31 top	511,5	
... ⁸⁴ ...		72	
Tokad basması, yorgan yüzü	22	220	
Def'a Tokad kâri basma işi, yorgan yüzü	7	63	
Yeni dünya Tokad çiti	14 top	228	
İplik kuşak	3	36	
Tosya kâri kuşak	3	54	
Hazine	2 top	40	
Merzifon tiresi	48 top	480	
Kıbrız bezi	3 top	270	
İzmir manisası	24 top	336	
Gürün bezi, küplüce	3 top - 6	860	
Merzifon kuşağı	33	122,5	
Beyazlı kuşak	17	75,5	
Tek kanal Hacıköy kuşağı	18	42	
Def'a Merzifon kuşağı	78	217	
Boyalı amelikan bezi	5 top	50	
Def'a Gürün bezi	27 top	189	
Birâderi Osman'ın furuht eylediği eşyâ kıymeti		1750	
Furuht olunan Bârgîr ler kıymeti		400	
Der-zimmet-i Kazgancı Oğlu Biros bâ-defter		218	
Der-zimmet-i Ordulu Kozman Oğlu bâ-defter		20	
Der-zimmet-i Madenli Keşiş oğlu Artin bâ-defter		10	
Der-zimmet-i Ekmekçi Oğlu İlyazi bâ-defteri		212,5	
Der-zimmet-i Melet Karyeli Kara Nazar bâ-defter		162,5	
Der-zimmet-i Keşiş Oğlu İstefan be defter		252,5	
Der-zimmet-i Göl Karyeli Hayta bâ-defteri		191,5	
Der-zimmet-i Göl Karyeli Keşiş Oğlu Acı Boran bâ-		1123,5	

⁸⁴ İki kelime okunamadı

defter			
Der-zimmet-i Karye-i mezbûrda Etmekci Oğlu Sava bâ-defter		1021	
Der-zimmet-i def'a Ekmekci Oğlu İlyazi bâ-defter		378.5	
Def'a mersûm zimmi bâ-defteri		253	
Def'a der zimmeti Keşiş Oğlu Sava bâ-defter		368	
Der-zimmet-i Keşiş Oğlu İlyazi bâ-defter		160	
Der-zimmet-i Vatan Oğlu bâ-defteri bâ-defter		45	
Der-zimmet-i Keleş Oğlu İlyazi bâ-defteri		1685	
Der-zimmet-i Murat Madis Oğlu Lazar bâ-defter		353,5	
Der-zimmet-i Yandatlı Oğlu Nazar zimmi bâ-defter		245	
Der-zimmet-i Çavdar Karyeli Musa Ağa Oğlu Muhterem bâ-defter		226	
Der-zimmet-i Karye-i mezbûreden Ömer ağa bâ-defter		58	
Der-zimmet-i Ömer Ağa'nın karındaşı oğlu Hüseyin bâ-defter		68	
Der-zimmet-i Esfeli Hüseyin bâ-defter		147	
Der-zimmet-i Baş Kenlü Berber Agup bâ-defter		100	
Der-zimmet-i Damalanlı Murat Madis bâ-defter		90.5	
Der-zimmet-i Miletli Osman bâ-defter		90	
Der-zimmet-i Çavdarlı Osman Ağa'nın karındaşı bâ-defter		104	
Der-zimmet-i Mahmûd Usta oğlu Süleyman bâ-defter		463	
Der-zimmet-i MadisYordan bâ-defter		392,5	
Der-zimmet-i Basiyanlı Çoban Haso oğlu bâ-defter		255	
Der-zimmet-i Hafanlı Kurt Oğlu Süleyman bâ-defter		120	
Der-zimmet-i Hafanlı Veysel bâ-defter		346	
Nakd der-kise		800	
Bâ-defteri zimem-i nasda olan alacağı		2981	
Yekün		21808,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz tekfinine masrâf		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		577,5	
Yekûn		1077,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		20731	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	2591	45
Hisse-i bint	6046	65
Hisse-i ibn	12093	10

[s. 32/2]

Hâlike Anna'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğukpınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Anna bint-i Boros nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûkesi olan Ohannes veled-i ile sûlbiye-i sagîre kızı Herasima anası Maryem bint-i Gabriel ve li-ebeveyn er karındaşları Ohan ve Ohannes, Agop ve Karabet ber vech-i vasiyyet münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mersûmenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan babası mersûm Ohan talebi ve iltiması ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'r-râbi aşer min şehri zilkadeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Sîm kuşak ma'a kolan		150	
Boğaz altını		493.5	
Sîm	1 kıt'a	20	
Sîm boğça		30	
... ⁸⁵ altını		411	
Altı parmak entari, sırmalı dolama		350	
Hare cübbe		50	

⁸⁵ Bir kelime okunamadı

Sırmalı cübbe		50	
Yağlık, uçkur		15	
Yazma çit		25	
Bayağı çit değirmi		12.5	
Def'a yağlık	2	5	
Keten gömlek	4	50	
Zenne şalvarı ma'a don		40	
Peşkiri		15	
Sevâyi şerir		5	
Çadır perdesi		20	
Sandık		5	
Ayna		15	
Hamam takımı		50	
Taraklı Müsta'mel entari		30	
Köhne ... ⁸⁶		30	
Köhne şal		5	
Köhne gömlek		15	
İncili küpe		100	
Yekün		2000	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmenin laşesine masrâf		200	
Resm-i kısmet-i âdi		50	
Bâlâda muharrer dört yüz on bir guruşluk elli adet alın altunu anası mersûme Maryem'in malı olup hâlike-i mersûmede olduğu minha Bi-şehâdeti Muhtab oğlu Salih bin Bekir ve Abacı Ohan derkenar gibbü't-tahlîf	11-50	411,5	
Yekün		253	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1747	

⁸⁶ Bir kelime okunamadı

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	436	90
Hisse-i ümm	291	20
Hisse-i bint	873	60
Hisse-i Ahi le-hüma	36	47
Hisse-i Ahi le-hüma	36	47
Hisse-i Ahi le-hüma	36	47
Hisse-i Ahi le-hüma	36	47

[s. 33/1]

Alime Hatun'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Muslihiddin mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Alime bint-i Halil nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Halil bin İbrahim ile gâ'ibü ani'd-diyâr oğlu Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'eden kayyum nasb olunan akrabasından Derviş Mehmed bin Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri zilkadeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezkûrda vâki' menzil	1 bâb	130	
Döşek, yorgan, yastık	2-2-2	50	
Müsta'mel sagîr minder çul	2-1	20	
Kara sığır ineği bir re's	1 re's	60	
Müsta'mel entari	1	40	
Müsta'mel şal kuşak	1	20	
Sagîr libade	1	5	
Keten bez parçası		5	
Mendil parçası		3	
Köhne hamam boğçası	1	3	
Bir kefen		30	

Evâni-i nühâsiye	16 kıyye	170	
Der-zimmet-i Baydan Oğlu Halil bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Şerîfe Hatun bâ-temessük		55	
Der-zimmet-i Musa Oğlu Mehmed		60	
Sagîr şam‘dan	1	1	
Mihr-i mü‘eccel li‘z-zevceti‘l-mezbûre		30	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		21	
Yekûn		663	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûre techiz ve tekfini ve ta‘mir-i kabir ve vucûh-ı beze sarf için sülûs malından ta‘yin ve tenfizine faziletlü Mehmed Efendi Hoca‘yı vasi nasb eylediği bâ-vasiyet Bi-şehâdeti Fassaylı oğlu Halil bin Mehmed ve Yakup Ağa‘nın Süleyman bin Ya‘kûp		254	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		21,5	
Yekûn		275,5	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		487,5	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	129	155
Hisse-i ibn	365	45

[s. 33/2]

Hoca Ahmed mahallesinde Külâhçı-oğlu İbrahim’in defter kaydı

Medîne-i Tokad‘da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim bin Halil nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Münife bint-i Mehmed ile ammi-zâdeleri Kebîr Ali ve gâ‘ibü ani‘d-diyâr Hasan‘a münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ga‘ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve tesviye-i umûrunu rû‘yete kıbel-i şer‘den kayyum nasb olunan karındaşı merkûm Ali ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farizati‘ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki

ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi ve ısrın min şehri şevvâli'l-mükerrrem li-sene seb'â ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden nısıf hisse kıymeti	bâb	6000	
Köhne döşek, mitil, yastık		100	
Köhne kilim		25	
Kebîr şam'dan		6	
Evâni-i nühâsiye		240	
Hırdavat-ı menzili ber vech-i tahmin		19	
Giyim elbisesi		30	
Yekün		1020	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz tekfin masrâfı		38	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		27	
Mihr-i mü'eccel li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Hakkı Mustafa bin Mehmed , Kirecçi-oğlu Ahmed bin Ahmed gıbbü't-tahlîf		250	
Yekün		315	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		315	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	176	30
Hisse-i ammi zâde	264	45
Hisse-i ammi zâde	264	45

[s. 34/1]

Medîne-i Tokad'da Kazgancılar Sokağında vâki' Fağfur Paşa nâm sahibü'l-hayrın bina eyledikleri Tahtakale hamamı demekle arif hamamın müsteciri Süleyman ibn-i Mehmed yediyle külhân fırını ta'mirâtı ile dahiliye-i hamamın su yolları ta'mir ve termîmine gerek olup ba'de'l-keşf tebeyyün eden masârifât-ı vâkî'asının defteri müfredatıdır ki ber vech-i ati zikir olunur.

Fi: 23 R. Sene 57

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Külhan fırınına palavar ve direk ve eşik ve devir ve taban taşları	38	200	
Fırın-ı mezkûreye kireç	70 batman	70	
Kireç nakliyesine verilen		30	
Horosan rubla'ğı	100 rubla'	28	
Nakliyesine verilen		3	
Revgan-ı bezir	2 batman	42	
Kazgan-ı şerbet için yumûrta ve ... ⁸⁷ masrâfı		30	
Şişe kiremit	600	24	
Nakliye masrâfı ve toprak nakli		12	
Üstadiyesi	25 Nefer fî: 6	150	
Irgat	35 nefer fî: 3	105	
Dahiliye hamamının kundat kireç ve kökten ve horasan masrâfı	3 nefer fî: 5	75	
Üstadiye ve amelâtına masarîf		20	
Yekûn		762	

Yalnız yedi yüz altmış iki guruştur.

[s. 34/2]

Asâkiride Bafra'da vefat eden Mehmed 'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da İsa Fakih mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Ali nâm mütevefanın verâseti validesi Saliha bint-i Mehmed ile li-ebeveyn kebîre kız karındaşları Şerîfe ve Fatma ve ammisî Osman bin Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ma'rîfet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi min şehri zilkadeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

⁸⁷ Bir kelime okunamadı

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	600	
Kumluklar nâm mahalde vâki' tahminen iki çiftlik boz bağ yeri		300	
Döşek, yorgan, yastık	1-1-1	50	
Müsta'mel kilim, sagîr kebe	1-1	30	
Evâni-i nühâs	37 kıyye	444	
Kahve takımı		10	
Sagîr cam fanus	1	3	
Balta, kazma, meğel ve parmak	1-1-1-1	20	
Hınta	8 rubla'	50	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Der-zimmet-i Kebabçı Köse Mustafa bâ-temessük		150	
Yekûn		1677	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet kaydiye		44	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1633	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i ümm	21	90
Hisse-i uht li-ebeveyn	544	40
Hisse-i uht li-ebeveyn	544	40
Hisse-i amm	272	20

[s. 34/3]

Hatice bint-i Hüseyin'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hatice bint-i Hüseyin nâm müteveffiyenin verâseti sadriye-i kebîre kızları Saliha ve Zeynep binteyn-i Ali ile oğlunun oğlu sagîr Hasan ve oğlunun kızları sagîre Atike ve Rukiye ve Hafize bint-i Hasan'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan anaları

Şerîfe bint-i Mehmed ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin defteri müfredadır ki ber vech-i ati zikir olunur. hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min zilkadeti's-şerife li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	3000	
Müsta'mel kebîr yan ma'kadı ma'a minder ve çuka yüzleri	2-2-2	150	
Müsta'mel kadife yastık	7	150	
Müsta'mel dimi yüzlü yastık	2	20	
Müsta'mel döşek, yorgan, publa	3-3-3	120	
Müsta'mel kilim, astar	1-1	40	
Kara sabun	2	10	
Ayak tokalığ	1 parça	5	
Libâde içlik entari	1-1	20	
Filcan, zarf, ma'a tepsi	3-4-1	10	
Hamam takımı	1	5	
Köhne seccâde		10	
Karadepe nâm mahalde vâki' bağ hissesi	1 kıt'a	110	
Zâhire ambarı	2 göz	50	
Şam'dan sagîr kebîr	1	20	
Evâni-i nühâsiye	41 kıyye	410	
Def'a nühâs kazgan	12 kıyye	100	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Yekûn		4250	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		116,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		112,5	
Yekûn-ı ihrâcât		229	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4021	

Hisse	Guruş	Mebla
Hisse-i bint	1340	40
Hisse-i bint	1340	40
Hisse-i bintü'l-ibn	268	8
Hisse-i bintü'l-ibn	268	8
Hisse-i bintü'l-ibn	268	8
Hisse-i ibnü'l-ibn	536	16

[s. 35/1]

Medîne-i Tokad'da Debağhane-i Atik mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Nefiye bint-i [Boşluk] nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Süleyman bin Osman ile sadriyeye-i sagîre kızı Hâfize ve kebîre kızı Şakire ve li-ebeveyn kız karındaşı Habibe'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan babası merkûm Süleyman talep ve iltiması ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zıkr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ısrin min şehri zilkadeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel yorgan	2	60	
Müsta'mel yastık	2	20	
Mâî atlas yüzlü döşek, çarşaf	1-1	40	
Köhne kilim	1	10	
Altı parmak entari	1	60	
Müsta'mel çiçekli entari	1	80	
Müsta'mel şalî dolama	1	80	
Müsta'mel çit entari	1	20	
Çit işlik	1	6	
Köhne çuka salta	1	5	

Çit zenne donu	1	8	
İpekli bürük	1	25	
Sırmalı kadife salta	1	120	
Sarılı düz atlas kaplı libade	1	30	
Köhne gömlek	1	10	
Köhne işlik	1	3	
Hamam havlusu ma'a leğen	3-1	25	
Köhne fes ma'a tepelik, ve nim ... ⁸⁸	1	15	
Gögül ipek çeride ?	1	8	
Tahta sandık	1	15	
Ayna	1	10	
Müsta'mel boğça, şalı kuşak		15	
On ikilik rub'iyye altını, fındık rubiyesi	53-4	261	
Kebîr terboşlu ma'a kapak	3-2	60	
Çamaşır kazganı	1	50	
Der-zimmet-i müsbit-i mihr-i mü'eccel zevc-i mezbûr Süleyman		125	
Altın kabareli gerdanlık		444	
İncili küpe	1	50	
Der-zimmet-i Emir Salih Oğlu		1000	
Yekün		2665	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet âdi		66,5	
Kaydiyesi		4,5	
Yekün		71	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2593	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	648	6

⁸⁸ Bir kelime okunamadı

Hisse-i bint	864	80
Hisse-i bint	864	80
Hisse-i uhtü'l ebeveyn	216	20

[s. 35/2]

Şerife'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacı mahallesinde sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerife bint-i Abdullah nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Ali bin Ömer ile vâlidesi Hatice bint-i Ömer ve sadriye kebîre kızı Aîşe ve sagîre kızı Abide'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan büyük validesi mezbûre Hatice talep ve iltiması ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi's-sâbi ve ısrın min şehri zilkadeti'ş-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kazâbat kazâsında Bireb karyesi nâm mahalde vâki' bir bağ kıymeti	1 kıta'	450	
Bağ-ı mezkûrun bir senelik hasılâtı		100	
Müsta'mel bürük		10	
Köhne döşek, yorgan, yastık	2-3-2	70	
Müsta'mel şalî		15	
Kebîre tahta sandık	1	15	
Bez cözmeliği	1 top	30	
Evâni-i nühâsiye	6 kıyye	70	
Şire zerhanesi	4 kıyye	10	
Zenne cizmesi	1 çift	10	
Der-zimmet-i Çıldır Oğlu bâ-defter		31	
Der-zimmet-i Kasap İsmail'in zevcesi Emine Hatun bâ-defter		70	
Der-zimmet-i Hacı Osmanın Oğlu Abdullatif bâ-		45	

defter			
Der-zimmet-i müteveffiye-i mezbûrenin zevci mezbûr Ali bâ-defter		15	
Der-zimmet-i müteveffiye-i mezbûrenin karındaşı Mehmed bâ-defter		50	
Der-zimmet-i Mihr-i mü'eccel zevc-i mezbûr Ali Ağa		75	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		5	
Yekûn		1071	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffiye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		98	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		28,5	
Yekûn		127	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		944,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	246	15
Hisse-i ümm	141	71
Hisse-i bint	283	42
Hisse-i bint	283	42

[s. 36/1]

NOT: Belgenin orjinalinde bu kısım üstü çizilerek iptal edilmiştir..

[s. 36/2]

Kezâlik zevcesi defteridir

Ba'dehu zevce-i mezbûre Hanife bint-i Ahmed bin Hüseyin dahi fevt olup verâseti anası Fatma bint-i Ahmed ile sadriye sagîre kızı mezbûre Emine ve li-ebeveyn er karındaşları Sâdullah ve Hâlil'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrey-i mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan Hâlil ve merkûm Sadullah talebi ve iltiması ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiye-yi mezbûrenin terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fi tarihi'l-mezbûr .

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bab	200	
Köhne döşek mitil yastık	2-2-2	50,5	
Evâni-i nühâsiye	32 kıyye	35	
Der-zimmet-i Rukiye Hatun bâ-defteri		100	
Yekün		385,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffiye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı Bi-şehâdeti Kassam Fakih Mehmed bin İbrahim ve Osman bin Ömer		55,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		10	
Deyn-i müsbit-i Hallaç Ebubekir bin Şerîf Mehmed Bi-şehâdeti Hallaç Abdullah bin İbrahim ve Hallaç Mehmed bin Mehmed gıbbü't-tahlîf		180	
Yekün		245,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		140	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i ümm	23	60
Hisse-i bint	70	... ⁸⁹
Hisse-i ahi lehümâ	23	60
Hisse-i ahi lehümâ	23	60

[s. 36/3]

Hâlike Takuke'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlik olan Takkuke bint-i Boros nâm hâlikenin verâseti zevce-i metrûkesi Ohannes veled-i Agop ile sadri sagîr oğulları Manûk ve Mosis ve Agop ve sadriye-i sagîre kızları Maryem ve Margirit ve anası Anna'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve

⁸⁹ Bir kelime okunamadı

taksîm olunan hâlîke-i mersûmenin defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-
yevmi'l-hâmis min şehri zilhicce'ti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Fındık rubiyesi, yıldız rubiyesi	28-16	441	
Cedid çekme bürük		50	
Müsta'mel çuha salta		10	
İpekli peşkir		25	
Keten peşkirleri		7	
Müsta'mel basma çit minder yorgan	1-11	9	
Göğül gömleklik	1	10	
Basma ... ⁹⁰ , bez parçası	1-1	9,5	
Müsta'mel kutnu parçası	1-1	5,5	
Köhne çadır, bez parçası		15	
Sagırce çit boğça	1	3	
Müsta'mel Acem şalı	1	10	
Müsta'mel atlas işlik	1	15	
Cedid gezi entari	1	50	
Müsta'mel ayak donu	1	5	
Müsta'mel çiçekli don parçası	1	5	
Simaslu mâ'a zincir	1	20	
Cedid yastık yüzü, çit yastık yüzü	1-1	12	
Duhan kisesi	1	8	
Fes	1	10	
Köhne peşkir	2	3	
Simlice kuşak kolan	1	18	
Çorap	3 çift	10	
Çarşaf parçası	1	5	
Yağlık	2	8	
Maden kaşık	10	15	
Makreme derûnunde bezeme ve bir mikdar ipek		15	

⁹⁰ Bir kelime okunamadı

ceride			
Beyaz çuka derûnunda iplik ceride		7,5	
Yeşil tahta sadık		15	
Ayna		25,5	
Zümrüt taşı altın küpe top		100	
Hamam leğeni ma'a tas		30	
Yekün		1050	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlîke-i mersûmenin laşesine masrâf		120	
Resm-i kısmet âdi		1,5	
Kaydiye		12	
Yekün-ı ihrâcât		148	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		902	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	225	60
Hisse-i ümm	150	40
Hisse-i ibn	131	64
Hisse-i ibn	131	64
Hisse-i ibn	131	64
Hisse-i bint	65	92
Hisse-i bint	65	92

[s. 37/1]

Kubat oğlu Ohan'ın defter kaydı

Ba'dehu zevc-i mersûm Ohan veled-i Agop dahi hâlik olup verâseti sûlb-i sagîr oğulları Manûk ve Mosis ve Agop ile sûlbiye-i sagîre kızları Meryem ve Margirid'e münhâsıra olduğu ba'de't-tehakkuki'ş-şer'i zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun mersûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer' den vasi nasb olunan ammileri Ohan veled-i el-mersûm Agop zımmi talep ve iltimâsı ile ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese

bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fi tarihi'l-mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzili	1 bab	2500	
Kocacık nâm mahalde bir çehrilikten sülûs hisse kıymeti	1 kıt'a	700	
Kutni yüzlü yastık, yan minder, ma'a çit mak'at, yastık örtüsü	11-3 3-1	270	
Dimi döşek yastık çit yorgan	1-1-1	100	
Sagîr yağlık	5	10	
Müsta'mel dimi yastık	5	60	
Köhne şilte, minder	1	25	
Müsta'mel kilim	3	75	
Müsta'mel çuha	1	50	
Köhne şalî	1	10	
Müsta'mel çuha şalvar	1	40	
Köhne giyim elbisesi	1	20	
Dimi döşek yorgan	3	30	
Sîm zarf, dirhem	6 fi: 2 / 50 dirhem	100	
Müsta'mel maşlah püskül	3	10	
Fincan	12	15	
Hama kuşağı	3	30	
Arak takımı		50	
Nakd der-kise		20	
Sîm fener ma'a mühür		10	
Ateşli kehribar imâmeli duhan çubuğu	3	50	
Bağa tepsi	1	15	
Semer	1	5	
Kebîrce şam'dan	1	15	
Sagîr fiske şam'danı	4	5	

Yarma ve bulgur kıymeti		20	
Şire kıymeti		80	
Evâni-i nühâsiye	48 kıyye	500	
Mukeddama hâlike olan zevcesi mersûme Takuke'den ber vech-i bâla isâbet eden hisse-i irsiyesi		225,5	
Yekün		5225,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlike-i mersûmenin laşesine masrâf		200	
Resm-i kismet-i âdi		125	
Kaydiye		7,5	
Yekün		332,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4893	
Hisse	Guruş	Mebla'	
Hisse-i bint	611	71	
Hisse-i bint	611	71	
Hisse-i ibn	1223	30	
Hisse-i ibn	1223	30	
Hisse-i ibn	1223	30	

[s. 37/1]

Eğimli Nikola'nın beytü'l-mala zapt olunan defter kaydı

Fî'l-asıl Eğin kazâsından olup bundan akdem Der-i Aliyye'den avdet ve vilâyeti tarafına azîmet üzere esnâ-yı râhda vâki' medîne-i Tokad'a vurûd ve Fadlı Oğlu hanında beytütetinde hulûl-ı ecel-i mev'udıyla hâlik olan Policeci Lazari Nikola veled-i [boşluk] nâm hâlikin zâhirde varis-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıp kaffe-i terekesi canib-i beytü'l-mâla ait olmakla bu makûle beytü'l-mâl-ı amme ve hassanın ber-mûcib-i Tanzimât-ı Hayriye kabzına me'mûr Tokad muhassalı vekili atüfetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr kılınan yüzbaşı vekili İbrahim Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-i sultanide bi'l-mûzâyede misilleri ile furuht olunarak bâ'de ihrâci'l-masârif bakî esmânı ber-mûceb-i usûlü'l-hâl şumuli mahasillik hazinesine teslim olunmak üzere merkûm yedîne i'tâ olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki

ber-vech-i ati zikr olunur. Hurre fi gur-re-i zilhicce'ti'ş-şerîfe li-sene seb'â ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel kundura	1 çift	10	
Duhan kebesi ve köhne libas parçası		12	
Bir ... ⁹¹ temettu		106	
Sagîr kutu derûnunda		4	
Geçme duhan çubuğu	1	5	
Kağıd derûnunda bir miktar sim kayton		2,5	
Altın hatem	1	25	
Çuha kaplı köhne nafe boylu kürk	1	51	
Şeytan bezi	38 zira	66,5	
Yemeni değirmi bağlık		26	
Yağlık		2	
Köhne kaftan kürk		16,5	
Çubuk lülesi	10	2,5	
Köhne don ve gömlek	8	8,5	
Köhne çuka sulta	1	18	
Kağıd derûnunda kiriş		8	
Siyah yazma sarık	2	20	
Çorap		5,5	
Sîm hâç ma'a zincir		110	
İç fesi ma'a kavuk		4,5	
Köhne kılıç kaytanı	1	1,5	
Sagîr sepet çekmece, bellü ibrik	1	5,5	
Kağıd derûnunde bir miktar attariye		6	
Enfiye	1 kıyye 162 dirhem fi:2	28	
Köhne esbab parçaları	14	24	

⁹¹ Bir kelime okunamadı

Gezi entari, şalvar, köhne libas parçası	1-1-1	35	
Köhne bez parçaları		6	
Def‘a köhne giyim elbisesi esbâbı		14	
Köhne minder yastık	2-2	11	
Kaşık deste, gözlük, ustura	1-1-1	10	
Sagîr şam‘dan	1	2	
Köhne yelek	1	7	
Tiryaki kavanoz ... ⁹²	1-1	5	
Kehribar çubuk takımı	2	35	
Amalikan bezi	30 zira	45	
Sagîr kilit		3	
Sabun	3 kıyye	27	
Çakı	2	3	
Köhne çuka entari ve yelek		10	
Def‘a kilit		1	
Enfiye kutusu ve mum		10	
Def‘a çakı	1	2	
Kalem nevinden	18	2	
Salep		1,5	
Mahlat kahve ... ⁹³		23	
Def‘a lüle	6	1,5	
Duhan		20	
Cedid sagîr fes	3	20	
Duhan tablası	1	22	
Kahve değirmeni	1	14	
Köhne seccâde	1	20	
Köhne aba kukulata	1	60	
Def‘a enfiye kutusu	4	10	
	4 adet		

⁹² Bir kelime okunamadı

⁹³ Bir kelime okunamadı

Nühâs parçası	fî:1 kıyye 25 dirhem	14,5	
Kağıd derûnunda bir miktar gömlek ve bez parçası		125	
Kebîr köhne kürk		20	
Tesbih	3	1,5	
Köhne çorap	1 çift	1,5	
.... ⁹⁴ kağıdı		3,5	
Fincan, tepsi, sarı zarf	1-1-1	30	
Kahve tablası ma‘a kaşık		5	
Perune bıçak	3-1	4	
Def‘a köhne kürk	1	17	
Müsta‘mel manto entari	1-1	52	
Müsta‘mel çuka cübbe	1	116	
Yorgan	1	30	
Beyaz beşlik ve yarımlik nakit mevcudu		400	
Beyaz altılık	13	78	
Def‘a para		5	25
Yekün		1752	25

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Hazine masrâfı		54	
Resm ve kaydiye		46,5	
İhtisab masrâfları		3,5	
Düyûnesi		10	
Yekün		141	31
Sahhü’l-bâkî		1610	34
<i>Der-yed-i emin-i mûmâ-ileyh yalnız bin altı yüz on guruş, otuz dört paradır.</i>		1610	34

⁹⁴ Bir kelime okunamadı

[s. 38/1]

Ecnâs Altına müteallik Emir kaydı

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezidi inâyeti'l meliki'l â'la ferîkân-ı kirâmından hâlâ Sivas eyâleti ferîki Es-Seyyid Said Paşa ve Bozok muhassılığı umûr-ı zabtiyesine me'mûr Osman Paşa dâmet ma'âlihi ve iftihârû'l-ekâbir ve'l-ekârim cami'ü'l mehamid ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l-meliki'd-dâim ricâl-i Devlet-i Âliyye'mden hala Sivas defterdârı Sâ'id zîde uluvvuhu ve iftihârû'l-ümerai'l-mükerremîn muhtârû'l-fukara ve'l mücâhidîn camiü'l-has ve'l-mefâhirü mu'temedü'l-küttab ve'l ma'âşir el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-kâdir asâkkir-i muntazama-ı şâhânem mîralaylarından Amasya muhassallığının umûr-ı zabtiyesine me'mûr Numan Bey zîde ikbâluhu ve iftihârû'l-emâcid ve'l-ekârim camiü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyetü'l melikü'd-dâim dergah-ı mu'allâm kapıcı başlarından Amasya ve tevâbi'î muhassılı Es'âd Bey ve mu'teberân-ı hacedân-ı Divân-ı Hümâyûn'dan Bozok ve tevâbi'î muhassılı Haşim Bey dâme mecduhu ve mefâhirü'l-ülemai'l-müvâhhidîn nâ'ibler ve müftiler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zabtiye ve mâliye me'mûr vekilleri ve â'za-i meclis-i memâlik zîde kadrühüm tevkî-i ref'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki beyândan müstağni olduğu üzere mu'amele-i nâsın üssi -esâsı ve nizâm-ı mülk-i milletin menbâ-i akdâsı sâyesinde olan râyic-i nukûd madde-i mu'tenâ bahâsına da'imâ ve müstemirren ihtimâm ve dikkat olunmak vacibât-ı umûr-ı mülkiyeden olduğundan bundan akdem ittifak-ı ârâ ile verilen karar üzerine sünûh ve sudûr eden emr ve irâde-i seniyye-i şâhânem mücebince atîk ecnâs altın ve beyaz akçe ve meskûkât-ı atika-i sâ'irenin fiyât-ı kadimesine ber-vech-i i'tidâl zam ile haddi lâyıkında bir fiyât takdir ve her cins meskûkatın fiyâtlarını hâvî olacak mahsûsuna tab' ve temsil ile ve memâlik-i mahrûseme neşr ve tesyîr olunarak ecnâs-ı mezkûrenin bâ'dezîn fiyât-ı makarresinden ziyâde alınıp verdiği ve husûssen eksik vezin ile delik ve kesik olarak eyâdi-i nâsda bulunan altınların tedâvül eylemesi ibadullahı zarar ve hasara mûcib olduğundan gayri bu husûs mülk ve milletce gayet uygunsuz bir şey olduğundan o makûle vezinleri noksan olan altınlar dahi fîmâ-ba'd beyne'n-nâs ahz-ı i'tâda alınıp verilmeyip herkesin yedinde bulunur ise cânib-i darbhone-i âmireme ve taşralarda dahi mubâya'a me'mûrlarına getirip dirhem hisâbı üzere bedelleri ahz olunması zımmında tenbihât-ı ekberâyı hâvî mahsûs buyurdular tastîr ve muhat-ı mahrûseme dahi evâmîr-i

aliyem tastîrine cümleye tenbih ve i'lâm olunmuş ise de erbâb-ı fesâd ve ihtikâr ecnâs altınların yalnız kenarlarını kat'-ı vezene ile delmeğe kana'at etmeyip biraz eyyâmıdan beri alınub verildiği defter üzerinden altın alındığı ma'lûm olmamak için tizab derûnune vaz' ve ilka ile yazılarını bozmayarakdan bazı altınlarını alıp ol sûretle vezenelerine hâlel gelene dek sürmekte ve bu kâr-i mekrûha ictisar ve sülûklerinden nâşi tammü'l-vezene ecnâs altınları şundan bundan düşürdüklerinden bu cihetle ecnâs altının fiyâtı gün be-gün terakki ve tezâyid etmekte olduğundan el-hâletü hazîhi eyadi-i nâsda bulunan ecnâs altınların veznelerine külliyyen hâlel gelmişse ve şöyleki 12 vezinde olan altına 9 ve ba'zen 7 kırat derecelerine tenzil eylemiş idüğüne ve bu keyfiyet nizâmat-ı müstahsene-i mülkiyeden olan rayic-i nukûd maddesinde ihlalını mûcib ve ibadullahın izrarını müstevcip olacağını ve i'tinâtdan bulunmuş olduğuna mebni şu uygunsuzluğun beher hal önü kestirilmesi mülken ve milleten ehem ve elzem olmaktan nâşi ba'de'l-yevm gerek Der-sa'adet'te ve gerek mahrûse-i memâlik-i şâhâne ve mütevattın-ı ehl-i İslâm ve re'âyânın yedlerinde bulunan o makûle eksik ve kesik ve delik ve tizâb ile altını alınmış mecmû-ı nâkıs üzerine altınların ahz ve i'tâda hafî ve celî bir vecihle alınıp bir mâh müddet yakini ile öyle nakısü'l-vezene altın her kimin yedinde bulunursa bilâ-te'hir darbhâne-i amireme ve taşralarda dahi müşîrân ve vüzerâ-yı izâm ve defterdâra ve mahassiline ve me'mûrîn-i sâ'ireye ve mübâya'acı olan mahallerde dahi mübâya'acılara getirip teslim ile ba'de'l-vezin bedeli ne miktar tutar ise tamamen ashâbına i'tâ ve te'diye kılınması ve yedlerinde noksan altın bulunan kimesneler altınlarını getürmeyüb ketm ve ihfâ ederek yine beyinlerinde alıp vermeleri me'mûl olduğundan bu husûs için çarşı ve pazara ve ...⁹⁵ olan mahallere me'mûrlar ta'yîn ile o makûle eksik ve kesik ve delik ve tizâb ile altını alınmış noksan altınlar her kimin yedinde bulunursa zikr olunan me'mûrîn ma'rifetleri ile tevkîf-i mikrâs ile vesatlarından kat' olunması me'mûr-ı merkûmeden başka bir cümle kârâr-ı şâhânem ve Bâb-ı Seraskeri ve Tersâne-i Amirem ve ihtisâb ve gümrük me'mûrları ve Asitane-i Sa'adet'te ve taşrada bulunan mübâ'ayacılar dahi ol vecihle kat'a ...⁹⁶ olmaları ve müdde-i mezkûre munkaziye olunduktan sonra o makûle nakısü'l-vezene altın her kimin yedinde bulunur ve ahz-ı girift olunur ise hilâf-ı rızâ harekette bulunmuş olacaklarından ol vecihle toplanan altınlar vezene ve mübâya'a fiyâtı üzere hisâb olunarak icâb eden bedelinin rub'u bilâ-be'del Darbhâne-i Amirem'den ahz ve zapt ile üç rub'u ashâbına verilmek

⁹⁵ Bir kelime okunamadı

⁹⁶ Bir kelime okunamadı

üzere me'mûrin-i merkûme çarşı ve pazarda geşt ve güzâr alış veriş esnâsında tesâdüf edecekleri kimesneleri ahz ve girift eylemeleri ve bu nizâmın istikrarına vesile ... olmak üzere kesret ahz ve i'tâ olunan ve ecnâs-ı ...⁹⁷ bulunan mahaller me'mûrin-i merkûme ma'rifetleriyle gereği gibi taharri birle bulunan o makûle kat' ve ahz ve Darbhâne-i Amirem'e getirilip bunların dâhi keزالik rub' bedeli bilâ-bedel zabtı ile üç rub'u ashâbına vermesi ve ahz-ı i'tâ ile me'lûf kimesneler birbirlerine ol vecihle nakısü'l-vezin altınlar teklif edecekleri aşikâr olduğundan bundan böyle o makûle kimesneler diğerlerine nakısü'l-vezn altın akçe teklif eyledikte ol kimesne ahz ve kabul ile doğru Darbhâne-i Amirem'e getirip keyfiyeti bi'l-ifâde ol akçe veren her kim ise Darbhâne-i Amire'ye celb ile vermiş olduğu altının bedeli hesab olunarak rub'u kezâlik bilâ-bedel zabt olunduktan sonra yüzde on gurusu hesabı ile her kaç gurusu ettiyse ol dahi ashâbından tahsîl ile haber veren kimesneye bahşîş sûreti ile i'tâ olunması ve bu madde ol vecihle icrâ olunmadıkça altınları teklif eden kimesneye Darbhâne-i Amirem'den ruhsat verilip sabr ile ba'de'l-icrâ verilmesi ve taşralarda dahi usûl emr-i âlîşânımla olunması i'tibâren bir mâh müddet zarfında herkes yedlerinde bulunan o makûle altınları Darbhâne-i Amirem'de me'mûr olan mübâya'acılara getirip kat' ettirdikten sonra dirhem hesabı ile mübâya'a fiyâtı üzere bedeli ahz olunması ve mübâya'acı olmayan mahallerde dahi o makûle nakısü'l-vezn altınlar defterdârânla ve mahasıl vekilleri ve müstesnâ olan mahallerde dahi vüzerâ-i izâm ve zabıtân-ı sâ'ire mâ'rifetleri ile kezâlik kat' birle mukaddem neşir olunan fiyât defteri üzere bâhâsı taraflarında bulunan emvâl-i mîrîyeden i'tâ olunarak icâb eden semeni Darbhâne-i Amirem'den mâliye hazinesine tediye kılınmak üzere ol vecihle kat' kılınan altınlar her bir mahalden bâ-i'lâm ve tahrîrat Darbhâne-i Amirem'e gönderilmesi ve müddet-i merkûme münkaziye olduktan sonra müşâr ve mûmâ-ileyhimin inzîmam-ı rey' ve mâ'rifetleri ile bâlâda muharrer olan nizâmat-ı kaffe-i memâlik-i mahrûse-i şâhânemden icrâ ile hilâf-ı rızâ-yı harekette bulunanlardan ber-vech-i muharrer rub' bedeli ahz ve tahsîl birle hasıl olacak mebalîği bâ-mazbata Darbhâne-i Amirem'e irsâl kılınması ve bunlardan başka el-haletü hazihi Darbhâne-i Amirem'de kat' ve darb olunmakta olan yirmi gurusluk memduce altını yirmibir buçuk gurusu ve beşlik ve altılık ve üçlük ve atmışlık dahi fiyâtı zâ'ide ile gerek Asitane-i Sâ'adet'te ve gerek taşra ve memâlikte uhâben alınıp verilmekte edüğü tahkik ve istihbar olunup bu husûs dahi begayet uygunsuz ve herkese muzır bir şey olduğuna

⁹⁷ Bir kelime okunamadı

bunun dahi ...⁹⁸ çaresinde istihsal-i farizadan olduğuna mebni zikronulan memduce altın ve altılık ve beşlik ve üçlük ve altmışlık dahi fiyâtı mukarrarelerinden ziyadeye alınıp verilmemesi ve her kim fiyâtı zaide ile ahz ve i'tâyâ cür'et ve cesâret edip de me'mûrîn-i merkûme ma'rifetleri ahz ve girift olunursa o makûleler dahi icâbına göre te'dip kılınması muvafık-ı irâde-i aliyyem olduğu halde nizâm-ı kadime rabta ve tevsîki ve nizâm-ı mezkûre bi'l-cümle me'mûrîn-i devlet-i aliyyem tarafından gereği gibi dikkat ve icrâsına gayret olunur surette pek az vâkitte ...⁹⁹ me'mûl olduğundan ve sâyâ-i lâzime hâvî evâmir-i aliyyem tasdir ve tesyiri ile keyfiyet cümleye neşr ve i'lân olunması husûsu a'zâm-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ Darbhâne-i Amirem nâzırı iftihârü'l-e'âli ve'l-a'zâm müstecimü cemi'ü'l-meâli ve'l-mefâhir Ahmed Ziver dâme ilmühu tarafına bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunmuş ve vâkı'an bu husûsa kemâliyle ikdâm ve dikkate olunmak ferazit-i haliyeden olduğundan nâzır-ı müşârün-ileyhin iş'arı vecihle nizâm-ı mezkûrun kâmilten icrâsı husûsuna irâde-yi aliyyem müte'allik olarak muktazâ-yı münif üzere Der-Sâ'detim'de lâzım gelenlere mahsûs buyurulduklar ısdâr ve memâlik-i mahrûse-i şâhânem dahi evâmir-i aliyyem neşr ve müşeyya kılınmış olmakla sen ki Sivas ferîki müşârün-ileyhsin vusûl-ı fermân-ı celilü'l-ünvânında keyfiyeti zîr-i idârende kâin mahallerde lâzım gelende bi'l-etrâf iş'ar ve tenbih ile her bir mahalde çarşı ve pazarda ve kesret ahz ve i'tâ olan mahallerde mahsûs me'mûrlar ta'yîn ve ihraç olunarak bâlâda beyân olunduğu vecihle vusûl-ı emr-i şerîfime itibâren bir mâh müddet zarfında herkes yedinde bulunan meskûkât-i atika getirip vermek lâzım geleceğinden eğerki müddet-i mezkûrun mürûrundan sonra bu makûle eksik ve delik ve kesik ve tizâb ile altını alınmış nakîsü'l-vezn altın ve meskûkât-ı atikâ-i sâ'ire her kimde bulunursa ahziyle icâb eden bedelinin rub'u hıfz ve üç rub' kendisine i'tâ ve esnâ-i dâdu sitadde yek diğere ücret teklif ederek kabul edip haber veren kimesneye dahi ber vech-i muharrer yüzde on verilerek bundan böyle zinhar ve zinhar o misillü meskûkât-ı atika ve nakîsa eyadi-i nasda tedâvül eylememesi husûsû kemâl i'tinâ ve dikkat olunması ve memdûhâ altın vesair ecnâs-ı câriyenin dahi bir vecihle ziyâde fiyât ile alınıp verilmemesi ve'l-hâsıl bâlâda muharrer nizâmın kâmilten ve müstemirren icrâ ve ifâsı işbâl ve sâ'ilinin istihsâl ve istikmâlî husûsuna ale'l-izam dahi miknet ve ihtimâm-ı tâm eylemek fermânım olmakla tenbihen ve tenkiden ...¹⁰⁰ divân-ı hümayûnuma mahsûsen

⁹⁸ Bir kelime okunamadı

⁹⁹ İki kelime okunamadı

¹⁰⁰ Bir kelime okunamadı

emr-i celil-i kadrim ısdâr ve tısyar olunmuştur. İmdi bu husûs bir vecihle mevad-i sâî'reye benzemeyip umûr-ı mühimme emriyle ve layıkıyla icrâsına dikkat olunması ferâzi-i hâliyeden olduğuna mebni nizâm-ı mezkûrun harf be-harf icrâsı matlûb-ı kat'î-i mülûkanım idüğü ve hilaf-ı vaz' ve hâlet vukû'u bir vecihle câ'iz olmadığı ma'lûmı cihetle ...¹⁰¹ olundukta ber minvâl-i meşrûh amel ve hareketle ifâ-yı müktezâ-yı kâren-kâfi ve dirayete sarf ...¹⁰² eylesin. Ve siz ki Bozok zabtiye me'mûru ferîk-i müşâr defterdâr ve Amasya zabtiye me'mûru ve mühassılı ve nâ'ibler ve vekiller vesâ'ir mûma-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i fermân-ı mülûkânem sizin dahi ma'lûmunuz üzerine mûcib ve muktezâsının icrâsı ya'ni bâlâda muharrer nizâmın her bir mahalde tamamen ve layıkıyla ifâ'sı edâ olunmak cümlemiz bi'l-ittifak ve ikdam ve gayret ve hilafı vaz' ve harekete müstelzim müstevliye ve vehamet olacağından ana göre davranılıp herhalde lâzime-i zimmetin icrâsına sa'y ve dikkat ve hilafına tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda emr-i şerîfim üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l ve lazimü'l-ittiba' ve imtisâlimin mazmûn-ı ita'at makrûnu ile amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimat kılasız. Tahrîren fî şehri şa'bânî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fî : 12 Z. sene 57

[s. 39/1]

Mektubü'l-sâmi kaydı

İnâyetli, atüfetlû, mürüvvetlû, veliyyü'n-nâim Efendim hazretleri

Bir kazâdan hâsıl olan eşyâ kazâ-yı ahire gitmeyip mahallinde furuht olunduğu halde yalnız rusûmât-ı mu'tâdesinin istihsâli ile iktifa ve kazâ-yı âhere gideceği surette resm-i gümrüğü istifa kılınması nizâmından ise de iş bu kazâ-yı âher tabirini Amasya'da olan zira'atçı tâ'ifesi livâ-yı ahir kıyas eylediklerinden def'-i iştibâh için kazâ-yı ahir ıtlak olunan mahal bir muhasallık dahilinde bulunan kazâları mı demektir. Yoksa bir sancaktan sancağ-ı ahir midir? keyfiyetin izahen iş'arı husûsuna dâ'ir Sivas meclisi tarafından varid olan bir kıt'a mazbata me'âli ma'lûm-ı senâveri olmuş ve keyfiyet emti'a gümrüğü emini atufetlû bey efendi hazretlerinden bâ-tezkere lede'l-istifsâr livâ tevâbi'î olan kazâsı ile başka ve kazâ tevabi'atı bulunan kurâsı ile başka olduğuna ve tâ'rîfelerde yalnız kazâ ta'bîri mukayyed idüğüne mebni kazâ-i ahir ıtlak olunan

¹⁰¹ Bir kelime okunamadı

¹⁰² Bir kelime okunamadı

mahaller bir mühassıllık dahilinde bulunan kazâlar demek olduğundan bir kazâdan kârib ve bâ'id diğer kazâyâ emr-i ticâret için tüccar tâ'ifesinin getirdikleri eşyânın resm-i gümrükleri bâyi'inden alınmayıp tâ'rifelerde musarrah olduğu vecihle müşterisi olan tüccardan lâzım geldiyse de zehayirden öşr-i şer'isini i'fâ eden erbâb-ı zira'attan resm-i gümrük mütaâlebe olduğu mîsâli mazbatadan istifham olunmuş olduğundan ve her bir mahalde resm-i gümrük ber mûcib-i nizâm tâ'rîfeye tatbikan tahsîl olunmakta idüğünden Amasya kazâsında dahi resm-i gümrük nizâmına târifesine tatbik olunarak tüccardan tahsîl olunması iktizâ edeceği mîr-i müşârün-ileyh tarafından cevâben ifâde ve iş'âr olunmuş olmakla ol vechin icâbının icrâsına ve mugâyir-i tâ'rife-i resm-i gümrük ahz olunmamasına himmet ve dikkat buyurmaları siyâkından terkîm-i rakime-i ve mahsûsiye iktidâr olundu.

Fî: 7 ZA. sene 57 Fî: 13 R. sene 57 (Tarih-i vusûl)

[s. 39/2]

Beytü'l-mâl defterini beyân

Medîne-i Tokad'da Simavon Keşîş mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Hüseyin nâm müteveffîyenin zâhirde varis-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıp terekesi cânib-i beytü'l-mâl'e ait olmakla bu makûle beytü'l-mâl-ı amme ve hassanın ber-mûceb-i Tanzimâtı Hayriye kabzına me'mur Tokad mühassal vekili Atüfetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr kılınan yüzbaşı vekili İbrahim Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-i sultanide bi'l-müzâyede esmânı misilleri ile furuht olunarak ba'de ihraçî'l-masârif bâki esmânı ber-mûceb-i usûl-i mehasin-i şumûl muhassıl sandığına teslim olunmak üzere me'mûr-ı merkûm yedîne i'tâ olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur. Hurrire fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri zilkadeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
İncili küpe	6 çift	32	
Müsta'mel yorgan	2	24	
Köhne minder kilim	1-1	6	
Köhne yastık	2	5	
Gömlek parçaları		7	
Tahta sandık	2	8	

Nühâs leğen ibrik	1-1	29	
Nühâs tava, maşraba, ... ¹⁰³	1-1-1	17,5	
Nühâs çamaşır leğeni	300 dirhem	61	
Karadere tahtası	2	1	
Yekün		197,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		44,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		5	
Dellâliye mîr-i hammâliye masrâfları		11	
Müteveffîye-i mezbûrenin vefatına kadar hizmetinde bulunan Aîşe nâm hatuna verilen ücret		10	
Yekün		70,5	
<i>Sahhü'l-bâkî der yed-i emîn-i mûmâ-ileyhe yalnız yüz yirmi beş guruş</i>		125	

[s. 39/3]

Nemakacı Melkon'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Kâbe Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken düyunu terekesinden ezyed olduğu halde bundan akdem hâlik olan Nemakaçı Melkon veled-i Kibar nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Elmas bint-i Boros ile sülbiye-i kebîre kızı Hirosima'ya münhâsıra olup dâinleri Nebi oğlu Mehmed ve Hallaç Osman ve sâ'irleri iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-i sultanide bi'l-müzâyede furuht olunarak husûla gelen esmân-ı ala târiki'l-gurama beyne'l-garîn tevzî ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Baklalı nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	2500	
Döşek	1	21	

¹⁰³ Bir kelime okunamadı

Yan minder	1	40	
Döşek	1	30	
Def‘a döşek	1	17	
Def‘a yorgan mitil	1-1	50	
Yorgan	1	17	
Kurt kürkü	1	71	
Yastık	2	27	
Minder	2	8	
Def‘a yastık	2	24	
Def‘a yastık	2	24	
Sagîr yastık, publa, kebîr yastık	1-1-2	25	
Kilim	1	66	10
Def‘a kilim	1	80	
Köhne kilim	2	6	
Köhne minder	3	3	30
Köhne çubuk	6	9	
Def‘a çubuk	2	16	
Aba	1	32	
Kısa entari	1	6	30
Şalvar	1	26	30
Kahve kutusu ve divid	1-1	5	30
Fincan, zarf, tabak	24-4-2	9	
Sîm zarf	1	12	
Çamaşır kazganı	1	70	
Çamaşır leğeni	1	84	
Nühâs parçaları	6	36	30
Nühâs tas	4	16	
Nühâs sini	1	76	10
El leğeni ma‘a ibrik	1-1	33	30
Def‘a nühâs tava	2	21,5	
Def‘a nühâs parça	6	48	

Kebab tavaşı	1	24	30
Helva hane	1	25	
İbrik, cezve, sarı tabla	1-1-1	7	
Def'a helva	1	24,5	
Maşraba bakraç	1-1	11	10
Ateş tavaşı	1	9	
Billür şişe, bayağı	2-3	19	10
Şam'dan, defter	2-2	14	10
Akça tahtası ve şişeler	2	4	10
Hırdavat-ı menzil kıymeti der zimmet-i Şeyh Osman Efendi		200	
Şive dülbend ma'a keçe kıymeti		800	
Su ipliği kıymeti		80	
Merkeb	1 re's	90	
Üzüm kıymeti mahsul-ı bağ		160	
Fatıl ?	21	20	
Der-zimmet-i Ortakçı Eyüp		100	
Der-zimmet-i Abacı Boros		100	
Yekün		5203	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		150	
Resm-i kısmet-i âdi		128,5	
Kaydiye		7,5	
Dellaliye ve mîrî hanmâliye masrâfları		168	
Yekün		454	
Li't-taksim beynel Gurama		4748	

Deyn	Guruş	Un-Gurama
Deyn-i müsbit-i Ankaralı Bâli-oğlu bi-şehâdeti Dal Ahmed ibn-i Ahmed ve Abdurrahman bin	465	2908 guruş 10 mebla'

Abdurrahman		
Deyn-i müsbit- Ala Memiş Ağa bi-şehâdeti İsmâ‘il bin Mustafa ve Mehmed ibn-i Ali	560	350 gurus 26 mebla‘
Deyn-i müsbit-i Hallac Osman Ağa bi-şehâdeti Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Emin	578	361 gurus 57 mebla‘
Deyn-i müsbit-i Köle Mehmed bi-şehâdeti İsmail bin Mehmed ve Boyalı oğlu Osman bin Halil	545	340 gurus 100 mebla‘
Deyn-i müsbit-i Nebi oğlu Mehmed bi-şehâdeti Ahmed bin Ahmed ve Osman bi Osman	309	193 gurus 29 mebla‘
Deyn-i müsbit-i Kalıpcı oğlu Agop bi-şehâdeti Yola sığmaz oğlu Mehmed bin Hüseyin ve Es-Seyyid Mehmed bin Abdullah	350	218 gurus 106 mebla‘
Deyn-i müsbit-i Mardoros bi-şehâdeti Hüseyin bin Osman ve Hasan bin Osman	600	375 gurus 28 mebla‘
Yekûn-ı düyun	7592	

Yekûn-ı terekesi	4748	
Meblaü’l-bâkî	4	

[s. 40/1]

Fatma Hatun’un defter kaydı

Medîne-i Tokad’da Sarı Güllük mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatma bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Hacı Osman bin Halil li-ebeveyn er karındaşı gâ‘ib-i ani’d-diyâr Hüseyin’e münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ga‘ib-i mezbûrun zuhuruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû‘yete kibel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olunan kız karındaşı Emine bint-i Ahmed nâm hatun ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikir olunur . Hurrîre fî’l-yevmi’l-hâmis min şehri zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Miktar	Gurus	Para
Mahalle-i mezbûrda vâk‘ bir menzil	1 bab	600	
Derbent nâm mahalde vâk‘ bağ ma‘a bir miktar	1 kıt‘a	1200	

bostanlık			
Kılıçcı dükkânı der-kurb-ı Sulu Sokak	1 kıt'a	250	
Kara takım Tüfenk		20	
Keten yüzlü döşek, dimi yüzü yastık ma'a publa	1-1-1	70	
Müsta'mel yorgan	2	30	
Müsta'mel çit yastık, minder, boğça	1-1-1	10	
Köhne şalî cübbe	1	4	
Beyaz çarşaf	1	8	
Mâî bez parça	2	3	
... ¹⁰⁴ sabun		12	
İpekli gömlek ... ¹⁰⁵	1-1	30	
Ma'a bez parçası	2,5 endâze	5	
Ahmediye yarısı	1	5	
Fil dişi tarak	1	3	
Çal çaput bez parçası		5	
Sagîr şam'dan	1	3	
Giyim esbâbı		20	
Döşeme	1	3	
Hınta	12 rubla' fî: 6	72	
Derûn-u menzilde ... ¹⁰⁶ ber vech-i tahmin		30	
Filcan, sarı zarf	2-2	5	
Sagîr nühâs lenger, su tası, ma'a bakraç kapağı	1-2-	10	
İplik çorap	1	2	
Köhne çuval	1	4	
Köhne kilim parçası	1	3	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		23	
Der-zimmet-i zevc-i mezbûr El-Hac Osman		3200	
Der-zimmet-i Fatma Hatun bâ-temessük		50	

¹⁰⁴ Bir kelime okunamadı

¹⁰⁵ Bir kelime okunamadı

¹⁰⁶ Bir kelime okunamadı

Der-zimmet-i Mihr-i mü'eccel-i diğer zevc-i mezbûr Osman		75	
Yekûn		5755	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		63,5	
Resm-i kısmet-i âdi		144	
Kaydiye		8,5	
Yekûn		215	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		5540	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc-i mezbûr	2770	
Hisse-i ahi le-hüma	2770	

[s. 41/1]

Fatıma Hatunun defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatıma bint-i Mehmed nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Hüseyin bin Mehmed ile sadriye-i sagîre kızı Hatice ve babası mezbûr Mehmed ile anası Aişe bint-i Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı muvrusunu hıfza ve harasete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer' den vasi nasb olunan ceddi merkûm Mehmed Ağa iltimâsı ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi ısrin min şehri zilhiccetî's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Döşek yorgan, yastık	2-2-1	140	
Müsta'mel kilim	1	25	
Müsta'mel canfes entari	1	80	
Harir hırka	1	125	

İpekli bürük	1	30	
Müstaamel taraklı entari	1	25	
Gömleklik parça	5	50	
Bez Halebi	12	15	
Müstaamel zenne donu ve ipekli gömlek	1-1	15	
Müstaamel boğça	2	8	
İşlemeli cevre	1	15	
İşlemeli havlu	1	25	
Müstaamel peşkir	2	5	
Baş havlusu	2	8	
Bükülmüş ipek	1 cerîb	5	
Sîmlice tarak, kaşık, hilâl	1-1-1	20	
Giyim elbisesi		30	
Yirmilik altın, onluk	7-8	220	
Der-zimmet-i Mihr-i mü'eccel-i zevc-i mezbûr Hüseyin		300	
Yekün		1150	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		110,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		30,5	
Yekün		141	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1009	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	232	101
Hisse-i bint	465	83
Hisse-i Ebb	155	27
Hisse-i Ümmü'l-mezbûre	155	27
Meblağü'l-bâkî		2

[s. 41/1]

Ba‘dehu validesi Ayşe Hatun’un defter kaydı

Badehu Ümmü’l-mezbûre Aişe dahi fevt olup verâseti zevc-i metrûku Mehmed bin Hüseyin ile sadriye-i kebîre kızı Şerîfe ve ammi-zâdesi Hüseyin bin Ahmed’e münhâsıra olduğu. Şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farizati’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî tarihi’l-mezbûr.

Emtî‘a Adı	Miktar	Guruş	Para
Döşek yorgan	1-1	60	
Müsta‘mel yastık	2	20	
Köhne mitil	2	8	
Köhne kilim	1	10	
Furuht olunan eşyâ kıymeti		113	
Evâni-i nühâsiye	19,5 kıyye	210	
Def‘a nühâs çamaşır leğeni	52 kıyye	6	
Bükülmüş çekme iplik		30	
Sagîr basmaseccâde		5	
Nim top bez		10	
Köhne çuha bez parçaları	2	6	
Def‘a ipek	2 cerîb	3	
Gömlek mea don	1-1	15	
Baş yemenisi ma‘a uçkur		5	
Kara sığır ineği	1 re’s	100	
Der-zimmet-i mihr-i mü‘eccel-İ zevc-i mezbûr Mehmed Ağa		100	
Der-zimmet-i damadı Hüseyin bâ-defter		40	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		15	
Mukeddema müteveffîye olan kızı Fatma’nın terekesinden müntakıl ber-vech-i bâlâ hisse-i irsiyesi		115	27
Yekün		965	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffiye-i mezbûrenin techiz tekfin masrâfı		90,5	
Resm-i kısmet ve kaydiyesi		25,5	
Yekün		116	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		849	27

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i Zevc	212	36
Hisse-i bint	424	73
Hisse-i ammi-zâde	212	36

[s. 42/1]

Mürûr tezkeresi için vurûd eden Emirnâme kaydı

Benim sa'adettü mükremetlü meveddet-semirim paşa hazretleri

Ba'zı mahallerde tutulan serseri makûlesi ve meclühü'l-ahvâl kesân yedlerinde matbû' ve gayri metbû' mürûr terekisi bulunmakta olduğu bu def'a sahîhen tahkik ve istihbar olup beyâna hacet olmadığı vecihle mürûr tezkiresi ahzinin sâye-i ihsân vâye-i hazret-i mülûkânemden teshili zımmında elyevm câri olan resmîde sûret-i tezâkir tab' ve temsil olunarak bir ...¹⁰⁷ miktar mehliye ve sâ'ir îcâb edenler taraflarına tesyâr ve ...¹⁰⁸ yaklaştıkça bi't-tahrîr sûret-i tezâkir talep etmeleri kendilerine iş'âr olunarak mezkûr tezkirenin i'tâsını beherinden üçer guruş almak üzere geçen saferi'l-hayrın guresinde mübâşeret olunmuş ve iş bu mürûr tezkeresi ahzında sâkin olduğu kazâ derûnunda vâki' bir karyeden aher karyeye gidecekler müstesna olup bir kazâdan ahar kazâya gidecek şahsın olduğu mahal asıl muhassılının mahalline yirmi otuz sa'at olduğu halde ol kadar mahalle gitmeyüp fakat olduğu karye veya karye imam ve muhtarından gideceği mahal ve maslahatını mübeyyin tezkere alıp yakında bulunan kazâ meclisine girerek ol tezkereyi bırakıp metbu tezkere alması geçen ikiyüz onsekizinci rakamıyla çıkarılan Takvim-i Vekâyî' nüshaları ile neşr ve i'lân kılınmış ve bu sûrette gayri matbû' tezkere ile yakında bulunan kazâ meclisinden evine giden şahsın kim olursa olsun ahzı ve girifti ile tezkere şurutu mücebince terbiyesi lâzime-i mühimmeden ve yanlarında bütün bütün tükenmeksizin sûret-i tezâkir istida eylemek ve

¹⁰⁷ Bir kelime okunamadı

¹⁰⁸ Bir kelime okunamadı

küfelâ-yı kaviyye rabt etmedikçe meçhulü'l-ahvâl kesân tezkere vermemeleri ve o makûle matbû' tezkeresiz ferd-i aferidenin gezememeleri husûsuna ihtimam ve dikkat eylemeleri me'mûr için muktezâ-yı me'mûriyetlerinden iken bu keyfiyet mücerred ademi nefyiden neşe't etmiş ve iş bu tezkere maddesi ise umûr-ı vâcibü'l-i'tinâda bulunmuş olduğundan bundan böyle gayri matbû' tezkere ile kimsenin gezememesi ve meçhulü'l-ahvâl kesân küfelâ-yı kaviyye rabt olmadıkça mürûr tezkeresi verilmemesi ve yanlarında bütün bütün tükenmeksizin yazıp sûret-i tezâkir matlûb eylemeleri husûsları bu def'a lâzım gelenlere iş'âr olunmuş olmakla zât-i sâ'adetleri dahi ol vecihle gayri matbû' mürûr ile gelenin hatve-i vahide gezememesi ve kavî küfelâyâ rabt olunmadıkça meçhulü'l-ahvâl kesân mürûr tezkeresi verilmemesi ve yanlarından bütün bütün tükenmeksizin sûret-i tezâkir istenilmemesi husûslarına himmet eylemek siyâkatında kâ'ime-i mürûr tahrîr ve tezbir kılınmıştır inşa'allahu te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet eylemeleri me'muldür .

Fi: 21 R. 57 Fi: 23 R. 57 (Tarih-i vusûl)

Ber mantûk-ı emirnâme-i sâmi Sivas ferîki devletlü Sâ'id Paşa tarafından dahi bir kıt'a buyuruldukları kayd şüid.

[s. 42/2]

Hallaç Batuk oğlu Mehmed Bey defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Kaya mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Hallaç Batuk oğlu Mehmed bin Ahmed nâm Müteveffânın zevce-i menkûha-i metrûkesi Şerîfe bint-i Mehmed ile sûlbiye-i sagîre kızları Aişe ve Şakire'ye ve sûlb-i sagîr oğlu Ahmed'e münhâsıra olduğu ba'de't-tahakkuki's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezkûrunun vakt-i rüşd-i ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'iden vasi nasb olunan vâlideleri mezbûre Şerîfe Hatun'un talep ve ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şehri zilhiccetî's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der-mahelle-i mezbûre	1 bab	800	
Döşek yorgan, yastık	1-1-1	30	
Hurda nühâs	3 kıyye	30	

Müsta'mel kilim, cecim	1-1	25	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		10	
Yekün		895	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		27.5	
Deyn-i müsbit-i Hallaç Halil bi-şehâdeti Hallaç Mehmed bin Mehmed giğer Mehmed bin Mehmed gibbû't-tahlîf		250	
Deyn-i müsbit-i Ekmekçi İbrahim bi-şehâdeti Abdurrahman bin Mustafa ve Hasan bin Süleyman gibbû't-tahlîf		159	
Yekün		432.5	
Sahhû'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		462.5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc-i mezbûre	57	97
Hisse-i bint-i mezbûre	101	20
Hisse-i bint-i mezbûre	101	20
Hisse-i ibni'l merkûm	202	41

[s. 42/3]

Hacızâde oğlu Abdullah Ağa'nın defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Abdullah bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Münife bint-i Halil ile sülbiye-i sagîre kızları Aişe ve Şerîfe li-ebeveyn er karındaşı Halil bin merkûm Mehmed'e münhâsıra olduğu bade't-tahakkuki's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezkûrânın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mâl -ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb ve ta'yîn olunan anaları mezbûre Münife ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun tereke defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis ısrîn min şehri zilkâdeti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki‘ menzil nısıf hisse kıymeti	1 bâb	600	
Döşek, yorgan, yastık	1-1-1	100	
Köhne kilim	2 kıyye	20	
Yan minder, sagîr minder	1-1	40	
Evâni-i nühâsiye	10	120	
Giyim elbisesi		61	
Yekün		941	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		41,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		22,5	
Yekün		64	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		877	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	109	
Hisse-i bint	292	
Hisse-i bint	292	
Hisse-i Ahi lehüma	182	

[s. 43/1

Berât-ı Şerîf-i âlişân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tıgrâ-yı ve garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmî oldur ki.

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-ı mülûkâneme mülhak evkâfdan Zünnunabad ve Gümüş‘de vâki‘ ashâb-ı hayrattan Köse Ahmed nâm kimsenin evkâfından Tokad‘da Meydan mahallesinde kâ‘in Kapan-ı Dakik Vakfının yevmiye on akçe vazifeyle tevliyet ve yevmiye beş akçe ile kitâbet ve cibâyet cihetlerine ber-vech-i meşrût mutâsarraf olan eslâh ve erşed ve ekber evlâd-ı vâkıfdan Hüseyin Halife ibn-i Osman vefâtı vukû‘uyla mahlûlülünden evlâd-ı ekber-i vâkıftan ve erbâb-ı istihkaktan iş bu râfi‘-i tevki‘-i refi‘ü‘ş-şân-ı hakanî Ebubekir Halife ibn-i Mehmed zîde kadruhuya tevcih ve yedîne berât-ı âlişânım i‘tâsı husûsu Tokad nâ‘ibi Mevlânâ Mehmed Zuhûru zîde ilmühü

tarafından bâ-i'lâm inha olunmuş ve inhâ-yı mezkûr vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-merre muvâfık idüğü sikât-i muvahhidinden mezbûretü'l-esâmi kesânın ala tariki'sh-şehâdet-i hayriyeleri ile zâhir ve mütehakkık olduğu ecilden ber-mûceb-i inhâ icâb-ı icrâsı istisvâb hâlden görüldüğü mevâli-i izamdan İstanbul pâyesi ile hâlâ evkâf müfettişi efendi kuzâtü'l-müslimin Mevlânâ Mehmed Emin Asaf Bey zîde fezâilehûdan isti'lâm kılınmış olmakla ol vecihle cihât-ı mezkûre mütevaffâ-yı merkûmun mahlulünden mevcûd evlâd-ı evlâd-ı vâkıfın eslâh ve erşâd ve ekberi ve cihât-ı mezkûrenin dahi meşrûtün-lehi bulunduğu bi'l-ihbar ber nehci şer'î müsbit ve mütehakkık olan merkûm Ebubekir Halife zîde kadruhuya ber-mûcib-i nizâm vakf-ı mezbûr umûrunu hüsnü idâre ve rû'yet ve hayrâtın i'mâri ile şart-ı vâkıfı icrâyâ dikkat etmek ve sal besâl lâzım gelen muhasebesini mahallinde mar'ifet-i şer' ile görüp memhûr ve mûmzâ defteri cânib-i nezârete bi'l-irsâl yedîne suretin almak ve hilâf-ı şer'-i vâkıf ve mugâyir-i nizâm bir gûne hareket etmemek ve umûr-ı kitâbeti dahi kendi kalemi ile tahrîr eylemek ve mâl-ı icârât-ı vâkıfı vakt ve zamanı ile müste'cirlerinden bi't-tahsîl cânib-i vakf-ı şerîfe eda ve teslim edip zimmetini bir akçe ve bir habbe geçirmemek ve asla terk ve tekâsülü vukû' bulmamak şartı ile bu cihet ve yedîne berât-ı âlişânım i'tâ olunmak bâbında azâm-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ evkâf-ı hümayûn nâzırı iftihârü'l-e'âli ve'l-azam Numan Mahir Bey dâme uluvvuhu i'lâm ve a'lemü'l-ülemâi'l-mütebahhirîn efdalü'l-füzaili'l-müteverrihîn bi'l-fi'il şeyhü'l-İslam Mekki-Zâde Mevlânâ Mustafa Asım edamallahu te'âlâ fezaili hu işaret etmeleri ile mûcebince tevcih olunmak fermânım olmağın hakkında mezid inâyet-i padişâhânem mûcebince bu berât-ı hümayûnumu verdim ve buyurdum ki merkûm Ebubekir Halife zîde kadruhu mütevaffâ-yı merkûmun mahlulundan cihât-ı mezkûre şart-ı mezkûr üzere ber-vech-i meşrût mutasarrıf olup ta'yîn olunan yevmiye onbeş akçe vazifeyi vakf-ı mezbûr mahsulünden ahz eyleye şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri zilkâdeti'sh-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 43/2]

Şerîfe'nin defter kaydı

Rüstem Çelebi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffıye olan Şerîfe bint-i Ali nâm müteveffıyenin verâseti zevc-i Mehmed bin Ali anasının erkarındaşının kızı Nefisiye'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'sh-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan

müteveffîye-i mezbûrenin terekesinin defteri müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri zilhiccetî's-şerîfe seb'a ve hamse ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' bir bab menzili hisse kıymeti		150	
Müsta'mel döşek, yastık, yorgan	2-2-3	150	
Köhne kilim, ma'a halı	2-1	20	
Kıvrırma gömlek	5	30	
Köhne entari, içlik ma'a libâde	1-2-1	25	
Köhne bürük	3	20	
Döşek çarşafı	3	20	
Hamam havlusu, boğça	1-2	10	
İncili küpe	1	150	
Evâni-i nühâsiye	20 kıyye	240	
Şam'dan	2	5	
Köhne çuval	1 çift	3	
Hırdavat-ı menzil ber-vech-i tahmin		23,5	
Der-zimmet-i Hoca Zâde Emin Efendi bâ-temessük		200	
Der-zimmet-i mihr-i mü'eccel-i zevc-i mezbûr Mehmed		50	
Yekün		1996,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		200	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		30,5	
Yekün		230,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		866	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	433	
Hisse-i bint	433	

[s. 43/3]

Fî'l-asıl Arapgir ahâlisinden olup medîne-i Tokad'da İngiliz İbrahim Ağa nâm kimesne menziline müsafireten sâkin hulûl-i ecel-i mev'ûdu ile bundan akdem vefât eden El-Hac Mustafa bin Ömer nâm müteveffânın zâhirde varis-i ma'rûf ve mâ'rûfesi olmayıp kaffe-i terekesi cânib-i beytü'l-mâle ait olmaklığı bu makûle beytü'l-mâl-ı âmme ve hâssanın ber-mûcib-i Tanzimât-ı Hayriye kabzına me'mûr Tokad muhassılı vekili Atüfetlü Mehmed Ağa tarafından me'mûr kılınan Ahmed Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm ve sûk-î sultanide bi'l-müzâyede esmân-ı misilleri ile bey' olarak bâ'de'l-ihracı'l-masârif bâki esmânı ber-mûcib-i usûl-i muhâkeme şumûl muhassallık sandığına teslim olunmak üzere me'mur-ı merkûm yedîne i'tâ olunan müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis min şehri muharremi'l-hârem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Aba yağmurluk ma'a maşlak	1-1	32	
Müsta'mel çuka	1	70	
Köhne kemer, fes, çit, kavuk	1-1-1-1	11	
Müsta'mel kebîrce fes	1	27	
Müsta'mel terki heğbesi	1	9	
Köhne ... ¹⁰⁹ , tesbih	2-1	4	
En'am-ı şerîf ma'a ipekli peşkir	1 cilt-1	15	
Müsta'mel kehribar imamiye-i kebîr ucu, ma'a çubuk	1-1	30	
Sarı zarf, nühâs cezve, kahve kebesi	1-1-1	3	
Müsta'mel duhan kisesi ma'a eldiven	1-1	3	
Köhne çuka pantol	1	8	
Köhne kısa şeytan bezi entari, mintan, yelek	1-1-1	17	
Köhne ayak yemenisi	1-1-1	1	
Merkep ve dizgin	1 re's	320	
Nakd-i mevcûd		7	7
Ali Can Efendi zimmetinde beylik tabanca ma'a	1 çift		

¹⁰⁹ Bir kelime okunamadı

kubur			
Yekün		554	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		80	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		14	
Dellâliye ve mîrî ve hammâliye masrâfları		29	
Yekün ihrac		123	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		431	

Me'mûr-ı merkûm yedîne teslim olunan yalnız dört yüz otuz bir guruştur.

[s. 44/1]

Hasan bin Abdullah'ın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Sarıgüllük mahallesi sâkinlerinden iken düyûnu terekesinden ezyed olduğu halde fevt olan Hasan bin Abdullah bin İsmail nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkuhâ-i metrûkesi Hanife bint-i Ahmed ile anası Havva bint-i Abdullah ve sûlbiye-i sagîre kızı Emine'ye ve li-ebeveyn er-karındaşı Ömer'e münhâsıra olduğu bade't-tahakkuki's-şer'i sagîre-i mezbûreye vasi nasb olunan Halil Sadullah ve ashab-ı deynin talep ve iltimasları ile ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sûk-î sultanide bi'l-müzâyede furuht olunarak beyne'l-garim ala tarîki'l-gurama tevzî ve taksîm olunan terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri muharremi'l-hârem sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Köhne döşek, yorgan, yastık		75	
Köhne kilim		5	
Şam'dan		5	
Evâni-i nühâsiye		124	
Leğen ibrik		33	
İskemle		2.5	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		16	
Yekün		261,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet		65	
Furuht olunan eşyâlar için dellâliye ve mîrî ve kiray dükkân		14	
Yekün		20,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		241	

Beyne'l Gurama	Guruş	An-gurema guruş
Der-müsbit-i Hallaç El-Hac Mehmed bi-şehâdeti Hallaç Mustafa bin Mustafa ve Hişam ibn-i Hayim gıbbü't-tahlîf	350	120,5
Der-müsbit-i Çatal oğlu İsmail bi-şehâdeti şahidân-ı mezbûrân	350	120,5

[s. 44/2]

Manik oğlu Ohan'ın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Manik Oğlu Ohan veled-i Ohannes nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Hirosima bint-i Karabet ile sülbiye-i sagire kızı Durik ve kebîre kızı Maryem ve sülb-i sagîr oğlu Haçik ve kebîr oğlu Kirkor'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan er karındaşı mersûm Kirkor ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdırki ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi ısrîn min şehri zilhicceti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Müsta'mel döşek, yorgan ve yastık	1-1-2	100	
Köhne kilim	2	40	
Köhne minder	1	10	
Evâni-i nühâsiye	6 kıyye	72	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîni		18	

Yekün		250	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		50,5	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		6,5	
Yekün		57	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		193	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	24	15
Hisse-i bint	28	17
Hisse-i bint	28	17
Hisse-i ibn	56	35
Hisse-i ibn	56	35
Meblağ-ı bâkî	10	

[s. 45/1]

Hasan Kavvas'ın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib-i Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Dellâl Hasan Kavvas bin Mehmed nâm Müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i Mehmed ile li-ebeveyn er-karındaşı Hüseyin ve Ahmed ve karındaşı Fatıma bintü'l-merkûm Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-ı mezbûrun terekisi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur . Hurrire fi'l-yevmi't-tâsi min şehri muharremi'l-harem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Cehkanlı mahallesinde vâki' bağçe	1 kıt'a	1500	
Gedik ardı nam mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	450	
Debbağhane atik mahallesinde ören yeri		88	
Hama kuşağı	1	80	
Dirablus şalı	2	150	

Müsta'mel çuka şalvar	2	110	
Müsta'mel çuka yelek, cepken, salta	1-1-1	55	
Müsta'mel sagîr atlas entari ma'a işlik	1-1	50	
Müsta'mel abaniyye	1	100	
Sagîrce cedid aba	1	40	
Köhne şalî kıl şalvar	1-1	25	
Müsta'mel fes, çit, duhan kisesi	1-1-1	20	
Dimi döşek, yorgan	1	10	
Sîmlice mercanlı tesbih	1	50	
Sîm hamaylı hümâyûn	1	60	
Köhne Tüfenk tabanca ma'a silahlık	1 çift -1	40	
Su billiru, şam'dan	1	5	
Dizgin, desti	1-1	5	
Müsta'mel yemeni	1 çift	6	
Kehribar imameli çubuk, som imâmeli çubuk	1-1	70	
Köhne cenik kilimi	1	10	
Köhne saman çuvalı	4 çift 1 tek	50	
Köhne heybe	4	15	
Nühâs sac	1	10	
Köhne merkep palanı	1	3	
Menzil derûnunda odun ber vech-i tahmin		40	
Bir araba cerek, ma'a tahta		8	
Menzil derûnunda sagîr ambar gözü	3	15	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		80	
Nakd der-kise		20	
Der-zimmet-i Aluşlu Mehmed bâ-defteri		20	
Der-zimmet-i karındaşı Ahmed bâ-defteri		65	
Yekün		3250	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para

Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		72	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		86	
Mihr-i müsbit-i-i li'z-zevceti'l-mezbûre bi-şehâdeti Hüseyin bin Mehmed ve Ahmed bin Mehmed gıbbü't-tahlîf		125	
Yekün		283	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2967	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	741	3
Hisse-i uht lehümâ	445	6
Hisse-i ahi lehümâ	890	12
Hisse-i ahi lehümâ	890	12

[s. 45/2]

Bu tarihten on üç sene mukaddem vefat eden Asir-oğlu El-Hac Ahmed Beğ'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Aşir Oğlu El-hac Ahmed bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevc-i menkûhâ-ı metrûkesi Fatıma bint-i Ömer ile anası Şerîfe bint-i Ahmed ve sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfeye ve sûlb-i Sagîr oğlu Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân ise de sehve mebnî anası mezbûrenin verâseti gösterilmeyerek tereke-i müteveffâ-ı merkûm hakim-i esbâk Ârif Efendi zamanında terkîm ve mezbûre Şerîfe'den gayrı vereselerine taksim olunmuş olduğundan bu def'a mezbûre Şerîfe bint-i Ahmed oğlu müteveffâ-yı merkûmun terekesinden hisse-i irsiyesini dava ve müteveffâ-i merkûm El-Hac Ahmed sadriye-i sahiha oğlu olduğunu ber-nehc-i şer'i isbât etmekle tereke-i müteveffâ-i merkûm müceddeden tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese âla ma farazallahû teâla tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur . Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri muharremi'l-hârem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mushâf-ı şerîf	1 cilt	100	
Menzil der-mahalle-i mezbûrede	1 bâb	1700	

Harap bağ der-mevzi-i Kızıltepe'de	1 kıt'a	30	
Bağçe der-mevzi'-i Soğukpınar	1 kıt'a	700	
Def'a bağdan hissesi		800	
Dükkan der-gurb-ı gönciyân		150	
Handa olan hissesi		2166	
Dimi döşek	3	80	
Çit yüzlü yorgan	2	50	
Köhne yastık	6	50	
Yan minder	1	30	
Kilim parça	3	120	
Pala kabza	1	20	
... ¹¹⁰ tabanca Tüfenk	1-1	40	
Terki heğbesi	1	10	
Kubluca	1	30	
Giyim esbâbı	100	120	
Çuval	5 çift	50	
Def'a Tüfenk	1	20	
Sa'at	1 kıt'a	170	
Bârgîr	1 re's	300	
Nühâs terazi	1	20	
Şam'dan	1	10	
Demir	16 kıyye	32	
Evâni-i nühâsiye		700	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		50	
Der-zimmet-i Çife karyesinde Hatip Oğlu Mustafa bâ-temessük		300	
Der-zimmet-i Altıntaşlı İbrahim bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Berablı Molla Halil oğlu Musa bâ-temessük		36	
Der-zimmet-i Midaslı İmam Oğlu Halil bâ-temessük		108	

¹¹⁰ Bir kelime okunamadı

Der-zimmet-i Midaslı Kara Osman bâ-temessük		780	
Der-zimmet-i Dere Köylü Kara Halil bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Berablı Delüce bâ-temessük		36	
Der-zimmet-i Midaslı Deli Hüseyin bâ-temessük		200	
Der-zimmet-i Hoda Karyesinden Sipahi Hüseyin bâ-temessük		160	
Der-zimmet-i Midaslı Hayta bâ-temessük		80	
Der-zimmet-i Hoda Karyesinden Cin Hüseyin bâ-temessük		19	
Der-zimmet-i Dinarlı Kütük oğlu bâ-temessük		62	
Der-zimmet-i Tutcu Halil ağa bâ-temessük		1000	
Der-zimmet-i Eskici Ömer bâ-temessük		1000	
Der-zimmet-i Serinli Halil		25	
Der-zimmet-i Hıdır oğlu		150	
Der-zimmet-i Bedili Kel Salih		60	
Der-zimmet-i Bedili Tatar oğlu Osman		50	
Der-zimmet-i Gıryan Bedili Manas bâ-temessük		84	
Der-zimmet-i taht obalı istifan bâ-temessük		300	
Der-zimmet-i Tahta Obalı Mıdıs Manük		55	
Der-zimmet-i Göve Kazlı Margoros zimmi bâ-temessük		228	
Der-zimmet-i Tahta Obalı Boğos zimmi bâ-temessük		490	
Der-zimmet-i Tahta Obalı Bezeci oğlu bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Sipahcı Mıdısı Kırkor bâ-temessük		940	
Der-zimmet-i Altın Daşlı Süleyman bâ-temessük		1300	
Der-zimmet-i Madallı Külhancı oğlu bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Tekneci Hacı oğlu		200	
Dükkada olan kürk kıymeti		500	
Der-zimmet-i Tahta Obalı karyeli Dönek Zimmi		600	
Der-zimmet-i Tahta Obalı Simon zimmi		300	

Der-zimmet-i Çarıkcı Yazıcı oğlu zimmi		100	
Yekün		17120	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		450	
Mihr-i mü'eccele-i müspite li'z-zevce-i mezbûre bî-şahadet-i Mustafa Ağa ve Esad bin Emir gibbû't-tahlîf		350	
Mukaddema ve muahher verilmiş olan resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		452	
Bu def'a tecdid-i kassam için verdikleri kalemiye		25	
Yekün		1277	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		15843	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	1980	45
Hisse-i ümm	2940	60
Hisse-i bint	3740	80
Hisse-i ibn	7481	50

[s. 46/1]

Mehmed Paşa mahallesinde Zeynel oğlunun defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İsmail bin Ömer nam müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Mahide bint-i Abdullah ile sûlbiye-i kebîre kızları Şerîfe ve Hatice ve kebîr oğulları Mehmed ve İbrahim ve Ali'ye münhasıra olduğu tereke-i Müteveffâ-i merkûm tahrîr ve terkîm olunmuş ise de bazı eşyânın kıymetleri fahiş olarak kısmen adil bulunmadığından tereke-i müteveffâ-i merkûmun müceddiden terkîm ve beyne'l-verese taksîm verese-i mezbûrun taraflarından iltimas olunmakla merkûmun talep ve iltimâsları ve ma'rifet-i şer'le müceddiden tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese ala mâ-farazallâhû te'âlâ tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-i merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî gurre-i min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzili	1 bâb	800	
Biskeni karye toprağında vâki' bağ	1 kıt'a	800	
Der-zimmet-i Ortakçı Sığircı Cinci Veli Hasan		500	
Ortakçı zimmetinde hınta, şair kıymeti	3-2	190	
Kara sığır ineği	1 re's	100	
Debbağ esnafı zimmetinde olan sermâye		600	
Merkeb	1 re's	100	
Def'a merkeb	1 re's	100	
Köhne kılıç	1	8,5	
Giyim esbâbı		40	
Der-zimmet-i Cinci Memiş		50	
Evâni-i nühâs	12 kıyye	96	
Yekün		3384,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i mezbûrun techiz ve tekfîn ber-muceb-i vasiyet masrâfı		500	
Sabık Hakim Efendiye verdikleri resm-i kısmet ve kaydiyesi		120.5	
Bu def'a mahkemeye resm-i kısmet ve kaydiye		89.5	
Bâlâda muharrer bağını müteveffâ-yı mezbûr hal-i hayatında oğulları merkûmûn taksim ve teslim eylemiş olduğunu hakim-i sâbık Mustafa Efendi huzûrunda olunmuş olduğu bi-şahâdet-i Osman bin Mehmed ve Mehmed bin İsmail	1 kıt'a	800	
Yine müteveffâ-yı mezbûr hali hayatında ortakçı zimmetinde olan 500 guruş mebalîğ ile üç kile hınta ve iki kile şair oğlu merkûm Ali'ye hediye ve teslim eylemiş olduğunu hakim sabık-ı müma-ileyh Mustafa Efendi huzurunda isbat olunmuş olduğuna		690	

minha bi-şahâdet-i Köse oğlu Süleyman ve Genç Mehmed oğlu Halil			
Ve yine müteveffâ-yı mezbûr hali hayatında mahalle-i mezbûrda kurma çeşmenin ta'mirâtı ve debbağhânede vâki' cami'-i şerîfi ta'mirât için ellişer guruş vakfeylemiş olduğu hakim-i mümâ-ileyh huzurunda olunmuş olduğuna minha bi-şahâdet-i Demirci ve Yusuf Alemdar		100	
Yekün		2031,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1083	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	135	40
Hisse-i bint	118	40
Hisse-i bint	118	40
Hisse-i ibn	236	108
Hisse-i ibn	236	108
Hisse-i ibn	236	108

[s. 47/1]

Zevcesi Zahide'nin Defteri Kaydı

Ba'dehu zevce-i mezbûre Zahide dahi fevt olmakla verâseti sadriye-i kebîre kızları Şerîfe ve Hatice ve kebîr oğulları Mehmed ve İbrahim ve Ali'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' ve verese-i mezbûrun iltimasları ile kezâlik tereke-i müteveffîye-i mezbûrenin makaddem tahrîrinde ba'zı eşyânın kıymetleri fahiş olarak kısmen adil bulunmadığından tereke-i müteveffîye-i mezbûreye müceddiden terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî tarihil mezbûr.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Boyahâne kurbunda vâki' furuht olmuş menzil kıymeti	1 bâb	2200	
Müsta'mel sevâyî entari ve cizme kıymetleri	1-1	500	

Tüfenk ve dabanca	1-1	100	
Döşek yastık kalıca	1-1-1	80	
Penpe memlu minder ve yorgan	1-1	15	
Def‘a yastık	4	40	
Ayna	1	25	
Nühâs mangal	1	60	
Evâni-i nühâs	12 kıyye	96	
Hırdavât-ı menzil ber-vech-i tahmîn		50	
Müteveffâ-i mezbûrenin mukaddema vefat eden zevcinden hissesi		135	
Yekün		3291	

Minhâ’l-ıhracât		Guruş	Para
Müteveffıye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		120	
Sabık Efendiye verdikleri resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		83	
Müteveffıye-i mezbûrenin hâl-i hayatında menzil-i mezkûr kıymetinden olan 500 guruş ile bâlâda muharrer bir tüfenk ve tabancayı oğlu merkûma hibe olduğu hakim-i sâbık Mustafa Efendi hûzûrunda isbat olunmuş olduğundan minha		600	
Bu def‘a resm-i kısmet ve kaydiye için verdikleri		78	
Yekün		881	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		2410	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i bint	301	30
Hisse-i bint	301	30
Hisse-i ibn	602	60
Hisse-i ibn	602	60
Hisse-i ibn	602	60

[s. 47/ 2]

Hacı Derviş Efendi Hoca'nın defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Hacı İvâz Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Derviş Mehmed Efendi ibn-i Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i Hasan ile sûlb-i kebîr oğlu Mehmed ve sûlbiye-i kebîre kızı Münife ve sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rüştü buluşuna değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve harasete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer' den vasi nasb olunan vâlidesi mezbûre Rukiye talebi ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer' iyye tevzi' ve taksim olunan mütevaffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vechi ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
En'âm-ı şerîf	1 cilt	5	
Dürr-i muhtar kitabı	1 cilt	30	
Dürer	1 cilt	5	
Hanefiyye	1 cilt	10	
Mirac	1 cilt	15	
Şemâ'il-i şerh-i Ali el-Kalavi	1 cilt	30	
Molla Cami	1 cilt	10	
Kaside-i Berire ma'a ... ¹¹¹ ve telhis ve azam	1 cilt	15	
Ali Efendi fetvası	1 cilt	60	
Haleb-i Sagîr	1 cilt	10	
Akaid-i Celal ma'a Halhalî	1 cilt	10	
Şafiye ma'a Mülteka	2 cilt	43	
... ¹¹² şerhi ... ¹¹³	1 cilt	5	
Tebyizü'l-Mecazi	1 cilt	15	
Feraiz-i Seydi	1 cilt	5	
Sure-i Fatiha ma'a Yasin ve İnna fetahna tefsiri	1 cilt	30	

¹¹¹ Bir kelime okunamadı¹¹² Bir kelime okunamadı¹¹³ Bir kelime okunamadı

Mev'ize	1 cilt	15	
Hadis-i Şerîf mecmu'ası	1 cilt	15	
Şemâ'il-i şerîf şerhi	1 cilt	20	
Kâdihâne	1 cilt	10	
Cami'ü'l-Envar	1 cilt	10	
... ¹¹⁴ Hüseyin	1 cilt	5	
Müşâr ma'a şerhi	1 cilt	15	
Tefsir-i Yasin-i şerîf	1 cilt	6	
... ¹¹⁵	1 cilt	6	
Eshab-ı kehf kıssası ma'a Fûrustani	1 cilt	5	
Tevilat-ı ba'zı ayat-ı kerime	1 cilt	10	
Fera'iz-i Serahsi Şerhi	1 cilt	2.5	
Hamza Efendi vesair resâ'il	1 cilt	2.5	
Ceride	1 cilt	50	
Tâ'rifat-ı Sagîr	1 cilt	2	
Halebi şerhi	1 cilt	40	
Şerh-i akaid	1 cilt	1	
Şerh-i tenkîh	1 cilt	1	
Ta'limü'l-müte'allim ... ¹¹⁶	1 cilt	3	
Kadı Beyzavi cild-i evveli	1 cilt	10	
Sâlis -i keşşaf tefsiri	1 cilt	5	
Birgivi	1 cilt	2	
Evrâk-ı Perişan ... ¹¹⁷	1 cilt	3	
İzhar ... ¹¹⁸	1 cilt	5	
Tarîk-ı Muhammediye	1 cilt	40	
Kuduri Tabakatü'l-Enbiyâ	1 cilt	2	
Şifâ-i Şerîf	1 cilt	25	
Delâ'il-i Şerîf	2 cilt	7	

¹¹⁴ Bir kelime okunamadı

¹¹⁵ Bir kelime okunamadı

¹¹⁶ Bir kelime okunamadı

¹¹⁷ Bir kelime okunamadı

¹¹⁸ Bir kelime okunamadı

Avamil şerhi ve ... ¹¹⁹ şerhi Hasan Paşa	2 cilt	3	
Farâ'iz-i Seydi ve İlm-i Usûl	1 cilt	3	
İlm-i faraiziyye, Resâ'il-i Erkam	1 cilt	5	
Tefsir-i ... ¹²⁰	1 cilt	5	
Kitabü'l-Muhtar	1 cilt	9	
Tehzib-i Nebi ve Tasdikât-ı ... ¹²¹	1 cilt	2	
Ahter-i Sagîr	1 cilt	10	
Şeyh-zâde	1 cilt	10	
Es-Seyyid Alizâde	1 cilt	25	
Evrâk-ı Perişan kitabı	2 cilt	20	
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	1600	
Hilâli sa'at	1 kıt'a	400	
Yan minder ma'a makat, çit yüzlü yastık, müsta'mel kilim	2-2-8-1	150	
Yastık, makat yan minder, köşe minderi	8-2-2-1	160	
Müsta'mel kürk ma'a kadife yüzü	1-1	35	
Çuka yüzlü kürk	1	60	
Yeşil çuka cübbe	1	25	
Alaca entari	1	70	
Müsta'mel ma'a kuşak	1	15	
Köhne entari	1	5	
Köhne şalî şalvar ve çuka şalvar	1-1	15	
Müsta'mel kaytan bezi entari	1	20	
Def'a yeşil çuka cübbe	1	80	
Beyaz köhne entari	1	5	
Ayak donu ve uçkur	1	20	
Zemzemli kefen	1	35	
Yeşil selvi sandık	1	40	
İşlemeli peşkir	8	45	

¹¹⁹ Bir kelime okunamadı

¹²⁰ Bir kelime okunamadı

¹²¹ Bir kelime okunamadı

İşlemeli makreme	2	12	
İpekli peşkir	1	3	
Müsta'mel peşkir	1	2	
Kebîr fincan, tabak	2-2	10	
Def'a fincan, tepsi, kebîr fincan mea kaliçe	5-5-1-1-1	26	
Def'a fincan tabak tepsi	6-6-1	15	
Kahve değirmeni	1	15	
Dibek, havan	1	15	
Sagîr kahve ibriği, kebîr cezve	1-1-4	20	
Kahve tavaşı ma'a kaşık	1-1	8	
Şam alacası	1 top	80	
Alaca ağaçtan şerbet kaşığı	12	5	
Sagîr sandık	1	15	
Çini tabak ma'a kâse	1-1	5	
Bayağı kaşık	3 deste	2,5	
Kara saban	13	80	
Köhne entari kadife	1-2	20	
Sagîr seccâde		10	
Mum	3 batman	90	
Kapı perdesi	1	10	
Beyaz yüzlü libâde	1	15	
Beyaz yüzlü köhne entari	1	15	
Müsta'mel sarık	2	10	
İpekli gömlek ma'a don	1-1	25	
Ma'a gömlek		20	
Dolama uçkur	1-1	5	
Halep kâri alaca	1 top	40	
Cedid mes ve pabuç	1	12	
Yastık örtüsü	1	3	
Kuş tüglü memlu döşek ma'a çarşaf	1-1	25	
Kebîr manga Sagîr mangal	1-1	80	

Def'a dimi döşek, sagîr yorgan, çit yorgan	1-1-1	60	
Köhne kilim	2	50	
Köhne mitil ma'a yüz	1	10	
Kilim parçası		3	
Şilte minder	2	20	
Müsta'mel kilim	1	30	
Buhurdan ma'a kilim	2	5	
Köhne minder ve sagîrce yan minder, çul	2-1	35	
Hınta	3 kile	300	
Yarma bulgur	8 rubla'	80	
Şapşal, havan	1çift - 6	25	
Yağ	2 batman	60	
Prinç	1 batman	15	
Asel	3 kıyye		
Evâni-i nühâsiye	90 kıyye	1092	
Sim hanım ma'a akçe kisesi	1	10	
Şamkâri taraklı	1 top	140	
Halepkâri alaca	1 top	40	
Derûn- menzilde ambar	4	65	
Nakd der-kîse		300	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		50	
Der-zimmet-i Tiryaki Oğlu Mehmed ağa		60	
Yekün		6711	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-i merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		235	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		177	
Yekün		412	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		6299	

Hisse	Guruş	Mebla'

Hisse-i zevc	787	45
Hisse-i bint	1377	109
Hisse-i bint	1377	109
Hisse-i ibn	2755	97

[s. 48/1]

Mübaya'a sarraflı Boros'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden olup Der-i Âliye'de mübaya'a sarraflığı hizmeti ile Vâlîde Hanı'nda müsafereten sâkin iken bundan akdem hâlik olan Hoca Boros veled-i Bedros nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Anna veled-i Baros ile sûlbiye-i kebîre kızı Takuke ve sagîre kızı Perape ve sûlb-i sagîr oğlu İstefan'a inhisarı bade't-tahakkuki's-şer'i sagîran-ı mersûmanın vakt-i rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete tesviye-i umûrlarını rû'yetekıbel-i şer'-i enverden vasi nasb olunan ammileri Hoca Bogos ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zıkr olunur. Hurre fi'l-yevmi's-sâbi aşer min şehri muharremi'l-hârem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Menzil der mahalle-i mezbûre	1 bab	40000	
Bağ der-mevzi-i Malkayasında	1 kıt'a	10000	
Çehrilik der-mevzi'i Kemer köprüde	1 kıt'a	2500	
Çit yüzlü memlu yün makat, yastık, müsta'mel hasır	4-6-1	750	
Diğer odada köhne mak'at ... ¹²² yasdık, hasır	8-4-1	300	
Basma yüzlü yorgan	10	500	
Yün memlu minder, döşek	5-5	500	
Yüz yastığı	5	50	
Müsta'mel kilim	4	250	
Müsta'mel seccâde	1	50	
Avize	1	150	
Evâni-i nühâsiye	72 kıyye	850	
Köhne kehribarlı çibık takımı ma'a duhan çubuğu	6	450	

¹²² Bir kelime okunamadı

Kiler takımı		200	
Duhan tablası	12	40	
Arak takımı	1	100	
Mir'at	1	50	
Sagîr ve kebîr şam'dan	1	60	
Çukaya kablî müsta'mel nâfe kürk	4	200	
Pirân ve bıçak takımları	15	50	
Billur su bardağı	1	40	
Venedikkâri tabak		15	
Bârgîr palanı		350	
Bâ-defter-i müfredât-ı zümemât		13225	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîni		250	
Yekûn		70615	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi		1765	
Kaydiye		105	
Yekûn		1870	
Sahhû'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		68745	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mersûme	8591	105
Hisse-i bint	15038	33
Hisse-i bint	15038	33
Hisse-i ibn	30076	66

[s. 49/1]

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l-kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezidi inâyeti'l meliki'l â'la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'alîyehu ve iftihârû'l-ekâbir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas Eyâleti defterdârı Velîyüddin Bey zîde mecduhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim cami'ü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l-meliki'd-dâim ferîk-i müşârün-

ileyhin zîr-i idâresinde kâin mahaller me'mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâi'l-mütehakkıkîn me'adinü'l-fazaili ve'l-yakîn nâ'ib ve müftiler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emasıl ve'l-akrân a'zâ-yı mecâlis zîde kadruhüm tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki beyandan müstağni olduğu üzere re'âyâ-i devlet-i aliyyemin müzeyyen uhde-i zimmetleri olan cizye-i şer'iyyelerinin emr-i cibâbet ve tahsîlinde a'sâr-ı sabıkada cizyedârân ve kolcular taraflarından vukû' bulan ba'zı nakdiyât-ı nâ-marziyye ve mu'amelat-ı tahkiriye merhâmet-i padişâhânemde tecviz olunmadığından berâyet-i Tanzimât-ı mülkiye ve adliyede sunûf-ı re'âyâ-i saltanat-ı seniyyem cizye-i şer'iyyelerinin bî-şahsihum ve emvâlehum Der-sâ'adetim'de patrikhanelerde ve taşralarda piskopos ve koca başlar ma'rifetleri ile cibayet ve tahsîli ile bu tarafda cizye-i celîle-i şâhânem ve taşralarda umûr-ı mâliye me'mûrları câniblerine ...¹²³ teslim olunmasına karar verilerek elli altı ve elli yedi senelerinde bu suretle iktizâ-i icrâ olunmuş ise de cizye-i merkûme emvâli lâıyıkıyla istihsal ve vaktiyle istifa olunmayıp zikrolunan sizler emvâl cizyesinden gerek Der-sâ'adetimde ve gerek taşralarda hayli bakaya zûhur etmiş ve emvâl-ı merkûme ise re'âyâ-i devlet-i aliyyemin teklif-i şer'iyye ve hazine-i celîle-i şâhânemin dâr-ı himayesinden olarak ve bu vecih ile hüsnü istihsal olunamaması câ'iz görülemediğinden ma'ada husûs-ı mezkûrun bu vecih ile icrâsını ba'zı cihetlerden hoşnud teb'a emâresi dahi anlaşılamamış ve emvâl-ı merkûmenin elli sekiz senesine mahsûben vakt ve zamanı ile bi't-tahsîl hazine-i celîle-i şâhâneme teslimi husûsuna patrikler taraflardan bir kâvi söz verilememiş olduğuna binaen bu madde-i mühimmenin şer'i şerîfe ve usûl-ı ma'deline tatbiken hüsn-ü sûret-i esbâbının istihsâlî husûsu bu def'a meclis-i vâlâ-i ahkâm-ı adliyemde bi'l-etrâf mutâbık ve te'emmül ile bu bâbda hem matlûb ve mültezem-i hümayûn-ı mülukanem olan üsûl-i himayetkâri evvelkiden ziyâde icrâ olunmak ve hem de emvâl-ı kadîme-i cizye lâıyıkı ile istihsâl kılınmak ve mukaddemce muharrer ve ilkâ olunduğu misillû' cizyedâr ve kolcular istihdam kılınmamak ve devlet-i hümayûn-ı şâhâneme vedi'a-i cenâb-ı Kibriya olan ehl-i ra'yyet haklarında bir gûne te'addi ve hakaret vukû'a gelmemek üzere Der-sâ'adetimde mütevattın ve mütemekkin bi'l-cümle re'âyâ iş bu elli sekiz senesi gurre-i muharremden i'tibâren her tarafa münâsip medfuiyesi cihetiyle takım takım ve mahalle be-mahalle yeni cami fevasinde bulunan han ittihaz olunan mehelle gelib her bir sınıf re'âyâ patrik haneleri tarafından zimmi milletlerinin emin ve mutemedi olan re'âyâ

¹²³ Bir kelime okunamadı

milletinden birer adam bulundukları halde müstehak oldukları cizye-i kemiyeleri zikrolunan patrikhaneler me'mûrları ve esnaf kahyaları ma'rifetleri ile mahallât defterine mukayyet ise tatbikan esnâf-ı selâse i'tibâriyle ale'r-rü'ûs i'tâ ve misl-i âlâ cizyeye müstehak olan re'âyâ cizyeleri akçesi muharrem içinde ve evsât cizyeye şâyân re'âyâ cizyeleri bedeli gurre-i muharremden i'tibâren safer gayetine kadar iki mâh zarfında ve edni cizyeye lâyük bulunan re'âyâ cizyeleri dahi gurre-i merkûmeden rebî'ü'l-evvel nihayetine değin üç mâh müddette tahsîl ve istibkâ' ve cizye emvâl sandığından ...¹²⁴ hazine-i celîle-i şâhâneme teslim ve i'fâ olunması ve bu madde hala bu sene nâzır bulunan ricâl-i devlet-i aliyyem'den iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim Ahmed Şükrü Bey zîde uluvvuhunun alâka-i me'mûriyeti kılınması ve re'âyâ-i merkûmenin ... uhde-i ra'beti olan cizyeyi edâ eylemediklerini mübeyyin yedlerinde birer sened bulunmak îcâb edeceğine mebni bir kere cizyesini te'diye eden efrâd-ı re'âyânın tekrar cizye akçesi vermesi teklif olunmamak üzere makbuz sûretinde kendüye bir alâmet verilmek lâzım gelmeyeceğine mebni bâlâsı defne yaprağı şekliyle tedbir i'ğmâl ettirilen evrâktan her sınıf re'âyâyâ cizye akçesini te'diye eylemediğini müş'ir birer kağıd verilmesi ve taşralar cizyesinin dahi her bir eyâlet müşîri taraflarından ta'yîn olunacak me'mûrlar mar'ifetiyle tahsis kılınacak mahaller ve ol mahalde mütevattın ve mütemekkin bulunan sunuf-ı re'âyâ Der-sa'adetinde olduğu misillû takım takım celb birle mahâl-i merkûmenin piskopos ve kocabaşları ve vekilleri me'mûr mûmâ-ileyhin yanlarında bulundukları halde usûl-ı mezkûre üzere tahsîl ve istîfa ve yedlerine makbûz senedleri i'tâ olunarak zinhâr ve zinhâr haklarında mu'âmelât-ı nâ-marziyye ve tahkiriyye vukû'a getirmemesi ve bil-cümle re'âyâ-i devlet-i aliyyem zimmi haklarında bu vecihle icrâ olunan asâr-ı merhamet ve mu'adelet-i seniyyeme teşekküren edâsına mecbur oldukları cizye-i şer'iyyelerinin ber-mu'tâd muharrer vakt ve zamanı ile te'diyesine mübâderet eylemeleri lâzım geleceğinden keyfiyetin rû'esâ-yı milletleri tarafından kendilerine güzelce tefhim ve beyân kılınması husûsu âlâ-yı fihâm-ı saltanat-ı seniyyem ve a'zâ-yı meclis taraflarından ittifâk-ı ârâ ile karârgîr olmuş ve keyfiyet atabe-i ulya-i şâhâneme lede'l-arz husûs-ı mezbûrunun usûl-ı muharrer üzerine icrâ ve tesviyesine irâde-i seniyye-i mülûkânem te'allukuyla ol bâbda hatt-ı hümâyûn-ı mu'adelet-mekrun-ı padişâhânem sahîfe-i pirâ-yı sudûr olarak mantuk-ı münîfi üzere keyfiyet-i hâl milel-i selase patriklerine ve hahambaşıya beyaz üzerlerine fermânlar

¹²⁴ Bir kelime okunamadı

takrîri ile bildirilmiş ve taşralar cizyesinin dahi bâlâda gösterilen usûl vecihle icrâ ve tanzîmi zımmında mahallerinde kâ'in müşîrân-ı izâm ve sâ'ir lâzım gelenlere hitâben başka başka emr-i şerîfim tasdir ve her bir eyâlât cizye emvâlinin mikdar-ı mukayyedini ve re'âyânın aded-i nüfusunu mübeyyin mâliye hazine-i celîlesinden ihrâç olunan sûver-i defâtiri ve hâvî olduğu kazâlarda mütemekkin ve re'âyâmın adet-i nüfusuna göre esnâf-ı selase i'tibârî ile tanzîm kılınan makbûz kağıdları ile ma'an tesyîr kılınmış olduğu misillü sen ki ferîk-i müşârün-ileyhsin uhdeğe muhavvel olan Sivas eyâletinin hâvî olduğu sancaklar cizyesinin emvâl-i mukayyedesi ile re'âyânın aded-i nüfusunu müş'ir bir kıt'a memhûr ve mümzâ sûret defterleri ile ber-vech-i muharrer makbûz hâvî re'âyâ yedlerine verilmek üzere lüzûmu kadar kağıd bi't-tanzîm tarafına gönderilmiş olmakla sen dahi vech-i meşrûh üzere iktizâsının icrâsına müsâra'at ve bedel-i celi-i mikned eylemek fermânım olmağın i'lamen ve tenbihen iş bu emr-i celilü'l-kadrim istâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi bu husûs mevad-ı sâ'ireye ve ta'limnâmeye tatbikân mahallerinde mar'ifetinle icâbi bâ-icrâ mikdâr ve keyfiyetini mübeyyin tarafından defâtir-i sıhhat-ma'îşeri tanzim ve isrâ kılındıktan sonra eyâleti merkûmeden hazine-i celîle-i mezkûreye âid olan kaffe-i emvâlın mikdarı bi't-tebeyyün anın vakt ve zamanında tamamen ve kamilen tediye ve teslimine te'ahhüdü hâvî tarafından memhûr sened ahz ve hıfz olunması ve emvâl-i merkûmenin vakt-i zamanında te'diye ve tesliminde tekâsül ve tesâmüm misillü hâlât nâ-marziyye vukû'uyla emvâl-ı hazine kesb-i te'hîr etmek lâzım gelir ise talimnâmede musarrah nizâmına tatbikan tarafından tahsîl kılınması bu def'a ittifak-ı ârâ ile karârgâr olan nizâmı iktizâsından ve ana göre a'sâr ve rusûmu kaffe-i varidâtın talimnâme-i mezkûrda muharrer usûl ve nizâmiye bi't-tatbik tesviye icâb ve iktizâsı ile hazinece icrâ iktizâsına bakılmak ve ber-mûceb-i nizâm tarafından icâb eden te'ahhüd senedi olunmak üzere evvel be-evvel a'sâr ve rusûmu hasılâtın miktar ve keyfiyetini mutazammın ber-vech-i müfredât defter-i lâzimesin bi't-tanzim sür'at-ı irsâl ve takdîmi ve ber-mûceb-i talimnâme bir taraftan peşinat akçesini bi't-tahsîl hazine-i mezkûre tesyili ve takâsit-i sâ'ire akçesinin dahi vakti ve zamanı gecikmesizin irsâl ve tavsîli ve sâ'irenin istihsâline i'tinâ ve dikkat olunması müte'allik olan irâde-i seniyyem muktezâsından bulunmuş olmağla sen dahi muktezâ-yı me'mûriyet ve lâzıme-yi mehâm-ı aşinâyı ve dirâyetin üzere uhdeğe ihâle kılınan mahallerin bi'l-cümle umûr-ı mâliye ve ...¹²⁵ zabtiyesini tarafına i'tâ olunan

¹²⁵ Bir kelime okunamadı

talimnâme mevâdasına tatbiken ve Tanzimât-ı mülkiye ve adliye hakkında şimdiye kadar vaz‘ ve tesis kılınan kavânîne tevfişkân hüsnü idâreye mübâderetle zat-ı hilafet-simâ-yı şâhâneme vedi‘â-yı cenâb-ı bâri olan bi‘l-cümle ahâlî ve teb‘anın sâye-i merâhim-vâye-i cihândârânemde bi‘l-vücûh himâyet ve asârı bahş ve te‘addiden vikâyeti ve vâridât-ı hazine-i şâhânemin dahi herhâlde telef ve sereften muhafaza ve siyâneti maddelerine bir re’s ve ...¹²⁶ bulunan me’mûrîn ile bi‘l-ittihad ve tebdil-i ...¹²⁷ ve sâye ve miknet ve hiçbir husûsda tenbihat ve talimât-seniyyeme münâfi ve kavânîn-i mülkiye ve adliyenin hilâfı vaz‘ ve halet vukû‘unu tecdîd etmeyerek ez her cihetle ibrâr-ı hüsn-i hizmet ve icmâ-yı muktezâ-i himayetkârî ve istikâmet mezîd ikdâm ve gayret ve mar olunan defâtir-i matlûbiyenin bir an akdem tanzîm ve irsâl ve takdîmine müsarâ‘at ve peşinat akçesinin bir taraftan tahsîl ve tefsîli ve takâsit-i sâ‘irenin dahi vakti ve zamanında tesyili husûslarına kemâliyle i’tinâ ve dikkat eylemek fermânım olmağın i‘lâmen ve tenbihen ve me’mûriyetini ifhâmen iş bu emr-i celilü’l-kadrim ısdâr ve talimnâme-i mezkûr ile ma‘an tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyet ma‘lûm dirayetlerimizde oldukça ber-vech-i meşrûh amel ve hareketle i‘fâ-yı lâzıme-i rüşd ve rü’yete be-gayet ihtimâm ve sıtk-ı hamiyet ve hilâfından müba‘adet eyleyesin ve siz ki defterdâr ve nâ‘ib ve müftiler ve sâ‘ir mümâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr ve fermân-ı celilü’l-unvân-ı mülûkânem sizin dahi meczumûnuz olarak eyâlet-i mezkûremin hâvî olduğu mahaller umûr-ı mâliye ve zabtiyesinin ber-mûceb-i talimât ve tenbihât-ı seniyyem ferîk-i müşârûn-ileyh ma‘rifeti ile hüsnü idâresi emrinde tarafınızdan lâzım gelen mu‘âvene ve muzâheretin kâmilten icrâ ve i‘fâsı ile hiçbir kimesne tarafından mugâyir-i hâl ve hareket vukû‘a gelmemesine bi‘l-ittifak kemâl-i i’tinâ ve sıtk-ı mukadderet ve zinhâr ve zinhâr hilâf-ı vâz‘ dahalet vukû‘u ile der çar-ı mu‘âfından ve vehâmet olmaktan gâyetü’l-gâye ittikâ ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı alışânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sūdûr olan fermân vacibü’l ittibâ‘ ve lâzımü’l imtîsâlimin mazmûn-ı ita‘at-makrunu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i’timâd kılasız. Hurrîre fi‘l-yevmi’r-râbi aşer min şehri muharremi’l-hârem li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Tarih-i vusûl fi : 29 M. sene 58

¹²⁶ Bir kelime okunamadı

¹²⁷ Bir kelime okunamadı

[s. 50/1]

Ağacık-zâde Mehmed Ağa'nın kâ'imakam buyuruldusu kaydı.

Şerî'at şî'âr Tokad kadısı faziletlü Efendi zîde fazlulu ve me'zûnen bi'l-iftâ fekâhetlü Efendi zîde takvuhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân vücuhi-ı memleket izzetli ağalar zîde mekadirihüm ve bi-vechi'l-umûr iş erleri ve söz sahipleri ve re'âyâ kocabaşları inha olunur ki ma'lûmlarınız olduğı vecihle ber-mûceb-i ta'limât-ı âli iş bu elli sekiz senesi martı ibtidâsından i'tibâren Tokad ve nevâhisi bulunan Komanat ve Kafirni ve Şarkıpâre'nin umûr-ı mâliye ve zaptiyesi bu def'a dilhah-ı âli hüsnü idâreye muktedir ve kâr-aşına bir zatın kavânin-i adliye icâbınca kâ'imakam nasb ve ta'yîn kılınması lâzımeden bulunmuş ve bundan akdem muhassıl vekiliniz bulunan Sivas hânedânından saadetli Mehmed Ağa nasb-ı vecihle kâr-güzâr ve umûr-dîde ve umûr-ı memleket ve mehâm-ı saltanat-ı seniyye-i ...¹²⁸ layıkında icrâ-i ehliyet ve liyâkatı cihetle mûmâ-ileyhe tarafımızdan Tokad ve ma'ru'z-zikr nevâhisine kâ'imakam nasb ve ta'yîn kılınmış imdi siz ki bâlâda muhatabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûm-ı gayret-i ma'lûmunuz oldukta ağa-yı mûmâ-ileyhi kâ'imakam bilip her hâlde ve kaffe-i maslahat tarafına müraca'at ve rey'ine mutaba'at birle umûr-ı mehâm-ı saltanat-ı seniyyeyi ittifak-ı ârâ ile şer'-i şerîfe tatbikan tesfiye ve rû'yete mezîdi i'tinâ ve dikkat ve sen ki kâ'imakam mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı gayret ve dirâyetin üzere umûr-ı vâkı'ayı şer'-i şerîf ve kanun-ı münife tatbikan hüsnü rû'yete bezl mâ hâsıl kudret ve kavânîn-i adliyenin mugâyiri bir gûne hareket vukû'a getirilmekten ziyâde tevakkı ve müba'adet ve fukâra-i zü'afânın asâyiş-i hâl veistirâhatlarına sarf-ı efkâr-ı mekiyye ve cümleden cânib-i cenâb-ı padişahiye adabiye-i hayriye isticlâbına mübâderet eylemeniz bâbında mülhakâtıyla ile Divân-ı Eyâlet-i Sivas'dan da iş bu buyuruldu tahrîr ve ısdâr olunmuştur. Bimennihi te'âlâ vusûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzere mûceb-i buyuruldu amel ve hareket eyleyesiz.

Fi: 3 S. sene 58

Fi: 7 S. sene 58 (Tarih-i Vusûl)

[s. 50/1]

Harir-oğlu Agop'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Harir-oğlu Agop veled-i Boğos nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Dorike bint-i Ohannes ile sûlbiye-i kebîre kızı Anna ve sûlb-i kebîr oğlu Karebet ve

¹²⁸ Bir kelime okunamadı

Sagîr oğlu Boğos'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mersûmun rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'den vasiye nasb olunan anası mersûme Dorike ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'yye tevzî ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridir ki ber-vech-i ati zikir olunur. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi min şehri muharremi'l-hârem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bab	8500	
Malkayası nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	5000	
Kadife yastık, yan minder, kaliçe, köşe yün minderi, ma'a yüz, Sagîr Müsta'mel minder, müsta'mel kilim, diğer kilim yastık örtüğü	11-1-2 2-2-1 1-1-2	450	
Dimi müsta'mel döşek çit yüzlü döşek	1-3	150	
Çit yüzlü yorgan cedit yorgan	4-1	200	
Köhne kadife yüzlü yastık, publa	3-4	70	
Ot memlu burc kutnusu yüzlü yastık, çit yüzlü yastık, dimi yüzlü yan minderi, köşe, ma'a köhne çit yüzlü sagir minder, mısır hasırı	12-1-2 2-1	600	
Kefer minderi	3	20	
Dimi yüzlü döşek	2	10	
Kebîrce minder	3	60	
Müsta'mel çit yüzlü yorgan	4	140	
Çit yüzlü publa	3	20	
... ¹²⁹ köhne kürk, çuka yüzlü	1	150	
Kebîr ayna	1	80	
Polat tepsi, sagîr kebîr	2-1	40	
Beyaz tabak, kâse	3-4	25	
Arak fîncanı, tabak	32-3	60	
Bursa bıçağı	9	20	
Birûneli bıçak ve ma'a kalay kaşık, def'a kaşık	20-5-2	25	

¹²⁹ Bir kelime okunamadı

	deste		
Siyah şişe, billur, şişe su billiru, beyaz bardak	8-7-2-2	70	
Bayağı billur nargile		20	
Köhne dimi yastık yüzü	5	40	
Kefere kitabı	10	50	
İngiliz bardağı	5	60	
Sarı takım tabanca	1	25	
Kiraz duhan çubuğu kehribarlı sarık, ... ¹³⁰ çubuk	8-1-1	200	
Kahve takımı ve sim zarf	60 dirhem	120	
Fincan, ma'a tepsi	6-1	10	
Köhne çuka yüzü kurt kürkü	1	40	
Matbah derûnunda yastık, minder, köhne kilim	2-4-1	50	
Kebîr şam'dan ve Sagîr şam'dan	1-7	50	
Duhan tablası	8	20	
Köhne nühâs fener	3	20	
Nühâs	115 kıyye	1250	
Sofra bezi dolama peşkir, el peşkiri	2-2-2	20	
Def'a bıçkı	4	10	
Sîm mühürlü akçe kisesi		8	
Bayağı tesbih	5	10	
Dövme meşa nargilesi		7	
Gözlük	1	3	
Kağıd ber vech-i tahmin		5	
Kırık kehribar		10	
Mektup pulu ber vech-i tahmin		5	
Fâris sa'at	1	100	
Der-zimmet-i Tilki Oğlu Salih bâ-defter		65	
Sagîr selvi sandık	50	50	
Der-zimmet-i Sabık boyarhane Ağası		26,5	
Der-zimmet-i Oğulluğu Simon		21	

¹³⁰ Bir kelime okunamadı

Der-zimmet-i Koca Sarı Ali Ağa		100	
Der-zimmet-i Tilki oğlu Mehmed		80	
Keçeci Oğlu Boğdas Ohannes bâ-defter		30	
Der-zimmet-i İpik Oğlu Kakas		500	
Der-zimmet-i Eğinli Mardoros Kefron		1500	
Merkeb	1 re's	80	
Şilede ... ¹³¹ menzil ber vech-i tahmin		500	
Kirkoris karyesinde keçi ve koyun	25 re's	400	
Piriye çuka Halebi	30	750	
Şeytan bezi Halebi	114	250	
Kırk kalem iplik peştamal	27	150	
Yeni kapu çit değirmi	23	50	
Harar	5 çift	75	
Yastık, kilim, minder	1-1-1	45	
Der-zimmet-i Ebubekir Ağa		175	
Giyim esbâbı		225	
Nakd der-kise		34	
Yekün		23000	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		610	
Yekün		1110	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		21890	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	2736	30
Hisse-i bint	3830	90
Hisse-i ibn	7661	60
Hisse-i ibn	7661	60

¹³¹ Bir kelime okunamadı

[s. 52/1]

Arif Beyin yol emri kaydı

Mefâhirü'l-kuzzat ve'l hükkâm ma'adinü'l-fezâil ve'l-keîâm Trabzon'dan Bağdad'a varınca esnâ-yı râhda vâki' kazâların kuzât ve nuvvâbı zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zabıtân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadrühüm tevkî'-i refî-i hümayûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki asâkir-i mânsure-i şâhânem mîr-livâlarından me'mûren Bağdad cânibinde olan emirü'l-ümerâi'l-kirâm İbrahim Fatih Paşa dâmet me'aliyehu taht-ı livâsında bulunan alaylar zâbitân ve neferât için tanzîm ve te'hiye olunmuş olan ma'lûmü'l-mikdâr asker ile me'zûnen Dersa'adetimde bulunan cend nefer zabıtân ve neferât alay emini iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ârif bey dâmet mecduhuya teslîmen ve terfikan bu taraftan bahren Trabzon iskelesine gönderilmiş bulunduğundan bahisle zikr olunan feslerin nakline ve sâlifü'z-zikr zâbitân ve neferâtın rükûblarına mûktezi olan kira bârgîrlerinin seri'an tedârik ve i'tâsı ve ba'zı mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahi mikdarı kifâye cübbelü neferâtı terfiki ile sâ'ir ümerâların zimmetinde nizâmı vecih ile emr-i şerîfim-sudûru mir-i mirân-ı ricâl-i devlet-i aliyemden hâlâ asâkir-i muntazâma-i şâhânem müteşâdi iftihârü'l-e'âlî ve'l-a'zâm Mehmed Sâ'id dâme ilmühu tarafından bâ-takrîr ifâde inbâ olunmaktan nâşi siz ki kuzât ve nüvvâb vesâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz ma'ruz-zikr fesler ile zabıtân ve neferât-ı merkûm iskele-i mezkûrdan Bağdad'a varınca her kangınızın taht-ı hükümet ve kazâsına dahil olursa nakil ve rükûblerine iktizâ eden kirâ bârgîrlerin nizâmı vecih ile alay emini mûmâ-ileyhden makbûz senedâtı ahz ile ba'dehu Dersa'adetim'e takdîm kılınmak üzere kazâlar taraflarından seri'an tedârik ve i'tâ olunarak ve mahûf ve muhâtara olan mahallerde dahi mikdarı kifâye cübbelü neferâtı terfîk kılınarak eminen ve sâlimen biran evvel mahalline îsâlleri husûsuna bi'l-ittifak ve mezîd ihtimam ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın iş bu emr-i celilü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukça ber minval-i tahrîr amel ve harekete bi'l-ittihâd mezîdi ikdâm ve gayret ve bu bâbda ağmâz ve rehâvetle bunların esnâ-yı râhda hayvanâta intizaren bilâ-mûcib meks ve tevkîfi veyahut zikrolunan feslerin telef ve izâ'ası misillü vaz' ve halet vukû' bulmak lâzım gelir ise bu keyfiyet hakkınızda mûcib-i müstevliyet olunacağından ana göre harekete dikkat ve hilâfından be-gayet tevakki ve müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdir olmuştur buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan

fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtîsâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz âlâmet-i şerîfe i'timad kılâsız tahrîren fî evâsıtı şehri muharremi'l-haram li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 9 S. sene 58

[s. 52/2]

Kazgancı Yori'nin defteri

Medîne-i Tokad'da Dere mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazgancı Yori veled-i Sarande nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi İsadın veled-i Yevânî ile sûlbiye-i kebîre kızları İlya ve Sofiya ve kebîr oğlu Sarend'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ba ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzili	1 bab	700	
Külhan nâm mahalda vâki' bağ	1 kıt'a	1100	
Köhne yorgan, döşek, minder	1-1-1	40	
Sagîr sofra minder	2	3	
Müsta'mel çit yüzlü yastık	5	25	
Köhne kilim parçası	42	40	
Don gömlek	1-1	10	
Müsta'mel aba	1	20	
Kısa köhne entari	2	15	
Astar kuşak		20	
Çamaşır kazganı	6 kıyye	72	
Çamaşır leğeni	2	100	
Kasap bıçağı ma'a balta	2	10	
Nühâs fener	1	5	
Kalay bukal şişe	2-2	10	
Fincan	3	3	
Şile kıymeti ber vech-i tahmin		30	

Evâni-i nühâsiye	12 kıyye	144	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Yekûn		2350	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine olan masrâf		100	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		62	
Bâlâda muharrer bağ-ı mezkûrun nısfını Hâlik-i mersûm hali hayatında 300 guruş deyne mukabil vermiş olduğundan Bi-şehâdeti mahalle-i mezbûreli Beleşoğlu Nikola ve Yovani ve kazgancı Manuk veled-i Minas		300	
Diğer bâlâda altı vukiyelik çamaşır kazganı mersûmenin mâlî olduğundan minha		72 ba- karari'l verese	
Yekûn		543	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1816	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	227	
Hisse-i bint	397	30
Hisse-i bint	397	30
Hisse-i ibn	794	60

[s. 52/3]

Babik Oğlu Karabet'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Babik Oğlu Karabet veled-i Asador'un verâseti zevce-i metrûkesi Maryem veled-i Agop ile sülbiye-i Sagîre kızları Salusya ve Anna ve Zümridiye ve sagîr oğlu İstefan ve kebîr oğlu Kifork'a inhisârı ba'de't-tahakkuki's-şer'i sagîran-ı mersûmenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'iden vasi nasb ve ta'yîn olunan anası mersûme Meryem'in talep ve mârifetleri ve mârifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-

farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekisinin defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yemi's-sâlis aşer min şehri saferî'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emfî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Bağ der-mevzi-i Malkayası	1 kıta	600	
Müsta'mel aba	1	20	
Müsta'mel şalvar	1	12	
Köhne yastık	3	25	
Köhne döşek	2	40	
Köhne yorgan	2	30	
Kilim	1	20	
Nühâs kazgan	1 kıyye	6	
Nühas lenger	1 kıyye	5	
Tava	1	5	
Sahan	1	10	
Su tası	1	2	
Bel	1	7	
Kazma	1	4	
Yekün		786	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		20	
Deyn-i müsbit-i Abdulfettah Efendi zevcesi Ârife Hatun bi-şehâdeti Osman ibn-i Ömer ve Saliha bint-i Mustafa ve Sabri bint-i Pembe gıbbü't-tahlîf		300	
Yekün		320	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		466	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	58	30
Hisse-i bint	58	30

Hisse-i bint	58	30
Hisse-i bint	85	35
Hisse-i ibn	116	60
Hisse-i ibn	116	60

[s. 53/1]

Çizmecî Dede Mehmed'in defteridir

Medîne-i Tokad'da Muslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cizmecî Dede Mehmed bin Osman nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hatice bint-i Mustafa ile sûlbiye-i Sagîre kızı Şerîfe ve hafidi Sagîr Osman bin Mustafa bin el-mezbûr Dede Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i ati zıkr olunur hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Kelâm-ı Kadîm	1cilt	30	
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bab	400	
Hadîka der mahalle-i mezbûrede	1 kıt'a	400	
Def'a mahalle-i mezbûrede vâki' bir bâb menzilden nısıf hisse kıymeti		400	
Bağ der-mevzi-i duhancı	1 kıt'a	4000	
Zira' olunan hinta	12 rubla'	96	
Köhne mak'at, müsta'mel yastık, yorgan ve mitil	2-2-2-1	120	
Müsta'mel kilim ve köhne kaliçe	1-2	60	
Tüfenk, tabanca, pala, bıçak, silahlık	1-1-1-1	170	
Fincan, zarf, tepsi, kahve değirmeni, cezve	2-7-1 1-5	80	
Serhatli mest	2 çift	15	
Şem'-i asel	2	30	
Merkebe ma'a semer	1 re's-1	150	
Sîmlice sagîr bıçak	1	15	
Köhne çuval	3 çift	25	

Giyim elbisesi	1	100	
Menzil derûnunda ambar	2 göz	40	
Hınta	24 rubla‘	200	
Bağçe derûnunda çerik kıymeti		20	
Tahta	13	20	
Def‘a ambar ve şirehanı kıymeti		25	
Evâni-i nûhasiye	87 kıyye	1050	
Bâ-defteri zimem-i nasda olan alacağı		500	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		59	
<i>Mütevaffâ-yı merkûmun dikici dükkanında olan eşyâsı</i>			
Dükkan der kurb-i dikiciler	1 kıt‘a	300	
Ulu ayak gön	15 çift	70	
Zenne gönü	18 çift	36	
Meşin tora	2	40	
Gerdan gönü	4	40	
Taban asdarı		3	
Çiriş	3	10	
Yapılmış iş	3 çift	25	
Siyah kırmızı sarı mest	2-4-2	30	
Al patiska	2 endâze	5	
Dezgah	2	40	
Topuh muşta	5	35	
Mermer, bağdı	1-1	20	
Polat mest	1	8	
Çuval postal kalıp	2	60	
Sagîr ve kebîr çekmece	4	10	
Sagîr iskembile	5	5	
Bıçkı, kolan	1	5	
Dükkan Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Der-zimmet-i Tiryaki Oğlu Halil bâ-temessük		23	
Der-zimmet-i Derviş Ağa bâ-temessük		45	

Der-zimmet-i Erkilet Karyeli kasap bâ-temessük		430	
Zeytun kovan	3	50	
Yaşar camış balağı	1 re's	60	
Yekün		91175	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevefa-i merkûmun techiz ve tekfîne masrâfı		260	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		244	
Mihr-i mü'eccel-i müspite li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Hacı Mehmed bin Mustafa ve Kundakçı Hüseyin bin Mehmed Abdullatif		300	
Yekün		804	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		8371	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	1046	45
Hisse-i bint	4185	60
Hisse-i ibn	3139	15

[s. 54/1]

Kuyumcu Kirkor'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Diraz-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan kuyumcu Kirkor veled-i Boğos nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Meryem bint-i Ohannes ile sülbiye-i sagîre kızı Satuke ve kebîre kızı Maryem ve sûlb-i kebîr oğlu Manuk'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümayan olduktan sonra sagîre-i mersûmun rüş-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'den vasiye nasb ve ta'yîn olunan anası mersûme Maryem ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridirki ber-vech-i ati zikr olunur. hurrire fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Köhne kilim, kaliça, sagîr kilim	1-1-1-	40	

Sagırce köhne kilim parçası	1	2	
Sagır yan minderi, sofra minderi	2-7	20	
Dimi yüzölü yastık, döşek	1-2	30	
Yastık, döşek, yorgan, minder	2-1-2-1	80	
Köhne kıvırtma çuval	3 çift	15	
Havan		12	
Kahve değirmeni	1	3	
Kahve tavaşı	1	2	
Nühâs fener	2	10	
Nühâs mangal	2	20	
Fincan, sagır tabak, şişe, kaşık, tepsi	9-2-1 2-1	30	
İngiliz bardağı	4	25	
Demir kuyumcu avadanlığı		25	
Kahve tabağı	1	12	
Sagır simlice küpe	1	10	
Simli çit takımı	1	22	
Pâre ayarı sîm kolbağı yirmi direm	1/20 dirhem	20	
Tepsi	5	3	
Sagır terazi ma'a kab		10	
Firenk çakısı	1	3	
Balyacık incili küpe	1	20	
Ufak tefek sim	27 dirhem	27	
Kuyumcu edâvâtı		5	
Çekmece	3	15	
Giyim elbisesi		19	
Çamaşır kazganı	4	54	
Sîm kuşak	2/68 dirhem	50	
Def'a sîm kolbağı	20 dirhem	20	
Bastırma	2 batman	75	
Çiçekli entari	1	16	
Maşraba	2	2	

Def'a Sagîr minder	1	1	
Sîmlice şerit ber vechi tahmin		2	
Sofra tahtası	1	1	
Def'a fincan	3	3	
Def'a fâris sa'ati	1 kıt'a	36	
Der-zimmet-i Kirkor Zimmi		116	
Der-zimmet-i oğlu mersûm Manuk		420	
Evâni-i nühâsiye		100	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		5	
Yekûn		1380	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		200	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		36	
Yekûn		236	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1144	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	143	
Hisse-i bint	250	30
Hisse-i ibn	250	30
Hisse-i bint	500	60

[s. 54/2]

Nefsiye Hatun'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Kaya mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Nefsiye bint-i El-Hac Hasan nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Osman bin Ahmed ile li-ebeveyn er-karındaşları Ömer ve Osman ve ahi le-hüma er karındaşı Mustafa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümayân olduktan sonra gaib-i merkûmânın zuhûruna değin mâl-ı mevruselerini hıfz ve hırasete ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer'den kayyum nasb olunan li-ümm er karındaşı merkûm Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur.

Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Miktar	Guruş	Para
Yorgan, yastık, döşek	1-1-1	50	
Kadife salta	1	20	
Köhne sevâyi işlik	1	10	
Köhne kutnu entari	1	15	
Müsta'mel bürük	1	10	
Sagîr çit değirmi	1	2	
Köhne hamam takımı		15	
Köhne elbise parçası	15	10,5	
Der zimmet-i zevc-i mezbûr Osman		250	
Yekün		382,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		54	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		10,5	
Yekün		64,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		318	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	109	
Hisse-i ahi lehüma	53	
Hisse-i ahi lehüma	53	
Hisse-i ahi lehüma	53	

[s. 55/1]

Benim sa'adetlü mükremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri

Bu def'a icrâsına teşebbüs olunan usûl-ı nafi'a-yı tadiliyyeye tevfiķan re'âyâ-yı devlet-i aliyenin işbu elli sekiz senesi müterettep uhde-i ra'ıyyetleri olan cizye-i şer'ıyyeleri esnâf-ı selâse i'tibârî ile mâh-ı rebîü'l-evvel gayetine kadar üç mâh zarfında cibâyet ve tahsîl olunmak bâbında tasdîr olunan emr-i âlînin vusû'lünden ve geçen elli altı ve yedi senelerine mahsûben her bir kazâ re'âyâsının cizyeleri kendi kazâsında

alınıp ticâret vesâ'ire zımnında âher kazâda bulunur ise o makûlelerden kazâ-yı âherde alınmayıp fakat bir sene daha ziyâde müddet ile aher kazâyâ gidipte mütevattın olur ise o misillülerin cizyeleri tevattun eyledikleri kazâlardan alınmak üzere tesviye ve icrâ olunmuş ve ber-mantûk-ı emr-i âlî re'âyâ-yı mersûmeye işbu elli sekiz senesinden bi'l-i'tibâr evrâk verilecek olduğundan ve sinîn-i sâbıkada evrâk verilmemesinden dolayı ol sûretle icrâ kılınmış bulunduğundan şimdi mevsim-i cibâyette yerli ve yabancı mevcûd bulunacak re'âyânın cizyeleri bulundukları kazâlarda alınmak îcâb eder gibi anlaşıldığından bahisle iktizânın iş'ârı husûsu âtufetlü Konya müşîri hazretleri tarafından inhâ olunduğundan keyfiyet mâliye nâzırı âtufetlü paşa hazretlerine bi'l-havâle kuyûda müraca'at ettirildikte memâlik-i mahrûse-i şâhânede mütemekkin re'âyâyı devlet-i aliyyenin te'diyesi müterettib zimmetleri olan cizye-i şer'iyyenin tahsîlinde bazı hilâf-ı şer' ve kanûna te'addiyat gûne gûn vuku' bulduğundan Tanzimât-ı hayriyenin icrâsı ciheti ile işbu cizye maddesinin dahi istihsâl-i esbâb-ı hüsnü tahsîli zımnında ve bir gûne fetvâ-yı şerîfe muktezâsınca her bir livâ ve kazânın cizyeleri esnâf-ı selâse i'tibârî ile hisse-i kadîmeleri tefrîk olunup re'âyâ kocabaş ve vekilleri celb ile ol kazâ veya kurâyâ bâ-şahsîhûm ve ahvâlühüm her ne miktar akçe isâbet ederse cem' ve tahsîl ile mâliye hazine-i celîlesine gönderilmesi ve müsafiriye tarîki ile bir mahâlden diğeri bir mahalle gidip gelen re'âyânın hîn-i azimetlerinde kefilleri alınıp emvâl-i cizyeleri asıl kendi kazâlarında tahsîl ve vergi maddesi karârından sonra kaffe-i teb'a ve re'âyânın vergi senedileri ahz olunduğunu mübeyyin yedlerinde memhûr sened i'tâsı iktiza eylediği misilli ticâret ve sâ'ir cihetle aher mahalle nakledip bir sene veya daha ziyâde müddet kalıp mütevattın hükmüne girecek efrad-ı re'âyânın vergi-i şer'iyyeleri gittiği mahalden veyahut gideceği yerden istihsâl kılınmak husûsları kaffe-i muhassiline verilen talimât-ı seniyyede muharrer ve mûnderiç olduğu ve nizâm-ı mezkûra tevfiikan emvâl-i mezkûrenin tahsîlinde ba'zı gûne itlâf vukû'una mebni işbu elli sekiz senesine mahsûben taşra cizyelerinin Der-sa'adette icrâ olunacağı misillü her bir eyâlet müşîri taraflarından ta'yîn olunacak me'mûrlar ma'rifetleri ile tahsis kılınacak mahallere ol mahalde mütevattın ve mütemekkin bulunan sunûf-ı re'âyâ takım takım celb birle mahâl-i merkûmenin piskopos ve kocabaş ve vekilleri me'mur ve mûmâ-ileyhin yanlarında bulundukları halde nüfus defterlerinde mukayyed esâmisine tatbiken esnâf-ı selâse i'tibârî ile ale'r-ru'ûs i'tâ ve meselâ ala cizyeye müstehak olan re'âyâ cizyeleri akçesini muharrem içinde ve evsat cizyeye şâyân re'âyâ cizyeleri bedeli

muharrem gurrelerinden i'tibâren safer gâyetine değin iki mâh zarfında ve ednâ cizye alınacak bulunan re'âyâ cizyeleri akçesi gurre-i mezkûreden rebiü'l-evvel nihâyetine değin üç mâh zarfında bilâ cevri ve ezâ tahsîl ve istîfâ ve yedlerine bâlâsı defne yaprağı şeklinde ve imâl ve ırsâl olunan makbûz senedleri i'tâ olunarak zinhâr ve zinhâr haklarında mu'âmelât-ı nâ-marziyye ve tahkiriyye vukû'a getirilmemesi ve bi'l-cümle re'âyâyı devlet-i aliyye zimmi haklarında icrâ olunan asâr-ı merhâmet ve ma'delet-i seniyyeye teşekküren edâsına mecbûr oldukları cizye-i şer'iyyelerinin ber-minvâl-i muharrer vakt ve zamanı ile te'diyesine mübâderet eylemeleri hâlâ lâzım geleceğinden rû'esâ-yı milletleri tarafından kendilerine güzelce tefhim olunması ittîfak-ı ârâ ile bu def'a bâ-irâde-i seniyye nizâmı merbût olduğundan re'âyâyı devlet-i aliyye cizye-i şer'iyyelerinin mevsim-i cibâyette yabancı ya'ni henüz mütevattın hükmüne girmemiş mevcut re'âyâ cizyelerinin bulunduklarında kazâlarda alınmasına dâ'ir mu'ahharan karargâr olan nizâm-ı mezkûr sarâheten bir gûne imân-ı esâsiye olunmuş ise de zikr olunan cizye emvâlinin dahi ol vecihle bi'l-evrâk toptan cibâyeti ciheti ile mahallince mevcûdu bilinmemek i'tlâf-ı emvâl olmamak üzere her bir kazâ re'âyâsının mütevattın hükmünde olanlarının emvâl-ı cizyeleri mahallinde tahsîl olunarak bir sene müddet ikamet etmeyen misafir takımının asıl kendi kazâsında alınması zikrolunduğu vecihle makeddema nizâma rabt olunmuş ve Tanzimât-ı mezkûre icrâsından evvel ol evrâk verilerek cibâyeti takribi ile mevsim-i cibâyette hangi mahalde bulunur ise ol mahalde cizyenin kâmil tahsîli ile yedîne müstehak olduğu münferit evrâk verilerek gerek asıl kazâsında ve gerek mahal-i sâ'irede evrâk-ı mezkûre ibrâz olduğuna halde tekrar cizye mutâlib olunmamak ahvâl-i şer'iyyesinden olunmuş ve cizye-i mezkûre hakkında bu def'a verilen nizâm-ı müstahsene iktizâsınca evrâk verilerek cibâyette olunacağına nazaran olası mevsim-i cibâyette herhangi mahalde bulunur ise ol mahalde esnâf-ı selâse müstehak olduğu cizyesi alınarak evrâk i'tâsı ile mahalli sâ'irede evrâk-ı mezkûre ibrâz ve irâe olduğuna halde cizye metâlîbe olunmasın ve çünkü cizye emvâli müşîrân-i izâm hazretleri ma'rîfetleri ile emaneten bi'l-idâre cümleten hasılât-ı müfredât defatiriyle ile mâliye hazine-i celîlesine gönderilecek olmasına nazaran hazinece hasârı mucib olunmayacağından başka ekser mahallerde mevsim-i cibâyette bir kazâdan aher kazâyâ orakcılık ve cihât-ı sâ'ire ile giden re'âyânın usûl-ı sâbika üzere cizyesi mahallinde alınıp alınmadığı bilinmeyerek hasâr-ı hazine ve ba'zen tatbik-i re'âyâ misillü halât vukû'unun indifâ'ı mucib görüldüğü beyânı ile ol makûle yabancı

re'âyânın mevsim-i cibâyette bulundukları mahallerde cizyelerinin tahsîli ve fakat gelecek müfredât cibâyette defterlerinden nüfusu tahrîr defterlerine tatbiken yerlisi başka ve yabancısı başka olarak bi't-terkîm hangi kazâ ahalisinden olduğu esâmileri bâlâlarına verilecek evrâk zâhirlarına işâret olunarak istihsâl olunması husûsu nâzır-ı müşârün-ileyh hazretleri tarafından bâ-tahrîr ifâde ve inbâ olunmuş olduğundan keyfiyet meclis-i hass-ı vükelâda lede't-tezekkür ol vechile icrâsı bi't-tensîb hak-payân-ı hümâyûn hazret-i şâhânenen lede'l-istîzan ol vecihle icrâsı husûsu irâde-i kerâmet-i ifâde-i cenâb-ı padişâhi şeref-sunûh ve sudûr buyurularak mûcebince keyfiyet lâzım gelenlere tahrîr ve iş'âr kılınmış olmakla zât-ı sa'adetleri dahi ber-mûceb-i irâde-i seniyye ber-minvâl-i meşrûh icrâ-yı iktizâsı husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ'ime-i meveddet tahrîr ve tesyir kılınmıştır. İnşâallahu te'âlâ lade'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûldür.

Fi: 9 S. sene 58

Fi: 23 S.sene 58 (tarih-i vusûl)

[s. 55/2]

Tatar Leşker-oğlu Mehmed yediyle cânib-i tophane-i amireden bâ-fermân-ı âli Musûl mubâyâ'acısı Sahak oğlu Boğos tarafına irsâl olunmuş olan yirmi yük hazine Tokad'a vurûd ve savb-ı maksûde gittiği kayıd şût.

Fi: 25 S. sene 58

(Yedinde bulunan emir-nâmenin fî evâhiri N. Sene57)

[s. 56/1]

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezîdi inâyeti'l meliki'l â'la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârû'l-ekabir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i mezkûre defterdârı Veliyyüddin Bey zîde uluvvuhu ve mefâhirü'l-ülemâ-yı muhakkıkîn me'adinü'l-fezâili ve'l-yakîn zikr-i âti kazâlâra nâ'ib-i ve müftiler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil-i ve'l-akrân a'zâ-yı meclis-i kürsi-i eyâlet zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki mâliye hâzine-i celîlesinden mazbût varîdâtтан memâlik-i mahrûse-i şâhânemde kâ'in göl ve derelerden sülûk saydı mukata'ası iş bu 258 senesi martı ibtidâsından şübâtı gâyetine değin zabt ve idâre olunmakla zikrolunan göllerde olan sülûğün ahârın bir gûne sirkati zuhûr ederse lede'l-ihbâr mahalli me'mûrları ma'rifetleri ile gereği gibi taharri ve zâhire ihraç olarak men' ve def' ile mesruku olan sülûk bi't-terfik der-uhde eden tüccârı tarafına tamamen

istirdat kılınmak ve tüccârı tarafından sülûk saydında istihdam olunacak adamlar dahi göllerin suyunu akıtmayıp ve çıkaracağı sülûk ile beraber sülûğün battığı ve sümük bıraktığı yumuşak çamurları çıkarmayıp ve kimesnelerin tarla ve müzari'ine kadar îrâs etmeyip usûlü üzere sayd olunmak ve müşîr-i eyâlet tarafından tüccâr-ı merkûme yedlerine meccânen buyuruldu verilerek îcâbı vecih ile ahâliden istihdam kılınacak adamların bi'r-rızâ ücretleri tamamen i'tâ ettirilmemek üzere tâliblerine maktû'an almadığı irâde-i seniyyemde karargîr olan nizâm-ı muktezâsından bulunmak hasebi ile mahal-i merkûmeden Sivas ve Tokad sancakları ile Zile vesâ'ir kazâlarda vâki' göl ve derelerin sülûk saydiyesi sene-i merkûmeye mahsûben 18.300 gurus bedel ile Fransızlı Romez kefâleti ile Cenevizli Badestro nâm tâcire şerâ'it-i muharrere üzere efâhim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden ticâret nezâreti inzimamiyle İstanbul Gümrüğü eminü'l-iftihârü'l-a'la ve'l-a'zam Tahir Bey dâme uluvvuhu ma'rifeti ile ihâle kılınmış olduğundan ol bâbda iktizâ eden emr-i âlişânının isdâr ve lâzım gelen mahallere ilmühaberlerinin i'tâsı ile tesviyesi husûsu bi'l-fi'il umûr-ı mâliye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfâhham nizâmü'l-âlem müşîr-i sadakat-semîrîm müfettiş paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu tarafından bâ-takrîr idâre ve inba olunarak keyfiyet hak-pây-ı hümâyûn-ı şâhânemden lede'l-istizâm ol vecihle iktizâsının icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'alluku ile ol bâbda şeref-sunûh ve sudûr eden emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehri yârânem muktezâ-yı münîf-i üzere keyfiyet varîdât muhâsebesine kayıd olunarak hâzinece îcâbı bâ-icrâ lâzım gelen mahallere ilmühaberler verilmiş ve meblağ-ı bedel-i mezkûrun altı bin yüz gurusu peşinen ve ne kadarı dahi takâsid-i mu'ayyenesinden mâliye-i hâzine-i celîlesine te'diye ve i'fâ olunmak üzere tâcir-i mersûmdan te'ahhüdü hâvî bir kıt'a memhûr deyn temessükü ahzi ile hâzine-i mezkûrda hıfz ettirilmiş olmakla siz ki ferîk müşâr ve defterdâr vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz salifü'z-zikr Sivas ve Tokad sancakları ile Zile vesâ'ir kazâlarda kâin göl ve derelerden sene-i merkûme martı ibtidâsından şubatı gâyetine değin sene-i kâmile tâcir-i mersûm tarafından bâ-irâde muharrer usûl ve nizâm-ı vecih ile sülûk sayd olunmasına kimesne tarafından mümani'at vukû'a gelmemesi esbâbının istihsâline mübâderet ve zikr olunan göllerden ba'zı kesân taraflarından sülûk sirkat olunduğu haber verilir ise derhal keyfiyeti ma'rifetiniz ve ma'rifeti-i şer'-i şerîf vecihle ve cümle ittifakı ile gereği gibi taharri ve zâhire ihraç olunarak men' ve def' ile o makûle mesruka sülûk bi't-tetkik tamamen ve kâmilten tâcir-i mersûm tarafından ist'idâdı ve ber-vech-i muharrer tâcir-i

mersûm tarafından gönderilecek adamları dahi derelerde sülûğü çamuru ile çıkarub tohumunu telef ve kimsenin tarla ve mezru'âtına îsâl sadretmeksizin usûlü vech ile sayd olunması ve ol vaçhile yedîne meccânen buyuruldu i'tâsı ile sülûk saydı için istihdamı lâzım gelen adamların bi'r-rızâ ücretlerinin tamamen tâcir-i mersûm tarafından edâ kılınması husûslarına i'tinâ ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın ve husûsan ibtidâ emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve i'tâ olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukta kavânîn-i mezkûrî ile kazâ-i merkûme göllerinden ve derelerden şerâiten ve tenbihât-ı meşrûhâ üzere sene-i merkûmeye mahsûben tâcir-i mersûm tarafından sülûk sayd olunmasına cânib-i aherden müdahale vukû'a gelmemesi ve bâlâda tebeyyün olduğu üzere taraf-ı aherden sülûk sirkat eden bulunur ise haber verildiği anda derhal men' def' ile sirkat eylediği sülûk bi't-tatkik tâcir-i mersûm tarafına redd ve teslîm ettirilmesi ve esnâ-yı saydında dahi tohumunu telef ve kimsenin tarla ve mezri'âtına isâl-i sayd ettirilmemesi ve ol vecihle yedîne meccânen buyuruldu i'tâsı ile sülûk saydında istihdam olunacak adamların bi'r-rızâ ücretleri tamamen te'diye ettirilmesi husûslarına mezîd ihtimâm ve sarf-ı rû'yet ve hilâf-ı nizâm ve mugayir-i rızâ def' ve halet-i vukû'undan tevakkî ve müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sadır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan vacibü'l-ittibâ ve lâzimü'l-imtisâlimin amel ve hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfeye i'timâd kılasız. Tahrîren fî'l-yevmi'l-aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

(Tarihi vusûl) Fî: 25 S. sene 58

Ber-mûceb-i emr-i âlî kazâhâ-yı merkûmûnun sülûk saydı mültezîm-i mersûme iltizâm olunduğunu mübeyyin ve lâzım gelen mû'avenetin icrâsını mütebeyyin eyâlet-i Sivas ferîki devletlü Seyyid Sâ'id Paşa tarafından bir kıt'a buyuruldu-i sami kayd şud

Fî: 25 S. sene 58

[s. 56/2]

NOT : Belgenin orjinalinde üstü çizilerek iptal edilmiştir.

[s. 57/1]

İzzet-meâb Sivas kazâsı nâ'ibi efendi

Ba'de's-selâm inhâ olunur ki memâlik-i mahrûseti'l-mesalik-i şâhânemde vâki' bi'l-cümle kazâlarda bulunan jurnal kitâbet ilgalarıyla hizmet-i lâzımeleri karantina

me'mûrları tarafına ihâle buyurulmuş ise de her bir kazâda ba'zen vukû'û bularak Der-Sa'adete iş'âra şâyân vukû'atı kazâda hâkimü's-şer'bulunanlar bâ-i'lâm Der-aliyye'ye ifâde ve iş'âr eylemeleri husûsu meclis-i vâla-yı ahkâm-ı adliyede tezekkür ve tensib olunarak ol bâbda irâde-i seniyye-i cenâb-ı mülükâne müte'allik buyurulmuş olduğundan me'mûr-ı umûr-ı şer'iyesi olduğun kazâ-yı mezbûrdan Der-sa'adete iş'âra şâyân vukû'at zuhûrunda derhal cânib-i saltanat-ı seniyyeye bâ-i'lâm iş'âra ihtimam ve dikkat eylemeniz -beyânı tahrîr mektûba bâdi olmuştur. Bi-mennihi te'âlâ lede'l-vusûl keyfiyet ma'lûmun oldukta bu bâbda tesâmuh ve takasül etmeyüb ber-minvâl-i muharrer iş bu mektûbunuzun birer sûretini sancak dâhilinde olan kazâların ahkâm ve nüvvâbına irsâle sür'at ve her bir kazâ hâkimine sûret-i mektûb vusûl bulmuş olduğunun haberini ol kazâ hâkimi tarafından celb edüp tarafımıza iş'âra sa'y ve gayret birle mûcib-i mektûbumuz amel ve hareket eyleyesiz.

Fî: 25 S. 1258

[s. 57/2]

Medîne-i Tokad'da Semerkandî mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan iki sene akdem hâlik olan basmacı Mardoros veled-i Manük nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Dorike bint-i Karabet ile sulb-i kebîr oğulları Agob ve Artin ve sagîr oğulları Karabet ve Kîrkor'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâma'rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i at-i zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis ve'l işrin min şehri saferi'l-hayr sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	1200	
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık	2-2-6	180	
Müsta'mel kilim	2	50	
Kefere minderi	1	15	
Sagîr heybe	1	5	
Ambar	2 göz	30	
Arak küpü, mea bardak	1-1	20	
Fetil ? araba		12	
Sagîr şam'dan	1	7	

Evâni-i nühâsiye	17,5 kıyye	210	
Def'a nühâs	5 kıyye	60	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		11	
Yekün		1800	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		180	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		49	
Bâlâda muharrer 5 kıyye nühâs-ı mezkûr zevce-i mersûmenin kendi mâl-ı mahsûsu olduğu ihbâr olunmak fûrû-nihâde		60	
Yekün		414	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1386	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	173	30
Hisse-i ibn	303	66
Hisse-i ibn	303	66
Hisse-i ibn	303	66

[s. 57/3]

Nebizâde Hafız Mehmed'in berât kaydı

Nezâret-i evkâf-ı hümayûn-ı mülûkâneme mülhak Tokad'da vâkî' ashâb-ı hayratdan Ahmed Paşa hangahı kurbunda müşârün-ileyhin sebilhânesi vakfının ber vech-i hasbî tevliyetine mutasarrıf olan Mehmed bin Ali bir nefer sulbü oğlu Musa Halife'yi terk ederek vefat etmiş ve tevliyet-i merkûre oğlu merkûma bâ'de'l-intikal kabble't-tevcih bilâ-veled vefâtı vukû' bulmuş olduğundan bahisle tevliyet-i mezkûrenin müteveffiyân-ı mezbûranın mahlûllerinden erbâb-ı istihkakdan işbu rafi'-i tevki'-i refi'ü's-şân-ı hakani es-Seyyid Hafız Mehmed Halife ibn-i Ali zîde kadruhuya tevcih ve yedîne berât-ı âlişan i'tâsı husûsu Tokad nâ'ibi Mevlana Mehmed zîde ilmuhu tarafından bâ-i'lâm inhâ olunmuş ve inhâ-yı mezkûr vâkî'an mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık idüğü ihbâr ve ehl-i vukûf ile zâhir ve mütehakkik olduğu ecilden ber müceb-i

inhâ icbâ-ı icrâsı ...¹³² savab idüğü İstanbul pâyesi ile hâlâ evkâf müfettişi akzâ-yı kuzâtı'l-müslimîn Mevlana Mahmud bin Asaf Bey zîde fezâiluhu da isti'lâm kılınmış olmakla bu sûrette tevliyet-i mezkûre müteveffiyân-ı merkûmânın mahlûllerinden bi'l-ihbâr inde's-şer' ehliyeti tahakkuk eden merkûme ber mûceb-i nizâm-ı vakf-ı mezbûr umûrunu hüsn-i idâre ve rü'yet ve hayratın i'mârı ile şart-ı vâkıfın icrâsına dikkat eylemek ve saliyân lâzım gelen muhasebesini mahallinde bâ-ma·rifet-i şer'-i şerîf bi'r-rü'ye memhûr ve mûmzâ defterini cânib-i nezarete bâ-irsâl yedîne sûret almak ve hilâf-ı şart-ı vâkıf ve mugâyir-i nizâm bir gûne hareket ve terk ve tekasül eder ise ref'inden ahire verilmek şartı ile tevcih verilen berât-ı âlişanım i'tâ olunmak bâbında e'azım-ı ricâl-i devlet-i âliyyemde hâlâ evkâf-ı hümayûnum nâzırı iftiharü'l-a'la ve'l-a'zam Nu'man Mâhir Bey dâme uluvvuhu i'lâm etmekle mûcebince tevcih olunmak fermânım olmağın hakkında mezîd inâyet-i padişâhânem zuhûra gelip bin iki yüz elli yedi senesi zilhiceti's-şerîfesinin on dokuzuncu günü tarihi ile müverrah verilen ru'us-ı hümayûnum mûcebince bu berât-ı şerîfi verdim ve buyurdum ki merkûm Es-Seyyid Hafız Mehmed Halife zîde kadruhu müteveffiyân-ı merkûmân mahlûllerinden şart-ı mezkûr üzere tevliyet-i mezbûr ber-vech-i hasbi mutasarrıf olup iş bu berât-ı âlişanıma mugâyir tevliyet umûruna taraf-ı aherden hiç ferd mâni' ve mezâhim olmayıp dahl ve ta'arruz kılmayalar . Şöyle bileler alâmet-i şerîfime i'timâd kılalar. Tahrîren min şehri muharremi'l-harem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantıniyye

[s. 58/1]

Haffaf Bağdik zımminin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Haffaf Bağdik veled-i Ohannes nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Anna bint-i Kirkor ile li-eb er-karındaşı Merzik veled-i el-mersûm Ohan'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma·rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis ısrın min şehri saferi'l-hayr li-sene semân hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Müsta'mel döşek yorgan , Pupla	1-2-1	75	

¹³² Bir kelime okunamadı

Müsta ‘mel yastık	6	70	
Kebîrce yan minder, köşe minder, keçe minder	1-1-1	40	
Köhne kilim	1	15	
Fincan, zarf, tepsi sagîrce cezve	5-3-1-1	15	
Def‘a arak şişesi	3	5	
Derûn-ı manzilde ambar	1 göz	30	
Evâni-i nühâsiye	11 kıyye	132	
Def‘a nühâs mangal	1	30	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		28	
İçi sarılı papuç	3 çift	20	
Sarı çedik	3 çift	10	
Derûn-ı dükkanda sahtiyan parçaları		5	
Dükkan hırdavâtı ber vech-i tahmîn		45	
Der-zimmet-i tahta Obalı Dönek Agob bâ-temessük		150	
Def‘a Der-zimmet-i Tahta Obalı Dönek Zimmi bâ-temessük		52	
Yekün		722	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		50	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		19	
Yekün		69	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		653	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	163	30
Hisse-i ahi’l-eb	484	90

[s. 58/2]

Bağçeci Elbikoğlu Mehmed’in defter kaydı

Medîne-i Tokad’da Hacı Hasan Bölüğü mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bağçeci Elbikoğlu Mehmed bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hanife bint-i Halil ile sûlbiye-i kebîre kızı Şerîfe ve hamıl-ı merkûfe

münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma‘rifet-i şer‘ ve verese-i mezbûrun iltimâsları ile tahrîr ve beyne’l-verese alâ ma-fârazallahu te‘âlâ tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi’l-yevmi’t-tâsi aşer min şehri saferi’l-hayr li-sene semân hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki‘ menzil ve ittisalinde hadîkadan nisf hisse kıymeti	1 bâb	950	
Doğancı nam mahalde vâki‘ bir bağ	1 kıt‘a	500	
Döşek, yorgan, yastık	1-1-2	60	
Köhne kilim	3	25	
Sagîr çuval	1	10	
Kebîrce heybe	1	10	
Sagîr don	1	2	
Kara sığır ineği	1 re’s	80	
Evâni-i nühâsiye	12 kıyye	229	
Demir bel ,kazma, balta	1-1-1-1-1	25	
Giyim elbisesi		40	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmin		20	
Yekûn		1951	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı ve ber mûceb-i zimmeti		134,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		50,5	

Li’t-taksîm beyne’l-gurama deyn	Guruş	Mebla‘
Mihr-i mü’eccel-i müspit li’z-zevceti’l-mezbûre bi-şehâdet-i Türkoğlu bin Mustafa ve Sıdık oğlu Hüseyin gibbû’t-tahlîf	800	
Deyn-i müsbit-i Cendir Oğlu El-hac Mustafa bâ-vasiye		

bi-şehâdet-i mahalle-i mezbûre imamı es-Seyyid Ömer Efendi ve Sadıkoğlu Osman bin Hasan gıbbü't-tahlîf	100	
Deyn-i müsbit-i Yastık Oğlu Saraç Halil ba vasiye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	100	
Deyn-i müsbit-i Odacıbaşı Oğlu Koca Ağa ba vasiye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	100	
Deyn-i müsbit-i Abdussamet Oğlu Ebubekir Ağa yetimleri ba vasiye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	300	
Deyn-i müsbit-i Bekir Saka Oğlu Hasan Ağa ba vasiye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	150	
Deyn-i müsbit-i Molla Osman ba vasiyye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	50	
Deyn-i müsbit-i Derbent Oğlu Hasan Ağa ba vasiyye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	36	
Deyn-i müsbit-i Duhancı Ahmed Efendi bâ-vasiyye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	60.5	
Yekûn	1146,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	803	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	100	67
Hisse-i bint	234	77
Hisse-i Haml-ı mevkûf	469	35

[s. 59/1]

Medîne-i Tokad'da Semerkandî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hekimoğlu Salih bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti sûlbiye-i kebîre kızı Şerîfe ve sulb-i sagîr oğlu Mustafa'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra Sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunan ammisi El-hac İbrahim Ağa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese âla ma

farazallahu te‘âlâ tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî’l-yevmi’l-hâmis ısrin min şehri saferi’l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i merkûmede vâki‘ menzil	1 bâb	750	
Evâni-i nühâsiye	17.5 kıyye	210	
Müsta‘mel döşek, köhne, yorgan	7-2	90	
Köhne yastık, Pupla, yorgan	7-1-1	20	
Köhne kilim parçası	1	5	
Köhne sandık	1	5	
Keten bohça, ma‘a futo	1-1	7	
Köhne bürük	1	2,5	
Füruht olmuş nühâs kıymeti	5 kıyye	62	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		3	
Yekün		1155	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		62	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		30,5	
Yekün		92,5	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		1063	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i bint	354	40
Hisse-i ibn	708	80

[s. 59/2]

Medîne-i Tokad’da Müslühiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Debbağ Çenesiz Mehmed bin Süleyman nâm müteveffânın hisse-i verâseti sulb-i kebîr oğlu gâ’ibü ani’d-diyar Mehmed’e münhâsıra olduktan sonra gaib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü’yete kibel-i şer‘den vasi ve kayyum nasb ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmakla gaib-i merkûmun haletesi Şerîfe bint-i Osman nâm Hatun kayyumluk-ı mezkûre ehil ve

gaib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğunu tebeyyün etmekle merkûm Hatun ber vech-i muharrer gaib-i mezkûrun zuhûruna deġin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete kayyime ta‘yîn olunub mezbûrenin ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr olunan Müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur. Hurrire fî‘l- yevmi‘-s-sabi ve ısrin min şehri saferi‘l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Emtü‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezkûrda vâki‘ menzil	1 bâb	250	
Doğancı nâm mahalde vâki‘ bir bağ	1 kıt‘a	100	
Köhne yorgan, yastık ,döşek	2-2-1	70	
Sagîr ayna	1	1	
Köhne heybe ve kilim parçaları		5	
Evâni-i nühâsiye	10 kıyye	57	
Köhne elbise parçaları		5	
Feska şam‘dan	1	3	
Zenbur kovan	Fi: 13/20	230	
Göverçile ?	3	6	
Bir mikdâr yağ ve mercimek ve bulgur ve demir kazma kıymetleri ber vech-i tahmin		33	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîni		10	
Yekûn		770	

Minhâ‘l-ıhracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		55	
Resm-i kısmet-i âdi		19	
Kaydiyesi		1	
Yekûn		75	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		695	

[s. 59/3]

Atûfetlü , mürüvvetlü, re‘fetlü, veliyyü‘l-himem sultanım hazretleri

Memâlik-i Mahrûse-i şahânode vâki‘ ormanlar hakkında te‘sis buyurulan nizâm mücebince tapu ile veya vakfiye vecihle veyahut ba‘zı kurâ ve kazâya mahsus ormanlar ashâbının kat‘ eyleyecekleri hatap ve sarf edecekleri kömürden bir akçe resm-i

alınmaması lâzımeden ise de cânib-i mîrîyye ait ormanlardan kesilen hatap ile yakılan kömürden dahi rüsûmât alınıp alınmaması husûsu ba'zı muhassılın taraflarından isti'al olunmuş ve Rumeli ve Anadolu'da vâki' arazi-i mîrîyeden olup mu'ahharan şuna buna birer sûretle tefvîz olunmuş olan ormanlardan kat' olan keresteden resm-i kadîm olan kömür gümrüğünden başka alınmakta olan avâ'id ve rüsûmât-ı mu'tedileden ma'adâ hatap ve kömür misillü şeylerden dahi o makûle resim tahsîli şer'an câ'iz olmadığından ba'dezin tapu ve vakfiye vecihle veya ba'zı kurâ ve kazâyâ mahsus olan ormanlar dahi ashâbının kat' eyleyecekleri hatap ve kömürden mugâyir-i şer'-i şerîf bir akçe mutâlebe ve ahz olunmayıp mîrî ormanlarından kat' olacak kebîr keresteden onda iki ve küçük keresteden onda bir resim alınması ve ashâbı yedleriyle bulunan ormanlardan kat' olunacak ufak keresteden dahi gayri ez gümrük kadîmi vech ile onda bir resim tahsîl kılınması nizâmından bulunmuş ve ber-mûceb-i nizâm iş bu kömür ve hatapdan rüsûmât tahsîl olunmayacağı bedihi görülmüş olup ancak hatap ve kömürcü tâ'ifesinin ashâbı uhdelinde bulunan ormanlardan kat' ve sarf edecekleri hatap ve kömürü ashâbı bâd-i hava kat' ettirmeyerek münâsib mikdârı akçe i'tâsı ile bi'r-rızâ kat' ettirecekleri cihetle mîrî ormanlarından kat' olunacak hatap ve kömürden bir akçe alınmaması nâ-revâ olduğundan resim olmayıp şunun bunun uhdesinde bulunan ormanlardan kat' ve sarf olunan hatap ve kömür için adeta ashâbına verilen akçe misillü ber-vechi muharrer o makûle mîrî ormanlarından dahi kömür ve hatap için kat' olunan ağaçlardan münâsib mikdâr akçe alınması husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkâne müte'allik buyurulmuş olmakla ol vecihle icâbının icrâsına himmet buyurmaları siyâkında nemîka-ı sudûru terkine ibtidâr kılındı.

Fî: 25 S. sene 58

(Tarih-i vusûl) Fî: 3 ...¹³³ sene 58

[s. 60/1]

Devletlü mürüvvetlü, re'fetlü, veliyyü'l-himem seniyyü's-şiyem efendi hazretleri.

Asâkir-i hassâ-i ve muntazama-i şâhâne mütekâ'idlerinden taşrada bulunanlar peyder pey Der-sa'adet'e gelerek yedlerinde bulunan mu'afiyet evâmîr-i şerîfe ve berât-ı aliyyesinin tecdîdini ricâ etmekte olduklarından mütekâ'idin-i merkûmunun bu vecihle peyder pey gelerek dûçar-ı sefâlet olmamaları için o makûleler meclislerinde isbât-ı vücûd ettirilerek yedlerinde bulunan berevâtı ve evâmîr-i aliyyenin mecâlis-i merkûme

¹³³ Bir kelime okunamadı

taraflarından bâ-mazbata isrâsı husûsu mukaddemâ bâ-tahrîrat-ı senâveri umûmen bildirilmiş ve binaberîn ekser mahalden bâ-mazbata tevarüd eden evâmir-i aliyye ve berât-ı şerîfe bi't-tecdîd mahallerine gönderilmiş ise de bu def'a asâkir-i hassa-yı şâhâne yoklamaksızın terkîm ve takdîm kılınan defterde tecdîd-i berât ettirilmemiş haylice mütekâ'idin olduğu murakkam bulunmuş ve bunların bu vecihle te'hiri ...¹³⁴ görülmüş olmağla zirâ dâ'ire-i âlîlerinde olan kazâ ve kurâda mütemekkin o makûle tecdîd-i berât ettirmemiş mütekâ'idin varsa dûçar-ı sefâlet olmamağı için mahallerinde isbât-ı vücûd ettirilerek yedlerinde bulunan evâmir-i aliyye ile berât-ı şerîfenin bi'l-ahz tecdîd olunmak üzere bu tarafa sür'at-ı isrâsı husûsuna himem-i behiyyeleri der-kâr bulunmak siyâkında nemîkâ-ı sudûr tahrîren ibtidâr olundu.

Fî: 11 S.sene 58 Fî: 3 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 60/2]

Şerîfe bint-i Ali'nin defter kaydı.

Medîne-i Tokad'da Sarı Güllük mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Ali nâm müteveffîyenin verâseti sadriye-i sagîre kızı Nefise ve Fatma ve sadr-i kebîr oğlu Abdulkâdir'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i merkûmenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Fî: 3 RA. sene 1258

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i merkûmede vâki' bir bâb menzil sade arsası ile hadikâ-i mutasıla kıymeti	1 bâb	800	
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık, Pupla	2-2-2-2	220	
Müsta'mel köhne kilim	1-1	20	
Döşek çarşafı	1	10	
Müsta'mel entari, şalvar, köhne şâlî kuşak	1-1-1	45	
Kıvrıma gömlek	6	50	
Müsta'mel bürük	1	15	
Bohça sofra bezi astar	1-1-7	17	

¹³⁴ Bir kelime okunamadı

Köhne peşkir, uçkur, seccâde	1-1-1	5	
Mücessem çit	9	25	
İşlemeli havlu, uçkur, peşkir	1-1-2-2	25	
Müsta‘mel çiçekli yorgan yüzü ve yastık, bohça	1-1-1	15	
İncili küpe	1 çift	50	
Sîm kutu		10	
Gerdanlık altını mahmudiye, nısfı atik, on ikilik, kubera ?	2-6-14	200	
Evâni-i nühâsiye	11 kıyye	135	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Der-zimmet-i Oğlu Abdulkâdir		345	
Nakd der-kise		248	
Yekün		2255	

Minhâ‘l-ıhracât		Guruş	Para
Mütevaffa-i mezbûrun tecviz ve tekfin masrâfı		248	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		60	
Yekün		308	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		1947	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i bint	446	90
Hisse-i bint	446	90
Hisse-i ibn	973	60

[s. 60/3]

Diyarbakir cebehânesine barût emri

Mefâhirü‘l emâcid ve‘l ekârim cem‘u‘l mehâmid ve‘l mekârim-muhakkıkîn bi-mezîd-i ‘inâyeti‘l meliki‘d-dâim Samsun iskelesinden Diyarbakir’e varınca esnâ-yı râhda Tanzimât-ı Hayriye icrâ olunan mahaller ile henüz dâhil-i Tanzimât olmayan kazâların me‘mûrları dâme mecdühüm ve mefâhirü‘l-ulemai‘l muhakkıkîn me‘âdinü‘l fezâ‘il ve‘l-yakîn nâib ve müftîler zîde ilmuhu ve mefâhirü‘l emâsil ve‘l-akrân a‘zâ-yı mecâlis vesâ‘ir zâbitân-ı memleket zîde kadruhum tevki‘-i refi‘-i hümâyûn vâsıl olacak

ma'lûm ola ki Diyarbekir cübbehânesinde mevcûd bulunmak üzere bu def'a muktazâ-yı ve irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere tertip olunan iki yüz varil barût bu taraftan bahren Samsun iskelesine ve andan bir mahalline irsâl ve tesyir olunmuş idüğünden zikrolunan barûtun iskele-i mezbûrdan Diyarbekir'e varıncaya kadar kazâ be-kazâ nakline muktezi olan araba ve hayvanâtın icâb eden ücretleri ber-mûceb-i nizâm Tanzimât-ı Hayriye icrâ olunan mahallerde meclisler vesâ'ir yerlerde dahi me'mûrlar ma'rifeti ile hadd-i i'tidâlde kat' olunarak barût-ı mezkûrun irsâline me'mûr ve ta'yîn olunan hademedan Musa zîde kadruhu yedinden ahz olunmak üzere araba ve hayvanât-ı merkûmun Der-aliyye'ye tedarik ve i'tâsı ikiyüz varil barût-ı mezkûr Diyarbekir cebehânesine irsâl olunmuş olmakla me'mûr Musa Ağa yediyle Tokad'a vürûd ve savb-ı maksûde yettiği kayıd şü'd.

Fî : 4 M. sene 58 Fî: 5 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

Ber mûcib-i emri-i ali devletlü Vecihi Salih Paşa tarafından dahi bir kıt'a buyuruldu vârid olmuştur.

[s. 60/4]

Vergi husûsu için

Şeri'at-şiar Tokad kadısı faziletlü efendi zîde fazluhu ve me'zunen bi'l-ifta fekâhetlü Efendi zîde takvahu ve kudvetü'l emâsil ve'l-akrân müdiri sa'adetlü ağa zîde kadruhu ve vucûh-ı memleket izzetlü ağalar zîde mekâdirihüm inhâ olunur ki bimennihi te'âlâ iki yüz elli sekiz senesi rûh-ı hızırda tekarrüb edip taksid-i evvel vergisinin zamanı tevzî' ve tahsîli gelmiş ve iş bu vergi husûsu ta'limât sebebi te'hire düşürmüş olsa güzıştesi tarafımızdan ahz ve istîfâ olunacağı ma'lûm dirayet me'zûmunun oldukta ta'limât-ı seniyyede musarraha olduğu vecihle Tokad ve nevâhisi vergisinin bu def'a tarafınıza gönderilen bir kıt'a memhûr pusûla mûcebince nısfını derhal ber vech-i i'tidâl tevzi' ve taksim ve nısfı vergi-i mezkûrun sülûsü rûh-ı hızırda ve sülûsü bir mâh ve diğer sülûsü iki mâh sonra tarafınıza edâ ve teslîm olunması husûsuna himmet ve eğer vergi-i mezkûr işbu takâsid-i muharrere üzere tahsîl ve vaktiyle teslîm olunmaz ise nerede kaldı ve kimlerin zimmetinde bulunduysa icâb eden güzıştesi ile bi't-temam ol mahalden tahsîl olunacağından ana göre hasâret-i güzışteye dûçar olmaktan tevakkî ve muba'adet eylemeniz bâbında mülhakâtı ile divân-ı eyâlât-i Sivas'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve ile ba'is ve tesyîr olunmuştur bimennihi te'âlâ vusûlunda gerektir ki vech-i

meşrûh üzere mûceb-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfindan hazer ve mücânebet eyleyesiz.

Fî : 5 RA. sene 58 Fî : 7 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

Kazâ-yı Tokad ma'a nevâhi Kâfirni ve Komanat vergi seneviyyesi	485792,5
Rûz-ı kasım taksidi minhâ	262096,5
Rûz-ı Hızır taksidi	242996,5

[s. 60/5]

Ber-mûceb-i buyuruldu Kazâbad mahkemesinden harc-taksîd pusulasıdır

İş bu bin iki yüz elli sekiz senesine mahsûben Eyâlet-i Sivas Sancağı dâhilinde bulunan kazâların vergi-i seneviyeleri bâ-irâde-i seniyye tevz' ve taksîm olunmasına hâlâ Eyâlet-i Sivas ferîki devletlü veliyyü'n-ni'âm Sâ'id Paşa Efendi Hazretleri'nin inzimâm-ı rey'-i devletleri ve ma'rifet-i şer'-i şerîf ile ber-vech-i bâlâ Tokad ve ma'a nevâhi mezkûrların taksid-i evveli olan iki yüz kırk iki bin sekiz yüz doksan altı guruş otuz para olduğu Kazâbad kazâsı mahkemesinden tescil pusûlası kayıdır.

Fî: 5 RA. sene 58 Fî: 7 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 61/1]

Saka yiğitbaşısı Osman'ın mektûb kaydı

Tokad zabtiye ve mâ'liye me'mûrları ve nâ'ib ve meclis a'zâsı efendi ve ağalar sakalar yiğit başısı hizmetinde bulunan Seyyid Osman nâm kimesnenin Tokad kazâsı mahallatından Debbağhâne mahallesi sâkinelerinden kerimesi Şerîfe Emine nâm hatunun vâlidesi müteveffiyeye olub evlâdlarından kimesnesi olmadığı beyânî ile mezbûrenin bu tarafa azîmeti husûsu peder-i merkûm tarafından arzuhal takdîmi ile niyâz ve istirhâm olunmuş ve bu makûle kendisü mukaddem Der-sa'adet'te tevattun ve te'ehlül ederek vilayete gidemeyecek o mahalde bakacak adamları olmayarak vâlîde ve hemşerileri olur ise o makûleler kemâl-i tetkik birle şâyân-ı müsa'ade olduğu tahakkuk ederse müsâğ gösterilmiş ve bu vesile ile memnû' olan öğrencü makûlesine ruhsat verilmemesi bu def'a karargîr olan nizâmı iktizâsından bulunmuş olmakla merkûmenin inhâ olduğu üzere evlerinden kimsesi olmadığı ve emlak ve arazisi olmayarak şâyân-ı müsa'ade oldukları kemaliyle ile tahkîk ve tenbih eylediği halde fakat mezbûrenin mürur tezkiresini i'tâsı ile bu tarafa i'zâm ve tesyâr ve inhânın hilâfı olduğu sûrette

keyfiyetin iş‘ârına mübâderet eylemeniz siyâkında ka’ime tahrîr ve tesyîr olunmuştur. İnşa‘allahû te‘âlâ vusûlünde ber-vech-i muharrer harekete dikkat eyleyesiniz

Fî: 20 RA. sene 57 Fî: 9 RA. sene 57 (Tarih-i vusûl)

[s. 61/2]

Medîne-i Tokad’da Samyeli mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Debbağ Kara Halil Oğlu Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i İsmail ile sulb-i sagîr oğlu Ahmed’e münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun rüşd ve buluğlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû‘yete kıbel-i şer‘den vasi nasb olunan Halil Osman bin İsmail ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farızâtî’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî’l-yevmi’l-hadi aşer min şehri rebîü’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûr	1 bâb	250	
Köhne döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Sagîr çamaşır Kazganı	1	80	
Nühâs güğüm	1	80	
Nühâs yemek Kazganı, sahan, ma‘a tabak	1-1-1 22 kıyye	25	
Köhne kilim	1	10	
Köhne balta	1	5	
Sagîr sini ma‘a tava	1-1 12 kıyye	18	
Füruht olunmuş merkeb, bir köhne maşlak	1 re’s	60	
Yekün		528	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfîn masrâfı		60	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		14	
Yekün		74	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		454	

Hisse	Guruş	Mebla
Hisse-i zevc	56	90
Hisse-i ibn	397	30

[s. 61/2]

Yüzbaşı İbrahim Ağa'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yüzbaşı İbrahim bin Süleyman nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Rukiye bint-i İbrahim ile sûlbiye-i sagîre kızı Hafize ve li-ebeveyn er karındaşları Hüseyin ve Hacı Ali ve kız karındaşı Şerîfe ve gâ'ibûn ani'd-diyar Hasan ve Mehmed benu'l-el-mezbûr Süleyman'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer'î tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'îyye tevzî ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Menzil arsası der-mahalle-i mezbûr		300	
Kahve gediği kıymeti der kurb-ı keçeciler	1 kıt'a	600	
Sîm sa'at	1 kıt'a	200	
Nizâm seyfi	1 kabza	30	
Tabanca	1 çift	90	
Sîm ve altın iftihar nişanı	2 adet	150	
Müste'mal çuka pantolon, ... ¹³⁵ ve miltan 1	1-1-1		
Müsta'mel yağmurluk	1	45	
Müsta'mel fes	1	20	
Müsta'mel kaliçe seccâde	1	20	
Müsta'mel çuka	1	1	
Miltan		1	
Esb	1 re's	350	
Kara sığır ineği	1 re's	100	

¹³⁵ Bir kelime okunamadı

Der-zimmet-i Kolcu Mehmed		1000	
Der-zimmet-i İbrahim Kavas bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Gürk karyesi muhtarı bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Dönekseri Galyan oğlu bâ-temessük		50	
Der-zimmet-i Kundakçı İbrahim bâ-temessük		50	
Der-zimmet-i Gök karyeli Ali bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Sonisâli Ali bey bâ-temessük		60	
Yirmilik altın		220	
Beşlik altın		95	
Nakid-i mevcûd		350	
Müteveffâ-yı mezbûrun bâbasından müntakıl bâ-defter-i kassam hisse-i irsiyyesi		500	
Yekün		4590	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin ber müceb-i vasiyeti masrâfı		300	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		121	
Mihr-i mü'eccel müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre bi-şehâdet-i Hacı Ali bin Süleyman ve İbrahim bin Ali gıbbü't-tahlîf		300	
Yekün		721	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		3869	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	483	70
Hisse-i bint	1934	60
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	263	90
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	263	90
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	263	90
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	263	90

Hisse-i ahi'l-ebeveyn	263	90
Hisse-i ühtü'l ebeveyn	131	107

[s. 62/1]

Hacı Müfti-zâde Ebubekir Efendi'nin Hizmetçisi Niksarlı Ebubekir'in defter kaydı

Fi'l-asıl Niksar kasabasından olup medîne-i Tokad'da Hacı Müfti Zade Ebubekir Efendi'nin hizmetinde istihdâm üzere iken bundan akdem fevt olan Mollacı Oğlu Ebubekir bin Mehmed nâm müteveffânın zâhirde varis-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıp terekisi cânib-i beytü'l-mâla ait ve raci' olmakla hâlâ medîne-i Tokad müdürü olup vâki' olan beytü'l-mâl-ı amme ve hassâ kabzına me'mûr sa'adetlü Mehmed Ağa tarafından emin-i beytü'l-mâl nasb ve ta'yîn olunan İbrahim bin Mehmed ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve sûk-i sultanide bade'l-müzâyede esmân misilleri ile bey' olunan müteveffâ-yı mezbûrun eşyâ ve zimemât ve nukûdunun defter müfredâtıdır ki ber-vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi gurre-i min şehri rebü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Furûht olunan eşyâ kıymeti		40	
Yirmilik altın	1	21	
Mahmudiye nısfı	1	35	
Mecidi	2	35	
Nısfı	2	17	
Onluk altın	3	322,5	
Beşlik altın	4	20	
Beyaz para	10	21	
Nakid akçe		110	
Niksar kurâlarında bâ-temessük alacağı		118	
Yekün		4450,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		50	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		11,5	

Yekün		61.5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		389	
<i>Der yed-i emîn-î mûmâ ileyhe</i>			

[s. 62/2]

Mezkûr Bekir'in terekesi

Varakâ-i evvelde muharrer müteveffâ-yı mezbûrun kasaba-ı mezbûr sâkinlerinden verâseti li-ebeveyn er-karındaşı Abdulkâdir'in sagîr Oğlu Durmuş Mehmed'e münhâsıra olub Sagîr-i merkûmun ba hüccet-i şer'iyeye anası Aişe bint-i Ebubekir tarafından tereke-i müteveffâ-yı merkûmun ahz ve kabzına vekili olub Abdulhalim bin Abdullah ve Abdi Efendi Oğlu Emin Mehmed nâm kimesneler şehadetleri ile vekaleti sabit olan vasiyye-i mezbûrenin zevci Seyyid Salih bin Salih nâm kimesne zuhûr ve emin-i beytü'l-mal müvacehesinde sagîr-i mezbûrun verâsetini şahidân-ı mezbûran ile ber nehc-i şer'î ba'de'l-isbât şehâdetleri makbûle olub mücebince sagîr-i mezbûrun verâsetine ba'de'l-hüküm ber mûcib-i varaka ol tereke-i müteveffâ-yı merkûmun emin-i mûmâ-ileyh yedinden ahz ve resm-i beytü'l-mâl olan yirmi dokuz gurus on para vasi-i mezbûre Aişe Hatuna teslîm olunmak üzere vekil-i mezbûr Seyyid Salih nâm kimesneye teslîm olunduğunu mübeyyin iş bu mahalle şerh verilmiştir.

Fî: 13 RA. sene 58

[s. 63/1]

Beytü'l-mâl defter kaydı

Fi'l-asıl eyâletinde Atfîn kazâsı ahâlilerinden olub bundan akdem medîne-i Tokad'da boyahâne önünde Haydar Ağa hanında mütemekkin iken hulûl-i ecel-i mev'ûduyla ile hâlik olan Boğos veled-i Agob nâm hâlikin zâhîrde varis-i ma'rûf ve ma'rûfesi olmayıp terekesi cânib-i beytü'l-mâla ait olmakla bu makûle beytü'l-mâl-ı amme ve hassânın ber müceb-i Tanzimât-ı Hayriyye kabzına me'mûr Tokad müdürü Atûfetlû Mehmed Ağa tarafından me'mûr kılınan Ali bin Ahmed ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve terkîm ve sûk-ı sultanide bi'l-müzâyede esmân misilleri ile fûruht olunarak ba'de ihrâci'l-masârif bâkî esmânı ber müceb-i usûl-ı mehâsin-şümûl muhassâllık sandığına teslîm olunmak üzere me'mûr-ı merkûm yedîne i'tâ olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Su tası, demir sac ayak	1-1 /25 kıyye	2	
Köhne heybe, kasık bağı	1-1	10	
Müsta'mel aba	1/30 kıyye	12	
Köhne şalvar	1	32	
Köhne entari bohça	2-1	11	
Köhne aba yağmurluk	1	15	
Köhne gömlek, don	2-1	4	
Çorap	1 çift	1	
Nakd der-kise		162	
Yekün		230	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmanın laşesine masrâf		29	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		5	
Dellâliye ve mîrî masrâfı		4	
Yekün		38	
Sahhü'l-bâkî Der yed-i Beytü'l-mâl		192	25

Yalnız yüz doksan iki guruş yirmi beş paradır.

[s. 63/2]

Kazaz oğlu Kirkor'a müte'allik Emir-nâme kaydı

Benim sa'adetlü mükremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri

Avrupa tüccârından ma'lûmü'l-esâmi kesândan Tokadlı Kazzâz oğlu Kirkor ve Kifork nâm zimmiler yüz yirmi bin guruşluk mikdârı emti'a ve eşyâ mubaya'â eylemişiselerde güyâ ahz ve i'tâlarına sekte arâs eyledi deyü dürlü tuzak ve hileye sülûk etmiş ve eşyâ-yı mezkûre-yi mersûmân ol tarafta bulunan diğer karındaşı Karabet nâm zimmiye göndermiş oldukları anlaşılmış olduğu beyânı ile eşyâ-ı mezkûre ile karındaşı Karabet zimminin li-ecli'l-muhâsebe bu tarafa irsâl ve ihzârları husûsu tüccârûn-ı merkûme tarafından bâ-arzuhâl inhâ ve istid'a olunmuş olduğundan keyfiyet ticâret nâzırı ve emti'a gümrüğü emini sa'adetlü beyefendi hazretlerine lede'l-havâle mersûmlar tüccârûn-ı merkûmeden mübaya'â eylemiş oldukları yüz yirmi bin guruşluk

eşyâyı Tokad'da mütemekkin karındaşı Karabet zimmi tarafına bi'l-irsâl müddet-i kalîle zarfında iflasıyla ihzari ile tüccâr-ı mersûmun mâlını ekl ve bel' sevdasında bulunduğu mersûmanın mahkeme-i ticârette tetkik olunmuş olan defterlerinden nümâyân olduğundan nizâmı vecih ile beraâtlu tüccârından ...¹³⁶ tâcir kefil olarak bir kıt'a kefâlet senedi ahz ettirilmiş idiğünden mersûm Karabet'in mübâşir ma'rifeti ile ihzari ve zikrolunan emti'a ve eşyânın dahi kâmilten Der-sa'âdet'e celbi husûsu nâzır müşârün-ileyh hazretleri tarafından bâ-i'lâm inhâ ve ifâde olunmuş ve bu husûsa ticâret kavvaslarından Ahmed Kavas mübâşir ta'yîn kılınmış olmakla mübâşir-i merkûm ma'rifeti ile mersûm Karabet ile emti'a ve eşyânın Der-sa'âdet'e celb ve ihtâr ve irsâli husûsuna himmet bulunmaları siyâkında ka'ime-i müveddet tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. İnşa'allahû te'âlâ lede'l- vusûl ber vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûldür.

Fî: 6 RA. sene 58

Fî: 29 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 63/3]

İhtisâb Ağası Osman Ağa'ya Müte'allik buyuruldu kaydı

Medîne-i Tokad'da mesned-nişîn-i şer' mübîn faziletlü efendi zîde fazlûhu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân müdiri sa'adettü ağa zîde kadruhu ve fahru'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri zîdet mekâdirühüm inhâ olunur ki gümrük ve ihtisâb rüsûmâtının bi'l-emâne cem' ve te'hîri ve mâh be-mâh defter müfredâtı ile berâber hâsılât vâkı'asının Sivas mâliye sandığına tesyîl ve tesyîri lâzımeden ve bu husûs-ı mezkûrun uhdesinden gelmeye kâdir bir me'mûrun orada bulunması îcâb-ı hâlde olmak ve Dârende-i buyuruldu fahrü'l-emâsil ve'l-akrân izzetlü Osman Ağa zîde kadruhu mücerreb ve müstakimü'l-etvar ve husûs-ı mezkûrun kema'fi hakkıha icrâ ve irâdesine sâhib-i iktidar bulunmak ciheti ile me'mûriyeti bi'l-icrâ ol tarafa i'zâmı ve isrâ kılınmış olmağın imdi siz ki bâ-irâde muhatabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz bundan böyle mûmâ-ileyhimi gümrük ve ihtisâb müdürü bilip rüsûmât-ı mezkûre şimdiye değin tahsîl oluna geldiği ve ta'rife-i cedide natık olduğu vecihle mûmâ-ileyh tarafından ahz ve kabz ettirilip ve her mâh defter müfredâtı ile beraber hâsılât-ı vakı'asının Sivas mâliye sandığına tesyîl ve tevsîli husûsuna bi'l-ittifak mezîd i'tinâ ve gayret ve sen ki müdir-i mûmâ-ileyhsin sen dahi muktezâ-yı gayret ve istikâmetin üzere rüsûmât-ı mezkûreyi şimdiye değin alına geldiği ve ta'rife-yi cedidede musarrah olduğu vecihle lâzım gelenlerden ve îcâb ve iktizâ edenlerden tahsîl ve her ay başında defteri ile beraber bu

¹³⁶ Bir kelime okunamadı

tarafa tesyiline dikkat ve herhalde cümle ile hüsnü zindegani ve mu‘aşerete mübâderetle berâber emvâl-i hâzinenin kesr ve mezîdden vikâyesi vesâilinin istihsâline müsâra‘at eylemek bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas iş bu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve i‘tâyı tesyâr olunmuştur.

Fî: 15 RA. sene 58

[s. 64/1]

Evkâflar hakkında vurûd eden emir

Devletlü atûfetlü mürüvvetlü veliyü’l-himem seniyyü’ş-şiyem efendi hazretleri

Hüdavendigar Eyâleti dâhilinde bulunan kazâlarda kâ’in tekâya ve zevâyâ ve ruusiye? meşrûta arazinin elli yedi senesi hâsılât-ı vâkı‘aları ashâb-ı taraflarından aynen mütâlebe olunmakta olduğuna binâen o makûle meşrûta arazi mutasarrıflarına senesi mahsûlu itibari ile mezkûr elli yedi senesinde dahi hisse-i hâsılâtlarının bedeli verilmesi veyahud bu sene dahi sene-i sâbıkı misillü masârıf-ı ta‘şiriyeleri bade’t-tenzîl ayn-ı hâsılâtları i‘tâ olunması eyâlet-i mezkûre defterdârı sâbık atûfetlü Âtîf Beyefendi Hazretleri tarafından bâ-tahrîrât inhâ ve bu husûsu ba‘zı mahâl-i sâ’ire mecâlisinden dahi isti‘lâm ve ...¹³⁷ olunmuş ve memâlik-i mahrûsede ekser mahallerde defin-i hakk-ı ıtır-nâk olan ba‘zı e‘izze-i kirâm kuddüse esrâruhum hazretlerinin hânigâhları ile sâ’ir taraf-ı aliye tekâya ve zevâyâ fukarâ ve dervîşânın it‘am-ı ta‘âmir yerleri için selâtîn-i sâbıkâ zamanlarında ta’yîn ve tahsîs olunub defter-i hakanide mukayyed olan kurâ ve mezari‘ için mücerred müşârün-ileyhânın zatlarına ta‘zîmen muhassılın tarafından a‘şâr ve tekâlif mütâlebesi ile bir gûne te‘addi vukû‘â gelmeyerek cânib-i seniyyü’l-cevânib-i hazret-i padişâhiye da‘vât-ı hayriye isticlâbına mübâderet olunması ve şu kadar ki müşârün-ileyhimin hanigâh ve tekâyasına selâtîn-i maziye taraf-ı hümâyûnlarından tahsîs buyurulan kurâ ve mezari‘den başka mu‘ahharan meşâyih ve zaviyedâr ve mütevellî taraflarından mücerred kendü temettuları için şundan bundan ya‘ni mahlûlât vukû‘unda yedlerinde olan senedât-ı seniyyede muharrer kurâ ve mezari‘den ahardan bâ-tapu arazi veya sened-i şer‘i emlâk almış bulunanlar olduğu halde sâ’ir ahâli ile berâber tekâlif-i vâkı‘asını edâ eylemeleri lâzımeden ve ekseri mahallerde ba‘zı kurâ ve mezari‘ ve arz-ı mütevellî ma‘rifeti ile ehl-i mürtezikaya verdiği ma‘a hâsılâtları imâm ve hâtibi ve sâ’ir ehl-i ulûma verilmek ve ba‘zı yerlerde dahi tahsîs-i arazi ve tevliyet ve zevâyadârlık ve tekkenişinlik ve evlâdiyet ve meşrutiyet vecihle kendi taraflarından

¹³⁷ Bir kelime okunamadı

alınmak ve defter-i hakânide mevcûd ve defter-i evkâfta mukayyed olanların dahi muhasebeleri ba‘de’r-rü’ye öşrü evkâf-ı hümâyûn hâzinesine i‘tâ kılınmak nizâmından olduğundan Tanzimât-ı hayriyye usûlünce bunlar dahi muhassilîn ma‘rifetleri ile icrâ olunarak hâsılât öşürleri başkaca ahz birle sâ‘ir emvâl-i mürettebe ile birleştirilmek ve ba‘dehu îcâbına göre tesviye olunmak meşrû bulunmuş ise de o makûle tekâya ve zevâyâ ve ruusiye? meşrûta arazi hâsılâtlarının aynen ve bedelen i‘tâsına dâ‘ir kayıd bulunmadığına ve bu makûle husûsların bedelen i‘tâsı lâzım gelir gibi görünür ise de bu keyfiyet zaviyedâr ve müderris ve mütevelliler hakkında te‘addi ve bilâhere sızlanmalarını mü‘eddi olacağına binâen ba‘dezin o makûle tekâya ve zevâyanın ber minvâl-i muharrer fukarâ ve dervîşân ta‘amiyeleri için selâtîn-i eslâf zamanlarında ta‘yîn ve tahsîs ve ru‘usiyye rabt olunub defter-i hakanide mukayyed olan kurâ ve mezâri‘ ve arâzi-i sâ‘ireden müstakil olmayıp sâ‘ir evkâf-ı şerîf merbûtu ve ashâbı ze‘âmet ve mukâta‘ât hisseleri ile müşterek ve mahlut olanlar mahalli me‘mûrları ma‘rifetleri ile bi‘l-idâre hâsılâtının masârîf-ı ta‘şiriyeleri her ne ise ba‘de’t-tenzîl kusûrunu o makûle tekâya ve zavâyâ ve ru‘usiye hisseleri aynen i‘tâ olunarak iş bu masârîf-ı ta‘şiriyeden dolayı ziyâdesini mütâlebe kılınmaması ve Mevlân kuddüse sirrehü’l-e‘ali ve sâ‘ir e‘izze-i kirâm hazerâtı Asitane-i sa‘adetleri evkâf-ı cesimesinde müstakil karye bulunarak bunların hâsılât-ı hücre-nişîn ve dervîşân ve zevârinin i‘tâm-i ta‘âmiyesine mahsus olmasıyla müdahale vukû‘û câ‘iz ve lâyük olmayacağı bedâhatden olduğuna binâen o makûle müstakil karyeler merbut olduğu vâkıf cânibinden ta‘şîr olunarak ahara der-uhde ve ihâle olunmaması husûsu meclis-i âlide tezekkür ve tensîb olunmuş ve irâde-i isâbet-âde-i cenâb-ı cihândari dahi bu merkezlerde müte‘allik ve şeref-südûr buyurulmuş olmakla keyfiyet irâde-i âliye ma‘lûm-ı atûfileri buyurularak ol vecihle iktizâ-yı icrâsı husûsuna himem-i vâlâları der-kâr buyurulmak siyâkında rakime-i senâveri terkimine ibtidâr olundu. Ol bâbda ve her halde irâde efendimindir.

Fî: 17 RA. sene 58

Fî: 29 RA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 64/2]

Mûcibince Devletlü Sa‘id Paşa Hazretleri’nden mektûb

Sa‘adetli mekremetlü birâder-i e‘azımü’l-âli muhterem hazretleri

Leffenib‘at-ı sû-i sa‘adetleri kılınan sûret-i emirnâme-i âli me‘alinden keyfiyet ber-tafsîl ma‘lûm olacağı vecihle tekâya ve zevâyâ ve ru‘usiye meşrû arâzinin hâsılâtları fukarâ ve dervîşân ta‘amiyeleri için selâtîn-i eslâf zamanlarında ta‘yîn ve

tahsîsi ve ru'usiyye rabt olunub defter-i hakanide mukayyed olan kurâ ve mezzârî' ve arâzi-i sâ'ireden müstakil olmayıp sâ'ir efkâf-ı şerîfe merbutâtı ve ashâb-ı ze'âmat ve mukâta'ât hisseleri ile müşterek ve mahlut olanlar mahalli me'murları ma'rifetleri ile bi'l-idâre hâsılâtının masârif-ı ta'şiriyeleri her ne ise ba'de't-tenzîl kusûrundan o makûle tekâyâ ve zevâyâ ve ru'usiye hisseleri aynen i'tâ olunarak iş bu masârif-ı ta'şiriyeden dolayı ziyâdesini mütâlebe kılınmaması ve Mevlânâ kuddüse sirrehü'l-â'lâ vesâ'ir e'izze-i kirâm hazerâtı Asitâne-i sa'âdetleri evkâf-ı cesimesinde müstakil karyeler bulunarak bunların hâsılâtı hücre-nişîn fukarâ ve dervişân ve zevârinin it'amına mahsûs olmasıyla mudahele vukû'u câ'iz ve lâıyk olmayacağından o makûle müstakil karyeler merbût olduğu vâkıf cânibinden ta'şir olunarak ahire deruhde ve ihâle olunmaması husûsu meclis-i âlîde bi't-tezekkür ol vecihle tesviyesine irâde-i âliyye şeref-sünûh buyurulmuş taht-ı idâre-i sa'âdetlerinde bulunan Tokad kazâsında bu makûle tekâyâ ve zevâyâ ve ru'usiyyeye meşrûr ve gerek müstakil ve gerek mahlût kurâ ve mezzârî' bulunduğu halde meclisce bi'l-etraf tahkîk ve tetkiki ile irâde-i âliyyeye tevfiân tesviye ve defteri ile berâber keyfiyatın bâ-mazbata ve i'lâm tarafımıza inhâ ve iş'arını mübaderet ve bu keyfiyete mûmza asâr-rahim ve seniyyeden olması ile o makûle tekâyâ-nişîn olan fukarâ ve dervişândan ve sâ'ireden cânib-i seniyyü'l-cevânib-i hazreti zıllullahiye isticlâb-ı da'vât-ı hayriyyeye müsara'at olunmak me'mulü şukkamız tahrîrine bâdi olmuştur.

Fî: 17 RA. Sene 58

Fî: 29 RA. 58 (Tarihi vusûl)

[s. 65/1]

Bâdi-i defter oldur ki

Medîne-i Tokad'da voyvoda bulunan ağavât hazaratı matbah ve da'iresinin idâresi ve hayvanâtlarının me'kûlâtları için kendi ve hayvanâtlar ile Tokad'a muzâfa Komanat ve Kâfirni kurâlarından be-her sene mikdâr-ı kifâye hatap ve kömür ve saman celb-i mu'tâd-ı kadîm ise de ba'zı karyeden çok ve ba'zı karyeden az celb olunmakta olduğundan ve bu husûs ba'zı karye hakkında gadri mûcib görüldüğüne binâen fîma-ba'd nahiyyeteyn-i mezbûreteyn kurâlarında bu madde zımmında voyvodalar taraflarından bir hayvan gönderilmemek şartıyla hatap, kömür ve saman bedeli olarak bundan çent sene mukaddem bi'l-ittifak ahâli beher sene voyvodalara tahsîs olunan mebalîğin mu'tâdı vecih ile muhassıl sandığına teslîmi iktizâ-yı irâde-i seniyyeden bulunduğu ve bedel-i mezkûr mebalîğin iş bu 258 senesine mahsûben vakt-i tahsîli

hulûl eylediğine binâen ber mûceb-i irâde-i seniyye sicillât-ı mahkemede mukayyed mu'tâdı vecih ile bu def'a meclis ma'rifeti ile nahiyeteyn-i mezbûreteyn kurâlarının hâl-i tahammüllerine göre taksîm olunan bedel-i mezkûrenin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Fî: 25 R. sene 58

Bedel-i hatap ve kömür ve saman	6000
Harc-ı defteri imza	150
Katibiye	25
Mebâliğ-i mezkûrun tahsîline me'mûrun ücreti	100
Toplam	6275

Nahiye-i Komanat Tabi Tokad	Guruş
Karye-i Yeksi ve Kocacık	56
Karye-i izbesti	26
Karye-i Difye	65
Karye-i Yelpe	35
Karye-i Aluç	22
Karye-i Başvıran	56
Karye-i Kızıl	82
Karye-i Hulvar	35
Karye-i Omala	100
Karye-i Tiyeri	200
Karye-i Dekseci	26
Karye-i Bula	13
Karye-i Saltık	26
Karye-i Bayram	17
Karye-i Gevle	45
Karye-i Gevrek	100
Karye-i Kadı vakfı	60
Karye-i Üçgöl	50
Karye-i Acıpınar ma'a Kışla	54

Karye-i Mülk	13
Karye-i Armus	130
Karye-i Dönekse	170
Karye-i Ohtab	155
Karye-i Kemkes	70
Karye-i Estiğin	75
karye-i İze	107
Karye-i Köseli	13
Karye-i Boyalı	57
Karye-i Sideni	82
Karye-i Ahmed alanı	10
Karye-i Kirkoros	140
Karye-i Zodi	13
Karye-i Çöreği büyük	40
Karye-i Mamu	75
Karye-i Kevahlık	52
Karye-i Beğli	125
Karye-i Komanat	65
Karye-i Kemer	100
Karye-i Fenk	275
Karye-i Fredökse	250
Karye-i Semerci	125
Karye-i Zazara	42
Karye-i Cincife	325
Karye-i Serkiz	25
Karye-i Musalu	45
Karye-i Firenk özü	130
Yekün	3780

yalnız üçbin yediyüz seksen guruştur

Nahiye-i Kâfirni	Guruş
Karye-i Muhat	220

Karye-i Kınık	80
Karye-i Teknecik	40
Karye-i Almus-ı kebîr	440
Karye-i Varzıllar	75
Karye-i Ekseri	40
Karye-i Çat	28
Karye-i Gezgi	23
Karye-i Karadere ma‘a Sideni	115
Karye-i İlpit	65
Karye-i Daduhta ve Kuru seki	70
Karye-i Zoru	117
karye-i Meğellü	135
Karye-i Tiyeri	65
Karye-i Filtise	45
Karye-i Miniger (Menger)	55
Karye-i Gök	150
Karye-i Ceğetler	265
Karye-i Çiflik	120
Karye-i Tomara	52
Karye-i Alan	50
Karye-i Yapalak	30
Karye-i Leveke	95
Karye-i Eftalit	20
Yekün	2495

Toplam	6275

[s. 66/1]

Nühâs nâzırı Süleyman Bey’in emri kaydı.

Kudvetü’l-emâcid ve’l-ekârim Tokad kalhânesi müdürü Derviş Mehmed zîde mecduhu ve kudvetü’l-emâsil ve’l-akrân bu husûsa mübâşir ta’yîn olunan hademe-i devlet-i aliyyemden Süleyman zîde kadruhu tevki‘-i refi‘-i humâyûn vâsıl olıcak ma‘lûm ola ki Ergani ma‘den-i humâyûnum hâsılâtından olarak Yeniîl aşâyiri

develeriyle ile Tokad kalhânesine gelip orada kâl ve tasfiye olunan nühâsın Samsun iskelesine nakli zımmında muktezi olan araba ve hayvanât Sivas ve Amasya ve Canik sancaklarında kâ'in ma'lûmü'l-esâmi kazâlar ile Canik muzâfatından Ezinepazarı ve Kavak kazâlarından bi'l-emir-i aliyyem tertîbi ve yüz seksen vuki'yyeden ibâret olan beher kantar halebisine kâlhâne-i mezbûr cânibinden onar guruş ücret i'tâsıyla ile nakil ve tesvîb oluna gelmiş ise de iş bu ücret-i nakliye maddesinin dahi sâye-i mâ'delet-vâye-i şâhânemde Tanzimât-ı hayriye usûl-ı nisfet-şumûlüne tatbikan sûret-i i'tidâliye rabt ve tâvsifi lâzımeden olub ancak zikrolunan Sivas ve Amasya sancakları dâhil-i dâ'ire-i nizâmât-ı hayriye olduklarından bu husûs zımnında kurâlardan bir akçe alınmak câ'iz olmadığına ve eğerci Canik sancağı ile muzâf olunan kazâeyn-i mezbûreyn Tanzimât-ı hayriyeden müstesnâ olan mahallerden ise de oralardan cem' olunacak araba ve hayvanât dahi sâbıkta ücret olarak verilmekte olan onar guruş ...¹³⁸ dûn olduğuna mebni sâlif ol bâbda kâlhâne tarafından verilmekte olan onar guruş ücret-i nakliye üzerine mahallinde meclisce zammı tensîb olunan on beşer guruş dahi cânib-i devlet-i aliyyemden olarak kâlhâne-i mezbûr tarafından tamamen araba ve hayvanât ashâbı yedlerine te'diye kılınmak şartı ile iktizâ eden araba ve hayvanât kadîmi vecih ile mârû'z-zikr Canik sancağı ile muzâf olunan kazâeyn-i mezbûreyne celb ile beher kantar- Halebisine muvazi yirmişer guruş olarak nakliye i'tâ kılınmak ve Sivas tarafları bi'n-nisbe Tokad'a yakın olarak Tokad arabâlârı ise teklifsizce bulundukları mahallinden yükledüb doğru iskeleye nakil edecek olduklarından bunlar Amasya gibi su'ubetli olmayacağı cihetle Canik sancağı ile Amasya sancağı arabâlârına kat' olunan fiyat olunmuş lâzım geleceğinden başka anifü'l-beyân zam olunacak mebalîğ kazâlar ahâlisinden çıkmayıp cânib-i devlet-i aliyyemden verilecek olması ile bu usûl fukarâyâ bâr olmayacağından Canik sancağından nühâs-ı mezbûrun nakline vâfi arabanın mümkün mertebesinin tedarik ve irsâline Trabzon eyâleti müşîri düstûr-ı mükerrer müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezirim Osman Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu tarafından i'tinâ ve dikkat olunacağı der-kâr ise de nühâs-ı mezkûrun kâmilten nakli husûsuna livâ-yı mezbûr abraları da kifayede olmadığı sûrette Canik tarafı arabâlârından ma'ada evvel emirde Sivas ve Tokad taraflarından mümkün mertebesinin tedariki ile ücret-i nakliyeleri yirmi beş ile kırk beş arasında meselâ otuz guruş ve birkaç guruş dahi zam ile ashâbının hüsnü rızâları ile kat'-ı fiyat olunmak Sivas ve Tokad ve

¹³⁸ Bir kelime okunamadı

civâr kazâları araba ve hayvanâtı dahi kâfi olmayacağı tahakkuk eylediği halde mûcebince tesviye kılınarak ol vecihle kâlhâne-i mezkûrda mevcûd olan nühâs iskele-i mezbûre nakil ettirilmiş ve iş bu sene-i mübâreke mâlîye hâzine-i celîlesi mâlî olmak üzere kırk bin yüz yetmiş altı buçuk batman ve Darphâne-i Amirem malı olmayarak seksen beş bin batmanı ceman bir yük yirmi altı bin sekiz yüz elli bir buçuk batman nühâs-ı ham kâlhâne-i mezkûrede kâl ve tasfiye ettirilerek hazır ve amede bulunmuş idüğüne ve ol bâbda bi'l-fi'îl umûr-ı mâlîye nâzırı düstûr-ı mûkerrem müşîri mufahham nizâmü'l-âlem müşîr-i hamiyet-semirim Sofu Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehunun arz eylediği takrîrine mebni nühâs-ı mezkûrun nakline vâfi' araba ve hayvanâtın seri'an tedârik ve kâlhâne-i mezkûre irsâli ile bir dirhem kirâyâ bırakılmaksızın Samsun iskelesine nakli husûsuna irâde-i seniyyeme müte'allik olarak nühâs-ı mevcûdenin nakline hayvanâtın seri'an tertîb ve Tokad'dan tesyîri zımnında Trabzon eyâleti müşîri ve Canik muhassılı düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezirim Osman Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehuya ve Sivas ferîkine ve Amasya kâ'imakâmına hitaben iktiza eden emr-i şerîfim tasdîr ve tesyîr kılınmış olmakla sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin sen dahi fiyat-ı muharrere üzere îcâb eden ücret-i nakliyelerinin araba ve hayvanât-ı merkûme ashâbı yedlerine kâmilen i'tâ ederek nühâs-ı mevcûdesini bi't-tahmîl iskele-i merkûme irsâl ve tesyîri emr-i ehemmine mübâderet eylemek fermânım olmağın iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve îcâb eden hizmet-i mübâşiriyesi cânib-i devlet-i aliyemden verilerek mübâşir ta'yîn kılınan merkûm ile tesyâr olunmuştur. İmdi vusûlünde keyfiyet irâde-i seniyyem mantûk-i emr-i münîfimde ma'lûmun oldukta mûcibi ve muktazâ-yı münîfi üzere amel ve harekete mezîd i'tinâ ve dikkat eylesin. Ve sen ki mübâşir-i merkûmsun sen dahi miktazâ-yı mübâşiriyetin üzere nühâs-ı mezkûrun araba ve hayvanâta tahmili ile bir an akdem iskele-i merkûme nakli husûsuna gayret ve hizmet-i mübâşiriye nâmı ve nâm-ı aher ile bir akçe ve bir habbe ahzından be-gâyet hazer ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ ve lazimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eylesiniz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-işrin min şehri saferi'l-hayr [sene] semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 15 R.58 (Tarih-i vusûl)

[s. 67/1]

Kalıpcıoğlu Sekbas zimminin defter-i kaydı.

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kalıpcıoğlu Sekyas veled-i Simon nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Hirosima bint-i Ohan ile sûlbiye-i sagîre kızı Takuke ve sulb-i sagîr oğulları Agob ve Artin ve Andon'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun-ı mersûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi işrin min şehri Rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ve hadîka-yı muttasıladan nısf hisse kıymeti		7500	
Malkayası nâm mahalde vâki' bir bağ	1 kıt'a	7500	
Kemer nâm mahalde vâki' çehrilik	1 kıt'a	7500	
Kebîr oda takımı, kadife yastık, dimi yastık, Sagîr yastık, yan minder, köşe makatları, mısır hasır, düz yastık	14-2-3 2-2-1-1	800	
Dimi yüzlü döşek, çit yüzlü yorgan, çit yüzlü Pupla	3-2-3	300	
Beyaz tabak	18	36	
Billur şişe, siyah şişe, İngiliz bardağı	6-2-2	50	
Polat tepsi, sagîr tabak, sim kaşık, billür kadeh, su bardağı	1-3-2 10-10-2	70	
Sagîr arak kadehi	6	12	
Kebîrce çorba kasesi ma'a kapağı	1	10	
Duhan kese	5	25	
Ayna	1	20	
Kehribar imamiyeli kirâz çubuğu ma'a ... ¹³⁹	3-2	400	
Şemsiye	1	10	

¹³⁹ Bir kelime okunamadı

Duhan tablası	12	36	
Sagır oda takımı, dimi yüzlü yastık, yan minder, köşe çit makatları maa hasır	8-2-1-1	250	
Perun, bıçak, ma'den kaşık, şimşir kaşık, def'a bıçak, pirun	12-12-4 1-6-6	50	
Dolama peşkir, sofr a bezi, omuz peşkiri	1-1-1	50	
Köhne kirâz çubuğu, sarma çubuk	5-2	20	
Simli kesme çile	1	5	
Tandır derûnunde toz şeker	2 batman	16	
Kara sabun	3 batman	100	
Fanus Kebîr	1	8	
Polat tepsi	1	25	
Çuval	3	27	
Müsta'mel çuka yüzlü boyluca nâfe kürk, kısaca zirdeva, kürk ,çuka çarşaf, çuha abdestlik, siyah acem şalî, boyluca çitari entari	1-1-1-1 1-2	600	
Kahve takımı, zarf, sim zarf, sarı zarf, fincan, polat tepsi, cezve	6-120 6-12-1-6	170	
Katır ma'a palan	1 re's	550	
Müsta'mel çiçekli kilim	3	120	
Canik kilimi	2	50	
Sagır sofr a minder i	5	25	
Kaliçe seccâde	1	40	
Evâni-i nühâsiye	65 kıyye	800	
Fiske şam'dan	10	50	
Müsta'mel hurç	1	8	
Hınta	12 rubla'	96	
Asel, yağ, pastırma, pekmez ve bir mikdâr bulgur kıymetleri		100	
Şile kıymeti ber vech-i tahmin		71	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		200	

Hâlik-i mersûmun karındaşları Mardoros ve Eknar Biyos ile müşterek emti'a-yı dükkan ve eşyâ-i sâ'ireden bâ-defteri müfredât		16113	
Yekûn		43813	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		500	
Resm-i kismet-i âdi		1095	
Kaydiyesi		66	
Yekûn		1661	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		42152	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i Zevce	5269	
Hisse-i Bint	5269	
Hisse-i İbn	10538	
Hisse-i İbn	10538	
Hisse-i İbn	10538	

[s. 67/1]

Cemaleddin mahallesinde Saliha bint-i Abdullah'ın defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Cemaleddin mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Saliha bint-i Abdullah nam müteveffiyenin verâseti zevce-i metrûku Molla Ali bin Mehmed ile kız karındaşının oğlunun kızı Aişe'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rüşd-i buluğlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan anası Saliha ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffîye-yi mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Fi: 19 safer 1258

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Müsta'mel dimi yüzlü döşek, çit yüzlü yorgan	1-1	50	
Köhne yorgan, çit döşek	2-1	40	

Yan minderi maa köhne yastık	1	30	
Müsta‘mel çit yüzlü yastık	5	50	
Müsta‘mel kebîr kilim	1	40	
Canik kilimi, cecim parçası, köhne seccâde	2-2-1	25	
Bürük	1	15	
Diyarbakir alacası, köhne entari, şeytan bezi içlik	1-1	25	
Dikilecek kısa libâde	1	12	
Cıbrı ayak donu	1	5	
Köhne gömlek	3	6	
Köhne çit bohça derûnunda köhne libâde parçaları		12	
Köhne atlas bohça, derûnunda hamam takımı		20	
Çit Pupla, sagîr yastık, Sagîr minder	1-1-2	15	
Dülbent	2	4,5	
Cedid kutnu entari, mavi kuşak	1-1	75	
Döşek çarşafı	1	18	
Gömleklik parça		5	
Sabun	1 kıyye	7	
İşlemeli uçkur	2	8	
Sagîr bohça derûnunda makreme	1	3	
İplik çerik	2	2,5	
Köhne sandık	2	15	
Fiskse şam‘dan	1	3	
Havan	1	3	
Dibek ma‘a el		10	
Mıkras ateş tavaşı, elek	1-1	5	
Hınta	6 rubla‘	30	
Evâni-i nühâsiye	342 kıyye	345	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Der-zimmeti Abdurrahman		300	
Der-zimmet-i Hamamcı İsmail		250	
Der-zimmet-i zevc-i mezbûr		12	

Der-zimmet-i zevc-i merkûmdan mehr-i mü'eccelesi		100	
Nakd der-kise		6	
Yekûn		1563	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfinine masraf bâ-vasiyet bi-şehâdeti Cemaleddin mahallesinden Mehmed bin Hasan ve Keçeciler mahalesinden Ahmed bin Osman		300	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		41,5	
Yekûn		341,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1221,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	610	90
Hisse-i ibnû'l-üht	610	90

[s. 68/2]

Nufus mukayyidliğiyle jurnal kitabedinin Rüstem Efendi'ye ihâlesi emirnamesidir.

Sa'adetli mekremetlü birâder-i e'azımü'l-âli muhterem hazretleri

Tokad kazâsının nüfus mukayyidliğiyle jurnal kitâbetinin ârifetlü Rüstem Efendi uhdesine ihâlesi husûsu cânib-i nezâret-i celîle-i mâliyeden bâ-emirnâme-i sâmi tarafı muhibbi irâde ve iş'âr buyurulmuş ve ol vecihle kitâbet-i mezkûrların iş bu mayıs ayı ibtidâsından i'tibâren ma'aş-ı ma'lûm ile uhde-i mûmâ-ileyhe ihâlesi husûsu taraf-ı mecidden der-bâr-ı ma'delet-karara arz ve inhâ kılınmış ve bu sûret defterlerin şimdiden efendi-i mûmâ-ileyhe i'tâ ve teslîmi ile idâre-i me'mûriyet ettirilmesi lâzımeden bulunmuş olmasıyla defâtir-i lâzime-i mevcudenin mukayyid-ı sâbık efendiden ahz ve istihsâli ile bi't-ta'dâd halefî efendi-yi mûmâ-ileyhe meclisce teslim ve i'tâsı ile me'mûriyet-i mezkûrelerin nizâmı vecihle idâre ettirilmesi husûsuna himmetleri me'mûlû şukka-i mücella tahrîr ve tesyîr kılındı

Fi : 13 R. sene 58

[s. 68/2]

Keçeci Becenlioğlu Osman Ağanın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Keçeci Becenli oğlu Osman bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Mehmed ile sûlbiye kebîre kızları Rukiye ve Aişe ve Arife ve sagîr kızı Hatice ve sagîr oğlu Ali'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra tereke-yi mütevaffâ-yı merkûm hâkim-i sâbık Mustafa Efendi zamanında terkîm ve beyne'l-verese teshim olunmuş ise de ba'zı tereke ketim ve ihfâ ve ba'zılarının kıymetleri dûn olduğundan kısmet âdile ile bulunamayub sagîran-ı merkûmâna gadr-i külli olduğunu verese-i kibâr ile sagîran-ı merkûmânın vasileri huzûr-ı şer'e ifâde-î inhâ ve müceddeden tahrîr ve taksim olunmasını iltimâs ve istid'a etmeleri ile ol vecihle tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese âlâ ma-farazallahu'l-alimü'l-hâkim tevzi' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi ve'l ısrin min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' ve fevkânî fahtani menzil	1 bâb	3400	
Bağ der mevzi-i Kâbil çayı	1 kıt'a	600	
Yan minderi ve köşe ve çit makat ve yastık ve kilim	2-2-2-11-2	400	
Müsta'mel döşek	2	50	
Tüylüce ve köhne kebe	2	300	
Hurç heğbesi	1	25	
Çubuk nargile	3-1	14	
Kahve takımı fincan ve zarf cezve tepsi	4-11-6-1	50	
Merkeb	1 re's	70	
Cam fanus	1	5	
Zâhire ve saman harare	4	70	
Tahta ber vech-i tahmin		150	
Şam'dan ve fener	3-2	70	
Mesfuf dimi yüzölü döşek	2	100	
Yorgan , Pupla	3-1	60	

Def'a Tüylüce	1	30	
Müsta'mel maşlah	1	25	
Müsta'mel abdestlik	1	50	
Füruht olunan giyim elbisesi		100	
Kılıç	1 kabza	150	
Tüfenk ve tabanca ve silahlık ve bıçak	1-1-2	80	
Sa'at	1 kıt'a	80	
Nühâs sini ve leğen	1	236	
Evâni-i nühâsiye	87 kıyye	900	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		100	
Keçe	745	3387	
Kepenek keçesi	6	136	
Def'a kepenek keçesi	7	115	
Oduncuya kepenek keçesi	1	36	
Yün	116 batman	1160	
Kiriş		15	
Keçeci dükkamı takımı		70	
Zira' olunan hinta		300	
Nakd der-kise		1500	
Der-zimmet-i Emir Sâ'idli Garip oğlu		52	
Der-zimmet-i Toğrulu oğlu		45	
Der-zimmet-i Emir Ali oğlu Ahmed		150	
Bâ-defter zimem-i nasda olan alacağı		149	
Yekün		13960	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin ve termîm-i kabrine ber müceb-i vasiyet masrâfı		600	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		385	
Hâkim-i sâbık Mustafa Efendi zamanında verilen resm-i kısmet ve kaydiyesi		275	

Mihr-i mü'eccele-i müsbit li'z-zevceti'l-mezbûre bi-şehâdeti Mustafa bin Hasan gibbû't-tahlîf		300	
Yekün		1560	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		12400	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	1550	
Hisse-i bint	1808	40
Hisse-i bint	1808	40
Hisse-i bint	1808	40
Hisse-i bint Hatice müteveffa-yı mezbûr hâl-i hayatında ifrâz ederek sagîre-i mezbûreye nakden hibe eylediği mebâligden ez-gayri resm-i kısmet hissesi üzerine zam olunan mâl-ı mevhubu	1808 60 + _____ 3073	40 60 + _____ 100
Hisse-i ibn-i Ali kezâlik ez-gayri resm-i kısmet hissesi üzerine zam olunan mâl-ı mevhubu	3616 2531 + _____ 6147	80

[s. 69/1]

Medîne-i Tokad'da Horuş mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ömer bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hamide bint-i Saliha Hatun ile anası Ümmü Gülsüm bint-i Mehmed'e ve sülbiye-i Sagîre kızı Saliha'ya ve sagîr oğulları Ali ve Mehmed'e inhisârı bade't-tahakkuki's-şer'i zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrun-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan bâbâlâlarının anası mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese ala ma farazallahu te'âlâ tevzî' ve taksîm olunan müteveffa-yı merkûmun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Cağagölü nâm mahalde kâ'in bağçeden hissesi şâyi'ası	1 kıt'a	1612	

Kemer nam mahalde kâ'in dört çiftlik mikdârı bağ hisse-i şâyi'ası	1 kıt'a	437	
Evâni-i nühâsiye		120	
Nakd-i mevcûd		100	
Yekûn		1969	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfin ve masrâfi		100	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		52	
Yekûn		152	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1817	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	227	15
Hisse-i Ümmü'l-mezbûre	302	100
Hisse-i Bint	257	49
Hisse-i İbn	514	98
Hisse-i İbn	514	98

[s. 69/2]

Bu def'a bâ-irâde-i seniyye Der-aliyye'den memleketlerine i'zam kılınmış olan asâkir-i redife alayının ikinci taburu geçenlerde vürûd ve bu def'a dahi üçüncü taburu medîne-i Tokad'da vürûd ve lâzım gelen nân-ı aziz ve ta'yînatıyla ile kanûn-ı bahâlâlarının ve ihmal ve intikallerine muktezi araba ve hayvanât verilip ber müceb-i buyuruldu-yı ser-askeri me'men mahalde beytutet ve ferdâsı nahallerine bi'l-üss irsâl ettirilmiş olduğu kayıd şud.

Fi : selh RA. sene 58

[s. 70/1]

Gümrüğe Dâ'ir

Düstûr-i mükerrerem müsîr-i mufahham nizâmü'l 'âlem müdebbirü umûru'l cumhur bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmü'l enâm bi'r-re'yü's-sâib mümehhidü bünyânı'd-devlet ve'l-ikbâl müsîr-i erkânı's-se'âdet ve'l-iclâl el-mahfûf bi-sunûf-i 'avâtıfı'l meliki'l-â'lâ hâlâ Ankara eyâleti müşîri vezirim İsmail Paşa edâmallahu te'âlâ

iclâlehu ve emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm zevi'l kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzî ve'l-ihtişâm el-muhtasü bi-mezîd inâyeti'l-meliki'l-a'la Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sâ'id Paşa ve ferîkân-ı kirâmdan Kayseri'ye ve Bozok sancakları kâ'imakâmları Celaleddin Paşa dâme ma'aliyhüma ve iftiharü'l ekâbir ve'l ekârim câmi'ü'l-mefâhir ve'l mekârim el-muhtasü bi-mezîd-i 'inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden Ankara defterdârı Mehmed Emin Sıtkı ve Sivas defterdârı Veliyyüddin Bey zîde ilmühüma ve mefâhirü'l emâcid ve'l-ekârim cami'ü'l-mehamid ve'l-mekârim el-muhtasü bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'd-dâim dergâh-ı mu'allam kapıcı başlarından Divriği sancağı kâ'imakâmı Hüseyin Bey ve Çorum ve tevâbi'i kazâları kâ'imakâmı İzzet bey ve rikâb-ı hümayûnum kapıcı başlarından olub zikr-i ati kazâlar emti'a gümrükleri maktû'an uhdesine ihâle kılınan Cemaleddin Bey dâme mecdühum ve mefâhirü'l ülemâi'l-muhakkıkîn ma'adinü'l-fezâ'il ve'l-yâkin nâ'ib ve müftiler zîde ilmühüm ve kudvetü'l-emâcid ve'l-ekarim Zile ve tevâbi'i kazâları kâ'imakâmı Hüseyin Bey zîde mecdühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân müdirân ve a'zâ-i mecâlis ve vücûh-ı memleket zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki beyândan müstağni olduğu üzere gümrük ve rüsûmâtı ta'rifesi vecih ile alunur şey olduğundan Der-sa'adetim gümrüğü ile mülhakâtı olan gümrüklerden ma'ada memâlik-i Anadolu ve Rumeli'de kâ'in cesim gümrüklerin bedelâtı te'ahhüdleri tahtına konularak bu tarafda ve ba'zı cesim olmayan gümrükleri dahi mahallerinden müşirleri ma'rifeti ile mahallerinde bi'l-müzâyede tâliblerine maktû'an ihalesi bu def'a mü'esses olan nezâret-i cedîde îcâbından olduğuna binâen iktizâ-yı hüsnü tesfîyesi meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyemde bi'l-müzakere öteden beri ber vech-i emânet idâre olunmakta olan salifi'z-zikir Der-sa'adet'im ve mülhakâtından olan zîrde masturü'l-esâmi gümrükler ile müstesnâ bulunan İzmir ve Selanik ve Ganus ve Kavâlâ ve Trabzon misillü sevâhil-i bahirde kâ'in cesim ve silistre ve ana mûmâsil olan kadîm gümrüklerde memâlik-i Anadolu ve Rumeli'de vâki' ba'zı kazâlarda olan ufak gümrüğün nakil ve tenzîl olunacak emti'a ve eşyânın ber mûcib-i ta'rife resm-i gümrükleri hâsıl olduğu kazâda ve ufak gümrüklerde alınmayub zikrolunan cesîm ve kadîm gümrüklerde alınması ve iş bu müstesnâ ve cesîm gümrüklerden bir birine giden ve mahâl-ı sâ'ireden oralara nakl olunan emti'a ve eşyâdan mahallerinde resm-i gümrük alınmayıp nakil ve tenzîl olunacak müstesnâ gümrüklerden ahz ve istîfâ kılınması usûl-ı kadîmede ise de fîmâ-ba'd zikrolunan iskelelerden huruç edecek eşyânın gümrüğü orada alınıp tezkere i'tâ

olunarak vardığı mahalde mu'teber tutulması ve içeride bulunan gümrükler taraflarından ta'rifede vuzûh olduğu üzere diyâr-ı âhereye ve mahal-i sâ'ireye gidecek emti'a ve eşyâ ve erzâk her ne ise nakil ve tenzîl olunacak iskele ve gemilerde alınmak üzere mahallinde resm-i gümrük talep olunmayıp ancak li-ecli'l-bey' etrâf-ı memâlikte nakl olunan eşyâdan alınması ve fakat Der-sa'adet'im ve mülhakâtı olan İzmir efrence gümrüğü ve Bursa ve İzmir ma'a Kartal ve Adapazarı ve Yalıkabad ve Karamürsel ve Gemlik ve Mudanya ve Mihalic ve Bandırma ma'a Erdek ve Kapıdağı ve Paşalimanı ve Labseki ma'a Çardak ve Kemer ve Kâl'a-i Sultaniye ma'a Kumkâl'a ve Ezine Kazdağı ve İnöz ve Gelibolu ma'a Edirne ve Şarköy ve Tekfurdağı ve Silivri ma'a Ereğli ve Edirne ma'a Mekri ve Cisir-i Mustafa Paşa ve Dimetoka, Çirmen ve Uzuncabad, Hasköy ve Sinop ve İnebolu ve İnegöl ve Bartın ve Gerze, Alaylı ve Akçeşehir ve Benderekli ve Karasu ve Ayzan ve Hisarönü ve Ağasmanı ve Kiremid ve Olgıcım ve Ayancık ve Ayandon ve Çatalzeytin ve Hacivelioglu ve Abana ve İlgit ve Orine ve Çezine ...¹⁴⁰ ve Aydos ve Karacağaç Güros ve Teke önü ve Dikili ve Şile ve Amasra ...¹⁴¹ ve Ereğli ...¹⁴² ve Sakarya ...¹⁴³ ve Samsun ve Ordu ve Bulancak ve Ünye ve Fatsa emti'a gümrüklerine naklolunulacak bi'l cümle emti'a ve eşyâ her nereden huruç ederse etsün hiç bir mahalde resm-i gümrük alınmayıp Der-sa'adet'im ve mülhakât-ı bulunan gümrüklerde ahz ve vusûl cevâbını götürmek şartı ile tüccârı küfelâya ile rabt olunarak ve mahal-i nakli ve emti'a ve eşyânın mikdâr ve kemiyeti tasrih kılınarak hasbice ilmühaber kâ'imesi i'tâ olunması ve ol vecihle kefile rabt olan emti'a ve eşyânın Der-sa'adet veyahut mülhakât ve mahallere vusûlü ile îcâb eden resm-i gümrüğünün tahsil ve şer'ini müş'ir mahalline ilmühaber getürüb ibraz ve irae edemeyen olur ise ol emti'a ve eşyânın yüzde oniki hisâbı ile lâzım gelen resm-i gümrüğü ol mahallin gümrükcüsü tarafından tamamen ahz ve tahsîl kılınan ve ufak gümrük olan kazâlar mahsûûlünden olan emti'a ve eşyâ Der-sa'adet ve mülhakâtı ile kadîm ve cesîm bulunan gümrük nakıl olunmayup yine bu def'a gümrük olan diğer kazâlara nakl olunacak olduğu halde ol vakt usûl üzere kezâlik nakl olunacak mahali ve mikdârı tasrih ve resm-i gümrüğü alındığı derç ve tezkir olunarak tezkire verilmeyüb tâ'rife mûcebince resm-i gümrüğü hâsıl olduğu üzere istihsâl ve istifâ olunmuş ve tâ'rife-i mezkûrde mûnderiç olduğu

¹⁴⁰ Bir kelime okunamadı

¹⁴¹ Bir kelime okunamadı

¹⁴² Bir kelime okunamadı

¹⁴³ Bir kelime okunamadı

üzere bir mahal ve kazâda hasıl olan emti'a ve eşyâ ve erzâk ahar mahalle nakl olunmayarak yine hasıl olduğu kazâ derûnunda sarf olunduğu sûrette ber müceb-i ta'rif rûsûmâtı mu'tâd-ı sâbıkaları alınıp gümrük mütâlebe olunmaması ve hariciye bilâ-tezkire zuhûr eden emti'a ve eşyâ orada satıldığı halde usûl-ı muharrere tevfi kan resm-i gümrüğü alınarak tezkire verilmesi ve orada satılmayub da aher mahalle nakl olunur ise mûmânî'at olunmaması ve ufak gümrük olan kazâlardan merbût olan iskelelere tenzîl olunacak ve ale'l-husûs Der-sa'adet'im mülhakâtı olan iskelelere nakil kılınacak emti'a ve eşyâdan mugâyir-i nizâm resm-i gümrük alınıpda mahal ve mikdârı ve resm-i gümrüğü alındığını mübeyyin sarahaten tezkire verilir ise o makûle mugâyir-i nizâm verilmiş olan tezkire ile emti'a vurûd eylediği halde tezkireleri mu'teber tutulmayarak bâlâda tafsîl ve beyân olunduğu vecihle naklonulan mahalde gümrüğü alınıp ber minvâl-i muharrer mugâyir-i nizâm alınmış olan resm-i gümrüğü ashâbına red ve i'tâ ettirilmesi ve salifü'l-beyân sevâhilde ve mevâki-i beriyyenin münâsib mahallerinde olub deruhdeleri bu tarafda icrâ olunan gümrüklerden o makûle mugâyir-i nizâm gümrük alındığı tebeyyün edenlerden mâl ashâbına su'ubet olmamak için ibraz olunan tezkire ol gümrüğün bu tarafda olan müte'ahhidine verilerek mugâyir-i nizâm olunmuş olan resm-i gümrük müte'ahhidinde Der-sa'adetim gümrüğü ma'rifeti ile ashâbına alıverilmesi ve bi'l-cümle gümrüklerden resm-i gümrüğün edâsını mübeyyin verilecek tezkireler ile hasbice verilecek ilmühaber ka'imelerinin temhîrine bu def'a tahsîs kılınan mühürlerin tatbiki Der-sa'adetim gümrüğünden hıfz olunacağından evvel emir temhir olunub mühür-ı aher ile mühürlenmiş tezkire zuhûrunda i'tibâr olunmaması ve ta'rif-i mezkûrda tasrih ve beyân kılındığı vecihle teb'a-yı devlet-i aliyyede bulunan i'lâm ve re'âyâ tüccârının memâlik-i mahrûse-i şâhânem mahsûlünden mübaya'a edecekleri eşyânın mahallerinde bâyi' tarafına alınacak öşründen ma'ada el-haletü'l-hazihi dâhil-i mu'ahede-i ticâret olan İngiltere ve Fransa ve Nemçe vesâ'ir düvel-i müteka'id-i ma'lûm tüccârı haklarında müceddiden tanzîm olunan ta'rifeye tatbiken amediye ve rûsûmât-ı sâ'ire bedeli olmak üzere yüzde dokuz ve reffiye olarak yüzde üç gurus ki ale'l-umûm yüzde oniki gurus resm-i gümrüklerin öteden beri ve mu'tâd olduğu vecihle yüz gurus resm-i gümrük alınan eşyâdan on gurusu zimmi müştereki olan tüccârdan bâlâda muharrer ve ta'rif-i mezkûrede musarrah olan usûl ve nizâm üzere ahz ve istihsâl olunması ve mu'ahede-i ticârette mûnderic olduğu üzere düvel-i mütehabe tüccârının mahsûl-ı mahrûse-i şâhânem mahsûlünden mübaya'a edüb yine memâlik-i

mahrûsem derûnunda sarf olunmak üzere furûht edecekleri emti'a ve eşyânın hîn-i iştirâ vukû'unda ahzi lâzım gelen rûsûmâtı Der-aliyyemin ticâret-i dâhiliyesiyle meşgûl olan Müslim ve re'âyâya tüccârı misillü te'diye eylemeleri ve yine memâlik-i mahrûsem mahsûlünden Firenkistan'a gönderecekleri eşyânın yüzde dokuz amediyesini ta'rifesinde muharrer olduğu üzere tahsîs kılınan iskelelere tenzîlinde îfâ ve yüzde üç reftiyesin dahi sefâyine hîn-i tahmîlinde edâ eylemeleri ve dâhil-i mu'ahede olan düvel tüccârının kendi diyârları mahsûlünden getirdikleri emti'a ve eşyânın ahzında yüzde üç resm-i gümrüğü kadîmi ile rûsûmât-ı sâ'ire bedeli olarak yüzde iki resm tanzîmi tahsîl birle ol eşyâ gümrükler tezâkiriyle herkesin yedinde bulunur ise tezkiresinden ziyade mâl zuhûr etmediği halde asla bir mahalde resm-i gümrük ve nâm-ı aherle bir şey mutâlebe olunmaması ve Rusya devleti ile henüz dâhil-i mu'ahade-i ticâret olmayan sâ'ir düvel ticâretinin der-dest tanzim olan ta'rifeleri tekmliline kadar memâlik-i mahrûsemden bi'l-mübaya'a diyarlarına götürecekleri emti'a ve eşyânın mu'ahedeleri mûcibince yüzde üç reftiye gümrüğü kendilerinden ve rûsûmât-ı sâbıkası ya'ni ihtisâb ve sâ'iresi her ne ise evvel emirde bayi'i tarafından alınması ve Firenkistan mahsûlü olarak getirdikleri eşyâdan dahi ahidleri üzere yüzde üç amediye gümrüğü kendilerinden ve rûsûmât-ı sâbıkası müşterisinden tahsîl olunması ve Rusya devleti ile henüz dâhil-i mu'ahade-i ticâret olmayan sâ'ir düvel tüccârı şimdiki halde yalnız ticâret-i dâhiliyeyi kabul eylemiş olduklarından bunların dahi memâlik-i mahrûse-i şâhânem mahsûlünden alıp yine memâlik-i mahrûsem derûnunda bey' ve furûht edecekleri emti'a ve eşyânın resm-i gümrükleri te'bâ-yı devlet-i aliyyem tüccârından alındığı misillü ahz kılınması husûsları müteferri'at-ı lâzıme-i sâ'iresiyle nizâma rabt ve tevsîl ile olunmuş ve ol vecihle mahâl-i merkûmede kâ'in gümrükler münasibi vecihle birleştirilerek işbu elli sekiz senesi mayıs ibtidâsından i'tibâren icâb edenleri bu tarafda bi'l-müzâyede tâliblerine ihâle kılınmış olduğu misillü Sivas ve Hafîk ve Sivasili ve Yıldızeli ve Gelmuğat ve İlbeyli ve Şarkpare ve Tozanlı kazâları gümrükleri ve Tokad ve Kazâbad ve Niksar ve Artukâbad ve kazâ-yı Erba'a ta'bîr olunur Erak ve Sonusa ve Taşabad ve Karayaka kazâları gümrükleri ve Divriği ve Zile ve Turhal ve Budaközü kazâları gümrükleri ile Çorum ve İskilip ve Osmancık ve Hacıhamza kazâları ve tevâbi'i gümrükleri vakt-ı mezkûrdan i'tibâren ve nizâmât-ı mûharrereye tatbiken bir sene-i kâmile zabt ve idâre olunmak üzere hîn-i müzâyededede 1300 kese akçe bedel ve sarrafın te'ahhüdü ile sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin uhdende karar eylemiş olduğundan ol bâbda

me'mûriyetini hâvî emr-i şerîfim isdârı bi'l-fi'îl umûr-ı mâliye nâzırı düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahhâm nizâmü'l-âlem mîr-i sadakat semîrîm Sofulu Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu tarafından bâ-takrîr ve ifâde ve inbâ olunmuş ve ol vecihle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta'allukuyla ile ol bâbda şeref-sunûh ve sudûr eden emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehriyârânem iktizâ-yı münîfem üzere hâzinece icâbı icrâ ve meblağ-ı bedel-i mezbûr evkat-ı mu'ayyenesinde mâliye hâzine-i celîlesine te'diye ve teslîm olunmak üzere sarrâf-ı mersûm kıbelinden ahz olunan memhûr ta'ahhüd senedi hâzine-i mezkûrede hıfz ettirilmiş olmakla zikrolunan gümrüklerin sene-i merkûm mayıs ibtidâsından i'tibâren ve bâlâda tafsîl ve beyân bulunan şerâit ve nizâmâta tatbikan i'tâ olunan ta'rife yollu lâyiha ile mahallerinde olan müfredât-ı ta'rifeye tevfiikan bir sene-i kâmile tarafında zabt ve idâresine mübâderet ve zinhâr zinhâr zikrolunan gümrüklerde istihdam edecek adamların taraflarından nizâmâta ve tenbihât-ı muharrerinin kanun ve ta'rifeye menafî ...¹⁴⁴ olanlara bir gûne rencide ve te'addi misillü vaz' ve hâlet vukû'unu tecvizden tevakkî ve mücânebet eylemek fermânım olmağın me'mûriyetini mutazammın iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve i'tâ olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukta salîfü'z-zikir emti'a gümrüklerin ber vech-i meşrûh sene-i merkûmeye mahsûben hüsnü idâresi ile ifâ-yı lâzîme kârgüzârı ve sadakate ihtimam ve dikkat eyleyesiz. Ve siz ki müşîr ve ferîkân- müşâr ve defterdâran- ı mûmâ-ileyhimsiz. Kazâ-yı merkûmun emti'a gümrüklerinin usûlü ve şerâit-ı meşrûh üzere sene-i merkûmeye mahsûben mîr-î mûmâ-ileyhe maktû'an ihâle kılındığı meczumunuz oldukta mezkûr gümrükler bâlâda bast ve beyân olunan nizâm ve tenbihât ve i'tâ olunan ta'rife mûcebince vakt-i mezbûrdan i'tibâren mîr-î mûmâ-ileyhe bir sene-i kâmile zabt ve idâre ettirilerek me'rûrin-i gümrük taraflarından ve gerek tüccâr ve sa'irleri cânibinden işbu nizâm ve ta'lim-nâme menâfî ve emr ve rızâ-yı hümâyûnumun hilâfı bir gûne vaz' ve hâlet ve rusûm-ı gümrüğün kesr ve tesisi müstelzem olacak ...¹⁴⁵ hareket vukû'a gelmemesi erâhimine siz dahi kemâliyle i'tinâ ve dikkat rû'yet ve hilâfını tecvizden ittika ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olunmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzre şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ' ve lâzîmü'l-ımtisâlimin mazmûn-ı itâ'at makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz âlemt-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâmin min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

¹⁴⁴ Bir kelime okunamadı

¹⁴⁵ Bir kelime okunamadı

Mahrûse-i Kostantiniyye

[s. 70/1]

Medîne-i Tokad'da Mahmud Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan hurdacı zevcesi Hatice bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin verâseti li-ebeveyn er karındaşı oğulları gâ'ibûn ani'd-diyar Hamdi ve Yusuf ve Ferhad benu Mustafa'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümayân olduktan sonra gâ'ibûn-ı mezbûrâna bâ-hücceti şer'îye kayyum nasb ve ta'yîn olunan Ahıskalı Süleyman Kavas bin Nu'man talebi ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve helâki havfî ile sûk-i sultanide ba'de'l-müzâyede esmân misilleri ile bey' olunub mezbûra teslim olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis işrin min şehri cemaziye'l-ahir li-sene seb'â ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrdede vâki' menzilin rub' hisse kıymeti	1 bâb	600	
Köhne döşek	1	230,5	
Def'a köhne döşek	1	10	
Köhne Pupla	2	12	
Müsta'mel yorgan	1	18,5	
Def'a yorgan	1	25	
Entari işlik	1-1	52	
Şalî cübbe	1	21	
Çura ve uçkur	2	23	
Müsta'mel havlu	2	14,5	
Makreme yazma	1-1	21	
Ahısta bürüğü	1	25	
Müsta'mel çuka, pantol	1-1	105	
Beyaz dizlik, çarık	1-1	15	
Çit minder, don	1-1	16	
Hamam takımı		11	
Köhne heybe	1	12	
Köhne sandık	1	16	

Köhne sagîr kürk, salta	1-1	20	
Furûht olunan nühâs kıymeti		121	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		8	
Bâ-temessük Hatice Hatun'dan tahsîl olunan		100	
Der-zimmet-i Behçet Bey Efendi bâ-temessük		59	
Yekün		1910,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfini ber müceb-i vasiyet masrâfı. Bi-şehâdeti Hâfız Halil İbrahim Efendi ve diğer Halil bin Mustafa		50500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi			
Dellaliye hamâliye bedeli		29,5	
Yekün		589,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1312	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i ibnü'l-ahi	437	40
Hisse-i ibnü'l-ahi	437	40
Hisse-i ibnü'l-ahi	437	40

[s. 72/1]

El-Hac Mercan'ın defter kaydı sûreti

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib-i Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan bir buçuk sene mukaddem Der-aliyye'de medfun olan El-Hac Mercan bin Abdullah nâm mütevaffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hatice bint-i Süleyman ile sülbiye-i sagîre kızı Şerîfe ve mevlası El-Hac Hasan Ağa bin Osman Ağa'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan Müteveffâ-yı mezbûrun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur . Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Kelam-ı kadîm	1 cilt	20	
Trablus kuşağı	1	50	
Köhne beyaz dizlik	1	10	
Çuka tozluk	1	15	
Som çubuk takımı	3	15	
Sarı tabanca	1	30	
Sivaskâri pala	1 kabza	15	
Sagîr şam'dan	1	5	
Nühâs	10	130	
Zira' olunan boya hissesi		30	
Soğan tohumu		32	
Mahalle-i mezbûrda vâki' nısf hisse bağçe kıymeti		450	
Gerdanlık kaberesi	15	120	
Gazi altını takı ,mahmudiye	12 nısf 2 nısf	382	
Der-zimmet-i Sapcı İsmail bâ-temessük		53	
Der-zimmet-i Demirci Duman oğlu Osman bâ-temessük		168	
Der-zimmet-i Kasap Halil Ağa bâ-temessük		768	
Der-zimmet-i Hoca oğlu Hafız Mustafa bâ-temessük		124	
Der-zimmet-i Demirci Mehmed bâ-temessük		48	
Der-zimmet-i dülger şeyhi Mustafa Efendi bâ-temessük		95	
Der-zimmet-i Hacı Baktaşî Ağâzâde Hacı Ahmed Ağa bâ-temessük		243	
Der-zimmet-i Çuhacı oğlu Salih bâ-temessük		135	
Der-zimmet-i Olmuşluu oğlu Halil bâ-temessük		140	
Der-zimmet-i Yamak oğlu Molla Osman bâ-temessük		65	

Der-zimmet-i hacı Mustafa zevcesi Arife Hatun		50	
Der-zimmet-i Mûteveffâ-yı merkûmun kayın vâlideşi bâ-temessük		50	
Der-zimmet-i Abacı Sahak oğlu bâ-temessük		700	
Der-zimmet-i Çakır oğlu Poşa bâ-temessük		3	
Der-zimmet-i Karagöz oğlu Poşa zimmi		10	
Der-zimmet-i Serahtan oğlu zimmi		5	
Der-zimmet-i Nakışcı oğlu Serkez bâ-temessük		424	
Yekün		4425	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kismet-i âdi		110	
Kaydiye		6	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre		300	
Yekün		416	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4009	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	501	15
Hisse-i bint	2004	60
Hisse-i mevla	1503	

[s. 72/1]

Dikici Ömer'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib-i Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Dikici Ömer bin Abdullah nam müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Ömer ile sûlb-i sagîr oğulları Mehmed ve Abdullah ve anası Emine bint-i Osman'la münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûranın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan anaları mezbûre Fatma ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan Mûteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Hurrire fî'l-yevmi't-tâsi min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden hissesi kıymeti	1 bâb	220	
Sarı Hüseyin nam mahalde vâki' bağçe hissesi	1 kıt'a	395	
Evâni-i nühâsiye	5,5 kıyye	55	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn hissesi		5	
Kuyumcular kurbünde vâki' bir bâb dikici dükkanından nısf hissesi		15	
Yekün		690	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffa-yı mezbûrun techiz ve tekfinin masrafı		55	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		18	
Yekün		73	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		617	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	33	15
Hisse-i ümm	102	100
Hisse-i ibn	218	60
Hisse-i ibn	218	60

[s. 73/1]

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Nefsiye bint-i Mehmed nam müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Hüseyin Efendi bin Mustafa ile sadriye-i sagîre kızları Hatice ve Nefise ve anası Şerîfe bint-i Hasan'a münhâsıra olduğu kable'l-kısme sagîre-i mezbûre Hatice ve mute'akiben diğer sagîre-i mezbûre Nefsiye dahi müteveffiyeye olmaları ile verâsetleri bâbâlârı merkûm Hüseyin Efendi ile ceddeleri Şerîfe Hatun'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'ıyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i merkûmenin terekeleri defterleridir ki ber

vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-aşer min şehri rebiü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezkûrede vâki' bağçe	1 kıt'a	1200	
Malkayası nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	1200	
Müsta'mel kûtni yüzlü ve beyaz döşek	3-1	180	
Müsta'mel çiçekli çit yüzlü yorgan	4	150	
Müsta'mel kilim	1	50	
Müsta'mel yastık	6	80	
İpekli ve kıvırtma don	1	30	
Hilali gömlek	1	200	
Selvi sandık	1	70	
İpekli gorga don	6	60	
Müsta'mel bürük	2	60	
Müsta'mel kadife salta	1	20	
Altı parmak entari	1-1	100	
Müsta'mel çiçekli entari	1-1	30	
Müsta'mel kutnu entari	1	50	
Müsta'mel sarı cenfes entari	1	100	
Müsta'mel şalî dimi	2	40	
Bohça	1	50	
Keten bohça, ... ¹⁴⁶	3-5	85	
Mısır futası dolama peşkir	1-1	60	
... ¹⁴⁷ kürk yüzü	1	140	
Yaka makremesi	4	20	
İşlemeli çevre	14	220	
Sade ipekli peşkir	3	15	
İşlemeli makreme	11	100	
İstanbul mücessimi değirmi	14	50	

¹⁴⁶ Bir kelime okunamadı

¹⁴⁷ Bir kelime okunamadı

İşlemeli havlu makreme	1-1	60	
İşleme uçkur	4	50	
İşleme core?	11	60	
Def'a uçkur	1	20	
Def'a uçkur	3	10	
Def'a işlemeli havlu	1	20	
İngiliz şalî kuşak	1	40	
Müsta'mel tepelik fes sade	1-1	20	
Müsta'mel çit şalvar	2	15	
İşlemeli Pupla yüzü	1	20	
Köhne tomgahâne şalvarı	1	20	
Çitari şalvar	1	20	
Köhne bohça ve sini örtüsü		30	
İşlemeli dolama peşkir	2	70	
Müsta'mel siyah simli entari	1	50	
İpekli sade peşkir	7	20	
Tor uçkur	2	10	
Şerbâb sofra bezi	1	20	
Bohça derûnunda Hırdavât		30	
Nakış ipekli ve şerit ve tel ber vech-i tahmin		20	
Altın gerdanlık ma'a kabaresi		300	
Sîm yaldızlı kuşak ve ma'a kolan	1 çift	70	
İncili küpe	1 çift	200	
Bir mikdâr harîr ve perdesi		800	
Sîmli fenun ve tarak simi ve sürmedan tarak masnûh ve simlice kaşık	1-1-1-1	40	
Sîm		25	
Altın yüzük	7	35	
Altılık altın		300	
Sîmlice ayna	1	40	
Der-zimmet-i mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-		400	

zevceti'l-mezbûr Hüseyin			
Yekûn		6450	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfinin masraf		300	
Resm-i kısmet-i âdi		162	
Ve kaydiyesi		10	
Yekûn		472	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		5978	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc bi'l-münasahati's-şer'riye	4483	60
Hisse-i ümm bi'l-münasahati's-şer'riye	1494	60

[s. 73/2]

Taşcı Topal Bogos'un defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Alaca Mescit mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Taşcı Topal Boğos veled-i Ohan'ın verâseti zevce-i metrûkesi Berbuke bint-i Îlcam ile sûlbiye-i kebîr kızı Dorike ve sûlb-i sagîr oğlu Ohan'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mersûmânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'den vasi nasb olunan anası mersûme Berbuke talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'yye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri cemaziye'l-ahir li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Bağ der mevzi-i çiflik	4 kıt'a	600	
Taşcu dükkanında olan lâzıme ve taşhan kıymetleri		660	
Giyim elbisesi		48	
Yekûn		1308	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para

Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		60,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		34,5	
Yekûn		95	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1213	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	151	75
Hisse-i bint	353	95
Hisse-i ibn	707	70

[s. 74/1]

Terzi Koca'nın defter kaydı

Medîneyi Tokad'da Beybağı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ebubekir bin Osman nam müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Nefise bint-i Mehmed ile sûlbiye-i kebîre kızı Aîşe ve sagîre kızı Hatice ve sûlb-i kebîr oğlu Osman ve sagîr oğlu Ömer'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûranın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'den vasi nasb olunan anaları mezbûre Nefise talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiye-i mersûmenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Menzil der-mahal-i mezbûr ve ma'a hadik-i muttasılası	1 bâb	700	
Cemal nam mahalde vâki' bir bağ		100	
Köhne döşek, yorgan		80	
Köhne yastık		15	
Pupla		8	
Köhne kilim, çuval, Sagîr sicim		15	
kara sığır ineği	1 re's	80	
Orada merkeb	1 re's	60	

Evâni-i nühâsiye		310	
Terzi dükkanında olan sermâyesi		800	
Giyim elbise		100	
Der-zimmet-i Kad karyeli Demirci Süleyman bâ-temessük		77	
Der-zimmet-i Osman Kavas bâ-temessük		260	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		25	
Yekün		2630	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Techiz ve tekfîn masrâfı		150	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		70	
Yekün		220	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2410	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	301	30
Hisse-i bint	351	55
Hisse-i bint	351	55
Hisse-i ibn	702	110
Hisse-i ibn	702	110

[s. 74/2]

Çapcı Ateşoğlu Mehmed bin Ömer'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Çakıcı Ateş oğlu Mehmed bin Ömer nam müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Zahide bint-i Mehmed ile sülbiye-i kebîre kızı Aişe ve sulbi-i Sagîr oğlu Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâyı mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi't-tâsi min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Menzil der-mahalle-i mezbûre	1 bâb	2000	
Bağ der mevzi-i Lökeb	1 kıt'a	1500	
Çilingirler nâm mahalde bir çakıcı dükkanından sülüsân hisse kıymeti	1 kıt'a	100	
Yan minder ve köşe ve çit minder	1-2	150	
Çit yüzlü müsta'mel döşek, yorgan	1-1	60	
Çit yüzlü yastık	4	50	
Cedîd kilim	1	100	
Beyazlı kilim	1	25	
Def'a kalıçe kilim	1	60	
Köhne sagîr kilim	1	15	
Hurç heybesi	1	15	
Saman çuvalı	1	20	
Hınta çuvalı	2 çift	35	
Köhne çuval	7 çift	30	
Sîm ağızlıklı kılıç	1 kabza	50	
Giyim esbâbı		80	
Fincan, zarf, tepsi ve cezve	5-8-1-5	30	
Duhan çubuğu	3	10	
Merkeb	1 re's	350	
Kara sığır ineği	1 re's	40	
Prinç	7 batman	78	
Zira' olunan hınta	2	240	
Def'a Derbent nâm mahalde zira' olunan hınta		50	
Def'a Endiz karyesinde zira' olunan hınta	10 rubla'	75	
Def'a Karye-i mezbûrda zira' olunan şair		50	
Kebîr ... ¹⁴⁸ ve Sagîr şam'dan	1-2	80	
Havan ma'a el	1-1	15	
Kebîrce sahan	1	130	

¹⁴⁸ Bir kelime okunamadı

Çamaşır kazganı	1	80	
Evâni-i nühâsiyye	46 kıyye	500	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		60	
Der-zimmet-i Deksecili Memiş Ağa		100	
Der-zimmet-i Molla oğlu damadı Mehmed karye-i Endiz bâ-temessük		300	
Der-zimmet-i Elif oğlu Osman		50	
Der-zimmet-i Kasım oğlu Hüseyin		50	
Nakd der-kise		250	
Gazi altını	Fi: 23/113	2600	
Mahmudiye bütünü	Fi: 4/70	280	
Mahmudiye nısfı	Fi: 13/28	361	
Atik adli bütünü nısfı	Fi: 19/76	1298	
Adli rub'iyesi	21	84	
Çakıcı dükkanında çakı	8	50	
Tunç kalıp	3 batman	130	
Def'a cakire? derecesi kalıp tunç	3 batman	230	
Cakire? kirâsına hurda	3 batman	130	
Demir mengene, örs, çekiç, sagır kıskaç, kebîr kıskaç	1-1-5 3-1	290	
Hurda vesâ'ir Hırdavât ber vech-i tahmin		19	
Yekün		12300	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		248	
Resm-i kismet-i âdi		307,5	
Kaydiyesi		18,5	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti Hasan Efendi bin Hüseyin ve Osman bin Mehmed gıbbü't-tahlîf		150	
Yekün		724	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		11576	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	1447	
Hisse-i bint	3376	40
Hisse-i ibn	6752	80

[s. 75/1]

Bizeri Kilisesi'nin ta'mîrne müte'allik emr-i âlî

Kudvetü'l-ülema-yı muhakkıkîn Tokad nâ'ibi ve müftisü zîde ilmühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân müdir-i kazâ ve vücûh-ı memleket zîde kadruhüm tevki'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Tokad kazâsı muzâfatından Komanat nâhiyesine tabîî Bizeri nâm karyede kâ'in bir bâb Ermeni kilisesinin murûr-ı ezmîne ile kubbesi ve duvarlarının ba'zı mahalleri şak olarak ol vecihle müşrif-i harab olduğu bundan akdem bâ-i'lâm inhâ olunduğuna binâen ol bâbda isti'lâmı hâvî sâdır olan emr-i âlî mücebince mar'ifet-i şer'le lede'l-mu'ayene harabeti tahakkuk ile mesaha olundukta kilisenin haric suru tûlen altmış üçbuçuk zirâ' üç parmak ve arzen kırk üç buçuk zirâ' ve derûnu tûlen otuz üç zirâ' beş parmak ve arzen yirmi üç zirâ' ve kubbeye kadar kâmeti on altı zirâ' üç parmak be-hesâb-ı terbiî iki yüz on dört zirâ' elli parmak olduğu bâ-i'lâm inhâ ve bir kıt'a resim kağıdı takdîm kılındığından vaz'-ı kâdîm ve hey'et-i asliyesi üzere ta'mîr ve termîmi husûsuna müsâ'ade-i seniyye erzânı ile ol bâbda ruhsâtı hâvî emr-i âlî sudûru mukaddemâ bâ-takrîr istidâ' olunduğuna binâen cânib-i Şeyhülislâmiden verilen fetva-yı şerîfe sudûr buyurulan hatt-ı hümayûn-ı şâhâne mûcibince iki yüz kırk dokuz senesi evasıt-ı rabi'ü'l-evvelinde emr-i âlî sadır olmuş ise de karye-i mezbûre re'âyâsının zarûreti hallerinden nâşi ta'mîr olunamayub öylece kalmış ve cûlus-ı hümayûn-ı meserret makrûn-i şâhânem şeref vukû' bulmuş olduğundan bahisle tecdîden emr-i şerîfim i'tâsı İstanbul ve tevabiî Ermeni patriki tarafından Der-sa'adetime takdîm olunan memhûr arzı ...¹⁴⁹ ve istida' olunub divân-ı hümayûnumda mahfûz kuyûd-ı ahkâma müraca'at ve muktezâsı sû'âl olundukta bu makûle mevâd mahallinde meclis ma'rifetiyle bi't-tahkik îcâbı icrâ olunmak Tanzimât-ı hayriyye usûlû mahalle şumulü iktizâsından bulunmuş olmağla bu sûrette inhâ olduğu üzere ber vech-i muharrer sudûr eden emr-i âlî mezkûr tarihten beru re'âyânın zarûret

¹⁴⁹ Bir kelime okunamadı

hallerinden nâşi henüz kilise-yi mezbûr ta'mîr olunmayarak hâli üzere kalmış idüğü ma'rifet-i şer'-i şerîf ve meclis ma'rifeti ile tahakkuk eylediği takdirde mukaddemâ sudûr olan emr-i âlî mücebince vaz'-ı kadîm ve hey'et-i asliyesi üzere ta'mîrîne mümani'at olunmamak üzere emr-i şerîfim i'tâ ve ile menût idüğü tahrîr olunmağla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın tecdîden iş bu emr-i şerîfim isdâr olunmuştur. İmdi siz ki mûmâileyhimsiz inhâ olunduğu üzere sudûr eden emr-i âlî-i mezkûr tarihinden beri re'âyânın zarûret hâline nâşi henüz kilese-i mezbûr ta'mîr olmayarak hâli üzere kalmış idüğü ma'rifet-i şer'-i şerîf ve meclis ma'rifeti ile tebeyyün ve tahakkuk eylediği halde mukaddemâ keşif ve mesaha olunduğu üzere vaz' ve kadîm ve hey'et-i asliyesi bir karış ve bir parmak tecavüz etmemek ve kadîmden ziyâde nesne ihdâs ve ilâve olunmamak üzere ber müceb-i fetvâyı şerîfe mukaddemâ sâdır olan emr-i âlî mücebince ta'mîrîne mûmânî'at olunmamasına mübâderet ve hilâf-ı şer'-i şerîf ziyâde nesne ihdâsına ve ilâve misillü ve men'e ira'et-i ruhsâtdan mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sadır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amil olası. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fi'l-yevmi'l-evâsıt min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 75/2]

Şerîfe'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Mehmed nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku el-Hac Süleyman bin nâm ile sûlb-i sagîr oğlu İbrahim ve sûlbiye-i kebîre kızı Şakire'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsesine kibel-i şer'den vasi nasb olunan Koçoğlu Ebubekir Ağa talebi ile ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'iyeye tevzî' ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki'	1 bâb	800	
Dimi yüzlü döşek, çit yüzlü köhne yorgan	1-1	60	

Müsta‘mel yorgan, yastık, Pupla	3-2-3	110	
Köhne mak‘at yüzölü, seccâde	1-1	5	
Köhne kilim	2	20	
Evâni-i nühâsiye	15 kıyye	150	
Şam gezisi entari maa işlik	1-1	60	
Şam kutnu entari maa salta	1-1	120	
Müsta‘mel İngiliz şalı	1	15	
Müsta‘mel bürük	3	20	
Gögül iplik		5	
Kıvırtma gömlek	2	5	
Müsta‘mel bohça, uçkur, işlemeli çevre	1-3-1	10	
Hamam takımı ve köhne libas parçası			
Altın gerdanlık kabaresi, mahmudiye rub‘iyesi altın	15-9	250	
İncili küpe	1 çift	120	
Mısır altını	10	50	
Rub‘iye altını, onikilik rub‘iyesi, islambol	29-12-2	436,5	
Müsta‘mel sandık	1	15	
Der-zimmet-i Han karyesinden Cebir oğlu Ömer		50	
Der-zimmet-i Karye-i mezbûrdan Veli bâ-temessük		80	
Der-zimmet-i Hayriye Hatun		50	
Vâvru nâm mahalde harab bağ	1 kıt‘a	50	
Mihr-i mü‘eccel der-zimmet-i zevci’l-mezbûr		150	
Yekün		2869	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Mütevefiye-i mezbûrenin techiz ve tekfîn masrâfı		140	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		76	
Yekün		226	
Sahhü‘l-bâkî li’t-taksîm beyne‘l-verese		2642	

Hisse	Guruş	Mebla‘

Hisse-i zevc	640	90
Hisse-i bint	660	80
Hisse-i ibn	1321	60

[s. 76/1]

Kılıç oğlu Karabet'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kılıçoğlu Karabet veled-i Sarkiz nam hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Ahsebet bint-i Agob sûlbiye-i sagîre kızı Maryem ve li-ebeveyn er-karındaşı Agob ve kız karındaşları Maryem ve Marferîde'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mersûmenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan anası mersûme Ahsebet talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tasi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Kör Pınar nâm mahalde vâki' ' bağdan nısf hissesi	1 kıt'a	2000	
Müsta'mel dimi döşek	1	20	
Kebîrce minder	2	20	
Ot yastık	9	100	
Köhne yan minder ,köşe minder	1-2	40	
Nim kilim	1	50	
Sofra minder	5	20	
Havan ma'a el	1	5	
Beyaz tabak	4	4	
Su bardağı	2	5	
Arak şişesi	3	6	
Zarf, fincan	3-1	3	
Evâni-i nühâsiye	33 kıyye	400	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		17	
Giyim elbisesi		100	

Yekün		2800	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik -i mersûmun laşesine masrâf		100	
Resm-i kismet-i âdi		70	
Ve kaydiyesi		4	
Yekün		174	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2626	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	328	30
Hisse-i bint	1313	
Hisse-i ahi-lehüma	492	45
Hisse-i ahi-lehüma	246	45
Hisse-i ahi-lehüma	246	45

[s. 76/2]

İngiliz İbrahim Ağa'nın muhasebe defter kaydı

Yemin-i defterde muharrer müteveffâ-yı merkûm İbrahim Ağa ibn-i Ahmed'in hariç ez-defter terekese ve ba'zı deyni zuhûr etmekle dâyinler ile fasl ve hasım için li-ecli'd-da'vâ kıbel-i şer'den vasi nasb olunan müteveffâ-yı mezbûre li-ebeveyn erkarındaşı el-Hac Halil ma'rifeti ve ma'rifeti şer'le tahrîr ve terkîm ve ba'de ihracı'd-üyûn beyne'l-verese âla mâ-farazallâhu te'âlâ tevzi' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun kaffe-i terekeseinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tasi min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Taksim-i evvel fesh olunub ez-gayri tezhiz ve resm-i kismet ber-mûceb-i defter bâki terekese		21540	
Haric ez-defter Debbağ Çırlık oğlu Salih'den alınan		1700	
Kezâlik hariç ez-defter Çürük Osman Ağa'dan alınan		150	

Kayalı Memiş'den alınan zimem		262,5	
Kezâlik Ali paşa camii mü'ezzini zâdesinden alınan zimem		100	
Kezâlik Armus karyesi ahâlilerinden alınan zimem		441	
Mevcûd rub'îye altını	Fi: 9.5/40	380	
Harici ez-defter büyük odada mevcûd çit memlu yastık, mak'at, hasır	1-2-1	500	
Kezâlik müsta'mel kilim	2	100	
Müsta'mel kaliçe	1	20	
Kebîr çamaşır kazganı ve leğeni	2-1	300	
Müste'mel çuval	4 çift	40	
Sim zarf, fincan	1-1	150	
Kezâlik haric ez-defter mevcûd hinta	14 rubla'	180	
Kezâlik mevcûd şa'ir	9 kile	510	
Yekûn		28025,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Haric ez-defter zuhûr eden terekeden resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		172	
Deyn-i müsbit-i zevce-i müteveffâ-yı merkûme Aîşe Hatun Bi-Şehâdet-i İsmail bin Mehmed ve Mehmed bin Halil gıbbü't-tahlîf		11000	
Deyn-i müsbit-i Receb Efendi Zâde Hasan Efendi Bi-şehâdet-i Hafız Ömer Bin Receb ve Ali Efendi bin Receb gıbbü't-tahlîf		2119	
Deyn-i müsbit-i Boşboğaz İbrahim Bi-şehâdet-i Mehmed bin Ali ve İsmail bin Mehmed gıbbü't-tahlîf		1118	
Yekûn		14409	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		13616,5	

Hisse	Guruş	Mebla
Hisse-i zevce	1702	7
Hisse-i ibn	11914	

Sagîr-i merkûmun ber mûceb-i defter-i kassam zimemât hissesinin elli dört senesi muharreminden elli sekiz senesi rebîü'l-evvel gâyetine değin dört sene üç ayda vukû' bulan yedi bin guruş nemâsından kezâlik dört sene üç mâhlık ber mûceb-i sahîh-i şer'îyye üç bin yüz elli guruş lâzım gelen nafakası minhâ bâkî üç bin sekiz yüz elli guruş nemâsı hissesi tahtına terkîm olundu işbu mahalle kayıd şüd.

[s. 77/1]

Hacı Halil Ağa taksim eylediği zimem derfteri

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden İngiliz İbrahim Ağa'nın sulb-i sagîr oğlu Derviş Mehmed'in vasiyyesi olan anası Aişe bint-i Salih nâm Hatun umûr-ı vesâyeti adem-i idâresinden nâşi istîfâ etmekle mezbûrenin muhâsebesi ba'de'r-rü'ye müceddeden vasi' nasb olunan sagîr-i mezbûrun ammisî Hacı Halil Ağa'ya vasiyye-i sâbıka-yı mezbûrenin huzûr-ı şer'de teslim eylediği ber mûceb-i defter-i kassam sagîr-i merkûmun zimemât defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Der-zimmet-i Almus karyesinden Topal oğlu Murtaza bâ-temessük		180	
Der-zimmet-i karye-i mezbûrdan Toron oğlu bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i karyeyi mezbûrdan Kalbak oğlu Mustafa bâ-temessük		240	
Der-zimmet-i Kovâlâ oğlu bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Gökçe oğlu bâ-temessük		232	
Der-zimmet-i Necdi oğlu bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Kizir Ali bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Genççoğlu Süleyman bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Genoğlu Osman bâ-temessük		120	

Der-zimmet-i Müfti oğlu Mustafa bâ-temessük		340	
Der-zimmet-i Müfti oğlu Süleyman bâ-temessük		116	
Der-zimmet-i Çolak Mustafa bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Karışman oğlu Hüseyin bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Melik karyesinden Çaput oğlu Osman		120	
Merkûmun karındaşı Mahmut bâ-temessük		120	
Dize karyesinden Kazganasmaz Ahmaz oğlu bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Eskidir karyesinden Kara Ahmed oğlu bâ-temessük		366	
Der-zimmet-i kara Hafız zade bâ-temessük		450	
Eskidirli Buçuk oğlu Mehmed		60	
Der-zimmet-i Koroğlu Ali bâ-temessük		166	
Heykel oğlu Halil bâ-temessük		60	
Gülizar oğlu Hüseyin bâ-temessük		48	
İbik oğlu Halil bâ-temessük		35	
Çakır oğlu Hüseyin bâ-temessük		74	
Köse oğlu kara Mehmed bâ-temessük		48	
Musa oğlu Ahmed bâ-temessük		85	
Der-zimmet-i Köse Veli bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i Kara Salih bâ-temessük		390	
Ramazan oğlu Hasan bâ-temessük		180	
Kabakcı oğlu Hasan bâ-temessük		120	
İmam oğlu Halil bâ-temessük		150	
Der-zimmet-i karye-i mezbûr imamı bâ-temessük		60	
Güloğlu Abdulkerim bâ-temessük		60	
Veli Beşe oğlu bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Kemerli Kamber oğlu Süleyman bâ-temessük		180	
Der-zimmet-i Hamza oğlu Mustafa bâ-temessük		120	
Emince Hüseyin bâ-temessük		116	

Çalıkli oğlu Halil bâ-temessük		120	
Kıllı oğlu Mahmut bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Kırmacı oğlu Mustafa		60	
İmam oğlu Abdullah bâ-temessük		150	
Ömer Abduç bâ-temessük		860	
Mütevelli Derviş Ağa		124	
Medet oğlu Mustafa bâ-temessük		465	
Baş efendi Salih Ağa bâ-temessük		112	
Osman Kavas bâ-temessük		164	
Çalık Halil Ağa bâ-temessük		1321	
Dede oğlu bâ-temessük		124	
Otuzbiroğlu bâ-temessük		100	
Aşkar oğlu Ahmed bâ-temessük		48	
Müfti oğlu Hüseyin bâ-temassük		62	
Emin koca bâ-temessük		62	
Bekçioğlu bâ-temessük		200	
Ohtaplı Kütükçü Ali ba temessk		120	
Almuslu Köse bâ-temessük		20	
Amuslu Hüseyin Yusuf bâ-temessük		124	
Almuslu Tatar Mehmed bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Çalık oğlu Halil bâ-temessük		100	
Dölek oğlu		24	
Der-zimmet-i Topal oğlu		36	
Toron oğlu bâ-temessük		24	
Kalmak oğlu		48	
Gökçe oğlu		40	
Kızır Ali oğlu		24	
Karışman oğlu		9	
Nalçı oğlu İbrahim		55	
Yanalak oğlu		112	
Duhancı Hüseyin		110	

Daloğlu Eyüp		255	
Dere köylü Deli Osman oğlu Ömer		116	
Def'a Necdet oğlu		25	
Daloğlu Eyüp ile Deli Beşe oğlu mukaddemâ defteri kassama yazılmış olan net akçeden sagîr-i merkûm hissesi		716	
Yekûn		11406	

Yalnız on bir bin dört yüz altı guruştur.

[s. 77/2]

Fatma bint-i İbrahim defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Debağhâne-i Atik mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatma bint-i İbrahim Hatun'un verâseti zevc-i metrûku Efendi ibn-i el-Hac Mehmed ile bâbası İbrahim ve anası Aişe bint-i Ali ve sagîr oğlu Mustafa'ya münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyan olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vasi talebi ve ma'rifeti şer' ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi't-tasi ve'l-ışrin min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Atlas yüzölü yastık	1	100	
Döşek	2	60	
Köhne döşek	1	20	
Ayna	1	25	
Çit yüzölü yorgan	3	50	
Çiçekli yorgan	1	30	
Müsta'mel kilim	1	10	
Kürk maa baş bürük	1-1	350	
Sevâyî entari		250	
Simliye entari	1	70	
Şalî cübbe	1	40	
Çit şalvar	1	15	

Döşek çarşafı	1	20	
Müsta‘mel bürük	1	30	
Gögül gömlek	8	30	
Hilâlı gömlek	4	20	
İpekli ayak donu ve maa uçkur	1-1	12	
Dolama peşkir	1	20	
Def‘a döşek çarşafı	1	7	
Çit entari şalvar, libâde	1-1	40	
Köhne libas parçası		5	
Sırmalı cevre	1	50	
İşlemeli uçkur , maa baş çatı	3-1	13	
İşlemeli peşkir, dolama	2-1	30	
Müsta‘mel işlemeli havlu, bohça, kadife dülbent, döşemeli	1-2-1-1	75	
İplik	1	20	
Sim kuşak vesâ‘ire	1	100	
Altın gerdanlık		250	
Rub‘iye altını, İstanbul nısfı altını	1-1	22,5	
Sîmli kaşık	2	10	
Sîmli kandil sürmedan	1	20	
Tarak	2	20	
İncili küpe	1 çift	275	
Üçerlik altın	3	30	
Yeşil sandık	1	20	
Mehr-i mü‘eccele der-zimmet-i zevci mezbûr Abdullah		400	
Yekün		2684	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffıye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		100	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		71	

Yekün		171	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2516	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	619	60
Hisse-i ebb	419	
Hisse-i ümm	419	
Hisse-i ibn	1045	

[s. 78/1]

Teka'üd Ahmed'in defteri

Medîne-i Tokad'da Debbaghâne-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin Osman nam müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Ali ile li-ebeveyn er-karındaşı oğulları Emin ve gâ'ibü ani'd-diyar İbrahim'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' verese-i mezbûrun iltimâsları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'îyye tevzi' ve taksîm olunan Müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sami işrin min şehri zilhiccetî's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzilden hariciye tarafında fevkani ve tahtani oda	1 bâb	530	
Şilte, döşek, minder, yastık maa yüzleri	1-1-1	50	
Def'a müsta'mel yastık	3	20	
Köhne mitil, minder	1-2	10	
Köhne kilim ma'a kilim parçaları	1	20	
Köhne giyim elbisesi		20	
Balta, kazma, keser	1-1-1	10	
Kahve takımı		5	
Havan	1	8	
Sac ayağı	2	7	
pastırma	1 batman	30	

Evâni-i nühâsiye	15 kıyye	180	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Der-zimmet-i Abide hatun		50	
Der-zimmet-i ... ¹⁵⁰		50	
Der-zimmet-i Hatice hanım		50	
Yekün		1050	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffa-i mezbûrun techiz ve tekfinine masrâf		50	
Resm-i kısmet-i dellâliye		26	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre		325	
Yekün		289	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		761	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	190	30
Hisse-i amm	285	45
Hisse-i amm	285	45

[s. 78/2]

Hafize'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Müslihiddin mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem müteveffıye olan Hafize bint-i Osman nâm müteveffıyenin verâseti zevc-i metrûku Halil bin Ali ile li-ebeveyn kız karındaşı Saliha ve sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan bâbası mezbûr Halil talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffıye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur . Hurrîre fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para

¹⁵⁰ Bir kelime okunamadı

Müsta‘mel döşek	2	60	
Müsta‘mel yastık	1	50	
Müsta‘mel yorgan	2	40	
Kebîr köhne yan minderi ve köşe minderi	1-1	60	
Müsta‘mel minder	1	20	
Pupla, yorgan yüzü	1-1	20	
İncili küpe	1 çift	300	
Rub‘iye altını	21	130	
Mahmudiye altını	1	80	
İstanbul altını	2	80	
Müsta‘mel şeytan bezi taraklısı, kebîrce entari	1-1	30	
Altı parmak kebîrce entari		70	
İpek bürük	1	30	
Köhne zenne şalvarı	1	10	
Köhne işlemeli çarşaf	1	15	
Kıvrıma gömlek endâze	3	5	
Peşkir	3	15	
Müsta‘mel yazma, çit, tülbent	1-1-1	15	
Müsta‘mel makreme bezi	1	10	
Hamam takımı		25	
Kaşık	1 deste	8	
Müsta‘mel şalî kuşak	1	40	
Evâni-i nühâsiye	18 kıyye	200	
Selvi sandık	1	40	
Der-zimmet-i Muhzır başı Ali Ağa bâ-temessük		1000	
Mihr-i mü‘eccele der-zimmet-i zevc-i mezbûr Halil		525	
Yekün		2878	
Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		76	
Yekün		576	

Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2302	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	575	
Hisse-i üht le-hüma	575	
Hisse-i bint	1151	

[s. 79/1]

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezidi inâyeti'l meliki'l â'la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas defterdârı Veliyyüddin Bey zîde uluvvuhu ve mefâhirü'l-emâcid ve'l-ekârim eyâlet-i merkûme dâhilinde kâin olub kâ'imakâmları zîde mecdühüm ve mefâhirü'l-ulemâi'l-muhakkıkîn nâ'ib ve müftiler zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân a'zâ-yı meclis ve sa'ir iş erleri zîde kadrühüm tevki'-i refi'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki cümleye ma'lûm olduğu vecihle evkât-i hamsede kemâ-farazallahu te'âlâ edâya kıyam ve muvazebet husûsu cevher-i îmân ve İslâm ile münhalil ve nûr-ı tevkîr ile kalpleri münevver ve mütecelli olan basîr mü'mîn ve müvahhide farzı ayn olarak kaffe-i mü'mîninin salat-ı hamse-i mefrûza-yı cevâmi'i ve mesâcidde cema'atle edâ eylemeleri muktezâ-yı diyânetten olduğuna ve makûle-i ahkâm-ı diniyyenin icrâsına dikkâtı zât-ı hilâfet me'ab şehin-şâhânem mütehatem-i zimmet idüğüne binâen bu def'a karîme-i İlham-ı sariha cihândârândan mevhibet-bahş-ı sunûh ve sudûr olan emr-i hümayûn ve irâde-i isâbet-makrûn-ı padişâhânem muktezâ-yı munîfi üzere Darü'l-hilâfeti'l-aliyyemde ve bilâd-ı selâsede mütevattın ehl-i İslâm'ın ba'dezin ös-i şer'isi olmadıkça salat-ı mefrûzâ-yı câmi' ve mesâcidde cema'atle edâ eylemeleri husûsu lâzım gelende beyân üzerine fermânlar tasdîri ile tekidi hilâfında bulunanların te'dîbatı lâyıkalari icrâ kılınacağı i'lân ve te'yîd olunmuş ve keyfiyet memâlik-i mahrûse-i şâhâneme dahi evâmîr-i aliyyemle neşr ve i'lâm kılınmış olmakla siz ki ferîk-i müşâr ve defterdâr vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz siz dahi keyfiyeti zîr-i irâdenizde kâ'in mahallerde bulunan kaffe-i ibâd-ı müslimine etrafıyla i'lân ve işâ'at birle bâlâda muharrer tenbihatı ve bir mahalde kemâ yenbağı icrâyâ bi'l-ittifak ihtimam ve dikkat ve beyândan müstağni olduğu üzere tahsîl-i ilmühâl cümleye lâzım ve mevsimi taleb ve irfani hengâm-ı

sabâvet olarak bu dahi vâlideynin evlâdı hakkında zimmet-i şefkatine mürettip ve mütehattim olmakla herkes evlâdının eyyâm-i sabâvette tahsîl-i ilme ...¹⁵¹ ve ...¹⁵² ve bu cihetle kesb-i mukâfâtı dünya ve ukba eylemek için teşvîkât-ı lâzimeye i'tinâ ve mübâderet ve hilâfından gâyetü'l-gâye tevakki ve müba'adet eylemeniz fermânım olmağın tenbihen ve te'kiden ve ikâzen ve tehdîden divân-ı hümâyûnuma mahsûsen iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi bu madde-i mevâdi-i sâ'ireye mikyâs olmayıp umûr-ı aliye-i diniyyenin a'zamı olduğuna mebni fîmâ-ba'd bu emr-i münîfim lâıykı ile dikkatle amme-i ehl-i îmân üzerlerine farz olan salat-ı hamseyi öZR-i şer'isi olmadığı halde ezân-ı şerîf okunduğu gibi cami'î ve mesâcidde da'ire ashâbı olanlar dahi konaklarında cema'atle edâya müdâvemet ve huşu ve vudû' ve ta'dîl-i erkân ile îfâ-yı sünûh-ı seniyye-i Hazreti Resûl-i kibriya aleyhi efdalü's-salat ve ilticâb ve tesbîh ve tehlîl ve terkîb du'a-i ...¹⁵³ ve kemâliyle ri'âyet ve muvazebet eylemeleri ve çoluk ve çocukların mekteblere verip tahsîl-i ilmihâl ettirilmesi e'izze-i mâdeb-i mareb-i şehriyârânem olduğu ve bu bâbda ağman ve terâkil ve edna derecede müsâmaha ve tezâhül vukû'una cesaret edenler mesûd ve mukâbil olmaları matlûb-ı kat'î-i şâhânem idüğü ma'lûmunuz olduğta ber minvâl-i muharrer amel ve harekete icrâ-yı lâzime-i hamiyetkârî deryasına bi'l-...¹⁵⁴ mezîd imham ve gayret ve mugâyiri vaz'ı tecvîzden dünya ve ukbâda dûçar-ı itâb ve müstevliyet olmaktan tehâşi ve mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sadır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı i'ta'at makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız. Tahrîren fî'l-ahiri şehri rebiü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Mûcebince devletlü Sa'id Paşa tarafından dahi bir kıt'a buyuruldu vârid olmuştur

[s. 79/2]

İbikoğlu Kokas menziline mektûb-u sâmi

Benim sa'adetlü mükremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri

Der-sa'adet'te Yeni handa mütemekkin sarraf tâ'ifesinden Goncagül oğlu Kirkor nâm zimmi Tokad ve kasabasında bâ-hüccet-i şer'îye mutasarrıf olduğu bir bâb

¹⁵¹ Bir kelime okunamadı

¹⁵² Bir kelime okunamadı

¹⁵³ İki kelime okunamadı

¹⁵⁴ Bir kelime okunamadı

menzilini yine kasaba-yı mezbûre mütemekkinlerinden İbik oğlu Kokas nâm zimmiye şehriye ikiyüz ellışer guruşa îcâr ve mersûm dahi ol vecihle kabul ve istîcâr etmiş ise de şimdiye kadar zimmetinde terâküm eden on altı aylık dört bin guruş icâresi ile menzil-i mezkûru almak murâd eyledikte mersûm meblağ-ı mezbûru vermekten imtina eylemiş olduğundan başka menzili mezbûru dahi vermeyip gadre ibtidâr eylemiş olduğu beyânî ile meblağ-ı mezbûru meclisce ve ma‘rifet-i muvâfık şer‘ ile mersûmdan tahsîli ile menzil-i mezkûrun tahliye ve tahlisi husûsu mukaddemâ mersûm Kirkor tarafından lede’l-istida ol bâbda bir kıt‘a emr-i âlî isdâr ve tesyâr olunmuş ise de mersûm Kokas emr-i âlî mezbûrun vurûdundan mukaddem Der-sa‘adet’e azîmet etmiş ve ol tarafta bir vekili dahi bulunmamış olduğundan îcâbı icrâ kılınmamış olduğu bu def‘a taraf-ı sa‘adetlerinden cevâben iş‘âr kılınmış idüğünden meblağ-ı mezbûr dört bin guruş bu tarafda mersûm Kokas’dan talep olunacak ise de menzil-i mezbûr bâ-hüccet-i şer‘iyye mülk-i sarîhi olduğundan ber müceb-i hüccet-i meclis ma‘rifeti ile bi’t-tahliye ol tarafda bulunan vekili Mardoros nâm zimmiye teslîmi husûsu tekrar inhâ ve iltimâs ve mârû’z-zikr tahrîrati’ş-şerîfeleri ile hüccet-i mezbûre irâe ve ibrâz kılınmış olmakla ber müceb-i hüccet menzil-i mezbûrun meclisce tahliyesi ile vekil-i mersûma teslîmi husûsuna himmet buyurmaları siyâkında kâ‘ime-i meveddet tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. İnş‘allahu te‘âlâ vusûl buldukta ber vech-i muharrer himmet buyurmaları me’muldür.

Fi: 8 CA. sene 58 Fi: 15 C. sene 58 (Tarih-i vusûl)

Bâ-mühür-i İzzet Paşa

[s. 80/1]

Hâlike olan Dorbike bint-i Ohan’ın defter kaydı

Medîne-i Tokad’da Soğuk Pınar mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlike olan Dorbike bint-i Ohan nâm hâlikenin verâseti zevc-i metrûku Keyfork veled-i Osib ile anası Zümrüt bint-i Agob ve sadriye-i sagîre kızı Peliçe ve sadri sagîr oğulları Ohanis ve Kirkor’a münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ba ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farızâtî’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan hâlike-i mersûmenin verese defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâmis min şehri cemzieye’l-ahir sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para

Müsta‘mel sevâyî entari	1	125	
Müsta‘mel ipekli gömlek	1	20	
Müsta‘mel ipekli don	3	20	
Köhne bürük	1	20	
İpekli peşkir	7	15	
Çit bohça	1	5	
Kutnu işlik	2	25	
Beyaz libâde	1	10	
Müsta‘mel kutnu entari	1	30	
Köhne çiçekli şalvar	1	10	
Kutnu parçası	2	15	
Yeşil çuha parçaları ve basma çit parçaları	6	30	
Pervaz kuşak	1	10	
Dimek hatun	6 endâze	15	
Çorap , dolama peşkir	1-1	10	
Üsküdar çiti	1	35	
Şerefeli çevre	1	30	
Ağa yemenisi	4	12	
Yazma yemeni	1	12	
İşlemeli uçkur , ba‘lama, peşkir	1-3-1	30	
Köhne Acem şalı	1	30	
Köhne kısa sansar kürk ma‘a bohça		70	
Çıkı derûnunda şerit parçaları		5	
Mevcûd ipek çerik	1	6	
Üçlük yaldız altını mahmudiye İstanbul bütünü, ... ¹⁵⁵ yasduk	1-8 11-1	1082	
İncülü küpe	1 çift	60	
Altun Hatem		15	
Sîm hamaili (15 dirhem), fener	1-1	20	
Yeşil sandık	1	28	

¹⁵⁵ Bir kelime okunamadı

Hamam takımı		60	
Yekün		1860	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i adi		46,,5	
Kaydiyesi		3,5	
Yekün		50	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1810	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	452	60
Hisse-i ümm	301	80
Hisse-i bint	150	100
Hisse-i ibn	301	80
Hisse-i ibn	301	80
Hisse-i ibn	301	80

[s. 80/2]

Hasan bin İbrahim'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hasan bin İbrahim nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Arife bint-i Hüseyin ile sûlbiye-i sagîre kızı Arife ve li-ebeveyn er karındaşları Ali ve gâ'ibü ani'd-diyar Hüseyin bin İbrahim ve li-ebeveyn kız karındaşı Arife bint-i mezbûr İbrahim'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer' den vasi nasb olunan anası mezbûre Arife talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan Müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi min şehri saferü'l-hayır li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Geksi deresi nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	50	
Köhne kilim		20	

Evâni-i nühâsiye		400	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		30	
Yekûn		500	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi		12.5	
Kaydiye		30	
Yekûn		13.5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		486	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i Zevce	60	
Hisse-i Bint	243	
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	73	
Hisse-i ahi'l-ebeveyn	73	
Hisse-i uhtü'l-ebeveyn	36	

[s. 81/1]

Ümmü Gülsüm'ün defter kaydı

Medîne-i Tokad'da İvâs Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmü Gülsüm bint-i Hasan nâm müteveffîyenin verâseti li-ebeveyn kız karındaşı Hatice ve li-ebeveyn er karındaşının oğlu gâ'ib-i ani'd-diyâr Ali'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra gâib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan akrabasından Abdullah bin Mehmed talebi ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmîs min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	250	
Müsta'mel döşek yastık	1-1	30	
Köhne döşek yorgan	4-2-2	80	

Müsta'mel bürük	1	25	
Gömleklik parçaları	2	20	
Köhne sagîr entari maa terlik	1-2	10	
Müsta'mel gömlek ma'a don	3-1	15	
Müsta'mel kebîrce çit yüzlü entari, şalî dolama	1-1	50	
Çıkı derûnunda pembe iplik	1kıyye	12	
Köhne çul ve çuval	2-2	20	
Evâni-i nühâsiye	18 kıyye	180	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		20	
Nakd der-kise		100	
Yekün		812	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffıye-i mezbûrenin techiz ve tekfîn ber mûceb-i vasiyet masrâfı		252	
Resm-î kismet-i âdi ve kaydiyesi		21,5	
Yekün		273,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		538,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i üht le-lehüma	269	30
Hisse-i ibnü'l-ahi	269	30

[s. 81/2]

Hacı İzzetoğlu Abdullah'ın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hacı Ömer oğlu Hüseyin bin Mehmed nâm Abdullah'ın verâseti zevce-i metrûkesi Hanife bint-i Halil ile sülbiye-i sagîre kızları Şerîfe ve Aîşe ve er karındaşı Halil bin el-merkûma münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrân-ı mezbûrânın rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevruslarını hıfz ve hırasete ve tefsıye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer'den vasiye nasb olunan anaları mezbûre Münîfe ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'ıyye tevzî' ve taksîm olunan merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur.

Fi: 27 C. sene 58

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrda vâki' menzilden nısf hisse kıymeti	1 bâb	1150	
Döşek, yorgan	1-3	116	
Köhne kilim	2	20	
Yan minder, sagîr minder	1-1	50	
Giyim elbisesi		61	
Evâni-i nühâsiye	10,5 kıyye	120	
Yekûn		1515	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffa-i mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		41	
Resm-i kısmet-i adi ve kaydiyesi		40	
Mihr-i mü'eccele-i müsbit li'z-zevceti'l-mezbûre bi-şehâdet-i Hüseyin bin Mehmed ve Hacı oğlu Osman gıbbü't-tahlîf		275	
Deyn-i müsbit-i Yar Ahmed mahallesinden Mustafa bin Salih bi-şehâdet-i Süleyman Osman bin Yakub ve Mehmed bin Mustafa gıbbü't-tahlîf		100	
Deyn-i müsbit-i Çatal Çataloğlu İsmail bi-Yusuf ... ¹⁵⁶ ibn-i Mehmed ve Mehmed bin Ali gıbbü't-tahlîf		100	
Deyn-i müsbit-i Kavas oğlu İbrahim bi-şehâdet-i Kavas Mustafa ibn-i Abdurrahman ve Manav Süleyman bin Mahmud gıbbü't-tahlîf		100	
Deyn-i müsbit-i Balkıs oğlu Abacı Agob zimmi bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûran		50	
Deyn-i müsbit-i Harason Oğlu Kısar Bi-Şehâdet-i Sarraç Halil bin Mustafa ve Hacı		275	

¹⁵⁶ Bir kelime okunamadı

Osman bin Ahmed			
Deyn-i müsbit-i Kabe mescit mahallesi cami'-i şerîfin nukûd-ı mevkûfesinin mahalle-i mezbûr muhtarı Duhancı Emin Ağa bâ-temessük bi-şehâdet-i bakkal İbrahim Ağa ve Tatar-oğlu Abdullah Ağa bin Hasan gıbbü't-tahlîf		50	
Deyn-i müsbit-i merkûm Tatar oğlu Abdullah bi-şehâdet-i ... ¹⁵⁷ başı oğlu İbrahim ve kahveci Mehmed bin Mustafa gıbbü't-tahlîf		59	
Deyn-i müsbit-i zevce-i mezbûre Münîfe bint-i Halil bi-şehâdet-i Hasan Bin Halil ve Halil bin Mehmed gıbbü't-tahlîf		250	
Deyn-i müsbit-i Merkûm El-Hac Hasan Bin Halil Bi-Şehâdet-i Hasan Bin Halil Ve Hafız İbrahim bin Süleyman gıbbü't-tahlîf		200	
Deyn-i müsbit-i Kavas oğlu Şerîf Mehmed bi-şehâdet-i İbrahim bin Hüseyin ve Eskici Hasan bin Ali gıbbü't-tahlîf		100	
Düyûn		1515	
Mâl-ı mevcûd		1515	

[s. 81/2]

Arap Hacı Mehmed'in defter kaydı

Fi'l-asıl Musul'dan olup medîne-i Tokad'da Melik Danişmend mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem fevt olan Arap Hacı Muhammet bin Abdullah nam müteveffânın verâseti zevceteyn-i metrûketeyni Hüsne bint-i Muhammed ve Hanife bint-i Abdullah ile sûlbiye-i sagîre kızı Fatma ve sûlb-i Sagîr oğlu İsmail'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyan olduktan sonra sagîrân-ı mezbûrânın rûşt-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunan anaları mezbûre Hüsne ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun

¹⁵⁷ Bir kelime okunamadı

terekeşi defteridir ki ber vech-i atı zıkr olunur. Hurrire fı'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	200	
Müsta'mel döşek	1	45	
Köhne Cenik kilim	1	20	
Diğer müsta'mel kilim	1	30	
Çit yüzlü yastık	3	20	
Köhne yatak, şalvar	1	10	
Köhne sagîr fes	11	3	
Müsta'mel beyaz libâde	11	15	
Köhne kısa entari	1	5	
Müsta'mel kebîr fes	3	45	
Kutnu entari, işlik	1-1	100	
Köhne nefes entari	1	15	
işlemeli makreme	1	3	
işlemeli peşkir	1	3	
köhne kuşak	1	10	
Def'a cedid kebîr fes	1	40	
Şam'dan	2	5	
Sağır, kebîr cezve	1-1	5	
Evâni-i nühâsiye	20 kıyye	200	
Hınta	4 rubla'	28	
Bulgur	4 rubla'	32	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		22	
Der-zimmet-i Ahın karyesi imamı Mehmed Efendi bâ-temessük		49	
Der-zimmet-i Pazar karyeli Osman bâ-temessük		60	
Der-zimmet-i karye-i mezbûrda Ali zevcesi Hatice		380	
Der-zimmet-i karye-i mezbûrda Kasap oğlu		53	

Mehmed bâ-temessük			
Çeyrek karyesinde alacağı		175	
Der-zimmet-i Çiflikli Emir oğlu Mustafa bâ-temessük		113	
Der-zimmet-i Pazarlı Ağzı eğri Ömer		40	
Der-zimmet-i Kalecik karyeli Kürt Halil		110	
Der-zimmet-i Abdurrazzak Ağa		160	
Der-zimmet-i Dere karyeli Pazarcı oğlu İbrahim		91,5	
Der-zimmet-i Dere köylü Güpüç Recep		72	
Der-zimmet-i Pazarlı Oduncu Ali		77	
Der-zimmet-i Karaevli karyeli İbrahim		100	
Der-zimmet-i Cin Hüseyin		10	
Der-zimmet-i Tosun oğlu Oduncu Ömer		20	
Der-zimmet-i Kara Öğün karyeli Bektaş		11	
Der-zimmet-i karye-i mezbûrda İmamoğlu Ehli		17	
Der-zimmet-i İbâd oğlu Ahmed		131	
Der-zimmet-i Gedik Ahmed Ağa		60	
Der-zimmet-i Katırcı Mehmed defter		9	
Der-zimmet-i Oduncu Ahmed		12,5	
Der-zimmet-i Latif-Zâde teb'ası Ali bâ-defter		17	
Der-zimmet-i Kahveci Hacı İbrahim		17	
Der-zimmet-i Pazar karyesi Acur oğlu Hasan		85	
Der-zimmet-i karye-i pazar Tosunoğlu Osman Ağa		24	
Der-zimmet-i Erkilet karyesinde Kenan Osman Ağa		19	
Der-zimmet-i karye-i mezkûrda ekşici Derviş		45	
Der-zimmet-i Karaöğü karyeli Hasan oğlu Mehmed		55	
Der-zimmet-i Ebubekir Ağa'nın oğlu Seyyid Hüseyin		4	
Musa Kavvas		5	
Der-zimmet-i Emir Seyyid Mustafa ve Hüseyin		40	

Ağa			
Der-zimmet-i amcaları Hüseyin		58	
Der-zimmet-i Davut oğlu İbrahim		80	
Karye-i mezbûrda Cin Bekir'de		60	
Der-zimmet-i Memiş oğlu Kel Hasan		23	
Der-zimmet-i Dere köylü Halil Ağa'nın zevcesi		99	
Der-zimmet-i karye-i mezbûrda Kamber oğlu Halil		5	
Der-zimmet-i Kahveci Tiryaki oğlu Mahmut		13	
Der-zimmet-i Kahveci Hasan Ağa		8	
Der-zimmet-i Kasap Mustafa		11	
Der-zimmet-i Pazarlı oğlu Ebubekir		100	
Der-zimmet-i İslambollu Hatice Hatun		22,5	
Der-zimmet-i Karaevli karyeli Kürt Halil		150	
Bâ-defteri zimem-i nâsda olan alacağı		327,5	
Yekün		3880	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		86,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		102,5	
Yekün		189	
Sahhü'l-bâkî li-taksîm beyne'l-verese		3691	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûre Hüsne	230	
Hisse-i zevce-i mezbûre Hanife	230	
Hisse-i bintü'l-mezbûre	1076	
Hisse-i ibnü'l-merkûm	2153	

[s. 83/1]

Devletlü Sadullah hazretlerinin buyuruldu emri

Mefâhirü'l-kuzzât ve'l-hükkâm me'adinü'l-fezâ'il ve'l-keîâm Trabzon'dan Bağdâd'a varınca esnâ-yı râhda vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbın zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân ve vucûh-ı memleket zîde kadruhum tevki'-i refi'-i

hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki müşîrân-ı izâmından olup ba'zı mehâm-ı saltanat-ı seniyyem zımnında bu def'a muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere Bağdâd cânibine me'mûr ve ta'yîn kılınan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i mufahhâm nizâmü'l-âlem vezirim Sa'dullah Paşa edamallahu te'âlâ iclâlühü Der-sa'adet'imden bahren Trabzon iskelesine azîmet eylemiş olacağından nâşi siz ki mûmâ-ileyhimsiz Trabzon'dan Bağdâd'a varınca her kangınızın zîr-i idârenizde kâ'in mahallerde dâhil olursa hakkında merâsim-i hürmet ve ri'âyet icrâ ve iktizâ eden me'kûlât ve hayvanât akçesi ile tedarik ve ita' olunarak müreffehen ve müsterihen savb-ı me'mûre imrârı husûsuna ihtimam ve dikkat eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan mahsûs işbu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur imdi ma'lûmunuz oldukça ber minvâl-i muharrer amel ve harekete mübâderet ve hilâfından tevakki ve mücânebet ve muba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sadır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin manzûm-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fî avâhiri şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 27 C. sene 58

[s. 83/2]

Timarlıların me'mûriyete i'sal olunmak hakkında vurûd eden buyuruldu-yı devletlü Sa'id paşa

Şerâyi'-şîâr Tokad ve Niksar nâ'ibleri faziletlü dirâyetli efendiler zîde ilmühüm ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdürleri izzetlü ağalar zîde kadruhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ve vucûh-ı memleket ve iş erleri izzetlü Ağalar zîde makadihüm inhâ olunur ki bu def'a İranlı tarafından hilâf-ı ahd memâlik-i mahrûse-i şâhâne hakkında ba'zı mu'amele tecâvüziye vukû'u cihetiyle Bağdâd-ı behist-abâd vâli devletlü Mehmed Necib Paşa hazretlerinin ma'iyeti vâlâlarından mikdâr-ı vâfi asâkin vücûdu lâzimededen olmağla Sivas'ın oldukça Bağdâd'a kurbiyeti derkâr bulunmuş mülâbesesi Sivas eyâletinden müretteb timârlı süvârî asâkir-i muntazama-i şâhâne ikinci alayı mîralayları sahâbeti ile vâli-yi müşârün-ileyh hazretleri ma'iyetine me'mûriyet-i irâde-i hazret-i padişâhi ta'alluku ile ol bâbda tarafımıza hitaben bir kıt'a fermân-ı celîlü'ş-şan mehâbet efzâ-yı sahîfe-i sudûr etmiş cümle ümerâ ve zâbitân askeriye mahzarında feth ve tertîb ile merasimi inkiyâd ve mutâva'atı ba'de'l-edâ tarafımızdan ve mîralay-ı

mûmâ-ileyh cânibinden tarâf tarâf me'mûrlar neşr ve irsâl olunduğu misillü emr-i âlî-i mezkûrun mûmza sûreti merkûbesi ile elviye-i merkûme asâkirinin celb ve ihrâcına me'mûren ol tarafa ba'is ve isra kılınmak ve keyfiyet ol havâlide bulunan zâbitân-ı askeriye dahi mîralay-ı mûmâ-ileyh cânibinden yazılmış olmağın imdi siz ki muhatabun mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet sûret-i celîle-i emr-i âlî me'âl-i cemîlesinden dahi ma'lûm-ı dirâyetiniz oldukta alay-ı mezkûr zâbitân ve neferâtından elviye-i merkûm kazâlarında her ne mikdâr asâkir varsa bir neferi geriye bırakılmayarak ve şöyle böyle diyerek imrâr ve ikâmete dikkat olunmayarak cümleten celb ve ictimaları ile bir ayak evvelce bu tarafta i'zam ve esbâbları husûsuna bi'l-vücûh mezîd i'tinâ ve gayret ve hîn-i kaydında bulunub el-haletü'l-hazihi tuvân ve işkence sezâ olanlar dahi terfîk ve tahkîk ve mu'ayene olunarak anların dahi beraberce îsâl ve irsâllerine nazar-ı ihtimâm ve gayret olunmak ber mantûk-i fermân-ı âlî divân-ı eyâlet Sivas ve evliye-i Amasya ve Divriği'nden işbu buyuruldu tahrîr ve isdâr ve tesyâr kılınmıştır bimennihi te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere ber mûceb-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfını tecvizden tehâşi ve müba'adet eyleyesiz.

Fi: 7 C. sene 58

[s. 83/3]

Kalburoğlu Osib iltizamına dair buyuruldu

Şerâyi'-şiâr Tokad kadısı faziletlü efendi ve kâ'imakâm izzetlü Mehmed Ağa inhâ olunur ki ber mûceb-i ta'limât-ı seniyye medîne-i Tokad'da kâ'in boyahâne ve tahmis ve nühâs gümrük ve cihâdiye rûsûmu işbu elli sekiz senesi martı ibtidâsından şubatı gâyetine kadar zabt idâresi ve bi'l-müzâyede karar kıldığı üzere kırk sekizbin guruş boyahâne ve on yedi bin guruş nühâs gümrüğü ve cihâdiye rûsûmu cem'an doksan altı bin beş yüz guruş bedel-i maktû' ile tâlibi olan darende buyuruldu Hoca Osib cenâblarına deruhte ve tefviz kılınmış ve tekâsid mu'ayyenesi ile bedel-i maktû'u edâya müte'ahhid senedi alınmış olmakla zikrolunan boyahâne ve tahmishâne ve nühâs gümrük ve cihâdiye rûsûmu sene-i merkûm mart ibtidâsından şubatı gâyetine kadar ber vech-i sâbık nizâmı ve ta'rifesi vech ile mersûmun tarafından zabt ve idâre olunub nizâmını mügâyir ve ta'rife-i seniyyeyi münâfî bir kimesne tarafından harekat ve muhâlefet sûretleri zuhûra getirilmemek ve tahmis hânesinde câri olan yed-i vâhid usûlünün kâmilten icrâsına mübâderet olunmak ve sen ki müte'ahhid-i mersûmesin ber vech-i sâbık hüsnü idâresiyle bedel-i maktû'u vakt ve zamanında te'diye ve nizâm ve

tar'ifesine mugâyir hareket vukû' a getirmemek için zabt ve rabtını hâvî işbu buyuruldu tahrîr ve i'tâ olunmuştur.

Fi: 3 S. sene 58 Fi: 3 B. sene 58

Mûcebince ...¹⁵⁸ Veliyyüddin Efendi hazretlerinin işbu buyuruldu bâlâda bast ve beyân olduğu vecih ile rusûm-ı mezkûre sene-i merkûmeye mahsûben nizâmı üzere bi'l-müzâyede karar ile doksan altı bin beş yüz gurus bedel-i maktû' ile mersûma ihâle olunmuş ve şerâit-i lâzime derci ve bedel-i mezbûru vakt-i tekasitinde tamamen te'diye edeceği beyânla yedinden kavî sened ahz kılınmış olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh ve tahrîr kılınmıştır.

[s. 83/4]

Gümrüğe dair devletlü Sa'id paşa tarafından vürûd eden buyuruldu.

Şerâyi'-şîâr Tokad nâ'ibi semâhatlü efendi zîde ilmuhu ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdürü sa'adettü ağa zîde kadruhu ve vucûh-ı memleket ve iş erleri izzetlü ağalar zîdet-memîkadirühüm inhâ olunur ki memâlik-i mahrûse-i şâhânede icrâsı karargîr olan gümrük rüsûmâtında ber mûceb-i ta'rife sûret-i tahsîli irâde-i âliye-i mülûkânem iktizâyı âlisinden olub şeref-sudûr eden emr ve ta'limât-ı sâmide mûnderic ve beyân buyurulduğu üzere kazâ-yı aherden gelip imdi vâki' olarak furûht olunan ve ticâret kasdı ile taşra gidüp ref'i vâki' olan kaffe-i emti'a ve eşyâ ve erzâktan ve zahâir-i sâ'ire mikyas olmayıp kazânızda hâsıl olub yine kazâ ve kurâlarınızdan furûht olunan hinta ve şa'ir vesâ'ireden ber mûceb-i ta'rife gümrük rüsûmatının tamâmen tahsili husûsan taraf tataf i'tihâ ve dikkat olunmak ve hilâf-ı irâde-i seniyye ve mugâyir-i ta'rife vaz' ve hâlât vukû'a getirilmeyip hiçbir vecihle kıylu kâl vâki' olmamak lâzımeden idüğü ma'lûm-ı dirâyet ...¹⁵⁹ oldukça ol bâbda şeref-sudûr olub sûret-i merkûbesi iadenizde bulunan emr-i şerîf ve ta'rife ve ta'limâtta ne vecihle irâde ve iş'âr buyurulmuş ise harf be-harf mutâla'a ve tezekkür kazânızda iktizâsını bi'l-icrâ icâb eden rüsûmât gümrüğü mahallerinden bi't-tevcih me'mûrlarına i'tâyâ mübâderet ve bu husûsda edna rütbe kıylû kâl tkevvün ettirilmesi câ'iz olmadığı misillü ruhsât ve cevâz verenler hakkında dahi te'dîbât-ı mukteziyenin icrâsına ihmâl olunmayacağından bâlâda beyân ve işâr kılındığı vecihle taşradan gelip pazar yerinde furûht ve taşraya yani ticâret kasdı ile kazâ-i ahere gidip vâki' olan emti'a ve eşyâ ve erzâk ve zahâ'ireden ber mûceb-i emr-i

¹⁵⁸ Bir kelime okunamadı

¹⁵⁹ Bir kelime okunamadı

âli ve ta'rif-i resm-i gümrük istihsâli husûsuna mübâderet ve hilâfını bi't-tecviz mütedil ve mu'ateb olmaktan gâyetü'l-gâye müba'adet eylemeniz bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas ve Amasya ve Divriği'den işbu buyuruldu tahrîr ve edâ ile tesyîr olunmuştur bi mennihi te'âlâ vusûlunda ber müceb-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfından mücânebet eyleyesiz.

Fi: 2 B. sene 58 Fi: 7 B. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 84/1]

Hanife bint-i Osman'ın defteri

Medîne-i Tokad'da Çehkanlı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hanife bint-i Osman nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Musa bin Ömer ile li-ümm er karındaşları Süleyman ve gâ'ibü ani'd-diyar Ali ve kız karındaşı Aişe bint-i Osman ve li-ebeveyn er karındaşları İsmail ve Mehmed ve kız karındaşı Hafize'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' ve verese-i mezbûrun iltimâsları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyeye tevzî ve taksîm olunan müteveffiyeye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Çit yüzölçü döşek, yastık, Pupla, yorgan	1-1-1-1	70	
Müsta'mel kilim	1	15	
Müsta'mel burma sagîri entari	1	35	
Müsta'mel sevâyî entari	1	110	
Sırmalıca kadife salta	1	50	
Çit zenne şalvarı	1	15	
Müsta'mel İngiliz şalı	1	45	
Müsta'mel çiçekli bohça	1	5	
Müsta'mel ipekli bürük	1	15	
Hamam takımı, işlemeli havlu, müsta'mel seccâde, çiçekli bohça	1-1-2-1	60	
İplik peşkir	2	6	
Müsta'mel ipek gömlek	2	12	

Yazma, çit dülbent	1-1	15	
Yeşil tahta sandık	1	20	
Mir'at	1	12	
Alın altını beşerlik	20	200	
Der-zimmet-i mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Musa Ağa		250	
Yekün		935	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfin masrâfı		192	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		25	
Yekün		218	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		717	

Hisse		Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc		358	
Hisse-i ahi'l-ümm		79	
Hisse-i ahi'l-ümm		79	
Hisse-i ühtü'l-ümm		79	
Hisse-i ahi lehüma		47	
Hisse-i ahi lehüma		47	
Hisse-i Üht-lehüma		23	

[s. 84/2]

Abacı Ebubekir Ağa'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abacı Ebubekir Ağa bin Mehmed nâm müteveffânın zevce-i metrûkesi Fatıma bint-i Osman ile kızı Münîfe ve sûlb-i kebîr oğlu Mehmed ve sagîr oğlu İbrahim'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i merkûmun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü'yete kibel-i şer'den vasi nasb olunan anası mezbûr Fatıma ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzi' ve taksîm olunan merkûmun terekesi

defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri Recebi'l-fert li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Kelâm-ı kadîm	1 cild	300	
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden hisse kıymeti	1 bâb	500	
Kebîr oda takımı, yan minderi, mai yüzlü yastık, mak'at	1-1-1-1	1500	
Def'a Güzelaşçı mahallesinde rub' hisse kıymeti	1 bâb	100	
Müsta'mel çit yüzlü yorgan	1	50	
Müsta'mel kilim	1	50	
Çit yüzlü minder, sagîr minder	6-3	35	
Yağ mumu	4 batman	120	
Def'a müsta'mel çit yüzlü yorgan	3	100	
Dimi ve çit yüzlü döşek	2	50	
Müsta'mel kaliçe seccâde	2	60	
Müsta'mel kaliçe çul, kilim	2-2	50	
Müsta'mel def'a kilim	1	40	
Def'a kilim	1	40	
Şâli yüzlü kürk	1	30	
Giyim elbisesi		100	
Tüfenk	1	100	
Def'a kilim ve Tüylüce	1-2	90	
Sîmlice kılıç	1 kabza	250	
Sarı pala	1 kabza	30	
Kara sabun	9 kıyye	45	
Kahve	2 kıyye	20	
Kahve takımı	9	50	
Su takımı, duhan çubuğu	2-6	50	
Duhan tablası	1	40	
Nühâs leğen ma'a ibrik	1-1	40	

Havan ma‘a el ... ¹⁶⁰		1	
Çamaşır kazganı ve leğen	1-1	120	
Sagır ve orta şam‘dan	3-1	20	
Kereste kıymeti		400	
Nühâs mangal	1	40	
El ibriği ma‘a su tası	1-1	30	
Mevcûd tahta	3	40	
Evâni-i nühâsiye	7 kıyye	800	
Kiler takımı ve hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		600	
<i>Müteveffâ-yı mezbûrun taşhan dükkân derûnunda olan eşyâsı</i>			
Bayağı aba	90 top	9000	
Kara dere abası	30 top	150	
Kaban	6	30	
Urgan	1 top	20	
Altın hatem	1	20	
Talaştır kaytan malı ve ... ¹⁶¹	5 top	350	
Def‘a fistan	3 top	30	
Mâi fistan	50	40	
Sarı takım tabanca	1 çift	50	
Çuha parçası		50	
Sa‘at	1	50	
Gül yağı şişesi	9	250	
Enfiye ber vech-i tahmin		150	
Tesbih , deva-i misk	1-1kutu	20	
Şem‘-i asel	3	45	
Rumelinin kalude kaytanı	Fi: 5/695 salkum	625	
Siyah kızıl kaytan	100 salkum	150	

¹⁶⁰ Bir kelime okunamadı

¹⁶¹ Bir kelime okunamadı

Mai siyah abalı	17 top	2125	
Kara dere abası	12 top	600	
Elvân aba	8 top	150	
Makrat	1	20	
Cedîd kilim	2	200	
Der-zimmet-i müfti katibi karındaşı Abdullah		30	
Turuşun oğlu Mehmed Ağa'da olan sermâyesi		6000	
Der-zimmet-i Baş katip Şerîf Efendi		4343	
Der-zimmet-i Kara Musa Salih		450	
Der-zimmet-i Cafer oğlu Mehmed		185	
Der-zimmet-i Atûfetlû Ebubekir Ağa		120	
Der-zimmet-i İmaretcî zâde Hafız		70	
Der-zimmet-i Hacı Nakib oğlu Mehmed Ağa		343	
Der-zimmet-i Manav Halil		109	
Der-zimmet-i müteveffânın damadı Behcet Bey		515	
Der-zimmet-i Pastırmacı oğlu Ahmed Ağa		500	
Der-zimmet-i Taşhan önünde manav Mehmed Ağa		990	
Der-zimmet-i Pempeci Mardros		2950	
Şeriki Kırkor zimmetinde olan sermâyesi		7225	
Def'a Der-zimmet-i Baş efendi		2340	
Taşhanda mevcûd pirinç	545 batman	5435	
Turşu oğlu Mehmed ve Arakil'de olan sermâyesi		1000	
Def'a Turşu oğlu Mehmed ile olan şirketlerinde husûle gelen ticâret hissesi		1214	
Def'a turşu oğlu Mehmed ile kav ticâretinden baki matlûbu		338	
Nakd-i mevcûd beşlik ve altılık ve rub' beyaz akçe		15950	
Altın		384	
Def'a ortağı zimminin odasından çıkan nakid akçesi		140,5	
Yekûn		73981	

Minhâ'l-ihracât	Mikdâr	Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn ve termim-i kabir masrâfı		600	
Resm-i kısmet-i âdi		1858	
Kaydiye		148	
Tatar Hacı mahallesinde nukûd-ı mevkufesinden deyn-i müsbit bi-şehâdeti Hüsetin bin Ali be Benderli oğlu Ali der-mahalleri Güzelaşçı gıbbü't-tahlîf		6109	
Yekûn		8715	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		65266	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	8158	30
Hisse-i bint	11421	66
Hisse-i ibn	22843	12
Hisse-i ibn	22843	12
Meblağü'l-bâkî	—	1

[s. 85/1]

Merkûm Bekir Ağa'nın diğer defteri

Tereke-i müteveffâ-yı merkûm tahrîr ve taksim ve temhîr olunduktan sonra verese-i kibâr-ı merkûmânın birbirlerinden bâ-da'va zâhire ihrâç olunarak terkîm ve beyne'l-verese ala mâ-farazallahu te'âlâ taksîm olunan mezbûrun sonradan zuhûr eden defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min şehri Recebi'l-mücerreb li-sene semân va hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Der-zimmet-i mezbûr han müste'cirlerinden altı aylık oda kirâsı		928	
Def'a menzil-i mezkûrdan olan hisse		1000	
Şam'dan	1	35	
Altın bilezik nısfı	29.5	1475	

Altın burma	1-50	1400	
Mevcûd tahta	630	500	
Evâni-i nühâsiye	241 kıyye	552	
Eskir kebîr	8 batman	183	
Çatal başı kanca	72	73	
Hinta	1,5 kile	150	
Tavan kiremidi	2000	100	
Der-zimmet-i Demirci Ömer		24	
Der-zimmet-i Kasap İsmail		50	
Yekûn		6470	
Resm-i kısmet-i âdi		170	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		6300	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevceti'l-mezbûre	787	
Hisse-i bintü'l-mezbûre	1102	
Hisse-i ibnü'l-mezbûre	2025	
Hisse-i ibnü'l-mezbûre	2025	

[s. 85/2]

Rukiye bint-i Ömer'in defteri

Medîne-i Tokad'da İsa Fakih mahallesinde sâkine iken bundan akdem fevt olan Rukiye bint-i Ömer nâm müteveffîyenin verâseti zevc-i metrûku Mehmed bin İbrahim ile anasının kız karındaşı Fatma'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Beyaz döşek, köhne çit yüzölçü yorgan, pupla, yastık, çarşaf		60	
Kilim		25	

Müsta‘mel şeytan bezi entari, çit işlik, şalvar		20	
Müsta‘mel bürük		10	
Köhne gömlek		5	
Köhne hamam takımı		15	
Tarak		20	
Evâni-i nühâsiye		145	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		17	
Der-zimmet-i Terzi Mustafa		143	
Der-zimmet-i bağ parasından bâki eski Çorbacı oğlu		170	
Der-zimmet-i mehr-i mü‘eccele-i zevce-i mezbûr		12,5	
Yekün		632	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfîn masrâfı		61	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		17	
Yekün		78	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		554	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	277	
Hisse-i ümmü‘l-uh	277	

[s. 86/1]

Bedesten şeyhi Emin Ağa’nın gurama defteri

Medîne-i Tokad’da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bedastan şeyhi Es-Seyyid Ahmed Ağa ibn-i Salih Ağa nâm müteveffânın verasati zevce-i metrûkesi Hamide bint-i Mehmed ile sülbiye-i kebîre kızı Nazo ve oğlunun kızı Munise’ye münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra ashâb-ı düyûn ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ ile terekisi tahrîr ve sûk-i sultanîde ba‘de‘l-müzâyede esmân misilleri ile bey‘ ve ashâbı garîme taksim olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekisinin defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur . Hurrîre fi‘l-yevmi‘l-hamîs ısrîn min şehri Recebi‘l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
En'âm-ı şerîf		25	
Mahale-i mezbûrede vâki' menzil kıymeti	1 kıt'a	2650	
Ambar kıymeti		35	
Müsta'mel minder		30	
Köhne libâde		7	
Def'a yer minderi		39	
Köhne kebîr sagîr minder		31	
Yan minderi		27	
Def'a yan minderi		28	
Müsta'mel yastık		33	
Keçe		5,5	
Çuha parçaları		67	
Hurda nargile		24,5	
Kılıç kabzası		68	
Silahlık		13	
Cedîd mısır hasırı		80	
Köhne duhan çıbıkları		19	
Fincan takımı		35	
El leğeni ve ibrik		35	
Çamaşur kazganı		69	
Çamaşur leğeni		147	
Şam'dan		27	
Havan ma'a el		12	
Nühâs mangalı		78	
Cezve		6	
Furûht olunan eşyâ		315	
Furûht olunan nühâs-ı edâvât		374	
Der-zimmet-i Fiskeli Himmet oğlu Hüseyin ve Hasan bâ-temessük		120	
Yekün		4401	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		160	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		116	
Dellâliye ve hamâliye ve guruşda birer paraden resm-i mîrî ve resm-i adi ve masârîf sâ'iresi		355	
Yekûn		631	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-gurama		3770	

Deyn	Gurema	Angurema	Mebla'
Deyn-i müsbit-i Hafidesi Sagîre Munise Bi-Şehâdet-İ Hacı Mustafa bin Ali Ve Hasan Efendi gıbbü't-tahlîf	2665	2121	104
Deyn-i müsbit-i Gümüşaneli Ali Efendi bi-şehâdet-i Hacı Osman oğlu Hüseyin bin Ahmed gıbbü't-tahlîf	1490	1186	40
Deyn-i müsbit-i Mehmed Baran bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûran gıbbü't-tahlîf	91	72	54
Deyn-i müsbit-i Hafaf Hasan Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûran gıbbü't-tahlîf	15	11	114
Deyn-i müsbit-i Tütüncü Efendi Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûran gıbbü't-tahlîf	20	15	110
Deyn-i müsbit-i Damadı Hacı İsa bey bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûran gıbbü't-tahlîf	135	107	58
mihr-i mü'eccel müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre bi-şehâdet-i Hüseyin Ağa ve Ali Efendi gıbbü't-tahlîf	300	238	103
Dükkan kirâsı	19	15	15
Cem'an Düyûn	4735	3765	598

[s. 87/1]

Ayşe Hatun'nun defteri

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Zimmi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Şifa nâm müteveffiyenin verâseti ve mahrem-i metrûku

gâ'ibü ani'd-diyar Ahmed bin Abdullah ile anası Şerîfe bint-i Osman ve sadr-i sagîr oğlu Hüseyin'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzi' ve taksim olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur.

Fi: 15 S. sene 58

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Kemer nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	600	
Döşek, yorgan, yastık	1-2-3-2	100	
Halebkarî kutnu döşek	1	40	
Müsta'mel simli entari	1	100	
Müsta'mel zenne şalvarı	1	25	
Müsta'mel çekme ipeği bürük		25	
Müsta'mel ipekli gömlek	2	20	
Şalî kuşak	1	35	
Müsta'mel işlemeli uçkur	6	20	
İşlemeli makreme, bohça	2-1	25	
Gögnül gömlek	1	20	
Hamam takımı		25	
Müsta'mel yazma cübbe	2	20	
Şamkâri cedid kutnu entari	1	80	
Def'a müsta'mel bürük	1	15	
Müsta'mel salta	1	40	
Mevcûd rub'îye altını	20	180	
Yekün		1370	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrun Techiz ve tekfîn masrâfı		300	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		35,5	
Yekün		335,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1035	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevc	258	60
Hisse-i ümm	172	40
Hisse-i ibn	603	90

[s. 87/2]

Şerîfe'nin kaydı

Ba‘dehu ümmü’l-mezbûre Şerîfe bint-i Osman dahi fevt olmakla hisse-i verâseti kızının oğlu sagîr-i merkûm Hüseyin’e münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû‘yete kibel-i şer‘den vasi nasb olunan akrabasından Hacı İbrahim Efendi-zade Abdullah ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farîzâtî’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffîye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber vech-i atı zikr olunur.

Fi: 15 B. Sene 58

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Köhne cübbe, şal simli entari	1-1	40	
Köhne çit şalvar, gömleklik	1-1	25	
Gerdanlık kabaresi, İstanbul bütünü, mısır bütünü mahmudiye rub‘iyesi	15-1-1	220	
Altın hatem	1	10	
İncili küpe	1	160	
Sîm kutu	1	15	
Köhne yorgan	1	20	
Sagîr kilim	1	20	
Köhne çuval çul	1	5	
Köhne kilim	2	10	
Billur, fîncan, sarı zarf, ma‘a tepsi	1-8-9-1	20	
Köhne harar tüylüce	1-1	10	
Müsta‘mel dolama peşkir	1	5	
Döşek yünü	4 batman	40	
Yorgan yüzü, köhne çarşaf, cedid bohça, köhne	1-1-1	30	

bürük derûnunda çal çaput	1-1		
Köhne mitil	1	5	
Sagîr kilim	2	3	
Tarak ve sim makreme maa sürme	1-1	50	
Der-zimmet-i nişancı Osman bâ-temessük		910	
Nakd der-kise		36	
Sagîr ve kebîr köşe ve hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		35	
Akdemce müteveffîye olan kızı Aişe'den müntakıl bir vech-i bâlâ hisse-i irsiyyesi		172,5	
Yekûn		2017,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfîn masrâfı		111,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		53,5	
Yekûn		165	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1852,5	

Yalnız bin sekiz yüz elli iki buçuk gıbbü't-tahlîf

[s. 87/3]

Aluçoğlu Sagîr Ömer'in defteri

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem tarîk-i hicazda fevt olan Alıç oğlu El-Hac Salih bin Ömer nâm müteveffânın sûlb-i sagîr oğlu Ömer'in bâ-hüccet-i şer'îyye vasiye-i mensubesi olan ammetesi Fatma Hatun'un umûr-ı vesâyetinden istîfâsını mebnî Medîne-i merkûm ahâlilerinden İshak Ağa ibn-i Emin ve Mustafa bin Hasan nâm kimesneler kefâletleri ile müceddeden vasiye nasb olan sagîr-i merkûmun vâlidesi Aişe bint-i Mehmed nâm hatun ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile vasiye-i sâbıkanın kaffe-i muhasebesi rü'yet ve masârıfat-ı sahîhası gösterilerek müceddeden terkîm ve vasiye-i mezbûre yedîne teslîm olunan sagîr-i merkûmun emvâl defteridir ki zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi's-sabi min şehri Recebil-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Hâkim-i Esbak Mehmed Arif Efendi'nin imzası ile mûmza ve hatemi ile muhtum bir kî't'a defter mûcebince vasiyeti sâbika-yı mezbûrenin yedîne teslim olunmuş olan eşyâ ve nukûd ve zimemâtın yekûnu	17662 guruş
Sagîr-i merkûmun nukûdu mevcudundan beş sene zarfında husûle gelen nemâsı	587,5 guruş
Beş senede husûle gelen kirâları	1300 guruş
Beş senelik dükkan kirâları	132 guruş
Toplam	19681,5 guruş

Sagîr-i merkûmun ba hüccet-i şer'îyye beher-yevm ikişer guruştan beş senelik nafakasından bi'l-musaliha karar verilen	19681,5 2500 - 17181,5 guruş
Sagîr-i merkûmun menzil dükkanlarının ta'mîr ve termîm masârifatı minhâ	17181,5 1200 - 15981,5 guruş
Li-ecli'l-muhasebe mahkemeye verilmiş olan minhâ	15981,5 442,5 - 15539 guruş

[s. 88/1]

Ber-mûceb-i defter-i mezkûr mevcûd olarak vasiyet-i lahikâ-yı mezbûre Aişe'ye teslim olunan eşyâ ve zimemât ve emlâk-i sâ'irenin kıymet ve keminelerini mübeyyin ber-vech-i ati esamileridir ki zikr olunur.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
En'âm-ı şerîf ve ... ¹⁶² nâme	2 cilt	15	
Soğuk Pınar mahallesinde vâki' menzil ma'a hadîka	1 bâb	3500	

¹⁶² Bir kelime okunamadı

hissesi			
Diğer Çay-ı Müslim mahallesinde vâki' menzil ma'a hadîka hissesi		5000	
Meydan nâm mahalde vâki' eskici dükkânı		350	
Sipahi Pazarı nâm mahalde vâki' bir dükkân nısfı hissesi		200	
Yan minderi	2	80	
Müsta'mel yastık	6	90	
Müsta'mel döşek	2	60	
Yorgan, maa çit yüzlü	1-1	45	
Sofra bezi, dolama peşkir	1-1	10	
Köhne kaliçe	1	5	
Yorgan, yastık	1-1	80	
Yüzlü yastık, dastar kilim	1-1-1	40	
Def'a kilim	2	40	
Def'a yorgan döşek	1-1	30	
Köhne atlas dçşek	5-5	15	
Dimi döşek ve mak'at yüzü	1-1	20	
Beyaz bez hâlâbi, astar	5-5	15	
Piştov-ı Frenk, kılıç	1-1	20	
Tüfenk	1	20	
Kaytan	1	10	
Sagîr sandık, şam'dan	1	6	
Altın veznesi ve çekmece		5	
Havan maa el		15	
Çamaşır kazganı, leğen	1-15	255	
Kebîr nühâs sini	1	100	
Nühâs Kazgan, abdest leğeni	1-1	50	
Dezgâh	1	20	
Sarı zarf, fincan	1	8	
Nühâs kofa	1	5	

Evâni-i nühâsiye	62 kıyye	930	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		125	
Der-zimmet-i Demirci Hüseyin		100	
Der-zimmet-i Kadı vâkıflı Ebubekir		100	
Der-zimmet-i Fredökseli Deli Molla		100	
Der-zimmet-i Manav Hasan Salih		50	
Der-zimmet-i Semerci Mustafa		2260	
Der-zimmet-i Alıç oğlu		780	
Der-zimmet-i Omcacı Abdulkâdir		52	
Der-zimmet-i Bedirkaleli Molla Hüseyin		118	
Der-zimmet-i Serkiz kazâsından abdi dâ'i		112	
Bölük başı oğlu yediyle hicazda kalan zimem		250	
Kilim	1	80	
Nakd-i mevcûd		262	
Yekûn		15539	

Yalnız onbeşbin beşyüz otuz dokuz guruş gıbbü't-tahlif

[s. 88/2]

Gümrük Mübâyâ'ası

Teba'-yı devlet-i aliyyemden İslâm ve milleti sâ'ire tüccârının memâlik-i mahrûse-i şâhâne mahsûlünden mubaya'a edecekleri hâsılâtı eşyânın mahallerinde bâ'yî tarafından alınacak öşründen ma'ada dâhil-i mu'ahede olan Fransa ve İngiltere ve Acem ve Sardunya ve Prusya ve Danimarka ve İspanya ve Sicilyateyn ve Felemenk ve Belçika devletleri tüccârı haklarında müceddeden tanzim olunan ta'rifeye tatbikan amediye ve rûsûmât-ı sâ'ire be-her sene yüzde dokuz ve üç guruş reftiye alınarak ale'l-umûm yüzde on iki guruş resm-i gümrükleri müşterisi olan tüccârdan alınması bâ-irâde-i seniyye bu def'a karargâr olan nizâmından bulunmuş ise de iş bu amediye reftiye olarak alınacak yüzde oniki gümrük Der-sa'adet'e gelecek emti'a ve eşyâ müstesnâ olup yani Anadolu ve Rumilinde kâ'in kazâ ve kurâlarda vâsıl olup tüccârın bi'l-mubâyâ'a Der-sa'adet'e getirecekleri bi'l-ümle emti'a ve eşyâ ve erzâk her ne ise ancak o makûle Der-sa'adet'e gelecek eşyâdan mahallinde resm-i gümrük mûtâlebe olunmayub fakat mahallinde bulunan gümrükcü ma'rifeti ile Der-sa'adet'e getirecekleri eşyâ her ne ise doğru İstanbul'a getirmek üzere tüccârı küfelâyâ rabt ile isim ve şöhret ve eşyâsının cinsi ve

kemiyetini mübeyyin tüccârı yedlerine musahhah ilmühaber kâ'imesi i'tâsı ile îcâb eden resm-i gümrüğü Der-sa'adet'de tahsîl olunarak vusûlünü müş'ir Der-sa'adet gümrüğünden verilecek ilmühaberi kefile rabt olunduğu mahal gümrükcüsüne irâ'e etmesi ve ol vecihle bu taraftan alacağı ilmühaberi irâ'e edemez ise ol tâcirin İslambül'a getireceğim diyerek aldığı emti'a ve eşyâ her ne ise yüzde oniki hisâbı ile resm-i gümrüğünü kefilinden ol mahal gümrükcüsü alması ve ol mahal gümrüğü maktu'an ihâle olunmuş ise alınacak gümrük gümrükcüsüne a'id olub emânet olduğu halde mikdârı ile defterine kayd etmesi.

Dâhil-i mu'ahede olan düvel-i mütehâbe tüccârının memâlik-i mahrûse mahsûlünden mübâya'a edip yine memâlik-i mahrûse derûnunda sarf olunmak üzere furûht edecekleri emti'a ve eşyânın hîn-i iştirâ ve furûhtunda ahzı lâzım gelen rüsûmât-ı Devlet-i Aliyye'nin ticâret-i dâhiliyesi ile meşgûl olan Müslim ve re'âyâ tüccârı misillü edâ eylemeleri ve yine memâlik-i mahrûse mahsûlünden Frenkistan'a götürecekleri eşyânın yüzde dokuz amediyesini ta'rifesinde muharrer olduğu üzere tahsîs kılınan iskelelere tenzîlinde îfâ ve yüzde üç reftiyesini dahi sefâyine hîn-i tahmîlinde edâ eylemeleri mü'ahedelerinde mûnderiç ve mezkûr edüğüne ve Selanik ve İzmir ve Golos ve Kavâlâ ve Samsun ve Trabzon iskeleleri dahi Der-sa'adet misillü müstesnâ olduğuna binâen ta'dâd olunan iskelelere tenzîl olunacak emti'a ve eşyânın dahi resm-i gümrükleri mahallinde alunmayub vâsıl oldukları mezkûr iskelelerden ilmühaber getirmek üzere mahallinde bulunan gümrüğü ma'rifeti ile küfelâyâ rabt ile îcâb eden resm-i gümrükleri zikrolunan iskeleler gümrüklerinde tahsîl kılınması ve ba'zı hamli sakîl eşyânın mezkûr iskelelere naklinde usret ve su'ubet olduğu halde tüccârı tarafından sâlifü'z-zikr cesîm iskeleler gümrükleri tarafına bi'l-ihbâr ol iskeleler gümrükleri me'mûrları taraflarından me'zûnen civârı bulunan iskelelere tenzîl olunması.

[s. 89/1]

İş bu yüzde dokuz amediye üç reftiye bir mahalden diğer mahalle gelip ve gidecek memâlik-i mahrûse mahsûlüne münhasır ise de şimdilik Rusya Devleti ve dâhil-i mu'ahede olmayan sâ'ir düvel tüccârının derdest tanzîm olan ta'rifeleri tekmîline kadar bu makûle ta'rifeleri henüz karar bulmamış olan Rusya ve düvel-i sâ'ire tüccârının memâlik-i mahrûse mahsûlünden bi'l-mubâya'a diyârlarına irsâl eyledikleri

eşyâ için mu‘ahâdeleri vecihle kendüleri yalnız yüzde üç reftiye gümrüğü verecekleri ecilden bunların aldıkları eşyânın amediyesi yerine ol eşyânın rüsûmât-ı sâbkası ya‘ni ihtisâb vesâ‘iresi her ne ise evvel emirde bâyi‘i tarafından tamâmen alunub ve Frengistân mahsûlü olarak getirdikleri eşyâdan dahi ahidleri üzere kendüleri yalnız yüzde üç amediye vereceklerinden bunlardan dahi sâbıkada alına gelen rüsûmât müşterisinden alunub ancak Rusya tüccârı dahi yalnız ticâret-i dâhiliyeyi kabul etmiş olduğundan Rusya tüccârı ve teba‘asının memâlik-i mahrûse mahsûlünden aldıkları emti‘a ve eşyâ ve erzâkı diyarlarına götürmeyip yine memâlik-i mahrûse derûnunda bey‘ ve furûht ettikleri halde resm-i gümrükleri teba‘a-yı Devlet-i Aliye tüccârından alındığı misillü alınması.

Dâhil-i mu‘ahede olan düvel-i mütehâbe tüccârının kendi diyârları mahsûlünden getirdikleri eşyânın amedinde yüzde üç resm-i gümrük kadîm ve rüsûmât-ı sâ‘ire bedeli yüzde iki resm-i munzamı tahsîl birle ol eşyâ gümrükler tezâkiri ile her kimin yedlerinde bulunursa tezkiresinden ziyâde mâl zuhûr etmediği halde iktizâ-i mu‘ahede üzere asla bir mahalde resm-i gümrük ve nâm-ı aherle bir şey mutâlebe olunmaması .

Memâlik-i mahrûse derûnunda hâsıl olduğu mahalden taşraya çıkmayub yine beldesi derûnunda sarf ve furûht olunan emti‘a ve eşyâ ve erzâktan resm-i gümrük alınması lâzım gelmeyeceği ecilden ve fakat bu makûle eşyâdan sâbıkta alına geldiği rüsûmât-ı mukarraresi tahsîl olunması îcâb edeceği ve yine bir belde hâsıl olub yine ol belde derûnunda Pazar yerinde furûht olunacak eşyâ-yı cü‘ziyyeden gümrük alınmayub fakat ol eşyânın rüsûmât-ı atıkası her ne ise kadîmi vecihle alınması ve hinta ve şa‘ir buna mikyas olunmayarak beher hal ol belde derûnuna geldikte amed vâki‘ olacağı ve ol beldeden harice çıktıkta ticâret kasdiyle olarak reftiye vukû‘ bulacağı ecilden bunun resm-i gümrüğü alınmak iktizâ edeceğinden ve resm-i gümrükte ihtisâb ve rüsûmât vesâ‘ire dâhil olunacağından o makûle hinta ve şa‘irden resm-i gümrük alunub rüsûmât-ı sâ‘ire alınmaması .

Bu sûrette Der-sa‘adet’e gelecek ve zikrolunan iskelelere tenzîl olunacak ve gümrük mahallerinde bi’l-husûl yerinde sarf ve furûht ile rüsûmât-ı sâbıkaları alınacaklarından ma‘ada Anadolu ve Rumeli dâhilinde bulunan bi’l-cümle kazâlardan li-ecli’t-ticâre karîb ve ba‘id her bir mahalde giden ne makûle emti‘a ve eşyâ ve erzâk olursa olsun iş bu ta‘rife-i cedîdede muharrer olarak eşyâ bir mahalden bir mahalle

geldikte tüccârı yedinde geldiği mahalden gümrük tezkiresi olmadığı halde yüzde dokuz amediye ve ol eşyâ tekrar furûht ile taşra gittikte yüzde üç gurusı reftiye resm-i gümrükleri me'mûr bulunan gümrükcüleri tarafından tamamen alınıp evvelden beri alına geldiği vecih ile yüz gurusı resm-i gümrük alınan eşyâdan mine'l-kadîm mutâd olan on gurusı harcı dahi başkaca alınması.

İş bu ta'rifede münderic olmayan eşyâdan bir mahalle eşyâ geldikte resm-i gümrüğü ol mahallin râ'yicine tevfikân kıymet-i hakikiyesinden hisâb olunub ve lâkin kıymet takdîrinden dolayı gümrük me'mûrları ile mâl sahibi olan tüccâr beyinde mûnâza'a vâki' olursa def'an li'n-niza' şurût-ı gümrük üzere ancak mûnâza'aları eşyânın gümrüğü aynından alınması ve maktû' olmayan gümrüklerde aynî olarak alınacak eşyâ furûht birle esmânı ol eşyânın cinsi ve kıymet ve sâhibinin isim ve şöhrati ile hâsılât gümrük defterine sept ve kayıd olunarak keyfiyeti ber vech-i tafsîl şerh verilmesi.

Bir eşyâ ki taşradan gelmiş olup bulunduğu kazâ dâhilinde hâsıl olan yerli mâlî ve mahsûlû eşyânın mahâl-i sâ'ireye naklinde amediye ve reftiye yüzde on iki gurusı resm-i gümrüğü ve yüz gurusıta on gurusı harcı dahi başkaca alınacağı misillü eczâ-yı asliyesi dahi Frengistan'dan ve gerek memâlik-i mahrûsenin her ne mahallinden gelir ise gelsin mu'ahedede münderic olduğu vecih ile memâlik-i mahrûse işi ve kârı ta'bîr olunan eşyâdan ma'dûd olup her bir mahalde o makûle taşradan gelüb sûret-i mütenevvi'a ile işlenmiş ve hey'et-i asliyesinden tarz-ı âhere tahvîl ile amediye hükmü zâ'il olmuş ya'ni bir belde hâsıl olup aher beldeye gelerek ta'rifesi vecihle gümrüğü alınmış olan eşyâ o belde erbâb-ı sanâyi' ma'rifeti ile başka sûretde konularak ticâret zımnında aher mahalle çıkarıldıkta ol eşyâya esnâfkârî îtlâk olunacağından bu makûle kaffe-i emti'a ve eşyânın taşra hurucunda amediye ve reftiye olarak yüzde on iki gurusı resm-i gümrükleri def'aten ve harcı ma'an ahz olunması.

Bir kere îfası lâzım gelen amediye ve reftiye olarak bir kazâdan bi't-tahsîl âher kazâyâ nakîl ve tevsîl olunan eşyânın gittiği mahallinden tekrar resm-i gümrük mutalebesi ile tüccâra te'addi olunmamak için Der-sa'adet gümrüğünde tatbikleri zabten her bir mahallin gümrük me'mûrlarına gönderilmiş olan gümrük mührü ile bi't-temhir tüccârî yedlerine verilecek tezkirelerde eşyâyı meb'ûsenin amediye ve reftiye on iki

guruş hisâbı ile îcâb eden resm-i gümrükleri ahz olunduğu îzâhen zikir ve beyân kılınması.

Tüccârdan ba'zıları irtikâbından nâşi hileye sülûk ile tekrâr be-tekrâr ibrâz ve irâ'e etmemek için eşyâsını tekmîlen bey' ve furûht eyledikleri mahallerden tezkireleri tüccârı yedlerine bırakılmayıp me'mûrlar taraflarından bi'l-cümle tezkireler ahz-ı vesika olunması.

Bi'l-cümle gümrükler Der-sa'adet gümrüğüne merbût olmak ciheti ile her bir mahalde gümrüğe dâ'ir münâza'a vukû'unda ve müteferi'ât-ı gümrüğe mütedâ'ir husûsusatın iştibâh vukû'unda îcâb ve iktizâsı Der-sa'adet gümrüğünden sû'al ve istîzân kılınması.

Maktû' olmayan kâffe gümrükleri hâsılât Der-sa'adet gümrüğü defterlerine kayd ile senesi hitâmında muhâsebeleri bi'r-rü'ye mâliye hâzine-i celîlesine takdîm olunacak icmâle derç ve tasdîr olunacağından maktû' olmayan mahallerden iş bu gümrük rûsûmâtı başkaca defter tutularak gümrüğüne mahsûs mühür ile bi't-temhir hâsılât-ı vakı'asını gümrük me'mûrları mahallerinde meclis sanduğuna teslim ederek mikdârını mübeyyin îcâb eden makbûz senedâtı dahi meclis-i a'zâ ma'rifetleri ile muhassıllık mühürleri ile temhîr kılınarak defâtir-i mezkûre ile makbûzât-ı mezbûre beher-mâh gümrük me'mûrları taraflarından Der-sa'adet emti'a gümrüğü tarafına ba'is ve tesyîr kılınması nizâm-ı gümrükten olduğu ve maktû'an gümrük deruhde eyleyenler alacakları gümrük rûsûmâtını ta'rifesi vecihle alub ziyâdesi mutâlebesinden ictinâb etmesi lâzım geleceği misillü o makûle maktû'an gümrük deruhde edenlerin kâr ve zararı kendüye â'id olmak iktizâ eyleyeceğinden anların hâsılât defteri vermesine hacet olmayub iş bu hâsılât defteri ve gümrüğe kayıd maddesi emânet bulunan gümrükler hakkında olması.

Mürûr-ı zaman ile eşyânın kıymetleri tefâvüt ettikçe çend senede bir def'a tecdîd mu'tâd olduğundan yine ol vaktin râyicine tatbîkan kıymetlerini bi't-tasrih tecdîd olunmak üzere bin iki yüz elli altı senesi mâh-ı cemaziye'l-evvelin üçüncü günü tarihinden i'tibâren kâlemine kayd ile mâliye hâzine-i celîlesi tarafından bi't-tanzim tab' ve temsîl ettirilerek bi'l-cümle gümrükler me'mûrları taraflarına verilen ta'rife bend bend lede'l-arz ber müceb-i irâde-i seniyye lâzım gelen mahalle kayıd ile himmet olunması bâbında sadır olan fermân-ı âlî mücebince aynıyla kâlemine kayıd ile tab' ve temsili için tab'hâne tarafına seri'an ilmühaberi verilmek üzere fermân-ı sâmi

mûcebince kayıd olunarak tab‘ ve temsili için tab‘hâne-i âmire tarafına vârid olan iş bu ilmühaber-i celîle tab‘ ve temsil kılınmıştır.

Fi: 24 S. sene 58

[s. 90/1]

Evkâf hakkında vürüd eden emr-i âlî sûreti kaydı

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sahibü'l-izzi ve'l-ihtişam bî-mezidi inâyeti'l meliki'l-â'la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârü'l-ekabir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezidi inâyeti'l-meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas defterdârı Veliyyüddin Bey zîde uluvvuhu ve İftiharü'l-emâcid ve'l-ekâbir cami'ü'l-mehâmidi ve'l-mekârimi el-muhtasu bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâim dergâh-ı hümâyûn kapıcıbasılarından Divriği kazâsı kâ'imakâmı Hüseyin Bey dâme mecduhu ve kudvetü'l-emâcid ve'l-a'yân zü'amalarının Amasya sancağı kâ'imakâmı Mehmed Cemal Bey ve Zile kazâsı kâ'imakâmı Hüseyin Bey zîde mecdühümâ ve mefâhirü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Sivas eyâleti dâhilinde bulunan Amasya sancağı ile hâvî olduğu bi'l-cümle kazâların kuzât ve nüvvâbi zîde ilmühüm tevfi'-i refi'-i hümâyûnum vâsıl olacak ma'lûm ola ki Evkâf-ı hümâyûnum ve Haremeyn-i Muhteremeyn nezaretleri dâhilinde olan ve bilâ-nazâret olub Nezaret Evkâf-ı Hümâyûn'uma ilhâkı lâzım gelen merbût bulunan Rumeli ve Anadolu câniblerinde kâ'in bi'l-cümle evkâf-ı şerîfe husûsâtının ber mûceb-i lâyiha hükkâm-ı bilâdın nezaret ve ma'rifetleriyle meclisce hüsnü rû'yet ve tesfîyesi emr ve irâde-i seniyyem iktizâsından olduğundan husûs-ı mezbûr mukaddemâ hükkâm-ı bilâdâ ihâle kılınarak bir kıt'a sûreti layihâlârı ile ma'an îcâb eden evâmîr-i şerîfem isdârı ve defterdârân ve kaffe-i muhassılîn taraflarına ba'is ve tesyâr olunmuş ve haletü'l-hazihi ma'rifetleri ile idâre ve rû'yet olunmakta bulunmuş ise de hükkâm-ı bilâdın ümûr-ı şer'îye ile meşgûliyetleri ciheti ile layıkıyla umûr-ı evkâfa bakılamadığından nâşi evvelki gibi hâsılât gelmeyüp gönderilen akçe dahi cüz'iyet makûlesinden olarak bu keyfiyet hâzineteyn-i merkûmeteyn vâridâtına kesri ibrası ile berâber umûr-ı evkâfın hüsn-i idâre matlûbesi hasıl olamamasını mü'eddi görünmüş ve bu husûsda muharrer layıkında görülemediği ba'zı erbâb-ı vukûf taraflarından dahi ifâde ve beyân kılınmış idüğünden evkâf-ı mezbûre umûrunun bir taht-ı râbıtaya idhali ile hâsılât-ı vakı'ası telef ve sirkadan bi'l-vikâye doğruca ve ayrıca Haremeyn-i Merkûmeteyne irsâl olunacak sûretle ile idâresi ve sâilinin istihsâli îcâb-ı

kanun bulunmuş olduğundan bahisle evkâf-ı mezbûrenin ba‘dezin umûr-ı şer‘iyesinden ma‘ada husûsat-ı sa‘iresine hükkâm taraflarından karışılmayub müşîrân-ı fihâm ve defterdârân ma‘rifetleri ile vücûh-ı vilâyetden mücerreb ve müntehib birer nefer kimesne ta‘yîni ile idâre ettirilerek kaffe-i hâsılâtı memhûr ve mümzâ defterleri ile evkâf-ı hümâyûnum hâzinesine irsâli ve me‘mûrîn-i merkûmûna münâsibi mikdâr ma‘aş tahsîs kılınması husûsları a‘zâm-ı ricâl-i devlet-i aliyyemden evkâf-ı hümâyûnum nâzırı iftihârü’l-e‘ali ve’l-azâm Nu‘man Mâhir Bey dâme uluvvuhu tarafından bâ-takrîr inhâ ve ifâde olunmuş ve keyfiyet Meclis-i Ahkâm-ı Adliye ve Umimide kıra‘et ve tezekkür olundukta zikrolunan evkâf-ı şerîf hâsılâtının istihsâli lâzım gelen mahallerde birer me‘mûrun vücûdundan la‘bût olub o makûle me‘mûrlara verilecek ma‘aş her ne ise olursa olsun ecr-i misil sûretinde olacağından bu taraftan mahsus me‘mûrlar ta‘yîn ve irsâl olunmak lâzım gelse harc-ı rah ve ma‘aş i‘tâsı misillü masârif-i zâ‘ide olacağından mâl-ı evkâfı telef ve sırkadan bi’l-vikâye evkâf-ı şerîfe-i mezkûre husûsâtı her mahalde defterdârân ve kâ‘imakâmlarına havâle ve anlar taraflarından dahi mahallerinde yerlûden vücûh veyahut gümrük ümenâsı gibi me‘mûrîn-i sâ‘ireden münâsib ve mu‘temed ve muktedir adamlara ihâle kılınarak ma‘rifet-i şer‘ile mesâlih-i mezkûrenin hüsnü idâresine dikkat olunduğu halde bu makûle me‘mûrlara açıktan ma‘aş tahsisi icâb etmeyeceği ve evkâf-ı şerîfe hâsılâtı her mahalde musavât üzere olmayub ednâ ve çoklu bulunduğu ve nihâyet me‘mûrîne hâsılât-ı merkûmeden münâsib mikdâr ve harc tahsîs olunması lâzım geleceği ecilden fakat mugâyir-i şer‘-i şerîf olmayarak ecr-i misil olunmak üzere her bir mahalde tahammül-i hâsılât-ı vakı‘asına göre gurişta birer para ve nihâyet onda bir guriş kadar ücret tahsîs kılınması münâsib olub bu sûretle idâresine bakılması masârifce hıffeti ciheti ile hem şer‘-i şerîfe müvâfık hemde usûl-ı evkâfa mutâbık olduğundan hâsılât-ı evkâfın telef ve sirkadan vikâyesi emr-i ali bi’l-istihsâl emvâl-i sâ‘ireye karıştırılmayarak ve başkaca vakt ve zamanıyla evkâf-ı hümâyûnum hazinesine irsâli ve sâye-i şevket-vaye-i şâhânemde evkâf-ı şerîf-i mezbûre hayrat ve müberrâtın dahi imârı ve sâ‘ilinin istikmâli ve zikrolunan evkâf-ı şerîfenin arâzi ve müsakkâfatından mahlûl vukû‘ unda ve elem ve matem zuhûrunda zinhâr ve zinhâr bir hile ve tamac karışmaması esbâbının istihsâli husûslarına dâ‘imâ ve müstemirren dikkat ve nezaret olunmak üzere lâzım gelen evâmîr-i aliyyemin isdârı ile tevsiyesi husûsu tensîb olunarak keyfiyet hakpay-ı hümâyûn-ı mülûkânemden lede’l-istîzân ol vecihle tanzîm ve icrâsı husûsuna emr ve

irâde-i seniyye-i şâhânem te'allük etmiş ve mücebince keyfiyet evkâf muhâsebesine kayıd ve imlâ ve iktizâ eden evâmîr-i şerîfem isdâr ve şerâ'it ile ve nizâmâtı hâvî sûreti layihâlârı ile ma'an müşîrân-ı fihâm ve defterdâran tarafları ile ba'is ve tesyâr ettirilmiş olup ancak Sivas eyâleti ve mülhakâtından bulunan Amasya sancağının hâvî oldukları bi'l-cümle kazâlarında kâ'in evkâf-ı şerîfe husûsâtının me'mûrlar ta'yîni ile ber müceb-i lâyiha hüsnü idâre zımnında siz ki paşa-yı müşâr ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhimâsız inzimâmı rey' ve ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer' ve kâ'imakâm-ı mûmâ-ileyhin ma'rifetleri ile her bir mahallin tahammül-i hâsılâtına ve evkâfın kesret ve kılletine bast-ı irâde-i seniyyem mücebince ecl-i misil olmak ve hâsılât-ı merkûmeden verilmek üzere gurushta birer paradan nihayet on gurushta bir guruşun ya'ni iki sûretin kangısı mahalinde hâsılâtının mikdâr-ı tahammülüne göre i'tâsı tensib olunur ise ol sûretle tanzîm ve tahsîsi ile mahallerinde yerliden vücûh veyahût gümrük ümenâsı gibi me'mûr-ini sâ'ireden umûr-ı evkâfa aşına olarak bi'l-intihab ve muktedir kimesneleri tezakiri ile sancak be-sancak başka başka bu husûsa me'mûrlar ta'yîn kılınarak mesâlih-i evkâfın hüsnü idâre ve rû'yet ettirilmesi ve zinhâr ve zinhâr me'mûr olacak kimselerin taraflarından temessük ve senedât temhir ve i'tâ ettirilmemesi ve beher üç mâhda bir kere îcâb eden hisâbları ma'rifetiniz ve ma'rifet-i şer' ile görölüp hâsılât-ı evkâfdan olarak tahsîs kılınacak ecr-i misillerini bi't-tenzîl kendilerine i'tâsı ile kusûr hâsılâtlarının mâliye hâzinesi hisâbâtına karıştırılmayarak ber mûcib-i lâyiha li eclî't-temhir cânib-i nezarete irsâlî îcâb eden temessükât ve evrâk-ı sâ'ire berâber memhûr ve mûmza defterleri ile ayrıca ve doğruca başka ve ikiyüz elli altı senesi muharreminden şimdiye değin vâki' olan hâsılât-ı evkâfın dahi hisâbı bi'r-rû'ye mâliye hâzinesi tarafına bi'l-irsâl teslîm olunan mebâliğin mikdârı gösterilerek henüz irsâl olunmayub mahallinde mevcûd ve müterâkim olan akçenin dahi defteri ile başka evkâf-ı hümayûnum hâzinesine bâ-mazbâta tesyârı ve me'mûrların dahi isim ve şöhetleriyle ber minvâl-i muharrer tahsîs kılınacak ecr-i misilleri keyfiyetinin tafsîlen iş'ârı mazmûnunda i'lânen ve ifhânen iş bu emr-i âlîşânım isdâr ve me'mûr kılınacaklara iktizâ eden iki kıt'a sûret- lâyiha-lârı ile ma'an tesyâr olunmuştur. İmdi vusûlunde keyfiyet mantûk-i emr-i şerîfîmden ma'lûmunuz oldukta fermânım olduğu lâyiha-yı mezkûrelerde bend bend tafsîl ve tezkâr kılındığı vecihle husûsât-ı evkâfın merkez lâyıkında bi'l-icrâ hüsnü idâre ve rû'yet ve hâsılât-ı evkâfın mâliye hâzinesi hisâbâtında karıştırılmayarak başka ve ber minvâl-i muharrer ikiyüz elli altı senesi muharreminden

bu ana kadar vâki‘ olan hâsılât-ı evkâfın dahi hisâbı bir rû‘ye başka memhûr ve mûmza defterleri ile evkâf-ı hümâyûnum hâzinesine tesyâr ve ta‘yîn kılınacak me‘mûrların isim ve şöhetleri ile mahalli hâsılâtına göre kendilerine tahsîs olunacak ecr-i misil maddelerinin dahi tafsîlen iş‘ârı ve husûsât-ı sâ‘irenin dahi kâmilten icrâsı ile me‘mûr-ı merkûmûnun evkâfa dâ‘ir olan mu‘amelât-ı câzibe ve harekât-ı vakı‘âlarına tarafınızdan beher-hâl ihâle cesim dikkat olunması ve sâ‘ilinin ikmâli husûslarına sarf-ı kudret ve nezaret ve ziyade i‘tinâ ve dikkat olunarak herhalde tarâf-ı eşref-i şâhâneme da‘vât-ı hayriye-i isticlâbına mübâderet ve mugâyir-i rızâ-yı âlî ve irâde-i seniyyemin hilâfını vaz‘ ve hâlât vukû‘unu tecvizden be-gâyet ittika ve müba‘adet eyleyesiz. Ve siz ki kâ‘imakâm ve nüvvâb-ı mûmâ-ileyhimsiz siz dahi mûceb ve muktezâ-yı emr-i şerîfeme imtisâl ve müba‘adet ve hilâfindan mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sadır olmuştur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan iş bu emr-i şerîfe-i celîlü’ş-şân vacibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisâlımın mazmûn-ı münîfi birle âmil olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız. Tahrîren fi’l-yevmi’s-sâlis aşer min şehri cemaziye’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Mahrûse-i Kostantiniyye

[s. 91/1]

Evkâf hakkında devletlü Sa‘id Paşa ve defterdâr Veliyyüddin Efendi tarafından vürûd eden mektûb

Sa‘adetlü mekremetlü rafetlü dâver-i i’zâm sultanım hazretleri leffen irsâl kılınan bir kıt‘a mûmza emr’i âlî sûreti celîlesinden müste‘bân olduğu vecihle Sivas eyâletinde kâ’in olub evkâf-ı hümâyûn-ı mülûkan ve Haremeyn-i muhteremeyn nezaret-i celîlesine mulhâk bulunan ve bilâ-nezaret olub nezaret-i mezkûreye ilhâk lâzım gelen bi’l-cümle evkâf-ı şerîfenin karargâr olan nizâmına tevfiķan idâre-i nezareti bâ-irâde-i seniyye uhde-i halisânemize ihâle buyurulmuş ve emr-i âlî mezkûrun müfâd-ı münîfine nazaran Sivas sancağında kâ’in bi’l-cümle evkâf-ı şerîfe mesâlihinin hüsnü rû‘yet ve idâresine Sivas’ın eşref-i vücûh hânedanından faziletlü olan Abdullah Efendi ile Şeyh Halil Efendi me‘mûr ta‘yîn olunmuş ve ol vecihle livâ-yı mezkûrda kâ’in evkâf-ı şerîfenin lâzım gelen muhasebesi mûmâ-ileyhümâ ma‘rifetiyle görülmek ve hasıl olan rûsûmâtı beher üç ayda bir def‘a evkâf-ı hümâyûn hâzinesine gönderilmek ve evkâf-ı

mezkûrenin müstakil ve sâ'ir arâzi ile mahlut olarak gerek satılan ve gerek satılmayub emâneten derdest idâre olunan kurâ ve mezâriden buna mümasil evkâfa müte'allik bağ ve bağçe vesâ'ireden ferâğ ve intikalat ve bilâ-veled mahlûlât vukû'unda lâzım gelen harcına ve mahlûlâtın furûhtu ile hasıl olan esmânına a'şâr-ı şer'îye deruhde eden kesân ve kâ'imakâm-ı livâ ve müdirân kazâ taraflarından müdahale olunmayarak merbût olduğu vakfea irâd kaydıyla nizâmına ve icâbat-ı sâ'iresi lâyhâsına tatbikan icrâ ve tesviye kılınmak muktezâ-i irâde-i seniyyeden bulunmuş olmakla mahvel-i uhde-i idâreleri olan Tokad kazâsında kâ'in evkâf-ı şerîfe dâhilinde olan menâzil ve dekâkin ve bağ ve bağçe vesâ'ir gûne musakkafât ve müstegallât mutasarrıflarının ferâğ ve intikalleri vukû'unda her kaç guruşa alınır ve satılır ise fimâ-ba'd ziyâde ve noksan kabul etmeyip ferâğdan yüzde üç ve intikalden yüzde bir buçuk hisâbı ile harç alınarak ve Müslim ve re'âyâlardan bilâ-veled ve hâlik olanların uhdelerinde bulunan musakkafât ve müstegallât-ı vakfa â'id olacağından bu makûle mahlûlât vukû'unda dahi meclis ma'rifeti ile bi'l-müzâyede değer bahası ile furûht olunarak o makûle rüsûmât kaç kâlem vukû' bulur ve ne mikdâra bâliğ olur ise mâliye hâzine-i celîlesi emvâline karıştırılmayarak ber müceb-i irâde-i seniyye icâbı tesviye olunmak üzere vâkıfları tasrihi ile bâ-mazbata memhûr ve müfredât defteri ile berâber rüsûmât-ı mezkûrenin başkaca beher ay başında bu tarafa irsâl ve isrâsı ve mârû'z-zikr ferâğ ve intikâlât ve mahlûlât vukû'unda verilecek temessükât dahi mahallinde müteveli yahûd kâ'imakâm-ı mütevellisi mevcûd olanların kendilerine mühürlendirilüb tarafımızdan dahi temhîr kılınmak ve müteveli ve kâ'imakâm-ı mütevellisi mevcûd olduğu halde li ecli't-temhîr hâzine-i evkâf-ı hümayûna takdîm olunmak lâzım geleceğinden o makûle temessükâtın dahi nizâmı vecihle icâbı icrâ olunmak üzere kezâlik defter-i müfredâtı ile berâber bu tarafa gönderilmesi husûsuna himmet buyurmaları siyâkında nemîka-ı meveddet terkîmine ibtidâr kılındı.

Fî:17 B.sene 58

[s. 91/2]

Sâlyâne için devletlü Sa'id Paşa tarafından vürûd eden buyuruldu

Şerî'at me'ab Tokad kazâsı nâ'ibi dirayetlü efendi zîde ilmuhu ve kıdvatü'l-emâsi'l ve'l-akrân sa'adettü Ağa zîde kadruhu ve mefâhirü'l-akrân vücûh-ı memleket ve iş erleri izzetlü Ağalar zîdet mekâdirühüm inhâ olunur ki bidâyet-i icrâ-yı me'mûriyetlerinin de yedinizde i'tâ kılınan sûret-i ta'limâtnâme-i sâmi nâtık olduğu üzere

iş bu elli sekiz senesi rûz-ı hızırında tevzi¹⁶³ olunan nısfâ verginin rûz-ı hızırdan i'tibâren tekâsid-i selase ile üç mâh mürûrunda tahsîl ve teslîm makûle olunmuş ve şuhûr-ı ile mezkûre inkızasından sonra gûzeştesi ile tahsîl kılınması muktezâ-yı nizâmından bulunmuş ve el-haletü'l-hazihi müddet-i mezkûre bezira-i inkıza olarak hayli def'a tecavüz etmişken vergi-i mezkûrenin henüz arkası alınmaması mücerred hakkınızda mûceb-i nedâmet ve mesûliyyet-i şedideyi da'vet kabilinden olacağı emr-i ile bedîhi bulunmuş olduğundan ve adli kazânızın bakaya mebâliğin îcâb eden gûzeştesi ile beraber tarafınızdan tahsîli tasmiîm kılınmış olmağın imdi siz ki bâlâda muhatabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûm-ı dirâyet-mezûmunuz oldukça artık bundan böyle dâmen-i dermeyân-ı gayretle ...¹⁶⁴ mebâliğin hemen bir iki gün zarfında yerli yerinden îcâb ve iktizâ eden mahallerden seri'an ve âcilen cem'ı tathir ve tamamen teslîm ve tesyîri ile arkasının alınmasına mübâderet birle müstevliyet etmeden tahâşi ve mücânebet ve ba'dezin dahi bir gûne tesamuh ve tekâsül vukû' bula geciktirilir ise de ber beyân-ı bâlâ gûzeştesi ile beraber sizden tahsîl olunacağını muhakkak bilerek ana göre ...¹⁶⁴ hareket ile icrâsı evâzım-ı rû'yet-kâri ve me'mûrin müsâra'at eylemeniz bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas ve evliye-i Amasya ve Divriği'den iş bu buyuruldu tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. Ber mûceb-i amel ve hareket eyleyesiz

Fi : 24 Receb sene 58

[s. 91/3]

Elli altı elli yedi seneleri emvâl-i vergi ve mürettebât-ı seniyyesinden dolayı gayri ez teslîmat-ı bir yük ikibin dokuzyüz seksen beş gurus bakayanın şimdiye değin tahsîl ve tesyîri muktazâ-yı me'mûriyetinizden iken bu vecihle dûçarı ukde-i te'hir olmuş mebâliğ-i mezbûrun yerli yerinden ve îcâb ve iktizâ eden mahallerden seri'an ve âcilen tahsîl ve tesyîri husûsuna dâ'ir devletlü Sâ'id Paşa tarafından vurûd eden buyuruldunun me'ali kayıd olunmuştur.

Fi : Gurre-i Ş. sene 58

[s. 92/1]

Dellâl Ali'nin Defter-i kassamı

Medîne-i Tokad'da Manav Bektaş mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Dellâl Ali bin Osman müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Hasan ile sûlbiye-i kebîre kızı Şerîfe ve Fatma ve Hamide ve sûlb-i sagîr oğlu Ahmed'e

¹⁶³ Bir kelime okunamadı

¹⁶⁴ Bir kelime okunamadı

münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farızâtî’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekese defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî’l-yevmi’l-hâmis ışrın min şehri Recebi’l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki‘ menzil	1 bâb	500	
Çit yüzlü yorgan	1	60	
Beyaz döşek, şilte, pupla	1-1-1	20	
Yan minderi	2	80	
Atlas yüzlü yastık	2	25	
Müsta‘mel kilim	2	40	
Evâni-i nühâsiye	24,5 kıyye	294	
Furûht olunmuş yorgan, döşek	1-1	55	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		11	
Yekün		1085	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		76	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		26,5	
Mihr-i mü‘eccel-i müsbite li’z-zevceti’l-mezbûre		1,5	
Yekün		154,5	
Sahhü’l-bâkî li’t-taksîm beyne’l-verese		852	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i Zevce	116	37
Hisse-i Bint	162	100
Hisse-i Bint	162	100
Hisse-i Bint	162	100
Hisse-i İbn	325	80

[s. 92/2]

Yunus oğlu Halil'in defteri

Medîne-i Tokad'da Seyyid Necmettin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yunus oğlu Dikici Halil bin Ömer nâm mütevaffanın verâseti zevce-i metrûkesi Abide bint-i İbrahim ile anası Hafize bint-i Hüseyin ve sûlbiye-i sagîre kızları Hafize ve Şakire ve er-karındaşı İbrahim ve kız karındaşı Fatıma'ya münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'den vasi nasb olunan ammileri merkûm İbrahim ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan merkûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur.

Fi: 9 Ş. sene 58

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezkûrede vâki' menzil	1 bâb	600	
Çit yüzlü döşek, yorgan, yastık	1-1-1	60	
Canık kilimi	2	50	
Köhne çaput memlu yastık, sagîr yan minderi	5-1	15	
Hinta	3 kile	360	
Yarma bulgur	7 rubla'	60	
Şair	4 rubla'	40	
Şam'dan	1	5	
Evâni-i nühâsiye	40 kıyye	450	
Der-zimmet-i Haffâf menzil zimmi bâ-defter		376	
Der-zimmet-i Haffâf Agop zimmi		93	
Der-zimmet-i Haffâf Hacı Ali Ağa		330,5	
Der-zimmet-i Haffâf Ahmed oğlu Mustafa		193	
Der-zimmet-i Haffâf Mustafa		16,5	
Der-zimmet-i Haffâf Hacı Lütü Ağa		12,5	
Der-zimmet-i Körpe Ali oğlu Hasan bâ-temassük		230	
Karye-i mezbûrdan Genç oğlu Simon		300	

Def'a ... ¹⁶⁵		100	
Merkûm Kürt Ali oğlu Hasan bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i zimmi Artin bâ-temessük		115	
Der-zimmet-i Ali Ağa		50	
Çuval	4 çift	30	
Saman hararı	1	6	
Müsta'mel abalı yatak, şalvar, köhne hasır	1-1-1	50	
Mevcûd hatap	40	10	
Hurda menzil		32,5	
Altılık beyaz akçe		570	
Beşlik beyaz akçe		600	
Yarımlık beyaz akçe		230	
<i>Müteveffâ-yı merkûmun han odası derûnunde olan eşyâsı</i>			
Bürüt ... ¹⁶⁶	1	1	
Arz-ı ... , ... ¹⁶⁷	1-1	18	
Bileği taşı	2	5	
Puşta	2	10	
Mesanen kurâda bıçağı ve mermer taşı	3-1	3	
Kurâda kalıp		10	
... ¹⁶⁸	6	12	
Tezgah ve köhne çekmece	2-1	5	
Yekûn		5221,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		260,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		139	
Mihr-i müeccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Bi-şehâdeti İbrahim bin Ömer ve Diğer İbrahim bin		200	

¹⁶⁵ Bir kelime okunamadı

¹⁶⁶ Bir kelime okunamadı

¹⁶⁷ İki kelime okunamadı

¹⁶⁸ Bir kelime okunamadı

Hasan gıbbü't-tahlîf			
Yekün		579,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4642	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	510	30
Hisse-i ümm	771	80
Hisse-i uhtü-lehüma	64	56
Hisse-i ah-i lehüma	129	112
Hisse-i bint	1547	40
Hisse-i bint	1547	40

[s. 92/3]

Keşîş Rum Arslan zımmının defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Zaim-i Zımmi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Keşîş Rum Arslan veled-i Yordan nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Maryem bint-i Tori ile sûlb-i kebîr oğlu Yorki ve sagîr oğulları Yordan ve Nugule'ye münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'îyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-yi mezbûrede vâki' ' menzil	1 bâb	900	
Biskeni toprağında vâki' bağdan sülüs hissesi	1 kıt'a	200	
Çit yüzölçü yorgan	4	80	
Müsta'mel dimi yüzölçü döşek, şilte, döşek	1-1-1	40	
Köhne yün memlu yastık	2	25	
Ot memlu	3	6	
Sagîr pupla	2	6	
Sofra minderi	3	4	
Köhne kilim	2	25	

Kilim parçası	2	5	
Giyim parçası	2	5	
Giyim elbisesi		60	
Sagîr şam‘dan	2	4	
Evânî-i nühâsiye	22 kıyye	220	
Siyah şişe	7	14	
Feska şam‘dan	1	1	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Yekûn		1600	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		150	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		42	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		1408	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevce	176	
Hisse-i ibn	410	80
Hisse-i ibn	410	80
Hisse-i ibn	410	80

[s. 93/1]

Ali‘nin takâ‘üd berât kaydı

Berât-ı şerîf-i âlîşân-ı sâmi mekân-ı sultânî ve tigrâ-yı ve garrâ-yı cihân-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki.

Asâkir-i muntazama-i şâhânemden on dördüncü alayın birinci taburunun dördüncü bölüğünde ikinci on başının birinci neferi Tokatlı iş bu rafi‘-i tevki‘-i refiü‘ş-şân hakani Ali veled-i Hasan zîde kadruhu mukaddemâ vukû‘ bulan Nizib muharebesinde sol ayağını gülle götürerek külliyyen amelden sâkıt olub iki yüz elli sekiz senesi saferî‘l-hayrden i‘tibâren şehriye altmış guruş ma‘aş tahsîsi ile teka‘üdlüğü husûsu icrâ olunmak ve ol vecihle ma‘aş-ı mahsûsanın tarih-i merkûmdan i‘tibâren mâh be-mâh Tokad kazâsı emvâlinden i‘tâ olunmak üzere yedîne berât-ı şerîfim verilmiş ise

de henüz cerhi iltiyâm pezir olmayub ma‘aş-ı mezbûrun cerrâh ücretine vefâ etmeyeceği ve bu cihetle kaydı ...¹⁶⁹ dûçar ve rahmi ve işfak-ı seniyye-i mülûkâneme şayeste ve sezâvâr bulunmuş olmakla ma‘aş-ı kadîmi olan mebâliğin kaydı bi’t-terkîm sâ’ire emsâl olmamak üzere sene-i merkûma ağustos ibtidâsından i’tibâren şehriye seksen guruş ma‘aş tahsîsi ile yine emvâl-ı merkûme mâh be-mâh i’tâ ve yedinde olunan atîk berât-ı âlîşânımın tenzîlen isdârı husûsu efâhim-i ricâl-i devlet-i aliyyemden asâkir-i muntazama-i şâhânem masârîfât nâzırı iftiharü’l-e‘âli ve’l-a‘zam El-Hac İbrahim Edhem dâme uluvvuhu tarafından bâ-takrîr inhâ olunmaktan nâşi mücebince meblağ-ı ma‘aş-ı mezbûrun kayd-ı hayat şartı ile tarîh-i mezbûrdan i’tibâren emvâl-i merkûmeden mâh be-mâh i’tâsı için yine bu berât-ı şerîfim i’tâ olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sadır olmağın hakkında mezîd inâyet-i padişâhânem zuhûra gelip gurre-i mezkûrdan i’tibâren bu berât-ı hümayûnumu verdim ve buyurdum ki merkûm Ali veled-i Hasan zîde kadruhu vech-i meşrûh üzere müceddeden ta‘yin olunan şehriye seksen guruş tekâ‘üdlük ma‘aş-ı emvâl-ı mezkûrdan madâmetü’l-hayat olub ol bâbda istidâme-i eyyâm-ı ömrü ve şevket-i şâhânem ed‘iye-i hayriyyesine muvazabet ve iştigal üzere ola. Şöyle bileler alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar. Tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis ve’l-ışrin min şehri Recebi’l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Kostantiniyye-i Mahrûse

[s. 93/2]

Kazgancı Yakim oğlunun defteri kaydı

Medîne-i Tokad’da Zaim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazgancı Yakim oğlu Kiryoko veled-i Ovakim nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi Maryem bint-i Yanput ile sulb-i kebîr oğulları Nakir ve Stefan ve sagîre kızları Düsenbi ve Kadike ve Maryem ve bâbası mersûm Ovâki‘ m’e münhâsıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrûn-ı mersûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû’yete kıbel-i şer‘den vasi nasb olunan ammileri Selefim talebi ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne’l-verese bi’l-farızâtî’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâlis min şehri şa‘bani’l-mu‘azzam li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

¹⁶⁹ Bir kelime okunamadı

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	3500	
Bâğ der mevzi-i Kabili çayırı	2 kıt'a	600	
Müsta'mel yan minderi ve köşe ve dimi yastık ve sâ'ire	13-1-1	500	
Müsta'mel kilim ve kaliçe	2-2	250	
Def'a müsta'mel yastık ve minder ve kilim	2-2-2	150	
Def'a müsta'mel yastık ve minder ve kilim	5-3-2	150	
Müsta'mel döşek ,yastık,yorgan	5-3-2	150	
Fincan takımı ve cezve ve tepsi	1-11-	50	
... ¹⁷⁰ ve tuzluk	20-5	40	
Yağ mumu	3 kıyye	15	
Kara sabun	18 kıyye	100	
Yarma ve bulgur ber vech-i tahmin		120	
Bargîr ma'a takım		300	
Giyim esbâbı		100	
Kereste ber vech-i tahmin		100	
Nargile ve çubuk	3	50	
Arak şişesi	3	15	
Çuval ve heybe	1-1	15	
Duhan taburesi	6	15	
Kebîr sagîr şam'dan	3	50	
Arak Kazganı	13 kıyye	150	
El leğeni, ibrik	1-1	40	
Çamaşır kazganı		150	
Leğen		10	
Evâni-i nühâsiye	24 kıyye	360	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		300	
Kazgancı dükkanı der-sûk-i kazgancılar, edvanlık, örs, körük	1/36 batman 2-2	2500	

¹⁷⁰ Bir kelime okunamadı

Def'a kazgancı dükkanı ma'a meবাদanlık örs ve körük	30 batman 2-1	2500	
Şeriki Estefan'ın dükkanında olan kazgancı takımını maa örs	1	500	
Taşgülle bakır	49,5 batman	3960,5	
Der-zimmet-i şeriki gözü yaşlı oğlu dükkanından hissesine isâbet eden ticâret hâsılâtı		800	
Der-zimmet-i mersûmun kalfalarından olan alacağı		160	
Der-zimmet-i Zeker oğlu zimmi		40.5	
Der-zimmet-i şeriki Kazgancı Estefa'nın dükkanından hissesine isâbet eden ticâret hâsılâtı		300	
Der-zimmet-i kazgancı kalfaları Artin, Dimitri ve Anastas'da olan ticâret alacağı hâsılâtı		650	
Mağazada mevcûd kömür yükü	103 kile	765	
Katır	2 re's	1100	
Yekün		20438	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		400	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		540	
Deyn-i müsbît Gözüyaşlı oğlu bi-şehâdet-i Artin veled-i Ohannes ve Estefan veled-i Safter gıbbü't-tahlîf		900	
Yekün		1840	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		18598	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	2324	90
Hisse-i ebb	3099	79
Hisse-i ibn	3763	106

Hisse-i ibn	3763	103
Hisse-i bint	1881	113
Hisse-i bint	1881	113
Hisse-i bint	1881	113

[s. 93/4]

Emine bint-i Abdullah'ın defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da vâki' olan Beğbağı mahallesi sâkinelerinden bundan iki sene mukaddem fevt olan El-Hace Emine bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin verâseti zevc-i metrûku Hacı Hasan Ağa bin Mustafa ile sadr-i sagîr oğulları Mehmed Ali ve Edhem İbrahim'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîran-ı mezbûranın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan mütevellîye-i mezbûrenin terekisi defteridir ki ber vech-i ati zıkr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Nühâs abdest leğeni	2 kıyye	30	
Saricâ canfes entari	1	60	
Def'a mısır ... ¹⁷¹ , müsta'mel entari	1	60	
Müsta'mel yeşil çuka salta	1	20	
Kadife salta	1	30	
İpekli bürük	1	40	
İşlemeli çarşaf	1	40	
İpekli gömlek don, göğül havlusu	1-6-1	200	
Omuz makremesi	1	20	
İşlemeli çevre	1	15	
İşlemeli uçkur , el çevre	2-1	50	
Mücessem yemeni, peşkir, bohça, cübbe	1-1-1-1	20	
Sagîr selvi sandık	1	10	
Sarı canfes şalvar	1	40	
Müsta'mel sevâyî entari	1	150	

¹⁷¹ Bir kelime okunamadı

Sagîr atlas libâde	1	50	
Beyaz havlu	2	25	
Beyaz gömlek, don, içlik	2-1-2	25	
Üsküfe bohça	1	25	
Beyaz çarşaf parçası		10	
Al çit değirmi vesâ'ir çal çaput	2-4	10	
Müsta'mel işlemeli papuç	2 çift	10	
Şerit ber vech-i tahmin		20	
sevâyî entari	1	200	
Def'a cam fes, şalvar	1-1	50	
sevâyî yüzlü kokum zirdeva kürk	1-1	100	
Müsta'mel çevre	5	50	
İşlemeli uçkur	4	20	
İşlemeli pelkir	2	15	
Beyaz dülbent bohça	1	25	
Gülabdanlı kolon	1	30	
Ağ sabun	1 kıyye	4	
Sîmlice ve som kaşık	3	15	
Def'a selvi kaberele sandık	1	40	
Kadife yastık yüzü çuka makat	12-2	300	
Penpe yorgan sagîr mitil	1-1	40	
Zümrüt küpe	1	300	
Tenfu?	5	10	
Sim sürmedan kopça	1	5	
Altın hatem	2	40	
Para altın gerdanlık ma'a fındık altını	1	250	
Mahmudiye bütünü	4	2400	
Nısfîyesi	2	90	
Altın rub'îyesi	6	90	
Adli bütünü	5	95	
Kırkılık altını	2	80	

Nısfı	1	201	
Fındık altını	1,5	60	
Atik Kostantiniyye altını	1	40	
Mısır bütünü	2	50	
Altın ve gümüş Nısfıyesi	3	36	
Evâni-i nühâsiye	20 kıyye	300	
Şam'dan	1 kıyye	15	
Der-aliyye'de furûht olunan eşyâ kıymetinden Hacı Hasan Ağa zimmetinde alacağı		2500	
Der-zimmet-i mihr-i müsbit-i-i li'z-zevceti'l-mezbûr Hacı Hasan Ağa		500	
Def'a Hacı Hasan Ağa zimmetinde rub'ıye kıymeti		540	
Def'a merkûm zimmetinde onluk altın		100	
Müsta'mel üstüne hırka	1	200	
Der-zimmet-i Çavuş oğlu Mehmed Ağa bâ-temessük		115	
Yalancı inci kıymeti		10	
Elmas hatem	1	200	
Sim hatem	3	30	
Yekün		10939	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi		270	
Kaydiyesi		15	
Yekün		285	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		10654	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevc	2663	40
Hisse-i ibn	3995	30
Hisse-i ibn	3995	30

[s. 95/1]

Binbaşı El-Hac Hasan Ağa'nın defter kaydı Ba'dehu oğlu Mehmed Ali dahi fevt olub defter müfredâtı bir tabaka ...¹⁷² kayd olundu.

Medîne-i Tokad'da Zilli Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Hasan Ağa ibn-i Mustafa nâm müteveffânın verâset-i zevce-i metrûkesi Şerîfe bint-i ile sûlbiye-i kebîre kızı Aişe ve sulb-i sagîr oğulları Mehmed Ali ve Edhem ibrahim'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrâan-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan li-ebb kız karındaşı Aişe ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun tereke defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi'l-hadi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Kelâm-ı kadîm	1 cilt	500	
Uşakkâri oda takımı, yan minder, köşe makat yastık	2-2-4-13	500	
Müsta'mel kaliçe seccâde	1	50	
Müsta'mel köhne kilim	3	150	
Yakası alma derûnu nafe biniş kürkyaka yüz canfes	1-1	150	
Def'a çuka yüz nafe biniş kürk, Sagîr köhne kürk	1-1	100	
Müsta'mel yeşil çuka biniş	1	50	
Def'a siyah çuka biniş	1	25	
Çift demirli filinta tüfenk	1	50	
Def'a sîm bilezikli filinta tüfenk	1	60	
Sarı takım pistov ma'a kabur		60	
Dimi yüzlü döşek, çit yüzlü yorgan, kutnu yüzlü yastık, minder, pupla, dimi yastık	2-2-1 1-1	150	
Köhne kaliçe	1 deste	10	

¹⁷² Bir kelime okunamadı

Bir kıt'a sa'at	1	200	
Bıçak simi ve sim zarf ma'a sim ... ¹⁷³	9-440	1000	
Kehribarcık çubuk takımı	3	100	
Tahtavan ma'a takım		300	
Kırmızı Nühâs kebîr mangal	10 kıyye	150	
Def'a mangal, el leğeni, ibrik, su tası	1-1-1-1	100	
Mahalle-i mezbûrede vâki' hariciye ve dâhiliye fevkâni ve tahtâni menzil	1 bâb	10000	
Sagîr ve kebîr şam'dan	3	100	
Kalemtraş, mikras	1-1	100	
Sarı duhan tabesi	8	40	
Usta ... ¹⁷⁴	1	120	
Beyaz pençem perdesi, kapu perdesi	7-1	20	
Sîm ... ¹⁷⁵	165 dirhem	500	
Mercan tesbih	8	50	
Sîm en'âm kabı ve sâ'ire	95 dirhem	200	
Yaldızlı su tası, sarı ve beyaz tas	1-1-3	35	
Dört ağızlı çakı tarak	1-2	20	
Billur kutu, durbin	1-1	50	
Atik parmak ... ¹⁷⁶	1	15	
Müsta'mel hint sevâyî entari	1	120	
Şeytan bezi entari işlik	1-1-1	50	
Köhne sevâyî entari	1	30	
Trablus kuşağı	1	150	
Köhne göz çamaşır	1	100	
Nefti kukuleta pantolon, sürtük	1-1-1	250	
Müsta'mel sevâyî entari	1	80	
Köhne göz çuka şalvar m'aa uçkur	1-1	60	

¹⁷³ Bir kelime okunamadı

¹⁷⁴ Bir kelime okunamadı

¹⁷⁵ Bir kelime okunamadı

¹⁷⁶ Bir kelime okunamadı

Şalî kukuleta	1	25	
Müsta‘mel kakım kürk	1	50	
Şal üzerine işlemeli kavak, ma‘a örtüsü	1	150	
İçi sandallı çuka biniş	1	150	
Müsta‘mel şimeli göz kaputu	1	300	
Kemer	1	15	
Hintkarî sarık	1	70	
Sîm nargile, ma‘â terbuş	1	100	
Sîmlice ceviz nargile ma‘a sarı ayak	1-1	50	
Elmas taras,hoşab tası ve su tası	2-1	50	
Sagîr ve kebîr tabak	9	10	
A‘la çubuk takımı	2	250	
Sîm nargile	3	100	
Def‘a çubuk takımı	1	150	
Yaldız altını	1 çift	50	
Altın kolbağı	1	2000	
Acem şalî duhan kisesi	1	50	
Şam, Halep kutnusu	1-2	250	
Sedefli sagîr çekmece	1	25	
Yaldızlı sim ... ¹⁷⁷ ma‘adeşme ve kesme		2000	
Def‘a sîm döşeme	160 dirhem	160	
Müsta‘mel sagîr ve başlık ma‘a sim kemer		100	
Arnavut kârî sîm yaldızlı tabanca	1 çift	200	
Def‘a sîmlice tabanca	1 çift	200	
Sîm yaldızlı kara ... ¹⁷⁸	1 çift	300	
Sîm bilezikli İbrahim paşa kârî tüfenk	1	150	
Sarma tüfenk	1	100	
Şişhâne tüfenk	1	100	
Şifâ-yı şerîf kitabı	1 cilt	100	

¹⁷⁷ Bir kelime okunamadı

¹⁷⁸ Bir kelime okunamadı

Enâm-ı şerîf	1 cilt	20	
Hizbü'l-a'zam	1 cilt	25	
Müte'addid ve kitab		15	
Birgivî şerhi	1 cilt	10	
Yaldızlı taban balta	1	25	
Sîm pala	1 kabza	200	
Mısır kari yaldızlı kılıç	2 kabza	500	
Sîm kabzalı sade yatağan bıçak	2	30	
Sîm barut kapağı ma'a vezne		100	
Kutu ve yan kuburu		10	
Kara sabun, ak sabun	18-6 kıyye	150	
Yün memlu yan minderi, köşe, şilte yastık	2-2-11	350	
Müsta'mel göğüs seccâde	2	150	
Def'a müsta'mel kaliçe seccâde	2	100	
Köhne kablıçe seccâde	2	20	
Uzun Tüylüce	2	120	
Köhne güz ihram	1	10	
Müsta'mel kilim	2	100	
Cedîd kilim	2	200	
Def'a müsta'mel kilim	2	150	
Köhne kilim	2	70	
Kutnu yüzlü döşek	1	55	
Dimi yüzlü döşek	2	60	
Beyaz döşek, pupla	1-2	30	
Kutnu yüzlü yorgan	1	40	
Çit yüzlü yorgan	4	100	
Siyah aba Rumeli yağmurluğu	1	30	
Müsta'mel sagîr yan minderi, köşe, dimi yüzlü yastık	2-1-9	150	
Müsta'mel döşek, bayağı	2-2	75	
Şirin kaşlı ve yabancı		20	

Köhne minder ve yorgan	2	20	
Tahta sandık	1	20	
Selvi sandık	1	30	
Köhne minder,yastık	1-1	10	
Sim zarf, fincan ve tepsi	9-74-9-	150	
Abdest kurulaması peşkir, müsta'mel yaka makrame	1-11-6	100	
Sadefli döşeme çekmece	1	10	
Esb ma'a takım	1 re's	600	
İğdiç	1 re's	150	
Katır	1 re's	500	
Camız ineği ma'a dana	1-1	100	
Kara sığır ineği m'aa dana	1-1	70	
Kara sığır düve ma'a dana	1-1	100	
kara sığır öküzü	2 çift	300	
Araba ve çift takımı		100	
Hınta ber vech-i tahmin	6 kile	1000	
Şair	3,5 kile	150	
Çadır	1	100	
Köhne menzil hurc	4	25	
Çuval	5 çift	70	
Tamuysa ?	1	30	
Cedîd Hacıküyü ... ¹⁷⁹	2 çift	25	
Saman hararı	2 çift	25	
Köhne divân sini	30 kıyye	300	
Nühâs zemzemiye	1	70	
Kantar	1	25	
Def'a sîm zarf	3	60	
Def'a kilim	2	120	
Def'a kilim	1	20	

¹⁷⁹ Bir kelime okunamadı

Kara çul	1	10	
Terki heğbesi	1	10	
Köhne döşek, yastık, yorgan,kilim	3-1-2-1	100	
Bulgur kazganı	20 kıyye	300	
Evâni-i nühâsiye	Fi:15/45 kıyye	600	
Def'a nühâs	Fi:10/99 kıyye	900	
Kebîr şam'dan, Sagîr	1-1	60	
Bulgur	8 rubla'	80	
Aşlık	10 rubla'	100	
Kara bakla	5 rubla'	30	
Tahta	10	60	
Havuz taşı		500	
Der-âliye'de Hacik oğlu zimmetinde şal ve sa'at, basma	1-1 kıt'a -1	1200	
Simlice sarma ve Halep sarması, duhan çubuğu		54	
Köhne hilâli sa'at	1 kıt'a	54	
On yaşında yetim gulam	1 re's	1000	
Onbeş yaşında Mine ismiyle müsemma beyaz cariyе	1 re's	600	
İhtiyare Habeş câriye	1 re's	300	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		250,5	
Beybağı nâm mahalde vâki' bağçe ma'a binası	1 kıt'a	15000	
Sîm mühür		20	
Bundan akdem müteveffîye olan zevcesi El-hac Emine Hatun'un terekesinden isâbet eden hisse-i irsiyyesi		2663,5	
Yekûn		54135,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para

Müteveffâ-yı müma-ileyin techiz ve tekfin masrâfı		400	
Resm-i kısmet-i âdi		1354,5	
Kaydiyesi		81	
Bundan akdem müteveffıye olan zevcesi Emine Hatuna olan deyni, bâ-karar-ı verese-i kibâr		4540	
Ümm-ü veled cariyesi Hafize'ye olan deyn-i bâ-karar-ı verese-i kibâr		1000	
Salyaniye olan deyni		418	
Bâ-defteri müfredât damadı Abdullah efendiye olan deyni bâ-kararı'l-verese		542	
Yekün		8335,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		45800	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	5725	
Hisse-i bint	8015	
Hisse-i ibn	16030	
Hisse-i ibn	16030	

[s. 96/1]

Zeyneb'in Defteri

Tokad'da Semerkandî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Zeyneb bint-i İbrahim nâm müteveffıyenin verâseti kebîre kızı Şerîfe bint-i Veli ve oğlunun oğlu sagîr Ömer bin Mehmed'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i mezbûre kibel-i şer'den vasi nasb olunan anası Aîşe ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'ıyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffıye-i mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur

Fi:13 S. sene 58

mtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	800	
Köhne döşek,yorgan, mitil	1-2-1	100	

Dimi yüzölü yastık	2	24	
Köhne kilim, kilim parçası ,dastar	1-3-1	15	
Gönül bürük	2	36	
İpekli gömlek	11	20	
Gönül gömlek	1	15	
Zenne donu	1	5	
Kıvırtma gömlek	1	8	
Sarıca çit değirmi	2	6	
Peşkir	1	1,5	
Bez	1 top	15	
Şeytan bezi entari	1	20	
Suluk, bohça	2-1	5	
Harç olmuş altın kıymeti		215	
Beyaz akçe		22	
Sagîr şam‘dan	2	6,5	
Nühâs terâzi	1	15	
Cedîd seccâde	1	30	
Evâni-i nühâsiye	37 kıyye	444	
Der-zimmet-i Genç oğlu Süleyman Ağa bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Omalalı Kalak oğlu bâ-temessük		37	
Müteveffîye-i mezbûrenin akdemce fevt olan oğlu Mehmed’in terekesinden mûcib-i hisse-i irsiyyesi		1101	
Yekûn		3051	

Minhâ’l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffîye-i mezbûrenin techiz ve tekfini masrâfı bâ-vâsiyet		300	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		21	
Mahalle-yi mezbûrede cami‘-i şerîfin termimine vasiye-i müsbite		25	

Yekün		406	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		2645	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bint	1322	60
Hisse-i ibnû'l-ibn	1322	60

[s. 96/2]

Semerci Kuloğlu Mehmed'in defteridir

Medîne-i Tokad'da Semerkandî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Kuloğlu Mehmed bin Veliyyüddin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Hasan ile sûlb-i sagîr oğlu Ömer ve sagîre kızı Fatma ve anası Zeyneb bint-i İbrahim'e münhâsıra olub kable'l-kısme sagîre-i mezbûre dahi fevt olub verâseti anası mezbûre Aişe ile li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Ömer'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra tereke-yi müteveffâ-yı mezbûr mukaddemâ tahrîr ve defter-i kassam olunmuş ise de kısmet-i adile bulunmadığından sagîrûn-ı mezbûrunun rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan anası Aişe talebi ve ma'rifet-i şer' ile müceddeden tahrîr ve ketm ve ihfâ olunmuş olan nukûd ve eşyâ zâhire ihraç olunarak beyne'l-verese bi'l-münasahati's-şer'îye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehr-i Şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	300	
Bağ der-mevzi'-i İmâmlık	1 kıt'a	500	
Zir' olunan hinta tohumu	8 rubla'	150	
Semerci dükkânı der sûk-i Sulu sokakta	1 kıt'a	300	
Bâ-defter zimem-i nâsda olan alacağı		184	
Der-zimmet-i Kasım Uşakları ve karye-i Omala bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Almuslu Süleyman bâ-temessük		100	
Merkeb	1 re's	50	
Kara Sığır İneği	1 re's	80	

Hinta	4 rubla‘	80	
Müsta‘mel döşek yorgan yastık	2-2-3	120	
Yan minder	1	40	
Kovan	4	40	
Müsta‘mel kilim	1	11	
Yatğan bıçağı	1	15	
Fincan, zarf	6-6	15	
Giyim elbisesi		50	
Semerci dükkânı derûnunda olan kebîr şal ve çit parçaları		30	
Müsta‘mel köhne semer	6	20	
Semer Ağacı	25 çift	25	
Köhne deri ve kamış		13	
Semerci dükkânı takımı ve hırdavât-ı ber vech-i tahmin		32	
Evâni-i nühâsiye	19 kıyye	190	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn ber vech-i tahmin		16	
Def‘a evâni-i nühâsiye	8 kıyye	90	
Müsta‘mel kilim	1	50	
Çuval	1 çift	10	
Derûn-ı menzilde ambar	1	35	
Kara sabun	1batman	30	
Nühâs çamaşır leğeni ve mangal	1-1	120	
Asel	5batman	125	
Hinta	6 rubla‘	40	
Hammâl-ı hatap	15	30	
Der-zimmet-i Abdulkâdir’de der-karye-i Omala bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Almuslu Deli Osman bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Kılız oğlu Mustafa ve Mehmed		230	

Karye-i Acıpınar			
Der-zimmet-i Almuslu Mehmed oğlu Mustafa bâ-temessük		105	
Der-zimmet-i Ağca oğlu Osman karye-i mezbûr bâ-temessük		55	
Der-zimmet-i Deli Hasan oğlu Hüseyin bâ-temessük		55	
Der-zimmet-i Almuslu Müfti Oğlu Mustafa bâ-temessük		120	
Der-zimmet-i Kavaklı Kara Osman oğlu Süleyman bâ-temessük		55	
Der-zimmet-i Osman Ağa bâ-temessük		106	
Der-zimmet-i Birili Hacı oğulları		85	
Atik yirmilik altın	Fi:23/51	1200	
Diğer yirmilik altın	Fi:21/45	945	
Onikilik cıvalı altın	35	595	
Fındık rub‘iyesi	9	82	
Dörtlük rub‘iye	28	112	
İstanbul altını	1	25	
Yekün		7011	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Mütevaffa-i mezbûrun techiz ve tekfinin masrâfı		53,5	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		196	
Hâkim-i sâbık Mustafa Efendi zamanında verilen resm-i kısmet		65,5	
Mihr-i mü'ccel-i müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre bi-şehâdeti Hafız Mehmed Efendi ve Osman bin Hasan gıbbü't-tahlîf		100	
Yekün		405	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		6606	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevce-i mezbûre Aîşe bi'l-münasahati'ş-şer'îyye	1345	80
Hisse-i İbni Ömer bi'l-münasahati'ş-şer'îyye	4159	
Hisse-i Ümmü Zeyneb	1101	

[s. 97/1]

Atufetlü Abdulkerim Paşa'nın yol emri kaydı

Bi-mennihi te'âlâ Der-sa'adet tarîki ile Sivas'dan ser-hudûda varıncaya kadar esnâ-yı râhda vâki' kazâların nâ'ibleri semâhatlü efendiler zîde ilmuhi ve müdürleri izzetlü Ağalar zîde kadruhum inhâ olunur ki bir vâkitten berü me'mûren Diyarbekir cânibinde bulunan süvâri asâkir-i hassâ-yı şâhâne mîr-livâ-yı ...¹⁸⁰ atufetlü Abdulkerim Paşa hazretleri sahâyir-i vâlâlarında bulunan süvâr-i hassâ-yı hazreti şâhânem asâkiriyle bâ-irâde-yi seniyye Diyarbekir'den avdet ve Der-sa'adet'e azimet buyurmuş olduklarından hasbe't-tarîk uğradıkları kasabât ve kazâda haklarında ri'âyet ve hürmet-i lâzîmenin îfâsı ile hiçbir şeyde zarûret ve muzâyaka çektirilmeyerek ta'yînât-ı mukteziyelerini ve ihmâl ve iskâllerine lüzûmu olan araba ve hayvanâtını kâmilten i'tâ ederek paşa-yı mümâ-ileyh hazretlerinden icâb eden senedlerin ber müceb-i nizâm istihsâl ve tarafımıza irsâlî mübâderet ve her nerede ri'âyet-i lâzîmede kusûr olunur ve ta'yînât ve mevâd-i sâ'irede rehâvet ve betâ'et ihtiyâr kılınur ise ol mahallin müdür ve zâbıtânı haklarında müstelzem-i vehâmet olacağından ana göre icrâ-yı mihman-nevâz ve rû'yete i'tinâ ve dikkat kılınmak ve bi-hıfzıhi te'âlâ Sivas ve havâlisi illet-i mahûfeden masun olduğu bilinmek bâbında mülhakâtı ile divân-ı eyâlet-i Sivas'dan iş bu buyuruldu tahrîr ve i'tâ ve tesyîr olunmuştur. Bi-mennihi te'âlâ vusûlünde gerektir ki ber müceb-i buyuruldu amel ve hareket ve hilâfını tecvizden müba'adet eyleyesiz.

Fi: Gurre-i N. sene 58

[s. 97/2]

Binbaşı El-Hac HasanAğa oğlu Mehmed Ali'nin defter kaydı

Derûn-ı defterde muharrer sagîr-i merkûm Mehmed Ali dahi fevt olub verâseti li-ebeveyn er karındaşı İbrahim Edhem'e münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîr-i merkûmun mensûbı vasiyesi ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ile tahrîr olunan sagîr-i merkûmun vâlidesi ile bâbasından isâbet hissesinin defteridir ki zikr

¹⁸⁰ Bir kelime okunamadı

olunur. Hurrîre fî'l-yevmî'l-hâmis ısrîn min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Müteveffâ-yı sagîr-i merkûmun ber mûceb-i kassam anasından isâbet eden hisse-i irsiyyesi		3995	
Ber mûceb-i kassam sagîr-i merkûmun bâbasından isâbet eden hisse-i irsiyyesi		16030	
Yekûn		20025	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Sagîr-i merkûmun techiz ve tekfinin masrâfı		75	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		500,5	
Yekûn		575,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		19449,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
<i>Sagîr-i merkûmun mensûbı vasiyyesi li-ebb kız karındaşı Aîşe Hatun'a teslîm olunan on dokuz bin dört yüz kırk dokuz buçuk guruştur.</i>	19449,5	

[s. 98/1]

Mukâta'ât hakkında vurûd eden emr-i ali sûreti

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm bî-mezidi inâyeti'l meliki'l-â'la hâlâ Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârü'l-ekabir ve'l-ekârim cami'ü'l-mefâhir ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l-meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden eyâlet-i mezkûre defterdârı Veliyyüddin Bey zîde ilmuhu ve mefâhirü'l-ülemâ-yı muhakkıkîn me'adinü'l-fezâili ve'l-yakîn zıkr-i âti mukâta'atın hâvî olduğu kazâların nâ'ibleri ve müftileri zîde ilmühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh-ı memleket zîde kadruhum tevki'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Şam-ı Şerîf eyâleti dâhilinde vesâ'ir ba'zı mahallerde kâ'in ashâb-ı mukâta'âtın ekserisi mahallerinde sâkin olduktan içlerinden birisi fevt oldukta akrabasından ve ecânibden ba'zı kesân berât ile mahkemeye gidip şahidi düz ile mukata'a-yı mahlûlenin kasr-ı yedinden

üzerine tevcihi için i'lâm-ı şer'î almak ve birazı dahi mahallinde i'lâm verildikten sonra berât almaksızın ashâb-ı mukata'a fevt olub ketm ve ihfâ etmekte ve ba'zı kasr-ı yedlerde dahi hâsılâtını dûn haber vermekte oldukları ve bu cihetlerle mukâta'ât zabt edenlerin çoğunda ismi yedlerinde bulunan berevât gayri makbûl idüğü bu def'a erbâb-ı vukûfdan tahkîk ve istihbâr olunmuş ve bu keyfiyet cânib-i mîrîyye hasâret mü'eddi ve bi'l-vücûh rızâ-yı hümayûn-ı mülûkâneme mugâyir ve münâfî olarak ba'dezin şu uygunsuzluğun önü kestirilmek üzere bir usûl-ı haseneye rabt ve tensîki lâzım gelmiş olmaktan nâşi kuyûd-ı lâzimesin lede'l-müraca'a eyâlet-i mezkûrede ber vech-i mâlikâne ashâbı uhdellerinde olan mukâta'ât ve muktû'ât mutasarrıflarının ekserisi mahallinde sâkin olub mâl müdürleri dahi Şam-ı Şerîf ve Trablus hâzineleri defterlerinde mukayyed bulunarak beher sene kâlemiyeleri ile ma'an ahz ve tahsîl oluna geldiğine ve bu makûle tevâbi'atdan olub emvâl mahallinde mukayyed olduğu cihetle tahsîl oluna gelen mukâta'ât mutasarrıflarının kasr-ı yedlerine tâbi' oldukları mahaller mahsûllerinin arzı olmaksızın ruhsatla verildiği takdirce emvâl-i mîrîyesinin sene be-sene tâhsîl ve adem-i tahsîli bu tarafta kayden bilinemeyüb cânib-i mîrîye hasârı mûcib olacağına binâen bundan akdem Halep muhassıllığı aklamından olan mukâta'ât mutasarrıflarından kasr-ı yed mûrad edenler muhassılının arzı olmadıkca ruhsat verilmemek ve mâlikâne mutasarrıflarını dahi gadrden vikâyeten muhassıl cânibinden verilecek arzlar için bir akçe alınmamak üzere nizâma rabt olunarak el-yevm ol vecih ile icrâ olunmakta bulunmuş idüğü kuyûddan nümâyân olmak hasebiyle fima-ba'd ber vech-i mâlikâne ashâbı uhdellerinde olub malları beher sene mahallinde isrâ olunmakta bulunan Şam-ı Şerîf ve Trablus Şam ve Rakka hâzineleri ve Malatya ve Tokad ve Diyarbekir voyvodalıkları vesâ'ire aklâmından olan mukâta'ât ve muktû'ât mutasarrıflarından birisi uhdesinde olan hissesini ahire kasr-ı yed murâd veyahûd zâiyi'inden berât-ı havası istid'a eyledikte kendüsü o hissenin sahîh mutasarrıfı olduğunu mahallinde isbât ettiğini ve ma'a kâlemiye îcâb eden mâl-ı mîrîsini tamamen mahalline edâ ve teslîm eylediğini mübeyyin tâbi' olduğu mahallin vâlisi ve defterdârı taraflarından arz getirmediğçe kasr-ı yedîne amel ve i'tibâr olunmamak ve zâiyi'inden dahi berât verilmemek ve iş bu verilecek arzlar için mâlikânesi mutasarrıflarından harc nâmıyla ve sûret-i aher ile bir akçe mütâlebe kılınmamak üzere müceddeden nizâma rabtıyla keyfiyet mâlikâneye kayd olunarak i'lâmını müş'ir bu makûle mukâta'ât ve maktû'atın bulundukları mahallerde kâ'in vülât-ı izâm vesâ'ir iktizâ edenlere hitâben ve

emr-i âliyyem isdârı ile tesviyesi lâzım geleceği bi'l-fi'l umûr-ı mâliye nâzırı düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfahhâm nizâmü'l-âlem müşîr-i sadâkat semirim Safvetî Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu tarafından bâ-takrîr ifâde olunmuş ve ol vecihle tanzîm ve tesviyesi husûsunu irâde-i aliyyem müte'allık olarak mücebince diğer lâzım gelen mahallere başka başka evâmîr-i şerîfem ve tasdîr ve tesyîr kılınmış olmakla sen ki ferîk-i müşâr ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhümasız siz dahi vech-i meşrûh üzere amel ve hareket ve mezîd ihtimâm ve sarf-ı rû'yet eylemeniz fermânım olmağın i'lâmen ve tembihen iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi usûl-i emr-i şerîf-i âlişânımda keyfiyeti lâzım gelen mahallerden ifâde ve tefhim birle fîma-ba'd zîr-i irâdenizde kâ'in mahallerde ber vech-i mâlikâne ashâbı uhdelerinde olub mine'l-kadîm mâlları mahallinde Divriği ve Amasya ve Tokad mûkât'aları eminlerine emrolunmuş olan mukâta'ât mutasarrıflarından herkesin uhdesinde olan hissesini ahire kasr-ı yed murâd veyahût zâiyi'inden berât i'tâsı istîd'â eyledikte kendisi o hissenin sahîh mutasarrıf olduğunu huzurunuzda şuhûd-ı udûl ile isbâd ederek ve ma'a kâlemiyye îcâb eden mâl-ı mîrîsini tamamen mahalline isrâ ve teslîm olunmuşmudur. Ol dahi güzelce tetkîk ve tahkîk kılınarak hakikat-ı hâl mabeyn tarafınızdan iktizâ eden arzını terkîm ve i'tâ olunması ve zâiyi'inden berât istid'asında harcı usûl-ı mezkûrenin icrâsı ve iş bu verilecek arzlar için mâlikâne mutasarrıflarından harç nâmı ve nâm-ı âherle bir şey mutâlebe kılınmaması ve nizâm-ı mezkûr bundan böyle düstûr-ü'l-amel tutularak hilâf-ı vaz' hale vukû'a gelmesi esbâbının istihsaliyle ikdam ve sarf-ı mükadderet eyleyesiz. Ve siz ki nüvvâb ve müftiler vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i şerîfim sizin dahi meczûmunuz olarak müceb ve muktazâsını kâmilten icrâsı husûsuna bi'l-ittifak mezîd ihtimâm ve sarf ve hâsıl-ı kudret ve mugâyir-i vaz'u hâlet vukû'unu tecvizden tevakkî ve müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ ve lazimü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 15 N. Sene 58

Mücebince devletlü Sâ'id Paşa hazretleri tarafından dahi bir kıt'a mektûb vurûd etmiştir.

[s. 99/1]

Benim sa'adetlü, mükremetlü, meveddet-semirim paşa hazretleri

Beyândan müstağni olduğu üzere öğücü maddesi hakkında mü'esses olan nizâm-ı mahsusun bir müddetten beri lâıyık ile icrâsına ihtimâm ve dikkat olmadığından Der-sa'adet'te bir takım bi-lüzûm inâs tâ'ifesi görülmekte ve bir taraftan dahi refte refte çoğalmakta olduğundan bunlardan maslahat-ı vakı'âsını görüb yine avdet etmek üzere Der-sa'adet'e gelmek isteyen nisvânın hâl ve keyfiyetleri ve sebep-i azimetleri lâıyık ile tahkîk ve mü'zineyi mu'ayyene zarfında avdet edeceği mu'teber kefile rabt ve tevsîk olunarak keyfiyeti bâ-mazbata ve i'lâm bu peyâm ve istîrâm ile ba'dehu bu tarafından gidecek ruhsat mûcebince murûr tezkiresi verilmesi meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliye kararı muktezâsından olarak keyfiyet bi'l-cümle müşîrân-ı izâm hazretine tahrîr ve iş'âr kılınmış olmakla zât-ı sa'adetleri dahi muktezâ-yı riyabet kârî ve mehâm-şinasları üzere bu husûsun zîr-i idârelerinde kâ'in mahalli me'mûrlarına te'kiden ifâde ve tenbihıyla usûl-ı mezkûrun iş'ârı husûsûsuna himmet buyurmaları siyakında kâ'ime-i meveddet tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. İnşâ'allahu te'âlâ vusûl buldukta ber vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûldür

Fi: 15 R. sene 58 Fi: 23 B. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 99/2]

Mukâta'ât ve timarât hakkında buyuruldu

Devletlü, atüfetlü, re'fetlü, veliyyü'l-himem seniyyü's-şiyem efendi hazretleri

Mesâlih-i mühimme-i müsta'cile-i devlet-i aliyyeye ve ashâbı uhdelinde bulunan mukâta'ât ve timarât vesâ'ire hâsılâtın isti'lâmına dâ'ir ve tasdîr ve tesyîr kılınan evâmîr-nâme-i hazreti sadâret-penâhi ve tahrîrat-ı senâveri ecvibe-i lâzimesin sür'ât-i irsâli ile hâzinece icrâ-yı îcâbı lâzimededen ve muktezâsı irâde-i seniyyeden ise de ekseri tahrîratın cevâbları iletilip kalarak bu tarafda îcâbı icrâ olunmadığından bir madde için üç beş def'a te'kîd ve isti'câli muntazımına tahrîrât yazılmakta ve bu keyfiyet teksir-i mevâd ile beraber umûr-ı mehâm-ı saltanat-ı seniyyenin te'hirini ve ashâbı mukâta'ât ve timarâtın sızlanmalarını müstelzem olmakta olması ile bi'l-vücûh irâde-i seniyyeye münâfi ve mugâyir ve bu husûsu mücerred kâ'imakâmların betâ'letlerinden neş'et ederek bilâhere kendilerine mes'ûliyeti davet edeceği zâhir olmaktan nâşi ba'demâ bu bâbda olan tekâsül ve rehâvet kangı sancak kâ'imakâmından vâki' olursa bi't-tahkîk icrâ-yı te'dibine bakılacağından evvelce iş'âr ve ihtârı

lâzımeden olarak keyfiyet bi'l-cümle müşîrân-ı izâm hazerâtına bâ-tahrîrât senâveri iş'âr kılınmış olmağla zât-ı vâlâları dahi zîr-i idâre-i devletlerinde olan elviye kâ'imakâmlarına te'kiden tenbih buyurarak şimdiye umûr-ı mühime ve sâ'ire muharrereye dâ'ir ifâde kılınan evâmir-nâme-i cenâb-ı vekâlet-penâhi ve tahrîrât-ı acizîden cevâbları ilişüb kalmış olan ve bundan böyle dahi tasdîr olunacak bulunan tahrîrâtlarının cevâbları te'hir olunmayarak sür'at-ı irsâlî husûsuna himem-i behiyeleri buyurulmak temennâsı ile terkîm-i nemîkâ-i senâveriye ibtidâr olunmuştur.

Fi: Gurre-i R. sene 58 Fi: 13 N. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 99/3]

Kazâbad iskanı hakkında buyuruldu

Şerâyi'-şîâr Tokad ve Niksar nâ'ibleri faziletli diyanetli efendiler zîde ilmühûma ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdürleri sa'adetli ağalar zîde kadrum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân vücûh ve iş erleri izzetli ağalar zîdet-mekâdirühüm inhâ olunur ki Rişvan aşiretinden olub bir müddetden beri Tokad Kazâbâd kazâsında kışlak nişin olan Badılla ve Paspanlu ve Carikanlu aşiretleri ile bu mevsimde gelmiş olan bir tâ'ife Rişvan hânelerinin ba'zı esbâba mebni Erzurum cânibine firar etmeleri melhûz-ı me'mûl ve hasû't-târîk kazâlarınızdan mürûr ve ubûra mecbûr olacakları derkâr bulunmuş ve ma'amafih ki bunların bir ferdinin bir tarâfa savuşturulmaması muktezâ-yı maslahattan bulunmuş olmağın siz ki bâlâda muhatabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz ma'lûm rehâyet ma'lûmunuz oldukta aşâ'ir-i merkûmenin mûmerr-i gâhları olan mahaller lâyıki ile gözetilerek ve dâ'imâ ve müstemirren göz ve kulak tutularak şâyet aşâ'ir-i merkûmeden beşer altışar hâne ve daha eksik ve ziyâde birleşerek Erzurum tarafına firar etmek dâ'iyesinde bulunurlar ise zinhâr salıverülmeyüb kışlakları olan Kazâbâd tarafına i'âdeleri husûsuna bi'l-ittifak mezîd-i'tinâ ve dikkatle bir hânenin bir tarafa firar edememesi vesâ'il-i lazimesinin istihsâline mübâderet eylemeniz bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas ve elviye-i Amasya ve Divriği'den iş bu buyurulduları tahrîr ve isdâr ile tesyâr olunmuştur. Bi-mennihi te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere ber-mûceb-i buyuruldu amel ve hareket eyleyesiz.

Fi: 7 R. sene 58

Fi:25 R. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 99/4]

Şehzâde sûret-i fermân kaydı

Emirü'l-ümerai'l-kirâm kebîrû'l kübrâi'l-fihâm zû'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişam el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l meliki'l-â'la mülhâkâtı ile Sivas eyâleti ferîki Seyyid Sa'id Paşa dâmet me'aliyehu ve iftihârü'l-ekâbir ve'l-ekârim camiü'l-mehâmidi ve'l-mekârim el-muhtasu bî-mezîdi inâyeti'l meliki'd-dâim ricâl-i devlet-i aliyyemden Sivas defterdârı Veliyyüddin Bey zîde uluvvuhu mefâhiü'l-kuzât ve'l-hükkâm ferîk-i müşârün-ileyhin zîr-i idâresinde kâ'in sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazluhum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikrolunan kazâların müdirleri ve a'zâ-yı meclis vesâ'ir emin iş erleri zîde kadruhum tevkî-i refî'i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki cenâb-ı vacibü'l-vücûd ve müfeyyizü'l-hayr ve'l-cevr tekaddese fate ani'l-vâlidî ve'l-mevlûdun irâdeti aliyye-i sübhaniye ve müşeyyedehu celîle-i samâdaniyesiyle revnâk-efzâ-yı erike-i cihân bâni ve hallâk ve zinet-bahşâ-yı örnek şehriyârî ve saltanata olan selâtîn-i izâm-ı ma'delet-ittişâm vücûh-ı tıynet-unudları vesilesi ile tevûfer umûr ve imân-ı cihân ve vedi'â-yı tezâ'id-i refah ve asâyiş usûl-ı âlemyân olduğu misillü imtisali talû'u tevâlî'i tesyîl-i teshîl ve tezâ'id-i limû'u levâmî'i ...¹⁸¹ dahi müstelzem tabidari ...¹⁸² mane nizâmı devrân ve müstahkem-i bünyân hüsnü ahvâl nev'ü insan olub hem daim mümeddidi iş bu bin ikiyüz elli sekiz senesi şa'bânü'l-mu'azzamın on yedinci Çarşamba günü sa'at onbirde gülistan-ı sulbü-pâk-ı şâhânemden bir şahzade-i civânbaht-ı arâyiş-efzâ-yı kehvâre vücûd ve dırâzında mihr-i şuhûd olmasıyla ferihâ-yı sülbiye-i padişâhânemden Sultan Abdulhamid ismiyle tesmiye kılınarak ...¹⁸³ velâdet bahirü's-sa'adeti bi'l-cümle sükkân Darü'l-hilâfeti'l-aliyyemin zebûr-ı sâmi'a-i masârîr ve behcetleri olmakla şükrân-ı ala tilke'n-ni'am teferrüc kılub teb'a ve ibâd için mahâl-i münâsebeden beşer nevbet olarak yedi gece top endahtı ve kaffe-i vükelâ-yı fihâm ve bendegân-ı devlet-i aliyye-i ebed itti'âmın vesâ'ir isteklü olanlar taraflarından dahi hâne ve sahilhâneleri pişgâhda kanâdil-i süreyya misli ikâd ile icrâ-yı merâsim-i şâdumâni ve meserret olunmuştur ve iş bu beşaret amîkû'l-meymenim memâlik-i mahrûse-i padişâhâneme dahi neşr ve i'lânı ile umûmen abâd olanların hassâ-yı paye-i surûr ve behcetleri kılınmaları lâzım-ı zimmet-i himmet-i mülkdâri ve maharet-i şehin-şâhânem idüğü vâzihâttan bulunmuş olduğuna binâen neşr-i velâdet-i

¹⁸¹ İki kelime okunamadı¹⁸² İki kelime okunamadı¹⁸³ Bir kelime okunamadı

hümâyûnumu hâvî iş bu emr-i celîlû'l-kadrim isdâr ve mü'essis olan Tanzimât-ı mülkiye ahvâl-ı mehâsin şumûlû iktizâsınca ahâli ve teb'a ve devlet-i aliyyenin hizmet-i mübâşiriye masârîfâtından vikâyeleri zımnında sen ki ferîk-i müşârûn-ileyhsin kapu kethüdan tarafına ...¹⁸⁴ irsâl ve tesyâr olunmuştur. İmdi sen dahi keyfiyeti Sivas eyâleti dâhilinde kâ'in mahaller ahâlisine i'lân ve tebşîr birle bi'l-cümle meşâyih ve zühhâd vesâ'ir ibâd tarafına i'tibâr taraflarından mesâcid ve mahâfilde tezayüd-i şân ve şevket-nişân-ı saltanat ve temâd-i ömr ve âfiyet şehzâde ...¹⁸⁵ padişâhânem için du'a-yı hayriyye iltimâs ve tertil-i mehâmid ve ...¹⁸⁶ Dârü's-sa'adet-i seniyyemde olduğu misillü mahâl-i münâsibeden yedi gün yedi gece beşer nevbet top attırılarak şân ve şevket-i saltanat-ı seniyyemi icrâ ve herkes arz ve edebiyle olduğu halde âdet-i belde üzere resm-i şadumanî ve meserreti îfâ ile sâye-i şevket-vâye-i cihândâreme ve bi'l-cümle ahâl-i memlekettin istihsâli mesrûnuna i'tinâ ve mübâderet eyleyesin ve sen ki defterdâr vesâ'ir mûmâ-ileyhimsiz mazmûn-ı emr-i münîfim sizin dahi meczûmunuz oldukta mûceb-i muktazâsı ile amel ve hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sadır olmuştur. Fî evâhiri şa'ban li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 25 N. sene 58

Emir mûcebince devletlû Sâ'id Paşa tarafından bir kıt'a buyuruldu dahi vurûd etmiştir.

Fi: 25 R. sene 58

[s. 100/1]

Mühimmat Hakkında Buyuruldu

Şeri'at-me'ab Tokad nâ'ibi semâhatlû Efendi zîde ilmühu ve müdiri sa'adetlû ağa zîde kadrühu ve vücûh-ı memleket izzetlû ağalar inhâ olunur ki Bağdad'a sevk olunmak için Samsun iskelesine çekilmiş olan mühimmât-ı harbiye hamûleleri ol havâliye vurûd etmekte bulunmuş ve me'mûrları tarafından ahz olunacak sened mûcebince mu'ahharan ücret-i kirâları tesviye olunmak üzere icâb eden kazâlardan araba ve hayvanât tertip olunduğu misillü mühimmât-ı mezkûru Niksar kazâsı ile birlikte olarak Artıkâbâd kazâsına nakletmek üzere kazânızdan tertîbi icâb eden araba ve hayvanâtın sür'at-ı cem'i ve amandası lâzımeden bulunmuş olmağın vusûl-ı buyurulduğumuzda dakika-yı vâhide meks ve te'hiri tecviz etmeyerek kazânız

¹⁸⁴ Bir kelime okunamadı

¹⁸⁵ Bir kelime okunamadı

¹⁸⁶ Bir kelime okunamadı

kurâlarından hâne başına bir araba vesâ'ir hayvanâtın cem'i ve istihzâri ile mühimmât-ı mezkûrenin bir ayak evvelce Artıkâbâd kazâsına nakil ve isâli husûsuna mübâderet eyleminiz bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas iş bu buyuruldu tahrîr kılındı.

Fi: 25 N. sene 58

[s. 100/2]

Timarluların celb-i me'mûriyetleri hakkında

İftihârü'l-ematicid ve'l-a'yân gedikliyân-ı dergâh-ı âliden Amasya sancağı kâ'imakamı necâbetli bey dâme mecdühu ve şerâyi'l-şî'âr Amasya ve Tokat ve Niksar ve Turhal ve Kazâ-i Erba'a nâ'ibleri ve dirayetli efendiler zîde ilmühüm ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdürleri izzetlü ağalar zîde kadrühüm ve a'zâ-yı meclis ve vücûh-ı memleket izzetlü beyler ve ağalar zîdet-mekadirihi inhâ olunur ki Sivas eyâletinde müretteb timarlu süvâri asâkir-i muntazamâ-yı şâhâne ikinci alayın mîralayı sahâbetiyle Bağdâd-ı bihiştâbâda me'mûriyetlerine irâde-i seniyye ta'alluku ile ol bâbda tarafınıza hitâben şeref-sunûh buyurulan fermân-i âlinin mukaddema birer kıt'a sûret-i mümzâsı tahrîr olunan buyuruldunuza matlûb tesyâr olunmuş ve keyfiyet miralay-ı mûmâ-ileyh cânibinden dahi ol havâlide bulunan zâbitân taraflarına tahrîr ve iş'âr kılınmış ise de henüz bir neferi vurûd ve zuhûr etmemiş ve âlây-ı mezbûrun elbise ve bi'l-cümle eşyâ-yı mukteziyesi tertip ve tehiye olunarak kol ağası Mustafa Ağa sahâbeti ile bu tarafa gelmek üzere bulunmuş ve ferîkân-ı kirâm-ı Devlet-i Aliyye'den devletlü Davut Paşa hazretleri bu def'a muktezâ-yı irâde-i şâhâne üzere mahal-i mezbûra me'mûr buyurularak çend ruz zarfında bi'l-yümn ve'l-ikbal Sivas'a teşrif etmek üzere olduğu bedîhi görünmüş olduğundan âlây-ı mezkûrun müşârûn-ileyh hazretleri refâkati ile sevk ve irsâli tensip bulunarak ol bâbdan cânib-i cenâb-ı kâ'imakâm hazret-i seraskeriden bir kıt'a emirnâme-i sâmi şeref-vurûd etmiş ve bunların içlerinde bilâ-özü-i şer'i gelmeyenleri olur ise haklarında ber müceb-i kanun-nâme cezâ tertîb edecek mücâzâtı da'vet etmiş olacaklarından burasının o misillü beyân ve tefhîmi emir-nâme-i mezkûreden irâde ve iş'âr buyurulmuş ve artık bundan böyle şudur budur demeye mahal kalmayub âlay-ı mezkûr zâbitân ve neferâtının hemen bu günlerde Sivas'a gelerek ifâ-yı me'mûr müsara'at etmeleri farızâ-yı zinet-i me'mûriyetlerinden olub ma'azallahü te'âlâ hilâfında bulunanların ber mûcib-i nizâm icrâ-i cezaları emrinde dakika fevt olunmayacağı sûret-i halden istidlâl kılınmış ve livâ ve kazâlarınızda kâ'in zâbitân ve neferâtın ihrâcı zımmında kâ'imakâm bey me'mûr ve ta'yîn olunmuş

olmağın imdi vusûl-ı buyuruldumuzda kazânızda kâ'in zâbıtân ve neferâtın umûmen akd olunacak meclis-i mahsûs-ı celîle ile keyfiyetin ferden ferda kendülere ifâde ve tefhîmi ile bir ayak evvelce bu tarafa i'zâm ve irsâlleri husûsuna mübâderet vecibân ve tekâ'üd evlâdlarından tuvâna ve eşkinciliğe sezâ olanları dahi mu'ayene ederek anların dahi bir neferi geriye kalmayarak beraber irsâl ve tevessüllerine mugâyiret ve ferîk-i müşârün-ileyh hazretlerinin bu taraftan te'hir ve intizarını mûcib olur hâlâtın zinhâr vukû'una sebep olunmamış ve irsâlî istihsâle cümlemiz bi'l-ittifak mezîd ikdâm ve gayret eylemeniz bâbında divân-ı eyâlet-i Sivas ve elviye-i Amasya ve Divriği'nden iş bu buyuruldu tahrîr ve mîr-i mûmâ-ileyh mübâşeretî ile ba'is ve tesyîr olunmuştur. Bi-mennihi te'âlâ vusûlünde gerektir ki ber mûcib-i buyuruldu ile âmel ve hareket eyleyesiz ve hilâfını tecvizden ziyâde ittika ve müba'adet eyleyesiz.

Fi: 5 N. sene 58

[s. 100/3]

Topkara Ağa Bey Emin Ağa'nın defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Emin bin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Aişe bint-i Mustafa ile sulb-i kebîr oğlu Ali ve sagîr oğlu Abdullah ve sülbiye-i kebîre kızları Emine ve Zahide'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nûmayân olduktan sonra sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'den vasi nasb olunan er karındaşı merkûm Ali ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun terekesinin defteridir ki ber vech-i ati zikrolunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri ramazani'l-mübarek li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Malkayası nâm mahalde vâki' bağdan nısf hissesi	1 kıt'a	1500	
Köhne döşek, yorgan, yastık	1-1-1	40	
Evâni-i nühâsiye	7 kıyye	80	
Köhne kilim	1	3	
Üzüm	1batman	50	
Sagîr minder	1	2	
Yekün		1675	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		160	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		44	
Yekün		204	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1471	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	183	105
Hisse-i bint	214	62
Hisse-i bint	214	60
Hisse-i ibn	429	4
Hisse-i ibn	429	4

[s. 101/1]

Ba'dehu zevcenin defteri kaydı

Ba'dehu zevce-i mezbûre Aişe dahi fevt olub verâseti sadriye-i kebîre kızları Emine ve Zahide ve sûlb-i kebîr oğlu Ali ve sagîr oğlu Abdullah'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'îye tevzi' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî tarihi'l mezbûre.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Malkayası nâm mahalde vâki' mezbûr bağdan hisse	1 kıt'a	1500	
Tahta sandık	1	10	
Üzüm kıymeti	40 batman	50	
Evâni-i nühâsiye	11 kıyye	120	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		152	
Müteveffâ-yı mezbûrenin mukaddemâ fevt olan zevc-i mezbûr Emin'den isâbet eden hisse-i irsiyesi		183	
Yekün		1878,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffiye-i mezbûrenin techiz ve tekfin masrâfı		64	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		48,5	
Yekûn		112,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1766	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bint	294	47
Hisse-i bint	294	47
Hisse-i ibn	588	94
Hisse-i ibn	588	94

[s. 101/2]

Bekçi Ali Beşe'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Yazıcık mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ali Beşe oğlu Hasan bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Mustafa ile li-ebeveyn er-karındaşı Hüseyin bin el-merkûmae münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer' verese-i mezbûrân iltimâsları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'îyye tevzi' ve taksim olunan müteveffâ-yı merkûmenin terekesi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri ramazani'l-mübarek li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzilden nısf hissesi kuymeti	1 bâb	100	
Arkaltı nâm mahalde vâki' bağdan nısf hisse kıymeti	1 kıt'a	400	
Dört yüz guruş kıymetli bir çift kara sığır öküzünün nısf kıymeti		200	
kara sığır ineği iki re's danadan nısf hisse	3 re's	150	
Bârgîrden ma'a semerden nısf hissesi	1 re's	125	

Mevcûd yarma bulgurdan nısf hisse		60	
Hıntadan nısf hissesi	2 kile	100	
Köhne araba ve çift aletlerinden nısf hisse		50	
Evâni-i nühâsiye	24 kıyye	290	
Hurda tüfenk nısf kıymeti		7,5	
Kabak ma‘a ... ¹⁸⁷		2,5	
Fenerden nısfı hisse	1	2	
Müsta‘mel ... ¹⁸⁸	1 çift	5	
Bekçilik ticâretlerinin nısfı		100	
Mevcûd bekmezden nısf kıymeti		200	
Döşek, yorgan, yastık	2-2-5	25	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		16	
Yekün		1850	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfîn masrâfı		70	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		49	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre bâ-karari'l-verese		150	
Yekün		269	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1581	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	385	30
Hisse-i ahi lehüma	1185	90

[s. 102/1]

Devletlü Davud Paşa istishâbıyla ile Bağdâd'a giden mühimmât emri

Düstûr-i mükerrerem müsîr-i müfehham nizâmü'l 'âlem müdebbirü umûri'l cumhûr bi'l-fikri's-sâkıb mütemmimü mehâmi'l enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib mümehhidü bünyânı'd-devleti ve'l-ikbâl müşîr-i erkânı's-sa'âdet ve'l-iclâl el-mahfûfu bi-sunûfi

¹⁸⁷ Bir kelime okunamadı¹⁸⁸ Bir kelime okunamadı

‘avâtîfî’l-meliki’l-a’lâ hâlâ Trabzon vâlisi vezirim Abdullah Paşa edamallahu te‘âlâ iclâlehu ve mefâhirü’l-kuzât ve’l-hukkâm me‘adinü’l-fezâ’il ve’l-keâm Samsun’dan Bağdâd’a varınca esnâ-yı râhda vaki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm ve mefâhirü’l-emâsil ve’l-akrân zâbitân ve vücûh-ı memleket zîde kadrühüm tevki‘-i refi‘-i hümayûn vâsıl olacak ma‘lûm ola ki bu def‘a muktezâ-yı irâde-i seniyyem üzere Bağdâd’da mevcûd bulunmak üzere ma‘lûmü’l-mikdâr dane ve yuvarlak ve peşrev ile dört yüz kantardan ibaret beş yüz elli varil barût ve dört yüz sandık fişek Tobhâne-i Amire’m ve harbiye ambarları mevcûdundan bi’l-ıfraz ferîkân-ı kirâmından Bağdâd cânibine me’mûr emirü’l-ümerâ el-kirâm Davud Paşa damet me‘aliyehü istihâbı ile bu taraftan bahren Samsun iskelesine tesvîb kılınmış olduğundan zikrolunan yuvarlak peşrev ve barût ve fişeğin iskele-i mezkûrdan Bağdâd’a varıncaya kadar nakil ve isâline muktezi olan araba ve hayvanâtın ücretleri mahalleri me’mûrları ma‘rifeti ile vaz’ olunarak dâhili Tanzimât olan mahallerde emvâl-i eyâletten ve müstesnâ bulunan yerlerde sâbıkı vech ile rü’yet ve tesviye kılınarak mübâşirlerden ahz olunacak makbuz senedâtları bu tarafa irsâl ve eşyâ-yı mezkûre esnâ-i râhda bilâ-mûcib tevkîf olunmaksızın ve mikdâr-ı zeresi zayî‘ ve telef olmaksızın seri‘ân ve sâkinen savb-ı maksûda isâli husûsuna irâde-i aliyyem talîk eylemiş olmakla siz ki vâli-i müşâr ve kuzât ve nüvvâb vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere amel ve hareket bi’l-ittifak mezîd i’tinâ ve dikkat eylemeniz fermânım olmakla i’lâmen ve tenbihen iş bu emr-i celîl-i kadrim ısdâr ve tesyâr olunmuştur imdi keyfiyet ma‘lumunuz olduktâ zikrolunan dane ve yuvarlak ve peşrev ve barût ve fişeğin zîr-i idârenize kâ’in mahallere vurûdunda nakil ve tahmile muktâzi olan araba ve hayvanâtın bâlâda beyân olunan usûle tatbikân derhal tedârik ve i’tâsı ile kazâ be-kazâ nakil olunarak emnen ve salimen ve seri‘ân ve acilen cânib-i Bağdâd’a tevsili ve ücretlerinin ol vecihle rü’yet ve tesviyesi ile hâzinece icâbının icrâsı için ahz olunacak makbûz senedatının bâ-i’lâm ve tahrîrât der-bâr-ı şevket-karârıma ba’is ve takdîmi zikrolunan mühimmât ve edevâtının zinhâr ve zinhâr bu tarafta dûçar-ı ta’vik olmaması ve birisinin zâyî‘ ve telef ittirilmemesi husûslarına kemâliyle i’tinâ ve sarf-ı rü’yet ve hilâf-ı vaz’ ve hâlet vukû‘unu tecvizden tevakkî ve müba‘adet eylemeniz bâbında fermânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta ol bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü’l-ittibâ ve lâzımü’l-imtisalimin mazmûn-ı ita‘at makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle

bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi aşer min şehri şa'ban li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 3 L. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 102/2]

Mefahirü'l-kuzat ve'l-hukkâm me'adinu'l-fezâil ve'l-keîâm Trabzon'dan Bağdâd'a varınca yol üzerinde vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbı zîde fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zâbitân ve vücûh-ı memleket ve bi'l-cümle iş erleri zîde kadruhum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki ferîkân-ı kirâmından olub bu def'a muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere hâlâ mülhakâtı ile bi'l-istiklâl Bağdâd vâlisi düstûr-u mükerrem müşîr-i mufahhâm nizâm-ı âlem vezirim El-Hac Mehmed Nedim Paşa edamallahu te'âlâ iclâlehu refâkatine me'mûr ve ta'yîn kılınan emirü'l-ümerâi'l-kirâm Davut Paşa damet-me'aliyehu ba'zı mühimmât-ı mükteziye ile Bağdâd cânibine i'zâm kılınmış olmaktan nâşi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ferîk-i müşârün-ileyh mühimmât-ı mezkûre ile Trabzon'dan Bağdâd'a varınca esnâ-yı râhda iktizâ eden araba ve hayvanât ve me'kûlât cânib-i memlekette tedarik ve i'tâ ve ba'dehu hâzinece hisâbının rû'yet ve icrâsı için lâzım gelen defterlerinin Der-sa'ad'etime takdîm ve isrâ kılınması iktizâ eden mahallerden dahi celb-i neferât-ı terfîk olunarak ve sâlimen ve müsterihân savb-ı maksûde izâm ve izhabı emrine ikdâm ve mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan ve mahsûsan iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr olunmuştur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukça ber minvâl-i muharrer amel ve harekete dikkat ve hilâl-i târikte bir mahalde ferîk-i müşârün-ileyhin adem-i istirâhatını veyahûd mühimmât-ı merkûmenin bilâ-mûcîb meks ve tevfiği ile telef ve izâ'lesi mûcib olur hâlâ na-marziye vukû'a gelmemesine ikdâm ve gayret ve hilâfından be-gâyet tevâkki ve müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlî şânım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimın mazmûn-ı itâ'at makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi evâhiri şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 3 L. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 102/3]

Postluoğlu İbrahim'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Rüstem Çelebi mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Postlu oğlu İbrahim bin Ali nâm müteveffânın verâseti gâ'ibü ani'd-diyar oğulları Mahmud ve Emin Mehmed'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra gâ'ibân-ı merkûmânın zuhûrlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan ammi-zâdeleri Mustafa ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri ramazânî'l-mübarek li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	150	
Etrâf-ı şehir toprağında boz bağ kıymeti	1 kıt'a	300	
Eski dikmeler nam mahalde vâki' bağdan nisf hisse kıymeti	1 kıt'a	150	
Derûn-ı menzilde ambar	1 kıt'a	20	
Köhne döşek, yorgan	2-2	100	
Köhne yastık	4	10	
Balta, bel	1-1	15	
Çamaşır leğeni	1	100	
Mürekkep çakı	1	3	
Köhne gem	1	5	
Hınta	5 rubla'	25	
Der-zimmet-i İslam oğlu Hasan bâ-temessük		24,5	
Der-zimmet-i Erkiletli Murat oğlu bâ-temessük		50	
Evâni-i nühâsiye	8 kıyye	80	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn	14	44	
Yekûn		1074,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para

Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		100	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		27	
Yekûn		127	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		947,5	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i ibn	473	90
Hisse-i ibn	473	90

[s. 103/1]

Timarlılar hakkında vurûd eden buyuruldu

Dergâh-ı âli kapıcı başlarından ve gedikliyân dergah-ı mu'alladan Amasya ve Zile kâ'imakâmlarımız necâbetlü beyler zîde mecduhuma ve şerâyi' şî'âr Amasya ve Zile ve kazâ-i Erba'a ve Niksar ve Turhal ve Tokat kadıları ve nâ'ibleri faziletlü efendiler zîde fazlühüm ve me'zûn bi'l-iftâ fekâhetlü efendiler zîde takvahum ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdürleri izzetlü Ağalar ve vücûh-ı memleket ve iş erleri zîdet-mekâdirihim inhâ olunur ki Sivas eyâletinden müretteb olub bâ-irâde seniyye Bağdâd Darü's-selâm tarafına me'mûr ve ta'yîn buyurulmak olan timarlu süvâri asâkir-i muntazama-yı şâhânemin ikinci alayın ferîkân-ı kirâm me'âl-i iltisâm devlet-i aliyyeden devletlü Davut Paşa hazretlerinin refâkat ve sahâbet-i âlileri ile i'zâm ve inhâ celbi bi't-tensib ol bâbda bir kıt'a emir-nâme-i sâmi hazret-i kâ'imakâm-ı ser-askeri şeref-vurûd etmiş olduğu makaddemce iş'âr ve bilâ özür-i şer'i gelmeyenlerinin ber mûceb-i nizâm icrâ-i mücâzât-ı îcâbiyeleri emrinde dakika ihmâl olunmayacağı terkîm ve iş'âr olunmuş ve bunun üzerinde ba'zı evliye ve kazâlar asâkiri peyâ pey takım takım vurûd ve zuhûr etmekte bulunmuş ise de evliye ve kazâlarınız asâkirinin henüz vurûd etmemesi mutlak müsâmâhadan iktizâ edeceği derkâr ve halbuki ferîk-i müşârün-ileyh çend rûz-mukaddem bi'd-devlet ve'l-ikbâl medîne-i Sivas'a teşrif ederek bu makûle henüz vurûd etmemiş olan mahaller asâkirinin zuhûr ve istishâbına intizârân meymenet-sâz arâm olmakta bulunmuş ve ma'azallahu te'âlâ bundan böyle dahi asâkir-i merkûmenin avk ve te'hirleri vukû'uyla ferîk-i müşârün-ileyh hazretlerinin beş on gün burada meksini îcâb eder hâlât zuhûra getirülür ise artık ol mahallin hükkâm ve zâbitân ve asâkirin hakkında ne rûtebelerde mu'âmele ve mücâzâta teşebbüs olunmak lâzım geleceği ednâ mûlâhaza

ile tebeyyün edeceği emr-i bedihi ve nemîdâr bulunmuş olmağın imdi siz ki muhâtabûn-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûm-ı dirayetlerimiz oldukça ba'dezin bu husûsda dakika-yı vâhîde meks ve te'hirleri tecviz olunmayarak livâ-i mezbûrda ve kazâlarınızda kâ'in zâbıtân ve neferâtın hemen celb ve ictimaları ile vusûllerini mübeyyin ilmühaberleri ile getirmek üzere birer nefer zabtiyeye tefrîkan ve seri'an ve acilen bu tarafa i'zâm ve irsâlleri husûsuna bi'l-ittifak mezîd i'tinâ ve dikkat birle nefsinizi müstevliyet ve mehlikeden ve asâkir-i merkûme-yi müstahak olacakları mücâzât-ı şedîde ve ukûbât-ı cezireleden himâye ve sıyânet eylemeniz bâbında tenbihen ve ikâzen ve müstevliye-i atiyeyi ihtâran bu kere dahi divân-ı eyâlet-i Sivas ve elviye-yi Amasya ve Divriği'nden iş bu buyuruldu tahrîr ve isdâr olunmuştur. Ber-mûcib-i buyuruldu amel ve hareket eyleyesiz.

Fi: 11 L. sene 58

[s. 103/2]

İflâsi Osman Kavvas'ın gurema defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar mahallesi ahâlisinden Kavvas Osman nâm kimesnenin ba'de subûti's-şer'i üzerine edâsı lâzım gelen düyûn-ı kesîresinin te'diyesi için müddet-i vefire haps olunub hâl-ı asârı tebeyyün etmekle zikri ati dâyinleri ma'rifetiyle merkûmun yedinde bulunan kaffe-i emvâl ve eşyâsı terkîm ve takdîm-i kayyum ile beyne'l-gurama ala tariki'l-gurama tevzi' ve taksim olunan defteridir ki ber vech-i ati zikrolunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şevvâli'l-mükerrerem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Komanat arazisinde kâ'in on kile tohum isti'âb eder şa'ir tarlası kıymeti	1 Kıt'a	3000	
Kazâbat kazâsında Pazar karyesinde tarla kıymeti	2 Kıt'a	200	
Kayakçı tarlası demekle ma'rûf tarla bahâsı	1 Kıt'a	400	
Mevcûd samân bahâsı		1000	
Camuz öküzü	1 çift	600	
Kara sığır öküzü	3 çift	1000	
Kara sığır ineği	2 çift	135	

Dişi düve	1	50	
Bargîr ma'a takım		400	
Eğer	2	80	
Saman hararı	2	20	
Kömür hararı	2	10	
Def'a harar	2	10	
Müsta'mel zâhire çuvalı	6 çift	100	
Yarma bulgur	20 rubla'	110	
Furûht olunan hınta ve şa'ir bahâsı		383	
Bağlı araba	2	300	
Fener	1	11	
Araba mazusu	8	10	
Çift demîrî	5	10	
Bel	2	23	
Kazma , kürek	1-1	18	
Balta	2	20	
Testere, keser , kelpetün	1-1-1	15	
Döğen	4	40	
Urgan	2	15	
Gözer ve kalbur	1-1	10	
Nacak	18	65	
Katel	2	16	
Saman çeteni	2	30	
Ahbun çeteni	2	20	
Tırmık	2	30	
Tahta ,saban, kürek, mih, dağarcık ?		65	
Yekün		7956	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Deyn-i müsbite-i Hacı Ağa-zâde Hüseyin Ağa merkûmun iflasından akdem bâ-i'lâm edâsı		625	

lâzım gelen			
Deyn-i müsbit-i Geyrâslı İbaç kezâlik bâ-i'lâm edâsı lâzım gelen		128	
Tarafeyne ait alınan resm-i âdi		645	
Medyûn-ı merkûmun te'diyesi lâzım vergi-i müstevlisi		60	
Yekûn		1458	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-gurema		6498	

Deyn	Gurema	Angurema	Mebla'
Deyn-i müsbit-i Gülistanbey bi-şehâdet-i Receb oğlu bin Mustafa ve İbrahim bin İbrahim gıbbü't-tahlîf	640	341	40
Deyn-i müsbit-i Arpacı Halil'e bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	560	298	80
Deyn-i müsbit-i Subaşı oğlu Hacı Hasan bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	128	68	32
Deyn-i müsbit-i Cihan Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	1667	889	68
Deyn-i müsbit-i Hazinedâr İbrahim Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	311	165	104
Deyn-i müsbit-i Hacı Memiş Ağaya bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	268	142	112
Deyn-i müsbit-i Cılız-zâde Hacı Mahmut Efendi'ye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân	450	240	
Deyn-i müsbit-i Hacı Abdullah Efendi'ye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	110	58	80
Deyn-i müsbit-i Mustafa Efendi'ye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	26	13	104
Deyn-i müsbit-i Geyraslı Salih bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	410	218	80
Deyn-i müsbit-i Demirci Ömere bi-şehâdet-i	213	113	113

şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf			
Deyn-i müsbit-i Bakkal hacı Mustafa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	272	145	8
Deyn-i müsbit-i Kunduracı zimmiye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	30	16	16
Deyn-i müsbit-i Abdalbaki'ye bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	155	82	80
Deyn-i müsbit-i müteveli Halil bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	51	28	24
Deyn-i müsbit-i Yüzbaşı Ahmed Ağaya bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	180	96	
Deyn-i müsbit-i Ali Kavas oğlu Hüseyin bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	200	106	80
Deyn-i müsbit-i Tirekci oğlu Halil bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	45	26	
Deyn-i müsbit-i Cellat Mustafa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	126	67	24
Deyn-i müsbit-i Hacı Musa Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	276	147	24
Deyn-i müsbit-i Odluklu Hasan oğluna bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	407	217	8
Deyn-i müsbit-i Komanatlı Çoban Mehmed'de bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	140	74	80
Deyn-i müsbit-i subaşı zevcesine bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	1240	661	80
Deyn-i müsbit-i tahtacı oğlu Ahmed bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	28	16	102
Deyn-i müsbit-i İngiliz zevcesi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	166	81	64
Deyn-i müsbit-i Dobac oğlu bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	240	120	111
Deyn-i müsbit-i Hacı Mustafa bi-şehâdet-i	192	102	48

şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf			
Deyn-i müsbit-i diğer bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	26	12	91
Deyn-i müsbit-i Ağa zâde Mustafa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	108	71	112
Deyn-i müsbit-i Günlü oğlu zevcesi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	1056	561	8
Deyn-i müsbit-i Vahid Efendi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	90	40	48
Deyn-i müsbit-i Abdullah efendi hemşiresine bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	219	116	92
Deyn-i müsbit-i Vasfi Recep bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	32	17	1
Deyn-i müsbit-i yüzbaşı Ahmed Ağa ferîki Hüseyin bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	327	156	48
Deyn-i müsbit-i Hasan efendi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	40	21	40
Deyn-i müsbit-i Kemerli Osman bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	32	13	8
Deyn-i müsbit-i Çukacı Hacı Emin bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	192	102	41
Deyn-i müsbit-i Nalbant bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	169	90	14
Deyn-i müsbit-i Hacı Hafız Ağa-zade Mustafa Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	261	139	24
Deyn-i müsbit-i Abdullah Ağa'nın Ahmed bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	153	81	72
Deyn-i müsbit-i Ahmed kahya oğlu Bekir bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	63	33	72
Deyn-i müsbt İshak Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı	240	128	

merkûmân gıbbü't-tahlîf			
Deyn-i müsbit-i Odabaşı oğlu Mustafa bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	26	12	96
Deyn-i müsbit-i Nişanlı Agob bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	148	78	112
Deyn-i müsbit-i Erkiretli Âlemdar kerimesi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	118	62	112
Deyn-i müsbit-i Merfer zımmi bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	65	34	80
Deyn-i müsbit-i Abacı Banus oğlu bi-şehâdet-i şahidân-ı merkûmân gıbbü't-tahlîf	239	127	56
Yekûn Düyûn	12365	6438	

[s. 105/1]

Eshâm ve mukata'ât ve vezâyif ve ma'aş mutasarrıflarından vefat edenler hakkında

Şeri'at-i şî'âr sa'adettü Tokad hâkimi Feyzullah Efendi zîde ilmuhu ve me'zûn bi'l-iftâ fekahatlü efendi zîde takvâhu ve kudvetü'l-emâsil ve'l-akrân müdiri sa'adettü ağa zîde kadrihu ve vücûh-ı memleket izzetlü ağalar zîde kadruhum inhâ olunur ki mukâta'ât ve eshâm ve vazâ'if ve ma'aş mutasarrıflarından taşrada bulunanların biri vefat eyledikte terekelerinin ma'rifet-i şer'le tahrîrinde müteveffânın veresesı ve vücûh-ı belde ma'rifeti ile bâ-tahrîr eshâm ve mukâta'ât ve vazâ'ifi ve ma'aşdan uhdelerinde her ne zuhûr eylediyse bâ-defter-i müfredât isim ve şöhet ve tarih-i vefatlarında bâ-i'lâm-ı şer'i inhâ ve iş'ârı zımnında keyfiyetin zîr-i idâre-i halisanemizde kâ'in her kazâ hâkimi ve müdürlerine bâ-buyuruldu i'lân ve tenbihi husûsuna dâ'ir makam-ı ulyâ-yı hazret-i vekâlet-penâhiden bir kıt'a fermân-nâme-i sâmi şeref-bâş sudûr ve vurûd etmiş ve infaz ve icrâsı lâzıme-i defder-i me'mûriyetinizden bulunmuş olduğu imdi siz ki bâlâda muhatabân-ı mûmâ-ileyhimsiz keyfiyet ma'lûm dirayet-melzûmunuz oldukta husûs-ı mezkûre gereği gibi dikkat-i tam ve ihtimâm ederek zîr-i idârenizde kâ'in kazâ ve nevâhi kurâ ve mahallatında bu makûle eshâm ve vazâ'if ve ma'aş ve mukâta'at mutasarrıflarından biri vefât eyledikte müteveffânın terekesi ma'rifet-i şer' ve vücûh-ı belde ma'rifetleri ile tahrîr olundukta eshâm ve mukâta'ât ve vazâ'if ve ma'aşdan uhdelerinde her ne zuhûr eder ise derhâl isim ve şöhet ve tarih-i vefatlarının derciyle

bâ-i'lam-ı şer'î inhâ ve iş'âra mübâderet ve şimdiye kadar dahi bu misillülerden vukû' bulmuş olanları kezâlik tahkik ve tefahhus birle icrâsına gayret ve bu bâbda ednâ mertebe tesâmuh ve tesâhül vukû'unu tecviz etmeyerek hemen bir vefk matltûbu icrâ-yı iktizâsına musâra'at olunmak bâbında divân-ı eyâlet Sivas ve evliye-i Amasya ve Divriği'den iş bu buyuruldu tahrîr ve ile ba'is ve tesyâr olunmuştur. Bi-mennihi te'âlâ vusûlünde gerektir ki vech-i meşrûh üzere ber müceb-i buyuruldu ile amel ve hareket ve hilâfından hazer ve mücânebet eyleyesiz.

Fi:15 L. sene 58

[s. 105/2]

Ma'lûm ola ki ,

Timarlu süvâri asâkir-i muntazama-i şâhânem mîr-livâlârından emirü'l-ümerâi'l-kirâm Rızâ Paşa damet me'aliyehu livâsının Sivas cânibinde bulunan ikinci alayı zâbitân ve neferâtı için tertip ve te'hiye olunan elbise şitaiye iki yüz otuz denk olarak bu tarafa Samsun iskelesine gönderilmiş olduğundan elbisenin iskele-i mezkûrdan Sivas'a varıncaya kadar nakline muktezi araba ve hayvanâtın îcâb eden ücretleri kazâlarda bulunan me'mûrları tarafından nizâmı vecihle tefsiye ve i'tâ ve ba'dehu hâzinece hisâbının icrâsı için lâzım gelen defterlerinin Der-sa'adet'ime takdîmi bâbında emr-i âlî şeref-sudûr ettiği kayıd şü'd.

Fî evâsıt-ı N. Sene 58 (Tarih-i emir)

Fi: 28 L. sene 58 (Mühimmât-ı mezkûren vurûdu tarihi)

[s. 105/3]

Topal Abdurrahman Ağa'ya müte'allik defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Veled-i Gaybî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Topal Abdurrahman bin Hasan nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i İbrahim ile li-ebeveyn kız karındaşları Emine ve Aişe ve ammisinin oğlunun oğlu gâ'ibü ani'd-diyar Mahmud'a münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'iyye tevzî ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekesi defteridir ki zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis ısrîn min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene semân ve hamsîn ısrîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	200	
Kara sığır ineği	1 re's	80	
Merkep	1 re's	20	
Tosun	1 re's	20	
Köhne döşek, yastık, yorgan	1-1-1	40	
Mısır	5 rubla'	15	
Araba tahtası	5	5	
Giyim elbisesi		10	
Evâni-i nühasiye	9 kıyye	228	
Der-zimmet-i Organcı Mustafa bâ-temessük		123	
Der-zimmet-i çarıklı Hasan oğlu bâ-temessük		100	
Der-zimmet-i Erkiletli Çoban oğlu Halil bâ-temessük		70	
Der-zimmet-i Kıytı Osman bâ-temessük		27	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		22,5	
Yekün		961,5	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		110	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		25,5	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre Fatma gıbbü't-tahlîf		100	
Yekün		235,5	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		726	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	181	69
Hisse-i uht	242	12
Hisse-i uht	242	12
Hisse-i ammi-zâde	60	27

[s. 106/1]

Mustafa bin Mustafa'nın kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib-i zimmi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Mustafa nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hamide bint-i Yusuf ile sulb-i sagir oğlu Yusuf ve sagire kızı Hafize'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagiran-ı mezbûranın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan anaları mezbûre Hamide ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffânın terekesinin defteridirki ber vech-i ati zikrolunur hurre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Irâk kazâsında vâki' iki tahta bağçeden sülüs hisse kıymeti		330,5	
Kazâ-i mezbûrda vâki' bağdan sülüs hissesi	1 kıt'a	66	
Irâkda vâki' sülüs hissesi kıymeti	1 bâb	66	
Döşek	1	15	
Pekmez	12 kile	25	
Yastık , mitil	1-3	30	
Köhne dastar, çuval	3-3	50	
Yarma Bulgur	3 rubla'	45	
Cedid şal	1	80	
Evâni-i nühâsiye	5 kıyye	60	
Merkep	1 re's	55	
Sim kolluk	1	20	
Giyim elbise		20	
Demir bel	1	12	
Der-zimmet-i Ebubekir		9	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		5	
Müteveffâ-yı mezbûrun akdemce fevt olan er-karındaşı oğlu Hüseyin terekesinden isâbet irâkta		112	

vâki‘ menzil ve bağ ve bağçeden hissesi			
Şam‘dan	1	1	
Def‘a çuval	1	1	
Yekün		700	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfîn masrâfı		30	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		33	
Yekün		63	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		637	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevce	79	75
Hisse-i bint	185	95
Hisse-i ibn	371	70

[s. 106/2]

Hallaç Haşim’in defter kaydı

Medîne-i Tokad’da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hallaç Haşim nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Mustafa ile sagire kızı Emine ve li-ebeveyn er-karındaşları Hüseyin ve Mehmed’e münhasıra olduğu şer‘an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîre-i mezbûrenin rûşt-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû‘yete kıbel-i şer‘den vasi nasb olunan anası mezbûre Fatma taleb ve iltimâsları ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve beyne‘l-verese bi‘l-farızâtı’ş-şer‘iyye tevzî‘ ve taksîm olunan müteveffânın terekisi defteridir ki ber vech-i ati zikrolunur. Hurrîre fi‘l-yevmi‘l-hâmis min şehri sevvâli‘l-mükerrrem li-sene semân ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Emtî‘a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki‘ menzilden hissesi kıymeti	1 kıt‘a	340	
Keşiş deresi nâm mahalde vâki‘ bağ	1 kıt‘a	150	
Kışla nam mahalde vâki‘ boz bağ yeri		30	

Müsta‘mel döşek, şilte, yastık, yorgan	1-1-1-1	60	
Köhne kilim	3	40	
Nühâs sini	4 kıyye	50	
Evâni-i nühâsiye	4 kıyye	70	
Sagîr nühâs terazi, cam yaldızlı	1-1	2	
Yarma, bulgur, mevcûd un	3-3-3 kile	50	
Giyim elbisesi		70	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		10	
Müteveffâ-yı merkûmun pembeci dükkanında olan eşyâdan nısf hisse kıymeti		548,5	
Yekün		1423,5	
Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		67	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		40,5	
Mihr-i mü‘eccel-i müsbite li‘z-zevceti‘l-mezbûre Fatıma bi-şehâdet-i İbrahim bin Halim ve İsmail bin Abdi Ağa gıbbü‘t-tahlîf		100	
Yekün		207,5	
Sahhü‘l-bâkî li‘t-taksîm beyne‘l-verese		1216	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevce	152	
Hisse-i bint	608	
Hisse-i ahi lehüma	228	
Hisse-i ahi lehüma	228	

[s. 106/1]

Ba‘dehu Haşim’in defteri

Yemin-i defterde muharrer müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sonradan deyni zuhûr etmekle kıbel-i şer‘den li-ecli‘d-dava vasi nasb olunan ser-muhzır Ali Ağa müvâcehesinde ber nehc-i şer‘i sabit olub yekün terekesinden fûrû-nihâde bâki terekesinin beyne‘l-verese ala ma-farazallahü te‘âlâ tevzi‘ ve taksimi defteridir ki zikr

olunur. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve sittin ve mi'eteyn ve elf

Ber mûceb-i defter sahhü'l-bâkî yekün terekese	1216
Deyn-i müsbit-i zevce-yi mezbûre Fatma bint-i Mustafa bi-şehadeti hallaç Canik oğlu Hüseyin ve Haşim oğlu Osman Ağa gıbbü't-tahlîf fûrû-nihâde	1216 400 — 816

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce-i mezbûr	102	
Hisse-i binti'l-mezbûr	408	
Hisse-i ahi lehüma el-merkûm	153	
Hisse-i ahi lehüma el-merkûm	153	

[s. 107/1]

Cenned-oğlu Mehmed'in defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Geyrâs mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cennet oğlu Mehmed bin Hüseyin nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Emine bint-i Ahmed diğer Emine bint-i Resul ile li-ebeveyn er-karındaşı Hüseyin bin el-merkûm Hüseyin'e münhasıra olduğu şerân zâhir ve nümâyân olduktan sonra bâ-ma'rifeti şer'î ve verese-i mezbûreden iltimâsları ile tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî'ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmun terekese defteridir ki ber vech-i ati zikr olunur. Hurrîre fî'l-yevmi't-tâsi ısrin min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	100	
Diğer mahalle-i mezbûrede vâki' bağ	1 kıt'a	750	
Sagîr hurç	1	10	
Harar	1 çift	10	
Müsta'mel çuval	1	10	
Köhne çuval	1	3	
Hınta	1 kile	60	
Aşlık	5 rubla'	20	

Derûn-i menzilde Pekmez	6 batman	40	
Derûn-i menzilde ambar	1	10	
Mevcûd üzüm kıymeti		5	
Aba yağmurluk	1	20	
Müsta‘mel fes, kavuk	1-1	20	
Köhne çuka şalvar	1	25	
Mevcûd çatal ve bıçak ve sâ‘ire		25	
Mevcûd madde kıymeti		15	
Müsta‘mel seccâde	1	5	
Sagîr makreme	1	3	
Uçkur	1	2	
Evâni-i nühasiye	102 kıyye	126	
Der-zimmet-i Danacı oğlu Mehmed bâ-temessük		180	
Der-zimmet-i Gezgi karyeli kelleci oğulları		300	
Der-zimmet-i Ortaörenli Karabekir oğulları bâ-temessük		110	
Der-zimmet-i Çiflikli Kara Vartan ve karındaşları		302	
Yekûn		2181	

Minhâ‘l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezbûrun techiz ve tekfîn masrâfı		200	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		60	
Deyn-i müsbit-i mihr-i mü‘eccel li’z-zevceti’l-mezbûre Emine bint-i Resul bâ-kararı’l-verese		50	
Diğer mihr-i mü‘eccel li’z-zevceti’l-mezbûre Emine bint-i Ahmed bâ-kararı’l-verese		300	
Müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayatında mahalle-i merkûmede vâki‘ cami‘-i şerîfe hitbetinde sülûs malından vasiyeti		100	
Zevce-i mezbûre Emine bint-i Ahmed’in emânet düzgün bahâsından dolayı müteveffâ-yı		100	

merkûmun zuhûr eden deyni			
Yekûn		810	
Sahhû'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		1371	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce Emine	171	
Hisse-i diğ̃er zevce Emine	171	
Hisse-i ahi lehüma	1028	

[s. 107/2]

Tekkeşin oğlu Mehmed bin Ömer'in kaydı

Medîne-i Tokad'da Dere mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Tekkeşin oğlu Mehmed bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Nefsiye bint-i Mehmed ile sulb-i sagir oğulları Ömer ve Salih ve Hüseyin'e münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrûn-ı mezbûrun rüşti buluğuna değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kibel-i şer'eden vasi nasb olunan ceddeleri Arife bint-i İbrahim taleb ve iltimâsı ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı merkûmûn terekisi defteridir ki zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil	1 bâb	250	
Meyve çarşısı nâm mahalde vâki' manav dükkanı kirâsı kıymeti	1 kıt'a	100	
Giyim elbisesi		307	
Yekûn			

Minhâ'l-ihracât	Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfîn masrâfı	40	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi	10	
Yekûn	50	
Sahhû'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese	320	

Hisse	Guruş	Mebla‘
Hisse-i zevce	40	
Hisse-i ibn	93	40
Hisse-i ibn	93	40
Hisse-i ibn	93	40

[s. 108/1]

Asâkir-i redife müte‘allik defter kaydı

Mefâhirü’l-ulemâi’l-muhakkıkîn Samsun iskelesinden Sivas’a varınca esnâ-yı râhda kâ’in kazâ nâ‘ibi ve müftileri zîde ilmühüm ve kudvetü’l-emâsil ve’l-akrân zikrolunan kazâların müdirleri ve a‘zâ-yı meclis ve iş erleri zîde karuhum tevki‘-i refi‘-i hümayûn vâsıl olacak ma‘lûm ola ki bu def‘a muktezâ-yı irâde-i seniyye-i mülûkânem üzere memleketlerine i‘âde kılınacak asâkir-i redife-i şâhânem alaylarından Der-sa‘adet’imde bulunan Sivas alayının nısf topçuları ile ikinci ve üçüncü taburları bu taraftan vapur sefinesine ırkâben Samsun iskelesine gönderilmiş olduğundan bahisle bunlar iskele-i mezkûrdan memleketlerine varıncaya değin beytûtet edecekleri kazâlarda her taburun mevcûdunu mütebeyyin zâbıtânı yedinde memhûr jurnal ahz olunarak iş bu jurnalda tatbikan Dar-ı’ Şûrâ-yı Askeri tarafından zâbıtân-ı mûmâ-ileyhin yedlerine i‘tâ olunan ta‘lim-nâmeye tevfikân beher nefere sâbık ve emsâli vecihle yevmiye üçer yüz dirhem nân-ı azîz ve kırkar para katık bâhâ ile ihmâl ve iskallerinin nakline muktezi araba ve hayvanât tedârik ve i‘tâ ve zâbıtân-ı mûmâ-ileyhin yedinden birer kıt‘a memhûr makbuz senedi dahi ahz olunarak icrâ-yı îcâbı zımında Der-sa‘adet’ime takdîm ve ibrâ olunması husûsu mütemeyyizân ricâl-i devlet-i aliyyemden hâlâ asâkir-i muntazama-i şâhânem müsteşarı iftiharü’l e‘âlî ve’l-e‘âzım Mehmed Sa‘id dâme uluvvuhu tarafından bâ-takrîr ifâde ve inbâ olunub ol vecihle tesviye ve icrâsı husûsuna irâde-i seniyye-i mülûkânem ta‘alluku ile ol bâbda emr-i hümayûn-ı şevket-makrûn padişâhânem şeref-riz-i sunûh ve sudûr olmakla siz ki nâ‘ibler vesâ’ir mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere âmel ve harekete mübâderet eylemeniz fermânım olmağın divân-ı hümayûnumdan ve mahsûsan iş bu emr-i celîlül-kadrim isdâr ve tesyâr olunmuştur. İmdi keyfyet ma‘lûmunuz oldukta ber-minvâl-i muharrer amel ve harekete dikkat ve bu bâbda ağmaz ve rahâvetle asâkir-i merkûmeye esnâ-yı râh dan zarûret ve müzayaka çektilirmek misillü vaz‘ ve hâlet vukû‘unda be-gâyet tevakkî ve müba‘adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i

meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz. Söyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi evâsıtı şehri şevvâli'l-mükerrerem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 9 ZA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 108/2]

Topaç-oğlu'nun gurama defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Beybağı mahallesi sâkinlerinden iken düyûnı terekesinden ezyed olduğu hâlde bundan akdem fevt olan Topaç-oğlu Ahmed bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Safiye bint-i Ali ile sulb-i sagîr oğulları diğer Ali ve Osman ve sûlbiye-i kebîre kızı Aişe'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagirân-ı mezbûranın kibel-i şer'eden mansûbı vasiyeleri anaları mezbûre Safiye ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le ve zikr-i ati dâinleri ma'rifeti ile müteveffâ-yı merkûmun kâffesi tahrîr ve beyne'l-gurema ala tariki'l-gurama tevzi' ve taksîm olunan defteridir ki zikr olunur. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdi ısrin min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Dikicilerde vâki' dükkandan nısf hisse kıymeti	1 kıt'a	100	
Derûn-ı dükkân-ı mezkûrda dikici takımı kıymeti		100	
Zevce-i mezbûre Safiye'ye furûht olunan mahalle-i mezbûrede vâki' bağçe hissesi derûnunda menzil kıymeti		874	
Yekün		1074	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfin masrâfı		55	
Resm-i kismet-i âdi ve kaydiyesi		25	
Yekün		80	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-gurema		994	

Deyn	Gurema	Angurema	Mebla'
Deyn-i müsbit-i Saraçbaşı oğlu Hasan Ağa bi-			

şehâdet-i Duhancı oğlu Mehmed bin Yunus gıbbü't-tahlîf	304	177	
Deyn-i müsbit-i Osman Ağa bi-şehâdet-i ... ¹⁸⁹ bin İbrahim ve Derici oğlu Ömer bin İbrahim gıbbü't-tahlîf	155	90	
Deyn-i müsbit-i Çadırcı oğlu Ömer Ağa ... ¹⁹⁰ İbrahim bin Mehmed Osman ve İbrahim Ömer gıbbü't-tahlîf	132	76	
Deyn-i müsbit-i Hüseyin zade bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	111	65	
Deyn-i müsbit-i Seyyid usta bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	217	126	
Deyn-i müsbit-i keyraslı Göcük oğlu bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	120	69	
Deyn-i müsbit-i Deli Baş Ömer Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	175	101	
Deyn-i müsbit-i Arakıncı oğlu bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	100	51	
Deyn-i müsbit-i Hacı İbrahim mahallesinde bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	360	209	
Deyn-i müsbit-i Haffaf Salih Ağa bi-şehâdet-i şahidân-ı mezbûrân gıbbü't-tahlîf	35	20	
Yekün duyun	1716	994	

[s. 109/1]

Benim sa'adetlü mükremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri

Asâkir-i muntazama-i şâhânedan hasbe'l-maslaha taşra Der-sa'adet'den gelecek ve bi'l-icâb bu taraftan taşraya gidecek zâbıtân ve neferât esnâ-yı râhda i'tası icâb eden ta'yînadtan dolayı cânib-i hâzineye bir gûne hasâr vukû' bulmamak ve asker-i merkûme dahi dûçar-ı sefâlet olmamak üzere bu maddenin bir sûreti haseneye rabtı ve tevfikle furû'at ve icâbâtının icrâsı ve husûsu mâliye nâzırı atûfetlü paşa hazretleri tarafından

¹⁸⁹ Bir kelime okunamadı

¹⁹⁰ Bir kelime okunamadı

bâ-takrîr inhâ ve istilzâm olunmuş olduğundan keyfiyet meclis-i vâlâ-yı ahkâm-ı adliyyeye lede'l-hâvale vâki' bu husûsda bir nizâm ve zâbâtân tahtına idhâli hem asâkir-i nizâmiyelik zarûret çekmemesini mûcib-i ve hemde ve hâzine-i celîle-i pâdişâhînin masârîfât-ı zâideden vikâyesini müstevcîb olacağından sâye-i şevket-vâye-i hazret-i şâhânedede ol vecihle me'mûriyetiyle taşraya giden asâkir-i muntazama neferâtından yüzbaşıya kadar esnâ-yı tarîkte vardıkları mahallerden her birine üçer yüz dirhem nân-ı aziz ve yirmi para katık-bahâ ve süvâriye bir yem-i şa'ire dört kıyye saman verilmiş ve sılacıların vilâyetlerine azîmet ve avdetlerine ve mütekâ'idîn vilâyetlerine varıncaya kadar ol vecihle ta'yînât ve katık baha i'tâ kılınmış ve her bir mahallin eş'ârı fiatında ıttirâd bulunamayacağından zâbâtân-ı mûmâ-ileyhimden me'mûrca taşraya gidecek olanlara nizâm-ı vâhide üzere bedel i'tâ ve hasâr-ı hâzineyi mûcib olacağı cihetle o misillü zâbâtânım esnâ-yı râhda vâsıl olacakları mahallerde râ'yicine göre bedelini veyahud aynını almak üzere ve me'mûran olduğu mâhdan bu tarafda kaç günlük ta'yînât olarak ne kadar günlüğü kalub hilâl-i tarîkde dahi kangı günden kendisine ta'yînât veyahûd bedeli i'tâsı icâb edecek ise anın dahi yedlerine verilecek ruznâmçelere tahrîr ve iş'âr olunması husûsunun bi'l-cümle müşîrân-ı azâm ve ferîkân-ı kirâm ve defterân hazerâtına bildirilmiş ve Meclis-i vâlâ-yı mezkûre ve Meclis-i Âlî-i Umûmide müzâkere tensib olunarak hak-pây-ı hümâyûn hazret-i padişâhânededen lede'l-istîzân ol vecihle icrâ-yı iktizâsı husûsuna irâde ve merhameti ve fade-i hazret-i ...¹⁹¹ müte'allik ve şeref-sudûr buyurulmuş ve keyfiyet husûsât-ı mezkûrenin müzâkerât-ı meşrûhâya tatbîkan ba'dezin icrâsı iktizâsı husûsuna himmet eylemeleri siyâkında kâ'ime-i meveddet tahrîr ve tesyîr kılınmıştır. İnşaaallahû te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurmaları me'mûldur.

Fi: 25 N. sene 58

(Tarih-i Vusûl) Fi: 23 ZA. sene 58

[s. 109/2]

Benim sa'adetlü mükremetlü meveddet-mendim paşa hazretleri.

Dâhil-i Tanzimât olan mahallerden mukaddemâ vülât ve mütesellimîn ve voyvodoğan taraflarından memleket tevzi'atından ba'zı tekâyâ ve zevâyâ ve fukarâ ve muhtacîn vesâ'ir eye verilmekde olan mâhiye ve sâliye ve hinta ve şa'ir misillü mu'ayyenât-ı merhamet emvâl-ı eyâletinden kemâkân î'fâ olunmakta ise de bu makûlelerden ekserisinin yedlerinde sıhhat makrûn senedât olduğundan bunlara diyecek

¹⁹¹ Bir kelime okunamadı

olmayıp ancak ba'zısının yedinde bir gûne sened yoğuken benim şu mikdâr ma'aşım veya şu kadar mu'ayyenatım var idi. Tanzimât-ı Hayriye münasebesi ile kat' olundu deyü arzuhal takdîm edüb usûlü üzere mahallinden isti'lâm olundukta önden tasdik olunarak emvâl-ı eyâletten verilmekte ve Tanzimât-ı hayriyenin icrâsından beri ve bunların i'tâ olunan mu'ayyenât kimlere mehd-i sadr-ı esâmisi kâleme kayıd düşürülmemesinden dolayı mahlûlatı mahallerince hilâf-ı nizâm hod be-hod şuna buna verilerek hasâr-ı hâzine mûcibince hâlât vukû'u eşitilmekte olduğundan ve mahallerinden vukû' bulan tasrifât ise de mücerred ba'zı vücûh ve ahâlinin ifâdesine mebni olub ekser hilâf vâki' ifâdât anlaşıldığından ve ber-vech-i muharrer mu'ayyen olan ma'aşların dahi bilâ-iş'âr ve irâde mahallerince ahire tevcihi nizâmının mugâyiri iken bu dahi ba'zı yerlerde vukû' bulmakta idüğünden bu fesâdın önü kestirilmekte ve hâzine-i şâhâne hasârdan vikâye olunmak üzere bir usûl-i müesseseseye rabtı lâzım gelmiş olub ba'dema vülât ve mütesellimin ve voyvodaecân taraflarından mahsûs olan mu'ayyenatın i'fâsına dâir inhâ ve istid'a vukû'unda ihticaca sâlih senedât ibrâz olunmadıkça ... dâhildir diyerek i'tâsı niyâz olunan mahsûsâtın dâhi fi'l-hakika vergiye dâhil olduğu bu tarafca kayden veyahûd meclisce ta'ayün etmedikçe emvâl-ı eyalâtın i'tâsına müsâ'ade olunmayarak istid'aların tebtîli ve mahsûsât-ı mezkûreden bu ana kadar i'tâ olunan mâhiye ve sâliye ve mu'ayyenât-ı sâ'ire kimlere verilmektedir esâmi ve şöhretlerini mübeyyin müfredât defteri ile bir kıt'a tatbik mühürleri gönderilerek kâlemine hıfz olunmak ve mu'ayyenât-ı mezkûreden tekâya ve zevâyâ misillülerden başkası kayd-ı hayat şartı ile mahsûs idüğüne mebni hâl vukû'unda kaydı li-ecli't-tarafeyn keyfiyeti derhal Der-sa'adet'e inhâ kılınmak ve ashâbı yedlerinde senedât olmayan mâhiye vesâ'irenin i'fâsı inhâ olunmak üzere keyfiyetin lâzım gelenlere iş'ârı husûsuna mâliye nâzırı atûfetlû paşa hazretleri tarafından bâ-takrîr inhâ ve ifâde olunmasına vakı'an bu husûsu şâyân-ı i'tinâ mevâddan olarak sûret-i hâl icâb eden zavât-kirâm taraflarına tevcih ve ...¹⁹² kılınması olmağla zât-ı sa'adetlerine dahi husûs-ı mezkûrun ber-minvâl-i meşrûha icrâ-yı iktizâsı ile hilâfı halet vukû'a getirilmemesi ve herhalde hâzine-i celîlenin hasârdan vikâyesi husûslarına sarf-ı rû'yet buyurmaları siyâkında kâ'ime-i meveddet tahrîr ve furustâde nâdi sa'adet-masırları kılınmıştır inşâ'allahu te'âlâ lede'l-vusûl ber-vech-i muharrer himmet buyurulmaları.

Fi: 9 L. sene 58

Fi: 25 ZA. sene 58 (Tarih-i vusûl)

¹⁹² Bir kelime okunamadı

[s. 109/3]

Sâ'id Veli bin Ali'nin defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Seyyid Necmeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Sâ'id Veli bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hüsne bint-i Mehmed ile sulb-i sagîr oğlu Ömer ve kebîr oğlu Hafız Mehmed Efendi'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyan olduktan sonra merkûmun rüş-i bulûğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olunan er karındaşı merkûm Mehmed Efendi taleb ve iltimâsı ve ma'rifeti şer' ile tahrîr ve beynel beyne'l-verese bi'l-farızâtı's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun tereke defteridir ki zikr olunur. Hurrîre fi'l-yevmi's-sabi işrin min şehri zilka'de li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahallei mezbûrda vâki' menzil	1 bâb	100	
Kökenli nam mahalde vâki' bir bağ	1 kıt'a	40	
Müsta'mel döşek, yorgan, yastık	3-3-2-1	100	
Müsta'mel çuval ,tek heğbe	1-1	20	
Müsta'mel çul	2	15	
Müsta'mel beyaz dastar	5	60	
Yatığan bıçak	2	5	
Köhne tüfenk	1	15	
Kebîr kaliçe	2	5	
Evâni-i nühâsiye	21 kıyye	210	
Kara sığır ineği maa dana	1 re's	60	
Ufak davar	4 re's	35	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		5	
Sagîr şam'dan	1	1	
Yekûn		671	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		17	
Mihr-i müe'ccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre		50	

Yekün		67	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		604	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bint	75	60
Hisse-i ibn	264	30
Hisse-i ibn	264	30

[s. 110/1]

Tomaçanoğlu Andon veled-i Bedros'un defteri kaydı

Medîne-i Tokad'da Yâr Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Tomaçan oğlu Andon veled-i Bedros nâm hâlikin verâseti sülbiye-i kebîre kızları Berab ve Nemdut ve Sudebet ve sagire kızları Anna ve Pirden ve sulb-i sagir oğulları Karabet ve Tomacan'a münhâsıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmûndan sagîrûn-ı mersûmûnun vakt-i rûşt ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'eden vasi nasb olunan mersûm ¹⁹³ ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farizâtî's-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan hâlik-i mersûmun terekesi defteridir ki ber-vech-i ati zikrolunur. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi aşer min zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Mahalle-i mezbûrede vâki' menzil ve hadîka-i muttasıla sülusân hissesi	1 bâb	9000	
Malkaya nâm mahalde vâki' bağ	1 kıt'a	6000	
Def'a Malkayası nâm mahalde Geksi deresi ağzında nısf bağ		5000	
Vartabat seküsü nâm mahalde vâki' harap bağdan rub' hissesi	1 kıt'a	100	
Yün memlu kadife yastık yan minder köşe çit, makat, köhne hasır	5-2-2 1-1	750	
Cedîd kilim	2	200	

¹⁹³ Bir kelime okunamadı

Müsta'mel kalice kilim	2	300	
Müsta'mel kalice kilim	1	30	
Esb keçesi	1	25	
Müsta'mel yan bolu keçesi		5	
Müsta'mel sagır kilim	1	40	
Müsta'mel yorgan	2	60	
Sagırce döşek çit yüzü yastık	1-4	60	
Çukaya kablı köhne ... ¹⁹⁴ kürk,	1-1	250	
Giyim elbisesi		500	
Araba takımları		500	
Evsat nühâs mangal	2	420	
Evsat şam'dan	2	100	
Mir'at	2	60	
Polat tepsi	2	30	
Terki heğbesi	1	20	
Cedîd Keşan makat yüzü	4	200	
Müsta'mel keten bohça	2	50	
Cedit havlu basma çift parça, mısır futası dolama peşkir	2-2-4-1	100	
Sade Acem şalı	2	150	
Köhne kısa vaşak kürk	1	100	
Alagazi kablı Müsta'mel kürk, ... ¹⁹⁵	1-1	250	
Cedîd maşlak	1	150	
Siyah çul ve ceritlenmiş şam'dan	1-2	350	
Mai çıka miltan, Müsta'mel acem şalı	1-1	80	
Müsta'mel çakşır	1	60	
Yeni sandık, sagır tahta sandık	1-1	25	
Def'a kadife yastık, çit yastık, yan minder, köşe, çit mak'at	12-2-2-1	550	

¹⁹⁴ Bir kelime okunamadı

¹⁹⁵ Bir kelime okunamadı

Köhne seccâde	1	10	
Yün memlu basma döşek	5	250	
Köhne yorgan Müsta'mel yorgan	3-1	120	
Pupla	5	30	
Def'a mir'at	1	20	
Filinta tüfenk	1	50	
Sim zarf, fincan, tepsi, cezve, ibrik	12-12 1-13-1	30070	
Cedîd kadife yastık yüzü	2	350	
Kehribarlı kirâz duhan çubuğu	7	120	
Köhne faris sa'at	1	30	
Duhan tablası	12	200	
Lahm-i kandil	1	230	
Kısrak	1 re's	230	
Katır	2 re's	800	
Merkep	1 re's	100	
Kara sığır ineği ma'a dana	2	200	
Mevcûd hinta ve şa'ir	5 kile	750	
Saman ber vechi tahmin		50	
Ak sabun	1.5 batman	45	
Kara sabun	2 batman	60	
Pirâne bıçak		25	
Nakid beşlik	25	125	
Köhne çit yüzöl yastık, yan minderi, köhne kilim	2-1-3	150	
Basma yüzöl döşek, çit yüzöl köhne yorgan	2-6	250	
Hamam takımı ma'a kutu		200	
Cübbe köhne aba ve yüzleri	4	30	
Dolama peşkir yaka makremi sofra bezi	1-1	150	
Çarşeb, perde çit, def'a yastık yüzü	2-2	50	
Çocuk takımı beşik		40	

Def'a mir'at		15	
Tavla tahtası		10	
Kapı perdesi	2-2	50	
Orta sini	2	300	
Kazgan	1	150	
Evâni-i nühâsiye	Fi:12 162 kıyye	1994	
Mevcûd sade pekmez, tahin ve asel ber vechi tahmin		250	
Yarma, bulgur		100	
Hırdavât-ı menzil ber vech-i tahmîn		250	
<i>Hâlik-i mersûmun depoda han odasında bulunan eşyâsı</i>			
İngiliz basması	2 top	140	
Şam kutnu	3 top	180	
Şam güzisi	2 top	160	
Hamam peştemalı	1	30	
İngiliz kâri yazma yemeni	7	70	
Duham elbisesi	3	15	
Kaba kebîr fes	4	40	
Acem şalı	1	60	
Enfiye	2	15	
Sivos çorabı	2 çift	20	
Papuç	2 çift	20	
Küp destileri	1	10	
Oda-ı mezkûrda duhan çubuğu	8	150	
Sandığında bulunan beyaz akçe		1204	
Amerikan bezi	8 top/ fi: 70	560	
Sivasi bor	36 top/ fi:24	840	
Şeytan bezi	13 top	1300	
Dimik	13 top/ fi:15	405	
Bayağı aba	75 top/ fi:75	5625	

Paraşo kaytanı salkım 1000 kıymet		3000	
Aba sarığı	9	225	
Cedîd penbe sanayi	4 batman	100	
Tırpan	600	3000	
Kahve	2batman	80	
Şem‘-i asel	1batman	400	
Doğranmış duhan	3batman	90	
Derûn-ı odada kilim minder Hırdavât		300	
Tahta sandık	1	100	
Kirkoros karyesinde ufak davar	78	1796	
Mezrû‘ hınta der karye-i mezbûre		200	
Karye-i merkûmede kovan	6	108	
<i>Mersûmun zimem-i nâsda olan alacağı</i>			
Der-zimmet-i Bâbacan		2033	
Der-zimmet-i Koca Hisarı Ali Ağa		1477,5	
Der-zimmet-i Odalı Salih oğlu		108	
Der-zimmet-i Bekçi oğlu Mehmed		50	
Derr zimmeti Eyrekli Katırcı haçadur		709	
Der-zimmet-i Boşan Terzi Bedros		395	
Der-zimmet-i Kadife oğlu İstefan		2611	
Der-zimmet-i Terzi Artin		1064	
Der-zimmet-i Nühâs Sarrafı Osib		150	
der-zimmet-i Bohcacı Ohan		1370	
Der-zimmet-i Kadife oğlu Ohannes		1679,5	
Der-zimmet-i Der-aliyyede Akdibos oğlu Bodos		39095	
Der-zimmet-i Adidek oğlu Bosbaaradik		150	
Der-zimmet-i Afsun oğlu Mehmed Ağa		1470	
Der-zimmet-i Aktimos oğlu Bodos		345	
Der zimmet-i Bâlâk Oğlu Ohanis		900	
Der-zimmet-i Şahin oğlu İstefan		610	
Der-zimmet-i Cılızzade Abdullah Efendi		2110	

Der-zimmet-i Körpe Kirkor		1354	
Der-zimmet-i Basmacı Çatal oğlu		900	
Der-zimmet-i def'a Kadife Ohanis		2347	
Der-zimmet-i Boyacı Kirkor		723	
Der-zimmet-i Malatyalı Hacı Yusuf		5100	
Der-zimmet-i Fayahcı Mardoros		27000	
Der-zimmet-i Aslan oğlu Ohanis		103	
Saman hararı, cirit çuval	2 çift-4 çift	100	
Heğbe, hurç	1-1	20	
Yekün		147889	

Derun-i defterde muharrer 20000 guruşlu kıymetli üç kâlem menzil bağlardan mâ'ada	63944
Kaffe-i terekeye müşterek olup mersûmdan akdem hâlik olan karındaşı Vusik hissesi minhâ	83944,5
Hâlik-i mersûmun anasından müntakil hisse-i irsiyyesinden dolayı mâl-ı mâhsûsu olup mübâya'a sarrafı zimmetiyle Koca Boğos zimmetinde alacağı	14751
Yekün	98695

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Hâlik-i mersûmun laşesine masrâf		500	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		2467	
Hâlikân-ı mersûmânın kaydiyeleri		176	
Bundan akdem hâlik-i mersûm Mosib'in defteri kassamında muharrer 42100 guruş tezkiresi olup bu def'a zuhûr eden fazla hissesine resm-i kısmet		855	
Hâlik-i mersûm Andon'un mâl-ı mahsûsu olup mübaya'â sarrafı mersûm Hoca Boğos zimmetinde alacağı olan sâlifü'z-zikr inhâb		14751	

ettiği Filyos oğlu Hoca Osip ve Hoca Boğos şehâdetleri ile ba'de's- sübût tenzîli lâzım gelen meblağ-ı mezbûr			
Yekûn		18749	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		79947	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i bint	8883	
Hisse-i bint	8883	
Hisse-i bint	8883	
Hisse-i bint	8883	
Hisse-i bint	8883	
Hisse-i ibn	17766	
Hisse-i ibn	17766	

[s. 111/1]

Gümrüğe dair bâ-emr-i âlî fermân kaydı

Kudvetü'n-nüvvâbi'l- müteşerri'in şeriat-ı Tokad nâ'ibi Mevlana zîde ilmuhu ve kudvetü'l-emâcid ve'l-âyân Tokad ve tevâbi'i gümrüğü me'mûru zîde mecdûhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Devlet-i Âliyyemle Rusya devleti beyninde mün'akid olan mu'ahedât icâbınca memâlik-i mahrûse-i şâhânemde icrâ-yı ticâret eden devlet-i müşârûn-ileyha tüccâr ve teb'âsından alınmakta olan gümrük rûsûmâtı tarifesinin tecdîdi husûsuna devlet-i müşârûn-ileyha cânibinden izhâr-ı muvâfakat olunub keyfiyet tarafeynden ta'yîn kılınan me'mûrlar ma'rifeti ile bâ-tezkire ol bâbda müceddeden tanzîm ve tasrîh kılınan ta'rife defteri mücebince icâb eden resm-i gümrük iş bu iki yüz elli sekiz senesi şehr-i ramazan-ı mübarekenin dokuzuncu gününde ya'ni teşrin-i evvel ibtidâsından i'tibâren ahzı ve istîfâsına teşebbüs olunmak üzere icrâ-yı iktizâsı husûsu e'âzîm-i ricâl Devlet-i Aliyyemden hâlâ İstanbul gümrüğü emini iftiharü'l-e-âli ve'l-a'zâm müstec'mi-i cemi'ü'l-me'âli ve'l-mefâhim Mehmed Tahir Bey dâme uluvvuhu tarafından bâ-takrîr ifâde ve inhâ olunub ol vecihle icrâsı husûsuna irâde-i seniye-i mülûkânem talîki ile ol bâbda emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı padişâhânem şeref-sunûh ve sudûr olan ve Tanzimât-ı mülkiye icrâ olunan ve gerek müstesnâ bulunan mahallerde kâ'in gümrüklerin ekserisi mukarrer olan ta'rifelerde

muharrer rüsûmâtın ahzı ve isti'fası şartı ve şurût-ı sâ'ire-i ma'lûme ile iki yüz elli sekiz senesine mahsûben ber vech-i maktû' mültezîmine ihâle ve ilzâm olunmuş olmak mülâbesesi ile iş bu ta'rife-i cedîdeden nâşi husûle gelecek fazla rüsûmâtın ahzına zikrolunan mültezîminin salâhiyeti olmayacağına mebni fazla-yı mezkûrenin hisâbı başkaca tutularak her üç mâhda bir kere defter müfredâtı ile mâliye hâzine-i celîlesine ayricâ irsâl olunması lâzım geleceği mâliye nezâreti tarafından ifâde ve inbâ olunmuş olmağla vech-i meşrûh üzere amel ve harekete mübâderet olunmak fermânım olmağın divân-ı hümâyûnumdan mahsûs iş bu emr-i celîlü'l-kadrim isdâr ve bir kıt'a matbû' ta'rife defteri sûretiyle ma'an irsâl ve tesyâr olunmuştur. İmdi vusûl-ı emr-i şerîfimde ta'rife-i cedîde-i mezkûre Tokad ve tevâbi'i gümrükleri defterlerine kayıd ve tebeyyün ve keyfiyet ol tarafda lâzım gelenlere i'lân ve işâ'at olunarak bundan böyle Rusya Devleti tüccâr ve teb'asının emti'a ve eşyâlarından icâb eden rüsûmât gümrüğünde tarih-i mezkûrdan i'tibâren gönderilen sûret defterde muharrer olduğu vecihle ahz ve tahsîl ve zikrolunan fazlanın dahi beher üç mâhda bir kere defter müfredâtı ile hâzine-i merkûme cânibine irsâl ve tesyîr kılınması irâde-i seniyye-i mülûkânem muktezâsında idüğü siz ki nâ'ib ve me'mûr-ı mûmâ-ileyhimsiz ma'lûmunuz oldukta ber minvâl-i muharrer amel ve harekete ihtimam ve dikkat ve hilâfindan müba'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sadır olmuştur. Buyurdum ki vusûl buldukta bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vacibü'l-ittibâ ve lâzımü'l-imtisâlimin mazmûn-ı ita'at-makrûnu ile amel ve hareket eyleyesiz. Şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız. Tahrîren fi evasıtı şehri şevvâli'l-mu'azzam sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Fi: 27 ZA. 58 (Tarih-i vusûl)

[s. 111/2]

Gümrüğe dâ'ir mektûb sûreti kaydı.

Devletlü mürüvvetlü, re'fetlü, veliyyü'l-himem seniyyü's-şiyem efendi hazretleri.

Devlet-i aliyye ebediyü'l-istimrâr ile Rusya Devleti beyninde müte'akid olan mu'ahedât icâbınca memâlik-i mahrûse-i şâhânede icrâ-yı ticâret eden devlet-i müşârün-ileyha tüccâr ve teb'asından alınmakta olan gümrük rüsûmâtı ta'rifesinin tecdîdi husûsuna devlet-i müşârün-ileyha cânibinden izhar-ı müvâfakat olunub ol bâbda müceddeden tanzîm olunan ta'rife defteri mücebince icâb eden resm-i gümrük iş bu elli

sekiz senesi şehri ramazani'l-mübarekin dokuzuncu gününde ya'ni teşrin-i evvel ibtidâsından i'tibâren ahzı ve istîfâsına şuru' ve mübâşeret ve Tanzimât-ı mülkiye icrâ olunan ve gerek müstesnâ bulunan mahallerde kâ'in gümrüklerin ekserisi mukarrer olan ta'rifelerde muharrer rûsûmâtın ahz ve istîfâsı şartı ve şurût-ı sâ'ire-i ma'lûm ile iki yüz elli sekiz senesine mahsûben ber vech-i maktû' mültezîmine ihâle ve inhâ olunmuş olmak mülâbesesi ile iş bu ta'rif-i cedideden dolayı husûle gelecek fazla-yı rûsûmâtın ahzına zikrolunan mültezîminin salâhiyeti olmayacağına mebni fazla-i mezkûrenin hisâbı başkaca tutularak beher üç mâhda bir kere defter müfredâtı ile mâliye hâzine-i celîlesine ayrıca irsâl kılınması husûslarına irâde-i seniyye-i şâhâneme müte'âllik buyurulmak ve ol bâbdan sâdır olan beş kıt'a emr-i âlî ile on kıt'a ta'rif-i cedîde defteri irsâl kılınmış olmağla irâde-i seniyye iktizâsı ve evâmîr-i şerîfe-i mezbûre mantûk ve müvaddeleri üzere ta'rif-i mersûme-i mezkûre zîr-i idâre-i atufelinde olan kazâlar gümrükleri defterlerine kayıd ve keyfiyeti ol tarâfa lâzım gelen gümrük me'mûrlarına i'lân ve işa'ât ve mezkûr ta'rifeden dahi îcâb-ı vecihle ihâle olunarak bundan böyle Rusya Devleti tüccâr ve teb'asının emti'a ve eşyâlarından îcâb eden rûsûmât gümrüğü tarih-i mezkûrdan i'tibâren muharrer olunduğu vecihle ahz ve tahsîl ve zikr olunan fazlanın dahi beher üç mâhda bir kere defter müfredâtıyla hazine-i merkûme maktû'atı ihâle olunan gümrük me'mûrlarına a'id olmayıp cânib-i hâzine-i celîleye râci olmak ciheti ile beher üç mâhda bir def'a defter-i müfredâtı ile hâzine-i merkûm cânibine irsâl ve tesyîrine sarf-ı gayrete himmet buyurmaları siyâkında nemîka-i mümza tahrîrine ibtidâr olunmuştur.

Fi: 11 RA. 1258

[s. 112/1]

Bağçeci Mustafa'nın defter kaydı

Medîne-i Tokad'da Debağhâne-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bağçeci Mustafa bin Mehmed Memiş nâm müteveffânın zevceteyn-i metrûketeyn Rukiye bint-i Abdullah ve Şerîfe bint-i Ebubekir ile sûlbiye-i sâgire kızları Ümmü Gülsüm ve Hatice ve li-ebeveyn kız karındaşları Hanife'ye münhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîretân-ı mezbûretânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer'iden vasi nasb olunan anaları mezbûre Rukiye ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve beyne'l-verese bi'l-farızâtı ş-şer'iyye tevzî' ve taksîm olunan müteveffâ-yı mezbûrun

terekesi defter-i müfredâtıdır ki ber vech-i ati zikr olunur hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi ısrîn min şehri ziilkadeti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Emtî'a Adı	Mikdâr	Guruş	Para
Fevkânî ve tahtânî menzil der mahalle-i Zincirli kuyu		800	
Cife gölü nâm mevkide ka'in bağçe	1 kıt'a	200	
Def'a mevzi-i mezkûrda vâki' bir bağçe		800	
Müsta'mel çit yüzlü yorgan, döşek	2-1	70	
Köhne çit yüzlü yastık	4	25	
Köhne kilim	1	15	
Def'a köhne sagir döşek	1	15	
Giyim elbisesi köhne		5	
Bargîr	1 re's	150	
Kazma balta vesâ'ir Hırdavât menzil		26	
Evânî-i nühâsiye	16 kıyye	176	
Der-zimmet-i Övenli Hatip oğlu Memiş		1250	
Der-zimmet-i Cenikli İbrahim karye-i Taşlı Çiflik		55	
Der-zimmet-i Cenikli Mustafa an karye-i mezbûr		25	
Der-zimmet-i Yalama oğlu		56	
Der-zimmet-i Musa Gasti-oğlunda boya parası		49	
Der-zimmet-i ... ¹⁹⁶		13	
Yekûn		5530	

Minhâ'l-ihracât		Guruş	Para
Müteveffâ-yı mezburun techiz ve tekfîn masrâfı		93	
Resm-i kısmet-i âdi ve kaydiyesi		147	
Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevceti'l-mezbûre Rukiye Hatun bi-şehâdet-i Abdi ibn-i Velid ve Hacı Mustafa bin Hafızoğlu gıbbü't-tahlîf		150	

¹⁹⁶ Bir kelime okunamadı

Mihr-i mü'eccel-i müsbite li'z-zevce'ti'l-mezbûre Şerife Hatun'a bi-şehâdet-i Küflü oğlu İbrahim ve Hacı bin Ömer gıbbü't-tahlîf		250	
Deyn-i müsbit-i Cılızoğlu Hacı Abdullaha bi-şehâdet-i Kahveci Mehmed bin Hüseyin ve Derviş bin Abdullah		200	
Deyn-i müsbit-i Abacı Karabet zimmi bi-şehâdet-i Hafız Mustafa bin Hüseyin ve Derviş Abdullah bin Abdullah gıbbü't-tahlîf		70	
Derûn-i defterde muharrer bağçe-i mezkûrda hissem olub bir diyar-i aherde bulunduğum hasebi ile kız karındaşım furûht etmiş deyu Börekçi oğlu Mehmed da'va sadedinde olmağla kazâ-i ... ¹⁹⁷ vasiyyesi mansubesi ile bi'l-musâleha verilen mebâliğ minhâ		500	
Yekûn		1410	
Sahhü'l-bâkî li't-taksîm beyne'l-verese		4120	

Hisse	Guruş	Mebla'
Hisse-i zevce	257	60
Hisse-i zevce	257	60
Hisse-i bint	1373	40
Hisse-i bint	1373	40
Hisse-i uht li-ebeveyn	858	40

[s. 157/1]

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î kemineleridir ki hariciye mehterlerinden Mustafa nâm kimesnenin Tokad kazâsı merbûtatından Tiyeri karyesi sâkinlerinden Hacı oğlu Mehmed nâm kimesne zimmetinde beşyüz guruş alacağı olduğu beyânı ile tahsîli husûsu bâ-arzuhâl inhâ ve istid'a etmekden nâşi keyfiyet inhâ olduğu vecihle ise tahsîli ve tavsîlini emr-i abd-i dâ'îlerine ve Tokad mâliye ve zabtiye me'mûru ve azâ-yı mahalliye hitâben şeref-sudûr eden emir-nâme-i sâmi-i hazret-i vekâlet-penâhî

¹⁹⁷ Bir kelime okunamadı

merkûmun bâbası zikr-i ati da·vâya tarafından vekîli Mehmed Ağa vesâtasıyle lede'l-havâle ve imtisalen leh der-akab merkûm Hacı oğlu Mehmed huzûr-ı şer·a ihzar ve istintak olundukta külliye inkâr edicek müdde'î vekîl-i merkûm tarîh-i i'lâmdan sekiz mâh mukaddem Ali çukadar nâm kimesneden iştirâ eylediğimiz ikiyüz elli gurus kıymeti onbeş re's koyunlarımızı iş bu merkûm Hacı oğlu füzuli ahz etmekle sü'al olunub isdirat olunması bi'l-vekâle murâdımdır deyu da·vâ ve lede's-sû'al mûmâ-ileyh merkûm cevâbında zikr olunan koyunları aldığını ikrâr ancak bundan on mâh mukaddem müdde'î-i merkûmun akrabasından Fatıma bint-i Abdulkadir nâm bîkr-i bâliğayı oğlum Ebubekir'e tezvizliğe tâlib olduğumda bakire-yi mezkûrenin levâzım-ı cihazına sarf olunmak üzere başlık nâmıyla merkûm Ali çukadar vasıtasıyla müdde'î-i merkûm benden onbeş re's koyun ahz ve mezbûreyi oğlum merkûma tezvic edüb bir habbe masrâf etmediğine binâen zikr onlunan koyunlarımı aldım deyu mukâbele edecek gibbû'l-istintak müdde'î-i merkûm dahi ber vech-i muharrer başlık nâmı ile aldığını ve bir habbe dahi sarf etmediğini ikrâr etmekle bu makûle ahz olunan eşyâ irtışadan madûd idiğünden müdde'î'ün-aleyh merkûmuna şer·an bir nesne lâzım gelmeyeceği vâki, 'ü'l-hâl bi'l-iltimas paye-i saltanat-ı a'lâya arz ve ilâm olunub bâkî emri ve fermân hazret-i men lehü'l-emridir hurre fi'l-yevmi's-sâbi aşer min şehri Rebiü'l-ahir sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 157/2]

Nühâs-ı mîri küt'âtı

Ezinepazar nâhiye arabacıbaşı Seyyid Mehmed Ağa ma'rifeti ile nâhiye-i mezbûr arabalarına tahmîlen Amasya'ya giden nühâs-ı mîrî

Küt'ât bahâ 7642	Kıyye 5	Batman 39814	Araba 614

Kavak kazâsı arabalarına arabacıbaşı Osman Efendi ma'rifeti ile tahmîl ve Samsun'a irsâl olunan nühâs-ı mîrî

Batmân	Kıyye	Batmân	Araba
10220	3	52381	931
28	5	131	Def'a arabacı merkûm ma'rifetiyle
10248	2	52512	

Samsun iskelesinden nühâs i'lâmı

Der-i devlet-mekîne arz-ı dâ'î kemineleridir ki Ergani ma·den-i hümâyûnundan hâsıl ve Tokad kalhânesinde tabh ve tasviye olunan nühâsdan mâliye hazine-i celîlesiyle

darbhâne-i âmire için bâ-fermân âli müteretteb ve matlûb buyurulan ma'lûmü'l-miktar nühâsın dirhem-i vâhidesi geriye kalmayarak tamamen arabalara tahmil ve Samsun iskelesinden nakl ve tenzil ve kabzına me'mûra teslîmi bâbında şeref-sudûr buyurulan fermân-ı celîlü's-şân hademe-i Devlet-i Aliyye'den sa'adettü Süleymân Ağa kulları mübâşereti ile mezbûr Tokad mahkemesinden lede'l-vürûd ve't- tescîl ve mantûk-ı emr-i münîfi üzere mübâşir ağa-yı mûmâ-ileyh ma'rifeti ve kalhâne-i mezkûr nâzırı atûfetlü Dervîş Efendi kulları ma'rifeti ile Ezinepazarı kazâsı ser-arabacıbaşısı Seyyid Mehmed Ağa'ya sahîhü'l-ayâr mizân ile yedibin altıyüz kırk üç kıt'a otuzdokuzbin sekizyüz ondört batman beş kıyye ve Kavak kazâsı ser-arabacıbaşısı Osman Efendi'ye dahi kezâlik sahîhü'l-ayâr mizân ile onbin ikiyüz kırksekiz kıt'a elli ikibin beşyüz onüç batman iki kıyye nühâs-ı matbûh ki cem'an onyedibin sekizyüz doksan bir kıt'ât doksan ikibin üçyüz yirmisekiz batman bir kıyye nühâs arabalara tahmîlen iskele-i mezbûre irsâl ve ücret-i nakliyeleri ile tamamen ve kâmilten nâzır-ı mûmâ-ileyh cânibinden ahz ve kabz eylediklerini ser-arabacı-yı merkûmûn huzûr-ı şer' de bi-tav'ihim ikrâr ve i'tirâf eyledikleri vâki'ü'l-hâl bi'l-iltimâs paye-i serir-i âlaya arz ve i'lâm olundu bâkî emir ve fermân hazreti men lehü'l-emrindir. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri Cemaziye'l-âhir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf .

[s. 157/3]

Fağfur Paşa Vakfına dâ'ir ..

Not : Sayfanın altında satırlar çıkmamış olduğundan okunâmadı.

[s. 155/1]

Kâlhâne-i Âmire müdürü Dervîş Mehmed Efendi'ye müte'allik hüccet kaydı

Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından medîne-i Tokad muhassıl-ı sâbık atûfetlü El-Hac Hasan Ağa medîne-i mezkûr mahkemesinde huzûr-ı şer-i şerîf-i enverde kâlhâne-i âmire müdürü iş bu râfi'ü'l-kitâb atûfetlü Dervîş Mehmed Efendi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüp akd-i âti'ü'z-zikrin sudûruna değin yedinde mülk ve hakkım olan emvâlîmden bir adet beyaz çarşafımı ikibin guruşa ve nısf fermayış salımı beş yüz guruşa ve iki parça def'a beyaz şallarımı beş yüz guruşa ve iki yaka marnuse kablı kürklerimi bin yedi yüz elli guruşa ve üç adet kehribar çubuk takımlarımı yedi yüz guruşa ve altından masnû' minekâri bir adet zarfımı altı yüz guruşa ve bir adet sîm nargile serimi dokuz yüz guruşa ve bir adet acemkâri şalımı beş yüz elli guruşa ve kara takım bir adet filinte tûfengimi üç yüz guruşa ve Karahisar-kâri sîmlice bir çift

tabancamı üç yüz guruşa ki sâlifü'z-zikir on üç buçuk parça eşyâlarımı tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfside ve gabin-i tağrirden beri bey'-i bât-ı sahîhü's-şer' ile cem'an sekiz bin yüz guruşa işbu mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi'ye bey' ve temlîk ve her birini ferdan ferdan teslîm eylediğimde ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semenleri olan meblâğ-ı mezbûr sekiz bin yüz guruşu mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi'nin zimmetinde bâ-temessük cihet-i karzdan alacağı olan on beş bin guruş hakkının sekiz bin yüz guruşuna takas ve mahsûb eylediğimde ol dahi mükase ve kabûl edüb ol vecihle ben eşyâ-yı mezkûrelerin semenlerini mûmâ-ileyhden ve ol dahi on beş bin guruş alacağından sekiz bin yüz guruşunu benden her birimiz istifâ eyleyip altı bin dokuz yüz guruş zimmetimde sahhü'l-bâkî deynim kalmakla ba'de'l-yevm zikir olunan eşyâlarda benim asla ve kat'a alaka ve medhalim kalmayıp mûmâ-ileyh Derviş Mehmed'in mülki müşterâsı ve hakkı sarîhi olmuştur keyfe ma-yeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer' ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sabi min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Eşrâf-ı kûzât-ı kirâmdan Tokad hâkim-i sâbık Terzizâde devletlü Mustafa Efendi, Tokad vücûh-ı hanedânından Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından Ebubekir Ağa , Ve yine Tokad vücûhundan Kuralzâde sa'adetlü El-Hac İbrahim Ağa, Nühâs kâtibi Sa'adetli İbrahim Efendi, Kömür kâtibi Vezir-oğlu Hasan Ağa ve gayrîhûm.

[s. 155/2]

Kâlhâne müdürü Derviş Mehmed Efendi'nin Şira ücreti

Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından Medîne-i Tokad muhassılı sâbık atûfetlü El-Hac Hasan Ağa'nın halîle-i muhteremleri Hüseyin Paşa kerimesi fahrü'l-...¹⁹⁸ , iffetlü ismetlü Rûveyde Hânım tarafından bey'-i atû'z-zikr-i ikrâr ve vekîl olub zâtî mûmâ-ileyhâyı bi'l-ma'rifeti's-şer'iyye arifân Mîr İbrahim El-Hac Hasan Ağa ve Hasan ibn-i Osman nâm kimesneler şehâdetleri ile sâbit ve subût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhik olan hânım-ı mûmâ-ileyhânın oğlu sa'adetli Galip Bey Efendi ibn-i mûmâ-ileyha El-Hac Hasan Ağa medîne-i merkûm mahkemesinde huzûr-ı şerîf-i enverde medîne-i merkûmede vâki' kâlhâne-i âmire müdürü atûfetlü ba'isü'l-kittab Derviş Mehmed Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem Vâlide

¹⁹⁸ Bir kelime okunamadı

Hânım mûmâ-ileyhânın akd-i ati-i zikrin sudûruna değin yedinde mülkü ve hakkı olan emvâl-ı nisfîyelerinde bir adet fermayış şalını iki bin beş yüz guruşa ve üzeri tura taşlı bir çift kol halhalını sekiz yüz guruşa ve yine zora taşlı dört elmas iğnelerini beş yüz guruştan iki bin guruşa ve yine zora taşlı bir adet kol hatemini beş yüz guruşa ve yine bir adet fermayış şalını altı yüz guruşa ve yine zora taşlı bir adet sagîr çepkeni beş yüz guruşa ki sâlifü'z-zikr dokuz parça eşyâlarını tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfside ve gabin-i tağrîrden beri bey'-i bât-ı sahîhi'ş-şer'îye ile cem'an altı bin dokuz yüz guruşa iş bu mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi'ye bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde mûmâ-ileyh dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyledikten sonra semenleri olan meblâğ-ı mezbûr altı bin dokuz yüz guruşu mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi'nin bâbam mûmâ-ileyh El-Hac Hasan Ağa zimmetinde bâ-temessük cihet-i karzdan alacak hakkı olan altı bin dokuz yüz guruşuna takas ve mahsûb eylediğinde mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi dahi mükasa ve kabûl edüb ol vecih ile merkûm vâlidem hânım-ı mûmâ-ileyha mezkûrelerin semenlerini efendi-i mûmâ-ileyhe ve ol dahi altı bin dokuz yüz guruş alacağını babam ağa-yı mûmâ-ileyhden her biri istifâ eyledi fimâ-ba'd zikr olunan eşyâlarda müvekkilem vâlidem hânım-ı mûmâ-ileyhânın vechen mine'l-vücûh alaka ve medhali kalmayıp mûmâ-ileyh Derviş Mehmed Efendi'nin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sârîhi olmuştur. Keyfe ma-yeşa ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbû't-tasdiki'ş-şer'î ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Eşrâf-ı kûzât-ı kiramdan Tokad hâkim-i sâbık Terzizâde fazûletlü Mustafa Edib Efendi ve yine, Tokad vücûh-ı hanedândan Dergâh-ı âlî kapıcı başlarından atûfetlü Ebubekir Ağa, Ve yine Tokad vücûhundan Kuralzâde sa'adetlü El-Hac İbrahim Ağa, Nühâs kâtibi sa'adetli İbrahim Efendi Kömür kâtibi Vezir-oğlu Hasan Ağa ve gayrühüm.

[s. 154/1]

Kazgancı Corcu'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad muhallâtından Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden Kazgancı Corci veled-i Sava nâm zimmi huzûr-ı şer'de medîne-i merkûm mütemekkinlerinden iş bu ba'isü'r-rakîm usta başı Kivork veled-i Ananiye nâm zimmi

tarafından fasl ve hasım-ı müdde‘aya vekîl olduğu ber nehc-i şer‘i sâbit olan kadı-zâde El-Hac Hafız İbrahim bin Mehmed huzûrunda üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüp medîne-i Tokad finasında Gölbaşı nâm mahalde vâki‘ ma‘lûmetü’l-hudûd bir buçuk çiflik mikdarı gurumu mülk bağımı tarihten on üç sene mukaddem iş bu vekîl-i merkûmun müvekkil-i mersûm Kivork bir ufak nühâs mata? vermek üzere benden iştirâ ve ol vecihle bağ-ı mahdûd-ı mezkûreye mutasarrıf olub nühâs-ı mezkûru bu ana kadar bana edâ etmemekle sû‘al olunub nühâs-ı mezkûru müvekkil-i mersûmdan tahsîl ve yedime ita‘ olunmak matlûbumdur dedikte gıbbü’s-sû‘al vekîl-i merkûm cevâbında bağ-ı mahdûd-ı mezkûra bundan yirmi sene mukaddem müdde‘î-i mersûmenin karındaşı Dimik nâm zimmi vakt-i mezkûrda nühâs sarrafı bulunan Mardıros nâm zimmiye bey‘ ve furûht edüb müvekkilim mersûm dahi fakat hîn-i bey‘de yanlarında bulunmuş olub şirâda medhâli yoktur deyü def‘a tesaddi edicek müdde‘î-i mersûm da‘vâ-yı sâbıkasında ısrâr ve bağ-ı mezkûru vekîl-i merkûmun müvekkili ber vech-i meşrûh benden iştirâ etmiştir deyü tekrar takrîr edicek tarafeyn fetvâya havale olunarak lede’l-istîfâ nühâs-ı mezkûrun vezin ve miktarı ma‘lûm olmadığından bir dirhem nühâs lâzım gelmeyüb müvekkil-i mersûmün bağ-ı mahdûd-ı mezkûru iştirâ eylemesi şer‘an tebeyyün ettiği surette hîn-i bey‘de bağ-ı mezkûrun takrîr olunan kıymeti lâzım gelecek cânib-i fetvâdan cevap verilmekle ber müceb-i fetvâ-yı şerîf müvekkil-i mersûmün mülkü iştirâ eylediğini mübeyyin müdde‘î-i mersûmdan beyyine taleb olundukta ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz edüb tahlîfe tâlib olunmağla bağ-ı mahdûd-ı mezbûrun müdde‘î-i mersûmdan iştirâ etmediğine mersûm Kivork zimmiye yemin teklif olundukta ol dahi ber vefk-i ...¹⁹⁹ “billahillezi enzele’l-İncilü âlâ İsa Aleyhisselam” deyü yemin etmekle mücebince müdde‘î-i mersûmün bilâ-beyyine bi-vech-i şer‘i vâki‘ olan mu‘arazası men‘ ve def‘ olunarak ma-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî gurrei min şehri recebi’l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

... ...²⁰⁰ Mehmed Ağa, İshak Ağa, Kiremetçü Mehmed Ağa ve Yılkı Oğlu Salih Ağa , Muhzır başı Ali Ağa ve gayrihum

¹⁹⁹ İki kelime okunamadı

²⁰⁰ Bir kelime okunamadı

[s. 154/2]

Elvancı Karabet oğulları Haçek ve Kirkor'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad mahallâtından Meydan-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Elvancı Karabet veled-i Mıgırdıç nâm hâlikin verâseti zevce-i metûrkesi Anna bint-i Hacador ile sulb-i kebîr oğulları Kirkor ve Hacik ve Ohannes ve sûlbiye-i kebîre kızları Maryem ve Horisima taraflarından nasraniyelere münhasıra olduğu ba'de't-tahakkûku's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmûndan iş bu ba'isü'r-rakîm Kirkor ve Haçik huzûr-i şer'de mersûm Ohannes ile mezbûre Maryem ve Horisama nâm fasl ve hasm-ı müdde'aya vekîlleri olub Mirek Oğlu Gabriyel veled-i İstefan ve Mülkon veled-i Aduk nâm zimmiler şehâdetleri ile ber nehc-i şer'î vekâleti sâbit olan imaletçi Zâde Hüseyin Efendi bin Mustafa mahzarında her biri üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mevrûsumuz bâbamız hâlik-i mersûmûn mukaddema taht-ı tasarrufunda olub medîne-i merkûm finâsında Kör Pınar nâm mevzide kâ'in bir taraftan çehkân Ahmed ve bir tarafından çehkan Osman ve bir tarafından ırgat Seyrup ve bir taraftan tarîk-i hass ile mahdûd arsasında senevî divânî ve vakf tarafına elli para icâre-i kadîmesi olub kürum ve eşcârı mülk tahminen dört çiftlik miktarı bir kıt'a bağını hâl-i hayatında ber vech-i iştirâk birle hibe ve temlîk ve sahib-i arzdan dahi yedimde temessük olub ita' ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûru ol vecihle mülk-i mevhûbelerimiz olub hatta bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda benim alakam yoktur deyü bi'd-defâ'at ikrâr dahi etmiş iken şimdi vekîl-i merkûmun müvekkileleri mersûmdan bağ-ı mahdûd-ı mezkûru mevrûsumuz hâlik-i mersûmûn terekesine idhal ve beyne'l-verese taksîm dâ'iyesiyle fuzûli müdahale etmeleri ile sû'al olunub müdahaleleri men' ve def' olunmak matlûbumuzdur dediklerinde gıbbü's-sû'al vekîl-i merkûmun müvekkileleri mersûmûnun bağ-ı mezkûreye müdâhalelerinin ikrâr ol vecihle mülk-i mevhûbları olduğu ma'lûmlarımız değildir deyü inkâr edicek müdde'iyân-ı mersûmândan takrîr-i da'vâlarına mutâbık beyyine taleb olundukta udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i mezbûr ahâlîlerinden Bekçi Ömer bin Osman ve Çehkan Osman bin Ebubekir nâm kimesneler li-ecli's-şehâde huzûr-ı şer'de hâzırân olub istişhâd olunduklarında fî'l-hakika Meydan-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden olub bundan akdem hâlik olan Elvancı Karabet veled-i Mıgırdıç hâl-i hayatında Körpınar nâm mahalde vâki' bir taraftan çehkan Ahmed ve bir taraftan çehkan Osman ve bir taraftan ırgat Seyrup ve bir taraftan tarîk-i

hass ile mahdûd dört çiftlik miktarı bir kıt'a bağda benim alaka ve medhalim yoktur. Oğullarım iş bu müdde'iyân-ı mersûmân için Haçik ve Kirkor'un mülkleridir deyü tarih-i hüccetten iki mâh mukaddem takrîr etmekle bizler bu husûsa bu vecih üzere takrîrine şahitleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye etmeleri ile gıbbü't-ta'dil ve'-teskiye şehâdetleri makbûle olub mûcebince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrdan müvekkil-i mersûmûnun keff-i yedlerine vekîl-i merkûma tenbih ve mülk-i mevhûbları olmak üzere müdde'iyân-ı mersûmânın ber vech-i iştirâk tasarruflarına ba'de'l-hüküm ma-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bakkal Es-Seyyid El-Hac Mustafa bin Mehmed, Kadayıfçı Derviş Mehmed bin Ali, Semerci Mustafa bin Mehmed, Kahveci Mehmed Kavas bin Hüseyin, Muhzır başı Ali Ağa ve gayrühüm

[s. 154/3]

Attar Ohannis'in oğullarına müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Attar Ohannes veled-i İstefan nâm hâlikin sulb-i sagîr oğulları Martin ve İstefan bâbaları hâlik-i mersûmûn terekesinden bi'l-irsi's-şer'i ve bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-ı mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri ile rü'yet ve itmâm kıbel-i şer'de bir vasi nasb ve ta'yîn olumak lâzım ve mühim olunmakla sagîrân-ı mersûmânın haleleri iş bu ba'isü'r-rakîm Setenci Oğlu Ohannes veled-i Manuk nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîrân-ı mersûmân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmân üzerlerine hâlileri mesfur Ohannes vasi nasb ve ta'yîn eyledikte ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûra ehil ve kabûl ve hizmet-i lâzımeleriyle ile kemâ-yenbağı edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vâsi-i mersûm anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm eder ki hâlâ vasileri olduğum sagîrân-ı mersûmânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı mersûmânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyac ile muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler

taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmânın emvâl-ı mevrûse nemâsından râyic fî'l-vâkit beher yevm her birine on beşer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbtan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mersûmânın emvâl-ı mevrûselerine rûcu‘a vasi mersûm Ohannes’e izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bi-şehâdeti Muhzır Başî Ali Ağa , Diğeri Osman, Ölçücü Oğlu Mikyas ve gayrîhûm.

[s. 153/1]

Şerîfe Hatun'a müte'allik kayyum hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Mustafa nâm müteveffiyenin verâseti zevce-i metrûku Molla Hüseyin bin Derviş Ömer ile sadri kebîr oğlu gâ'ibü ani'd-diyar Mustafa ve kebîre kızları Şâkire bint-i İbrahim'e münhasıra olduğu ba'de't-tahakkuki'ş-şer'i zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrdan işbu bâ'isü'l-kitâb Molla Hüseyin bin Derviş Ömer huzûr-ı şer'de gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kıbel-i şer'den kayyum nasb ve ta'yîn olunan kız karındaşı mezbûre Şakire mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm mevrûsumuz müteveffîye-i mezbûrenin bâbasından müntakil medîne-i mezbûr civarında Kemer Köprü nâm mahalde kâ'in bir taraftan Kâbili oğlu bağçesi ve bir taraftan Sinan bey oğlu ve bir taraftan Kurallı-zâdelerin bağçesi ve bir taraftan tarîk-i âmme iş bu hudûdlar ile mahdûd arsası ve eşcarı mülk bir kıt'a hadîkanın dokuz sehimden bir sehim hisse-i mevrûsumuz hal-i hayatında bana hibe ve temlik ve teslîm etmekte ben dahi meclis-i hibede ittihâb ve tesellüm ve kabûl edüb mülk-i mevhûbem olarak mutasarrıf iken şimdi mezbûre Şakire bağçe-i mahdûd-ı mezkûrdan hisse-i mezbûru mevrûsumuz müteveffîye-i mezbûrenin terekesine idhâl ve beyne'l-verese taksîm-i dâ'iyesi ile fuzûlî müdâhale den hâlî olmamakla sû'al olunub müdâhalesi men' ve def' olunmak matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'ye-i mezbûre Şakire hisse-i mezbûreye müdâhale vaz'-ı yedini ikrâr müdde'î-i merkûmun mülk-i mevhûbu olduğunu külliye inkâr edecek müdde'î-i merkûmdan takrîr-i da'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukta

udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i mezbûr ahâlîlerinden Mustafa bin Mehmed ve Es-Seyyid Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne li-ecli's-şâhâde meclis-i şer' de hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakika Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Mustafa hâl-i hayatında Kemer Köprü nâm mahalde vaki' ma'lûmetü'l-hudûd bi'l-irsi's-şer'i bâbasından müntakıl bir kıt'â hadîkada olan dokuz sehimden bir sehim hissesini zevc-i dâhili merkûm efendiye hibe ve temlîk ve teslîm ol dahi ittihâb ve temellük ve tesellüm eylediğine bizlerin ilmimiz lâhik olub bizler bu husûsa bu vecih üzere şehâdet-i dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdeti şer' iyye etmeleri ile gıbbü't-tadil ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub mûcebince bağçe-i mahdûd-ı mezkûr hissesinden mezbûre Şakire'nin keff-i yediyle müdde'î-i merkûmun mülk-i mevhûbu olmak üzere kemâfî's-sâbık taht-ı tasarrufuna ba'de'l-hükûm ve't-tembih mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri recebi'l-ferd li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Bi-şehâdeti Semerci Mustafa, Ahmed usta oğlu Mehmed, def'a Ahmed bin Hasan, Mehmed bin Halîl ve gayruhüm.

[s. 153/2]

Kazânoğlu Artin'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazân oğlu Artin veled-i Karabet nâm hâlikin sulb-i sagîr oğulları Ohan ve Ohannes ve Karabet'e bâbaları hâlik-i mersûmûn terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kîbel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mersûmûnun anaları iş bu ba'isü'r-rakîm Berab bint-i Mardoros nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîrun-ı mersûmûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-reffü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûnun üzerlerine anaları mersûme Berab'ı vasiye nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ yenbağı edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mersûmûn nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-

baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı mersûmûnun nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı ile muhtaç oldukları zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûnun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûr tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mersûmûnun emvâl-i mevrûselerine rücûa vasiye-i mersûme Berab'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 153/3]

Halîl Alemdar'ın mahbubu Mustafa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Halîl Alemdar bin İbrahim nâm müteveffânın sulb-i sagîr oğlu Mustafa'ya bâbası müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i veya defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma bundan akdem bâ-hüccet-i şer'îyye vasiyesi Hatice bint-i İbrahim nâm Hatun bi-emrillahi te'âlâ müteveffîye olub sagîr-i mezbûre müceddeden bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun halitesi iş bu râfi'atü'l-kitâb Ümmü Gülsüm bint-i İbrahim nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrun-ı mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler tarâf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun üzerine haletesi mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun'u vasiye nasb ve ta'yîn edüp ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhûde olduktan sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı merkûmûnun nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı ile muhtaç olunan zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm seksen para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-

ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri rücû'a vasiye-i mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ağacık zâde Mustafa, Terzi Ahmed bin Hüseyin, Terzi Abdullah bin Salih , Terzi Halîl bin Ahmed ve gayrîhûm.

[s. 152/1]

Medîneyi Tokad'da Hoca Ahmed mahallesinde sâkin ve zât-ı tarif-i şer' ile ma'rife ba'isü'l-vesika Fatıma bint-i Ömer nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i sâbıkı Ali bin El-Hac Hüseyin mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i ani'l-merâm edüb merkûm Ali bundan akdem zevc-i dâhilem olub beni ...²⁰¹ tatli'k etmekle fîraşından hâsıl ve batınımda mübeyyin dört aylık haml olmağla vaz'-ı haml ile adetim mûnkaziye oluncaya değin merkûm Ali üzerine kıbel-i şer'den kader-i kifâye meblâğ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikte merkûm Ali mezbûre Fatıma Hatun'u ba'de't-tasdik hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi mezbûre Fatma Hatun'a vaz'-ı haml edinceye değin nafaka iddeti için bi't-terazi merkûm Ali üzerine iş bu tarihi vesikadan külli yevm kırkar para farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru harç ve sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve inde'z-zafer merkûm Ali üzerine rücû'a mezbûre Fatma Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Nalbant Hacı oğlu Ahmed, Muhzır Osman , Muhzır Ali ve gayrîhûm

[s. 152/2]

Kurubal oğlu Artin'e müte'allik vasi hücceti

Medîneyi Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kurubal oğlu Osib veled-i Agob nâm hâlikin sulb-i sagîr oğlu Agob'a bâbası hâlik-i mersûmûn terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rü'yet ve itmâma

²⁰¹ Bir kelime okunamadı

kıbel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mersûmûnun ammisi ba‘isü’r-rakîm Artin veled-i el-merkûm Agob nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîrûn-ı mersûm haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfîki’r-refîü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrûn-ı mersûmûnun üzerine ammisi mersûm Artin’i vasi nasb ve ta‘yîn edüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i mersûm anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm eder ki hâlâ vasisi olduğum sagîr-i mersûm Agob nafaka ve kisveye zarûret ve eşeddi ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerini bi-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîr-i mersûmun nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı ile muhtaç olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi’l-vakt beher-yevm altmış para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîr-i mersûmun emvâl-i mevrûselerini rücû‘a vasi-i mersûma izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri şa‘bani’l-mu‘azzam li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Penbeci oğlu Hoca Andon, ...²⁰², Karındaşı Hoca Bogos ve gayrihûm

[s. 152/3]

Mustafa bin Hasan’a müte‘allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad’da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa bin Hasan nâm müteveffânın sulb-i sagîr oğulları Mehmed ve Hasan ve Hüseyin’e bâbaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi’l-irsi’ş-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ’irelerin rü’yet ve itmâma kıbel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrunun anaları iş bu ba‘isetü’l-kitâb Fatıma bint-i Osman nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrun-ı mezbûrûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i

²⁰² Bir kelime okunamadı

sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîû'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrûn üzerlerine anaları vasiye-i mezbûre nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbâgi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı merkûmûnun nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı ile muhtaç olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mevrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri rücû'a vasiye-i mezbûre Fatîma'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Not : *Metin silik olduğundan şuhûdü'l-hâl okunâmamıştır.*

[s. 152/4]

Hacı Abdurrahman'a müte'allik hüccet

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden iken iş bu râfi'ü'l-kitâb El-Hac Abdurrahman Ağa bin Mehmed huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde Hoca Ahmed mahallesinde sâkin ve zâtı mu'arrefe Arife bint-i Mehmed nâm Hatun mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûre Arife Hatun'un yedinde çent sene mukaddem bi'l-emâne yedîne teslim eylediğim üçyüz guruş kıymetli bir adet çuka şalvar ve ikiyüz guruş kıymetli bir adet Trablus kuşağı ve yüz guruş kıymetli bir adet salta ve yirmi beş guruş kıymetli bir adet ...²⁰³ ki cem'an altıyüz yirmibeş guruş kıymetli dört parça eşyâmı bundan altı buçuk mâh mukaddem mezbûreden talep eylediğimde eşyâ-ı mezkûreleri tâliplerine bey' ve esmânını umûruma sarfla ...²⁰⁴ ettim deyu tezarru' ve mâ'ada mutâlibemden fâriğ olmak üzere medîne-i mezkûre civarında Hamza Bey ve Cemal Yahya vâkıfları nezdinde vâki' bir hattı Hacı Genç Ağa ve bir

²⁰³ Bir kelime okunamadı

²⁰⁴ Bir kelime okunamadı

hattı Tellak İstefan ve bir hattı Nalbant İskender bağları ve bir hattı tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen üç çiflik miktarı mahalleri kurumu mülk bir kıt'a bağını üç yüz guraşa bâ-izni müteveli bana bey'-i bât-ı sahîh-i şer'le bey' ve temlik ve teslîm eylediğinde ben dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm kabûl eyleyüb semen-i bey'-i mezkûru eşyâ-yı mezkûr kıymetlerine takas ve mahsûb etmekle ben dahi mâ'aru'z-zikr mâ'ada mutâlibemden fâriğ olarak ba'del kabûl bağ-ı mahdûd-ı mezkûr benim mülk-i müşterâm iken şimdi mezbûre Arife Hatun bağ-ı mezkûre fuzûlî vaz'iatü'l-yed olmağla sû'al olunub keff-i yedîne tembihi'ş-şer'i olunmak murâdımdır dedikte gıbbü's-sû'al müdde'îyetün aleyhâ mezbûre Arife bağ-ı mezkûre vaz'iatü'l-yed olduğunu ikrâr-ı bey' eylediğini inkâr edecek müdde'î-i merkûmdan takrîr-i da'vâsına mutâbık beyyine tâlep olundukta medîne-i merkûm ahâlisinden Nalbant Ebubekir Ağa bin Abdullah ve Ser-muhzır Ali Ağa bin Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile müdde'asını ber nehc-i şer'i ala veçhi'l-hasım isbât etmekle mücebince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrdan mezbûre Arife Hatun'un keff-i yedîne ve mülk-i müşterâsı olmak üzere müdde'î-i merkûmun taht-ı tasarrufuna tembih-i şer'i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şehri şa'banî'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mieteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ağaoğlu Hafız Hüseyin Efendi, Muhtab Ali Ağa , Kadı oğlu Hafız İbrahim, Dereketli Mehmed efendi, Toruk oğlu Salih Ağa, Kizir oğlu Ömer Ağa , Terzi Abdurrahman Ağa , Hamami Hasan Ağa ,Terzi İbrahim Ağa , Selim oğlu Molla Salih ve gayrihûm.

[s. 151/1]

Turhallı oğlu Mustafa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Müslihiddin mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem vefât eden Ahmed bin Emin bin Abdullah'ın sulbi oğlu ...²⁰⁵ buluğa tahammülü olup buluşunu mukarrer ve mu'terif olan Mehmed bin müteveffâ-yı el-merkûm Ahmed huzûr-ı şer'de akrabasından iş bu râfi'ü'l-kitâb Turhallı oğlu Mustafa ibn-i Hüseyin nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb bâbam müteveffâ-yı merkûmun terekesinden ve karındaşı sagîr Salih'e isâbet ve intikâl eden mâl-ı mevrûseleri hıfz ve hırâsete kibel-i şer'den vasi-i mansûbemiz diğer akrabasından Benli oğlu Mehmed

²⁰⁵ Bir kelime okunamadı

umûr-ı vâsiyete adem-i idaresinden mal-ı mevrûselerimizi defter-i kassamla iş bu merkûm Mustafa'ya teslîm etmiş olduğundan ber müceb-i kassam mâl-ı mevrûselerimizi bi't-tamam yedinden ahz ve kabz eyleyip fakat üç senelik altmış yedi guruş bağ hâsılatı ile bir senelik yirmi dört guruş menzil icârı ve yirmişer guruşu da karındaşım sagîr Salih'in merkûm Mustafa'ya iki senelik hizmeti ücreti ve tarla icâretinden dolayı on buçuk rubla' hintamızın kaffe-i muhasebesi bu def'a huzûr-ı şer' de rû'yet ve benim ma'lûmum olarak ma'rifet-i şer' ve merkûm mar'ifeti ile bâbam müteveffâ-yı merkûmun te'diye olunan düyûn-i matlûbât-ı mezkûremizden firu-nihâde bâki kalan on iki guruş nakit akçe ile dört buçuk rubla' hintayı bu def'a yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyleyip emvâl-i mevrûsemize dâ'ir ve bağ ve tarla ve karındaşım merkûmun iki senelik ücretlerine mütedâ'ir âmme-i de'avî ve mütâlibât ve kaffe-i eyman ve muhâsamâtdan merkûm Mustafa'nın zimmetini ibrâ-ı âmm ile ibrâ ve iskât eyledim gibbû't-tasdiki's-şer'i ma vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Benli oğlu Mehmed bin Hasan, Yakup oğlu Hafız Mehmed , Muhzır başı Ali Ağa, Muhzır Ali , Muhzır Osman ve gayrihûm

[s. 151/2]

Zikr-i ati husûsu bi-minnet mensûben mahallinde ketb ve tahrîri iltimas olunmağın kıbel-i şer'-i enverden irsâl olunan kâtib-i evvel Mevlânâ Mehmed Şerîf Efendi bin Hüseyin Efendi medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesinde Cabbar-zâde devletlü Mehmed Celalettin Bey Efendi Hazretleri'inin şeref-efzâ-yı sükûn ve karar oldukları sa'adethânelerine varıp zeyl-i sahîfede mektûbü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer'-i âlî ettikte mîr-i müşârün-ileyh hazretleri meclis-i mezkûrda azâtlı gulâmlarından iş bu râfi'atü'l-kitâb sa'adetli Hurşid Ağa mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb hibe-i atiü'z-zikrin sudûruna değin kasab El-Hac Osman Ağa merhumdan şirâen yedimde mülk ve hakkım olan emlâkden mahal-i mezkûrede vaki' bir taraftan kendi konağım ve bir taraftan Muhtab El-Hac Ali menzili ve bir taraftan Boncuk oğlu menzili ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkâni ve tahtani üç bâb oda ve iki ...²⁰⁶ ve ma'a camekân ve iki yerde hamam ve hamam-ı mezkûre câri mâ-i lezîz ve iki aded çeşme ve bir adet fıskiye ve havlı ve sokak kapısını

²⁰⁶ Bir kelime okunamadı

müştemil bir bâb menzilimi âmme-i tevâbi‘ ve levâhiki ile gulâmın iş bu Hurşit Ağa’ya hibe-i sahîhi’ş-şer‘iye ile hibe ve temlik ve ba’det-temliyeti’ş-şer‘iye teslîm eylediğimde ol dahi meclis-i hibede ittihad ve teslîm ve kabûl etmekle fimâ-ba’d menzîl-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat‘â alaka ve medhalim kalmayıp gulâmın merkûm Hurşit Ağa’nın mülk-i mevhûbu olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gibbû’t-tasdîki’ş-şer‘i Mevlânâ-yı merkûm mahallinde ketb ve telfim ve ma‘an mürsel-i enva‘-ı şer‘le meclis-i şer‘e gelip ala vukû‘ihi inhâ ve tefhim etmeyi mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi min şehri şa‘bani’l-mu‘azzam li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Hacı Şerîf Ağa-zâde Ömer Ağa, Saraç başı-zâde Hacı Hasan Ağa, Cılızzâde Hacı Mehmed Efendi, Bozgari Saraç Mustafa Ağa , Bozgari Saraç Hüseyin Ağa, Nalbant Hüseyin Ağa zâde , Şerîf Mehmed ibn-i Hasan , Bahçıvan El-Hac Mustafa bin Mehmed, Ser-muhzır Ali Ağa ve gayrîhûm.

[s. 151/3]

Medîne-i Tokad’da Hoca Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden olub Der-aliyye’de kâ’in Vâlîde Han’ında ticâretle sâkin iken bundan akdem hâlik olan Kalgus oğlu Bedros veled-i İstefan nâm hâlikin sûlbiye-i sagîre kızı Berap ve sagîr oğlu İstifan’ın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bâbaları hâlik-i mersûmûn terekesinden bi’l-irsi’ş-şer‘i isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfza ve umûr-ı tesviyesini rû’yete kıbel-i şer‘den vasi nasb olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mersûmânın ammileri iş bu ba‘isü’r-rakîm Hoca Bogos veled-i İstefan milleti beyinde mu‘temeden ez-her cihet vesâyete ehil ve sagîrân-ı mersûmânın haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğunu zeyl-i vesikada muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfîki’r-refîü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi ber vech-i muharrer mersûm Bogos veled-i İstefan’ı vasi nasb ve ta’yîn buyurduklarında ol dahi vech-i meşrûh üzere vesâyet-i mersûmu kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdi işrîn min şehri ramâzani’l-mübârek li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Kalgos oğlu Hoca Osib , Penbeci oğlu Hoca Andon , Kalıpçıcı oğlu Hoca Mikiyas ve gayrîhûm.

[s. 150/1]

Tombul Hüseyin oğlu Abdullah'a Müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Muslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Tombul Hüseyin Efendi bin Ömer nâm müteveffânın sulb-i kebîr oğulları Şerîf ve Mehmed ve Abdullah ve gâ'ibü ani'd-diyar Ali'ye münhasıra olduğu ba'de't-tahakküki's-şer'î verese-i merkûmdan gâ'ib-i merkûm Ali'ye li-ecli'd-da'vâ kayyum nasb olunan merkûm Şerîf Mehmed kendisine esâleten ve karındaşı gâ'ib-i merkûme vesâyeten huzûr-ı şer'de diğêr karındaşı iş bu râfî'ü'l-kitâb merkûm Abdullah mahzarında bi'l-esâle ve bi'l-vesâye üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edûb mevrûsemiz bâbamız müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olarak üç kantar boyayı benim malımdır diyerek iş bu karındaşım Abdullah fuzûlî zabt dâ'iyesinde olmağla sû'al olunub boya-ı mezkûr mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmun defter-i kassamına idhal ve beyne'l-verese âlâ ma-farazallahu te'âlâ tevzi' ve taksîm olunmak bi'l-verâse matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'îün aleyh merkûm Abdullah cevâbında müdde'î-i merkûmun iddi'a eylediği üç kantar boya kendi malım olub pederim müteveffâ-yı merkûm vechen mine'l-vücûh alaka ve medhali yoktur deyu def'-i ref'-i meşrûhunu udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimîn ve medîne-i merkûm ahâlîlerinden Hasan bin Hüseyin ve Ömer bin Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub mücebince müdde'î-i merkûmun bi-vech-i şer'î boya-yı mezkûre müdahalesi men' ve def' olarak mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hac Mehmed efendi bin Osman, Huffaf El-Hac ali ağa bin Abdurrahman, Keçeci zâde El-Hac Emin, kezâlik Abdurrahman bin Abdurrahman ve gayruhûm.

[s. 150/2]

Çubukçu Mehmed'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden bundan akdem fevt olan Çubukçu Mehmed bin Ömer ile ba'dehu müteveffîye olan zevcesi Saliha bint-i İbrahim nâm müteveffîyân-ı merkûmânın sulb-i kebîr oğulları gâ'ibü ani'd-diyar Ömer'e bâbası ve anası müteveffîyân-ı mezbûrânın terekelerinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam

isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'iresi rû'yet ve itmâma kibel-i şer' den bir kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olunmakla gâ'ib-i merkûmun hâlî iş bu ba'isetü'l-kitâb Osman bin İbrahim nâm kimesne kayyumluk-ı mezbûre ehil ve gâ'ib-i merkûmun hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun üzerine merkûm Osman'ı kayyum ve nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi kayyumluk-ı mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mahalle-i merkûm muhtarı Mehmed bin Ahmed, Hallaç Halîl bin İbrahim, Ormancı Ömer bin Osman ve Gayruhüm.

[s. 150/3]

Medîne-i Tokad'da Bey Bağı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Hüseyin ağanın sulb-i sagîr oğlu Mustafa'ya bâbası Ömer müteveffâ-yı merkûm ile ba'dehu fevt olan karındaşı müteveffânın terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfza ve umûr-ı rû'yet ve itmâma kibel-i şer' den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun anası iş bu râfi'atü'l-kitâb Raziye bint-i Ali nâm hatun vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmun mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû'yete kibel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn buyurduktaki ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeyi mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi' min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mütevelli Es-Seyyid Mehmed Ağa , Mizân kâtibizâde Es-Seyyid Ömer Ağa , Haydar zâde Hasan Ağa, Öksüz oğlu Osman Ağa , Müftü kâtibi zâde Es-Seyyid Abdullah Efendi ve gayruhüm.

[s. 150/4]

Medîne-i Tokad'a muzâfa Kafîrni nahiyesinde vâki' Çiftlik karyesi sâkinlerinden Kethudayeri oğlu Mehmed ibn-i Halîl nâm kimesne huzûr-ı şer' de karye-i mezkûrdan iş bu râfi'atü'l-kitâb İmam toronu Mehmed ibn-i Mustafa mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu merkûm Torun Mehmed bundan yirmi sene mukaddem vatan-ı asliyesi olan karye-i mezbûrdan hicret ve kazâ-yı âhere nakl-i hâne edüb karye-i mezkûrda kâ'in tahtı tasarrufunda olan tarlaları boz ve hâlî kalmağla merkûmun celâ-yı vatandan sâhib-i arzdan biri bir kıt'a temessük ahzı ile tarla-yı mezkûreleri zirâ'at üzere iken tarihten dört mâh mukaddem merkûm Torun Mehmed yine karye-i merkûmeye nakl-i hâne ve tevattun edüb tarla-yı mezkûrelerini lede't-terafu benden taleb ve da'vâ eylediğinde ben dahi sâhib-i arzdan temessük aldım deyu murafa'a ve mukâbele üzere iken beynimizde muslihûn-ı müslimîn tevassut edüb kat'an li'n-niza bi't-tav'î ve'r-rızâ tarla-yı mezkûrelerden ben keff-i yed edüb ve indimde mevcûd sâhib-i arzdan me'hûz temessükâtı dahi merkûm Torun Mehmed'e devir ve teslim ve tarla-yı mezkûrelere dâ'ir âmme-i de'avîden zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât eyledim dedikte gıbbü't-tasdikî's-şer'î ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Karye-i mezkûmdan Penbeci oğlu İsmail bin Hasan, Karye-i mezkûrdan Afyonlu oğlu Halîl bin Süleymân, Karye-i mezkûrdan Kara Hüseyin oğlu Hasan, Karye-i mezkûrdan Telli oğlu Emin bin Osman, Karye-i mezkûrdan Bağcı oğlu İsmail bin İbrahim ve gayrîhûm.

[s. 149/1]

Civelek Ahmed'in defter kayıdı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Civelek Ahmed bin Ali nâm müteveffânın sûlbiye-i sagîre kızları Atike ve Abide ve Rukiye'ye bâbaları mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı tesviyesini rû'yete kıbel-i şer' den vasi nasb olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrunun anaları râfi'ü'l-kitâb Fatma bint-i Halîl nâm Hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler

taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki‘r-refî‘ü‘l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû‘yete anaları mezbûre Fatma‘yı vasiye nasb ve ta‘yîn edüp ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer‘iye takrîri kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi‘l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi‘l-vesâye matlûbumdur dedikte fi‘l-hakika sagîrun-ı mezkûrun nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyacı ile muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü‘l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi‘l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde‘z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûselerine rücû‘a vasiye-i mezbûre Fatıma‘ya izin birle mâ-vak‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Hurre fi‘l-yevmi‘-s-sadi aşer min şehri şevvâli‘l-mükerrrem li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi‘eteyn ve elf.

Şuhûdü‘l-hâl:

Ser-muhzır Ali Ağa bin Ali, Kadayıfçı Hacı Ömer Ağa, Manav Ahmed Ağa ve gayrîhûm.

[s. 149/2]

Medîne-i Tokad‘da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Ahmed bin Ali nâm müteveffânın li-ebeveyn er-karındaşı gâ‘ibü ani‘d-diyar İbrahim bin merkûm Ali ve karındaşı müteveffâ-yı mezbûrun terekesi bi‘l-irsi‘ş-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfza ve ve umûr-ı tesviyelerini rû‘yete kıbel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ‘ib-i merkûmun er karındaşı iş bu râfî‘ü‘l-kitâb Hatice bint-i el-mezbûr Ahmed nâm Hatun kayyumluk-ı mezkûre ehil ve gâ‘ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü‘l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki‘r-refî‘ü‘l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi gâ‘ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl -ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve umûr-ı tesviyelerini rû‘yete mezbûre Hatice Hatun‘u kayyume nasb

ve ta'yîn buyurup ol dahi ber vech-i muharrer kayyumluk-ı merkûme kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-sâlis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ahmed bin Abdullah, El-Hac Ömer bin Ömer, Nohutcu oğlu Osman, Abdullah Efendi ve gayrihûm.

[s. 149/3]

Hallaç Ahmed'in zevcesine müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Rüstem Çelebi mahallesinde sâkin ve zâtı tarifi'ş-şer'iyye ile mu'arrefe Arife bint-i Hüseyin nâm Hatun huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde zevc-i müfâriği iş bu râfi'ü'l-kitâb Hallaç Ahmed ibn-i Ebubekir nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu merkûm Ahmed makeddema benim zevc-i dâhilim olub lakin beynimizde hüsnü zindegânemiz olmadığından külli yevm bi vech-i şer'i münaza'a ve ma'azallahu te'âlâ din ve imâna seb ve şetm eylediğini huzûr-ı şer'e ifâde ve ihbâr eylediğimde külliye inkâr etmekle ber vech-i muharrer merkûmun seb ve şetmini isbât eylediğimde şer'an müfârekatinız lâzım gelmekle merkûmun zimmetinden mütekarrer ve ma'kûdun aleyh sekiz bin akçe mehr-i mu'accel ve mü'eccelesi ve nafaka-yı iddet-i ma'lumeden taleb ve da'vâ üzere iken miyânemizde muslihûn-ı müslimûn tavassut edüb kaffe-i da'vâ ve niza'mdan fâriğa olmak üzere beni elli guruş üzerine inşa-i akd-i sulh-ı şer'i eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabûl bedel-i sulh olan elli guruşu meclis-i sulhda merkûmun yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyleyüb husûs-ı mezkûreye dâ'ir ve hakkı tekarrüre mütedâ'ir âmme-i de'âvi ve kaffe-i mütâlibât ve eyman ve mûhasamâtdan merkûmun zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-i hak eylediğimde ol dahi hukûk-ı zevciyete dâ'ir ve hakk-ı takrîre mütedâ'ir kezâlik benim zimmetimi ibrâ ve iskât edüb her birimiz ber minvâl-i muharrer âherin ibrâsını kabûl eyledik gıbbü't-tasdiki'ş-şer'i ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 149/4]

İpekçi Haçık zımmiye müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib El-Hac Hasan Bölüğü mahallesinden Osman bin Mehmed nâm kimesne tarafından da'vâ-yı atîü'z-zikr vekîl-i müsecceli Neferzâde Mehmed bin Osman huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i merkûme mütemekkinlerinden iş bu ba'isü'r-rakîm İpekçi Haçık veled-i Ohan nâm zimmi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim merkûm Osman bâbası müteveffâ Mehmed'den müntakıl nısf menzîlini anası Şerîfe bint-i Ahmed bundan üç sene mukaddem âhere bey' ve semeni ile müvekkilim merkûm için yine mahalle-i mezbûrede vaki' ma'lûmetü'l-hudûd bir virâne iştirâ üzerine müceddeden bir bâb menzîl bina ve inşa edüb derûnunda müvekkilim merkûm ile sâkinler iken tarihten bir sene mukaddem vâlidesi mezbûre Şerîfe bint-i Ahmed menzîl-i mezkûrun fuzûlî iş bu Haçık zimmiye yedi yüz elli guruşa bey' ve kabz-ı semen edüb ol vakit müvekkilim merkûm sagîr bulunup ba'dehu bâliğ olmağla bey'-i mezkûrun feshiyle menzîl-i mezbûrun mersûm Haçık zimmiden istirdâdını bi'l-vekâle taleb ederim dedikte gıbbü's-sû'al ve'l-istintak müdde'îün aleyh mersûm cevâbında menzîl-i mezkûru tarih-i mezkûrda vekîl-i merkûmun müvekkili merkûm Osman mâhzar-ı müsliminde on sekiz yaşında olduğunu takrîr ve buluşunu mukırr ve mu'terif olarak bi'n-nefs kendisi yedi yüz elli guruşa bana bey' ve temlik ve kabz-ı semen eyledi deyu def' ve ref'-i meşrûhunu mahalle-i merkûm ahâlisinden udûl-i ahrâr-ı ricâl-ı müsliminde Osman ibn-i Osman ve Dalkılıç oğlu Hüseyin bin Mustafa nâm kimesneler şehâdetleri ile ber nehc-i şer'î ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub mücebince vekîl-i merkûmun bî-nehci's-şer'î mu'arazası men' ve def' olunarak menzîl-i mezkûr mülk-i müşterâsı olmak üzere müdde'îün aleyh Haçık zimminin taht-ı tasarrufuna ba'del hüküm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi ısrîn min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ömer bin Mehmed , Hasan bin Mehmed , Ahmed bin Mehmed ve gayrîhûm.

[s. 148/1]

Hüseyin'in kayyum hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin bin Ali nâm müteveffânın sulb-i kebîr oğlu gâ'ibü ani'd-diyar Ahmed

bin merkûm Hasan'a müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfza ve umûr-ı tesviyelerini rü'yete kibel-i şer'-den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i merkûmun eniştesi işbu râfiû'l-kitâb Hüseyin bin Ali nâm kimesne kayyumlık-ı mezkûra ehil ve gâ'ib-i merkûmun hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiû'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü'yete mezbûre Hüseyin'i kayyum nasb ve ta'yîn buyurdukta ol dahi ber vech-i muharrer kayyumlık-ı mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 148/2]

Bağçeci Hüseyin hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Zincirli Kuyu mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Bağçeci Hüseyin ibn-i Şerîf Mehmed nâm müteveffiyenin sülbiye-i sagîre kızı Emine'nin vakt-i rüşti bulûğuna değin bâbası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden müntakıl ber müceb-i defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'-i enverden bir vasi nasb ta'yîn olunması mühim ve muktezi olmağla sagîre-i mezbûrenin vâlidesi iş bu râfi'atü'l-vesika Saliha bint-i Hüseyin nâm Hatun istikamet ve diyanet ile mevsufa ve sagîr-i mezbûr hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiû'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi ber vech-i muharrer sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşti bulûğuna değin vâlidesi mezbûre Saliha Hatun'u vasi nasb ve ta'yîn buyurdıklarında ol dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini edâya müte'ahhid ve iltizâm eyledikten sonra vâsiyet-i mersûme talebi ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri ber vech-i ...²⁰⁷ sagîre-i mezbûrenin mâl-ı mevrûsesinden iş bu tarihten beher yevm yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr buyurup meblâğ-i mezbûr sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisvesine ve sâ'ir levâzım-ı zarûresine harç ve sarfa ve vakt-i hacette istidâyene ve inde'z-zafer sagîre-i

²⁰⁷ Bir kelime okunamadı

mezbûrenin malına rücû'a vâlidesi mezbûre Saliha Hatun'a izin vermeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi aşar min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 148/3]

Medîne-i Tokad'da Cilfek mahallesi sâkinlerinden Hasan ibn-i Ebubekir nâm kimesne tarafından husûs-ı ...²⁰⁸ olub Hasan bin Mustafa ve Ali bin Mehmed nâm kimesneler şehâdetleri ile sâbit ve subût vekâletine ilân-ı şer'î lahık olan bâbası merkûm Ebubekir ibn-i Ebu Bekir nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde mahalle-i mezbûr sâkinelerinden zati mu'arefe iş bu râfi'atü'l-vasika Şakire bint-i Osman nâm bîkr-i bâliğa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu mezbûre Şakire müvekkilim oğlum merkûm Hüseyin'in zevce-i gayr-i medhulün bihâsı olub lakin adem-i hüsnü mu'aşeret ihtimâline binâen oğlum müvekkilim merkûmun ...²⁰⁹ mütekarrer ve ma' kudün-aleyh yüz gurus mihr-i mu'accel ve mü'eccelesinden ve nafaka-i iddet-i ma'lûmesinden fâriğa olmak üzere mezbûre Şakire hal'a tâlibe olmağa ben dahi bi'l-vekâle mezbûreyi ber vech-i muharrer muhâli'a-i sahîhati's-şer'îyye ile hâl' eylediğimde ol dahi hâl-i mezbûru kabûl ve hukûk-i zevciyete müte'allik âmme-i de'aviden oğlum merkûmun zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ eylediğinde ben dahi kezâlik hukûk-i zevciyete dâ'ir âmme-i de'avisinden mezbûrenin zimmetini bi'l-vekâle ibrâ ve iskât ve her birimiz ahârın ibrâsını ber minvâl-i muharrer kabûl eyledik dedikte gıbbü't-tasdikî's-şer'î ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şehri şevvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

İmamzâde Mahmut Ağa, Debbağ Ali bin Ali, Emir Ömer bin Ömer, İranlı Osman ve Gayrîhûm.

[s. 148/4]

Atike Hatun'a müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Ekiz oğlu Salih Efendi ibn-i Mahmut nâm müteveffânın sülbiye-i sagîre kızı Şerîfe bâbası mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfza ve umûru sâ'iresini rü'yete ve

²⁰⁸ Bir kelime okunamadı

²⁰⁹ Bir kelime okunamadı

itmâma kibel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin haletesi işbu râfi‘atü’l-kitâb Atike bint-i nâm Hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûre vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü’yete hâletesi mezbûreyi vasiye nasb ve ta‘yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer‘iyede takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyac ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi’l-vakt beher-yevm kırk para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mevrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesini rücû‘a vasiye-i mezbûre Atike Hatun’a izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min şehri şevvâli’l-mükerrem li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 147/1]

Nariye’nin hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Dere mahallesinde mütemekkin iken bundan akdem hâlike olan Nariye veled-i Anastas nâm hâlîkenin sadriye-i sagîre kızı Maryem ve sagîr oğlu Vafriye anaları hâlike-i mersûmenin terekesi bi’l-irsi’ş-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ’irelerin rü’yet ve itmâma kibel-i şer‘den vasi nasb ve ta‘yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mersûmânın büyük anaları işbu ba‘isü’r-rakîme Ahsabert veled-i Yakof nâm nasraniyye vesâyete ehil ve sagîrân-ı mersûmân hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset

ve umûr-ı tesviyesini rû'yet'e büyük anaları mersûmeyi vasiye nasb ve ta'yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrân-ı mersûmânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı mersûmânın nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı ile muhtaç olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmânın emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine beşer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mersûmânın emvâl-i mevrûselerine rücû'a ve hîn-i vasiye-i mersûma Ahsabert'e izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi ısrîn min şehri şevvâli'l-mûkerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

[s. 147/2]

Medîne-i Tokad'da Cedid mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mustafa ibn-i Ebubekir Ağa'nın sulb-i sagîr oğlu Ahmed ve sûlbiye-i sagîre kızı Abide'nin vakt-i rüş-ı sedâdlarına değin bâbaları müteveffâ ve anaları müteveffîyenin terekesinden müntakıl ber mûcib-i defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kıbel-i şer' den vasi-i nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mezbûrânın er karındaşları işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin el-mezbûr Mustafa nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüş-ı sedâdlarına değin karındaşları merkûm Mustafa'yı vasiye nasb ve ta'yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vas-i mezbûr anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisveye zarûret-i ihtiyacı ile muhtaç olduğu

tarih-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi vasi-i merkûm talepleri ile emvâl-i mevrûseleri nemâsından sagîr-i merkûm Ahmed'e külli yevm kırkar para ve mezbûre Abide'ye onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri rücû'a vas-i merkûm Mustafa'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şevvvâli'l-mükerrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 147/3]

Osman Kavvas'ın hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Debbağhane-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Osman Kavvas bin Mustafa'nın sulb-i sagîr oğlu Abdurrahman'a bâbası müteveffâ-yı mezbûrun terekesi bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rü'yete ve itmâma kibel-i şer'eden vasi nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun anası işbu râfi'atü'l-kitâb Fatma bint-i Osman nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşti sedâdlarına değin ber vech-i muharrer mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü'yete anası mezbûre Hatun dahi vasiye nasb ve ta'yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmeti lazimelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı merkûmun nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyacı ile muhtaç olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine yirmi para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mezbûrun emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasiye-i mezbûr Fatma

Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Faziletli Abdurrahman Efendi, Kavvas Abdurrahman Ağa , Hocaîzâde Emin Efendi, Hicâbî İbrahim Efendi Hoca ve gayrîhûm.

[s. 146/1]

İskevsirli Mustafa'nın hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Müslîhiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem İskevsir kazâsında fevt olan Mustafa bin Mehmed'in sulb-i sagîr oğlu Ebubekir'e bâbası müteveffâ-yı merkûmun terekesi bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kibel-i şer'eden vasi nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun anası işbu râfi'atü'l-kitâb Zahide bint-i Ömer nâm Hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete anası mezbûre Zahide'yi vasiye nasb ve ta'yîn buyurulduklarında ve vâsiyet-i mezbûru ol dahi ber vech-i muharrer ba'de'l-kabûl vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşeddi ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîr-i merkûmun nafaka ve kisveye zarûret-i ihtiyacı ile muhtaç olunan zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm yirmi para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesine rücû'a vasiye-i mezbûre Zahide'ye izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Müderrişîn-i kirâmdan faziletli El-Hac Salih Efendi Hoca, Ser-muhzır Ali bin Ali, ve İbrahim bin Osman ve diğer Ali bin Ali ve gayrîhûm.

[s. 146/2]

Medîne-i Tokad'da Müslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Mustafa bin Mehmed nâm müteveffânın sulb-i sagîr oğlu Ebubekir kibel-i şer'eden vasiye-i mansûbesi olan vâlidesi Zahide bint-i Ömer nâm üzerine bir muteber kimesne nâzır nasb ve ta'yîn olunmak sagîr-i merkûma nâfi olmağla sagîr-i merkûmun ammisi iş bu râfi'ü'l-kitâb Osman ibn-i Mehmed istikamet ile ma'ruf olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi merkûm Osman'ı vasiye-i merkûme Zahide Hatun üzerine ber vech-i hasbi nâzır nasb ve ta'yîn buyurup vasiye-yi mezbûre anın ma'rifeti olmaksızın andan vesâyetten bir emre mübâşeret etmemek üzere tembih dahi olunmağla ol dahi nezâret-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Müderrişîn-i kirâmdan faziletli El-Hac Salih Efendi, İbrahim bin Osman, Ser-muhzır Ali Ağa bin Ali ve gayrîhûm.

[s. 146/3]

Medîne-i Tokad'da Müslihiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Saliha bint-i Halîl nâm müteveffîyenin sadriye-i kebîre kızı anası müteveffîye-i mezbûrenin terekesi bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kibel-i şer'eden kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım mühim olmağla gâ'ib-i merkûmun akrabasından iş bu bâ'isü'l-kitâb Derviş Mehmed bin Mustafa nâm kimesne kayyumluk-ı mezkûre ehil ve gâ'ib-i merkûme hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değın mâl-ı mevrûsesini hıfz ve tesviye-i umûrunu rû'yete merkûmu kayyum nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi ber-vechi muharrer kayyumluk-ı mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın

mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’l-hâmis aşer min şehri zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf

[s. 146/4]

Keçeci oğluna müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Cemaleddin mahallesi mütemekkinlerinden Gökçe oğlu Bogos veled-i Milkon nâm zimmi huzûr-ı şer‘-i şerîf-i enverde Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iş bu ba‘isü’r-rakîm Keçeci oğlu Agob veled-i Avdik nâm zimmi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu mersûm Agob zimmi zimmetinde beher hamûlesi beşer guruştan yüzelli haml kömür kıymetinden yedi yüz elli guruş alacak hakkım olub taleb ve da‘vâ eylediğimde edâsında eziyet ve gûne gûn illet beyân etmekle beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsımât-ı şedîde vâki‘ olmuştu el-haletü hazihi beynimizde muslihûn tevassût ederek zikrolunan yedi yüz elli guruşu da‘vâsından fâriğ olmak üzere beni dört yüz guruş nakid akçe üzerine inşa-i akd-i sulh-i şer‘i eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru bi’r-rızâ ba‘de’l-kabûl bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûr dört yüz guruşu meclis-i sulhda mersûm Agob yedinden tamamen ve kâmilten ahz ve kabz ve kabûl eyleyüb ma‘ada üç yüz elli guruşu matlûbuma dâ’ir âmm-i de‘aviden mersûm Agob zimminin zimmetini ibrâ-yı âmm sahîh-i şer‘i ile ibrâ ve iskât ve istifâ-i hak eyledim dedikte gibbû’t-tasdiki’ş-şer‘mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâbi aşer min şehri zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Zabtiye neferâtından Halîl ibn-i İbrahim , Hüseyin oğlu Hasan bin Mustafa , Cincifeli Dede Hüseyin oğlu Ali ve gayrîhûm.

[s. 145/1]

Küflü oğlu İbrahim’e müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Küflüzâde Es-Seyyid İbrahim ibn-i Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fatma bint-i İsmail nâm Hatun ile sulb-i kebîr oğulları İbrahim ve Mehmed ibn-i müteveffâ-yı merkûm İbrahim’e münhasıra olduğu ba‘de’t-tahakkûki’ş-şer‘i zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrundan merkûm Mehmed huzûr-ı şer‘i şerîf-i enverde üvey vâlidesi iş bu bâ‘isü’l-kitâb mezbûre Fatma Hatun ile li-eb karındaşı merkûm İbrahim mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i elam edüb

mevrûsemiz bâbamız müteveffâ-yı merkûmun kaffe-i terekesi üvey vâlidem mezbûre Fatma ile li-eb karındaşım merkûm İbrahim'in yed-i zâtlarında olduğundan hisse-i irsiyyem için cüz'i eşyâ i'rasen ile baki terekeyi külliye ketm ve inkâr dâ'iyesinde olduklarından merkûme ve merkûm ile lede't-terâfu' tereke-yi müteveffâ-yı merkûmdan ba'zı eşyâları isbât esnasında miyânemize müslihun-ı müslimîn tevassut edüb es-sulhu seyyidü'l-ahkâm fetvâsınca bâbam müteveffâ-yı merkûmun mecmû'u terekesinden hisse-i irsiyyem mukâbelesinde beni dört bin dört yüz gurus ile bir adet kara takım tüfenk üzerine inşa-i akd-ı sulh-i şer'î eylediklerinde ben dahi bi'r-rızâ sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûr dört bin dört yüz gurus ile tüfenk-i mezkûru meclis-i sulhda vâlidem mezbûre Fatma ile karındaşım merkûm İbrahim yedlerinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz ve kabûl eyleyip bâbam müteveffâ-yı merkûmun cüz'i ve küllî ma'lûm ve mechul kaffe-i terekesinden hisse-i irsiyyeme dâ'ir vesâir hukûk-ı mirâsa mütedâir âmm-i de'âvi ve mütâlibât ve kaffe-i eyman ve muhâsamâtdan vâlidem mezbûre ile karındaşım merkûmun zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile sahîh-i şer' ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledim gibbû't-tasdiki's-şer'î ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Abdullah Efendi ibn-i İbrahim, Bakkal El-Hac Mustafa ibn-i Mehmed, Hacı Sadık oğlu Veli Hüseyin Ağa , Bağcı zâde Mustafa Bey ibn-i Ali, Kahveci Mehmed ibn-i Hüseyin, Ser-muhzır Ali Ağa ve Gayrühüm.

[s. 145/2]

Kayyum hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim ibn-i Halîl nâm müteveffânın ammi-zâdesi gâ'ibü ani'd-diyar Hasan ibn-i Ömer'e müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'eden bir kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i merkûmun er karındaşı iş bu bâ'isü'l-kitâb Ali ibn-i merkûm Ömer nâm kimesne kayyumluk-ı mezkûra ehil ve gâ'ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab

efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun zuhûruna deĝin emvâl-i mevrûsesini hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete mezbûr Ali'yi nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber vech-i muharrer gâ'ib-i mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeĝi mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi ısrîn min şehri zilka'detiş-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 145/3]

Hüeyin'in hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Cehkanlı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hüseyin ibn-i Mustafa'nın sûlbiye-i sagîre kızı Sâlihe'ye bâbası müteveffâ-yı merkûm ile ba'dehu fevt olan karındaşları terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâmı kıbel-i şer'den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmaĝla sagîr-i mersûmun ammisi iş bu bâ'isü'l-kitâb Mustafa ibn-i Mustafa nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîr-i merkûmun hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına deĝin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rû'yete ammisi mezbûr Mustafa'yı vasi nasb ve ta'yîn buyurdakta ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeĝin ma vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ısrîn min şehri zilka'detiş-şerîfe sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 145/4]

Küflü oĝlu Mehmed'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Soĝuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Küflü-oĝlu Es-Seyyid İbrahim ibn-i Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i menkûhâ-i metrûkesi Fatma bint-i İsmail nâm hatun ile sulb-i kebîr oĝulları İbrahim ve Mehmed'e inhisarı olduĝu ba'de't-tahakküki's-şer' zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrundan zâtı mü'arrefe Fatıma ile merkûm İbrahim huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde üvey vâlidesi iş bu refi'ü'l-kitâb merkûm Mehmed mahzarında herbiri ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mevrûsumuz müteveffâ-yı merkûmun terekesine bizler vâz'ü'l-yed bulunduklarımızdan tereke-i müteveffâ-yı

merkûmdan ba‘zı eşyâ ketm ve ihfa eylediniz deyu merkûm Mehmed bizlerden da‘va etmekle bizler dahi vâlidem müteveffîye Saliha’nın mülküdür diyerek zabt eylediği bir bâb menzili terek-i müteveffâ-yı merkûmdandır deyu merkûm Mehmed’den da‘va eylediklerimizde beynimizde münâza‘ât-ı kesire ve muhâsamât-ı şedide vaki‘ olmuş idi el-hâletü hazihi beynimizde muslihûn-ı müslimîn tavasut edüb es-sulhu seyyidü’l-ahkâm fehvâsınca bizler zikrolunan menzil da‘vâsından fâriğ olmak üzere mürisimiz müteveffâ-yı merkûmân ma‘lûm ve mechul kaffe-i terekesinden hisse-i irsiyyesine mukabil merkûm Mehmed’i dört bin dört yüz gurus nakit akçe ile bir adet kara takım tüfenk üzerine inşa-i akd-i sulhi’ş-şer‘i eylediklerinde merkûm dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblâğ-ı mezbûr dört bin dört yüz gurus ile tüfenk-i mezkûru yedlerimizden tamamen ahz ve kabz ve kabûl eyleyip mürisimiz müteveffâ-yı merkûmun terekesinden hisse-i irsiyyesine dâ’ir âmme-i de‘âviden merkûm Mehmed bizlerin zimmetlerimizi ibrâ ve iskât etmekle bizler dahi zikr olunan menzil ile vâlidesi müteveffîyenin terekesine dâ’ir ve bedel-i sulh olarak medfû‘u olan meblâğ-ı mezbûre mütedâ’ir âmme-i de‘âvi ve kaffe-i mütâlibât ve eyman-ı muhâsamâtdan merkûm Mehmed’in zimmetini ibrâ-i âmmla ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyleyip her birimiz ber vech-i muharrer âherin ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbü’t-tasdikî’ş-şer‘i ma vakâ‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’s-sâlis aşer min şehri zilka‘deti’ş-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 144/1]

Tahtakale hamamına müte‘allik hüccet kaydı

Husûs-i atiyü’l-beyânın mahallinde muayene ve tahrîri iltimas olunmağın kibel-i şer‘-i enverden kâtib-i mahkeme Mevlâna El-Hac Selim Efendi ibn-i Abdurrahman ta‘yîn ve irsâl olunub ol dahi mi‘mârândan Artin veled-i Serkis ve Kirkor veled-i Artin ile medîne-i Tokad’dan Kazâncılar sükunda vâki‘ Fağfur Paşa nâm sâhibü’l-hayrın binâ eyledikleri Tahtaka‘la hamamı demekle ârif hamamın külhânına varılıp ebniye-i kârgîr ahvâline vukûf-ı tamı olan zeyl-i vesikada muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i âlî ettikte hamam-ı mezkûrun müste‘ciri bâ‘isü’l-kitâb Süleymân ibn-i Mahmut meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve tabir-i ani’l-meram edüb sâlifî’z-zikr hamam-ı merkûmun külhân furununun kârgîr divarları mürûr-ı eyyâm ile

köhnelenip derununda hatap ikâd olunub ²¹⁰ bir vecihle mümkün olamayıp hamam-ı merkûm ta'til derecesine resid olarak ta'mîr ve termîme eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğundan cidarında bulunan kesân-ı müslimîn taraf-ı şer'e ihbârlarına mebni kibel-i şer'den ba'de'l-keşif sıyaneten li'l-vâkıf hamam-ı mezkûrun icâresine mahsûben ta'mîr ve termîmine taraf-ı şer'den me'zun olduğuma binâen mevzû-i mezkûreyi ta'mîr ve termîm ve tecdîd etmemle furun-ı mezkûrun direk ve eşik ve taban taşları ile kireç ve horasan ve kiremit ve revgân-ı bezir ve kendir mürdesinin ve dâhiliye hamamının su yollarını ve malzeme-i sâ'ireleri ile amele ve ustadiye ücretlerine verilip yedimde mahfûz defter-i müfredât mantukunca kaffe-i müfredât altı bin yedi yüz atmış iki guruşa bâliğ olmağla hakikat-ı hâl keşf ve istihbar ve yedime bir kıt'a hüccet-i şer'îye îtâ olunmak matlûbumdur dedikte zeyl-i vesîkada mektûbü'l-esâmi müslimîn ile mi'mârân-ı mersûmân dahi ba'de'l-muayene müste'cir-i merkûmun takrîri üzerine külhân-ı mezbûrun furunu ile dâhiliye su yolların ta'mîr ve termîm ve tecdidine yedi yüz altmış iki guruş masrâfı vâkı'a mutâbık ve kadr-i ma'rûf olduğuna her biri ala tarîki's-şehâde haber vermeğin vâkı' hâli Mevlâna-yı merkûm mahallinde ba'de't-tahrîr ve ma'an meb'ûsu ümerâ-yı şer' ile meclis-i şer'e mûcib-i ala vukû'una inhâ ve takrîr etmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis ısrîn min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf

Şuhûdü'l-hâl:

Paşa hamamından Hüseyin Efendi, Ahi paşa hamamı Seyyid Ali, Ali paşa hamamı Ali Ağa, Sultan paşa hamamından İsmail Efendi, Ali paşa mütevellisi Abdurrahman Ağa, Çehkanlı Abdullah bin Hasan, El-Hac Mehmed ve Hüseyin, Osman ibn-i Mehmed, İbrahim ibn-i Hüseyin Abdurrazzak bin Mustafa ve Gayruhüm

[s. 144/2]

Hatice'nin hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hatice bint-i Hasan nâm hatunun oğlunun oğlu sagîr Hasan ve oğlunun kızları sagîre Atike ve Rukiye ve Hafize'ye ceddeleri müteveffîye-i mezbûrenin terekesi bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yet ve itmâma kibel-i şer'den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrünün anaları işbu râfî'atü'l-kitâb Şerîfe bint-i

²¹⁰ İki kelime okunamadı

Mehmed nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrun-ı mezbûrûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûselerini dahi hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrlarını rü’yete merkûme vâlideleri Şerîfe’yi vasiye nasb ve ta’yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğum sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğundan emvâl-i mevrûselerinden bi-kadri’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîrun-ı merkûmûnun nafaka ve kisveye zarûreti ihtiyacı olmağla ile muhtaç olunan zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi’l-vakt beher-yevm her birine beşer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûselerine rücû‘a vasiye-i mezbûre Şerîfe’ye izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’s-sâdis ısrîn min şehri zilka‘deti’s-şerîfe li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 144/3]

Sarraç Receb Ağa’nın hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Hacı İbrahim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Saraç Receb Ağa’nın sulb-i sagîr oğlu İbrahim ile sülbiye-i sagîre kızı Emine’ye bâbaları müteveffâ-yı merkûmun terekisi bi’l-irsi’s-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ’irelerin rü’yet ve itmâma kibel-i şer‘den vasi nasb ve ta’yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı merkûmânın cedleri işbu bâ‘isü’l-kitâb Hasan ibn-i Ali nâm vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûselerini dahi hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrlarını rü’yete merkûm vasi nasb ve ta’yîn buyurulup ol dahi ber vech-i muharrer

vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi merkûm anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasileri olduğum sagîrûn-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşeddi ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı merkûmânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı ile muhtaç oldukları zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasi-i merkûm Hasan'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi's-sâdi ısrîn min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 144/4]

Şerîfe Hatun'un hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacı mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Abdullah nâm hatunun sadriye-i sagîre kızı Zahide'ye anası müteveffıye-i mezbûrenin terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'irelerin rü'yet ve itmâma kibel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun ceddesi işbu râfi'atü'l-kitâb Hatice bint-i Ömer nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve umûr-ı tesviyesini rü'yete merkûme ceddesi Hatice Hatun'u vasiye nasb ve ta'yîn buyurub ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi't-tâsi ısrîn min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hamid Bey'in oğlu Hüseyin Ağa, Kızılca karyeli Mustafa Ağa'nın oğlu Halîl Ağa, Karye-i mezbûrdan Deli Hüseyin bin Mustafa ve gayrîhûm

[s. 143/1]

Kurbal oğlu zevcesi Takuke'ye müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlike olan Takuke bint-i Boros nâm hâlikenin sadr-i sagîr oğulları Manuk ve Mosis ve Agob ve sadriye-i sagîre kızları Maryem ve Mergusa'ya anası hâlike-i mersûme ile ba'dehu hâlik olan bâbaları Ohannes'in terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrunun ammileri iş bu ba'isü'r-rakîm Ohan veled-i Agob nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîrun-ı mersûmûnun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yete mersûm Ohan'ı vasi nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi vech-i meşrûh üzere ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i mersûm anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasileri olduğu sagîrun-ı mersûmûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacları olmağla emvâl-i mevrûselerinden ba'del kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı mersûmûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûna emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbtan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mersûmûnun emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasi-i mersûm Ohan zimmiye izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri zilhicci's-şerîfe lisene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 143/2]

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib Hasan Bölüğü mahallesinde sâkine ve zâtı ta'rîfetü's-şer'iyye ile mû'arrefe Rukiye bint-i İbrahim nâm hatun meclis-i şer'-i şerîf-i enverde zevc-i dâhili gâ'ibü ani'l-meclis Osman ibn-i Hasan nâm kimesne tarafından

zıkr-i ati ibrâyı kabûl ve tasdike vekîl-i şer'iyesi iş bu râfi'ü'l-kitâb Hafız Yusuf Efendi ibn-i Yusuf mahzarında bî-tav'iha ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu vekîl-i mezbûrun müvekkili zevc-i dâhilim merkûm Osman bundan on sene mukaddem beni ve merkûmun firâşından hâsıl ve benden mütevellide hâlâ terbiyetimde olan iki nefer sulb-i sagîr oğulları bilâ-nafaka velâ münfik terk edüb ve diyâr-ı âhere gittikten sonra besened nafakadan bir nesne irsâl etmediğinden tarihinden dört buçuk sene mukaddem sagîrân-ı mezbûrân için zevcim üzerine her birine şehriye yirmişer guruştan cem'an kırk guruş kıbel-i şer' den nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr etmiş idim sinîn-i merkûmdan беру sagîrân-ı mezbûrânı teberru'an kendi mâlîmdan infak ve iksa etmemle benim ve gerek sadr-i sagîr oğullarım mezbûrunun nafaka ve kisve-bahâlârı için zevcim merkûm Osman'dan bir akçe ve bir habbe mutâlibem olmayıp husûs-ı merkûmeye dâ'ir âmme-i de'avi ve mûtâlibât ve kaffe-i ey mân ve muhâsamâtdan zevcim merkûm Osman'ın zimmetini meccanen ibrâ-yı âmm sahîh-i şer' iye ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledim dedikte vekîl-i merkûm Yusuf Efendi dahi mukarrere-i mezbûreyi tasdik ve ber vech-i muharrer ibrâ-yı mezkûru kabûl etmekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdi işrîn min şehri zilhicce'ti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Davut oğlu Hafız Ahmed bin Ahmed, Süleymân ibn-i Numan, Abdullah ibn-i Ahmed ve gayrîhûm.

[s. 143/3]

Kayyum hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Sarı Güllük mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Fatma bint-i Abdullah nâm müteveffiyenin li-ebeveyn er karındaşı gâ'ibü ani'd-diyar Hüseyin bin el-merkûm Abdullah kız karındaşı müteveffîye-i mezbûrenin terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'iresin rü'yet ve itmâma kıbel-i şer' den bir kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i merkûmun kız karındaşının kızı iş bu râfi'ü'l-kitâb Medîne bint-i Ahmed nâm hatun kayyumluk-ı mezkûreye ehil ve gâ'ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi

gâ'ib-i merkûmun zuhûruna deĝin mâl-ı mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'den mezbûre Emine Hatun'u kayyum nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber vech-i muharrer kayyumluk-ı mezkûru kabûl hıdmet-i lâzimesi kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi't-tâsi ısrîn min şehri zilhicceti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Sıbgatullah bin İbrahim, Muhtar Ahmed Efendi, Hoca Salih Efendi ve gayrîhûm.

[s. 143/4]

Hâlîke olan Anna'nın hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Soĝuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem hâlîke olan Anna bint-i Boros nâm nasraniyenin sadriye-i sagîre kızı Hirosima'ya anası hâlîke-i mersûmenin terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'iresini rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmaĝla sagîre-i mersûmenin bâbası iş bu ba'isü'r-rakîm Ohannes veled-i Artin nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîre-i mersûme hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermelerinden ma'ada sagîre-i mersûmenin emvâl-i mevrûsesinden habbe-i vâhidesini bâbası mersûm Ohannes telef ve izâ'a ederse yine kendi mâlından zam olurum deyu Sivaslı oĝlu Kaçador veled-i Karabet nâm zimmi huzûr-ı şer'de takrîr etmekle mûcibince hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiû'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mersûmenin vakt-i rüş ve sedâdlarına deĝin mal-ı mevrûsesini zapt ve hıfza ve tesviye-i umûrunu rû'yete bâbası mersûm Ohannes'i vasi nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeĝin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâdis min şehri zilhicceti's-şerîfe li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Muhzır başı Ali Aĝa bin Ali, Evlici oĝlu Bogos ve gayrîhûm.

[s. 142/1]

Aşir oğlu Ali'ye müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Aşir oğlu El-Hac Ahmed bin Hüseyin nâm mütevefîyenin verâset-i metrûkesi Fatma bint-i Ömer ile vâlidesi Şerîfe bint-i Ahmed ve sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe'ye ve sulb-i sagîr oğlu Mehmed'e inhisarı ba'de't-tehakkûki's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrundan zevce-i mezbûra zâtı mu'arrefe Fatma bint-i Ömer huzûr-ı şer'î şerîf-i enverde sagîrân-ı merkûmânın min kibel-i şer'î vasi-i mensûbeleri ammileri iş bu râfî'ü'l-kitâb Ali ibn-i merkûm Hüseyin mahzarında bi'l-verâse üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb zevcim müteveffâ-yı merkûmun kaffe-i terekesinden iş bu vasi-i merkûm vazi'ü'l-yed olmağla tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan ber mûceb-i defter-i kassam bin dokuz yüz yetmiş yedi guruş hisse-i irsiyem ile ba'de'l-isbât ve't-tahlîf tereke-i mezbûreden lâzım gelen üç yüz elli guruşu mehr-i mü'eccelemki cem'an iki bin üç yüz yirmi yedi guruş matlûbatımdan beş yüz guruşunu mukaddema bana nakden edâ ve bâkî bin sekiz yüz yirmi yedi guruş hakkım ala hâlihi kalmağla mebâliğ-i mezbûre ile müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olarak vasi-i merkûmun ketm ve ihfa eylediği hariç ez defter-i kassam ma'lûmü'l-esâmi kesân zimmetlerinde olan on yedi bin yüz doksan dört guruştan dahi hisse-i irsiye-i şer'îyyemi bana edâsına tembih-i şer' olunmak murâdımdır dedikte gibbû's-sû'al müdde'ün-aleyh vasi-i merkûm cevâbında karındaşım müteveffâ-yı merkûmun terekesinden ber mûceb-i defter-i kassam ma'a mihr-i mü'eccele ez gayr-i teslîm müdde'îye-i mezbûreye bin sekiz yüz yirmi yedi guruş deyni olduğunu ikrâr ve haric ez-kassam iddi'a eylediği zimemât-ı mezbûru külliyyen inkâr etmekle mukır olduğu meblâğ-ı mezbûr bin sekiz yüz yirmi yedi guruş matlûbâtında takas ve mahsûben müdde'îye-i mazbûrenin taleb ve iltiması ile müteveffâ-yı merkûmdan mahalle-i merkûmede vaki' ma'lûmetü'l-hudûd bin yedi yüz guruş kıymetli bir bâb menzil ile yüz yirmi yedi guruş dahi nakden teslîme vasi-i merkûm Ali'ye ba'de't-tembih ve'l-kabûl münkir olduğu mârû'z-zikr zimemât da'vâsını mübeyyin müdde'îye-i mezbûreden beyyine taleb olundukta ityân-ı beyyineden izhar-ı acz edüb tahlife tâlib olmağla tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan hariç ez-defter-i kassam ol miktar zimemâtı ketm ve ihfâ eylediğine vasi-yi merkûm Ali'ye yemin teklif olundukta ol dahi bir vefk-i mes'ûl yemin-i billahi alıyyü'l-a'la etmeğin mûcibince müdde'îye-i mezbûrenin bilâ-beyyine bi-vech-i şer'î ziyâde

mu‘arazası men‘ ve def‘ birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hâdi aşer min şehri muharrem li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Terzi Emin Ağa, Emir Ali oğlu İbrahim, Akçeli zâde hafidi Mustafa, Papuçcu El-Hac Mustafa, Manav Rüstem ve gayrîhûm.

[s. 142/2]

Ali kavasa müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Debbağhane-i Atik mahallesinden İmam Ağazâde Es-Seyyid Mehmed bin Mehmed nâm kimesne huzûr-ı şer‘-i şerîf-i enverde mahalle-i merkûme sâkinlerinden iş bu ba‘isetü’l-kitâb Kavas Ali ibn-i Hasan nâm kimesne mahzarında üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vaki‘ bir tarafı iş bu Kavas Ali menzili ve bir tarafı medrese ve bir tarafı Behzat nehri ve ba‘zen tarîk-i has ve bir tarafı benim bağım ile mahdûd bir bâb menzilin mülk-i mâlikleri Firedökse karyesi ahâlisinden Veli ve İsmail nâm kimesneler menzil-i mezkûru bugün altı yüz yetmiş gurusu semeni medfû‘u ve makbuzu merkûm Ali Ağa’ya bey‘ ve teslîm ber vech-i muharrer iştirâ ve teslîm eylediği mesmû‘an olduğu anda bilâ-te‘hir-i taleb şuf‘a ve mevâtibe etmemle merkûm Ali Ağa’ya sû‘al olunub bâyi‘-i merkûmât medfû‘ olan semen-i mezkûr altı yüz yetmiş gurusu benden ahz ve menzil-i mezkûru bana teslîme tembih olunmak murâdımdır dedikte gibbû’s-sû‘al müdde‘îün aleyh merkûm Ali Ağa cevâbında menzil-i mezkûr müdde‘î-i merkûmun bağçe duvarına muttasıl idüğünü ikrâr ancak tarihten bir gün akdem ber vech-i muharrer menzil-i mezkûru iştirâ ve menzilime muttasıl olan ba‘zı mahallerini hedim ederken müdde‘î-i merkûm taleb-i şuffa etmeyerek sukût ve ferdası güne beni huzûr-ı şer‘iye ahz ettirerek benden da‘vâ ve istifnâba havale olunduklarımızdan lede’l-istifnâ menzil-i mezkûrun arsası icâre-i mukâta‘a-yı kadîmeli vakf olduğu müdde‘î-i merkûm ikrâr etmekle şer‘an şuffa câri değildir deyu cânib-i fetvâdan cevâb verilmişti deyu mukâbele edecek gibbû’l-istifsâr müdde‘î-i merkûm dahi müdde‘îün aleyhin takrîrini tasdik etmeğin kütüb-i fıkhiyede şuffa fi’l-vâkıf ve’l-menkûlât deyu tasrîh olunmakla mücebince müdde‘î-i merkûmun ber-vech-i şer‘i mu‘arazası men‘ olunub menzil-i mezkûr mülk-i müşterâsı olmak merkûm Ali Kavas’ın tasarrufuna ba‘de’l-hüküm ve’t-tembih mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâbi aşer min şehri muharremü’l-harem li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Mahalle-i merkûm muhtarı Mustafa ibn-i Mehmed, Dikici Ahmed bin Mustafa, Duhancı Hüseyin ibn-i Hüseyin, Kadayıfçı Osman ibn-i Hüseyin, Muhtar-ı sani Kavas Mehmed ve gayrîhûm.

[s. 142/3]

Dorike'nin vasi ve Karabet'in nâzır hücceti

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Zador oğlu Agob veled-i Bogos zimminin sagîr oğlu Bogos'un vakt-i rüş ve sedâdlarına değin bâbası hâlik-i mersûmdan müntakıl ber mûceb-i defter-i kassam hisse-i irsiyyesini hıfz ve tesviye-i umûrunu rû'yete kibel-i şer'-i enverden bir vasi ve üzerine bir nâzır nasb olunması lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mersûmun anası iş bu râfî'atü'r-rakîm Dorike veled-i Ohannes nâm nasraniye beyinlerinde müstakime ve her vecihle vesâyet uhdesinden gelmeye kadir olub mersûmun karındaşı Karabet veled-i hâlik-i mersûm Agob dahi nazarete ehil idüğünü zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i a'le'r-rakîmi refî'-i Er-rahim Efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun rüş-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete anası mersûme Dorike'yi vasiye üzerine karındaşı mersûm Karabet'i nâzır ta'yîn buyurduklarında onlar dahi her birileri vesâyet ve nezaret-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâyâ te'ahhüd ve iltizâm olmalarına mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yemi't-tâsi aşer min şehri muharremü'l-harem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 141/1]

Ohtap karyesinden Kırımlı oğlu Mustafa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'a muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Ohtap karyesi sâkinlerinden Veli bin Mustafa nâm kimesne huzûr-ı şer'-i enverde karye-i merkûm muhtarı iş bu râfî'ü'l-kitâb Kırımlı oğlu Mustafa nâm kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb karyemizde üç dört nufuslu askerliğe şayan kesân varken muhtar-ı merkûm arza mebni bundan altı sene mukaddem benim asker-i redîfe tahrir ettirmekle Redîf-i Mansura taburu ile ma'an Harput cânibine azîmet ve îfâ-yı me'mûriyet ile karyemize geldiğimde yine matlûb ederler ifâdesi ile karyemizde ikamet edemeyip şurada burada firâr üzere iken bundan dört mâh-mukaddem Redîf-i Mansura taburu Der-aliyye'ye matlûb olunmağla ben ber vech-i muharrer firâr olduğumdan muhtar-ı merkûm Mustafa

bir çift camış öküzümü üç yüz altmış guruşa ve bir re's düvemi yüz elli ve iki kıt'â tarlamı üç yüz yirmi guruşa ki cem'an sekiz yüz otuz guruşa fuzûlî bey' ve esmanlarını kabz etmiş olmağla sû'al olunub zikrolunan hayvanât ve tarlaların aynen teslimine tembih olunmak matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'îün aleyh merkûm cevâbında müdde'î-i mezbûr budan altı sene mukaddem nufusuna nazaran asker-i redîfeye tahrîr olunub taburu ile ma'an Harput cânibine azimet ve îfâ-yı memuriyet etmeksizin Cizre nâm mahalde firâr etmiş ve buldurulup gönderilmesi bâbında müte'addid buyurulduyu sâmi vurûd eden bir vecihle ele geçmemekle bu hâl üzere firâr iken bundan dört mâh mukaddem Redîf-i Mansura taburu bâ-irâde-i seniyye Dersa'adet'e matlûb olunmakla merkûm bizlerden taleb eylediklerinde firâri olduğunu ifâde etmelerimizle yerine karındaşını göndermek irâdesinde iken karındaşı Ali zabıtân-ı askeri ve vücûh-ı ahâliden istirham ederek zikrolunan eşyâlarının bey' ve müdde'î-i merkûmun yerine semen-i bey'-i mezkûr ile bir nefer adam tedârik ve tahrîr ve merkûmu silk-i askerinden ihraç ettirdi deyu def' ve ref'ini karye-i merkûm ahâlîlerinden İmam oğlu Halîl ibn-i Pirkadem ve Culha-oğlu İbrahim ibn-i Ali şehâdetleri ile ba'de'l-isbât mücebine müdde'îün aleyh merkûmdan şer'an bir nesne lâzım gelmeyip müdde'î-i merkûmun ber-vech-i şer'î mu'ârazası ba'de'l-men'mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi gurrei min saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl: Ali Efendi ibn-i Yusuf

[s. 141/2]

İkizler oğlu Mehmed'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad finâsında Sel Kesîği nâm mahal gurbunda Taşkadran Pınarı nezdinde vâki' bir taraftan Öksüz oğlu ve bir taraftan Ağzı Açıkoğlu hadîkaları ve bir taraftan Aksu nehri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd ve mümtaz eşcâr-ı müsmireyi hâvî Hallaç oğlu bağçesi demekle ârif bir birine muttâsıl ve mülâsık iki kıt'a hâdîkanın bir kıt'asını arsa-yı hâliye iken İkiz oğlu Mehmed bin Ömer bundan on dört sene mukaddem ber vech-i mülkiyet Cenikli İsmail nâm kimesneden iştirâ ve derûnuna nefsi için eşcâr gars edüb ihya ve diğer kıt'asına sadece arsa olarak Emine bint-i Feyzullah nâm hatun bilâ-sened fuzûlî mutasarrıf iken medîne-i merkûm ahâlîlerinden Cenikli oğlu Osman bin İsmail hadîkateyn-ı mezkûreteyn ecdâd-ı izâmım Hallaç oğlunun evlâd ve evlâdına meşrût vakfi olub növbet tasarrufu bi'l-meşrûta bana

münhasıradır deyu bundan bir sene mukaddem merkûm ve mezbûreden da'vâ ve hâkim-i sâbık Mustafa Edûb Efendi huzûrunda murâfa'a ve hadîka-yı mezkûrelerin vakfiyetini isbât eyledikten sonra hadîka-yı mezkûrelerin tasarrufunu vâkıf-ı mûmâ-ileyh ebnâ-yı ebnâ-yı ebnâsının ebnâsına ve ba'de'l-inkirazü'l-ebnâi'l-ebnâ Medîne-i Mûnevvere neverallahu te'âlâ ila yevm-i ahire fukarasına şart ve ta'yîn eylediğini ve vâkıf-ı mûmâ-ileyhin ebnâ-yı ebnâsı mutasarrıf olarak müdde'î-i merkûm evlâd-ı inâsdan tevellüd etmiş evlâd-ı zükûru olmağla müdahalesi hilâf-ı şurût-ı vâkıf idüğünü vukûf-ı tamı olan cem-i gafîr kesân-ı müslimîn hâkim-i mûmâ-ileyh ala tarîki's-şehâde ihbâr etmeleri ile keyfiyet-i hali vakt-i mezkûrda eyâlet-i Sivas defterdârı devletlü Sa'id Efendi tarafına ifâde ve istizân olunmuş ve bu makûle vâkıfların cânib-i Evkâf-ı Hümâyûn'dan zabt ve mu'accel misilleri ile ba'de'l-müzâyede tâliblerine bey' olunması şurûtu nizâmından olup evvel emirde muhassıl ve azâ-yı meclis hâzır olarak ve hadîka-yı mezkûrelerin üzerine varılıp ma'rifet-i şer' ile ba'de'l-keşf ve'l-mu'ayene üzerinde mağrus eşcârın kıymetleri takdîm olunarak varislerine terk ve arsası tâliplerine bey' olunmasına irâde buyurulduğundan tıpkı irâde ve iş'arları vecihle hadîka-yı mezkûreler muhassıl vekîli atufetlü Mehmed Ağa ve azâ-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile ba'de'r-rü'yet ve'l-keşif eşcarlarıyla ma'an sûk-i sultaniden münâdi yediyle bi'l-müzâyede tâliblerine arz ve ragıbân-ı nas bi'l-küllîye inkita'ından sonra dört bin altı yüz guruşda iş bu bâ'isü'l-kitâb mutasarrıf-ı merkûm Mehmed bin Ömer üzerinde karar edüb ziyâde ile şiraya tâlib-i âher dahi zuhûr etmeyip meblâğ-ı mezkûr el-yevm hadîkateyn-i merkûmeteynin semen-i misli olduğu dahi ba'de't-tebeyyün mebâliğ-i mezkûrun bin beş yüz guruş eşcâr kıymeti olarak ber mûceb-i irâde müşteri-i merkûme terk ve bâki üç bin yedi yüz guruşu Evkaf-ı Hümâyûn hazine-i celîlesi için Tokad Muhassıllığı sandığına tamamen edâ ve teslim etmekle icâb eden aşâr-ı şer'iyyesi vakf-ı şerîf-i merkûm cânibine edâ ve lâzım gelen ta'mîr ve termîmine teberru'an li'l-vakf ifâ eyledikten sonra keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olmak üzere muhassıllık tarafından i'tâ olunan senedât mûcebince kıbel-i şer' den dahi iş bu hüccet-i şer'iyye bi't-taleb terkîm ve imlâ ve yed-i merkûma i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Çetin oğlu Mehmed bin Ebubekir, Öksüz oğlu Osman bin Ebubekir, Palancı oğlu Hasan bin Ahmed, Sarraç başı oğlu Ahmed bin Hasan, İkizler oğlu Mehmed bin Mahmut, Beyazıt oğlu İbrahim bin İbrahim, Muhzır başı Ali bin Ali ve gayrîhûm.

[s. 141/3]

Artin zımminin def'a hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlike olan Esned oğlu zevcesi Şehzâde veled-i Asador'un verâseti sadriye-i kebîre kızları Partuke ve Maryem'e ve kebîr oğulları Agob ve Martin'e münhasıra olduğu ba'de't-tahakküki's-şer'i verese-i mersûmûndan mersûme Maryem'in tarafından zikr-i âti da'vâya vekîl-i şer'isi zevci Haçık veled-i Murad nâm zimmi ile mersûm Agob huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde iş bu ba'isü'r-rakîm mesfûr Artin zimmi mahzarında her biri bi'l-vekâle ve bi'l-asâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm eder ki mevrûsumuz hâlike-i mersûme Şehzâde iş bu mersûm Artin'in menzilinde hâlike olmağla kaffe-i terekesine mersûm vâzi'ü'l-yed olmağla sû'al olunub mersûmenin terekesini kibel-i şer'den terkîm ve beyne'l-verese taksîm olunmak matlûbumuz dediklerinde gıbbü's-sû'al müdde'îün aleyh mersûm cevâbında anâm mersûme Şehzâde bundan bir sene mukaddem hal-i hayatında mutasarrıfe olduğu emvâli olarak iki yorgan bir döşek iki yastık bir kilim ve bir kaliçe bir sagîr kürk ve bir entari bir sandık ve bir çamaşır kazgânı ve bir mangal bir leğen bir ibrik ve bir aşırma iki sagîr minder bir sahan ve bir yemek kagzânı bi sıfat-ı vâhide dört yüz seksen guruşa mahzar-ı müsliminde Abdurrahman ibn-i Abdurrahman'a bey' ve temlîk ol dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve teslîm ve kabûl eyledikten sonra eşyâ-yı mezkûreleri kezâlik sıfat-ı vâhide ile dört yüz seksen guruşa bana bey' ve temlîk ve teslîm ve semeni dahi tamamen ahz ve kabz ederek vâlidem mersûme semen-i mezbûru umûruna sarf ile istihlak eyledi deyu def' ve ref'ini mahalle-i merkûm ahâlisinden Mehmed bin Salih ve Palancı Simon veled-i Ohan nâm kimesneler şehâdetleri ile ber nehc-i şer'i vech-i meşrûh üzere ba'de'l-isbât müdde'îyân-ı mersûmân zikrolunan eşyâlardan ma'ada mevrûsumuz hâlike-i mersûmenin yedimizde olan defterin nâtık olduğu üzere beş yüz guruşluk eşyâsı dahi vardır deyu tekrar da'vâ ve müdde'alarını beyâna muktedir olamadıklarından mersûmûn talepleri ile müdde'îün aleyh mersûm Artin ba'de't-tahlifi's-şer'i mücebince müdde'îün aleyh mersûmûna şer'an bir nesne lâzım gelmeyip müdde'îyân-ı mersûmânın ber vech-i şer'i mu'arazaları men' ve def' birle mâ-vak'a

bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 140/1]

Sucu oğlu Ahmed ve Şerîki Hüseyin hüccetleri

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden Zunbiye oğlu Hasan bin Ahmed nâm kimesne huzûr-ı şer' de iş bu bâ'isü'l-kitâb mahalle-i mezbûr ahâlîlerinden Sucu oğlu Ahmed bin İsmail ve şerîki Hüseyin bin Osman nâm kimseler mahzarında üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb yedinde mülk-i sarîhim olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan Çakıcı oğlu Mehmed ve bir taraftan Bektaş ve ba'zen İkizler bağçesi ve bir taraftan tarîk-i has ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd bir kıt'a hadîkamı ve her sene yüz elli guruş icâr-ı kat' olunarak elli beş senesi muharremi ibtidâsından altmış bir senesi zilhiccesi gayetine değin altı seneliğini iş bu merkûmân dokuz yüz guruşa icâr ve teslîm anlar dahi ber vech-i muharrer isticâr ve tesellüm ve kabûl ve icâre-yi meblâğ-ı mezkûr dokuz yüz guruşu ber vech-i peşin yedime def' ve teslîm ben dahi ahz ve kabz edüb hadîka-ı mezkûre üç seneden beri mutasarrıf olmuşlar ise de icâr-ı merkûmda gabin ve takrîr bulunmağın şimdi üç senelik icâreyi fesihle hadîka-ı mezkûrun istirdâdını murâd ederim sû'al olunub mûcib-i şer'isi icrâ olunmak murâdımdır dedikte gıbbü's-sû'al müdde-îün aleyh merkûmân cevâblarında makeddama bağçe-i mezkûrun hîn-i icârında ziyâde edeceği ma'lûmu olarak kendi hüsnü rızâsı ile beher seneliğini yüz elli guruşa bizlere icâr etmiştir deyu def'i te'addilerinde müdde'î-i merkûm dahi merkûmânın kelimât-ı meşrûhâlârını mukır ve mu'terif olub ancak vakt-i mezbûrda gabin-i muzâyakam olmağla ana binâen icâre-i dünüyle icâr etmiştim deyu mukâbele edecek tarafeyn fetvâya havale olunub lede'l-istifâ hadîka-ı merkûm icâresinin makeddema ziyâde edeceğine müdde'î-i merkûm âlem olarak icâr ettiğinden şimdi fess-i icârata kadir olamaz deyu cânib-i fetvâdan cevâb vermekle mûcebince müstecir-i merkûmândan bir nesne lâzım gelmemekle müdde'î-i merkûmun ber vech-i şer' mu'arazası ba'de'l-men' müstecirân-ı merkûmânın ber vech-i muharrer müddet-i icâriyeleri tamamına kadar bağçe-i mahdûd-ı mezkûrun tasarruflarına tenbih-i şer' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-sâbi min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bimar oğlu İbrahim Ağa, Es-Seyyid Molla Hüseyin bin Salih, Ebubekir bin Mehmed ve gayrîhûm.

[s. 140/2]

Rum İlsûbet'in bağ hücceti

Medîne-i Tokad'da Dere mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan kazgancı Bori veled-i Sara nâm hâlikin verâseti zevce-i metrûkesi İlsûbet veled-i Yavani ile sulb-i kebîr oğlu Sava ve kebîre kızları Safiye ve İlya'ya inhisarı ba'de't-tahakküki's-şer' verese-i mersûmûndan zâtı mu'arrefe iş bu bâ'isetü'r-rakîm zevce-i mersûme İlsûbet nâm nasraniyye meclis-i şer'de kebîr oğlu mersûm Sava mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem hâlik olan iş bu mersûmun bâbası zevcim Bori zimmetinde ...²¹¹ bahasından dolayı üç yüz gurusu alacak hakkım olup hâlik-i mersûmûn medîne-i mezbûr finasında Malkayası'nda ve Ortabekçilik demekle ma'rûf nâm mahalde vâki' bir tarfdan Hacı Mehmed Efendi ve bir taraftan Bekçi oğlu ve bir tarfdan Tomacan bağlarına ve bir tarfdan tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen dört çiftlik miktarı bir kıt'a bağının Hacı Mehmed Efendi'den tarafı iki çiftliği deynine mukâbil tarihinden on dört mâh mukaddem bana bey'-i ba't-ı sahîh-i şer' ile bey' ve temlik ve teslim ben dahi ol vecihle kabûl ve temellük ve tesellüm ve şurût-ı müstahsene üzere defter-i evkafa kayıd olunarak bir kıt'a temesük dahi ahz etmişken şimdi oğlum mersûm bağ-ı mahdûd-ı mezkûru tamamiyle defter-i kassama idhâl ettirmiş olmağla sû'al olunub takrîri tahrîr ve mülk-i müşterâm olan bağ-ı mezkûrun nısfından keff-i yedime tembih olunmak matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al ve'l-inkâr müdde'îye-i mersûmeden takrîr-i da'vasına mutâbık ve muvâfık beyyine taleb olundukta beyinlerinde istikâmetle ma'rûf Beleş oğlu Nikola veled-i Yuvani ve Kazgancı Manuk veled-i Manas nâm zimmiler ile müddeiye-i mersûme ber vech-i muharrer müdde'asını ber nehci üzere ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olmağın mücebince bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun nısfını hâlik-i mersûmûn defterinden ba'de'l-ihrac mülk-i müşterâsı olmak üzere zevce-i mersûme İlsûbet nâm nasraniyenin zabt ve tasarrufuna tenbih-i şer'i birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

²¹¹ Bir kelime okunamadı

Şuhûdü'l-hâl:

Etmekçi Halîl usta, Kefile oğlu Manuk, Muhdemet Makrabi Mıgırdıç, Beleş oğlu Nikola ve gayrîhûm.

[s. 140/3]

Babek oğlu Karabet'e müte'allik hüccet kaydı.

Medîne-i Tokad'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Babek oğlu Karabet veled-i Asador'un sülbiye-i sagîre kızı Usba ve Anna ve Zümrüt ve sagîr oğlu İstefan vakt-i rüş ve sedâdlarına değin bâbaları hâlik-i mersûmdan müntakil ber müceb-i defter-i kassam hisse-i irsiyelerine hıfz ve hırsat ve tesviye-i umûrlarını rü'yete kıbel-i şer' den bir vasi nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mersûmûnun anaları iş bu bâ'isetü'r-rakim zâtı mu'arrefe mersûme Maryem veled-i Agob beyne'n-nasara müstakime ve sagîrun-ı mersûmûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olub vesâyet uhdesinden gelmeye muktedir iken zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi anaları mersûme Maryem'i vasiye nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd olmağla mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bâbik oğlu Obenik, Karındaşı Kirkor, Düdükçü oğlu Agob ve gayrîhûm.

[s. 140/4]

Boyacı Manuk zımmının ibrâ hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Horoş mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem sekiz sene mukaddem hâlik olan Boyacı Manuk veled-i Ohan nâm hâlikin verâseti zevcesi Anna veled-i Kivork ile sülbiye-i kebîre kızı Maryem'e ve sülbi oğulları Artin ve Kirkor ve Ohan'a inhisar ba'de't-tahakküki's-şer'i nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmûndan mesfur Ohan huzûr-ı şer'de li-ebeveyn er karındaşları iş bu bâ'isü'r-rakîm mersûmân Artin ve Kirkor huzûrlarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb murisimiz bâbam hâlik-i mersûmûn vakt-i helâkında ben sagir ve karındaşlarım kebîr bulunduklarından dört bin yüz otuz beş gurus terekesini tahrîr ve defter-i kassam

ettirerek on beş bin guruşluk bâ-defter-i müfredât zimemât terekesi sâ'iresini ketm ve ihfa etmiş olmaları ile ben bâliğ ve reşit olmamla defter-i kassamda muharrer hisse-i irsiyemi bana edâ ve zikrolunan eşyâ ve zimemât-ı mektûmeyi külliye ihfa etmeleri ile mersûmânı huzûr-ı şer'e hazır ettirerek tereke-i mektûmeden hissemi taleb ve da'vâ eylediğimde inkârlarında isrâr eylemeleri ile da'vâ-yı meşrûhamı beyâna muktedir olamadığımdan tâlib-i tahlîf dâ'yesinde iken beynimizde müslihûn-ı müslimîn tevassut edüb kaffe-i da'vâ ve munaza'amdan fâriğ olmak üzere beni altı yüz guruş üzerine inşa-i akd-i sulh-i şer'i eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh-i mezkûru karındaşım mersûmânın yedlerinden tamamen ahz ve kabz eyleyip bâbam hâlik-i mersûmûn cüz'i ve küllî ma'lûm ve meçhul kaffe-i terekesine dâ'ir ve hukûk-ı mirâsa mütedâ'ir âmme-i de'avi ve kaffe-i mûtâlibâtıdan mersûmânın zimmetlerini bi'l-verâse ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eylediğimde anlar dahi bedel-i sulh-i merkûma mute'allik kezâlik benim zimmetimi ibrâ ve iskât ve her birimiz ber minvâl-i meşrûh âherin ibrâlarını ba'de'l-kabûl mevrûsumuz bâbam hâlik-i mersûmûn terekesinden olarak dâhil-i defter-i kassam olan Tokad fînâsında Ağcayer nâm mahalde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bir kıt'a bağda olan hisse-i şayiamı tarafeynden icab ve kabûlü hâvî bey'-i ba't-ı sahîh-i şer' ile iki yüz elli guruşa karındaşım mersûmâna bey' ve temlîk ve teslîm ve kabz-ı semen eyledim dedikte anlar dahi mukır-ı mersûmûn kaffe-i kelimât-ı meşrûhunu tahkîk ve tasdîk edecek mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 139/1]

Şâfi oğluna müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Müslühiddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Cizmeci Dede Mehmed bin Osman'ın hafidi sagîr Osman bin Mustafa'ya ceddi müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i ve bâ-defteri kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-ı mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri ile rû'yet ve itmâm kıbel-i şer' den bir vasi nasb ve ta'yîn olumak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun hali iş bu bâ'isü'l-kitâb Şâfi zâde Emin bin Mehmed nâm kimesne vesâyet-i mezbûrede ehil ve sagîrun-ı mezbûrun hakkında her vecihle evlâ ve enfâ olduğunu zeyli kitapta muharrerü'l-esâmi kimesneler tarafı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi

sagîr-i mezbûrun rûşt ve buluğuna değin mâl-ı mevrûsesini zabt ve hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rû'yete hâli-i mezbûr Emin Ağa'yı vasi nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vasisi olduğum sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç olmakla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mevrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve zarf ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûsesine rücû'a vasi-i merkûm Emin Ağa'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kundakçı İbrahim , Haffaf Mustafa Ağa karındaşı Hafız Mehmed ve gayrihûm
[s. 139/2]

Hatice Hatun'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Müslühiddin mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Cizmeci Dede Mehmed bin Osman nâm müteveffânın sûlbiye-i sagîre kızı Şerife ve babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i veya defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenın anası iş bu bâ'isetü'l-kitâb Hatice bint-i Mustafa hatun ki vesâyet-i mezbûrede ehil ve sagîre-i mezbûren hakkında her vecihle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i mezbûr anifen meclisi şer'ide takriri kelim edüb hala vasiyyesi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûretleri olmakla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu zeyl-i kitâbta

muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm yirmi para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve zarf ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesini rücû'a vasiye-i mezbûre Hatice Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Demirci Ali bin Abdullah, El-Hac Süleyman Ağa, Hacı Mehmed bin Mustafa Ağa ve gayrîhûm.

[s. 139/3]

Hacı Derviş Efendi'nin vasi hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hacı İvaz mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden El-Hac Derviş Mehmed Efendi bin Mehmed nâm müteveffânın sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe vakt-i rüş ve sedâdlarına değin babası müteveffâ-yı merkûmdan müntakıl ber müceb-i defter-i kassam ve hisse-i irsiyyesini hıfz ve hırasete ve tesviye-i umûrunu rü'yete kibel-i şer'-i enverden bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lazım ve mühim olmağla sagîre-yi mezbûrenin validesi zâtı mu'arrefe iş bu râfi'atü'l-vesika Rukiye bint-i Hasan nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu vesâyete uhdesinden gelmeye mukayyed idüğü zeyl-i kitâbta mektûbu'l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûr-ı şer'e ifâde ve ihbâr ve sagîre-i mezkûrenin mâl-ı mevrûsesinden vasiye-yi merkûme Rukiye bir akçe itlaf ve iza'a eder ise kendi mâlından tazmine Emir Salih oğlu Osman Ağa dâhi te'ahhüd ve kefil olmağla hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi anası mezbûre Rukiye Hatun'u ber-vech-i muharrer vasiye nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yemi't-tâsi aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 139/4]

Hâlik olan Ruscuklu-oğlu varislerine müte'allik hüccet kaydı.

Medîne-i Tokad'da Veled Ayas mahallesi mütemekkinlerinden iken tarihten beş sene mukaddem hâlik olan Ruscuklu-oğlu Ohan veled-i Agob'un verâseti anası

Horisima veled-i Bogos ile li-ebeveyn kız karındaşları Hatike ve Tekuke ve Anna ve Ruspe'ye ve er-karındaşı Osin'e inhisarı ba'de't-tahakküki's-şer'i verâse-i mersûmûn taraflarından zikr-i âti da'vâya vekil-i müseccelileri mersûm Osib veled-i mersûm Agob huzûr-ı şer'de ve yine Tokad mahallâtından Menice mahallesi mütemekkinlerinden olup bundan otuz beş gün akdem hâlik olan Manadur oğlu Agob veled-i Bogos'un verâseti zevce-yi metrûku Dorike veled-i Ohannes ile sulbiye-i kebîre kızı Anna'ya ve sulb-i sagîr oğlu Bogos'a ve kebîr oğlu Karabet'e munhasıra olmağla verâse-i mersûmundan sagîr-i mersûmun vasiyesi anası mersûme Dorike ile kız karındaşı Anna taraflarından fasl ve hasm-ı müdde'iyân vekil-i şer'leri iş bu bâ'isü'r-rakîm mersûm Karabet veled-i el-mersûm Agob mahzarında bi'l-vekâle ve bi'l-asâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mevrusemiz hâlik-i mersûm Ohan ile ben birlikte olarak iş bu vekil-i mersûmun babası ve mevrusuf hâlik-i mersûm Zahot oğlu Agob ile şerik olub vafîr-i mevt ahzı ita'dan sonra karındaşım mersûm Ohan ba'de'l-helâk bundan iki sene mukaddem mersûm Zahot oğlu Agob ile muhasebelerimiz rü'yet olundukta benim karındaşım hâlik-i mersûmun olarak sekiz bin gurus sermâyemiz zuhûr ve bunun üzerine bir sene vurûd ettiğinde Sivas eyâleti müşîri esbâk devletlü Esad Paşa hazretleri Tokad'a teşriflerinde hâlik-i mersûm Sanadur oğlu tahvif ederek zikrolunan sekiz bin gurus sermâyemizi cevrettikten sonra şirketimizden dolayı akçe hesabı nâmı ile ahire deynimiz vardır diyerek fuzûli benden yedi bin gurus bir kıt'a deyn tahvili ahz etmekle sâlifü'z-zikr sekiz bin gurus sermâyemiz ile fuzûli vermiş olduğum tahvil-i mezkûru mersûm Sanadur oğlu Agob'tan kalbe'l-helak talep ve da'vâ eylediğimde kaffe-i mutâlebe ve münazâ'adan fâriğ olmak için bana bedel-i sulh olarak üç bin beş yüz gurus verecek olmağla ben dahi adem-i kabûl birle terâfu' tamam olunmak da'iyesinde iken mersûm Agob hâlik olub terekesine iş bu vekil-i mersûm ile müvekilleri mersûmûn vazî'ü'l-yed olmaları ile sû'al olunub sermâye-yi mezkûr sekizbin gurus ile tahvil-i merkûm terekesinden tahsîl ve bana teslîm olunmak bi'l-vekâle ve bi'l-asâle matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-i aleyh mersûm Karabet cevâbında babası hâlik-i mersûm ile müdde'î-i mersûmûn ve karındaşının şirketlerini ikrâr ancak babam hâlik-i mersûm ile iş bu müdde'î vekil-i mersûm tarihden yirmi üç mâh mukaddem tüccar miyanelerinde kaffe-i muhâsebelerini yegân yegân rü'yet-i sahih ile rü'yet edüb babam mersûmun müdde'î-i mersûm zimmetinde dokuz bin üçyüz otuz gurus sahîhen alacağı zuhûr etmekle muhâsebe-i mezkûrda bulunan tüccarân iltimâsı ile mersûmun

hâline himem iki bin üçyüz otuz guruşu tenzîl bâkî yedi bin guruş matlûbunu babam hâlik-i mersûm Sarraf Goncagül oğlu Hoca Mardoros'a olan deynine havaleten ve sarraf-ı mersûm dahi kabûl etmekle müdde'î-i mersûm sarraf-ı mersûme

[s. 138]

bir kıt'a deyn tahvili îta' ve bâ'dehu müdde'î-i mersûm Bogos tüccârâna iltica ederek yedi bin guruştan üç bin beşyüz guruşunu dahi tenzîl eylemesini babam mersûmadan istidâ ettiğinde bir akçesini tenzil etmedi deyu mukâbele ve babası hâlik-i mersûmun ber-vech-i muharrer musalâhâya tâlib olduğunu külliye inkar edecek tarafeyn fetvâya havâle olunub lede'l-istifa hâlik-i mersûm Zahot oğlu Agob'un ber-vech-i muharrer sulha tâlib olduğunu mübeyyin müdde'î-i mersûme beyyine lazım gelmekle müdde'î-i mersûmdan vech-i meşruh üzere beyyine talep olundukta ba'de'l-imhâl ve'l-istimhâl beyyineden izhâr-ı acz edüb tâlib-i tahlife olmağla hâlik-i mersûm Senador oğlu Agob'un ber-vech-i muharrer sulha tâlib olduğunu bilmediklerine vekil-i mersûm Karabet ile müvekkileri mersûme Dorike ve Anna'ya yemin teklif olundukta anlar dahi her birerleri kalet billahi'llezi enzele'l-İncilü âlâ İsa Aleyhisselam deyu ala vefki'l-mesûl yemîn billâhi el-aliyyü'l-a'la etmeleri ile mûcebince müdde'î-i vekil-i mersûmun bilâ-beyyine bi-vech-i şer'î mu'ârazası ba'de'l-men' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdi ve'l-ısrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Herle oğlu Agob veled-i Kirkor, Hazcı Müftüzâde Ebubekir Efendi Ağa, Kasab Toroman Ağa ibn-i İbrahim, Demirci İsmail oğlu Mahmud, Hafız-zâde Osman Ağa ibn-i Ömer, El-Hac Mehmed Efendi ibn-i Hüseyin, El-Hac Mahmud Efendi ibn-i El-Hac Hüseyin, Kasab Toroman Ağa ibn-i İbrahim, Kayseriyeli oğlu Karabet veled-i Kirkor, Kalıpcı oğlu Ohannes, Hafız zâde Osman Ağa ibn-i Ömer Ağa, Hacı müftü zâde Ebubekir Ağa, Demirci-oğlu İsmail oğlu Mahmud, Demirci oğlu Karabet veled-i Mıgırdıç, Ağasek-oğlu Mardoros veled-i Kivork, Yanos oğlu Agob veled-i Abraham, Kaliçe-oğlu Ohannes veled-i Ohan ve gayrihûm.

[s. 138/2]

Kalbur-oğlu İbrahim bâ-hüccet kaydı

Medîne-i Tokad finasında Selkesiği nâm mahalde Taşkoran Pınarı nezdinde vâki' bir taraftan ikizler oğlu Mehmed ve bir taraftan Öksüz oğlu Ebubekir Ağa ve bir

tarafdan Aksu harkı ve bir taraftan târik-i âmm ile mahdûd Hallaç oğlu bahçesi demekle ârif sadece arsa olarak bir kıt'a hadîkaya bundan akdem Emine bint-i Feyzullah nâm hatun bilâ-sened fuzûlî mutasarrıf iken medîne-i merkûm ahâlilerinden Canikli oğlu Osman bin İsmail hadîka-yı mezkûru ecdad-ı izâm Hallaç oğlunun evlâd-ı evlâdına meşrût vakfı olub növbet mutasarrıf bi'l-meşrûta bana munhasıradır deyu bundan bir sene mukaddem merkûm Mehmed'den da'vâ ve hakîm-i sabık Mustafa Edib Efendi huzûrunda murafa'a ve hadîka-yı mezkûrenin vakfiyesini ve teftişi isbât eyledikten sonra hadîka-yı mezkûrun tasarrufunun vâkıf-ı mûmâ-ileyh ebnâ-yı ebnâ-yı ebnâsının ebnâsına ba'de'l-inkiraz Medîne-i Münnevvere nevvehallahu te'âlâ ala yevm-i ahir fukarasına şart ve ta'yîn eylediğini ve vâkıf-ı mûmâ-ileyhin ebnâ-yı ebnâsı mûnkariz olacak müdde'î-i merkûm evlâd-ı inasdan tevellüd etmiş evlâd-ı zükûru olmağla müdahalesi hilâf-ı şurût-ı vâkıf edüğünü vukûfu olan cem'-i gaffir kesân-ı müslimîn hâkim-i mûmâ-ileyhe tarîki's-şehâde ihbâr etmeleri ile keyfiyet-i hâl vakt-i mezkûrda eyalet-i Sivas defterdârı devletlü Sa'id Efendi tarafına ifâde ve istîzân olunmuş ve bu makûle vâkıfların canib-i evkâf-ı hümayûndan zabt ve mu'accele misilleri ile ba'de'l-müzâyede tâliblerine bey' olunması şurût-ı nizâmından olub evvel-i emirde muhassıl ve i'tâ-i meclis hazır olarak ve hadîka-yı mezkûrun tâliblerine bey' olunmasına irâde buyurulduğundan tıpkı irâde ve iş'arları vecihle hadîka-yı mezkûr muhassıl vekili atufetlü Mehmed Ağa ve aza-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile ba'de'r-rü'ye ve'l-keşf sûk-ı sultaniden münâdi yediyle bi'l-müzâyede tâliblerine arz ve ragıbât-ı nas bi'l-küllîye inkıt'aından sonra iki bin mu'accel-i ve senevî on gurus mu'accel-i ile iş bu bâ'isü'l-kitâb Filyozs oğlu İbrahim bin Mustafa üzerinde karar edüb ziyade ile şirâya tâlib-i aheri dahi zuhûr etmeyip mü'eccele-i mezkûr el-yevm hadîka-yı merkûmun semen-i misli olduğu dahi ba'de't-tebeyyün mü'accel-i mezkûr iki bin gurus merkûm İbrahim Evkâf-ı Hümayûn hazine-i celilesi için Tokad muhassallığı sandığına tamamen edâ ve teslîm etmekle icâb eden aşâr-ı şer'iiyesi ile mü'accel-i merkûme sâl be-sâl edâ lâzım gelen ta'mir ve termîmine teberru'an li'l-vakf i'fâ eyleyüb keyfe mâ-yeşa mutasarrıf olmak üzere muhâssıllık tarafından i'tâ olunan senedi mûcebince kıbel-i şer' den dahi iş bu huccet-i şer' iyye bi't-talep terkîm ve imla ve yed-i merkûme i'tâ olundu. Hurrîre fi'l-yevmis sâlis ve'l-ışrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Çetin oğlu bin Ebubekir, Öksüz oğlu Osman bin Ebubekir, Bilancı oğlu Hasan bin Ahmed, Saraçbaşı oğlu Ahmed bin Hasan, İkizler oğlu Mehmed bin Mahmûd , Beyazıd oğlu İbrahim bin İbrahim, Muhzır başı Ali bin Ali ve gayrîhûm

[s. 138/3]

Dorike'ye müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad ta Semerkandî mahallesi mütemekkinelerinden iken bundan akdem hâlik olan Basmacı Mardoros veled-i Manuk nâm hâlikin sulb-i sagîr oğulları Karabet ve Kirkor'e babaları hâlik-i mersûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i veya defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-ı mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yet ve itmâma kibel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîrân-ı mersûmânın anaları işbu bâ'isetü'r -rakîm Dorike bint-i Karabet nâm nasraniye vesâyete ehil ve sagîrân-ı mersûmân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i vesikada mektûbu'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîu'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mersûmân üzerlerine anaları mersûme Dorike'yi vasiye nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-ışrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 138/4]

Çubukçu Mustafa'ya müte'allik ibrâ hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesinden Munburlu oğlu Mustafa bin Veli Hüseyin nâm kimesne huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'l-kitâb Çubukçu Mustafa bin Ahmed müvacehesinde bi't-tav'i ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem iş bu merkûm Mustafa'ya fâriğ olduğu tarla parasından dolayı iki yüz elli guruş alacağım ile vâlidesi Emine bint-i Abdullah nâm hatuna bi'l-emâne verdiğim altı yüz elli guruş ki cem'an dokuz yüz guruştan on guruşunu bir def'a ve kırk guruşunu bir def'ada ki cem'an elli guruş ahz ve bâkî sekiz yüz elli guruşu iş bu merkûm Mustafa ile validesi Emine Hatun'dan taleb ve da'vâ eylediğimde mebâliğ-i mezbûru ceste ceste sana tamamen edâ eyledik deyu def' ile mukâbele da'yesinde iken beyinlerimizde müslihun-ı müslimîn tevassut edüb kat'an li'n-nizâ ve bi-rızâi'l-canibeyn iki yüz guruşa beni inşa-yı akd-i sulh-i şer' eylediklerine tarafeynden her birilerimiz sulh-ı mezkûru

kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûru meclis-i sulhda yedime tamamen def[‘] ve teslim edüb husûs-ı mezkûre vesâ’ire müte‘allik âmm-e-i de‘âvi ve mütâlibât ve kaffe-i eyman ve muhâsamâdtan iş bu merkûm Mustafa ile vâlidesi Emine Hatun’un zimmetlerini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledim dedikte gıbbü’t-tasdiki’ş-şer‘i mâ-vakâ’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sabi ve’l-ısrîn min şehri saferi’l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

İbrahim bin Osman, Manav El-Hac Ömer bin Kasım, İbrahim bin Salih, Bekçi oğlu Mehmed Ağa, Manav Şaban Ağa, Ebubekir Saka ve gayrîhûm.

[s. 137/1]

İkizleroğlu’na müte‘allik bağçe hücceti

Medîne-i Tokad finâsında Selkesiği nâm mahal kurbunda Taşkadıran Pınarı nezdinde vâki‘ bir taraftan Filbaz oğlu İbrahim ve bir taraftan Ağzıaçık oğlu Mustafa ve bir taraftan Aksu nehri ve bir taraftan tarîk-i âmmle mahdûd ve mümtâz eşcar-ı müsmireyi hâvi Hallaç oğlu bahçesi demekle arif bir kıt’a arsa haliye iken İkiz oğlu Mehmed bin Ömer bundan on dört sene mukaddem ber-vech-i mülkiyet Canikli İsmail nâm kimesneden işтира ve derûnuna nefsi için eşcâr garz edüb ihyâ ve mütasarrıf iken medîne-i merkûm ahâlilerinden Canikli oğlu Osman bin İsmail hadîka-yı mezkûru ecdad-ı izâm Hallaç oğlunun evlâd-ı evlâdına meşrût vakfı olub növbet mutasarrıf bi’-meşrûta bana munhasıradır deyu bundan bir sene mukaddem merkûm Mehmed’ten da’vâ ve hâkim-i sâbık Mustafa Edib Efendi huzûrunda murafa’a ve hadîka-yı mezkûrun vâkıfietini isbât eyledikten sonra hadîka-yı mezkûrun tasarrufunun vâkıf-ı mûmâ-ileyh ebnâ-yı ebnâ-yı ebnâsının ebnâsına ba’de’l-inkirazü’l-ebnâi’l-ebnâ Medîne-i Münevvere neverallahu te‘âlâ ila yevm-i ahire fukarasına şart ve ta’yîn eylediğini ve vâkıf-ı mûmâ-ileyhin ebnâ-yı ebnâsı mûnkârız olacak müdde’î-i merkûm evlâd-ı inâsdan tevellüd etmiş evlâd-ı zükûru olmağla müdâhalesi hilaf-ı şurût-ı vâkıf edüğünü vukûf-ı tam olan cem‘-i gaffir kesân-ı müslimîn hâkim-i mûmâ-ileyhe ola tarîki’ş-şehâde ihbâr etmeleri ile keyfiyet-i hâl vakt-i mezkûr da eyalet-i Sivas defterdârı devletlü Sa’id Efendi tarafına ifâde ve istihzân olunmuş ve bu makûle vâkıfların cânib-i Evkâf-ı Hümâyûn’dan zabt ve mu‘accele misilleri ile ba’de’l-müzâyede tâliblerine bey’ olunması şurût-ı nizâmından olub evvel emirde muhassıl ve i’tâ-i meclis hazır olarak ve hadîka-yı mezkûrun üzerine varılıp ma‘rifet-i şer‘ ile ba’de’l-keşf ve’l-mu‘âyene

üzerlerinde mağrus eşcârın kıymetleri takdîm olunarak gârislerine terk ve arsası tâliblerine bey' olunmasına irâde buyurulduğundan tıpkı irâde ve iş'arları vecihle hadîka-yı mezkûr muhassıl vekili atufetlü Mehmed Ağa ve azâ-yı meclis ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer' ile ba'de'l-rü'ye ve'l-keşf eşcarı ile ma'an sûk-i sultanide münâdi yediyle bi'l-müzâyede tâliblerine arz ve rağîbât-ı nâs bi'l-küllîye inkıt'aından sonra üç bin beş yüz gurus mu'accel ve senevi on gurus mu'accel ile iş bu bâ'isü'l-kitâb mutasarrıf merkûm Mehmed bin Ömer üzerinde karar edüb ziyade ile şîrâya tâlib aheri dahi zuhûr etmeyüb mu'accel-i mezkûr el-yevm hadîka-yı merkûmun semen-i misli olduğu dahi ba'de't-tebeyyün mebâliğ-ı mezkûrun beş yüz gurus eşcâr kıymeti olarak ber mucceb-i irâde müşter-i merkûme terk-i bâkî iki bin gurusu merkûm Mehmed Evkâf-ı Hümâyûn hazine-i celilesi için Tokad muhassallığı sandığına tamamen edâ ve teslîm etmekle icâb eden aşâr-ı şer'iyyesi ile mu'accel-i merkûmeyi sâl be-sâl muhassallık sandığına edâsı lâzım gelen ta'mir ve termîmine teberru'an i'fâ eyleyip keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olmak üzere muhassallık tarafından i'tâ olunan sened mücebince kîbel-i şer'den dahi iş bu hüccet-i şer'iyye bi't-taleb terkîm ve imla ve yed-i merkûme i'tâ olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-salis ve'l-ısrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Çetin oğlu bin Ebubekir, Öksü oğlu Osman bin Ebubekir, Palancı oğlu Hasan bin Ahmed, Saraçbaşı oğlu Ahmed bin Hasan, İkizler oğlu Mehmed bin Mahmûd, Beyazıd oğlu İbrahim, Muhzır başı Ali bin Ali ve gayrühûm.

[s. 137/2]

Abdulfettah'ın hücceti

Medîne-i Tokad'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan hâlik olan Babek oğlu Karabet veled-i Asador'un verâseti zevce-i metrûkesi Maryem veled-i Agob ile sülbiye-i sagîre kızları Anna ve Zümrüt ve Lahusa'ya ve sagîr oğlu İstifan ve kebîr oğlu Kifork'a inhisarı ba'de't-tahakküki's-şer'i zâhir ve nümâyân olduktan sonra sagîrûn-ı mersûmûnun valideleri ve kîbel-i şer'den munsab vasileri zât-ı mu'arrefe mersûm Maryem ile kebîr oğlu mesfur Kifork huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde Debbâğhane-i atik mahallesinden iş bu râfi'atü'l-kitâb Abdulfettah Efendi bin El-Hac Halil mahzarında her biri bi'l-vesâye ve bi'l-asâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb murisimiz hâlik-i mersûmûn duyûn-ı ketebesine kâfi nukût menkûl terekesi

olmadığından akari şer'an bey' olunub edâ-yı deyn olunmak üzere lâzım geldiği ecilden hâlik-i mersûmûn terekesinden olub Tokad ve civârında vâki' Biskeni karyesi toprağında Umurtepesi nâm mahalde kain bir taraftan [Boşluk] ve bir taraftan Fazil oğlu ve bir taraftan Mıkır zimmi ve bir taraftan su harkı ile mahdût ve mümtaz arsasının senevi divânî ve malikâne taraflarına dört guruş icâre-i maktû'u olub kürumu mülk üç çiftlik miktarı bir kıt'a bağını kibel-i şer' den mezuniyetlerimiz hasebi ile sûk-i sultanide bi'l-müzâyede tâliblerine arz olunarak ragıbât-ı nâs inkit'aından sonra işbu Abdulfettah Efendi üzerinden altı yüz guruşa karar edüb ziyâde ile tâlib-i aher dahi olmayıp ve meblağ-ı mezbûr bağ-ı mahdûd-ı mezkûrun el-yevm semen-i misli idüğü dahi tebeyyün etmekle bağ-ı mahdûd-ı mezkûru kürum memlûkesi tarafeynden icâb ve kabûlü hâvi şurût-ı müfsideden ârî bey'-i ba'd-ı sahîh-i şer' ile merkûm Abdulfettah Efendi'ye her birimiz bi'l-vesâye ve bi'l-asâle altı yüz guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve arsasının dahi ma'rifet-i sâhibü'l-arz mecca'nen ferâğ ve tefviz eylediklerinden ol dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellük ve tesellüm ahz ve kabz eyledik fimâ ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda bizlerin ve sagîrûn-ı mersûmûnun alaka ve medhalleri kalmayıp merkûm Abdulfettah Efendi'nin mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikde gibbû't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmil hamîs ve'l-ısrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Feyzullah Efendi bin El-Hac Mehmed Efendi, Sipahi Rıdvan oğlu Şerir İbrahim, İbrahim bin Halil, Ali oğlu Mustafa Ağa , Necip oğlu Hacı Hasan Ağa, Mülhimci Ömer Ağa ve gayrîhûm.

[s. 137/2]

Morik-oğlu'na müte'allik hüccet kaydı

Canik sancağı dahilinde İskevser kazâsına tâbi Kirehor karyesi sâkinlerinden şah Ali Mustafa bin Ali tarafından zikr-i âti ibrâya vekili olub vekâleti Tokad ahâlisinden Abdulfettah ibn-i Halil ve İbrahim bin Ahmed nâm kimesneler şehâdetleri ile sabit ve subût-ı vekaleti hükm-i şer'-i lahik olan Ali ibn-i el-merkûm Mustafa medîne-i Tokad mahkemesinde huzûr-ı şer'de medîne-i mezbûr mahallatından Hoca Ahmed mahallesinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Kürkçü Morik oğlu Ohan veled-i Agob mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem babam merkûmun li-ebeveyn

er-karındaşı asakir-i şahâne topçu ustalarından Ömer Ağa iki yüz elli iki tarihinde li-ecli sıla vilâyete vürûd ve Der-aliyye'ye avdetinde Tokad'a gelmekle sene-i merkûmun şaban-ı şerîfin yirminci gününde karzullah olarak iş bu mersûm Morik oğlu Ohan'a altı bin guruş teslîm ve i'tâ ve kendisi Der-sa'adet'e gidip kable'l-istifa vefat etmekle merkûmun verâseti usûbeti'n-nesebiye cihetinden müvekkilim babam merkûm Mustafa'ya munhasır olduğundan meblağ-ı mezbûru bundan üç buçuk mâh mukaddem iş bu mersûmdan da'vâ ve Sivas mahkemesinde tarafu'-ı şer'-i şerîf olduklarımızda mersûm Ohan inkar etmekle müddeamızı ber-vech-i meşrûh isbât eylediklerimizde edâsına hükm-i şer'-i luhûkuyla yedimize bir kıt'a ilâm-ı şer'îye i'tâ ve meblağ-ı mezkûr medyûn-ı mersûmdan li-ecli't-tahsîl Tokad'a tesyil olunmakla mahbese ilgâ ve iki mâh mikdarı mahbus olarak edâsında ademü'l-iktidar idüğünden miyanımıza muslihûn-ı müslimîn tevassut ederek haline terhimen ma'adasından fariğ olmak üzere iki bin beş yüz guruşa beni inşa-i akd-i sulh-i şer' etmeleri ile ben dahi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr iki bin beş yüz guruşu meclis-i sulh ve müdde'î-i aleyh mersûm Ohan yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz ve kabûl eyleyip ma'ada metâlibesine dair âmme-i de'âvi ve muhasamattan mersûm Ohan'ın zimmetini bi'l-vekâle ibrâ-yı âmm-ı sahîhi's-şer'î ile ibrâ ve iskat ve istifâ-yı hak eyledim dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hamîs ve'l-ısrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Toroman Hüseyin Ağa bin İbrahim, Keçeci Mehmed Ağa bin Hasan, Papuççu oğlu Emin bin İbrahim, Bakkal El-Hac Mustafa bin Mehmed, Feyzullah Efendi bin Hacı Mehmed, Manav Halil bin Ebubekir , Manav Hüseyin bin Ali, Musa Kavas bin Mehmed, Abdulfettah bin El-Hac Halil ve gayrîhûm

[s. 136/1]

Haffaf Hacı İbrahim Ağa'nın vasi hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Semerkandî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hekim oğlu Salih bin Mehmed'in sulb-i sagîr oğlu Mustafa'ya babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer' bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresin rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'-den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve muhim olmağla sagîrun-ı mezbûrunun ammisi iş bu

bâ'isü'l-kitâb El-Hac İbrahim bin nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmun vakt-i rüşd ve sedâdına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rü'yete ammissi merkûm İbrahim Ağa'yı vasi nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyete mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

[s. 136/2]

Sudur oğlu Mustafa'nın hücceti

Fi'l-asıl Medîne-i Tokad'da Gaybî mahallesinde olub el-haletü hazîhi Kazabât kazâsında Süngüd karyesinde mutavattın üzere olub bülüğünü mukır ve mu'terif ve sin-i cesdesinin dahi bülüğuna tahammülü olub her vecihle rüşd-i umûrunu bî-nefsi rü'yete muktedir ve i'ane-i vasiden müstağni idüğü Küçük Ahmed bin Ebubekir ve Küçük Hasan bin Deli Osman nâm kimesneler şehâdetleri ile ber nehc-i şer'i sabit olan Abdurrahman bin Deli Halil nâm kimesne Tokad mahkemesinde huzûr-ı şer'-i şerîfde iş bu bâ'isü'l-kitâb Sudur oğlu Mustafa bin Ebubekir muvâcehesinde bi'tav'ihî ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb babam müteveffâdan bâ-tapu bana müntakıl medîne-i mezbûr finâsında Büğet nâm mahalde kâ'in tahminen bir kile tohum isti'ab eder arazi-i emiriyenin bir taraftan Rüstem ve bir taraftan Şerif Efendi ve bir taraftan Tütük oğlu Salih tarlaları ve bir taraftan Elif Hatun tarlası ile mahdûd olan arazi-i emiriyeyi kendi hüsn-i rızâ ve ihtiyarı ile sahib-i arz müvacehesinde tâlibi olan iş bu merkûm Mustafa'ya üç yüz gurus bedel-i malume ile ferağ ve kasr-ı yed ve tefviz eyledikten sonra ol dahi ber-vech-i muharrer tefevvuz ve ferağın kabûl ve bedel-i mezkûru yedime tamamen def' ve teslîm etmekle ben dahi bi't-tamam ve'l-kemal ahz ve kabzım olub husûs-ı mezkûra müt'allik habbe-i vâhide alacağım kalmayub tarla-yı mahdûd-ı mezkûr Mustafa'nın hakk-ı tavattuna olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdiki'ş-şer'i mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi işrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Manav Salih Ağa bin Hüseyin, Mümcat oğlu Mahmud bin Hasan, Hırkacı oğlu Mustafa bin Abdullah ve gayrihûm.

[s. 136/3]

Medîne-i Tokad'da Muslihiddin mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Debbâğ Çenesiz bin Süleymân Ağa'nın sulb-i kebîr oğlu gâ'ibü ani'd-diyâr Mehmed bin el-merkûm babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresi rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'den bir kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i merkûmun haletesi iş bu refi'ü'l-kitâb Şerîfe bint-i Osman nâm hatun kayyumluk-ı mezkûre ehil ve gâ'ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refi'ü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi mahzarında dahi gâ'ib-i merkûm zuhûruna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu mezbûre Şerîfe'yi kayyume nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer kayyumluk-ı mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sabi ısrîn min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 136/4]***Geyrâslı Halil'in hüccet kaydı***

Medîne-i Tokad'da Geyrâs mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Es-seyyid Halil bin Ömer'in sulb-i sagîre kızı Zeyneb'e babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'iresini rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin anası iş bu râfi'atü'l-kitâb Emine bint-i Osman nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refi'ü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rû'yete vâlidesi mezbûre Emine vasiye nasb ve ta'yîn buyurulup ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûr kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmil hamîs min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

İbrahim bin İbrahim, Hüseyin bin Hüseyin, Osman bin Abdurrahman , Ali bin Ali ve gayrühüm.

[s. 136/5]

Abdulkadir'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Sarı Güllük mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Şerîfe bint-i Ali nâm müteveffîyenin verâseti sadriye-i sagîre kızları Nefise'ye ve Fatma'ya anaları müteveffîye-i mezbûre terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rü'yete ve itmâma kibel-i şer' den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mezbûrânın li-ebeveyn er-karındaşları iş bu bâ'isü'l-kitâb Abdulkadir bin Mehmed nâm kimesne vesâyet-i mezbûre ehil ve sagîrân-ı mezbûrân hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri sagîrân-ı mezbûrânın üzerlerine ol dahi karındaşları merkûm Abdulkadir'i vasi nasb ve ta'yin eyleyüb ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i mezbûr anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hala vasileri olduğum karındaşlarım sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûretleri olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve zarf ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûsesini rücû'a vasi-i merkûm Abdulkadir'e izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 135/1]

Debbağ Kara Halil oğlu Ahmed'in hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Samyeli mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Debbağ Kara Halil oğlu Ahmed'in sûlb-i sagîr oğlu diğêr Ahmed'e babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î veya defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yete ve itmâma kibel-i şer'îden vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun mâlî işbu bâ'isü'l-kitâb Osman ibn-i İsmail nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm haklarında her vecihle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun rüşd ve bülûğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırsate ve tesviye-i umûrunu rû'yete hâl-i mezbûr Osman'ı vasi nasp ve ta'yin buyurup ol dahi vesâyet-i mezbûr kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhûde ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri rebi'ü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 135/2]

Yüzbaşının hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Mahmut Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yüzbaşı İbrahim bin Süleyman Ağa'nın sûlbiye-i sagîre kızı Hafize'ye babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yete ve itmâma kibel-i şer'îden vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin ceddi işbu bâ'isü'l-kitâb Yolcu oğlu İbrahim bin Halil nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîre-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin mâl-ı mevrûselerini dahi hıfz ve hırsate ve tesviye-i umûrlarını rû'yete rû'yete cedd-i merkûm İbrahim Ağa'yı vasi nasb ve ta'yin buyurub ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhûd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclisi şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasisi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafakaya ve kisveye

zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbundur dedikte fi'l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zaruret ve eşedd-i ihtiyac ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i merkûmenin emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasi-i merkûm İbrahim'e izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 135/3]

Badli'ye müte'allik hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden olup bundan hâlik olan Harmine veled-i Andrea nam hâlikenin verâseti zevc-i metrûkesi Sava veled-i Toma ile sadriye-i kebîre kız Maryem'e ve kebîr oğulları Toma ve Badli'ye münhâsıra olup ba'dehu zecv-i mersûm Sava dahi hâlik olup verâseti zevce-i metrûkesi Katerin bint-i Haçik nâm nasraniye ile sûlb-i kebîre kızı mersûme Maryem'e ve kebîr oğulları mersûmân Toma ve Badli'ye inhisarı ba'de't-tahakküki's-şer' verese-i mersûmûndan ve anaları ma'rife zevce Katerin ile bint-i mersûme Maryem ve mersûm Toma nâm zimmiler huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde bâ'isü'r-rakîm mersûm Badli mahzarında her biri bi'l-verâse ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edip mâl-ı mevrûsumuz hâlike-i mersûme Katerin ile ba'dehu hâlik olan mersûm Sava'nın terekelerine işbu Badli vâzı'ü'l-yed olmakla hisse-i irsiyelerimiz için birbirlerimizle ba'del münaza'a tereke-i mersûme ve mersûm iltimaslarımızla kibel-i şer'den tahrîr ve taksîm olunmak ile ber müceb-i defter-i kassam hisse-i irsiye-i şer'lerimizi her birerlerimiz iş bu mersûm Badli yedinden tamamen ahz ve kabz ve kabûl edip mevrûslarımız hâlike-i mersûme Katrin ile mersûm Sava'nın cüz'i ve küllî malûm ve mechûl kaffe-i terekelerine dâ'ir ve husûs-ı mirasa mütedâir âmme-i de'âvi ve kaffe-i muhasamattan her birimiz bi'l-verese işbu mersûm Badli zimminin zimmetini ibrâ-i âmm sahih-i şer' ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledik dediklerinde mersûm dahi ber-vech-i muhaerrrer ibrâ-yı mezkûru kabul etmekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bakkal Abdullah Efendi , Palancı Lefter zimmi , Semerci Corci zimmi , Setenci Sarı Oğlan , Setenci Simon zimmi , Lazik oğlu Nazar zimmi , Tüccâr Anistas ve gayrühüm.

[s. 135/4]

Yüzbaşı İbrahim Ağa'nın kayyum hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Mehmed Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yüzbaşı İbrahim ibn-i Süleyman'ın li-ebeveyn er-karındaşı gâ'ibü ani'd-diyâr Hasan ve Ahmed ve Mehmed'e merkûm Süleyman er-karındaşları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rü'yet ve itmâma kibel-i şer'eden vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i mezbûrunun li-ebeveyn er-karındaşları iş bu bâ'isü'l-kitâb El-Hac Ali bin merkûm Süleyman kayyumluk-ı mezkûreye ehil ve gâ'ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfa' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin emvâl-i mevrûsesini hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete karındaşları merkûm El-Hac Ali Ağa'yı kayyum nasb ve tayin buyurub ol dahi ber-vech-i muharrer kayyumluk-ı mezkûru kabul ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeği mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ekmekçi Hüseyin bin Ali , Yolcu oğlu İbrahim bin Halil ve gayrühüm..

[s. 134/1]

Not : *Belgenin üstü çizilerek iptal edilmiş.*

[s. 134/2]

Nemikalı Süleyman hudemanın maklu kayyum hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Mahmut Paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan müza'adeci zevcesi Hatice bint-i Abdullah nam hatunun li-ebeveyn er-karındaşı oğulları gâ'ibü ani'd-diyâr Yusuf ve Hamdi ve Ferhat ve Mustafa'ya ammeteleri müteveffiye-yi merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î veya defter-i kassam

isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmâma kibel-i şer'eden vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla gâ'ib-i mezbûrunun akrabalarından işbu bâ'isü'l-kitâb Süleyman Kavas ibn-i Nûmân nâm kimesne kayyumluk-ı mezkûre ehil ve gâ'ib-i merkûmun haklarında her vecihle evlâ ve enfa' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevkî'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i mezbûrunun zuhûrlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırsate ve tesviye-i umûrunu rû'yete mezbûr Süleyman ibn-i Nûman'ı kayyum nasb ve tayin ol dahi ber-vech-i muharrer kayyumluk-ı mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzımeleriyle ile kemâ-yenbağı edâya te'ahhüd ve iltizâm etmekle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri rebi'ü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 133/1]

Receb oğlu Mustafa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesinden iş bu refî'ü'l-kitâb Receb oğlu Mehmed ibn-i Hacı Osman nâm kimesne huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde Kazabat kazasına tâbi Çerçi karyesi sâkinlerinden Mustafa bin Şerîf nâm mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb karye-i mezbûr toprağında Kôrhan önünde vâki' bir taraftan Çerçili Ahmed ve bir taraftan iş bu merkûm Mustafa ve bir taraftan kendi tarlam ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen yirmi rubla' tohum isti'ab eder bir kıt'a tarla ile diğer çent kıt'a tarla ceddîm Mehmed Ağa'dan babam Hacı Süleymân ile karındaşı ammim Hacı Şerîf'e intikal edüb bi'l-iştirak mutasarrıflar iken bundan otuz sene mukaddem ammim merkûm dahi fevt olub hisse-i mezkûresinin hakk-ı tasarrufu oğlu Hafız Mustafa'ya intikâl ve etmekle kezâlik iştirâken babam merkûm ile tasarruf üzere iken bundan üç sene mukaddem babam merkûm dahi fevt olub hisse-i şâ'iasının hakk-ı tasarrufu ber muceb-i kanûn bana intikâl eden ve ammim zâdem merkûm ile iştiraken tasarruf emr-i muhâl edüğünden ol gaile ile üç sene zira'at olunamayıp bilâhere arazi-i mezkûrları beyinlerimizde iktisam ve zikrolunan tarla benim hisseme ifraz olunmakla iş bu merkûm Mustafa tarla-yı mezkûru boz ve hâli diyerek Kazâbad a'yânı Tosun zâde Osman Ağa'dan elli altı tarihinde hilâf-ı kanûn bir kıt'a tapu temessükü ahz ve fuzûli zira'at etmekle sû'al olunub keff-i yedîne tembih olunmak muradımdır dedikte gibbû's-sû'al müdde'î-i aleyh merkûm Mustafa cevâbında tarla-yı mahdûd-ı mezkûru müdde'î-i

merkûmun ceddinden ve babasından kendine intikâl eylediğini ikrar ancak beş seneden beri boz ve hâlî kalmakla bundan iki sene mukaddem a'yân-ı merkûm bana bağ-tapu vermekle ana binâen tasarruf ederim deyu mukâbele ve ayan-ı mümâ-ileyhin muhrü ile mahtum bir kıt'a zabt temesükü ibraz etmekle tarafeyn fetvaya havale olunarak lede'l-istifa elli altı tarihinden beri vukû' bulan mahlûlât ve tapuya müstehak olan arazilerin zabt senedâtı muhassillik mührü ile muhassılın taraflarından temhir olunmak iktiza-yı irâde-i seniyye-i şahânenen olduğuna binâ'en müdde'î-ün aleyh merkûmun yedinde olan temessükü i'tibâra şâyân değildir deyu cânib-i fetvadan cevap verilmek mucebince tarla-yı mahdûd-ı mezkûrdan müdde'î-ün aleyh merkûm Mustafa'nın keff-i yedîne ve tasarruf eylediğinde lâzım gelen noksan arazi müdde'î-i merkûm ve anasına ve babası fevtinden intikal temessükü ahz ederek müdde'î-i merkûm Mehmed'in dahi zabt ve tasarrufuna ba'de't-tembihi's-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs aşer min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Baş Çukadar zâde hacı Mehmed Ağa, Toroman Hüseyin Ağa , Kasap Ömer Ağa
Hacı oğlu Hacı Hafız Efendi, Terzi Emin ve gayrihûm

[s. 133/2]

Hasan ibn-i Mustafa'nın vasi-i muhtar hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Mihmad-ı Hacib El-Hac Hasan Bölüğü mahallatından iken bundan akdem vefat eden Bağçeci Erik oğlu Mehmed ibn-i Hasan verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Hanife bint-i Halil nâm hatun ile sulbiye-i kebîre kızı Şerîfe'ye ve haml-ı mevkufa munhasıra olduğu ba'de't-tahakküki's-şer'î nümâyân olduktan sonra müteveffâ-yı merkûmun hemşire zâdesi iş bu bâ'isü'l-kitâb Hasan bin Mustafa nâm kimesne huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde zevce-i mezbûr Hanife mahzarında takrîr-i kelâm ve tezkir-i ani'l-meram edüb iş bu mezbûrunun zevc-i dahili müteveffâ-yı merkûm Mehmed ibn-i Hüseyin ve Fatıma üç gün akdem mahzar-ı müsliminde kaffe-i duyunlarını ale'l-esâmi tahrîr ve terkîm ettürüb mecmu'u deyni bin altmış bir guruşa baliğ olmağla kaffe-i terekesini bey' ve duyun-ı mezkûresini edâyâ ve bâkî kalan terekesinin sülûsü ifraz olarak techiz ve tekfîne harç ve sarfa vasiyet edüb ve tenfizine beni vasi-i muhtar nasb etmekle sû'al olunub vasiyeti tenfiz olunmak bi'l-vesâyê muradımdır dedikte gibbû's-sû'al ve akibü'l-inkar vasi-i merkûm Hasan takrîr-i meşruhunu lede't-tezkiye makbulü's-şehâde olan mahalle-yi merkûm imamı Es-seyyid

Ömer Efendi bin Osman ve Sâdık oğlu Osman ibn-i Hasan kimesneler ile ba'de'l-isbât ve müteveffâ-yı merkûmeden dainlerinden dahi her biri alacaklarını ber nehc-i şer' isbât ettikten sonra vech-i şer' üzere tahlif olunarak mecmû'u duyûnu mâ'aru'z-zikr bin altmış guruşa balığ olub duyûn-ı mezkûr müteveffâ-yı merkûmun defter-i kasama ale'l-esâmi terkîm olunmakla tereke-i müteveffâ-yı merkûm sûk-i sultanide ba'de'l-müzâyede zevce-i merkûme ile ma'an bey' ve deyn-i mezkûru edâ ve bâkînin hakkını ifraz ve müteveffâ-yı merkûmun techiz ve tekfinine ve iskat-ı salatına harç ve sarf ve ber-mûceb-i vasiyetine vasi-i muhtar-ı merkûm Hasan ibn-i Mustafa'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yemi't-tâsi aşer min şehri saferi'l-hayr li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Olunlu oğlu Halil, Hızır oğlu Mehmed Efendi, Karamolla oğlu Ahmet Efendi, Necipli oğlu molla hasan, Abacı Mustafa ve gayrîhûm.

[s. 133/3]

Hallaç Bak-oğlu Salih Ağa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hacı İbrahim mahallesinden manav Es-Seyyid Ahmed bin Mustafa huzûr-ı şer'de iş bu bâ'isü'l-kitâb ceddi Es-Seyyid Osman Ağa mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i merkûm finâsında kışla nâm mahalde vaki' bir taraftan Katip Ömer Efendi mahdumları ve bazen Salih Alemdar bağları ve bir taraftan Bekçi oğlu Halil Efendi ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd arsasının kurumu iş bu ceddî merkûm Osman Ağa'nın mülkü olan tahminen altı çiftlik miktarı bir kıt'a bağını tarihten altı sene mukaddem zevcesi ceddem Aişe Hatun'a vermekle bundan dört sene mukaddem mezbûre Aişe Hatun fevt olub verâseti zevc-i ceddem merkûm Osman Ağa ile sadriye-yi kebîre kızı iş bu hâzîrû'l-meclis Emine'ye ve min ciheti'l-usûbeti'n-nesebiye bana munhasır olmağla bağ-ı mahdûd-ı mezkûru bizlerin haberi olmaksızın ceddî merkûm Osman Ağa bundan akdemce iş bu hâzîrû'l-meclis Hallaç Salih Ağa'ya iki bin dört yüz guruşa fuzûlî bey' ve temlîk ve teslîm etmiş olduğundan bağ-ı mahdûd-ı mezkûrdan hissemi bundan akdemce ceddem merkûm Osman Ağa'dan da'vâ eylediğimde ol dahi ceddem mezbûreye verdiğini külliyyen inkar etmekle da'vâ-yı meşrûhamı beyana muktedir olamadığından ma'ada lede't-tahkik bağ-ı mahdûd-ı mezkûrede ceddem mezbûrenin alakası olmayıp ceddem merkûm Osman Ağa'nın mülkü olduğuna ilm-i lâhık olmağla bî-asıl da'vâmdan bi'r-rızâ keff-i yed edüb

bağ-ı mahdûd-ı mezkûreye dâ'ir âmm-e-i de'âviden ceddîm merkûm Osman Ağa'nın zimmetini bi'l-verâse ibra-yı âmm ile ibrâ ve iskât eyledim ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûru iş bu Salih Ağa'nın kemâ fi's-sâbık mülk-i müşterası ve hakk-ı sarîhi olup keyfe mayeşâ ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte mezbûre Emine Hatun dahi mukırr-ı merkûm Ahmed'in kelimâtını tasdik ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûr da'vâsından bi't-tav'îhi keff-i yed ve yedîne zimmet etmekle mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi ve'l-ışrîn min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hallaç Ateş oğlu, Hasan bin Ebubekir, Çatal oğlu İsmail bin İsmail, Tusbat oğlu Ebubekir bin Mehmed, Hallaç Abdurrahman bin Abdurrahman, Necibli oğlu Hasan bin Hüseyin, Hacı Yunus oğlu Hafız Ali bin Şerîf Mehmed, Hallaç küçük Mehmed bin Mehmed ve gayrîhûm

[s. 132/1]

Erikçi Kasap Mustafa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Zimmi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Hamide ibnet-i Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûku Salih bin Abdullah ile sadriye-yi sagîre kızları Şerîfe'ye ve kebîre kızları Rukiye ve Hatice'ye inhisarı ba'de't-tahakküki's-şer'î nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrundan mezbûre Rukiye ve Hatice ibnet-i Halil nâm hatunlar taraflarından zikr-i ati da'vâya vekilleri olup zât-i mezbûre nâm bi'l-mu'arrefe ârifân Mehmed ibn-i Hüseyin ve Mustafa ibn-i Abdurrahman nâm kimesneler şehâdetleri ile sabît ve subût-ı vekaletine hükm-i şer'î lâhik olan İmaretcî zâde Es-Seyyid Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa huzûr-ı şer'î şerîf-i enverde Hoca Ahmed mahallesinden iş bu refi'ü'l-kitâb Es-Seyyid Mustafa ibn-i Hasan mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mezbûretanın mevrusları anaları müteveffîye-yi mezbûrenin kable'l-vefat yedinde mülkü olup ba'de'l-vefat müvekkilim mezbûrelere ve diğer kızı mezbûre Şerîfe'ye ve zevci Salih Ağa'ya bi'l-irsi's-şer'î isâbet ve intikâl eden emlâkından medîne-i mezkûrda kazancılar sûkunda vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb kasap dükkanında olan sülûsan hissesi beyne-l-verese taksîmi lâzımeden iken zevci merkûm Salih Ağa zevcem müteveffîyenin deyni vardır diyerek müvekkilirim mezbûrelerin haberi ve izn-i icazetleri yok iken yedi yüz guruş eden hisse-i mezkûru bundan bir sene mukaddem fuzûli üçyüz otuz beş guruşa iş bu Mustafa Ağa'ya bey' etmiş olmağla sû'al olunub müvekkilim mezbûretanın dükkân-

ı merkûmeden hisseleri alınmak bi'l-vekâle muradımdır dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-ün aleyh merkûm Mustafa Ağa cevâbında müvekkile-i mezbûrelerin mevruları anaları müteveffîye-yi mezbûreden cihet-i karzdan üç yüz otuz beş guruş alacak hakkım olub kable'l-edâ fevt olmağla meblağ-ı mezbûru verese-i mezbûrundan taleb ve da'vâ eylediğimde matlûbat-ı mezkûrüm için dükkân-ı merkûme hissesini sûk-ı sultanide münâdi yediyle müzâyede eylediklerinde bir fert tâlip olmamakla ve vekil-i merkûmun müvekkileleri taraflarından zevci dâhilleri Mehmed Mustafa bi'l-vekâle merkûm Salih dahi kızı sagîre-i mezbûreye velayet ve kendine esâleten dükkân-ı merkûmeden sülûsan hisseyi bundan bir sene mukaddem bana üç yüz otuz beş guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve semeni matlûbatı mezkûreme tefviz ve mahsûb etmeleri ile ben dahi ol vecihle iştirâ eyledim deyu mukabele edecek gıbbü'l-istintak vekil-i merkûm müvekkilelerinin mukaddema bey'-i mezkûre alem olduklarını ikrâr lâkin ...²¹² bey' deyu dâ'va-i sâbıkasında ısrar etmekle tarafeyn-i fetvâya havale olunub lade'l-istifâ müvekkile-i mezbûretân bey'-i mezkûre alem olarak ve bir sene sükût eylediklerinden şimdi da'vâya kudretleri yoktur deyu cânib-i fetvadan cevâb verilmekle mücebince müdde'î-i vekil-i merkûmun bî-vech-i şer'-i mu'arazası men olunub sülûsan hisse dükkân merkûm-ı mûmâ-ileyh Mustafa'nın mülk-i müşterası olmak üzere zabt ve tasarrufuna ba'de'l-hüküm ve't-tembih mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs işrîn min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Arakcı oğlu Bekir ibn-i Ahmed, Fevzi oğlu İbrahim Ağa, Bakkal El-Hac Mustafa, Manav Süleymân Ağa, Eskici şeyhi Hasan Ağa, Arakcı oğlu Mehmed, Kayalı oğlu Manav Ahmed ağa, Kadayıfçı Salih bin abdurrahman ve gayrîhûm.

[s. 132/2]

Hüseyin'e müte'allik vasi hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Mahmud Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan İmam El-Hac Ali Ağa bin El-Hac Hüseyin'in sülbiye-i sagîre kızı Hanife babası müteveffâ-yı merkûm ile müte'akiben veft olan kız karındaşı Emine ve erkarındaşı Osman ve validesi Fatma Hatun'un terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden umûr-ı mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresini rû'yete bundan akdem kibel-i şer'-den bâ-hüccet-i şer'îye vasi mansûbe olan Es-Seyyid

²¹² Bir kelime okunamadı

Mehmed Ağa umûr-ı veâyetden istifâ etmeğın sagîre-i mezbûreye vasi-i diğér nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i merkûmenin karındaşı iş bu bâ'isü'l-kitâb Hüseyin bin Ali vasi-i mezbûreye ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğı zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rü'yete karındaşı merkûm Hüseyin'i vasi nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya müte'ahhid ve iltizâm ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hala vasisi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla umûr-ı mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin umûr-ı mevrûsesi nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hin-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasi-i merkûm Hüseyin bin Ali'ye izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi min şehri rebiü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 132/3]

Şerîfe'ye müte'allik akd hücceti kaydı

Husûs-ı âti üzere mahallinde fasl ve hasm olunması olunmağın kibel-i şer'-i enverde Mevlana kâtip El-Hac Selim Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol dahi medîne-i Tokad'da Cemaleddin mahallesinde Mustafa Ağa'nın menziline varıp zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi keşân-ı müslimîn müvacehelerinde akd-i meclis-i şer'-i âlâ ettikte mahalle-yi mezbûrede iş bu râfi'atü'l-vesika Şerîfe bint-i nâm hatun meclis-i makûd-ı mezkûrda takrîr-i kelâm ve tabir-i ani'l-merâm edüb ben bundan akdem Seyranlı Veli Ağa nâm kimesnenin zevce-i medhûlun bihası olub tarih-i hüccetten yetmiş gün akdem beni talâk-ı bâin ile tatlik edüb ve ben el-haletü hazih-i zât-ı hâyz olduğum ecilden müddet-i mezkûr hilâlinde tahir-i kâmil müddetler ile üç def'a hayız görüp iddetim

mûktezi olmağla nefsimi ahire tezvic için kıbel-i şer‘den izin verilip yedime hüccet-i şer‘iye i‘tâ olunmak matlûbumdur dedikte mezbûre Şerîfe’nin takrir-i meşrûhu vaki‘a mutabık olduğunu zatını ma‘rifet-i şer‘iye ile ârifân mahalle-i merkûm ahâlileri zeyl-i hüccetten muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e ihbâr etmeleri ile zât-ı hayz olanların yetmiş gün hilâlinde üç def‘a tahir-i kâmil-i munhal ile hayz görüp yeminiyle musaddık oldukları kütüb-i muteberat-ı fikhîyyede müstur ve el-yevm müftabih olmağla ...²¹³ ‘î-i nehc-i şer‘i üzere mezbûre Şerîfe’yi ba‘de’t-tahlîf mahalinde ketb ve tahrîr ve ma‘an bâis olunan ümwnâ-yı şer‘ ile huzûr-ı şer‘ âlâ vukû‘ihi inhâ ve takrîr etmeğin mezbûre Şerîfe dilediği kimesneye nefsinı tevzice kıbel-i şer‘den izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’t-tâsi ısrîn min şehri rebîü’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Muhzır oğlu Osman ibn-i Salih, Nalbant Mustafa ibn-i El-Hac Mehmed Ağa, Kalaycı Hüseyin Ağa ibn-i Hasan ve gayrihûm

[s. 131/1]

Şerîfe bint-i Ahmed’in tatlik hücceti kaydı

Medîne-i Tokad’da Mihmâd Hacıb mahallesinde sâkine ve zatı zeyl-i hüccette muharrerü’l-esâmi müslimîn tarîfleri ile mu‘arrefe iş bu bâ‘isetü’l-vesika Şerîfe ibnet-i Ahmed nâm hatun ber-vech-i âti istihbârî? şer‘ sudûrundan sonra udûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i mezkûrda vâki‘ Çehkanlı mahallesi ahâlisinden Osman bin Mustafa ve Abdullah bin Ömer nâm kimesneler li-ecli’l-ihbâr meclis-i şer‘e hazırân olub esrû’l-istihbâr fi’l-hakika müstahbere-i mezbûre Şerîfe Hatun’un zevci gâ’ibü ani’l-beled Dirik oğlu Mehmed ibn-i Ahmed nâm tarih-i hüccetten bir sene mukaddem kazâ-yı erbâ‘adan Erak kazâsında nalbant dükkanında zevcesi mezbûre Şerîfe Hatun’u bizim huzûrumuzda bayinen tatlik edüb bizi işhâd eyleyip hâlâ zevc-i gâ’ib-i mezbûrdan mutallakadır biz bu husûsa bu vecih üzere şahidleriz şehâdet dahi ederiz deyu müstahbere-i mezbûre Şerîfe Hatun müvâcehesinde her biri âlâ tarîki’ş-şehâde ihbar ettikte ol dahi muhbîrân-ı mezbûrânı kelimât-ı meşrûhalarında tasdîk etmeğin vâki‘ hâl hıfazân li’l-makâl ketb ve imla olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’s-sâlis min şehri rebîü’l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

²¹³ İki kelime okunamadı

[s. 131/2]

Yavani veled-i Arslan'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kantarcı Agob veled-i Garnik'in verâseti zevce-i metrûkesi Anna veled-i Manas ile sülbiye-i kebîre kızı Elmas'a ve kebîr oğlu Avidik ve sagîr oğulları Artin ve Serkiz'e munhasıra olub kable'l-kısme zevce-i mersûme Anna dahi hâlike olub verâseti kebîre kızı mersûme Elmas ile kebîr oğlu Avidik ve sagîr oğulları mersûmân Artin ve Serkiz'e munhasıra olub ba'dehu mersûm Avidik dahi hâlik olub verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mersûme Elmas ile er karındaşları sagîrân-ı mersûmân Artin ve Serkiz'e inhisarı ba'de't-tahakkükü'ş-şer'i nümâyân olduktan sonra sagîrân-ı mersûmânın bâ-hüccet-i şer'iyeye vasiye-i mansûbeleri kız karındaşları zâtı mu'arrefe mersûme Elmas huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'r-rakîm Yavani veled-i Arslan nâm zimmi mahzarında kendine esâleten ve sagîrân-ı mersûmân ile taraflarından vesâyeten ikrar ve takrîr-i kelâm edüb mevruslarımız hâlik-i mersûmenin terekelerinden olub mahalle-i mezbûrda ka'in bir tarafı Ka'be Mescidi cami'-i şerîfî mü'ezzinine meşrût vakfı menzil ve bir tarafı Etmekci Kifork menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd tahtani iki bab oda ve mâ-i lezîz ve sokak kapısına müştemil bir bâb mülk menzil mürûr-ı eyyâm ile harabe müşrif olub ta'mirat için vâfi mallarımız olmadığından ma'ada derununda bir ferd oturmak mümkün olmamakla ala hâlihi terk ve te'hîr olunur ise külliye münhedim olub sagîrân-ı mersûmâna kadri küllî olmak mukır olmağla menzil-i mezbûr semeni misli ile ahere bey' ve semen-i mezkûrda sagîrân-ı mersûmânın hisse-i şayi'aları istirbah olunub sagîrân-ı mersûmâna infak ve iksa olunmak haklarında min külli'l-vücûh evlâ ve enfâ' olduğu bundan akdem cem'-i gafir ile huzûr-ı şer'e haber verildikte bey'den kıbel-i şer'den me'zuniyetim hasebi ile menzil-i mahdûd-ı mezkûru münâdi yediyle müddet-i medide sûk-ı sultanide mecma'-ı nas olan mahallerde nidâ ve bey'e arz olundukta ragıbât-ı nâs inkita'ında iş bu Yavani üzerinde dört yüz yirmi beş guruşta karar edüb ziyade ile şiraya tâlib-i ahârı dahi olmayıp ve meblağ-ı mezkûr menzil-i mezbûrun el-yevm semeni misli olduğu dahi taraf-ı şer'e ihbâr olunmakla menzil-i mezkûru cem'-i tevâbi ve levâhiki ile tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî bey'-i ba't-ı sahîh-i şer' ile dört yüz yirmi beş guruşa mersûm Yavani'ye bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bey' ve temlik ve teslim eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve tesellüm ve temellük kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı

mezbûru yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûr mersûm Yavani veled-i Arslan mülk-i müşterası olup benim ve sagîrân-ı mersûmânın alakaları kalmamıştır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri rebiü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Dellal Haçık veled-i terzi Kifork veled-i Agob, Basmacı Karabet veled-i Kazbar, Semerci Corci veled-i Nazar, Basmacı Ohan veled-i Kirkor, Abacı Nifokos veled-i Vartan, Peştemalci Ohan veled-i Karabet ve gayrîhûm.

[s. 131/3]

Medîne-i Tokad'da Rüstem Çelebi mahallesi mütemekkinlerinden Ağası veled-i Karabet nâm zimmi huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'r-rakîm Simon oğlu Avakim nâm zimmi mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb yedinde mülk ve hakkım olan emlâkımdan olup Biskini karyesi toprağında yeni dikme nâm mahalde vâki' malûmetü'l-hudûd üç çiftlik miktarı bir kıt'a bağı ben diyâr-ı aherde iken karındaşım Tatos zimmi bundan üç sene mukaddem fuzûli iş bu Avakim zimmiye üç yüz yetmiş sekiz guruşa bey' ve kabz-ı semen etmiş ve bundan iki buçuk sene mukaddem Tokad'a vürûdumda bey'-i mezkûre mümeyyiz olmadığımından meblağ-ı mezkûr üç yüz yetmiş sekiz guruşu mersûm Avakim'e def' ve bağ-ı mezkûru iştirâ eyledikten sonra bağı aldığım vakit harap olmağla külli akçe sarf ettim diyerek bilâ-mürâfık fuzûli benden üç yüz otuz altı guruş dahi ahz etmekle sû'al olunub meblağ-ı mezkûrun istirdâdı murâdımdır dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-ün aleyh mersûm cevâbında müdde'î-i mesfûr diyâr-ı aherde iken bağ-ı mahdûd-ı mezkûru tarih-i merkûmede karındaş Tatos zimmiden ber-vech-i muharrer üç yüz yetmiş sekiz guruşa iştirâ eylediğini ikrar lakin müdde'î-i mersûm Tokad'a vürûd iki sene bağ-ı mezkûreye müvacehesinde ben mutasarrıf olup vechen mine'l-vücûh da'vâ etmediğinden ma'ada bağ-ı mezkûru benden şirâya tâlib olarak ben dahi masârîf-i külliye ettiğimden tarafeyn bi'r-rızâ sekiz yüz elli guruşa bağ-ı mahdûd-ı ve mezkûru benden müceddiden iştirâ ve yedi yüz kırk guruşunu ceste ceste bana edâ ve yüz on guruş alacak hakkım hâlâ zimmetinde olmağla taleb ederim deyu mukâbele edecek gıbbü'l-istintak müdde'î-i mersûm külliye inkar etmekle müdde'î-ün aleyh mesfurdan takrîrine mutabık beyyine taleb olundukta takrîr-i meşrûhunu Çaşnigir mahallesinden Kaspar veled-i Haçık ve

Kifork veled-i Simon nâm zimmiler şehâdetleri ile ber nehc-i şer‘-i âla vechi’l-hasım ba‘de’l-isbât mucebince müdde‘î-ün mersûmûn bi-asr-ı mu‘arızası men‘ ve zimmeti olan meblağ-ı mezbûr yüz on guruşu müdde‘î-i aleyh mersûm Avakim’e edâ ve teslîme müdde‘î-i mersûm Ağası’ya ba‘de’t-tembih mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’t-tâsi aşer min şehri rebîü’l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 130/1]

Hacı İbrahim mahallesine müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad mahallatından Hacı İbrahim mahallesinin avârizına meşrût nukût-ı mevkûfesinin bâ-hüccet-i şer‘iye mütevellisi olan El-Hac Mustafa Efendi umûr-ı tevliyetden istifa etmekle yerine muttasıf ve mütedeyyin ve dirâyetkar ve nukûd-ı mevkufe-i mezkûreyi istirbâh ve itlâf ve iza‘adan himâyet ve siyanete sahibü’l-iktidar mütevellî nasb ve ta‘yîn olunması lâzım ve mühim olmağla mahalle-yi merkûm sükkanından iş bu rafi‘ü’l-kitâb Salih Efendi ibn-i Halil evsaf-ı mezkûrenin ma-sıtkı ve ahâli-i mahallenin mu‘temed ve muhtarı olub umûr-ı tevliyet elyak? vecihle mahal ve müstehak olduğu zeyl-i kitâbta mektûbü’l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûr-ı şer‘e ifâde ve ihbârı ile mütehakkık olmağla hâkim-i mevkî‘-i sadr-i kitâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi merkûm Salih Efendi’yi nukûd-ı mevkufe-yi mezkûreye ber-vech-i hasbi mütevellî nasb ve ta‘yîn buyurduklarında ol dahi tevliyet-i mezkûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbağı edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra mahalle-yi merkûm ahâlilerinden Leblebici Hasan Efendi ve Niksarî Abdullah Efendi ve Kalaycı El-Hac İbrahim ve Cizmeci Osman ve Dikici Keklik Mehmed nâmûn kimesneler huzûr-ı şer‘de takrîr-i kelâm edüb mütevellî-i merkûm yedîne kıbel-i şer‘den verilen mûmza ve mahtum defterin natık olduğu üzere merkûma teslîm olunan nukûd-ı mevkufe-yi mezkûrenin bir akçesi telef ve zâyî‘ olmayacağına her birimiz bi’l-emir ve’l-kabûl kefâlet-i mutlaka-yı sahiha ile kefil bi’l-mâl ve zâminleriz dediklerinde hafazan li’l-makal mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hadi ısrîn min şehri rebîü’l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Muytâb Hüseyin Ağa ibn-i Osman, Berber İbrahim ibn-i Mustafa, Hoşcu oğlu Hüseyin ibn-i Mehmed, Ateş oğlu Hüseyin, Semerci Halil ibn-i Ömer ibn-i Mehmed, Ahmed bin Ali ve gayrîhûm ve mine’l-huzzâr.

[s. 130/2]

Saliha Hatun'a müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Abdullah'ın sûlbiye-i sagîre kızı Aişe müteveffâ-yı merkûm ile ba'dehu fevt olan babasının anasının kız karındaşı Saliha bint-i Abdullah'ın terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresinin rû'yet ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin anası iş bu râfî'atü'l-kitâb Saliha bint-i Salih nâm hatun vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin rüşd ve buluguna değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve tesviye-i umûrunu rû'yete mezbûre Saliha'yı vasiye nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 130/3]

Abdurrahman'a müte'allik nafaka hücceti

Medîne-i Tokad'da Mihmâd Hacib mahallesi sâkinlerinden iken iş bu bâ'isü'l-kitâb Es-Seyyid Abdurrahman bin Mehmed huzûr-ı şer'de ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb hala zevce-i mansûbu Saliha bint-i Salih'in zevc-i sâbıkından hâsıla sadriye-i sagîre kızı Aişe'nin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçı olmağla babası müteveffâ-yı merkûm ile ba'dehu fevt olan babasıyla kız karındaşı Saliha'nın terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden hisselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak murâdımdır dedikte fi'l-hakika sagîr-i mezbûrdan nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyac ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin dahi emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm on ikişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr eyleyüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru sagîre-i mezbûrenin vasiyesi anası mezbûre Saliha'dan ahz ve sagîre-

i merkûmenin masrafına harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesine rücû'a merkûm Abdurrahman'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî: 21 R. sene 58

[s. 130/4]

Terzi Halil ...²¹⁴ vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan terzi Halil bin Mehmed'in sûlbiye-i sagîre kızı şerîfeye babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassama isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri rü'yet ve itmâma kibel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-yi mezbûre er-karındaşı iş bu bâ'isetü'l-kitâb Salih bin el-mezbûre vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîre-yi mezbûrenin rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve hırasete ve tesviye-i umûrunu rü'yete karındaşı merkûm Salih nâm vasi nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbî ısrîn min şehri rebîü'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Çukur oğlu Mustafa, Demirci Ömer Ağa, Demirci Osman Ağa, Ebubekir efendi ve gayrîhûm ve mine'l-huzzâr.

[s. 130/5]

Kerîme Hatun'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinelerinden iken iş bu bâ'isetü'l-vesikâ Kerîme bint-i nâm hatun huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb bâ-hüccet-i şer'îye ve vasiye-i mansûbeleri olduğum sadriye-i sagîre kızım Fatıma ve sadri sagîr oğlum Osman ibn-i Feyzullah'ın nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla bundan akdem vefat eden babaları zevcim merkûm Feyzullah'ın terekesine bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i

²¹⁴ Bir kelime okunamadı

mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyacı ile muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vakt beher-yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takrir edüb meblağ-ı mefruza mezkûru tarih-i kitâbtan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûselerini rücû'a vasiye-i merkûme Kerime Hatun'a izin izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi gurre-i min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Cakıcı oğlu Osman Ağa, Manav Es-Seyyid Halil Kavas ve gayrîhûm

[s. 129/1]

Saliha Hatun'un vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Horoş mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Mehmed bin Ali nâm müteveffânın sülbiye-i sagîre kızı Saliha ve sagîr oğulları Ali ve Mehmed babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfz ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrunu rü'yete kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrûn-ı mezbûrunun babasının anası iş bu bâ'isü'l-kitâb Ümmü Gülsüm nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrun-ı mezbûrun haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-ı kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrûn üzerlerine mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun'u vasi nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrîr edüb hâlâ vasileri olduğum sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâyeye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrun-ı mezbûrunun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarını zeyl-i vesikâda muharrerü'l-esâmi

kesân-ı müslimîn taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fî’l-vâkit beher yevm her birine beşer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidaye ve inde’z-zafer sagîrun-ı mezbûrunun emvâl-i mevrûselerini rücû‘a vasiye-i mezbûre Ümmü Gülsüm Hatun’a izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî’l-yevmi’s-sâbi min şehri cemaziye’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 129/2]

Hacı Hasan Alemdar’a müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Mihmâd Hacıb mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Mercan bin Abdullah’ın sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe’ye babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi’l-irsi’ş-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sa’iresin rü’yete ve itmama kibel-i şer‘den bir vasi nasb ve ta’yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîre-i mezbûrenin vasiyesi iş bu bâ’isü’l-kitâb El-Hac Hasan bin Ali ibn-i nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîre-i mezbûre hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki’-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrûnu rü’yete merkûm El-Hac Hasan Ağa’yı vasi nasb ve ta’yîn edüp ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmeti lazimesin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasisi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fî’l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki’-i a’le’r-rakîmi refi’-i Er-rahim Efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesi nemâsında râyic fî’l-vakt beher-yevm yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesini rücû‘a vasi-i merkûm El-Hac Hasan Ağa’ya izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre

fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Sadık oğlu Hüseyin bin Mehmed Ağa, Çakıcı oğlu Hasan bin Hasan, Dikici Süleymân bin Bektaş ve gayrîhûm

[s. 129/3]

Kalaycı oğlu yetimlerinin vasileri anaları hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş Meydan mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kalaycı oğlu Sekyas veled-i Simon nâm zimminin sûlbiye-i sagîre kızı Takuke ve sagîr oğulları Agob ve Artin ve Andon'un babaları hâlik-i mersûmûn terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerini zabt ve hıfz ve umûr-ı sa'irelerini rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'eden bir vasi üzerine bir nazır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun anaları iş bu bâ'isü'r-rakîme Hirosima bint-i Ohan nâm nasraniyye vesâyete ve ammileri Hoca Mardros nazarete ehil ve sagîrun-ı mezbûrûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ'olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrûn üzerine anaları mersûmeyi vasi ve ammileri mesfur Mardros'u nâzır nasb ve ta'yîn buyurduklarında anlar dahi ber-vech-i muharrer vesâyet ve nezârata mezkûreleri kabûl ve hizmet-i lâzımleri kemâ-yenbağı edâya te'ahhüd ve iltizam etmeleri ile mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî evâil-i şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Penbeci oğlu Hoca Andon, Kalbus oğlu Hoca Usib, Turşu oğlu Bogos ve gayrîhûm

[s. 129/4]

Zümrüte'nin def' hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Rüstem çelebi mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Altun oğlu Merzik veled-i Kirkor nâm hâlikin verâseti zevce-yi metrûkesi Zümrüte bint-i Ohan ile li-eb kız karındaşı Takuke'ye munhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mersûmândan mersûme Takuke huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isetü'r-rakîm zevce-i mersûme Zümrüte mahzarında

üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mevrusumuz hâlik-i mersûm iş bu zevce-i mersûme Zümrüte'nin menziline helâk olmağla terekesinden on dönüm Kumruklar nâm mahalde bâkî malûmü'l-hudûd beş yüz guruş kıymetli bir kıt'a bağ ile yüz guruş kıymetli iki döşek ve iki yorgan ve yirmi guruş kıymetli üç adet çit yüzölçü yastık ve yirmi guruş kıymetli üç adet sahan ve on guruş kıymetli bir adet kazgan ve yirmi guruş kıymetli bir adet kilim cem'an altıyüz yetmiş guruş kıymetli terekesini fuzûlî işbu zevce-i mersûme zabt etmekle sû'al olunub tereke-i mezbûreden hisse-i irsiyyem alıverilmesi matlûbumdur dedikte gibbû's-sû'al müdde'î-ün aleyha mersûme cevâbında müdde'îye-i mersûmenin iddia eylediği bağ-ı mezkûr benim kendi mülküm olup hâlik-i mersûmün bir akçe eşyâ ve terekesi yoktur deyu bâ-kaydini dahi külliyyen inkâr etmekle müdde'îye-i mersûmeden da'vâyı meşrûhunu mübeyyin beyyine taleb olundukta ityan-ı beyyineden izhâr-ı acz edüb tahlife dahi tâlibe olmamakla mücebince müdde'îyetün aleyha mersûmeden şer'an bir nesne lâzım gelmeyüb müdde'îye-i mersûme Takuke'nin bilâ-beyine bi vech-i şer'-i mu'arazadan men' ve def' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Emin Efendi, Demirci Hasan Ağa oğlu Osman Ağa, Dellal Arakil zimmi, Dülger Karabet zimmi, Muýtâpçı Simon zimmi ve gayrîhûm ve mine'l-huzzâr.

[s. 128/1]

Kapıcı Karabet'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad mahallatından Meydan-ı Müslim mahallesinden Dolab oğlu Arakil veled-i Hacik nâm zimmi huzûr-ı şer'de iş bu bâ'isü'r-rakîm Kapıcı Karabet veled-i Hazin nâm zimmi mahzarında üzerine da'vâ takrîr-i kelâm edüb tarih-i hüccetten yirmi mâh mukaddem mersûm Karabet benden beş yüz guruş garz ve yüz guruş ba devr-i şer' bir kitap kıymeti ki cem'an altı yüz guruş istidâne edüb bundan sekiz mâh mukaddem ve dört yüz beş guruşunu bana edâ ve yüz doksan beş guruşum zimmetinde kalıp edâda te'allül etmekle sû'al olunub alıverilmek matlûbumdur dedikte gibbû's-sû'al müdde'î-ün aleyh mersûm Karabet ol miktarı olduğunu ikrar lakin tarih-i hüccetten yedi mâh mukaddem deynime mukâbil müdde'î-i mersûme üç yüz guruş nakit akçe ile yüz batman inep teslim eylediğimde ol dahi ba'de'l-kabûl meblağ-ı mezkûreye dâ'ir âmme-i da'vâdan bi't-terâzi zimmetimi ibrâ ve iskat etmekle meblağ-ı mezbûr

mutâlibesinden zimmetim olmuştur deyu ref^ʿ ve def^ʿ-i meşrû‘unu ahrar-ı ricâl-i nasaradan lede’t-terâhi makbulü’ş-şehâde oldukları ihbâr olunan Artin veled-i Kirkor ve Ohannes ve Agob nâm zimmiler ile ber nehc-i şer‘i isbât etmek mücebince müdde‘î-i mersûmûn ber-vech-i şer‘i mu‘arızası men‘ ve def^ʿ birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-hamîs aşer min şehri cemaziye’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Enfiyeci Osman Ağa, Kadı oğlu Hafız İbrahim Efendi ve gayrîhûm

[s. 128/2]

El-Hac Ali’ye müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad’da Mehmed paşa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yüzbaşı İbrahim bin Süleymân Ağa’nın sülbiye-i sagîre kızı Hafize babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi’l-irsi’ş-şer‘i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ’iresinini rü’yete ve itmâma kibel-i şer‘den bundan akdem vasi-i mansûbesi olan ceddi Yolcu oğlu İbrahim bin Halil’in umûr-ı vesâyette adem-i ehliyeti ve ammisî iş bu hafizü’l-kitâb El-Hac Ali’nin vesâyete ehil ve kudreti ve sagîre-i merkûme hakkında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta mektûbu’l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûr-ı şer‘e ifâde ve ihbâr etmeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refîü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü’yete ammisî merkûm Ali Ağa’yı vasi nasb ve ta’yîn eylediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesinn kemâ-yenbağı edâya te‘ahhüd ve iltizam ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclisi şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasîsi olduğum sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bî-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîre-i mezbûrenin nafaka ve kisveye zarûret ve eşddi ihtiyac ile muhtac olduğunu zeyl-i kitâbta mektûbü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi’l-vâkit beher yevm onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîre-i mezbûrenin emvâl-i mevrûsesine

rücû'a vasi-i merkûm Ali Ağa'ya izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Demirci Hüseyin bin Ahmed, Demirci Ömer bin Hüseyin ve Halil bin Hüseyin, Terzi Ahmed bin Hafız Abdurrahman, El-Hac Ali bin Ali ve gayrîhûm

[s. 128/3]

Arife bint-i Mehmed'in hâll hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'a muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Difye karyesi sâkinelerinden olub zâtı tarîfû's-şer' ile mu'ârefe olan bâ'isü'l-vesikâ Arife bint-i Mehmed nâm hatun meclis-i şer'-i hatır-ı lâzîmü't-tevkîrde zevc-i dahili-i İnce Ali oğlu Hasan bin Musa mahzarında bi't-tav'ihî ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu mezbûr Hasan zevc-i dahilim olub beynimizde nifâk vukû'una binâen zimmetimde mütekarrer ve makûdûn-aleyh olunan iki yüz yetmiş beş gurus mihr-i mu'accelimden fariğa olub nafaka-i iddet-i ma'lûmen ve me'net-i suknâm kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Hasan Ağa ile muhâli'a-yı sahîha-yı şer'îye ile hâl' olduğumda ol dahi hâl'-i mezkûru alâ-vechil mezkûr kabûl edüb hukûk-ı zevciyetten iş bu vesikâyâ gelinceye değin beynimizde cereyan eden ahz ve iş'âr ve mu'âmelat ve hukûk-ı ma'lûma ve meçhûleye mute'allikâ âmm-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i imân ve muhâsamâttan mezbûr Hasan'ın zimmetini ibrâ-yı âmm-ı sahih-i şer' ile ibrâ ve iskât edüb her birimiz âharın ibrâsını ber-minval-i muharrer ba'de'l-kabûl fimâ-ba'd her birimizin ahar ile vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb da'vâ ve nizâ ve husumetimiz kalmadı dedikte gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sabi aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 128/4]

Medîne-i Tokad'da Gaybî mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Çakıcı Ateş oğlu Hüseyin bin Ömer'in sülbi sagîr oğlu Mehmed ve babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûses zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresini rû'yet ve itmâma kibel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mezbûrun anası iş bu refî'ü'l-kitâb Zahide bint-i Mehmed nâm vesâyet ve ammisi Osman bin Ömer nâm kimesne nezârete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i

kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrûnu rü'yete anası mezbûre Zahide Hatun'u vasi üzerine ammisî merkûm Osman Ağa'yı nâzır nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret ve vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyyesi olduğum sagîrun-ı mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye meblağı farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîrei mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrun emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi'l-vâkit beher yevm kırkar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîr-i mezbûr emvâl-i mevrûsesine rücû'a vasiye-yi merkûme Zahide Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi aşer izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Şuhûdü'l-hâl:

Leblebici Hasan Efendi, Vezir oğlu Hasan Efendi, Niksari Abdullah Efendi

[s. 127/1]

Fatma'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'a muzâfa Komanat nâhiyesine tabi' Bizeri karyesi sâkinlerinden Danacı oğlu Selman bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lâzımu't-tevkirde zâtı mu'arefe zevce-i muhâliâsı iş bu bâ'isü'l-vesikâ Fatma bint-i Hüseyin nâm hatun mahzarında bi't-tav'ihî ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu zevcem mezbûre Fatma zevce-i dâhilem olub beynimizde nifak vukû'una binâen zimmetimde menfûd ve makûdûn-aleyh olan dört yüz guruş mihr-i mu'accelesi ile nafaka-yı iddet ve me'net-i sûknasından dahi fariğ olub akd-i hîn-i tezevvüclerinden mu'accel nâmı ile kendine irsâl eylediğim bir atlas entari ve bir şalî cübbe ve bir şalî kuşak ve bir kat yatak ve furuht eylediğim bir çift küpe kıymeti elli guruş meblâğı dahi bana devir teslîm etmek üzere hâl'e tâlibe olub ben dahi ol mukâbelede muhali'â-i sahihâ-yı şer'îyye ile hâl' eylediğimde ol dahi hâl'-i mezbûru ala vechi'l-mezbûr ba'de'l-kabûl eşyâ-yı mezkûrları

ile mebâliğ-i mezkûru tamamen bana red ve teslîm ben dahi ahz ve kabz edüb husûs-ı zevciyetten iş bu tarihe gelinciye değin beyinlerimizde olan ahz-ı i'tâ ve mu'âmalât-ı şer'îyye senâ ve âmme-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i iymân ve muhâsamâtattan iş bu zevce-i muhâli'am mezbûre Fatıma'nın zimmetini ibrâ-yı âmle ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledim dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi ısrîn min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 127/2]

Danacı oğlu Süleyman'a müte'allik hâl' hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'a muzafa Komanat nâhiyesine tâbi' Bizeri karyesinde sâkine zât-ı tarife-i şer' ile mu'arefe olan Fatma bint-i Hüseyin nâm hatun meclis-i şer'-i hatır-ı lâzımü't-tevkirde zevc-i dahili bâ'isetü'l-vesikâ Danacı oğlu Süleymân bin İbrahim mahzarında bi't-tav'ih ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu mezbûr Süleymân zevc-i dahili olub beynimizde şîkâk vukû'una binâen zimmetimde mütekarrir makûdûn-aleyh olan dört yüz guruş mihr-i mu'accelden fâriğ olub nafaka-yı adîde ma'lûmum ve me'net-i sûknam dahi kendi üzerime olmak üzere ve makeddema hîn-i tezevvüclerimizde mu'accel nâmı ile bana irsal eylediği bir atlas entari ve bir şalî cübbe ve bir şalî kuşak ve bir kat yatak ve furûht eylediğim bir çift küpe kıymetini elli guruş mebâliği dahi kendine red ve teslîm etmek üzere zevcim mezbûr Hüseyin ile muhâli'a-yı sahihâ-yı şer' ile hâl' olduğunda ol dahi hâl'-i mezbûru ala-vechi'l-mezkûr kabûl eyledikten sonra kendine red ve teslîm eylediğim eşyâ-yı muharrere-yi mezkûre yedimden kabz ve teslîm edüb hukûk-ı zevciyete ve eşyâ-yı muharrere-yi mezkûreye ve tarih-i vesikâyâ gelince beynimizde cereyan eden ahz ve i'tâ ve mu'amelât-sena ve hukûk-ı ma'lûme ve mehmûleye müte'allik âmme-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i iymân ve muhasımattan mezbûr Hüseyin'in zimmetini ibrâ-yı âmm sahih-i şer' ile ibrâ ve iskât eylediğimde fimâ-ba'd husûs-ı zevciyete müte'allik da'vâ ve nizâ ve husûmetim kalmadı dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi ısrîn min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Nalbant Es-Seyyid Emin Ağa, Bizeri karyesi imâmı Abdullah Efendi, Söylemez oğlu Mustafa, Taytak oğlu Hüseyin, Abdulkerim oğlu Salih ve gayrîhûm.

[s. 127/3]

Saliha'ya müte'allik hâl' hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'a muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Kadı Vakfı karyesi ahâlisinden Kamber oğlu Mustafa bin Hüseyin tarafından ikrâr-ı atî'ü'z-zikre vekil-i müse'cili Eroslu Mehmed bin Mehmed huzûr-ı şer' de iş bu bâ'isü'l-vesikâ karye-i mezbûr sâkinesinden Sâliha nâm bîkr-i baliğânın vasisi babası Küçük Abdullah bin Halil mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb iş bu merkûm Abdullah yedinden kızı Saliha nâm bîkr-i baliğâyı müvekkilim mezbûr Mustafa'ya tezvic etmek üzere nâmzet edüb lâkin beyinlerinde akd-i nikah vâki' olmamıştı el-hâletü hazihi bi'l-vekâle işbu merkûm Abdullah'ın bîkr-i baliğâ kızı Saliha'yı tezevvücden fari olub husûs-i mezbûre müte'allika kat'an ve kat'iiyen da'vâ ve nizam olmamakla ba'de'l-yevm mezbûre Saliha nâm bîkr-i baliğâ nefsinı dilediği kimesneye tezvic eylesin dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'i mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri cemaziye'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Nasuh oğlu Osman, Kethûda Haydar oğlu Mehmed, Muhzır Osman ve gayrihûm

[s. 127/4]

Fatma Hatun'a müte'allik vasi hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Keçeci Bahtlı oğlu Osman bin Ömer'in sûlb-i sagîr oğlu Ali ve sagîre kızı Hatice'ye babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yete ve itmâma bundan akdem bâ-hüccet-i şer'iiye vasi mansûbları cedleri Keçe Mehmed bin Hasan'ın vesâyet-i mezkûreden istifasına mebni azliyle diğlerinin vasi nasb ve ta'yîn olunması lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mezbûrânın anaları iş bu bâ'isetü'l-vesikâ Fatma bint-i merkûm Mehmed nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd-i sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rû'yete anaları Fatma'yı vasiyye nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımeleri kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd

ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i merkûme anifen meclis-i şer‘den takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyeleri olduğu sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi’l-kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakika sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu zeyl-i kitâbta mektûbü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-ı mevrûseleri nemâsından râyic fi’l-vâkit beher yevm her birine yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’l-lütûf sagîrân-ı mezbûrân emvâl-i mevrûsesine rücû’a vasi-i merkûm Fatma Hatun’a izin birle mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’l-hamîs ısrîn min şehri cemaziye’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Tilki oğlu Salih Ağa, Bakkal Küflü oğlu El-Hac Ahmed Efendi, karındaşı Mustafa Ağa ve Muhzır başı Ali Ağa ve gayrîhûm.

[s. 126/1]

Bölükbaşı oğlu Hacı İbrahim’e müte‘allik nâzır hücceti kaydı

Medîne-i Tokad’da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bahtlı oğlu Osman bin Mehmed nâm müteveffânın sûlbiye-i sagîre kızı Sabiha ve sagîr oğlu Ali’ye bundan akdem bâ-hüccet-i şer‘iye vasiye nasb ve ta’yîn olunan anaları Fatma bint-i Mehmed nâm hatun üzerine bir nazır nasb ve ta’yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın medîne-i mezkûr ahâlilerinden olub iş bu bâ’isü’l-kitâb Bölük başı oğlu El-Hac İbrahim bin Mustafa nâm kimesne nezâret-i mezkûre ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduğu muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki’-i sadr-i kitâb bi-tevfîki’r-refîü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi vasiye-i mezbûre Fatma üzerine merkûm El-Hac İbrahim’i nâzır nasb ve ta’yîn eyleyip ol dahi vech-i muharrer nezâret-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm etmeyi mâ-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’l-hamîs ısrîn min şehri cemaziye’l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Tilki oğlu salih Ağa, Bakkal Hacı Feyzullah, Muhzır başı Ali Ağa ve gayrîhûm

[s. 126/2]

Topal Hacı Halil Ağa'nın vasi hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Yaş meydan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim bin Ahmed'in sûlb-i sagîr oğlu Derviş Mehmede babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfza bundan akdem vasiye-i mansûbesi anası Aişe'nin umûr-ı vesâyeti adem-i idâresine mebni istifâ etmekle müceddîden bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i merkûmun ammisi iş bu bâ'isü'l-kitâb El-Hac Halil Ağa vesâyete ve anası mezbûre Aişe dahi nezârete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmların rüşd-i buluğuna değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete ammisi merkûm vasi nazır nasb ve ta'yîn buyurduklarında anlar dahi ber-vech-i muharrer kabûl ve hizmet-i lazimelerin edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeleri ile mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi gur-re-i min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Manav Halil Ağa, Berber Mustafa Ağa, Manav Ebubekir Ağa, Manav Şaban Ağa, Nalbant Emin Ağa ve gayrîhûm.

[s. 126/3]

Abdullah bin Mehmed'in kayyum hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da İvâz Paşa mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Ümmü Gülsüm bint-i Hasan nâm hatunun li-ebeveyn kız karındaşı Hatice er-karındaşının oğlu gâ'ibü ani'd-diyâr Ali bin Süleymân müteveffîye-i mezbûrenin terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl edüb emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfza ve umûr-ı sâ'iresin rü'yete ve itmama kibel-i şer'den bir kayyum nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla kayyum merkûmun akrabasından iş bu bâ'isü'l-kitâb Abdullah bin Mehmed nâm kimesne kayyumkuk-ı mezbûre ehil ve gâ'ib-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi gâ'ib-i merkûmun zuhûruna değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrûnu

rü'yete merkûm Abdullah'ı kayyum nasb ve ta'yîn buyurduklarında merkûm dahi vasi-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeyin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi aşar min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 126/4]

...²¹⁵ *zevcesi Maryem'in hücceti*

Medîne-i Tokad'da Yaş meydan mahallesinden zâtî mu'ârrife Fatîma ibnet-i Ohannes nâm mühtediye huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde vâlidesi iş bu bâ'isetü'r-rakîme Maryem ibnet-i Ohan nâm nasraniyye mahzarında üzerine da'vâ ve takrîren kelâm edüb ben şeref-i islamlâ müşerreffe olmazdan dört sene mukaddem babam mersûm Ohannes hâlik olub verâseti anâm mersûme ile bana munhasıra olmağla yedimde mevcut bir kıt'a müfredât defteri nâtik olduğu vecihle dört bin dokuz yüz guruşluk terekesini anâm mersûme vaziyetü'l-yed olarak fuzûlî zabt etmekle sû'al olunub tereke-yi hâlik-i mersûmeden ber nehc-i şer' hisse-i irsiyemi tahsîl ve bana i'tâsına tembih olunmak bi'l-verese matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-ün aleyha mersûme Meryem cevâbında zevcim hâlik-i mersûm zimmetinde cihet-i karzdan iki bin guruş alacak hakkım olub edâsında adem-i kudreti hasebi ile bundan on iki sene mukaddem hâl-i hayatında kaffe-i eşyâsını alacağıma mahsuben bana i'tâ ve teslîm ve bir adet duhan çubuğundan ma'ada bir akçe malım yoktur cümlesini zevcem Meryem'e olan deynime takas ve mahsuben verdim deyu mahzar-ı müsliminde dahi ikrâr etmekle zevcim mersûmu ber-vech-i muharrer bir akçelik terekesi yoktur deyu def' edecek gıbbü's-sû'al müdde'îye-i mezbûre dahi babası hâlik-i mersûmün tarihten on iki sene mukaddem vech-i meşrûh üzere ikrârını ikrar ve tasdik etmekle mücebince müdde'îye-tin aleyha mersûmeden şer'an bir nesne lâzım gelmeyip müdde'îye-i mezbûrenin ber-vech-i şer'i ma'an vasiyesi ba'de'l-men' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmil-hâdi ısrîn min şehri cemaziye'l-sâni li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 126/5]

Münife Hatun'un vasi kaydı

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abdullah bin Mehmed nâm kimesnenin sülbiye-i sagîre kızları Şerîfe ve Aîşe'ye babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i

²¹⁵ Bir kelime okunamadı

kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sairelerin rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'eden bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîretân-ı mezbûrânın anaları iş bu bâ'isü'l-kitâb Safiye bint-i Halil nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûslarını hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrlarını rû'yete anaları mezbûreyi vasi nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmun kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâyenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeyğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-salis ısrîn min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Etmekçi Süleymân bin Yakup, Benli oğlu Mustafa Ağa, Tatar oğlu Abdullah Ağa ve gayrihûm mine'l-huzzâr.

[s. 125/1]

Kazaz Ağya'nın şıra-yı menzil hücceti

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Bedestan şeyhi Emin Ağa bin El-Hac Ahmed nâm müteveffânın verâseti zevce-yi menkûha-yı metrûkesi Hamide bint-i Mehmed nâm hatun ile sûlbiye-i kebîre kızı Nazuke ve oğlunun kızı sagîre Munise ibnet-i Hasan'a münhasıra olduğu ba'de't-tahakküki's-şer'î zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrlarına zevce-yi mezbûre Hamide bint-i mezbûre Nazuke taraflarından zikr-i ati takrire vekil-i müsbiteleri Rafî Ağa bin Ali ve sagîre-i mezbûre Munise'nin bâ-hüccet-i şer'îyye vasiye-yi mansûbesi ceddesi Ümmü Gülsüm bint-i Ömer Ağa tarafından zikr-i ati takrire vekil-i şer'isi damadı Hüseyin Ağa ibn-i Osman huzûr-ı şer'ede medîne-i mezkûr mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Kazaz Ağya veled-i Osib nâm zimmi muvacehesinde her biri bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilimiz mezbûrunun mevrusları müteveffâ-yı merkûmun duyûn-ı müsbitesine nükûd ve menkul terekesi vefâ etmeyip akarı dahi bey' olunub edâ-yı deyn olunmak lâzım geldiği için müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olub mahalle-yi mezbûrede vâki' bir taraftan tarîk-i has ve bir taraftan Duhani Ali Ağa ve bir taraftan Duhani İbrahim Ağa ve bir

tarafdan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî dört bâb oda ve bir bâb mağaza ve bir bâb ahır ve kenif ve mâ-i lezîz-i câri ve sokak kapısına müştemil binâ ve arsası mülk bir bâb menziline kıbel-i şer‘de mezuniyetleri hasebi ile dâyinleri ma‘rifeti ile sûk-i sultânide mecmu‘-i nâs olan mahallerde üç ay miktarı nidâ ve müzâyede olundukta ragıbat-ı nas inkıta‘ından sonra mersûm Ağyar zimmi üzerinde iki bin altı yüz elli guruşda karar edüb ziyâde ile tâlib-i ahârı dahi olmayıp ve meblağ-ı menkûru mahdûd-ı mezkûrun el-yevm semeni misli idüğü zeyl-i hüccette muharrerü’l-esâmi kesân-ı müslimîn ihbârları ile mütehakkik olmağla menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi-cümleti’t-tevâbi ve levâhik tarafeynden icâb ve kabûlû hâvî şurût-ı müfsideden ari bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ ile mersûm Ağyar zimmiye her birimiz bi’l-vekâle iki bin altı yüz elli guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eyledikten sonra ol dahi ber-vech-i muharrer iştira ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr iki bin altıyüz elli guruşu mersûm Ağyar zimmi yedinden tamamen ve kâmilten ahz ve kabz ve müteveffâ-yı merkûm müsbite duyrununu edâ eyledik fimâ-ba’d müvekkilemiz mezbûrunun menzil-i mahdûd-ı mezkûrda vechen mine’l-vucûh alaka ve medhalleri kalmayıp menzil-i mersûm Ağyar zimminin mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü’t-tasdiki’ş-şer‘i mâ-vakâ‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’l-hamîs ısrîn min şehri cemaziye’l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Es-Seyyid Nalbant Emin Ağa bin Abdullah, Papuççu zâde Es-Seyyid Bakkal Emin Efendi bin İbrahim, Mahan oğlu Osman bin Osman, Yüncü oğlu Halil bin Ebubekir, Rüstem Ağa’nın El-Hac Mehmed bin Rüstem, Ser muhzırân Ali Ağa ve gayrühüm.

[s. 125/2]

Bağcı oğlu Kifork Bey’in şira hücceti

Medîne-i Tokad’da Akdeğirmen-i zimmi mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Kalaycı Osman veled-i Ömer nâm mütevefanın sülbiye-i sagîre kızı ve sulb-i sagîr oğlu Ömer’in bâ-huccet-i şer‘iye vasiye-i mansubeleri anaları zâtı mu‘arrefe Şerîfe bint-i Osman nâm hatun huzûr-ı şer‘-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûr mütemekkinlerinden olub bundan akdemce hâlik ve Bekçi Simon nâm hâlikin vereseleri taraflarından zikr-i ati akd kabûl ve tasdike vekil-i şer‘ileri iş bu bâ‘isü’r-rakîm Sepetci

oğlu Kifork nâm zimmi mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb vasileri olduğum sadriye-yi sagîre kızım Arife ve sadri sagîr oğlum Ömer'in mevrusları babaları zevcim müteveffâ-yı mezbûr terekesi kaffe-i emlak ve eşyâ ve zimemât ve tereke-i sa'iresi hîn-i vefatında ma'rifet-i şer'î ile tahrir ve terkîm ve yekûn-ı terekeden müteveffâ-yı merkûmun ber nehc-i şer'î müsbîb duyûnu tenzil ve bâkisi beyne'l-verese tevzî ve taksîm olunmuş ise de zimemât-ı müteveffâ-yı merkûdan olarak derûnu defter-i kassamda muharrer Darendeli Ebubekir Ağa'da olan zimem ile perakende alacaklarından külli akçesi bâ-kifaye olup tahsîli adimü'l-imkan ve bâkî nukûd ve menkul terekesi duyûna vefâ etmeyip akarı dahi bey' olunub edâ-yı deyn olunmak lâzım geldiği ecilden tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olup Akdeğirmen-i Müslim mahallesinde vâki' bir taraftan müteveffâ-yı merkûmun diğerk menzili ve bir taraftan Taşcı Hacı menzili ve tarafeyni tarîk-i âmm ile mahdûd fevkani ve tahtani üç bâb oda ve üç bab kiler ve sofa ve bir bab ahır ve samanlık ve furun ve kenif ve mâ-i lezîz-i câri ve sokak kapısına müştamil binası ve arsası mülk bir bab menzili tarafeynden icab ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile üç bin guruşa ve kazancılar sûkûnda vâki' bir taraftan Sefer oğlu ve bir taraftan Merzifonlu ve bir taraftan Mekûkçu oğlu dükkanları ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd kezalik binası ve arsası mülk birbirine muttasıl iki bab kazancı dükkanını bin guruşa ve yine bakırcılar sûkûnda vâki' bir taraftan manav dükkanı ve bir taraftan sulu han ve bir taraftan cami'-i şerîf ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd arsasının senevi yirmi dört gurusu icâr-ı maktû' olup gedik olunur binası mülk bir bab abacı dükkanını üç yüz guruşa ve bir adet kaval tüfenk ile bir çift piştov üç yüz guruşa ki zikrolunan emlak ve eşyaları cem'an yekûn dört bin altı yüz guruşa vekil-i mersûm müvekkillerine bi'l-vesâye bey'-i bât-ı sahîhi's-şer' iyye bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde anlar dahi ber-vech-i muharrer işтира ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan mablağ-ı mezkûrdan bin altı yüz gurusun dört bin beş yüz on dört gurusunu zevcim müteveffâ-yı merkûmun ber mûceb-i defter-i kassam Bekçi Simon zimmiye olan duyûnuna ez-gayr-i teslîm bâki kalan dört bin beş yüz on dört gurusu deynine takas ve mahsûb ve bâki seksen altı gurusu müvekkilleri mersûmân yedlerinden tamamen ahzı ve kabz eyledim fimâ-bâ'd zikrolunan eşyâ ve menzîl ve dekâkin mahdûd-ı mezkûrlarda sagîrân-ı mezbûrânın vechen mine'l-vücûh alaka ve medhali kalmayıp vekil-i mersûmûn müvekkillerinin

mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsunlar dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî: 28 C. sene 58

[s. 125/3]

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesinde sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Hacı Osman oğlu Abdullah bin Mehmed nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Hanife bint-i Halil ile sülbiye-i sagîre kızı Şerîfe ve Aîşe ve li-ebeveyn erkarındaşı Halil bin el-merkûma munhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra verese-i mezbûrundan merkûm Halil ile zevce-i mezbûre Hanife kendine bi'l-asâle ve sagîrân-ı mezbûrân taraflarından bâ-hüccet-i şer'îye bi'l-vekâle huzûr-ı şer'î şerîf-i enverde medîne-i mezkûr mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Kazgancı Rum Eter veled-i İstefan nâm zimmi mahzarında her biri ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mevrusumuz müteveffâ-yı merkûmun duyûn-ı müsbitesine nukûd ve menkûl terekesi vefâ etmeyip akârı dahi bey' olunub edâ-yı deyn olunmak lâzım geldiği ecilden müteveffâ-yı merkûmun terekesinden olub mahalle-i mezbûrda vâki' bir taraftan Fecir oğlu El-Hac Hasan ve bir taraftan Mumyakmaz oğlu Yanapot zimmi ve bir taraftan Muhzır oğlu zevcesi menzilleri ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkani divani han ve oda yeri ve tahtâni iki bâb oda ve bir bab ahır ve iki bâb kiler ve bir bâb kebesi ocağı ve kenif ve matbah mâ'-i lezîz ve sokak kapısını müstemil binâ ve arsası mülk bir bâb menzilde nısıf hissesini kıbel-i şer'den mezuniyetlerimiz hasebi ile dainleri ma'rifeti ile sûk-î sultanide cem'-i nâs olan mahallerde nidâ ve müzâyede olundukta ragıbat-ı nâs inkıta'ından sonra mersûm Eter üzerinde bin yüz elli guraşa karar edüb ziyâde ile tâlib-i ahârı dahi olmayıp ve meblağ-ı mezbûr el-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûrun semeni misli idüğünü zeyl-i hüccetten muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri mütemeni'a olmağla nısf menzil-i mahdûd-ı mezkûru bi-cümleti't-tevâbi ve'l-levâhik tarafeynden icâb ve kabûlü hâvi ve şurût-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile mersûm Eter zimmiye her birimiz bi'l-asâle ve'l-vesâle bin yüz elli guraşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediklerinde ol dahi ber-vech-i muharrer işтира ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezbûr bin yüz elli guraşa mersûm Eter yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz ve müteveffâ-yı merkûmun duyûn-ı müsbitisini edâ eyledik fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda vechen mine'l-vucûh alaka ve medhalleri kalmayıp müsteri-yi Ester mersûm zimminin

mülk-i müşterası ve hakk-ı sarîhi olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî: 27 C sene 58

[s. 124/1]

Keçeci Mehmed'in ibrâ-yı zimmet hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Keçeci Pençeli oğlu Osman bin Ömer nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Mehmed ile sûlbiye-i kebîre kızları Rukiye ve Aîşe ve Arife ve sagîre kızı Hatice ve sagîr oğlu Ali'ye inhisarı ba'de't-tahakkûki's-şer'î sagîrân-ı mezbûrân bu def'a bâ-hüccet-i şer'îyye vasiyye nasb ve ta'yîn olunan anaları Fatma bint-i Mehmed nâm hatun tarafından ibrâ-yı at-i zikr ikrara vekili olub vekaleti Mehmed bin Hasan ve Mustafa ibn-i Hüseyin nâm kimesneler şehâdetleri ile sabit ve subûtu vekaletine hükm-i şer'î layık olan zevci Feyzullah bin Es-Seyyid Ahmed huzûr-ı şer'de bâ'isü'l-vesikâ sagîrân-ı mezbûrânın vâsi-i sâbıkı cedleri Mehmed Ağa ibn-i Hacı Hasan mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb hala vasisi olduğu müvekkilem zevcem mezbûrunun sadriye-i sagîre evlatları sagîrân-ı mezbûrânın babalarından müntakıl bâ-defter-i kassam emvâl-ı mevrûselerine vazi'ü'l-yed olunan vâsi-i sâbık babası iş bu merkûm Mehmed Ağa ile mahzar-ı müsliminde yegân yegân kaffe-i muhâsebesi rü'yete kaffe-i mâl-ı mevrûslarını merkûm Mehmed Ağa rusûmundan tamamen ve kâmilten ahz ve kabz eyledikten sonra merkûm Mehmed Ağa'nın yanında sâkin olan mezbûretân Rukiye ve Aîşe'nin babalarından müntakil bâ-defter-i kassam hisse-i irsiyyeleri olan üç bin altı yüz on altı gurus nakidi akçeyi merkûm Mehmed Ağa'ya def' ve teslîm ol dahi bi'l-vekâle ahz ve kabz eyleyip husûs-ı mezkûre müte'allik âmm-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i eyman ve muhasamattan vâsi-i sabık babası merkûm Mehmed Ağa'nın zimmetinin bi'l-vesâye ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hâk eylediğinden ol dahi müvekkilem mezbûrenin zimmetini ibrâ ve iskât ve her birleri ahedû-hûma aharın ibrasını kabûl ettiler dedikte merkûm Mehmed Ağa dahi mukırr-ı vekili merkûm vicâhen tasdik ve şifâen tahkik edecek mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî gurrei min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bekar oğlu Mustafa bin Hacı Süleymân, Sabık Yüzbaşı Recep Ağa bin Mehmed, Bölük başı oğlu Gönül oğlu Mustafa bin Hasan, Harmancı oğlu Hüseyin Efendi ve gayrîhûm.

[s. 124/3]

Medîne-i Tokad'a muzâfa Komanat nâhiyesine tâbi' Bizeri karyesi sâkinlerinden İsbir oğlu Mehmed bin Mustafa mahfeli kazada huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde fî'l-asıl Canik kazasında Çavdar karyesi ahâlisinden olub Kazabat'da davâr çobanlığı hizmetinde müstâhdem iş bu bâ'isü'l-kitâb Osman oğlu Ahmed bin Mehmed mahzarında ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb tarihten yirmi beş gün akdem Bizeri yaylasında sığircı bizim mezramızı tamamen ekl ettirmişsin deyü iş bu merkûm Ahmed üzerine hücum ve yedinde olan bıçkan bıçağı ile bi-gayr-i hak başının iki yeriyle belini darb ve cerh edüb el-haletü hazihi cerh olunan yerinden hâsıl olan bi-inayet bir yerine hâlel gelmeyip ve cerh-i mezkûru mu'alece için icab eden ma'lûmü'l-miktar ücret-i tabibi merkûm Ahmed tamamen edâ etmekle husûs-ı mezbûreye müte'allik âmme-i de'âvi ve kaffe-i ve iymân ve muhâsımâtta merkûm Ahmed'in zimmetini ibrâ-yı âmm-ı sahîh-i şer' ile ibrâ ve iskât ve istifa eylediğimde ol dahi mu'alece semeni ile ücret-i tabib husûsunu ibrâ ve iskât eyleyip her birerleri ahârın ibrasını kabûl eyledik dedikte gibbû't-tasdiki'ş-şer'i mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu

Fî: Gurre-i B. sene 58

Şuhûdü'l-hâl:

Kavas İbrahim, Kolcu Ali bin Hasan, Türk oğlu merkûm Mehmed Ağa ve gayrîhûm.

[s. 124/3]

Şerîfe Hatun'un vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İkizler oğlu bin Mahmud nâm kimesnenin sulb-i sagîr oğlu Mehmed'e babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'i bâ-defter-i kassama isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresini rû'yete ve itmâma kibel-i şer'den vasi nasb ve ta'yîn olmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun validesi iş bu bâ'isetü'l-vesikâ Şerîfe bint-i Hacı Hüseyin nâm hatun vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-

tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûr üzerine anası mezbûre hatunu nasb ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-yi mezbûre anifen meclis-i şer' de takrir-i kelâm edüb hâlâ vasiyesi olduğum sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûreti olmağla bi-kaderi'l-kifâye meblağ farz ve takdir ile bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fî'l-hakika sagîrûn-ı mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesinden râyic fî'l-vâkit beher yevm yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa hîn-i zarûretde istidâneye ve inde'z-zafer sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesine rücû'a vasiye-yi mezbûre Şerîfe Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî gurrei min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kadı oğlu El-Hac Hafız İbrahim, Manav Mehmed Ağa, Abdullatif zâde Ömer Ağa.

[s. 124/4]

Ahçı Karabet'in ibrâ hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Meydan-ı Müslim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Ahçı Karabet veled-i Mıgırdıç nâm hâlikin verâseti zevce-yi metrûkesi Anna bint-i Haçador ile sûlb-i kebîr oğulları Kirkor ve Haçik ve Ohannes ve kebîre kızları Meryem ve Hirrosima'ya munhasıra olduğu şer'an zâhir ve nümâyân olduktan sonra verâse-yi mezbûrdan mersûm Kirkor huzûr-ı şer' de karındaşı mersûm Ohannes mahzarında bi't-tav'i ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mevrusumuz babamız hâlik-i mersûmûn ber müceb-i defter-i kassam kaffe-i terekesi beyne'l-verese tevzî ve taksîm olundukta bana isâbet eden hisse-i irsiyyemi karındaşım mersûm Ohannes yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabz eyleyip babam hâlik-i mersûmûn cüz'î ve külli ma'lûm ve mechûl kaffe-i terekesinden hisse-i irsiyyeme dâ'ir ve hukûk-ı mirasa mütedâ'ir âmme-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i eyman ve muhâsamâttan karındaşı mersûm Ohannes'in zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-i hak eyledim

dedikte gıbbü't-tasdiki's-şer'i mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâbi' recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hac Ali Kadı Efendi, Kaffaf El-Hac İbrahim Ağa, Muhzır Osman bin Abdurrahman, Ali bin Ali Ser-muhzırân Ali ve gayrîhûm mine'l-huzzâr.

[s. 123/1]

Hamide Hatun'un bağçesine müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden zâtı tarîfetü's-şer' ile mu'arrefe Hamide ibnet-i Sarı Mehmed nâm hatun tarafından zıkr-i ati da'vâya vekil-i müseccilesi işbu bâ'isü'l-kitâb Davut Ağa ibn-i Ali huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde mahelle-i merkûm ahâlisinden olub bundan akdem medyûnen vefat eden Bedestani Emin bin El-Hac Ahmed ibn-i Abdullah'ın dainlerinden Molla Ali ibn-i Abdurrahman ve Hüseyin bin Osman nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb medîne-i merkûm finasında Kemer nâm karye toprağında vâki' bir taraftan Sancaktar Ömer Ağa ve bir taraftan Eğri Kavak Mehmed Ağa ve bir taraftan Yarımcı oğlu El-Hac Mustafa hadîkaları ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr-ı müsmire-yi müştemil bir kıt'a hadîkayı tarih-i hüccetten sekiz sene mukaddem müvekkilem mezbûre Hamide Hatun'un akçesi ile zevci müteveffâ-yı merkûm Emin Ağa müvekkilem mezbûre için Saraç İbrahim Ağa nâm kimesneden iki bin guruşa iştira ve müvekkilem mezbûreye teslim edüb mülk-i müşterâsı olmak üzere hadîka-yı mezkûreye mutasarrıf iken zevci Emin Ağa'nın medyûnen vefâtı hâsebi ile dainlerinden merkûmân Molla Ali ve Hüseyin hadîka-yı mezkûru müteveffâ-yı merkûmun malıdır diyerek terekesi defterine idhâl ve beyne'l-kârin taksîm dâ'iyesi ile müdahale etmeleri ile sû'al olunub merkûmanın müdafaları ref' ve def' olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-ün aleyh merkûmân Molla Ali ve Hüseyin cevâblarında hadîka-yı mahdûd-ı mezkûreye müdâhalelerini ikrâr müvekkile-i mezbûre Hamide Hatun'un alakası yoktur deyü külliyyen inkâr etmeleri ile takrir-i da'vasına mutabık vekil-i merkûmdan beyyine taleb olundukta udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i merkûm ahâlîlerinden Abdullah Efendi bin Abdurrahman ve Ahmed bin Salih nâm kimesneler li-eclî's-şahâde huzûr-ı şer'e hazırân olub istişhâd olundukta fi'l-hakîka Tokad kazasında Kemer nâm karye toprağında vâki' bir taraftan bir miktar Ömer Ağa ve bir taraftan Eğri Kavak Mehmed Ağa ve bir taraftan Bademci

Oğlu Hacı Mustafa Ağa hadîkaları ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd eşcâr ve müsmire-yi müştemil bir kıt'a bağçeyi bundan sekiz sene mukaddem müvekkile-i mezbûre Hamide bint-i Mehmed'in akçesiyle zevci müteveffâ Emin Ağa zevcesi mezbûre Hamide Hatun için Saraç İbrahim Ağa'dan iki bin guruşa iştirâ ve zevcesi mezbûreye teslîm edüb hadîka-yı mezbûre müvekkile-i mezbûre Hamide'nin ber-vech-i muharrer mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarîh olduğu bizlerin ma'lûmlarımız olup bizler bu husûsa bu vecihle şahidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyü her biri ber nehc-i şer' edâ-yı şehâdet-i şer'îye etmeleri ile gıbbü't-tasdik ve tezkiye şehâdetleri makbûl olup mücebince müdde'îün aleyh merkûmânın hadîka-yı mezkûreye bi-vech-i şer' müdahale ba'de'l-men' kemâ fi's-sâbık mülk-i müşterâsı olmak üzere zabt ve tasarrufuna müvekkile-i mezbûre Hamide Hatun'a izin verilmeğin mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi ısrîn min şehri cemaziye'l-ahir li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 123/2]

Aişe Hatun'a müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Soğuk Pınar-ı Müslim mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem Hicaz'da fevt olan El-Hac Salih bin Ömer'in sûlb-i sagîr oğlu Ömer'e babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yet ve itmama kibel-i şer'den bundan akdem bâ-hüccet-i şer'îye vasiye-i mansûbesi ammetesi Fatma bint-i Mehmed nâm hatun vesâyet-i mezkûreden istifasına mebni müceddiden bir vasi ve üzerine bir nâzır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun anası iş bu bâ'isetü'l-vesikâ Aişe bint-i Mehmed nâm hatun vesâyete ve Tokadlı Oda Baş Oğlu bin Hasan nezârete ehil ve sagîr-i merkûma her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ve sagîr-i merkûmun emvâl-i mevrûsesinden bir guruşluk nukûd ve eşyâ telef ve izâ'a vukû' bulur ise Tokadi İshak Ağa bin Emin ve nazır-ı merkûm Mustafa bin Hasan nâm kimesneler kendi mallarımızdan tazmin ederiz deyü her biri huzûr-ı şer'de bi't-tav'ihim takrîr ve vasiye-i mezbûre Aişe'ye kefil-i bi'l-mâl ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsesini hıfz ve hırasete ve emvâl-i umûrunu rû'yete anası mezbûre Aişe Hatun'u vasiye merkûm Mustafa bin Hüseyin

nâzır nasb ve ta'yîn buyurduklarında anlar dahi ber-vech-i muharrer vesâyet ve nazâret-i mezkûrları kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasiye-yi mezbûre anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasisi olduğum sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye meblağ-ı mefrûzu ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîr-i merkûme nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olduğunu zeyl-i kitâbta mektûbu'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmun emvâl-i mevrûsesi tamamından râyic fi'l-vâkit beher yevm ikişer guruş nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb mablağ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidane ve inde'z-zafer sagîr-i merkûmun emvâl-i mevrûsesine rücû'a vasiye-i mezbûre Aişe Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî gurrei min şehri recebi'l-mücerrep li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 123/3]

Medîne-i Tokad'da Çay-ı Müslim mahallesinde sâkine zâtı mu'arrife Şerîfe bint-i Hasan nâm hatun tarafından zıkr-i ati da'vâ ve vekil-i müseceili birâder zâdesi iş bu refi'ü'l-kitâb Mehmed Ağa bin Abdullah huzûr-ı şer' de Bekir Mustafa Ağa-zâde Hüseyin Efendi mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem ammetem mezbûrenin yedinde mülkü olub mahalle-yi merkûmede vâki' bir taraftan Hacı Salih oğlu ve bir taraftan Sağır oğlu Mustafa ve bir taraftan Oda Baş oğlu Hasan ve bir taraftan tarîk-i has ile mahdûd eşcâr-ı ve müsmire-yi müştemil bir kıt'a bağçesinin kıymetini bilmeyerek bundam bir sene mukaddem sadriye-i kebîre kızı ve iş bu Hüseyin Efendi'nin zevce-i sabıkası müteveffiye Nefiye ibnet-i Mahmûd nâm hatun beş yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ettikten iki gün sonra hadîka-yı mahdûd-ı mezkûrenin ziyade edeceğine alime olarak da'vâ-yı gabin-i fahiş tasaddi üzere iken kızı müşteriye-i mezbûre Nefiye çent mâh mukaddem fevt olub verâseti zevci iş bu Hüseyin Efendi ile anası müvekkilim mezbûreye munhasıra olub hadîka-yı mahdûd-ı mezkûreye müteveffiye-i mezbûrenin defter-i kasamına bin iki yüz guruş kıymet terkîm olunub bey'-i mezkûrda gabin-i fahiş olduğu nümâyân olmağla bey'-i mezkûru fesh ile hadîka-yı mezbûru müvekkilem mezbûreye teslîm olunmak bi'l-vekâle muradımdır deyü ba'de't-da'vâ ve's-sû'al müdde'îün aleyh Hüseyin Efendi cevâbında hadîka-yı mezkûreyi tarihten bir sene mukaddem müvekkile-i mezbûre Şerîfe beş yüz

elli guruşa müteveffîye-i mezbûreye bey' ve iki gün sonra gabin da'vâsına tesâddi eylediğini ve hadîka-yı mezkûru müteveffîye-i mezbûrenin defter-i kasamına bin iki yüz guruş kıymet telkin ettirildiğini ikrâr ancak müvekkile-i mezbûre Şerîfe Hatun hadîka-yı mezkûre ziyade değer ise de sana beş yüz elli guruşa bey' eyledim deyü takrir ederek zevcem müteveffîye-i mezbûreye ol vecihle bey' etmekle şimdi gabin da'vâsı mesmû' değildir deyü mûkâbele edecek gibbû's-sû'al ve'l-inkar müdde'î-ün aleyh Hüseyin Efendi'den takririne mutâbık beyyine taleb olundukta ıtyan-ı beyyineden ızhar-ı acz edüb tahlife tâlib olmağla gabin-i mezkûr ziyâde değer ise de sana beş yüz elli guruşa bey' eyledim dediğine müvekkile-i mezbûre Şerîfe Hatun'a yemin teklif olundukta ol dahi bir def'a minvâl yemîn billahi'l-alâi'l-â'lâ etmekle mücebince hadîka-yı mezkûru müvekkile-i mezbûre Şerîfe Hatun'a teslîme müdde'î-ün aleyh Hüseyin Efendi'ye ba'de't-tenbih-i şer' mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Esleme-zâde Hasan Efendi bin Yusuf, Oda Başı İbrahim Ağa, Berber Abdullah oğlu Mustafa, Manav Çalık Halil bin Mehmed, Manav Hasan bin Lutfullah ve gayırhûm.

[s. 122/1]

Fatma Hatun'a müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Tatar Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Abacı Ebubekir Ağa bin Mehmed nâm müteveffîyenin sûlb-i sagîr oğlu İbrahim'e babası müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesini zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'iresini rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mezbûrun anası iş bu râfi'atü'l-kitâb Fatma bint-i Osman nâm hatun vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refiü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrûsunu hıfz ve hırâsete tesviye-i umûrunu rû'yete anası mezbûre Fatma'yı vasi nasb ve ta'yîn buyurup ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya

te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasiyesi olduğum sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve-baha zarûret ve eşedd-i ihtiyaç olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi’l-kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbûmdur dedikte fi’l-hakika sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûret olduğunu zeyl-i kitâbta mektûbu’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i merkûmun emvâl-i mevrûsesin nemâsından râyic fi’l-vâkit beher yevm ikişer gurus nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezbûru ve tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesine rücû‘a vasiye-i mezbûre Fatma Hatun’a izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’l-hamîs aşer min şehri recebi’l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

[s. 122/2]

Abacı Ebubekir Ağa’nın zevcesi ve oğullasına müte‘allik hüccet

Husûs-i âti beyânın mahallinde ketb ve tahrîri için canib-i şer‘-i şerîf-i enverden bi’l-iltimas me’zunen irsal olunan Ser-küttâb Mehmed Şerîf Efendi ibn-i Hüseyin Efendi Medîne-i Tokad’da Tatar Hacı mahallesinden olub bundan akdemce vefat eden Abacı Ebubekir Ağa bin Mehmed bin Ebubekir’in menziline varıp zeyl-i hüccette muharrerü’l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûrunda akd-i meclis-i şer‘-i âli ettikte müteveffâ-yı merkûmun verâseti zevce-i menkûha-yı metrûkesi Fatma bint-i Osman nâm hatun ile sûlbiye-i kebîre kızı Hanife’ye ve sûlb-i sagîr oğlu İbrahim ve kebîr oğlu Mehmed’e munhasıra olub taslih-i mesele mirasları kırk sehimden olarak siham-ı mezbûrdan beş sehim zevce-i mezbûre Fatıma’ya ve yedi sehim bint-i mezbûre Hanife’ye dörder sehim merkûman Mehmed ve İbrahim’e isâbeti tahakkukundan sonra verese-i mezbûrundan bint-i mezbûre Hanife Hatun tarafından zikr-i ati ibrâya vekili olub zâtı mezbûreyi bi’l-ma‘rifeti’ş-şer‘iye arifân Es-Seyyid El-Hac Hasan Efendi ibn-i Hüseyin ve Mehmed Ağa ibn-i Salih nâm kimesneler şehâdetleri ile sabit ve subût-ı vekaletine hükm-i şer‘i lâhik olan Es-Seyyid Salih Bey ibn-i Sadullah Bey meclis-i makûd-ı mezkûrda sagîr-i merkûm İbrahim’in tesviye-i umûruna bâ-huccet-i şer‘iye vasiye-i mansûbesi vâlidesi iş bu bâ’isü’l-kitâb mezbûre Fatma ile merkûm Mehmed mahzarlarında bi’l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Hanife’nin mevrusu babası müteveffâ-yı merkûmun bi’l-cümle terekesi ma‘rifetlerimiz

ve ma‘rifet-i şer‘ ile tahrîr ve terkîm ve beyne’l-verese ala ma‘âzâ’llahu te‘âlâ tevzî ve taksîm olundukta müvekkilem mezbûrenin ber nehc-i şer‘ ve ber müceb-i defter-i kassam hisse-i irsiyyesine isâbet eden on iki bin beş yüz yimi guruş eşyâ ve zimemât ve nakit olarak tereke-i müteveffâ-yı merkûme vaz‘ü’l-yed olunan anası mezbûre Fatma ile karındaşı merkûm Mehmed yedlerinden bi’l-vekâle tamamen ve kâmilan ahz ve kabz ve kabûl edüb müvekkilem mezbûrenin babası müteveffâ-yı merkûmun cüz’î ve küllî ma‘lûm ism-i mâl itlak olunur kaffe-i terekesine dâ’ir ve husûs-ı mirasa mütedâir âmma-i de‘âvi ve kaffe-i mu‘talibât ve eyman ve muhâsamâttan mezbûre Fatma Hatun ile vasisi olduğu sagîr-i merkûm İbrahim ve işbu Mehmed’in zimmetlerini bi’l-vekâle ibrâ-yı âmm-ı sahih-i şer‘ ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledim dedikte anlar dahi bi’l-vesâye ve bi’l-asâle ibrâ-yı mezkûru kabûl eylediklerini Mevlânâ-yı merkûm mahallinde ketb ve tahrir ve me‘an meb’usu ebnâ-yı şer‘le huzûr-ı şer‘e gelip ala vukû‘ inha takrîr etmeğin mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurre fi’l-yevmi’s-sâbi aşer min şehri Recebi’l-mücerrep li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Es-Seyyid El-Hac Hasan Efendi ibn-i Hüseyin, Es-Seyyid Ali ibn-i Sadullah, Seyit Mehmed Ağa bin Mustafa, Enişte Ali bin Osman, Ali Saka oğlu Mehmed, Yakup oğlu Hafız Mehmed, Manav Mehmed bin Salih ve gayrîhûm.

[s. 122/3]

Alican’â müte‘allik ibrâ kaydı

Husûs-ı atfû’l-beyanın mahallinde ketb ve tahrir için savb-ı şer‘-i enverden bi’l-iltimas me‘zûnen ta‘yîn ve irsâl olunan kütüb-ı mahkemedan Mevlânâ El-Hac Hafız Selim Efendi medîne-i Tokad’da Yaş Meydan mahallesinde sâkine ve zâtî tarifi’ş-şer‘ ile mu‘ârrefe Aişe bint-i Salih nâm hatunun menziline varıp zeyl-i hüccette muharrerü’l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûrlarında akd-i meclis-i şer‘-i âli ettikte mezbûre Aişe Hatun meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda zevc-i dâhili iş bu bâ’isü’l-kitâb Alican bin Yusuf mahzarında bi’t-tav‘ih ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb tarihden üç sene mukaddem li-ecli’l-istirbâh zevci iş bu merkûm Alican yedîne gerek nakit ve gerek havaleden on bir bin guruş i’tâ ve teslîm etmiştim meblağ-ı mezkûr on bir bin guruşu bundan bir mâh mukaddem bana red ve teslîm ben dahi yedinden tamamen ve kâmilan ahz ve kabzim olub ancak meblağ-ı mezkûrun üç senelik teraküm eden üç bin üç yüz elli sekiz guruş güzeştesi ile sonradan Arapgiri Mustafa Ağa’da olan matlûbatımdan almak olduğu

dokuz yüz ve Niksari Abdullah Ağa'dan alarak kendi yedimle teslim eylediğim dokuz yüz guruş ve Almus karyesinden almış olduğu dört yüz guruş zâhire kıymeti ki cem'an beş bin üç yüz elli sekiz guruş ile itlaf eylediği ma'lûmü'l-keyl zahayiri merkûmdan taleb ve da'vâ eylediğimde güzîşte-i mezkûru umûrûnuza sarf ile ishîlak eyledim deyu mukâbele ve zikrolunan iki bin iki yüz guruş ile zâhire-i mezkûru külliyyen inkâr dâ'iyesinde olduğundan beyinlerinde münaza'at-ı kesîre ve muhâsamât-ı vefîre vukû' bulmuş idi el-haletü hâzihi miyânelerinde müslimûn-ı muslihûn tevassut edüb kat'an li'n-nizâ ve bi'r-rızâen el-canibeyn ile an-nakd bin guruş üzerine beni inşâ-i akd-i sulh-i şer' eylediklerinde ben dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan ma'ru'z-zikr mebâliğ-i mezkûr bin guruşu meclis-i sulhde zevcim merkûm Alican yedime tamamen def' ve teslim ben dahi yedinden bi't-tamam ve kemâl ahz ve kabz eyleyüp husûs-ı mezkûrelere dâ'ir ve ibtidâen zevciyetten iş bu tarihe gelinceye değin miyanemizde vukû' bulan kaffe-i ahzı i'tâ ve mu'amele-i şer' iyyeyi şitâya mütedâir âmmе-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i eymân ve muhâsımâtтан iş bu zevcim merkûm Alican'ın zimmetini ibrâ-yı âmm ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eylediğimde ol dahi medfû' olan bedel-i sulh-i mezkûreye ve hukûk-ı sa'ireye müte'allika âmmе-i de'âviden kezâlik benim zimematımı ibrâ ve iskât ve istifâ-i hak eyleyip her birimiz âharın ibrâsını kabûl eyledik dedikte zevc-i merkûm dahi zevce-i mezbûre Aişe'nin takririni vech-i meşrûh üzere tasdîk ve kabûl eylediğini Mevlânâ-yı mezbûr mahallinde ketb ve tahrîr ve me'an bâis olunan ümenâ-i şer' ile huzûr-ı şer'e gelip ala vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğîn mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi't-tâsi aşer min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Faziletli Ömer Efendi damadı Hüseyin Efendi bin Hüseyin, Çelebi zâde Hafız Abdullah Efendi, Kara Hafız zâde Ahmed Efendi, Saka oğlu Salih Ağa, Bakkal Hacı Mustafa Ağa, Yeşil baba mahtumu Yahya Efendi, Muhzır başı Ali bin Ali, Esmâ oğlu Hafız Hasan Efendi, Ali Paşa mütevellisi Derviş Ahmed, Mutaflar başı-zâde Hafız Mustafa Efendi ve gayrîhûm mine'l-huzzâr.

[s. 121/1]

Kuvval-zâde Şerîf Ağa'nın Sarı Ali Ağa Hanı'na dâ'ir hücceti

Tevliyeti bâ-şart-ı vâkıf medîne-i Tokad'da me'zunen bi'l-iftâ bulunan faziletli efendiler hazaratına meşrûta evkâfdan olub medîne-i mezkûrede cami'-i kebîr nezdinde

vâki‘ Sarı Ali Ağa hanı demekle ma‘ruf fevkâni ve tahtani buyût-ı adîdeyi müştemil ma‘lûmetü’l-hudûd bir kıt‘a hanın senevî cânib-i vakf-ı şerîfe yüz yirmi guruş icâre-yi mu‘accele ile bâ-temessük mütevellî ve bâ-hüccet-i şer‘iyye müste‘ciri olan İsmail ibn-i Mehmed nâm kimesne bundan akdem bilâ-veled fevt olub han-ı mezkûr mahlûl olduğunu Tokad meclisi tarafından bâ-mazbata Sivas defterdârı sabık devletlü Sa‘id Efendi hazretleri tarafına ifâde ve istizân olundukta bu makûle mahlulât vukâ‘unda cânib-i evkâf-ı hümâyûn için muhassıllık tarafından zabt ve ba‘de’l-müzâyede mu‘accele misli ile tâliblerine bey‘ olunması iktizâ-yı irâde-i seniyye ve şurût-ı müstahsenesinden edüğü vürûd eden emirnâme-i sâmilere mucebince han-ı merkûm altı ay mikdarı sûk-ı sultanide mecma‘-i nâs olan mahallerde münâdi nidâsı ile bi’l-müzâyede tâliblerine arz olunub ragıbat-ı nâs külliye inkita‘ından sonra üç bin üç yüz guruş mu‘accele ve senevî yüz yirmi guruş mu‘accele ile Tokad hânedânından Kuralzâde Şerîf Mehmed Ağa ibn-i El-Hac İbrahim Ağa üzerinde karar edüb ziyâde ile tâlib-i ahârı dahi zuhûr etmeyip ve mu‘accel-i mezkûru han-ı merkûmun el-yevm semen-i misli idüğü zeyl-i kitâbta mektûbu’l-esâmi kesân-ı müslimîn ihbârları ile mütehakkik olmağla ber müceb-i irâde-i seniyye han-ı mezkûrun bi-cümleti’t-tevâbi ve’l-levâhik medîne-i mezkûr müdürü atufetli Mehmed Ağa ve aza-yı meclis ma‘rifeti ile mârû’z-zikr üç bin üç yüz mu‘accel ve senevî yüz yirmi guruş mu‘accel ile iş bu refi‘ü’l-kitâb mümâ-ileyh Şerîf Mehmed Ağa’ya icar ve teslim olundukta ol dahi ber-vech-i muharrer isticar ve tesellüm ve kabûl ve mu‘accel-i merkûm üç bin üç yüz guruşu hazine-i celile-i evkâf-ı hümâyûn için aza-yı meclis huzûrlarında Tokad muhassıllığı sandığına tamamen edâ ve teslim etmekle icab eden yüz yirmi guruş mu‘accel merkûmeyi sâl be-sâl cânib-i vakf-ı şerîf için mütevellî-i mümâ-ileyhe edâ ve lâzım gelen ta‘mir ve terkîm ve binâ-i cedidesi kendi malından teberru‘an li’l-vakf i‘fâ eyleyip han-ı merkûmeye keyfe mâ-yeşa mutasarrıf olmak üzere muhassıllık tarafından i‘tâ olunan senedât mucebince kibel-i şer‘den dahi bi’t-taleb işbu hüccet-i şer‘iye ketb ve imlâ ve yedi mümâ-ileyhe i‘tâ olundu. Hurrire fi’l-yemi’t-tâsi aşer min şehri recebi’l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Serbevvabin-i Dergâh-ı Âli’den atufetli Es-Seyyid Ebubekir Ağa, Latif zâde sa‘adetli Abdullatif Ağa, Hacı Recep zâde Musa Ağa, Hacı Müftü zâde Es-Seyyid Mahmud Efendi, El-Hac Hasan Kadı Efendi, Terzi-zâde Şerîf Efendi, Hattat-zâde El-

Hac Osman Efendi, Celal Yahya müderrisi Süleyman Efendi, Ebubekir Enveri Efendi, Barutçu-zâde El-Hac Ali Ağa, Pazarlı Es-Seyyid Mahmud Efendi ve gayrîhüm mine'l-huzzâr.

[s. 121/2]

Abdullah Efendi'ye Mûte'allik vasi hücceti

Tokad'da Soğuk Pınar-ı Zımmi mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Aişe bint-i Osman nâm hatunun sadr-i sagîr oğlu Hüseyin'e anası müteveffîye-i mezbûre ile ba'dehu fevt olan ceddesi Şerîfe bint-i Osman'ın terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sa'irelerin rû'yete ve itmâma kibel-i şer' den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i merkûmun akrabasından iş bu bâ'isü'l-kitâb El-Hac İbrahim Efendi zâde Abdullah Efendi nâm kimesne vesâyete ehil ve sagîr-i merkûm hakkında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun üzerine merkûm Abdullah'ı vasi nasp ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i merkûmu kabûl ve hizmet-i lazimesi kemâ-yenbağî edâyâ te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasisi olduğum sagîr-i mezkûmun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyacı olmağla emvâl-i mevrûsesinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisveye zarûreti olduğunu kesân-ı müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîr-i mezbûrun emvâl-i mevrûsesi nemâsından râyic fi'l-vâkit beher yevm kırkar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mevrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbtan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mersûmânın emvâl-ı mevrûselerine rûcu'a vasisi mezbûr Abdullah Efendi'ye izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu.

Fi: 21 B. sene 58

[s. 120/1]

Hosos Oğlu Artin'in Hücceti

Medîne-i Tokad'da Menice mahallesi mütemekkinlerinden Boçık oğlu Haçık veled-i Manas nâm zimmi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde iş bu bâ'isü'r-rakîm Hosos oğlu

Artin veled-i Mıgırdıç zimmi muvâcehesinde bi't-tav'ih ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' iki taraftan Bodur Asador oğlu Ohan ve bir taraftan Erzurumlu Aslan oğlu Ağacan ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd fevkânî üç oda ve tahtani iki oda ve bir miktar bağçe ve mâ'-i lezîz-i câri va ahır ve mağaza ve kenif ve sokak kapısını müştemil mülk-i mevrusumuz olan bir bab menzilde nısf hissemi cem'-i tevâbi ve levâhik ve kaffe-i hukûk ve murâfıkı ile tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsîde ve muvâza'adan ari bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile iş bu müşteri-i mesfûr Artin'e on nakid beş bin guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabz ve kabûl eyleyip fîmâ-ba'd nısf menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alaka ve medhalim kalmayıp iş bu müşteri-i mesfûr Artin veled-i Mıgırdıç nâm zimminin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdikî's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâbi ısrîn min şehri recebi'l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhudul hal

Faziletli Es-Seyyid Müftü Efendi, Es-Seyyid Abdurahman Efendi Hoca, Baş katip Şerîf Efendi, Bezzaz Babik oğlu Tütüncü oğlu Karabet, Kuyumcu Simon ve gayrihûm

[s. 120/2]

Resimci Bogos'un su hücceti

Medîne-i Tokad mahallatından Ankara mahallesi mütemekkinlerinden iken zâtı mu'arrefe Mehabik veled-i Tavin nâm nasraniyye huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde medîne-i mezbûre mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Çatal oğlu Bogos veled-i Serkiz nâm zimmi mahzarında bi't-tav'ih ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb akd-i atiü'z-zikr sudûruna değin yedimde mülküm olub medîne-i mezkûr finasında Biskeni arâzisinde Kaşıkçı Tepesi nâm mahalde ka'in ma'lûmü'l-hudûd bir kıt'a bağın derûnundan yenbu ve diyarımın tahtından câri mâ'-i lezîzli kanavât bağa icrâ etmek üzere tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsideden âri bey'-i bât-ı sahîhati's-şer'îye ile elli guruşa iş bu merkûm Bogos veled-i Serkiz'e bey' ve temlîk ve vech-i layıkı ile teslîm eylediğimde ol dahi ber-vech-i muharrer iştırâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl edüb semeni meblağ-ı mezkûr elli guruşu müşteri-i mersûm Bogos yedime def' ve teslîm ben dahi tamamen ahz ve kabûl eyleyip mâ'-i lezîz-i mezkûru ber vech-i meşrûh kanavat ile müşteri-i

mersûm kendi bağına icrâ etmekle fimâ-ba'd mâ'-i lezîz-i mersûmda benim asla ve kat'a alaka ve medhalim kalmayıp müşteri-i mersûm Bogos veled-i Serkiz'in mülk-i müşterâsı ve hakk-ı sarihi olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gibbû't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-ısrîn min şehri recebi'l-ferd li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Yazıcı oğlu Hüseyin Efendi, Ases oğlu Kirkor, Ansurlu Keşiş Karabet, Haşhaşçı oğlu Manuk, Keçe oğlu Kazzaz Markir, Boyacı Ohan ve gayrîhûm.

[s. 120/3]

...²¹⁶ Bogos'un sulh hücceti

Medîne-i Tokad'da Veled-i Ayas mahallesi mütemekkinlerinden Ruscuklu oğlu Osib veled-i Agob nâm zimmi huzûr-ı şer'de akd-i atiü'l-beyân kabûl ve tasdike Bekmez oğlu Hosa Kirkor tarafından vekili Filyos oğlu iş bu bâ'isü'r-rakîm Bogos veled-i Artin muvâcehesinde bi't-tav'ih ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb yedinde mülk-i mahsûsum olan emlakimden olub Haydar Han arazisinde Geyrâs nâm mahalde ka'in bir taraftan kendi mülküm ve bir taraftan Kuru Ali zâde tarlası ve bir taraftan Arabacı oğlu ve ba'zende İskender oğlu ve Filyos oğlu bağlarına ve bir taraftan tarîk-i hâs ile mahdûd kürûmu mülk ve arsasının senevî Haydar Han vakfına seksen para icâre-i maktû'u olan tahminen dört çiflik bir kıt'a bağımı tarafeynden icâr ve kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile yedi bin altı yüz elli guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ve yine arazi-i mezkûrda vâki' bir taraftan Çukacı Hacı Emin Ağa teraküm ve bir taraftan Yörük oğlu Saka tarlası ve bir taraftan tarîk-i âmm ile mahdûd tahminen dokuz rubla' tohum isti'ab eden bir kıt'a tarlayı bâ-izin-i sahibü'l-arz bin guruş bedel ile ferağ ve kasr-ı yed eylediğimde mersûm dahi ber-vech-i muharrer bi'l-vekâle işтира ve temlîk ve tesellüm ve tefviz ve kabûl eyleyip semen-i mezkûr yedi bin altı yüz elli guruş ile bedel-i merkûm bin guruşu beraber tamamen def' ve teslîm ben dahi yedinden bi't-tamam ve'l-kemâl ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alaka ve medhâlîm kalmayıp tarla-yı mahdûd-ı mezkûru dâhil-i tasarrufu olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gibbû't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fî gurre-i min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

²¹⁶ Bir kelime okunamadı

Şuhûdü'l-hâl:

El-Hac Salih Efendi Hoca, Tilki oğlu Salih Ağa, Kolcu Hüseyin bin İbrahim, Muhzır Osman bin abdurrahman, Muhzır Ali bin Ali ve gayrîhûm.

[s. 120/4]

Yunus oğlu İbrahim'in vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Seyyid Necmeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yunus oğlu Halil bin Ömer'in sülbiye-i sagîre kızı Hafîze ve Şakire'ye babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesi zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerin rû'yete ve itmâma kibel-i şer'eden bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrân-ı mezbûrânın ammileri iş bu bâ'isü'l-kitâb İbrahim bin Ömer vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrânın haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân üzerlerine merkûm İbrahim'i vasi nasb ve ta'yîn eyleyüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm ettikten sonra vasi-i merkûm anifen meclis-i şer'de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasisi olduğum sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbundur dedikte fi'l-hakika sagîrân-ı merkûmânın nafaka ve kisveye zarûretleri olduğunu kesân-ı müslimîn taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri nemâsından râyic fi'l-vâkit beher yevm her birine yirmişer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın emvâl-i mevrûseleri rücû'a vasi-i merkûm İbrahim'e izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 119/1]

Abide Hatun'a müte'allik nazır hücceti

Tokad'da seyit Seyyid Necmeddin mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Yunus oğlu Halil bin Ömer'in sülbiye-i sagîre kızları Hafîze ve Şakire'ye bâ-

hüccet-i şer'îyye vasi nasb ve ta'yîn olunan ammleri İbrahim nâm kimesne üzerine nasb nazır ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîran-ı mezbûrânın vâlideleri işbu bâ'isü'l-kitâb Abide bint-i İbrahim nâm hatun nezâret-i mezkûre ehil ve sagîran-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mümâ-ileyh efendi hazretleri dahi vasi-i merkûm İbrahim üzerine anaları mezbûre Abide Hatun'u nâzır nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya müte'ahhide olmağın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 119/2]

Şerîfe Hatun'a müte'allık hüccet kaydı

Tokad'da Acebşir mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Arakbancı oğlu Hasan nâm müteveffânın sulb-i sagîr oğlu Süleymân vasiyesi anası tarafından da'vâ-yı atiü'z-zikre vekil-i müseccili Niksarî Abdullah Efendi huzûr-ı şer'de Hacı İbrahim mahallesi sâkinelerinden işbu bâ'isü'l-kitâb Şerîfe bint-i Emin nâm hatun mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûr Hasan'ın mukeddema fevt olan zevcesi Şerîfe bint-i İbrahim'in işbu mezbûreden cihet-i karz olarak bâ-temessük yüz gurus hakkı olup ba'de'l-vefat meblağ-ı mezkûr zevc-i mezbûr Hasan'ın hissesine ifrâz olunub ol dahi ba'de'l-vefat oğlu sagîr mezbûr Süleymân'a intikal etmekle şimdi mebâliğ-i mezkûru vasisi tarafından bi'l-vekâle taleb ederim deyu ba'de'd-da'vâ gıbbü's-sû'al müdde'î-iün aleyh mezbûre cevâbında müteveffîye-i mezbûre Şerîfe'ye yüz gurus deyni olduğunu ikrâr lâkin tarihten dört sene mukaddem müteveffîye-i mezbûre meblağ-ı mezbûru benden taleb eylediğinde ben dahi bilâ-devr beş senede yirmi beşer gurusdan yüz yirmi gurus vermiş olduğum akçe güzeştesini taleb olduğum halde ol vakit lede'l-istifta şer'an reddi lâzım gelmekle miyanemizde muslihun tevassut edüb güzeşte-i mezbûr-i mebâliğ-i mezkûre mehsuben husûs-i mezbûrdan zimmetimi ibrâ-yı âmm ile ibrâ etmişti deyu ref' ve def'-i meşrûhunu Es-Seyyid Ahmed Efendi bin Ömer ve Küçük Ahmed bin Ebubekir nâm kimesneler şehâdetleri ile ber nehc-i şer'î ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şehâdetleri makbûl olup mücebince şer'an bir nesne lâzım gelmeyip müdde'î vekil-i mezbûrun ber-vech-i şer'î mu'arazası men' ve

def' birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 119/3]

İsmail ibn-i Abdullah'a müte'allık hüccetdir

Medîne-i Tokad'da Kaya mahallesi mütemekkinlerinden Mihraççı oğlu Manuk veled-i Vertemiz nâm zimmi huzûr-ı şer'de işbu bâ'isü'l-kitâb İsmail bin Abdullah mahzarında bi't-tav'ihî ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb akd-i atiü'z-zikr sudûruna değin yedinde mülküm olan emlâkimden mahalle-yi mezbûrda vâki' bir taraftan Berber Kifork ve bir taraftan taşcı re'âyâ menzilleri ve tarafeyni virâne ile mahdûd fevkânî ve tahtânî üç bâb oda ve bir bâb kilar ve sokak kapısını müstemil bir bâb menzilimi cem'-i tevâbi ve'l-levâhiki ile tarafeynden icâb ve kabûlü hâvî şurût-ı müfsîdeden ve mevâza'adan ari bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile işbu merkûm İsmail'e an nakid altmış beş guruşa bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber-vech-i muharrer ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyleyip semeni meblağ-ı mezkûr altmış beş guruşu müşteri-i merkûm yedinden tamamen ahz ve kabz eyledim fîmâ-ba'd menzil-i mahdûd-ı mezkûrda benim asla ve kat'a alaka ve medhalim kalmayıp müşteri-yi merkûm İsmail'in mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte gıbbü't-tasdiki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hamîs aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 119/4]

Baliç zimmiye müte'allık hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Zâim mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Kazgancı Baliç oğlu Kirban veled-i Ovakim nâm zimminin sülbiye-i sagîre kızları Despina ve Takuke ve Maryem'e babaları hâlik-i mersûmûn terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri rü'yete ve itmâma kibel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mersûmûnun ammileri işbu bâ'isü'r-rakîm Selefim veled-i el-mersûm Ovakim nâm zimmi vesâyete ehil ve sagîrun-ı mersûmûn haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mezbûrunun rüşd ve buluşuna değin emvâl-i mevrûseleri hıfz ve hirasete ve tesviye-i umûrlarını rü'yete ammileri mersûm

Selefim zimmiyi vasi nasb ve ta'yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasi-i mersûm anifen meclis-i şer' de takrîr-i kelâm edüb vasileri olduğum sagîrûn-ı mersûmûnun nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaçları olmağla emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi'l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi'l-vesâye matlûbumdur dedikte fi'l-hakika sagîr-i mersûmûn nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûnun emvâl-i mevrûsesin nemâsından râyic fi'l-vâkit beher yevm her birine on beşer para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblâğ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfaa ve hîn-i zarûrette istidaneye ve inde'z-zafer sagîrun-ı mersûmûnun emvâl-i mevrûselerine rücû'a vasi-i mersûm mesfur Selefim'e izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kazgancı Sepetci oğlu, Kazgancı Gözü Yaşlı oğlu, Kazgancı İstefan

[s. 118/1]

Nikola zimmiye müte'allik ibrâ hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da mütemekkin Rum milletinden Abacı Sava veled-i Yavani ve Mumyalmaz oğlu Banayut veled-i Anestas ve Lazik oğlu Nazar veled-i Mihayil ve Kürkçü Mihayil veled-i Aleksan ve Nazar oğlu Anestas nâmûn zimmler huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde medîne-i mezkûreye tâbi' Geksi karyesi mütemekkinlerinden işbu bâ'isü'r-rakîm Nikola veled-i Nikola nâm zimmi mahzarında her biri ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb Geksi karyesinde vâki' milletimize mahsus tahtanî üç oda ve bir bâb ahır ve sokak kapısı müstemil bir bâb çiftlik menzilimizi ve derununda mevcûd elli adet tahtamızı tarihten üç gün akdem işbu mersûm Nikola zimmi fuzûli ihrak etmekle menzil-i mezkûru bundan iki gün mukaddem mersûmdan da'vâ ve ben ihrak ettim deyu ikrarını ber nehc-i şer' isbât eylediklerinde kibel-i şer'den muhterik olan menzil-i mezkûr ba'de'l-keşf ihrak olmazdan akdem icâb eden kıymeti mersûmdan lâzım gelmekle miyanelerimizde muslihûn tevassût edüb mersûmûn karye-i merkûme derununda olan bir bab menzili ile üç yüz gurus nakit akçe üzerine bizleri inşâ-i akd-i sahih-i şer' eylediklerinde bizler dahi milletimizin vekilleri olduklarımız ecilden her

birimiz ber vech-i muharrer sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan menzil-i mezkûr ile üç yüz guruş nakit akçeyi meclis-i sulhda mersûm Nikola bizlere def' ve teslîm bizler dahi tamamen ve kâmilten ahz ve kabz ve kabûl eyleyip husûs-i mezkûreye dâ'ir amme-i de'âvi ve muhâsamâtdan mersûm Nikola'nın zimmetini her birimiz ibrâ-yı âmm-ı sahîhi şer' ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eylediklerimizden ol dahi medfû olan nukûd-ı merkûme ve menzil-i mezkûre-i müte'allikâ-yı amme-i de'âviden bizlerin zimmetini ibrâ ve iskât eyleyip her birimiz ber-minval-i muharrer ahârın ibrâsını kabûl eyledik dediklerinde gıbbü't-tasdiki's-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurre fi'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Penbeci oğlu Hoca Andon, Kalvos oğlu Hoca Bogos, Reşkan oğlu Bogos ve gayrihûm mine'l-huzzâr.

[s. 118/2]

Hamami Hasan Ağa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Ka'be Mescidi mahallesi sâkinlerinden olub bundan bir buçuk sene mukaddem Der-aliyye'de vefat eden Kos oğlu El-Hac Abdullah Ağa ibn-i El-Hac Hüseyin'in sûlb-i sagîr oğulları Mehmed ve Abdullah ve sagîre kızı Nazife'nin hüccet-i şer'îyye vasiye-i mensûbeleri anaları Mahide ibnet-i Mehmed nâm hatun tarafından zikr-i ati da'vâya vekili olub zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îye ârifân Ebubekir bin Mehmed ve Mustafa bin Ali Bey nâm kimesneler şehâdetleri ile sabit ve subût vekaletine hükm-i şer'î lâhık olan mezbûrenin oğlu Behçet Bey ibn-i Sa'dullah Bey huzûr-ı şer'de medîne-i mezbûr mahallatından Mahmud Paşa mahallesinden işbu râfi'atü'l-kitâb Hamami Hasan ibn-i Mehmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem vâlidem mezbûr ile li-ümm karındaşlarım sagîrun-ı mezbûrûnun mevrusları müteveffâ-yı merkûm El-Hac Abdullah Ağa'nın işbu Hamami Hasan zimmetinde bâ-temessük dört bin yüz elli guruş alacağı olub kable'l-istifa fevt olarak meblağ-ı mezbûr bi'l-irsi's-şer'î müvekkilem validem mezbûr ile li-ümm karındaşlarım mezbûrûna ba'de'l-intikal meblağ-ı mezbûrunun bin üç yüz elli guruşunu bundan akdemce merkûm Hasan müvekkilem mezbûreye edâ ve iki bin sekiz yüz guruşu el-ân olan zimmetinde olmağla sû'al olunub tahsîl olunması bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-iün aleyh merkûm Hasan

cevâbında temessük-ı merkûm kendinin olduğunu ikrar ancak müvekkile-yi mezbûrenin zevci ve mevrusu müteveffâ-yı merkûm El-Hac Abdullah Ağa'dan iki yüz kırk iki tarihinde üç bin guruş istidâne edüb elli dört tarihinde kadar beher onu on ikiden senede altı mâh devir ve altı mâhı devirsiz olarak yedi bin iki yüz ve elli dört tarihinden elli altı senesine değin kezâlik onu on ikiden altı aylık devirli ve bir buçuk senesi devirsiz bin iki yüz guruş ki cem'an beş bin dört yüz yetmiş beş guruş sekiz bin dört yüz guruş güzeşte vermemle işbu yedimde mevcûd fetvâ-yı şerîfe mucebince sinîn-i merkûmede onu on bir buçuktan ziyade iki bin yüz guruş fahiş güzeşte ile üç bin üç yüz yetmiş beş guruşu bilâ-devir ve güzeşte ki cem'an beş bin dört yüz yetmiş beş guruş vermiş olduğum güzeşte asıl mâl ile devr olunan güzeştesine mahsuben bedel vakisini matlûb ederim deyu mukabele edecek gıbbü'l-istintak vekil-i mir-i mümâ-ileyh cevâbında müvekkilem validem mezbûre mevrusu müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayatında müdde'î-i iün aleyh merkûmdan bilâ-devr ol miktar akçe aldığı malum değildir deyu inkar edicek tarafeyn fetvaya havâle olunarak lede'l-istifa onu on bir buçuktan ziyade ilzâm ribh memnu olmağla o makûle ribhim tenzili icâb edeceği ve bilâ-devr ve güzeşte verilmiş olduğu şer'an tebeyyün ettiği halde asıl mâl-ı mahsûb olarak fazlası kaldığı halde tereke-i mütevaffâ-yı merkûmeden istirdadı lâzım geleceğini mübeyyin müdde'î-i aleyh merkûm Hasan yedîne i'tâ olunan fetvâ-yı şerîfeye nazar olundukta Zeyd Amr'a karz ve bir deyni akçesi için ilzâm-ı ribh etmedim ribh nâmına nesne almağa kadir olur mu? cevap bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmağın kütüb-i fıkhiyye-i mu'teberede İmadiye'de "velâ yelzemü'r-rih bilâ-mu'amele" deyu nakl-i sarîh ile tasrîh buyurulmuş bu sûrette Zeyd Amr'dan ribh nâmı ile şu kadar akçe alsa hala Amr'da ribh nâmı ile Zeyd'e verdiği ol kadar akçeden deyn miktarını asıl deynine hisap edüb bakisini Zeyd'den istirdade kadir olur mu? cevâb bâ-sevâbında olur deyu buyurulmuş ve cevahirü'l-fetvadan ufel-müstekîzani yûhibbu zâlike mine'l-asl ve yustûru'l-bâkî inne-zâde aleyhi deyu naklonulmuş bu surette Amr meblağ-ı mezbûru asıl deynine mahsûb etmedim Zeyd fevt olub zevcesi Hind ve evlâd-ı sigarını terk ettikte Hind-i mezbûre sigar için vasiye nasb oldukta Amr deyni Zeyd'e hayatında ilzâm-ı ribh olmaksızın ribh nâmı ile şu kadar akçe vermiştim meblağ-ı mezbûrun şu miktarını asla deynime hisap ile ziyâdesini Zeyd'in terekesinden bana red eyle deyu Hind'ten da'vâ ettikte Hind Zeyd'in hayatında ol kadar akçe ilzamı ribh olmaksızın olduğunu inkar ettikte Amr müdde'asını isbât edicek meblağ-ı mezbûrun deyni miktarını deynine hisâb ziyadesini

Zeyd'in terekesinden almaya kadir olur mu? cevap bâ-sevâbında olur deyu buyurulmuş ve kütüb-i fikhiye-i mutebereden Dürer'de “el-beniyetü'l-lil-müdde'î-i ve'l-yemin alâ min inkat” ve yine Dürer'den “es-sabitü bâ-beniyyetü kelebi? bâ-kararı'l-hasım” deyu nakil olunmuş olmağla mucebince müdde'î-iün aleyh merkûm Hasan'dan takririne mutabık beyyine taleb olundukta udûl-ı ahrar-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i merkûm ahâlilerinden Manav Es-Seyyid bin Mehmed bin Mustafa bin Abdul Ahad nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer' de hazıran olub istişhad olunduklarında fi'l-hakika müdde'î-i aleyh merkûm Hamami Hasan iki yüz kırk iki tarihinde müteveffâ Kavas oğlu El-Hac Abdullah ibn-i El-Hac Hüseyin Ağa'dan üç bin guruş istidâne edüb beher onu on ikiden olarak altı mâh devirli ve altı mâh devirsiz on iki seneden beri bin iki yüz guruş ve elli dört tarihinden elli altı tarihine değin işbu senede kezâlik onu onikiden altı mâh devirli ve bir buçuk senesi sekiz bin iki yüz guruş ki cem'an sekiz bin dört yüz guruş ber-vech-i muharrer güzîşte verdiği bizim ma'lûmlarımız olub bizler bu husûsa bu vecih üzere şahidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri ber nehc-i şehâdet-i şer' iyye etmeleri ile gıbbü't-tâdil ve't-tezkiye şehâdetleri ba'de'l-kabûl mücebince sekiz bin dört yüz guruş güzêşteden ednâ onbir buçuktan ziyâdesi ile bâlâda vermiş olduğu şer'an tebeyyün edüb tenzili lâzım gelen cem'an beş bin dört yüz yetmiş beş guruş güzîštenin üç bin guruşu asıl mâla mahsuben sahhü'l-bâkî iki bin dört yüz yetmiş beş guruşun ber-mûceb-i fetvâ-yı şerîfe tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan istirdâdı lâzım gelmekle meblağ-ı mezbûru tereke-i müteveffâ-yı merkûmdan olarak müdde'î-iün aleyh merkûm Hamami Hasan'a edâ ve teslîme vekil-i mîr-i mümâ-ileyhe ba'de't-tembih mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâbi min şehri rebîü'l-evvel li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fındık Hüseyin Ağa ibn-i Hasan, El-Hac Receb zâde Mustafa ibn-i Şerîf Mehmed, Muta Es-Seyyid Ali bin Osman, Dülger oğlu Salih bin İbrahim, Selim oğlu Salih bin Salih, Hafız Halil bin İbrahim, Madaslı Osman bin Hüseyin ve gayrîhûm mine'l-huzzâr.

[s. 117/1]

Ayşe Hatun'a müte'allik ibrâ hücceti

Medîne-i Tokad'da Semerkandî mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Zeynep bint-i İbrahim nâm müteveffîyenin verâseti sadriye-i kebîre kızı Şerîfe

bint-i Veli nâm hatun ile oğlunun oğlu sagîr Ömer bin Mehmed'e münhasıra olduğu halde ba'de't-tahakküki's-şer'i nümâyân olduktan sonra verese-i merkûmeden bintü'l-mezbûre Şerîfe bint-i el-merkûm Veli nâm hatun tarafından ibrâ-yı atiü'z-zikr-i ikrâra vekîl olub zât-ı mezbûreyi bi'l-ma'rifeti's-şer'îye arifân Ali ibn-i Mustafa ve Hüseyin ibn-i Hasan nâm kimesneler şehâdetleri ile sabit ve sûbut-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan mezbûrenin zevc-i dâhili Ahmed ibn-i Mehmed nâm kimesne huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde sagîr-i merkûm Ömer'in tesviye-i umûrunu rû'yete bâ-hüccet-i şer'îye vasiye-i mensûbesi vâlidesi Aîşe bint-i Hasan nâm hatun tarafından ibrâ-yı mezkûru kabûl ve tasdik vekîl-i müsecclesi Es-Seyyid Hafız Mehmed ibn-i Ahmed mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem zevcem mezbûrenin mevrususu anası müteveffîye-i mezbûrenin bi'l-cümle terekesi ma'rifet-i şer' ile tahrîr ve terkîm ve beyne'l-verese bi'l-farizati's-şer'îye tevzî ve taksîm olunmağla ber-mûceb-i defter-i kassam müvekkilem zevcem mezbûre hisse-i irsiyyesini tamamen ve kâmilan tereke-yi müteveffîye-yi mezbûriyeye vaz'iyetü'l-yed olan müvekkile-yi vasiye-yi mezbûre Aîşe Hatun yedinden ahz ve kabz ve kabûl eyleyip mevrusu müteveffîye-yi mezbûrenin cüz'î ve küllî ma'lûm ve kaffe-i terekesine vesâ'ir ve hukûk-i mirâsa mütedâ'ir âmm-i de'âvi ve mutâlibât ve kaffe-i eyman ve muhâsımâtdan müvekkilem zevcem mezbûre Şerîfe vasiye-i merkûme Aîşe'nin zimmetini bi'l-verese ibrâ-yı âmm-ı sahih-i şer' ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledik dedikte vekil-i merkûm Hafız Mehmed dahi vekîl-i mukırr-ı merkûmu vech-i meşrûh üzere edecek mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs ısrîn min şehri şa'bani'l-mu'azzam li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hatip zâde Hasan Efendi, Zeneci zâde Hamza Ağa ibn-i Mehmed, Molla Ahmed zâde Lutfullah ve gayrîhûm

[s. 117/2]

Aîşe bint-i Hasan'a müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Zilli Hacı mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Hasan Ağa bin Mustafa'nın sulb-i sagîr oğlu Mehmed Ali ve Ethem İbrahim babaları müteveffâ-yı merkûm anaları bi'l-irsi's-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yete ve itmâma kıbel-i şer'den bir vasi ve üzerine bir nazır nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve

mühim olmağla sagîrân-ı mezbûrânın kız karındaşları iş bu râfi‘atü’l-kitâb Aîşe bint-i el-mezbûr El-Hac Hasan vesâyeye ve zevci Abdullah Efendi ibn-i Selim nezârete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ‘ olduklarını zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refî‘ü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrân kız karındaşları mezbûre Aîşe’yi vasiye ve üzerine merkûm Abdullah Efendi’yi nazır nasb ve ta’yîn edüb anlar dahi ber-vech-i muharrer vesâyet ve nezâret-i merkûmları kabûl ve hizmet-i lâzımları edâya te‘ahhüd ve iltizâm eylediklerinden sonra vasiye-yi mezbûre anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edüb hâlâ vasileri olduğu sagîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarûreti ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu kesân-ı müslimîn taraf-ı şer‘e haber vermeleri emvâl-i mevrûseleri nemasından râyic fi’l-vâkit beher yevm her birine altmış paradan üç guruş nafaka ve kisve-baha kabz ve takdîr edüb meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru tarih-i kitâbdan harç ve sarfa hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîrân-ı mezbûrânın ve emvâl-i mevrûselerine rûcu‘a vasiye-yi merkûme Aîşe Hatun’a izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fi’l-yevmi’l-hâdi aşer min şehri şa‘bani’l-mu‘azzam li-sene seb‘a ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Kuru Ali zâde sa‘adetli El-Hac İbrahim Ağa, Ahi el-mezbûr El-Hac Halil efendi, Kal‘alilerin Hüseyin Efendi ve gayrîhûm mine’l-huzzâr.

[s. 116/1]

Kezâlik evvelki on iki ma‘adan altı mâh düyûnu ve bir buçuk senesi sekiz bin iki yüz kuruş ki cem‘an sekiz bin dört yüz Guruş ber vech-i muharrer güzîşte verdiği yevm-i ma‘lûm veliyyü’l-âb bendelerin husûsa bu vecih üzere şahidleriz ve şehadet dahi ederiz deyu her biri ber nehc-i şer‘i edâyı şer‘ etmeleri ile gıbbu’t-tasdîk ve tezkiye şehadetleri ba‘de’l-kabûl mucebince sekiz bin dört yüz kuruş güzeşteden ednâ on bir buçuktan ziyadesi ile balada vermiş olduğu şer‘an tebeyyün edip tenzili lâzım mahalline cem‘an beş bin dört yüz yetmiş beş guruş güzîştenin üç bin kuruşu aslı mah-ı mahsulde sahhû’l-baki iki bin dört yüz yetmiş beş kuruşun ber-muceb-i fetvâ-yı şerife terekeyi müteveffâ-yı merkûmdan istirdadı lazım gelmekle meblağ-ı mezbûru-ı terekeyi müteveffâ-yı merkûmdan olarak müdde‘i aleyh merkûm Hamâmi Hasan’a edâ ve teslîme vekil-i mîr-î mumâ-ileyhe ba‘de’t-tembih mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu

Hurrire fi'l-yevmi's-sabi min şehri rebü'l-evvel sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Fındık Hüseyin Ağa ibn-i Hasan, El-hac Recep nam Mustafa ibn-i şerif Mehmet, Mutaf Es-seyyid Ali bin Osman , Dülger oğlu Salih bin İbrahim, Selim oğlu Salih bin Salih, Hafız Halil bin İbrahim, Manav Osman bin Hüseyin ve gayrîhûm..

[s. 116/2]

Madine-i Tokad'da Semerkând mahallesi sâkinelerinden iken bundan akdem fevt olan Zeynep bint-i İbrahim nâm müteveffiyenin verâset-i sadriye kebîr kızı Şerîfe bint-i Veli nam Hatun ile oğlunun oğlu sagîr Ömer bin Mehmet'e munhasıra olduğu halde bade't-tahkiki şer'i numâyan olduktan sonra vereseyi merkûmeden bint-i [Boşluk] mezbure Şerife bînt-i merkûm Veli nâm hatun tarafından ibrâ-yı ati'z-zikre ikrâra vekil olup zât-i mezbûreyi bi'l-marifeti's-şer'iyye arîfan Ali ibn-i Mustafa ve Hüseyin ibn-i Hasan nam kimesneler şهادetleri ile sabîte vekâletine hükm-i şer'i lâhik olan mezburunun zevci dahili Ahmet ibn-i Mehmet nâm kimesne huzûr-ı şerîf-i şer-i enverde sagîr merkûm Ömer Veli temessun umurunu rû'yete bâ-hüccet-i şer'iyye vasiyye mensûbesi validesi Aîşe bint-i Hasan nâm hatun tarafından ibrâ-yı mezkûru kabûl ve tasdik ve vekil müşceresi Es-seyyid Hafız Mehmet ibn-i Ahmet mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edip müvekkilem zevcem mezbûrenin mevrûsu anası müteveffiyeye-i mezbûrenin bi'l-cümle terekese ma'rifeti şer'i ile tahrîr ve terkim ve beynel veresetil farizatiş şer'iyye tevzi ve taksim olunmakla ber mucebi defter müekkelem zevc mezbure hissesine irsiyyesini tamamen ve kâmilan terekeyi müteveffiyeye-i mezburiyeye vazîfetü'l-yed olan müvekkile-i vasiye-i mezbûre Aîşe Hatun yedinden ahz ve kabz ve kabul eyleyip mevrûsu müteveffiyeye-i mezbûrenin cüz'i ve külli malûm ve kaffe-i terekese vesâir ve hukûk-i mirasa mütedâir âmme-i de'âvi ve mutâlibat ve kaffe-i ey mân ve muhassımatından müvekkilem zevcem mezbûre Şerife vasiyye-i merkûme Aîşe'nin zimmetini bi'l-verâse ibrâ-yı âm sahihi şer'i ile ibrâ ve iskât ve istifâ-yı hak eyledik dedikte vekil-i merkûm Hafız Mehmet dahi vekil-i mukırr-ı merkûmu vech-i meşrûh üzere edecek mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamisi ve'l-ısrin min şehri Şabanü'l-mu'azzam sene semaûn ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Hatip zâde Hasan Efendi, Zeneci zâde Hamza Ağa ibn-i Mehmet, Ahmet zâde Lutfullah ve gayrihûm

[s. 116/3]

Medine-i Tokad'da Zeyni Hacı Mehmet mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Hasan Ağa bin Mustafa'nın sulbî sagîr oğlu Mehmet Ali ve Ethem İbrahim babaları müteveffâ-yı merkûm anaları bi'l-irsi's-şer'i ve bâ-defteri kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-ı mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri ile rû'yet ve itmâm kıbel-i şer'de bir vasi nasb ve ta'yîn olumak lâzım ve mühim olunmakla sagîran-ı mezbûrânın kız karındaşları iş bu râfi'atü'l-kitâb Aişe bint-i mezbur El-Hac Hasan ve sayede ve zevci Abdullah Efendi ibn-i Selim nazareten ehil ve sagîran-ı mezbûrân haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîran-ı mezbûrânın kız karındaşları mezbûre Aişe'i vasiye üzerine merkûm Abdullah Efendiyi nazır nasb ve tayin edip anlar dahi ber-vech-i muharrer vesâyet ve nazaret merkûmları kabul ve hizmet-i lazımları edâya te'ahhüt ve iltizâm eylediklerinden sonra vasiye-i mezbûre anifen meclis-i şer'de takrir-i kelâm edip hâlâ vasileri olduğum sagîran-ı mezbûrânın nafaka ve kisveye zarureti ve eşedd-i ihtiyaçları olduğunu kesani müslimin taraf-ı şer'e haber vermeleri ile emvâl-i mevrûseleri nemasından râyic fi'l-vâkit beher yevm her birine altmış pareden üç gurus nafaka ve kisve-baha kabz ve takdir edip meblâğ-ı mefrûzu tarih-i kitâbtan harç ve sarfa vasiye-i zarûrette istidaniye ve inde'z-zafer sagîrân-ı mezbûrân ve emvâl-ı mevrûseleri vucûh-ı vasiye-i merkûme Aişe Hatun'a izin birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi'l-hâdi min şehri Şabanü'l-mu'azzam sene semaûn ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Kuru Ali zade sa'adetli El-Hac İbrahim Ağa, Ahil mezbur El-Hac Halil Efendi, Kal'acıların Hüseyin Efendi ve gayrihûm.

[s. 115/1]

Abdullatîf Ağa'ya müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Cedid mahallesi sâkinlerinden Mûnise bint-i El-Hac Şeyh Abdulkadir Ağa nâm hatun tarafından bey'-i atîü'z-zikre vekili olub Hasan bin Mustafa

ve Mehmed bin Hüseyin nâm kimesneler şahâdetleri ile vekâleti sabit ve subût-ı vekâletine hükm-i şer'î lâhık olan El-Hac Hafız Selim Efendi nâm kimesneye meclis-i şerîf-i enverde iş bu refi'ü'l-kitâb Abdullatif zâde Latif Ağa ibn-i Hüseyin Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem zevcem mezbûre ile bâ-hüccet-i şer'îye vasiye-i mansûbesi olduğu birâder-zâdesi sagîr Ahmed bin Şerîf Mehmed ile ber vech-i munâsafe yedlerinde mülk-i mevrusları olub medîne-i mezbûr finasında Biskeni arâzisinde kâ'in bir taraftan müvekkilem mezbûrun tarlasını ve bir taraftan Aynos zimmi bağı ve bir taraftan mer'a ve bir taraftan tarîk-i has iş bu hudûd ile mahdûd kürûm ve bina ve iki hat su ve mâ'-i lezîz mülk ve arsasının senevi Yağıbasan vakfı ile divânî tarafına altı guruş icâre-i maktû'u olan bir kıt'a bağ murûr-ı eyyam ve kürûr-ı a'vâm idam-ı harabe müşrif olub imâret ve meremmetine sagîr-i merkûm ile müvekkilem mezbûrenin vefâ eder mâlları olmadığından ma'ada gellesi me'netlerine kifâyet etmeyip te'hir olunursa bi'l-küllîye harâb olub sagîr-i merkûm ile müvekkilem mezbûreye gadrı külli olacağı zâhir ve aşîkar olmağla bağ-ı mahdûd-ı mezkûr semeni misli ile ahara bey' ve semeni istirbah olunub sagîr-i merkûm infak ve iksa olunmak sagîr-i mezbûr ile müvekkilem mezbûre haklarında her vecihle evlâ ve enfâ' olduğunu bundan hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb efendi hazretlerinden cem'-i gafir ile haber verildikte yine kibel-i şer'den dahi bi'l-vekâle mezuniyetim hasebiyle bağ-ı mahdûd-ı mezkûr münâdi yediyle müddet-i medide ve sûk-ı sultanide mecmu'û nas olan mahallerde ve nidâ ve bey'e arâz olundukta nâs inkita'ından sonra iş bu ağa-yı mûmâ-ileyh üzerinde dokuz bin guruşta karar edüb ziyade ile tâlib-i ahâr dahi zuhûr etmeyip ve meblağ-ı mezkûrun bağ-ı mezkûru el-yevm semeni misli olduğu dahi zeyl-i hüccette ve zabitü'l-esâmi müslimîn haberleri ile mütehakkik olmağın bağ-ı mahdûd-ı mezkûru cem'i tevâbi ve levâhikiyle ve kaffe-i hukûk ve mürâfıkı ile tarafeynden icâb ve kabûlu hâvi şurût-ı fasideden ari bey'-i bât-ı sahih-i şer'î ile dokuz bin guruşa iş bu ağa-yı mûmâ-ileyhe bi'l-vekâle bey' ve temlik ve teslîm eylediğimde mûmâ-ileyh dahi ber vech-i muharrer iştirâ ve temellük ve tesellüm ve kabûl eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûru mûmâ-ileyh yedinden bi'l-vekâle tamamen ahz ve kabz eyledim fimâ-ba'd bağ-ı mahdûd-ı mezkûrda müvekkilem mezbûrenin ve vasisi olduğu sagîr-i merkûmun vechen mine'l-vücûh alaka ve medhalleri kalmayıp müşteri-i ağa-yı mûmâ-ileyhin mülkü müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşa ve yehtar mutasarrıf olsun dedikte

gıbbü't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hâmis min şehri şevvâli'l mükerrrem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Katib-i mahkeme hattat-zâde El-Hac Osman Efendi, El-Hac Recep-zâde sa'adetli Hacı Musa Ağa, Ser-katip-i mahkeme faziletli Şerîf Efendi, Ser-bevvabîn-i dergâh-ı âliden atufetli Ebubekir Ağa, Mukayyid-i mahkeme Es-Seyyid Abdullah Efendi, Kal'alaların Hüseyin Efendi ve gayrîhûm.

[s. 115/2]

Medîne-i Tokad'da Cedid mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan El-Hac Şerîf Mehmed ibn-i El-Hac Şeyh Abdulkadir Ağa'nın sûlb-i sagîr oğlu Ahmed'e ve anası müteveffîyân-ı mezbûrândan bi'l-irsi'ş-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikal eden emvâl-ı mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'ireleri ile rû'yet ve itmâma bi'l-hüccet-i şer'îyye vasiye-i mansûbesi ammetesi Munise bint-i El-Hac Abdulkadir üzerine bir mutemed kimesne nazır nasb ve ta'yîn olunması sagîr-i merkûm nafi' olmağla sagîr-i mezbûrun ceddese iş bu râfi'atü'l-kitâb Fatma bint-i nâm hatun istikametle ma'ruf ve diyânetle mevsûf olduğunu zeyl-i hüccette mektûbu'l-esâmi kesân-ı müslimîn ihbârları ile mütehakkik olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîu'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi ceddese mezbûre Fatıma'yı vasiye-i mezbûre üzerine nâzır nasb ve ta'yîn buyurduklarından mezbûre dahi vech-i muharrer nezârete merkûme-i kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbağ edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs ısrîn min şehri şevvâli'l mükerrrem li-sene seb'a ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Ser-küttab Faziletlü Şerîf Mehmed Efendi, Katip El-Hac Osman Efendi, Tenekeci El-Hac Ebubekir Efendi ve gayrîhûm

[s. 115/3]

Aşir oğlu El-Hac Ahmed'in zevce-i sâbıkı Fatıma Hatun'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Hoca Ahmed mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Aşir oğlu El-Hac Ahmed bin Hüseyin'in sûlbiye-i sagîre kızı Şerîfe ve sûlb-i sagîr oğlu Mehmed'e babaları müteveffâ-yı merkûmun terekesinden bi'l-irsi'ş-şer'î bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve bundan

akdem bâ-hüccet-i şer'îye vasi-i mansûbeleri ammleri Ali ibn-i el-merkûm Hüseyin üzerine dahi bir mutemed kimesne nâzır nasb ve ta'yîn olunması sagîrân-ı mezbûrân nafi olmağla sagîrân-ı mezbûrânın anaları iş bu râfi'atü'l-kitâb Fatma bint-i Ömer nâm hatun istikametle ma'ruf ve diyanetle mevsût olduğunu zeyl-i kitâbta mektûbu'l-esâmi kesân-ı müslimîn ihbârları ile mütehakkık olmağın hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîu'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrân-ı mezbûrânın rüşd-i buluğuna değin anaları mezbûre Fatma Hatun'u vasileri merkûm Ali ibn-i Hüseyin üzerine nâzır ve ta'yîn buyurduklarında ol dahi ber-vech-i muharrer nezâret-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımelerin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeyip mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fi'l-yevmi's-sâlis min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Bakkal kizir oğlu Halil ağa, Huncu oğlu Hüseyin ağa, Dikici Mahmud Ağa ve gayrîhûm.

[s. 114/1]

Medîne-i Tokad ahâlîlerinden re'âyâ ve İslam cümlesinin yetmiş nefer dülger hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da me'zun bi'l-üfta fekahetlü Ahmed Efendi ve müderrisîn-i kirâmdan faziletli Es-Seyyid Abdurrahman Efendi vücûh-ı hânedân-ı Dergâh-ı âli kapıcı başlarından atufetlü Ebubekir Ağa ve Nuri Ali-zâde El-Hac İbrahim Ağa ve El-Hac Halil Efendi ve Hacı Receb-zâde Hacı Musa Ağa ve Ermeni milletinden Karabaş ragâbetlü Agob ve millet-i mezkûrdan Hasis oğlu Manuk ve Mıgırdiç ve Adyos Marzi ve Agob ve Sahara oğlu Karabet ve katolik milletinden Penbeci oğlu Andon ve Filyos oğlu Osib ve Rum milletinden Abacı Sava ve Yahudi milletinden Hekim oğlu İletir nâm ve re'âyâ medîne-i mezkûr meclisinde ma'kûd huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde tüccâr ustalarından iş bu bâ'isü'r-rakîm Acem oğlu Avakim Bogos oğlu Abraham Mıgırdiç oğlu Bogos Lazar oğlu Serkiz ve Sukyas ve Dolap oğlu Arakil ves'âir mezbutatî's-esâmi cem'an yetmiş nefer tüccâr mahzarlarında her biri ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüb derûn-ı beldemizde bi-kazâ'ullahi te'âlâ vukû' bulan harîkler de kaffe-i neccerân balta ve kazma ile hâzır ve müheyya olarak itfâsına ihtimam ve dikkat etmek üzere ve bu mukabelede neccârândan bir akçe vergi mutâlebe olunmamak kadim-i akdem memleket ise de karargîr olan Tanzimat-ı Hayriye usûl-i muhâsin-şumûlü üzere herkes

temettu‘atına göre vergi-i seneviyesini edâ etmekte olduğundan neccârân-ı mezkûrdan hizmet-i mezkûrdan keff-i yed edüb ve hıfzan lillahi te‘âlâ harik vukû‘ bulursa itfâsı için tedâbirat-ı zâhiriye’nin kable’l-vukû‘ tadarik ve tehiyyesi lâzime-i hâliyyeden olmağla zikrolunan yetmiş nefer neccârândan on neferi Der-aliyye’den tevârük edecek mahallerine me’mûr olarak redd-i istiğmal ve yirmi neferi dahi mahal-i mezkûreye su götürmek hizmetinden istiğmal ve on neferi ellerinde kanca ile kereste ve ağaçları çekip ateşten ihracına dikkat ve otuz neferi dahi kazma ve balta ile münâsip ebniyeleri hedim ederek her taraftan itfâsına gayret eylemek ve cümlesinin üzerine Acem oğlu Usta Ovakim baş usta olarak her taraftan zuhûru anda zikrolunan yetmiş nefer oldukları mahallerden ve der-akab hareket ve bilâ-noksan harikin olduğu mahalle şitâp ve sürat ve ber-vech-i muharrer her biri me’mûrlarına dikkat ve her taraftan itfâsıns ihtimam ve gayret eylemek üzere tarih-i hüccetten i‘tibâren cânib-i memleketten üç bin guruş ücret ile neccârân-ı mersûmenin cümlesini hizmet-i mezkûre için bi’l-ittifak isticâr eylediklerimizde anlar dahi kabûl eylediler ve dediklerinde mersûmûn dahi ber-vech-i muharrer takrir-i mezkûru tasdik ve kabûl etmeleri ile mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrire fî gurrei min şehri recebi’l-mücerreb li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

Şuhûdü’l-hâl:

Medîne-i mezkûr müdürü Ağacık-zâde atufetli Mehmed Ağa, Ağa-yı mûmâ-ileyhin katibi Mustafa Efendi, Nüfûs katibi Rüstem Efendi, Nühâs nazırı atufetli Derviş Efendi, İhtisab nazırı Sa‘adetli Osman Ağa ve gayrîhûm.

[s. 114/2]

Mürsel Ağa’nın oğlu Ebubekir Ağa’ya müte‘allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad mahallatından Menice mahallesinden Mustafa bin Mustafa nâm bâliğ tarafından zikr-i ati da‘vâya vekil-i müseccili üvey babası iş bu râfî‘ü’l-kitâb Ebubekir Ağa bin Mürsel nâm kimesne huzûr-ı şer‘-i şerîf-i enverde Kazgancı Karabet veled-i Matruk nâm zimmi mahzarında bi’l-vekâle üzerine da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb iş bu Karabet zimminin kız karındaşı olub bundan on beş gün akdem hâlike olan Ağna ibneti Menzeke nâm Nasraniye zevc-i Bakkal Artin nâm zimminin müvekkilim merkûmun babası müteveffâ Mustafa Efendi’ye cihet-i ma‘lûmeden iki bin guruş deyni olub medyûn-ı mersûm iki yüz kırk iki tarihinde duyûn-ı mezkûresini mahsûben İçmesu mahallesinde vâki‘ bir bâb menzilini bin guruşa ve Biskeni toprağında vâki‘ bir taraftan

Esteci oğlu ve bir taraftan Çulha zimmi ve iki taraftan tarîk-i has iş bu hudûd ile mahdûd arsasının duyûn ve vakıf taraflarına bir gurus icâre-i maktû'u olub kürûmu mülk bir kıt'a bağını bin gurus müvekkilim merkûmun babası müteveffâ-yı merkûma bey' ve temlîk ve teslîm ol dahi ber-vech-i iştirâ ve temlîk ve tesellüm ve kabûl ve iki sene mutasarrıf olduktan sonra vefat edüb bağ-ı mezkûr müvekkilim sagîr-i merkûma bi'l-irsi's-şer'i intikal ettikten üç sene sonra Ağya nâm nasraniyye bağ-ı mezkûr benim mülküm olub izn-i icaretim yok iken zevcim mersûm fuzûli bey' etmişti deyu da'vâ ve müvekkilim merkûm sagîr bulunduğundan iki yüz kırk yedi tarihinde bağ-ı mezkûru fuzûli zabt etmekle bağ-ı mezkûru mersûmeden bi'l-vekâle da'vâ üzere iken mersûme hâlike olub verâseti li-ebeveyn er-karındaşı iş bu Karabet zimmiye munhasıra olduğundan bağ-ı mezkûreye dahi bi'l-verâse vaz'iyü'l-yed dâ'iyesinde olmağla sû'al olunub bağ-ı mezkûrdan keff-i yedîne tenbih-i şer'i olunmak bi'l-vekâle muradıdır dedikte gıbbü's-sû'al müdde'î-ün aleyh mersûm Karebet zimmi cevâbında kız karındaşı hâlike-i mersûmenin zevci Bakkal Artin nâm zimminin müvekkil-i merkûmun babası Mustafa Efendi'ye iki bin gurus deyni olub tarih-i mezkûrda bir bâb menziline bin gurus zikrolunan bağ-ı bin gurus müteveffâ-yı mûmâ-ileyhe bey' ve esmânını duyûn-ı mezkûresine takas ve mahsûb ettiğini ikrâr ancak bağ-ı mezkûr karındaşı hâlike-i mersûmenin mülkü olub izn-i icazeti yok iken zevc-i mersûm fuzûli bey' eylemiş olduğundan kız karındaşı mersûme iki yüz kırk yedi tarihinde bağ-ı mezkûru sagîr-i merkûmun vasiyesinin vekil-i müvekkili merkûm Ebubekir Ağa'dan da'vâ ve hakîm-i esbak El-Hac Mehmed Efendi huzûrunda taraf-ı şer' olduklarında bağ-ı mezkûr kız karındaşı mersûmenin kendi mülkü olub izn-i icâzeti yok iken zevc-i mersûm fuzûli bey' eylediğini ba'de'l-isbât mücebine bağ-ı mezkûrun zabtı için kız karındaşı mersûme yedîne bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye i'tâ olunmakla tarih-i mezkûrdan beri mutasarrıf olub şimdi bağ-ı mezkûr bi'l-irsi's-şer'i bana intikal etmekle ana binâen vaz'ü'l-yed ederim deyu takrîr ve takrîrini tasdik için mûmâ-ileyh El-Hac Mehmed Efendi'nin imzası ile mûmza ve hatemiyle mahtûm bir kıt'a hücceti ifraz etmekle keyfiyet vekil-i merkûmdan istintak olundukta cevâbında medyûn-ı mersûm Bakkal Artin sâlifü'z-zikr iki yüz kırk iki tarihinde menzil ve bağ-ı mahdûd-ı mezkûru müvekkilim merkûmun babası Mustafa Efendi'ye bey' ederken zevcesi mersûme Ağya veled-i Menzeke nâm nasraniye dahi hazırân ve mevcûd olarak bağ-ı mezkûreye dâ'ir feth-i kelâm etmeyüb sukût eyledi deyu mukabele edecek tarafeyn-i fetvaya havâle

olunarak lede'l-istifa kibel-i şer'-i mutahharadan müdde'î vekil-i merkûm yedîne i'tâ olunan fetvâ-yı şerîfe nazil olundukta Zeyd bir bağını mülkumdür deyu zevcesi Hind'in huzûrunda Amr'a deyn mukâbelesinde bey' ettikte Hind bilâ-özü sukût edüb Amr bir müddet zabt ettikten sonra Hind ol bağı kable'l-bey' mülküm deyu da'vâ eylese sahîha ve mesmû'a olur mu? cevâb bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmuş ve kütüb-i fıkhiye-yi mû'teber eden ...²¹⁷ ittifaka şayihna inre lâ-yesma'a misli hazihi'd-da'vâ ve huzûra abdeyn ve terkehu munazacate ikrar-ı minhu bi-enne mülkehu bayi' delâlete kat'a deyu nakl-i sarîh ile tasrîh olunmuş bu surette Bekir ve Beşir bağı mezkûr Hind'in mülküdür deyu şehâdet eyleseler makbûle olur mu? cevâb bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmuş Dürer'de el-beyyinetü beyyine ala da'vâ sahihete deyu nakil olunmuş bu suretde kâdî beyyine-i mezbûreyi kabûl edüb mûcebi ile hüküm ve hüccet verse hükmü nâfiz ve hücceti mu'teber olur mu? cevâb bâ-sevâbında olmaz deyu buyurulmuş ve kütüb-i fıkhiye-yi mu'teberede Eşbâhda hükmü'l-kadi izâ vâkıfû's-şer'i nakd ve illa redd ve hayriyeden min haysü inne hükme lem ...²¹⁸ velâyağteber hüccet deyu nakl-i sarîh ile tesrîh buyurulmuş olmağla mûcebince vekil-i merkûmdan takrîrine mutâbık bey'ine talep olundukta hudûl-ı ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i mezbûr ahâlilerinden Es-Seyyid El-Hac Mustafa Efendi bin Abdulkarim ve İmaretcî zâde Hüseyin Efendi ibn-i Mustafa nâmân kimesneler şahâdetleri ile da'vâ-yı meşrûhunu ber-nehc-i şer'i ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şehâdetleri makbûle olub mucebince bağı mahdûd-ı mezkûrun müvekkil-i merkûm tarafından zabt ve merkûm Karabet'in keff-i yedîne tembih birle mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi'l-hamîs aşer min şehri zilka'deti's-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

Şuhûdü'l-hâl:

Muhzır-zâde Hüseyin Efendi ibn-i Hacı Mehmed, Kasım zâde Mehmed Kâmil ibn-i Hüseyin Ağa, Bölük başı oğlu El-Hac İbrahim bin Mustafa, Manav Es-Seyyid Hüseyin bin Ali, Es-Seyyid Derviş Ahmed ibn-i Abdurrazzak, Tüttüncü Hüseyin bin Hüseyin, Manav Halil bin Mehmed, Manav Es-Seyyid İbrahim bin Arab Osman, Saraç Ahmed bin Ebubekir ve gayrîhûm.

²¹⁷ Bir kelime okunamadı

²¹⁸ Birkaç kelime okunamadı

[s. 113/1]

Kemas oğlu Artin'e müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad mahalâtından ve Seyfettin mahallesi mütemekkinlerinden iş bu bâ'isü'r-rakîm Kemas oğlu Artin veled-i Komel nâm zimmi huzûr-ı şer'-i şerîf-i enverde Kazabat kurâsından bâ-buyuruldu mahali huzûr-ı şer'e ihzâr olunan Gökçe oğlu zimmi ile zevcesi Surbuke nâm nasraniye mahzarında ve sahib-i arz vekili müdir-i Tokad atufetlü Mehmed Ağa dahi hâzır olduğu halde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb iş bu mersum ile zevcesi mersûmenin makeddema bi'l-iştirâk taht-ı tasarruflarında olub Kazâbâd kazâsında vâki' Kisere karyesinde kâ'in ma'lûmü'l-hudûd ve'l-kita'at arâzileri ile çiftlik elbiyesi ve harman yerlerinin sülasinisini bundan altı sene mukaddem ikisi birlikte olarak üç bin guruş bedel-i makbûz mukabelesinde hüsn-i rızâları ile bâ-izn-i sahibü'l-arz bana ferâğ ve takrîr ve iki sene sonra dâhi sülûs hisse-yi kezâlik hüsn-i rızâları ile bin altı yüz guruş bedel-i makbuz mukâbelesinde bana ferâğ ve tefviz ben dahi tefavvüz ve kabûl ve sahibü'l-arzdan zabt temessükü ahzı ile sinîn-i merkûmeden beri zabt ve zira'at üzere iken şimdi zevce-yi mersûme tasarrufuma mümâni'at dâ'iyesinde olmağla sû'âl olunub kemâ-yenbagi şer'an def' olunmak matlûbumdur dedikte gibbû's-sû'al müdde'îyetün aleyha zevce-i mersûme cevâbında müdde'î-i mersûmûn ber vech-i meşrûh takrîrini tasdîk ve kabz-ı bedel eylediğini ikrâr ancak çiftlik-i mezkûr arâzi ve ebniyesinde zevcim mersûmûn alâkası olmayıp bi'l-intikal benim taht-ı tasarrufumda olub müdde'î-i mersûme fariğ ol deyu zevcim mersûm târih-i mezkûrda beni ikrah etmekle mükerrihen fâriğa olmamla şimdi istirdâdını talep ederim deyi mukabele edecek gibbû'l-istintak müdde'î-i mersûm cevâbımda zikrolunan çiftlik ve arazilerini mersûme Surbuke bana tav'an ferâğ ve tâbi' kabz-ı semen eylediğini tevâtüren isbât ederim deyi def' ve def'-i meşruhunu tevâtüren isbât üzere iken mersûme hileye salık olarak hastalanıp huzûr-ı şer'e celbi için bi'd-def'at me'mûr götürülmüşken gavgasından nâşi firâr-ı feraşımdan kalkmağa liyâkatim yoktur deyu huzûr-ı şer'e gelmekten imtinâ ve çent gün mürûrunda leylen firar edüb zikrolunan çiftlik ve arâzilerini mersûme Surbuke müdde'î-i mersûm Artin zimmiye tav'an ferâğ ve teslim ve tâbi'ian kabz-ı bedel eylediğini hîn-i ferâğda mevcûd olanlardan Kazâbad-ı Songütî Pehlivan Mehmed Ağa ve Tokadî Çakıcı oğlu Hasan Ağa ve Nalbant Mustafa ve Arpacı Halil ve Kelli oğlu Mustafa ve Hafız oğlu Hüseyin ve Abdulkadir oğlu Hasan nâmûn kimesneler ile Basmacı Aramya ve Taşcı oğlu Karabet ve Acem oğlu Kuref ve

Mirak oğlu Gabriel ve Sanus oğlu Küref ve Duhani Haçık vesâ'ir makbûzatü'l-esâmi cem'-i kesîr müslim ve ra'âyâ tarîki's-şehâde huzûr-ı şer'e gelip haber vermeleri ile tâbi'an ferağ ve teslîm ve tâbi'an kabz-ı semen ettikten sonra mersûmenin ikrah da'vâsı iltifata şâyân olmayacağı kütüb-i Fetevâyı Ali Efendi ve Kütüb-i fıkhiyeyi sa'irede mastur ve mukayyed olmağla mersûmenin iddiâ'sı mahz ve tezvirâtdan ibaret idüğü inde's-şer'-i tebeyyün etmekle keyfiyet-i hâl cânib-i ferîk-i ikramiye ba'de'l-i'lâm mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi ısrîn min şehri şevvâli'l mûkerrem li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 113/2]

Filyos oğlu Hoca Bogos'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Tomacan oğlu Andon veled-i Bedros'un sulbiye-i sagîre kızları Anna ve Birune ve sulb-i sagîr oğulları Karabet ve Tomacan babaları hâlik-i mersûmun terekesinden bi'l-irsi's-şer'i ve bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûselerin zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yet ve itmâma kîbel-i şer'den bir vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîrun-ı mersûmûnun hâlileri iş bu bâ'isü'r-rakîm Filyos oğlu Hoca Bogos veled-i Artin vesâyete ehil ve sagîrun-ı mersûmûn haklarında her vechile evlâ ve enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfîki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîrun-ı mersûmûnun mâl-ı mevrûselerini hıfz ve hırâset ve tesviye-i umûrunu rû'yete mersûm Hoca Bogos vasi nasb ve ta'yîn buyuruldukda ol dahi bir vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru dahi kabûl ve hizmet-i lâzımelerini kemâ-yenbağı edâya te'ahhüd ve iltizam ettikten sonra mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi's-sâmi aşer min şehri zilhiccetî'-ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 113/3]

Filyos oğlu Osib'e müte'allik vasi hücceti

Medîne-i Tokad'da Yar Ahmed mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem hâlik olan Tomacan oğlu Mosis veled-i Bogos nâm zimminin sulb-i sagîr oğlu Dehat babası hâlik-i mersûm ile ba'dehu hâlike olan kız karındaşı Beziyye munhasıra terekelerinden bi'l-irsi's-şer'i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûsesin zabt ve hıfz ve umûr-ı sa'iresin rû'yet ve itmâma kîbel-i şer'den bir vasi

nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağla sagîr-i mersûmûn akrabasından iş bu bâ'isü'r-rakîm ragıbetlü Filyos oğlu Osib veled-i İstefan vesâyete ehil ve sagîr-i mersûm hakkında her vecihle evlâ enfâ' olduğunu zeyl-i kitâbta muharrerü'l-esâmi kimesneler taraf-ı şer'e haber vermeleri ile hâkim-i mevki'-i sadr-i kitâb bi-tevfiki'r-refîü'l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me'ab efendi hazretleri dahi sagîr-i mersûmun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mâl-ı mevrusunu hıfz ve hırâsete ve tesviye-i umûrunu rü'yete iş bu mersûm Osib vasi nasb ve ta'yîn buyuruldukta ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzımesinin kemâ-yenbagi edâya te'ahhüd ve iltizâm etmeğın mâ-vak'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrîre fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min şehri zilhiccetî'-ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 113/4]

Bağçeci Halil'nin zevcesi Kezban Hatun'a müt'eallik tarla hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'da Cami'-i Kebîr mahallesi sâkinelerinden Kezban bint-i Hüseyin nâm hatun tarafından zikr-i ati tarla da'vâsına vekîl olup vekil-i mezbûreyi bî-ferizâtî'ş-şer'îye ârifan Emin Mehmed bin Emin ve Sâlih ibn-i Memiş nâm kimesneler şehâdetleri ile sabît ve subût-ı vekâlatine hükm-i şer'i lâhık olan kundakçı esnâfından iş bu râfi'ü'l-kitâb Abdullah ibn-i Mustafa huzûr-i şer'-i şerîf-i enverde medîne-i merkûma sâkinlerinden Tatar oğlu Ahmed ve Mehmed ibn-i Sâlih nâm kimesneler mahzarlarında sahibü'l-arz dahi hâzır olduğu halde bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkile-i mezbûrenin Sünnetçi Hasan nâm kimesnenin ferağında bâ-izni sâhib-i arz taht-ı tasarrufatında olup Tokad'a kârib Şarkpare kazâsında vâki' Dedeli karyesi toprağında kâ'in bir taraftan Karaderesi ve bir tarftan Abdulkadir tarlası ve iki taraftan Tekebekir tarlası ile mahdûd mümtaz tahminen dört rubla' tohum isti'ab eder bir kıt'a tarlayı on bir seneden beri müvekkilem mezbûre zira'at ve hırâset üzere iken şimdi işbu merkûma Hacı Ahmed ve Mahmud tasarrufunda mûmâni'at da'iyesinde olmalarıyla sû'âl olunub mûmâni'atları şer'an def' olunmak matlubûmdur dedikte gıbbü's-sû'âl müde'îün aleyh merkûma cevâblarında zikr olunan tarla bundan yirmi beş sene mukaddem fevt olan vâlidemizin tâht-ı tasarrufatında olup hakk-ı tapusunu ber mûceb-i kanun bizlere münhasıra ve bizler dahi tapusuna tâlibler iken karye-i merkûm sipâhisi bizlere vermeyüb bundan dokuz sene mukaddem hilâf-ı kanun Sünnetçi Hasan'a temessük verüb ol dahi çent sene sonra müvekkile-i mezbûreye fâriğ olmakla vâlidemiz müteveffîye-i mezbûrenin mahlûlünden hâlâ bizler tapuya tâlibleriz deyu

mûkabele etmeleri ile gıbbu'l-istintak müdde'î-i vekil-i merkûm cevâbında fi'l-hakika tarla-yı mezkûr merkûmânın vâlideleri müteveffîye Hatice Hatun'un kable'l-vefat tasarrufunda olup ba'de'l-fevt merkûmun tapusuna tâlib olmadıklarından müddet-i vefire boz ve hâli kalmakla iki yüz kırk dört tarihinde tarla-yı mezkûrun izin sahibi arz ile Sünnetçi Hasan zapt ve tasarruf ve üç sene sonra bâ-izin-i sahibü'l-arz müvekkilem mezbûreye ferağ ve kasr-ı yed edüb tarla-yı mezkûr sinîn-i merkûmeden beru zira'at olunarak müdde'îün aleyh merkûmân şimdiye kadar talep da'vâsında olmadılar deyu ref' ve def'-i meşrûhûnu udûl-i ahrâr-ı ricâl-i müslimînden ve medîne-i merkûm ahâlilerinden Deli Halil oğlu Osman ve Mazlum oğlu Ömer ibn-i Ali nâmûn kimesneler şahâdetleri ile ber nehç-i şer'î ba'de'l-isbât ve't-tezkiye şahâdetleri makbûle olub kütüb-i fikhiye-yi mutebereden Hızanetu'l-müfteniy'de rücûl tasarrufu'l-arz el-emiriye aşer sinin bint hakku'l-karar vela yu'hezu min yeduhu deyu mukayyed ve yine mecmau'l-fetevada min lehu arzı fi yed-i şahsın velem yetalibu bi-hakkihi vekânen-hâkim-i ve'l-müddei mevcûden ve kadrü'l-müddei ale'l-husûs velem yedhu hatta mezat aşere sinîn veddea ba'de'l-zalike la tesmehu da'vâhu deyu tasrih olunmakla mucebince müdde'îün aleyh merkûmânın iddiaları iltifata şayan olamamağla bi-vech-i şer'î mu'arrazaları men' ve def' birle tarla-yı mahdûd-ı mezkûru kema fi's-sâbık zapt ve taht-ı tasarrufuna müvekkile-i mezbûreye ba'de'l-hüküm ve't-tembih mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi'l-yevmi's-sâlis aşer min şehri zilhicceti'-ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 112/2]

Kemkaz karyesinde İmâm Osman Efendi'ye müte'allik hücceti kaydı

Medîne-i Tokad'a muzâfa bulunan Komanat nahiyesine tâbî Kemkez karyesinden Moblak oğlu Halil bin İsmail tarafından vekil-i müstecili Kürt Ahmed oğlu Kara Veliyyüddin nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i enverde karye-i mezbûr sâkinlerinden iş bu bâ'isü'l-kitâb Fit Ahmed oğlu Ömer ve Hüseyin Efendi oğlu Osman Efendi mahzarlarında bi'l-vekâle üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mezbûrun ammisî olub bundan dört sene dokuz mâh mukaddem bilâ-veled fevt olan Ali bin Veled İbrahimin taht-ı tasarrufunda olan tarlaları mahlûl olmağla vakt-i mezbûrda müvekkilim mezbûr arâzi-yi mezkûrları müteveffâ-yı merkûmun mahlûlünden sâhib-i arzdan temessük ahzı ile mutasarrıf iken bu def'a karye-i mezbûr mültezimi müteveffâ-yı merkûm Tanzimât-ı Hayriye içinde fevt etmiş olub şurût-ı

müstahsene üzerine yedinizde olan temessük sahte diyerek arazi-yi mezkûrları müvekkilim merkûm keff-i yedlerine tenbih olunmak bi'l-vekâle matlûbumdur dedikte gıbbü's-sû'al merkûmân cevaplarında müteveffâ-yı merkûm bundan iki sene dokuz mâh mukaddem Tanzimât-ı Hayriye içinde fevt olub arazi-yi mezkûrlar el-an mahlûl olduğunu ve müvekkil-i mezbûrun temessükü sahte olduğunu umûm ahâli karye mültezimlerine ifâde ve ihbâr etmeleri ile mültezim mûmâ-ileyha dahi ber müceb-i şurût müstahsene üzere zikrolunan arâzileri bizler dahi yedimizde olan arazileri temessük ile mültezim-i mûmâ-ileyhden ahz eyledik deyu mukâbele ve mârû'z-zikr müteveffâ-yı merkûm iki sene dokuz mâh mukaddem fevt oldu deyi mürâfâ'a etmeleri ile tarafeyn fetvâya havâle olunarak lede'l-istifa müteveffâ-yı merkûm bundan iki sene dokuz mâh mukaddem Tanzimât-ı Hayriye içinde fevt olduğundan merkûman Ömer ve Osman Efendiye beyyine taleb olundukta udûl-ı ahrar-ı ricâl-i müslimînden Mustafa Efendi ile Hasan ve Osman kethûda ile Süleymân nâm kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer' de hâzır olub eseri'l-iştihâd fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr Ali ...²¹⁹ bundan iki sene dokuz mâh mukaddem güzeran eden saferi'l-hayr ve aherinde Tanzimât-ı Hayriye içinde fevt olduğu bizim ma'lûmlarımız olub bizleri bu husûsa bu vech üzere şahidleriz ve şehâdet dahi ederiz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer' iyye etmeleri ile şehâdetleri makbûle olub mücebince vekil-i mezbûrun ber vech-i musari'ası ba'de'l-men' ber mûcib-i şurût-ı müstahsene arâzi-i mezkûreler müdde'î-ün aleyhi merkûmân Ömer ve Osman Efendi'nin zabtı ve tasarrûflarına tenbih-i şer' i birle mâ-vakâ'a bi't-taleb ketb olundu. Hurrire fi gurre-i min şehri zilhicceti'-ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi'eteyn ve elf.

[s. 112/3]

Rukiye Hatun'a müte'allik hüccet kaydı

Medîne-i Tokad'da Debağhane-i Atik mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Bağçeci Mustafa bin Memiş Mehmed nâm müteveffânın sûlbiye-i sagîre kızları Ümmü Gülsüm ve Hatice'ye babaları müteveffâ-yı mezbûrun terekesinden bi'l-irisi's-şer' i bâ-defter-i kassam isâbet ve intikâl eden emvâl-i mevrûseleri zabt ve hıfz ve umûr-ı sâ'irelerini rû'yet ve itmâma kibel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olunmak lâzım ve mühim olmağın sagîretân-ı mezbûretân valideleri iş bu bâ'isü'l-kitâb Rukiye bint-i Abdullah nâm hatun vesâyete ehil ve sagîrân-ı mezbûrân haklarında ber vecihle

²¹⁹ Bir kelime okunamadı

evlâ ve enfâ‘ olduğu zeyl-i kitâbta muharrerü’l-esâmi kimesneler taraf-ı şer‘e haber vermeleri ile hâkim-i mevki‘-i sadr-i kitâb bi-tevfiki’r-refiü’l-müstetâb tûba lehu ve hüsnü me‘ab efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın üzerlerine anaları mezbûre Rukiye Hatun vasiye nasb ve ta‘yîn edüb ol dahi ber-vech-i muharrer vesâyet-i mezbûru kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbagi edâya te‘ahhüd ve iltizâm ettikten sona vasiye-yi mezbûre anifen meclis-i şer‘de takrîr-i kelâm edib hâlâ vasiyeleri olduğum sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûretleri olmaları ile emvâl-i mevrûselerinden bi-kaderi’l-kifâye nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr olunmak bi’l-vesâye matlûbumdur dedikte fi’l-hakîka sagîretân-ı mezbûretânın nafaka ve kisveye zarûret ve eşedd-i ihtiyac ile muhtaç olduklarını bahis-i kitâbta mektûbu’l-esâmi kesân-ı müslimîn huzûr-ı şer‘e haber vermeleriyle hâkim-i mûmâ-ileyh efendi hazretleri dahi sagîretân-ı mezbûretânın emvâl-i mevrûselerini râyic fi’l-vâkit beher yevm her birine onar para nafaka ve kisve-baha farz ve takdîr edüb meblağ-ı mezkûru tarih-i kitâbdan ve hîn-i zarûrette istidâneye ve inde’z-zafer sagîretân-ı mezbûretânın hare ve sarf emvâl-i mevrûselerine rücu‘a vasiye-i mezbûre Rukiye Hatun’a izin birle mâ-vak‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fî gurre-i min şehri zilhiceti’-ş-şerîfe li-sene semân ve hamsîn ve mi’eteyn ve elf.

8. BULGULAR

Siciller sosyal veya kültürel tarihimizin en önemli vesikaları olmakla beraber, tarihe ne tarz bir bakış açısıyla yaklaşılabileceğimiz konusunda da bizi yönlendiren güvenilir kaynaklardır. Sicillerde dil, din, ırk ayrımı yapılmaksızın her kesime ve insan yaşamına dair ayrıntıya rastlamak mümkündür. Tarihimizin temel kaynaklarından olan 55 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili M.1842–1843/H.1257–1258 yıllarına ait olup Tokat’ın o dönemdeki sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve askeri hayatı ile ilgili önemli resmi kayıtlar içermektedir.

Tokat, M.1842–1843/H.1257–1258 yıllarında Sivas Eyâletinin merkez Sancağı’na bağlı “muhasıllık” tabir edilen kazâ statüsündedir ve “muhasıl” adlı yöneticiler tarafından idare edilmektedir. Dönemin muhasılı Atûfetlü El-Hac Hasan Ağa’dır. Sivas Eyaleti yöneticisi Es-Seyyid Sa‘id Paşa’dır. Tokat kâdısı ise Mevlâna El-Hac Selim Efendi ibn-i Abdurrahman Efendi’dır.

Tokat’a bağlı 3 tane nahiye bulunmaktadır. Bu nahiyelerden Kafirni ve Komanat’a ait köy isimleri defterdeki tevzi‘ kayıtlarında yer alırken; ancak Şarkıpâre’nin köyleri ile ilgili bir kayda rastlanmamıştır. Komanat’a bağlı 46, Kafirni’ye bağlı 24 köyün adına da ulaşmaktayız. Şarkıpâre’ye bağlı köylere ise defterde yer verilmemiştir.

55 numaralı şer‘iye sicilinde M.1842–1843 (H.1257–1258) yıllarında Tokat’ta toplam 40 tane mahalle adı geçmektedir. Bu mahalleler müslim-gayrimüslim mahalleleri diye ayrılmıştır.

Tokat’ta Müslim-Gayrimüslim ilişkilerinde herhangi bir probleme rastlanmamaktadır. Müslüman mahallelerinde zımmilerin, gayrimüslim mahallelerinde ise müslümanların rahatça oturdukları görülmektedir. Karşılıklı alış-veriş yaptıkları, birbirlerine şahitlik ettikleri, borç alıp-verdikleri görülmektedir. Buda bize iki toplumun karşılıklı güvene dayanan bir barış ortamında yaşadığı sonucuna götürmüştür. Giyim ve gündelik hayatta kullanılan eşyâların da iki toplumda benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tokat’ta genel olarak çekirdek aile yapısının hâkim olduğu görülmektedir. Aileler de çocuk sayısı çoğunlukla 1, 2 ya da 3. tanedir. Çok eşlilik toplumun genelinde

fazla olmasa da birkaç terekede iki eşliliğe rastlanılmaktadır. Cariye ve gulâmlar Tokat'ta yaygın olmasada, adları bazı terekelerde geçmiştir.

Tokat'ın, dokumacılıkta iyi bir yerdedir. Tokat'ta Şam ve Halep gibi yerlerden gelen kumaşlar yoğun olarak tüketildiği, dışarıdan gelen Acemkârî, yenedünya, Hint işi ve İngiliz işi kumaşların da kullandığı miras kayıtlarından ortaya çıkmaktadır.

Bölgenin geçiş iklimine sahip olması, topraklarının verimi gibi sebeplerle dolayı tarım ve hayvancılık gibi faaliyetler Tokat ekonomisinin önemli bir paya sahiptir.

Tokat'ta bakırcılık önemli bir yere sahiptir. Ergani madenlerinden getirilen bakır Tokat'da bulunan kalhânede işlendiği ve Samsun ve Trabzon iskelesi üzerinden İstanbul'a ulaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Samsun ve Trabzon limanlarına yakın bir il olması münasebeti ile Tokat'ın Osmanlı Devleti'nde bir dinlenme ve askeri lojistik il hüviyeti kazandığı görülmektedir.

Ayrıca deftede Sultan Abdulhamid'in M.1842 senesinde doğumu kaydedilmiş ve bu doğumdan dolayı yedi gün yedi gece beşer nevbet top attırılarak kutlamalar yapıldığını anlamaktayız.

9. SONUÇ

Sicil defterindeki kayıtlardan elde ettiğimiz bilgilerden bir takım tespitlere ulaştık. Bu tespitlere göre; XIX. yüzyılın ikinci çeyreğinde Tokat, Sivas eyâletine bağlı bir kaza olarak idâre edilmiştir. XIX. Yüzyılda Osmanlıda yaşanan sıkıntılar Tokat'ı çokta etkilememiştir. Cografî konumu sebebiyle askeri ve ticari uğrak yeri olan Tokat; Osmanlı devletinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik bunalımdan uzak kalamamış fakat sahip olduğu özellikleriyle çöküşe biraz daha dââyânbilmistir. Tokat'ın ekonomisi oldukça canlı ve iyidir. Birçok esnaf ve hizmet grubunun oluşu bizlere Tokat'da ticari hayatın temel geçim kaynaklarından olduğunu göstermiştir.

Anadolu'nun çok uluslu yapısına paralel bir yapıya sahiptir. Tokat'ta azımsanâmayacak sayıda Gayrimüslim vardır. Bunların ticaret ve hizmet sektöründe oldukları görülmektedir. Müslimler ile Gayrimüslimler birbirlerine komşu olmuş, şahitlik ve vekillik etmişler, birbirlerine borç para vermişlerdir. Zimmîler islam hukukunun sağlamış olduğu tüm imkan ve kolaylıklarından faydalanmışlardır.

Bölgenin geçiş iklimine sahip olması, topraklarının verimi gibi sebeplerden dolayı tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin Tokat ekonomisinde önemli bir paya sahip olduğunu bize göstermiştir.

Ser'îye sicilleri yazılmış oldukları dönemin siyasi, iktisadi, sosyal ve kültürel açılardan aydınlatılmasında birinci elden kaynaklardandır. Bizimde ser'îye sicili çalışmamızdaki amaç M.1842–1843 (H.1257–1258) yıllarında Tokat'ın durumunu bu birinci el kaynaktan yararlanarak ortaya koymaktır. Böylece özelde Tokat, genelde Osmanlı Devleti tarihinin aydınlatılmasında küçük de olsa bir katkı sağlamak istedik. 55 Numaralı Tokat Şer'îye Sicili Tokat tarihi ile ilgili bilgiler ihtiva ettiği kadar folklor, ekonomi, yaşam, ticari bilgiler de ihtiva atmektedir. Bundan dolayı sanat tarihi, ekonomi, sosyoloji, müzecilik, ve diğer alanlarda çalışma yapacak araştırmacılara kaynak teşkil ederek yardımcı olacağını düşünüyor ve ümit ediyoruz.

10. KAYNAKLAR

- Abacı, N. (1994), *1812 Tarihli Şer‘iye Siciline Göre 19. Yüzyılın Başında Tokat Şehrinin Sosyo-Ekonomik Durumu*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Bursa.
- Açıkel, A. (1999), *Changes in Settlement Patterns, Population and Society in North Central Anatolia: A Case Study of the District (kaza) of Tokat (1574–1643)*, Basılmamış Doktora Tezi, Manchester Üniversitesi, Manchester İngiltere.
- _____ (2001), “Tokat Şer‘iye Sicillerine Göre Beylerbeyi Buyurulduları”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, 5: s.13–40.
- _____ (2004), “Osmanlı Ulak-Menzilhâne Sistemi Çerçevesinde Tokat Menzilhânesi (1690–1840)”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, c.XIX-S.2, İzmir, s. 1–33.
- _____ (2004), “Tokat Sancağı’nın İdari Durumu ve Nüfus Yapısı (1880–1907)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, c.14, S:2, Elazığ, s. 331–359.
- Açıkel, A. ve A. Sağırlı (2005), “Tokat Şer‘iye Sicillerine Göre Salyâne Defterleri (1771–1840)”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,41,İstanbul, s. 95–145.
- _____ (2005), *Osmanlı Döneminde Tokat Merkez Vâkıfları-Vakfiyeler*, 1. cilt, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.
- Ahmed, V. (1328), *Tekâlif-i Kavâidi*, Matbaa-i Kader, İstanbul.
- Aktan, A. (1995), Erciyes Üniv. SBE, YLT.

Akdağ, M.(1979), *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, c.II, Tekin Yayınevi, İstanbul.

Akgündüz, A. (1988), *Şer'ie Sicilleri*, I, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayını, İstanbul.

_____ (1996), “Gedik”, *TDVİA*, XIII, İstanbul, s. 541–543.

_____ (2000), “İ'lâm”, *TDVİA*, XXII, İstanbul, s. 72.

Akın, Z. (2004), *25 Numaralı (H. 1234–1236/ M. 1819–1821) Tokat Şer'ie Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Tokat.

Aktaş, E. (2009), *XIX. Yüzyılın Son Çeyreğinde Tokat*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

Asıl, H. (2006), “*18 Numaralı Tokat Şer'ie Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri.

Aslan, N. (1998), “ Milli Arşivimiz İçerisinde Şer'ie Sicilleri Eğitim ve Terminolojisi Problemleri”, *I. Milli Arşiv Şurası*(20–21 Nisan 1998), Ankara, s. 190.

Atalar, M. (1976), “Şer'ie Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”,*Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslami Bilimler Enstitüsü Dergisi*,(4), Ankara, s. 303–328.

- Avcı, O. (1998), “ Kültür Tarihi Kaynağı Olaraş şer‘iye Sicillerinin Türk Milli Arşivciliğine Katılması’’, *I. Milli Arşiv şurası (20–21 Nisan 1998)*,Ankara, s. 48–49.
- Aydın, B, İ.Yurdakul ve İ. Kurt (2006), *Bâb-ı Meşihat şeyhülislâmlık Arşivi Defteri Kataloğu*,İsam Yayınları, İstanbul, s.25.
- Aydın, M.A. (1989), “Aile’’, *TDVİA*, II, İstanbul, s. 196–200.
- Barbak, S. (2004), *50 Numaralı (H. 1253–1254/ M. 1837–1839) Tokat şer‘iye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Tokat.
- Bayındır, A. (1986), “İslâm Muhakeme Hukuku’’, İslâmi İlimler Araştırma Vakfı Yayını, İstanbul.
- _____ (1994), “Eyüp Mahkemesi’’, *Eyüp, Dn/Bugün*, Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Beşirli, M. (2005), *Orta Karadeniz Kentleri Tarihi, I, Tokat (1771–1853)*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Yayınları, Tokat.
- Bilgin, A, İ.Yurdakul ve İ. Kurt (2006), *Bâb-ı Meşihât şeyhülislâmlık Arşivi Defter Kataloğu*, İsam Yayınları, İstanbul.
- Bilirli, T. (2006), *111 Numaralı Tokat şer‘iye Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi),Tokat.
- Cin, H. ve A. Akgündüz (1995), *Türk Hukuk Tarihi*, II, Selçuk Üniversitesi Basımevi, Konya.

- Cinlioğlu, H.T. (1950), *Osmanlılar Zamanında Tokat*, II, Tokat Matbaası, Tokat.
- _____ (1951), *Osmanlılar Zamanında Tokat*, III, Tokat Matbaası, Tokat.
- Çağlayan (Beyzat), E. (1990), *Tokat Bölgesi Geleneksel Kıyafetleri*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları, Ankara.
- Çiçek, H. (2006), *Tokat Merkez Sancağı'nın Sosyo-Ekonomik Konumu (1800–1850)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.
- Demirci, A. (2007), *3 Numaralı Tokat Şer'ie Sicilinin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Demirel, Ö. (2000), *Osmanlı Vâkıf Şehir İlişkisine Bir Örnek Sivas Şehir Hayatında Vâkıfların Rolü*, TTK Basımevi, Ankara.
- Demirtaş, H. (2007), *12 Numaralı Tokat Şer'ie Sicili'Nil Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Devellioğlu, F. (2007), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Ekinci, E.B.(2005), “Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), İstanbul, s. 417–439.
- Emecen, F. (1988), “Ağnam Resmi”, *TDVİA*, 1, İstanbul, s.478–479.

- Ersoy, O. (1963), “ Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXI (3-4), Ankara, s. 33-64.
- _____ (1980), “ Şer‘iye Sicilleri Toplu Kataloguna Doğru”, *Tarih Araştırmaları Dergisi*, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Basımevi, 8(124), Ankara, s. 1-20.
- Gedikli, F.(2005), “Osmanlı Hukuk Tarihi Kaynağı Olarak Şer‘iye Sicilleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(5), İstanbul, s. 187-213.
- Genç, M.(2000),*Osmanlı İmparatorluğu’nda Devlet ve Ekonomi*, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Gökbilgin, M.T.(1979), “ Tokad”, *İA*, XII/I, MEB Yayını, İstanbul, s. 401.
- Gündoğdu, H.vd.(2006),*Tarihi Yaşatan İl: TOKAT*, Ankara.
- Halaçoğlu, Y.(1976), “Şer‘iye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru Adana Şer‘iye Sicilleri”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,(30), İstanbul, s. 99-108.
- Hanılçe, M. (2009), “16 numaralı Tokat Şeriyye sicili transkripsiyonu ve değerlendirilmesi”, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat
- İlgürel, M. (1975), “ Şer‘iye Sicillerinin Toplu Katalogu’na Doğru”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*,(28-29): s. 123-166.
- İnalcık, H. (2000), *Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi (1300-1600)*, I, İstanbul.

_____ (1993), “Cizye”, *TDVİA*, VIII, İstanbul, s.45–48.

Kallek, C. (1992), “Batman”, *TDVİA*, V, İstanbul, s.200.

Karabay, K.(2007), *63 Numaralı Tokat Şer‘iye Sicili*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş.

Kütükoğlu, M.S. (1994), *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Neşriyatı Yayınları, İstanbul.

_____ (1992), “Buyruldu”, *TDVİA*, VI, İstanbul, s.478–480.

_____ (1995), “Ferman”, *TDVİA*, XII, İstanbul, s.401–406.

Lewis, B.(1991), *Modern Türkiye’nin Doğuşu*,(çev. Metin Kırıatlı) TTK Basımevi, Ankara.

Mercan, M.(2002), “Tokat’ın Mutasarrıflık Oluşuna Dair Bir Belge”, *Tokat Kültür Araştırma Dergisi*,17, Tokat, .5–13.

Moğol, H.(1996), *Şer‘iye Sicilleri Sözlüğü*, Mehter Yayınları, Ankara.

Oğuz, M. ve A. Akgündüz (1998), “Hüccet”, *TDVİA*, XVIII, İstanbul, s.446.

Ortaylı, İ.(1994), *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı*, Turhan Kitabevi, Ankara.

Ortaylı, İ.(2000), *Osmanlı Toplumunda Aile*, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Özmel, İ. (2002), “Kayyım”, *TDVİA*, 25, İstanbul, s.107.

Öztürk, M. (2002)“Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi”, *Türkler*,10, Ankara, s.802–903.

Öztürk, S.(2001), “Kassam”, *TDVİA*, 24, İstanbul, s.579.

Özyurt, M. (1991), “ Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili”, *Belleten*, c. LV: 95.

Pakalın, M.Z. (1983), *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I-II-III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Pirdoğan, A. (2006), *48 Numaralı Tokat Ser'ie Sicili'nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Tokat.

Sahillioğlu, H.(1994), “Dirhem”, *TDVİA*, IX, İstanbul, s.368–371.

Sami, Ş. (1998), *Kâmûs-ı Türkî*, 1. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Sarıbal, İ. (2004), *23 Numaralı Tokat Ser'ie Sicili'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Tokat.

Sertoğlu, M. (1986), *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderûn Kitabevi, İstanbul.

Şimşirgil, A. (1990), *Osmanlı Taşra Teşkilatı'nda Tokat*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul.

“Tokat”, *Yurt Ansiklopedisi*(1984),X, Anadolu Yayınları, s.7077–7078.

Türkiye Cumhuriyeti Dâhiliye Nezareti(1933), *Köylerimiz*, İstanbul.

Uğur, Y. (2003), “Mahkeme Kayıtları (Şer'ie Sicilleri):Literatür Değerlendirmesi ve Bibliyografya”,*Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.1, S.1, İstanbul, 305–344.

Uzunçarşılı, İ.H. (1984), *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Basımevi, Ankara.

_____ (1935), "Şer'î Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Mecmuası*, C: V,
 _____ (2003), *Tokat Kitabeleri*, Yayına Hazırlayanlar: M.Mercan ve M.E. Ulu,
 Ankara.

Yediyıldız, B. (1986), "Vâkıf", *İA*, C. 13, s. 153–154.

Yıldırım, Ö.(2007), *1797–1798 Yıllarına Ait Tokat Şer'îye Sicilinde yer Alan Belgelerin Sosyal ve Ekonomik Yönden Tahlili*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Samsun.

İnternet Siteleri

www.tdk.org.tr (Türkçe sözlüklerin karşılıkları için)

www.ttk.org.tr (Hicri tarihlerin miladi karşılıkları için)

11.SÖZLÜK

-A-

ahmediye: fesin etrafına sarılan renkli sargı, kalınca, renkli başörtüsü

alaca: birkaç renkli iplikten yapılmış dokuma

arak: rakı

armudiye: *F.* armut biçimindeki altın

asel: *A.* bal

aşurma: büyük kazan

atlas: *A.* yüzü parlak, sık dokunmuş ipekli kumaş, saten.

-B-

bâb: *A.* adet

bargîr: *F.* at

batn: *A.* soy, nesil

beher: *F.* her biri

-C-

canfes: *F.* üzerinde desen bulunmayan, ince dokunmuş, parlak, tok, ipekli kumaş

cecim: *F.* ince dokunmuş renkli, nakışlı kilim.

-Ç-

çakşur: işleme dar şalvar

çapraz: kopça, düğme, toka

çarpane(çarpana): dokuma tezgâhının bir parçası olan dört delikli kare biçiminde bir tahta

çehkân: *F.* kuyucu

çevre: tülbent, Sırma işlemeli mendil

çıkırık: iplik bükme, iplik sarma vb. işlerde kullanılan, el veya ayakla çevrilen dolap

çit: pamuktan dokunmuş basma

çitari: ipek ve ipekle karışık yollu dokuma

çuha: *F.* yün

çul: *A.* koyun ve keçi kılından dokunmuş kilim

-D-

dakîk: *A.* un

değirmi: yuvarlak

derlik: beyaz patiskadan dikilen veya yünden örülen takke, başlık

destâr: *F.* sarık

deyn: *A.* borç

dimi: *R.* sıkı dokunmuş bir tür pamuklu kumaş

dizdâr: *F.* kale muhafızı

dörpü: kalın dişli büyük ege, bıçakları keskinleştirmek amacıyla kullanılırdı.

döşeme: ham ipekten yapılmış yollu ve renkli başörtüsü

duhâncı: *A.* tütüncü

-E-

elvân: *A.* çeşitli, boyalı

enfiye: *A.* tütün tozu, burun otu

esbak: *A.* bir önceki

eşedd: *A.* pek şiddetli

eyyâm: *A.* günler

-F-

ferace: A. kadınların sokakta giydikleri, mantoya benzer, arkası bol, yakasız, çoğu kez eteklere kadar uzayan üst giysisi:

fevkânî: A. üstte olan

futa: F. ipekli peştemal

fürûht: F. satış

-G-

galle: A. mahsul

gavcan: nafe kürk

gezi: F. pamuk ve ipekle karışık dokunmuş hareli kumaş

gön: işlenmiş deri

göz: bir çeşit yün dokuma motifi

gügül: ipek kozası.

güllâbdan: F. gül suyu şişesi

-H-

hadîka: A. ağaçlı bahçe

haffâf: A. ayakkabıcı

hâl: A. dayı

hal': A. boşama

hâlî: A. boş

hamâ'il: A. muska, tılsım

haml: A. ağırlık, yük

haml-ı mevkûf: A. anne karnındaki bebek

hamr: A. içki, şarap

harar: A. çoğu kıldan dokunmuş, büyük çuval

hare: F. menevişli (dalgalı motifleri olan) kumaş

harîr: A. ipek

hasır: A. saz, kabuk, yaprak vb. bir bitki maddesiyle örülmüş taban veya tavan örtüsü.

hâtem: A. mühür

heybe: A. binek hayvanlarının eyeri üzerine geçirilen veya omuzda taşınan, içine öteberi koymaya yarayan, kilim veya halıdan yapılmış iki gözlü torba, omza geçirilebilen tek gözlü bir tür çanta

helâlî: A. ham ipekten dokunmuş bürümceğe pamuk ipliği katılarak elde edilen kumaş

hınna: A. kına

hınta: A. buğday

hırdavat: F. kilit, tel, çivi vb. metal eşyâ.

hırfet: A. meslek, sanat

hurç: A. büyük heybe

hümayun bezi: F. Amerikan bezi, patiska

-I-

ıyd-ı fıtır: A. ramazan bayramı

ıyd-ı şerîf: bayram

-İ-

ibkâ: A. daim

ibrâ: A. borçtan arındırma, senet

icâre: A. kira

iddet: A. bekleme süresi

ihram: A. hacıların örtündükleri bir çeşit dikişsiz bürgü

ikâd: A. yakma

istibdâl: A. değiştirme

istidâne: A. borç alma, ödünç

iştirâ: A. satın alma

Inep: A. Üzüm

-K-

kabl: A. önce, ileri

kadife: A. yüzeyi belirli uzunlukta bırakılmış ham madde lifleriyle kaplı, parlak, yumuşak kumaş

kakım: A. sansargillerden, yazın esmer kırmızı, kışın beyaz renkli kürkü değerli, etçil hayvan, as

kaliçe: F. halı

kaput: Fr. palto

karz: A. borç

kassâm: A. miras taksim eden

kat'î: A. kesin

kazzâz: A. ipek işleyen

kavvas: A. Ulak, haberci

kebe: yünden örölmüş kalın kilim

keçe: yapağı veya keçi kılının dokunmadan yalnızca dövölmesiyle elde edilen kaba kumaş:

keff-i yed: A. el çekme

kehribar: F. açık sarıdan kıızıla kadar türlü renklerde, yarı saydam, kolay kırılır ve bir yere hızlıca sürtöldüğönde hafif cisimleri kendine çeken, fosilleşmiş reçine, samankapan, kıl koparan

keyl: A. hububat ölçüsü, kile

kıbel: A. taraf

kıyem: A. kıymet

kıyye: A. okka

köhne: F. eski, kullanılmış

köşe: F. kanepes yastığı

kumkuma: çömlek, küçük testi

kundakçı: tüfek kundağı yapan

kutnî: A. kutnu, pamuk veya ipekle karışık pamuktan dokunmuş kalın, ensiz kumaş çeşidi

kürüm: A. üzüm, bağ kütöğü

-L-

libâde: hırka, pamuklu kadın elbisesi

-M-

mâ'i: A. mavi

mahlut: A. karışım

mahmiyye: A. korunmuş, büyük şehir

mahnûketen: A. boğularak

makreme: A. kalın iplikle elde örölmüş iş, büyük boy mendil

mecrûh: A. yaralı

mekkârî: F. kira ile hayvan işleten

memhur: A. mühürlö

mendil: içine bazı şeyler konulan dokuma, yağlık.

menzilhâne: A. posta durağı

mersûm: A. yazılmış

meşlah: A. altı üstü bir olan ve kol yerine yarıkları bulunan bir giyecek

mikrâz: A. makas

mitil: R. yüz geçirilmemiş yorgan, şilte, minder, yatak

mizân: A. terazi

mu‘âraza: A. karşı gelme

mukâta‘a: A. kiraya verme

mutâlebe: A. hak isteme

mutavvel: A. tafsil edilmiş, Arapça meşhur bir kitap

muvâcehe: A. yüzleşme

mu‘accel: A. peşin olmayan

mübaya‘a: A. satın alma

mübeyyin: A. beyan eden

mücânebet: A. uzaklaşma, çekilme

müdâvemet: A. devamlı, aralıksız

müsta‘mel: A. kullanılmış, eski

müte‘allik: A. bağlı, alakalı

-N-

neftî: F. siyaha yakın koyu yeşil

nehâr: A. gündüz

nevâhi: A. nahiyeler

nisvân: A. kadınlar

nişîn: F. oturan, oturmuş

nümâyân: F. açık, ortada

-P-

penbe: F. pamuk

peşkir: F. genellikle pamuk ipliğinden dokunan ince havlu

peştahta: F. masa

peten: Isparta’ya özgü bir dokuma, kumaş

piştov: B. tabanca

poliçe: İt. senet

poşu: F. sarık

publa: Küçük çocuk yastığı

puşi: F. baş ve yüz örtüsü

puşîde: F. örtü, perde

-R-

râyiç: A. geçerli olan

re’s: A. baş

re’y: A. görüş

rub‘: A. dörtte bir

-S-

sagîr: A. küçük

sahîh: A. gerçek

sâlyâne: F. yıllık, yıllık vergi

sedre: A. düz yakalı, önü ilikli bir tür ceket

sehm: A. pay, hisse

seb ve şetm: F. küfür etme

semen: A. ücret, kıymeti bedeli

sicim: keten ve kenevir liflerinden yapılan ince ip

sîm: F. gümüş

siyâdet: A. seyyidlik, efendilik

siyânet: A. koruma, muhafaza

sûk: A. çarşı

sülüs: A. üçte bir

sürmedân: F. göz boyası kutusu

-Ş-

şa‘îr: A. arpa

şayak: R. kaba dokunmuş, dayanıklı bir çeşit yün kumaş

şem‘: A. balmumu

şilte: üstünde oturlan, yatılan, içi yünle, pamukla doldurulmuş döşek

şütur: F. deve

-T-**tahtânî:** A. aşağıda olan**talâk:** A. boşama**taraklı:** yol yol nakışlı olan kumaş**tatar:** mektup nakl eden**tatlîk:** A. boşanma**temessük:** A. senet, tutma**temlîk:** A. mutasarrıf etme**tevliyyet:** A. müteveli etme**tevzî:** A. hissesini verme, dağıtma**tullâb:** A. tâlibler

ÖZGEÇMİŞ

7 şubat 1977 tarihinde Elazığ'ın Alacakaya ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Alacakaya İlkokulu'nda tamamladı. Ortaokulu Atatürk ortaokulunda ve liseyi Elazığ Lisesi'nde devam etti. 2004 yılında girdiği Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nden 2008 yılında mezun oldu. Halen Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans öğrenimini sürdürmektedir.